

ئەو دیوی کۆیستان

گیاى نەمەز

يەشار كەمال
و: رەسۈول سۈلتانى

أبۇ عەلىٰ المخرىدى

www.igra.ahlamontada.com

بەرگى سىيىھەم

منتدي اقرأ الثقافية

www.iqra.ahlamontada.com

ئەو دىوی كويستان

گيای نەمر

ياشار كەمال

و: رەسۋوول سۇلتانى

بەرگى سېيىھەم

وزاره‌تی رۆشنبیری و لوان بەریوەبەرایەتی دەزگای توپنیوە و بلاوکردنوەی موکریانی
گشتی رۆژنامەنوسی و چاپ و بلاوکردنوە
بەریوەبەرایەتی بلاوکردنوەی هولێز

• نمو دیوی کویستان (گیای نمر)

• نوسینی: یاشار کەمال

• وەرگیزانی لە تورکییەو بە فارسی: رەزا سەید حوسینی و جەلال خوسروشاھی

• وەرگیزانی لە فارسییەو: رەسول سوتانی

• نەخشسازی تاوهە: (باران)

• بەرگ: جیگر عەبدولجەبار

• چاپی یەکەم: ٢٠١١

• تىراز: ١٠٠٠

• نرخ: سی بەرگ ١٥٠٠

• چاپخانە: وزاره‌تی رۆشنبیری و لوان

• لە بەرپەرایەتی گشتی کتیبه‌كان ژمارەی سپاردنی (٩٤)ی سالی (٢٠١١)ی پیترادە.

زدھیرەی کتیب (٦٠٦)

نەو کتیبه و کتیبه‌کانی وزاره‌تی

مالپەر: www.mukiryani.com

نیمیل: info@mukiryani.com

رۆشنبیری لەسر نمو مالپەر بەرپەندە

www.Kurdchap.com

نموده کاته‌ی ممه‌ی دیک روز به روز له
توروهیان و هک شیتی لی دی و خوی پی ناگیری.

۱

ممه‌ی دیک گورج خنجره‌که‌ی له کالان ده‌کیشا. ده‌می خنجره‌که‌ی له بن تریفه‌ی
مانگه‌شده‌که‌دا بریسکایه‌وه. جوغزینکی گوره‌ی به زور سه‌ریسموه کیشا. ممه‌ی دیک، و هک
هدلتوی روه‌زان که چون ناما‌دهی گرتنی نیچیره‌که‌یه‌تی، ناوا گیانی له بدر یدک کشا‌یه‌وه. له جی‌ی
خوی ده‌بی‌پی و هدر به ماسولکدی لم‌بریمک کشاوه و به لاقه لم‌رزکه‌کانی‌یه‌وه جوله‌ی لی برا.
هم‌مرو گیانی و هک تپه‌لیک قورقوش قورس ببو.

مانگه‌شـهـوـیـکـیـ خـوـشـ بـوـوـ. دـارـهـ کـانـ وـ گـثـ وـ گـیـاـ وـ بـهـرـزـیـ وـ نـزـمـیـیـهـ کـانـیـ زـهـوـیـ وـ
گـدـلـکـهـ کـانـ، وـ هـکـ زـیـوـ دـهـدـرـهـ وـشـانـهـ وـ دـهـتـگـوتـ زـیـاتـ لـهـ بـهـرـ یـدـکـ دـهـکـشـینـهـ وـ هـهـراـوتـرـ
دـهـبـنـهـوـهـ. تـارـیـکـیـیـهـ کـهـیـ سـهـرـ شـیـوـ وـ دـؤـلـ وـ رـهـوـزـهـ کـانـ رـهـنـگـیـ شـیـرـیـ هـهـبـوـ وـ سـیـبـهـرـیـ
رـهـوـزـهـ کـانـیـ ثـانـاـهـرـزـایـ دـهـخـسـتـهـ سـهـرـ روـبـارـهـ کـهـیـ جـهـیـانـ. روـبـارـیـ جـهـیـانـیـشـ هـیـمـنـ وـ لـهـ
سـهـرـخـوـزـ وـ هـکـ زـیـوـیـ توـاـهـ بـهـسـهـرـ دـهـشـتـهـ کـاـکـیـ بـهـ کـاـکـیـهـ کـهـداـ، لـهـ سـیـبـهـرـیـ رـهـوـزـهـ
بـیـجـوـلـهـ کـانـدـاـ سـاتـیـلـکـ لـهـ چـاوـ وـ دـهـبـوـ وـ دـوـایـ تـیـپـهـرـیـنـ بـهـ نـیـتوـ رـهـوـزـهـ کـانـدـاـ، دـیـسانـ پـیـچـ وـ
گـهـوـهـ کـانـیـ خـوـیـ دـهـ گـرـتـهـوـ بـدـ وـ دـهـخـوـشـیـ.

خـشـبـهـیـ پـتـیـهـکـ وـرـدـهـ چـهـوـهـ کـانـیـ دـهـبـزـوـانـدـ وـ لـهـ شـیـوـهـ تـارـیـکـهـ کـهـوـهـ دـهـهـاتـهـ سـهـرـ وـ وـرـدـهـ وـرـدـهـ
نـزـیـکـتـرـ دـهـبـوـهـ، مـمـهـیـ دـیـکـ سـاتـ بـهـ سـاتـ دـلـهـخـورـیـهـ کـهـیـ پـتـرـ دـهـبـوـ. دـهـنـگـیـ خـشـکـانـ وـ بـزـوـوـتـنـیـ
بـیـ بـرـانـهـوـهـیـ چـهـوـهـ کـانـ ماـوـهـیـدـکـ هـدـرـ وـ بـیـسـتـراـ وـ لـهـ بنـ تـرـیـفـعـیـ مـانـگـهـ کـهـداـ دـهـنـگـیـ دـایـمـوـهـ. نـمـوـ
دـهـنـگـانـهـ سـاتـیـلـکـ دـهـتـگـوتـ لـهـ دـوـورـهـوـ وـ لـهـ قـوـوـلـایـهـ کـانـهـوـهـ دـیـنـ وـ سـاتـیـلـکـ دـهـتـگـوتـ هـمـرـ لـهـوـ
نـزـیـکـانـهـ وـ لـهـ پـدـنـاـ گـوـیـ خـوـیـهـوـ دـهـبـیـسـرـیـنـ.

دهنگی پتیه که تاویک له شیوه که دا برایه وه. بیندهنگیه که بالی به سر دهور و برد اکیشا، به جزریک کاتی شوان خله تینه یک له چلیتکوه فری و چووه سر و شکه لینک، دهنگی فرهی بالی هات. له نه کاو تارمایی پیاویکی زل و چوارشانه له لای شیوه که ده رکوت. مه می دیک، گورج، خوی گهیانده پشت گردیکی نزیک نهادی. تارماییه که ورده ورده دههاته پیشه وه. تا پتر دههاته پیش، کله گه تر و نیوشان پانتر و بمسامتر دهبوو. وه ک پلامار بدات، کۆ ده بزوو و قله مبارزی دهدا و ده کموت و هله لدھستایه وه و دیسانه که به رز ده بزوو و یدک به مهیدان لمه سر عمرزه که راده کشا و له نه کاو ده رده په پری و وه ک تزفانیک له مه می دیک نزیک ده بزوو. تارماییه که چهندی نزیکتر ده بزوو، ماسولکه کانی مه می دیک خاوتر ده بزوونه و گیانی سپ و بیهیتر ده بزوو.

ترس وه ک ناویکی ورده ورده هله بچی، نوقمی ده کرد. تینی له دهست و پتی دا نه ما. نهاد خنجره کی وه نیواره وه توند توند به دهستیه وه گرتبوو، لیتی به ریتوو. دهسته کانی سپ بیون و ته زوویان پیشدا دههات. داهاته وه و به دهسته کوته له نیتو گهلا و خذله و شکه کاندا خنجره که دوزیمه وه. دمی خنجره کمی له بدر تریفه مانگه که ساتیک دره و شایمه وه و ترووسکایی لئی برا. دهسته کانی مه می دیک زور به توندی دله رزین و ورده نهاد لهرزینه هه مسوو گیانی نهادی ته نیمه وه. تارماییه که هدر وا به ره و بیوو دههات. هات و به بدر ده میدا تیپه پری و ساتیک تمنیا لاقه ده ریزه کانی لمی مانه وه که هدنگاوی بدر زیان داویشت. لینگه رهش و بدر زه کان ده ریشت و دههاتن و شمپولیان دهدا. لقہ کان هاتنه پیشتره وه و وه ک دیواریکی رهش پیش چاویان گرت. مه منی دیک نیتر له سه رپی خوی رانه گرت. لاقه کانی نهادیان پسی رانه گیرا. به سپایی له بن پنچکه که و له سر عمرزه که کموت. به خوی گوت: "نه حلدت له دایی و بابت همی خنجره که... نه حلدت له دایی و بابت خنجره که... نه حلدت له دایی و بابت همی ترس. نه مجاره ش سه ری نه گرت".

تارماییه که له میز بوو دوور که و تبزوو که مه می دیک وه خوی هاته وه. هه میشه هدر وا بوو. دهست و پتی مه می دیک بی هیز ده بیون و به گوتی نهاده کرد، بیویه مه می دیک سه فه ری پی نهاده کوژرا.

ریزیکی به به فر و بورانی زستانی و بیر هاته وه. سه فه ری تازه له راوی گمه رابزوو و مه می دیک له بن داره توه کهی به ره گای مالی سه فه ری چاوه پتی بوو که له مالی بیته ده ری. زور لمی چاوه پتی بوو، لمپی دهسته کانی ده زورانه وه و ماسولکه کانی شیتانه لم بدر یدک ده کشانه وه. به لام

هر نهونده سهفر له ماله کهی هاته دهربی، نهوله نه کار قمه‌می دهست و پیشانی شکان و دیسان هه ممو گیانی شده‌لائی نارهقه بورو.

له پشت پنچکه کمه کروو شهدی کردبوو و هیشتاش وک میزۆکه دله‌رزي. دله‌رزي و مشتورو خه‌نجره کهی به هه ممو تین و توانای خوی له مستیدا ده‌گوشی: "نه مشهود هه ده بیکوژم. هه نه نه شده، نه مشهود ثاخن شده ... نه گدر نه کابرايه نه مری، نه من نه جاتم نابی."

بریسکمه‌یک له بدری پیشه‌وه هات و به نه‌ژن‌نیدا گدیشته گونه‌کانی. ریک لمه کاتسدا دلی تیکه‌ل هات. چیی وای نه‌مامبورو برشیتمهوه.

قمه نهیده‌توانی نهو تیهمه‌لدانه خواردبوروی، لمبیر خوی به‌رتمهوه. هرگیز... هرگیز... نهوز داره‌ی له سمر تاشباشی وله خواردبوروی که حموت گلزله ن سور، هینده‌ی سپیداریک به دواوه‌ی بعون و شدویان وک روز رووناک ده‌کرده‌وه، هه نهو کمسه‌ی روخساری له شاو زولاالت بورو، هه نهو کمسه‌ی چوو بورو که‌وتبووه گهان چل سواره‌ی غمه‌یی. نهو تیهمه‌لدانه عومه‌ر، پیاوه زبه‌لاحده کهی سهفر لمه‌ی دابورو. درای نهوده، سی مانگ له جیندا که‌وتبووه و خوین ده‌میزت. چما ده‌کری شاوا به قمه‌ستی کوشتنی له یه‌کتیک بدھی؟ تهنانه‌ت نهو عومه‌ره و‌حشیبیه‌ش نهونده بی‌بدهه نه‌بورو، سهفر، نهو دوژمنه به‌خوین تینسووه‌ی تاشباش عومه‌ری ناچار کردبورو. ده و دراویسی له دهوری جیوبانه کهی کۆ ببیونه‌وه و گوتبوویان: "مه‌می دیک بمو ده‌رده ده‌چی، پیی ده‌مری، تف له رووی نهو سهفره کافره." دایکه کهی به‌س ده‌گریا.

مه‌می دیک نه‌مرد، به‌لام رزگاریشی نه‌بورو. که هه‌ستایه‌وه، نه‌چووه نیتو تاوه‌دانی. سه‌بیری چاوی هیچ که‌سیشی نه‌کرد. هه‌ممو کاته‌کانی ژیانی به چول و چیاوه بورو. شانسی خوی راوجی بورو و له چیاو چولان به ته‌نیابی راوی ده‌کرد و هیچ پیویستی بدهه نه‌بورو بچیته نیتو خه‌لکی. له شه‌رمان، رووی نه‌بورو سه‌بیری دایکیشی بکات:

"ههتا سهفر نه‌مری نهو ده‌رده به‌رم نادا. ده بیکوژم بز نهونه‌ی بتوانم بجهه نیتو خه‌لکی و سمر هه‌لیتمن."

گهانی روزان خه‌نجره کهی تیز کرده‌وه. خه‌نجره وای لی هاتبورو مسوی ده‌کرد. له شه‌وه بدهراویه کانی زستانیدا ههتا که‌رهی به‌یانی له پشت ده‌گاکه کهی سه‌فره هه‌چاوه‌ری بورو. خوینی له بدری ده‌ستانی زا و دهستی به خه‌نجره مشتورو سه‌ده‌فییه که‌یوه رهق هه‌لات. له شه‌وه به به‌فر و بورانه کاندا گهانی جاران سه‌فره بز هه‌لکه‌وت. لمه‌رزي و بورایمه‌وه و

خنجره‌کهی له دهستی بـهـرـیـوـه و کـهـوـتـه سـهـرـبـهـفـرـهـکـان و هـیـچـیـ لـه دـهـسـتـ نـهـهـاتـ.
تـوـورـهـیـهـکـهـیـ دـیـسـانـ بـهـگـیـترـ بـوـوـ.

ناخـرـیـهـکـهـیـ گـوـتـیـ: "لـهـ سـهـرـمـایـ زـسـتـانـهـدـاـ وـ لـهـ نـیـتوـنـهـوـ بـهـفـرـ وـ بـوـرـانـدـاـ پـیـاـوـ تـاقـهـتـیـ
نـامـیـنـیـ هـیـنـدـهـ چـاـوـهـپـیـ بـیـ وـ نـاـواـ هـیـچـیـ بـیـ نـاـکـرـیـ. يـهـکـمـ رـوـزـ کـهـ بـهـرـهـوـ چـوـکـوـرـاـواـ دـادـهـکـرـتـینـ،
شـرـتـ بـیـ لـهـ سـهـرـ خـاـکـهـکـهـیـ چـوـکـوـرـاـواـ لـهـ خـوـیـنـیـ بـگـوـزـیـنـمـ."
کـهـ بـهـرـهـوـ چـوـکـوـرـاـواـ دـاـگـرـانـ، بـرـوـایـ بـهـوـهـ هـیـنـابـوـوـ، کـهـ نـیـتـرـ دـهـسـتـ وـ پـیـتـیـ بـیـهـیـزـ نـابـنـ، بـدـلـامـ
دـیـسـانـ تـیـنـ وـ هـیـزـیـانـ لـیـ بـرـایـهـوـ.

مـهـمـیـ دـیـکـ نـاـخـرـیـهـکـهـیـ لـهـ بـهـرـدـهـمـ دـیـوارـیـکـیـ رـهـشـ وـ بـیـ بـرـانـمـوـهـدـاـ مـایـهـوـهـ. لـهـ تـمـشـقـیـ
بـیـهـیـوـایـدـاـ بـوـوـ. بـهـخـوـیـ گـوـتـ: "دـبـیـ خـوـمـ بـکـوـثـ وـ دـهـشـیـکـوـژـ."

نـهـیـ نـهـگـدـرـ کـاتـیـ خـوـکـوـشـتـنـیـشـ دـهـسـتـ وـ پـیـتـیـ شـلـ بـوـبـانـهـوـهـ چـیـ؟ بـهـرـهـوـ لـایـ تـارـمـایـهـ کـهـ
کـهـوـتـبـوـهـ رـیـ. دـوـوـسـدـ سـیـ سـهـدـ شـهـقـاوـیـکـ رـذـیـشـتـبـوـوـ، گـهـیـبـوـهـ دـرـکـهـلـانـهـکـهـوـهـ. دـرـکـ وـ پـیـنـکـوـلـاـ بنـ
پـیـانـیـانـ دـاـرـوـوـشـانـدـ وـ دـهـلـیـنـگـیـ شـدـلـوـارـهـکـیـانـ بـرـیـکـ هـهـلـتـلـیـشـانـدـ. بـوـنـیـ گـهـلـایـ بـاـبـادـهـمـ بـهـ وـلـاتـیـ
وـهـرـبـوـوـ وـ لـهـ لـایـکـیـشـمـوـهـ بـوـنـیـ نـهـعـنـاـ وـ زـهـلـکـاـوـ تـیـنـکـلـاـوـ بـبـوـونـ. بـوـنـیـ گـهـنـیـ درـوـیـنـهـکـرـاـ وـ گـوـلـیـ
کـلـکـرـیـوـیـ شـمـوـهـکـیـانـ تـاـخـیـبـوـوـ. بـوـنـ وـ بـهـرـاـمـهـکـانـ وـ مـانـگـمـشـمـوـهـکـدـشـ تـمـرـ بـوـونـ.

موـوـچـرـکـیـکـیـ وـهـکـ شـرـکـیـ کـارـهـبـاـ لـهـ گـیـانـیـ مـهـمـیـ دـیـکـداـ هـاـتـ وـ تـیـپـهـپـیـ. بـۆـ سـاتـیـکـ لـهـ
شـوـیـنـهـکـهـیـ خـرـیـ کـرـوـشـمـهـیـ کـرـدـ وـ رـاـوـهـسـتاـ. وـهـرـیـ کـهـوـتـهـوـهـ. چـهـنـدـیـ دـهـچـوـوـهـ پـیـشـتـرـ، وـ
چـهـنـدـیـ پـتـ بـوـنـیـ کـلـتـشـ (لاـسـکـهـ گـهـنـمـ)ـسـیـ هـهـلـدـهـمـشـتـ، وـرـدـهـ وـرـدـهـ وـهـخـرـ دـهـهـاتـمـوـهـ وـ
ماـسـوـلـکـهـکـانـیـ دـیـسـانـ دـهـبـوـزـانـهـوـهـ.

کـهـ گـهـیـشـتـهـ نـزـیـکـیـ دـارـهـ تـوـوـهـ کـانـ، تـهـوـاـوـ وـهـخـرـ هـاـتـبـوـوـ وـ ماـسـوـلـکـهـکـانـیـ تـهـوـاـوـ تـونـدـ
بـبـوـنـهـوـهـ. لـهـ کـوـیـرـهـ رـیـیـهـکـهـوـهـ بـهـرـهـوـ نـیـوـمـالـیـ چـوـمـهـکـهـ رـوـیـشـتـ وـ پـهـرـیـهـوـهـ وـ لـهـ گـرـدـیـکـ وـهـسـرـ
کـهـوـتـ. نـهـوـ بـهـرـیـ گـرـدـهـکـهـ کـوـنـهـ گـزـرـسـتـانـیـکـیـ لـیـ بـوـوـ. چـاـوـهـکـانـیـ نـوـقـانـدـ وـ لـهـوـیـ دـوـوـرـ
کـهـوـتـهـوـهـ. کـهـ سـدـرـیـ هـهـلـیـنـاـ سـهـیرـیـ کـرـدـ دـیـسـانـ گـهـرـاـهـتـمـوـهـ نـیـوـمـالـیـ چـوـمـهـکـهـ، کـهـ رـیـیـکـ وـ
بـهـرـیـنـ وـ پـپـ لـهـ چـهـوـیـ سـبـیـیـهـ. هـیـچـ پـیـتـیـ سـهـیرـ نـهـبـوـوـ. نـاـوـهـکـهـیـ نـهـوـیـ هـمـرـ دـهـ گـهـیـشـتـهـ
گـوـیـزـیـنـگـانـ. رـهـوـ مـاسـیـیـ رـهـنـگـاـوـرـهـنـگـ بـهـ زـگـهـ بـرـیـقـهـدـارـهـکـانـیـانـهـوـهـ دـهـهـاتـنـهـ سـمـرـ نـاـوـهـکـهـ وـ
دـهـتـگـوـتـ دـهـیـانـهـوـیـ لـهـ نـاـوـهـکـهـ بـیـنـهـ دـهـرـیـ.

تـارـم~ایـهـکـهـ لـهـ دـهـمـ چـهـمـهـکـهـ، لـهـسـهـرـ بـهـرـدـیـکـ دـانـیـشـتـبـوـوـ وـ لـاـقـهـکـانـیـ خـسـتـبـوـوـ نـیـوـ نـاـوـهـکـهـوـهـ.
پـشـتـیـ لـهـ مـهـمـیـ دـیـکـ بـوـوـ. شـانـهـ پـانـهـکـانـیـ لـهـ شـانـیـ بـنـیـادـهـمـیـکـیـ زـبـهـلـاحـ دـهـجـوـنـ. مـهـمـیـ دـیـکـ

به خوی گوت: "خو کوی خا سه فر هینده زل نییه. به لام ده لین بنیاده م له بهر تیشکی
مانگده شو، گهوره تر دینه پیش چاو. له تاریکیدا بنیاده مه کان چوار پتنه هینده خربان دینه
پتنه، حاو آن. تبسته له، و اندیه نه منیش ده نه و دنده، قدلا فمته، خوم دیار، مم." ۱

نهاده‌ی جهند جاران له بهر خوبیه دوباره کرد و متمانه‌ی بهخوبی کرد.

له پشت سه‌ری تارماییه کده، داریکی ناره و نی لی بwoo که نیوهر استه که‌ی هولن ببwoo. به سه‌ری پنهانیه پیشان خزی گهیانده پشت داره که. مشتوروی خندغمده که‌ی له دهستیدا گوشی و ریک لهو کاته‌دا که دهیویست خز به تارماییه کده بداد، دیسان شل بزوه و داهیزرا. دهتگوت "تا" و نزیمه‌تی لی هاتوره، دانیشت.

ماسییه کی گوره له بردہم تارماییه که وہ سی جاران له ناوه که دا خوی هه لاویشت و
بهر زگه سپی و زیوینه که دی له بدر تریفه مانگه که دره و شاید وہ تارماییه که سه ری
همه لینا و سهیری ماسییه که دی کرد. نیت خیسکه بردی کی هاویشتہ ندو شوینه و
ماسییه که خوی لی هه لاویشتبو.

مهمنی دیک جار به جار توروههتر دهبوو و تف و نه حلمنتی له خوی دهکرد. خۆزگە دهست و پیشی تین و توئانای نهوهیان تیدا بوایه و ناوا هەلئەنله رزیبایه. خۆزگە توائیبای بچیته پیشی و خەنخجەرە کەی هەتا مشتۆوه کەی له پشتى رۆزکەربابایه، رېیک لە راستى دلىيەوه... نەو کات خويتىنە کەی بە ناوه کەدا شۇلاوگەی دېبەست. ناوه کە سورر هەلەدەگەرا.

رەشاییە کە هیچ نەدەجولە... خۆزگە توانیبای بە نووکى پەنجە کانى... بەبى دەنگى... نەو کاتە تارماسیە کە ھاوارى دەکرد: "ناخ، ناگرم تىبەربۇو". دواي نەوە دەتگوت لە شوتىنىكى ئەمۇيۇھە دەنگى ھاوارى "ناخ، ناگرم تىبەربۇو گۈئى لى ئې بۇو.

مه می دیک له پشت داره که ووه له خزی نوسا، به لام نهیتوانی هستی. به گاگزلکی و چنگه کره بدره و ناوه که خوشی. هه ولی دا یدک دو لوچچ ناو چنواتده، به لام دهسته کانی وا ده لهرزین ناوه که له نیوان په نځې کانیبیوه رژایه نیو کراسه که یوه و بهو ناوه هی له لمپی دهستی کر دبوو، نهیتوانی ته نانه ت لیو کانیشی تمر بکاتوه.

ههتا ناوري دايده، سهيرى كرد كابراي دهم ناوهه كه رؤيشتوه. له چاوتروو كانيتکا ون بسزو.
ياشه يانه، ثم و كابرايه ختي بیو؟ شهستان بیو؟

که بزرگونه کهی کابرای دیت، دسبه جی و هخز هاتمهوه. لمرزینه کهشی رهوسیدوه. دهربه ری و دهسته، کد به راکدن. نهگدر له ساتهدا سدهفری و دهست کهوتانه، نمه لهشه جمله و

گه مارهی به خەغەران داده پیشەت. وەک بیئەنگى لى دەکرد. بە دەم رووبارە کەدا رايىدە كرد و چەوه کان لە بن پىييانىيەوە دەردەپەرپىن، بەلام كەسى نەدۆزىيەوە.
"باخ، تەگەر نىستا دەستم بکەوتايە... نىستا... هەر نىستا..." نىتە نە دەستى دەلهزىن و نە گيانيشى شل دەبۇوه.

پاژىتىي رقەكانى ۋانىان دەكىد و بىنى پىتى دەبرۈايمەوە. كە سەفەر لىتى دابۇو و لە ھۆش خۆى چوپۇو، سەفەر بە ناگىرى چەرخە كەدى پەنچە گەورە لاقە كانى سووتاندبوو. هەر چەندە بېھۆشىش بۇو، بەلام كە پەنچە گەورە سووتابۇو، لە نەكاو دەرىپەرىپۇو... وا راچەلە كىبۇو، وەخت بۇو سەرى وە مىچى تەھوبلە كە بکەوى.

بىرى كەرده وە: "نەوە لە سال تىپەرىپۇو... لەو رۆزەي وە سەفەر منى كوشت." تەوجار بە دەنگىتىكى بەرز لە سەر بىر كەردنەوە كەمى رۆيىشت: "سەفەر سالىيەك و سىئى مانڭ لەمە پېش كوشتمى... رىيەك سالىيەك و سىئى مانڭ لەمە پېش... تەمنى كوشت... كوشتمى."

زان و ئازارىيەك ھەمۇر گىانى بىر زاندەوە. رىيەك وەك نەوى رۆزە كە... نەو رۆزەي تەھەندەي لى ئەرابۇو لە مردىنى گەرابۇوەوە... هەر كاتىيەك بىرى لەو رۆزە دەكەدەوە، ئاوايى لى دەھاتەوە. لە جىتى خۆى وشك دەبۇو و جىنگىلى دەدا. هەر دوو هيلىكەي گونە كانى دەگرتەن و خۆى گرمۇلە دەكىد. ماوەيەك ھەر وا لەرزايى و مۇوجىچە كەپىدا هات.

كە وەخۆى ھاتمەوە، شەنە بايىەكى نەرم ھەلىكىردىبوو و مانڭ چووبۇو بىن ھەورانىمەوە. لە گوشەيە كەوە دەنگى خشەخى قامىشەلەنە كە ھاتە گۆيى. ھەستايە سەر پى، بەو رىيگەيدا كە ھاتبۇو گەرايەوە.

"سەفەر كوشتمى... تەمنىش دەيكۈرۈمەوە... تەمنىش نەو...
" گېيشتە دراوى ئاواھە كە. لە نەكاو لە سەر جىتى خۆى وشك بۇو. تارمايىە كە ھەر لە شوينە لاقى خىستبۇوە نىتو ئاواھە كەوە كە پېشتر لىتى دانىشتبۇو. ھەر وا پەنچا ھەنگاۋىتىك لېتىمە دوور بۇو. بەخۆى گوت: "وەختىمەتى... سەفەر ھۆشى لە شوينىتىكى دىكەيە. ھەلە و ھەللىكەوتۈوھ..."

بەلام لەگەل گوتىنى نەو قسانەدا دىسان گىانى شل بۇوه و لە سەر عەرزە كە دانىشت. سەفەر ھېچ ئاواپى نەدایەوە كە سەيرىتىكى بکا.

سەفەر ھەستا، باويشىتىكى دا و باسکە كانى لېتك كەردنەوە. قىچەي ئىسقانە كانى ھات. ھات و بە بەرددەمى مەممى دىكىدا رەت بۇو. رىيەك لەو ساتەدا مەممى دىك زۆرى ھەمولۇ دا

هستی و خەنجرەکەی لە پشتى رۆبکا، بەلام چىي زۇرىيى لەخۆى كرد، نەيتوانى لە جىتى خۆى بجولىنى. سەفرەتات و رابورد و لەو دىيو گۇز و گىاكاندۇھە لە چاوان ون بۇو.

مەممى دىك ھەرای كرد: "جمستەي من... جمستەي من... نەوە بۆجى وات لى ھاتووه... هەي زۆلى... چۈن شتى وا دەبى؟ ھەرچىيەكت پى خۆشە بىكە... ھەر چۈنلى پېت خۆشە شل بەوهە... نەمن سەفر ھەر دەكۈژم..."

لەو جەنگەيدا سەفر گەپايەوە و جارىتكى دىكەش لە جىتىيەكەي خۆى دانىشته و ندو ماسىيانەي دايىوه بەر بەردان كە لە ناوهكدا خۆيان ھەلداۋىشت. مەممى دىك چىي سەبىرى دەكەد، تارماقىيەكە لە بەر چاوانلى گەورەتەر دەبۇوه و بەو رادەيدىش ترسە كەمى ناخى چۈپتەر دەبۇوه.

"نەيتىيەك ھەيدە لەو سەفرەدا، كەراماتىيەك ھەيدە. ج بىكم؟ لە كىسىم دەچىي وەك ناو... وەك شەيتان... وەك جىنۇك... نەمن ناتوانم بىكۈژم. باشە، نەيى ج بىكم؟ بۇن ناكۇزىرى..." "ھەر بە راستى كى دىويتى كەسىتكى بىكۈزىت بەو تاوانەي نەو نىتسىكى گىانتى شەكاندۇوه؟ كوشتن بە تۆلەئى تىھەلداڭ؟... زۆر نىيە؟..."

"بەلام نەمن لاي كەس سەرم ھەلتىيە. كە خەلتكى سەيرم دەكەن، وەختە بىمە تىنۇكىتكى ناو و بە عەرزىيدا بچەمە خوارى. نەك ناتوانم بچەمە لاي زولەيغا و بىدوينم، لاي نەو ھەر سەريشىم ھەلتىيە... بەلام چار چىيە؟ لە دەست نايە. تىن و هيئىم نىيە. خوايە ئىتەر نەوە ج كارىتكە... خەرىكە تىدا دەچم... نەوە ج ترسىتكە؟"

وەك گۇيى بىزىنگىتىتوھە: "ترس نىيە... ترس نىيە" گۇيى ھەلخىست. دەنگەكە بپايدەوە. رووبەروو يەكتىرى راوه ستابۇون. مەوداي نىتونىيان نەما و لووتىيان بە لۇوتىي يەكتىيدا تەقىيەوە. گۇيى دايىشۇرەشۇرپى ناوهكە. دەنگى تىراكتۇرەتكە كە لە دوورەوە ھەلكلە، شەمەكى داگىرت. ترۆمبىتلىك رابورد و تىشكى چراكاني لە رەھەزەكانى دا و رووناڭى كە دەندە: "ناناوهرزا" ئى لىستەوە. ساتىتكى لەو رووناڭىيەدە مانۇوه و چاوهكانىيان بە شەوارە كەوتىن و نەياتوانى يەكتىرى و ناوهكە و قامىشەلائان و دارە چىناھەكان بېبىن.

پۆلەتكە بالىندە بە نىتو رووناڭىيەكەدا وەك ھەورىتكى رەش بە سەر سەرياندا تىپەپىن. مەممى دىك دىسان گىيانى كەوتىبۇوه لەرزاين. لەرزاينەكەي سات بە سات توندىتە دەبۇو. نەو لەرزاينە گىيانى شەكەت كرد.

مانگ خەرىك بۇ ناوارا دەبۇو و خاڭ دەتگۇت ھەناسە دەكىشى، بە تۈرپەيەوە لەرزاى و لە بەر يەك كشاپىيە و راچلەكى و مەممى دىكى گەدا.

سدهمر که له تاریکاییه کهدا دیسان زلتر ببسوهه، له جیئی خزی همستا. باویشکنیکی دا و قرچهی نیسقانه کانی هات. له گهل باویشکه کهیدا باسکه کانی وهک بالی هملتیه کی گمهره، له تاریکایی شده کهدا لمبر یدک رهونده. که بالله کانی هینانده خواری، همنگاریکی بدرزی بمردو مهمی دیک نا. مهمی دیک نده جوولا. نهیوانی را بکا و پییه کانی شل بعونهوه و بپستیان لی برا. لک و پوی دار چناره که هینده تاریکایی شده کهی لی هاتبوو و به ژور سری مهمی دیکده ناسانی داپوشیبوو. ماسیبیه که سی جار له ناوه کهدا خزی هدلاویشت. سی جار وهک برووسکه بمره ناسان چوو.

سدهمر به سهر سهري مهمی دیکمهه راوه ستابوو و وردہ وردہ گمهره تر ده بزوه. دواي نهوه لدوی دورر که دتموه.

له دوورهوه دنهنگیکی بیست:

"وس وس وس، مهمی دیک، براله بیتدنگ، وس وس نهوه تزی؟ نهوه لمهی ج ده کهی؟ قسم له گهل بکه. کس نامدوینی... لایکم تز بدوینه... تاشباش نوغلو رایسپارادوروه کس قسم له گهل نه کا. هیچ مخلوقیک نه مدوینی، تهنانهت جاندهه و ده عبای کیویش. باشه تاشباش کهی وهلی بووه؟ نه گهر وهلی بوایه چما له بعفر و بزرانیدا رهق هملتههات و ده مرد؟ تاشباش نوغلو مردووه... مردووه..."

همر لمو ساتهدا، لهرزی لی برا. له نه کاو وهک بدردیکی له قوچه قانی در چوبی، له جیئی خزی ده پهپه. مشتورو خنجره کهی له دهستیدا ریک گوشی. خوین له دهسته کانی گهرا. به هه مورو تینی خزیده هاواری کرد: "تاشباش نوغلو نه مردووه. خهیال نییه، راستییه. خهیال نییه، خهیال نییه... نه مردووه... نه من دیتم. دیتم ده رؤیشت و حموت تزیله نوری گمهره وهک حموت کیتو به دوویدا ده خشان. نهوم دیت که پینده کهنه و نوره کانی پشت سهري شهپرلیان دهدا."

سدهمر به دنهنگیکی نهرم و هیتدی، نهرم و نیان و پر له میهربانی و لاواندنهوه گوتی: "نموده مردووه، روله کیان، نهود مردووه و نوره و تیشکه کانیش مردوون و تاشباش نوغلو... نه تو بپرا به قسهی من بکه و قسم له گهل بکه. مرد... نوره کانیش مردن. خاکیش ده مری، ناوه کانیش... وهلیه کانیش ده مرن."

له نه کاو تار ماییه گمهره که، تهنانهت گمهره تر له سدهمریش هات و وهک دیواریک له بدرده مهمی راوه ستا و باویشکی دا. دهسته کانی وهک بالی هملتیه کی گمهره شمهوه کهيان دا گرت.

باتی هەلۆکە ناسانی داپۆشی. شەو، بان، لک و پۆی دار، تىشكەكان و تارماقى.... هەر
ھەمۇرى چۈن بە يەكدا و تىتكەل بۇون.

ممى دىك تىتر نەيتوانى بگەپتەوە يان بېھىز و شل بىتەوە. خەنجرەكەي دەستى بىرەو پىش
خىرى ھاوىشت و بىسىكايدە و لە تارىكايدە جوغۇزىكى سوورى بارىكتە لە شەوه تارەكەدا كىشا
كە لە ھەمۇ بلىسەيمەك بارىكتە بۇو. خەنجرەكە لە گۆشتى نەرمى نەو جەستەيدا كە بەبى دەنگى
لەسەر عەرزەكە درىئە بىسو، رۆچۈو و ھاتە دەرەوە و دلتۆپ دلتۆپ خوين لە دەستەكانى مەممى
دىكەوە چۆرۈنۈدە سەر لە خۆلەكە. خۆلەكە خوتىنەكەي ھەللىشت.

سەرگەردانبۇنى مام خەلیل لە
كىلگەكانى لۆكەدا بە شوين خەلكى
گوندەكەى خۆيدا.

۲

خەلكەكەى گوندى نىنچەجىك كاتى وەرى كەوتىن بىز لۆكەپىنىسى، مام خەللىيان سوارى ئەسپىك كرد. ئەسپەكە پىر و لەپ بۇو، بەلام هەر چۈزىتكىنى بى مام خەللىلى دەگەياندە چوکوراوا. زىنېتىكى چەركەزىانشىان لەسر پاشى دانابۇو. زىنەكەى كۆنە بۇو. چەرمەكەى تلىش تلىش بىبو و رەنگ و گولى پىتو نەمابۇو. بەلام دىسانىش هەر نەرم بۇو.

مام خەلليل قىت و قىنج لەسر پاشى ئەسپەكە دانىشتبوو و لە پىتش كاروانەكەو دەرۋىشت. كۆنە قەمچىيەكىشى بە دەستى چەپىيەوە بۇو. ئەو دەستەي قەمچىيەكەى پىنگى گرتبوو، وەك سوارچاڭە ناودارەكانى جاران، لە سەر نەژەنلىقى چەپى خۆزى دانابۇو. سىنگى دەردىپەراند و دلى كەيلى خۆشى و شادى بۇو: "ئا بدواڭە دەلىن پىاوا، جوامىز ئەوانەن، ئەو گوندىيانەن نىنچەجىك. كورە خۆ لەو گوندە كاولەدا كەوتىبومە دەست بنىادەمى وا كە هيچ قەدرىيان نەدەزانيم. كەوتىبومە بەر دەستى ئەو مەرىمەتكە قەھىيە. قەھىيە حەوت عەشيرەتان. دەست ئەو سەفەرە هيچ و پۇوجە چەلمەن و ئەو تاشباشە گەمئەيە. تۆيە، تۆيە تازە پى لەو گوندە نانىمەوە. تۆيە دەكەم و تازە سەميرى ئەو سەگانە ناكەممەو... تۆيە... تۆيە..."

ئىستا، لە سەر پاشى ئەو ئەسپە و لە پىشەدەي ئەو كاروانەدە حەزى لى بۇو لانىكەم مەرىمۆك ناوابى بېيىنى. خۆزگە كە دەگەيشتنە چوکور، لە سەر دوو رىيانەكە، تۇوشى گوندىيەكانى يالاڭ بوايمەن، ج خۆش دەبۇو. مەرىمۆك ئەوەندەي پى سەير دەبۇو، چاوى

دەردەپەرین. لەوانەش بۇو تۈوشىيان بن. لە خۇشىي نەو ھىۋايەتى كەوتبوو دلىيەوە قەمەجىسىك، لە ئەسە سىسەكىدى دا.

بهبی نهوهی بز ساتنیکیش هیوای مام خلیک ببریتمو و بهبی نهوهی تروشی ثهو گوندیانهش بن، گهیشتنه چوککور. سواربونن له نهسپی سپی به زینی چرکزیانهوه و قه مچی و قیت و قنج و دانشته کهی له سدر شسته، نهسه که هدر هدهموی بزوده خون و خمال...

- نای لهو دنیا یه براله، نای لهو دنیا یه جه بار، نه و ده می تیمه گنهنج بسوین، به خواهی
مزرای ناوامان بز هملکه و تبایه و لوزکه ناوا پشکو و تبایه و چوکوراوا ناوا سپی
همه لگدر ایابایه، روزی سهد کیلله لوزکه مان کو ده گرد و ده.

جہاں گوتی:

- دنیا زور پیش که وتووه. خملکی نیستای چوکور تمنانهت کده گه تریش بون. سالی
سالان هدمورو بستدی بالا بون. وا نه برو؟

مام خدیل به خوشیه وه گوتی:

- کوره بهو حاله‌ی نیستاشمهوه، بیست کیلو هدر کژ دهکه ممهوه.

جهه‌بار:

- ئەمنىيىش . . .

مام خلیل که له گونده کمی خویان رایکردهبو و پانای بردبووه بدر گوندی "توزوون دهه"، وختیک سمر هله‌لذینی گهیشتواهه نه ناوایی نینجه حیک. خوشی نمیده زانی و له بیری نه مابووه که چون به توزوون دهه دا تیپه‌پیوه و رق هله‌نه‌هاتووه و چون لهو تاریکه شمه‌دا که به‌فر و بیزان و هک دهواری شپ دهیسورو آنده‌ده، گوندی نینجه حیکی دزیبیوه؟ جگه لوهه‌ش چون توانیبیووی خوی بگه‌یتیته مالی جهباری برادری؟... ههر نهونده‌ی. له بیر بیو که چاو هله‌لذینی، سمه‌یر ده کا جهبار نهوه پیده‌کمنی و بدسریدا نوچوتواهه و کوچیک چای گفرمی، به دهسته‌دهیه و هملمی لی هله‌لدهسته:

- جه بار، ئەمن چىم بەسەر ھاتووه؟

- چست به سه رهاتو و خه لیل؟...

- نهود چهند روزه لیتره؟

- پازده روزیلک ده‌بی....

همر شو روزه له نوین و جي هاته دهري و هدر شو روزه هه مورو خملکي نينجه جيك له
دهوري کز بعونه و مام خليل دهستي کرد به قسه کردن:

- نهوان شيت بعون. همر له بچوک و گهوره، له حوت سالان هستا حفتا سالان همر
hee مورو شيت بعون. تاشباشيش شيت بعوه، کويتخا سده‌ريش. نمو مريمزکهش يه کسمر تيك
چووه. هدر شم روزانه ده‌بيستنهوه که خملکي نمو گونده يه کتريان کوشتووه و يه کتريان
خواردووه. نهود ده‌بيبني، خبهره‌که ده‌بيستنهوه که نمو گونده جووقهواري لى براوه و چول و
هول بعوه. نه‌گهر بیستانهوه هيج پستان سدير نه‌بی:

hee مورو روزي حقایه‌تیکي پیتكه‌نیساوی بز خملکي نمو گونده هه‌لده‌بست و بز خملکي
گونده‌که ده‌گیپایوه و خملکه که نه‌ونده پیده‌که‌نین ده‌بورانده. به‌لام چهندی به گالتموه
مه‌سله‌که‌پی‌که‌نیساوی ده‌کرد، روزه به روزه خملکي يالاك پتر به قیندا ده‌چوو. هه مورو
جاریکيش قسه‌که‌خوي ناوا تمواو ده‌کرد: "چونی تاشباش گتوویه‌تی همر وا ده‌بی. نمو
گونده ماري بمسه‌ردا ده‌باري و خملکي نمو گونده همر يه‌که و مارتک هه‌لیده‌لووشی.
مريمزکيش و تاشباشيش...." خملکي نينجه جيك چهند پتر پرسياريان لى ده‌کرد، بزیان رون
نه‌ده‌بوجه که نمو کابراه بزچي نه‌ونده‌ی رق له خملکي گوندي يالاكه. ده‌يانگوت:

- خوا بزخوي ده‌زانی نمو خملکه هيج و پوچه‌ی يالاك چييان بمسه‌ر نمو پيره پياوه هيناوه
که ناوا له بدهر و بزرانده‌دا ملي رتيمه‌ی گرتواوه و به پير مه‌گکوه چووه. هدر خودا ده‌زانی.
مام خليل له ده ناگردانه که پالي لى دايده. له مالي و هدر نه‌ده‌که‌وت. جار و باره‌ش به
ترسده‌ه سه‌يرينکي ده‌ره‌وي ده‌کرد و له جيئي خوي ده‌رده‌پري و ده‌گکوت: "ده‌مکوژن. نمو هيج
و پوچانه ده‌مکوژن، نمو فيرعدونانه‌ی يالاك ده‌مکوژن."

ده‌گکوت و له ترسان جينگللى دهدا. له ناخريانه‌دا خه‌ويشى لى نه‌ده‌که‌وت. لايکم
حهوتووي جاريک و داواشى له هه مورو خملکي نينجه جيك ده‌کرد گه‌ردنى نازاد بکهن. ده‌گکوت:
- نه‌من په‌نام هينایه گونده‌که‌ت. گوندیلک که شير و ماست و هنگونه‌که‌ي به‌پي
فيلانه^{*}، به‌داره سنه‌وبه‌رانه‌يده، به‌سوله کي‌يويانه‌يده، به‌و خملکه باش‌يده که دلى کس

* به‌پي فيلانه: واته ززه و زهونده.

ناشکیتین. به حالتی سهگ گیانی نیوہ زیندوی خۆم گەياندە تینجه جیك و لای خەلکە كەمی. بەلام دیسان رزگارم نەبپو. جەبار بۆ من لە برا تزیکترە، خوتىن و دلتمە، كەس لە ئەسپ دزىنى ناتوانى بلىن جەبارم. تەنانەت ئەمنىش. نىستاش نەوهە هاتووم و پەنام ھىتىاوهە مالە كەمی نەو، دیسانىش رزگارم نەبپو. دیسانىش نەمتوانى گیانى شىرىئىم لە دەستى خەلکى يالاك رزگار بىكم. وەرن گەردنم نازاد بىكن. نەمپۇش نەمكۈژن سېمى هەر دەمكۈژن.

"ئەنگىز نەو زالماھە ناناسن... هەر نايانتناسن. نەمن بۇومە هوئى شەوهى نەوان درەنگ بچەنە لۆكە رىنىنى. نەوانىش نەسپيان نەدامى. تەمنى پىر و پەككەوتە بەو قۇونە خاوىتەممە، چۈن دەمتوانى ھەتا چوکور بە پىيىان لە گەلەيان بىرۇم؟ ناچار بىووم درەنگ بىيانبەممە چوکور. كە گىشتىنى، خەلکى دىيھاتە كانى دىكە، كىتلەك بە پىتەكانيان گرتىبۇوە و بەسەرخۇياندا دابىشىبۇون و خەلکە كەمى ئىتمەش دەست لە گۇنان درىزتەر، تەنانەت كىلۈئە كىشىيان بۆ خى نەبپەدە و سەريان لە دوو نام كە لەتوبەتم بىكن. تەمنىش رام كرد و چوومۇدە ناۋادانى. لە كادىئە كەماندا خۆم شاردەدە. نەو حاجىيە چالمنە نەوهە بە ملى شىكاوى كىپەمە، هات و لەمۇي دۆزىيىمە و دەسبەجى چوو بە هەمسو خەلکە كەمى گوت نەوهەتا بايم لە كادىئە كەدا خۆي شاردۇوەتەدە. خەلکى گوندە كە بە پانەدە، بە ئۇن و مەندالى و گەمورە و بچوو كەمە، ھورووزمىيان بۆ هيئىام و جلوسىرگىان لە بەرمدا تىتىلۇن تىشىلۇن كەردى. لە نەكاو سەيرىم كرد نەوهە ئاگىرىكى گەمورە هيئىدە جى خەرمانىتىكىان لە نىۋەندى شاوابى كەردى. و دەياندۇي رووت و قۇوت بەكەندە و بىخەنە سەر كەلە كەمى. گۆم "ئەي خوايەگىان فەرسام كەمە" و رامكەد و بۆئى دەرچۈرمە. چىي خەلکى يالاك بپو و مەرتىزىكىش لە پىش ھەمموانەدە، نەو قەچىيەمى مىيلەتىان، سەريان لە دوو نام و نەيانگەر تىمەدە. راستەرى رۆيىشتم و لە نەشكەوتە كەمدا خۆم شاردەدە و دوايىش ھاتە ئىزە. پەنام بەدەن... دالدەم بەدەن."

بەو جۆرە زستان تىپەپى. ترسە كەم مام خەليل خەلکى تىنجه جىكىشى گرتىدە. نەوانىش نەو گۆمانە دايىگىتن و پىيىان واپپو ھەمۇ شەۋىي بە ھەزاران كەس پەلامارى گوندە كە دەدەن و لە پىتشىدا مام خەليل و دواي نەو ھەمۇ نەوان سەردەپن. ھاوين هات و تىپەپى. ھىشتاش ھەر دەتسان و بە درىۋانىي ھاوينىش ترسە كەيان پېر بپو. زۆرىيە نەوان گالىتىيان بە ترسە كەم خۆيان و مام خەليليش دەكەد. لە گەل نەوهەشدا نەياندەتوانى لەپىرى بىكن.

ھەوتورەك پىش پشکۈوتىنى قۇزاخە بەرەو چوکور داگەران. كە گەيىشتەنە چوکوراوا، دەشتە كە يەكسەر سېپىي داگەرابپو و يەك پەلەشى نەمابابو. تەمەتكى سېپى و يەك دەست بەسەر چوکور كشاپپو.

نهو شده‌ی گمیشتنه چوکور، مام خملیل لهوانه‌یه دوای سالیک، نهود یه کم جاری بسو به خمیالیتکی ناسووده‌وه دهنوست. که له خمو هستا، روناکی کردبورو و خور له کمل درکه وتبور.

گوندیه کان له لایه کی مدرراکه‌وه دهستیان کردبسو به لۆکەرنینه‌وه و دهسته کانیان وەک مەکینه کاری دهکرد. مام خملیل له جئی خۆی هستا. هەرچەندە حەزى لى بسو بچیت و له نیتو داره گەزە کاندا دابنیشى و به دەم جووتنى گەلا بۆغۇشە کانی دارگەزه‌وه کاره‌کەشى بکات. هەر جاريکى دەگمیشته چوکور، هەر واي دەکرد. بۇ يەکم جار نەريتى خۆی شکاند و بەبى نهودى دەست و دەموجاوى خۆی بشوات و خۆی سووك بکاته‌وه، چورو نیتو لۆکەرنە کانه‌وه. دەسته کانى نهود هەر وەک شارەزاي کردنەوه گرىپىوچكەی رېشىمى نەسپەكان و بەنە كان بسو، ناواش شارەزاي لۆکەرنینه‌وه بسو. له نیتو نهود كۆگا لۆکانەدا كە هەتا نیوەرەز كۆيان کردبۇنەوه، كۆگاى مام خملیل له هيى هەمۈويان گۈرەت بسو. هەمۈوان سەيرى نهود كۆگايانەيان دەکرد و سەريان له دەستوردى مام خملیل سورى مابورو:

- نەو تەمەنە و نەو دەستورىدە!!!!

- دووكەن له كۆتمەرەدار ھەلەستى... .

مام خملیل سى رۆزى رەبىق بەبى راوهستان، بەبى نهودى به خمیالیتکی ناسووده له سەر خاکەکەی چوکوراوا خۆی بەتالى بکاته‌وه و دەستیك بە ئاۋى بگەيىتى، شەسىرىيەم رۆز، لمۇ شىوەدا كە نۇوستبورو، بە ھېيمىنى له نیتو دار گەزە کانه‌وه خزىسى دەرەوه و هاتە لاي كۆگا لۆكەكان. ماوەيدك له سەر عمرزە كە درېش بسو و چاودى مَا و ئەموجار ھەستا و نەو كۆگا لۆكەپى كۆي کردبۇوه، خستىيە سەر كۆگاى جەبارى بىرادەرى. ماوەيدك راوهستا، كۆگاى جەبار دوو ھېيتىنەدە لى ھاتبۇوه، سەيرى كرد و گەرایدە و كەوتە رى. پىتى نايە رېتىه کى پىر له خۆلەوه. لاقة کانى هەتا گۆزىنگان له خۆلە نەرم و فىنكە كەدا رۆچۈن.

گۇزانىيەكى خەمىنى وەپىر ھاتمەوه. له ناخىدا جۆرە تەنبايى و بىنگەسى و بۆشاپىه کى ھەست پى كرد. كە خور دەركەوت، گىيانىتک نەوكى گرت. چەند دلىپە فرمىسكتىك لە چاوه کانى ھەلۆهرين و دواي نەوهش تەمواو بسو. پىتكەنلى و بەخۆى گوت:

- كۆپ مام خملیل له ۋەنەن خراپتە بەسەر ھاتووه... لە ۋەن خراپتە.

لە كېلىڭەكەي تەنيشتىيانەوه، گوندیه کان كە له جلوپەرگە کانیانەوه دىيار بسو خەلتى تۈرۈوسن، لۆكەيان كۆ دەکرددەوه. چووه لايان. شەلآللى نارەقە بسو. پالەي لۆكەش ھەمۇ

شەلالى نارەقە بىوون. گەرماكەي بە تەۋۇڭ بىوو. سلاۋى لى كىردىن. ھەر ھەممۇ
كىرىتكارەكان قىتى بۇونەوە و سەيريان كرد و دىسان داھاتنەوە و لە سەر كارەكەيان
بەردىھۆام بۇونەوە.

مام خمیل که له نیویاندا به تهنى مایده، له پیرهپیاویک چووه پیشی و پرسیی:

- براله، پرسیاریکم لیت هدیه.

پیره دهستی له کاره کمی هه لگرت و گوتی:

- پرسیاره که ت بکه با بزانم چیه برا.

مام خلیل بزه کی هاتی و ده موده ست بزه که سدر لیوانی رویمه و نیوچارانی تیک نا،
بلام ساتیک دواتر دیسانیش بزه که له لیتوی گهرا یمه و گوتی:

- نه تو ناوی گوندی یالاکت بیستووه؟ نه من خله کنی ثه وتمه. مام خلیلم پسی ده لین. خمریکم به شوین گوندیمه کانی خوماندا ده گدریم. نه تو ده زانی له کوی خمریکی لۆکه رینیمهون؟ پیره پیاوه که به سر سورمه اویمه ووه پرسیی:

- نه تو مام خه لیلی؟ نه و مام خه لیله‌ی گوچیوچ‌گهکی کوت و بمندان ده کاته‌وه و کام ده رگا
قاچه ده یشکینی و ته نانه‌ت نه سپی پادشا و کویر تز غلووش ده دزی و ده بیا نه توی؟

مام خهلیل که دیتی پیره ناوا دهیناسی، زوری پی سهیر بwoo. گریانیتک له ئەوکى گيرا.
شەپھۇلى گریانیتک هات و گیانی لەرزاند و ھەر نۇونەدھى پىنگوترا بلى:

- نه منم .
هر قسمیه کی دیکھی کر دبایه، زور زور ده گریا. پشتی له پیره پیاوہ که کرد و خیترا لدوی
دورو کو توه. پیره و پاله هه مهو پشتیان قیت کرده و راوهستان و سهیریان کرد که به
خیزایی دور ده که و توه. مام خه لیل له مه زرا کان چو بوبوه ده روه و گدیشتبووه سمر ریگه که
و غاره، دهدا. ههم غاره، دهدا و ههد ده شگ با.

"مام خمیل هله‌لی کویستان، چون دهبو تووشی بهو روزه رشه بی؟ تف له تر ههی دنیا.
کاوله، به، دنیا.

لدو حاله‌دا که به خيرايي ده‌پرزيست، تروشى گنهنجيکي چوارشانه بwoo که ههموو توپچه‌کانى
كراسه‌که‌ي كرابونه‌وه و توروکه رهش‌كانى سينگي ديار بعون. ردینى رهش و گلوگلو و
چاره‌كانىشى درشت و پې لە تورىدېي بعون. مام خليل لىتى دردۇنگ بwoo. گنهنجىكە وا ده‌پرزيست
تەممۇتىزى لە عەرەزەكە ھەلدەستاند و دەتكۈوت دەشكەلتى.

"ههی ای ، مام خدلیل، نه توش به گنهنجی ناوا ببوی. و هک باز. نیستاش کم سدیریشت ناکا. تمنانهت که سیش نایمهویت بتکوری... ناگری ددهم. ثهو گونده گر ددهم و دهیسووتینم. با بزم دیسان به پیام دانانین. "

ریبواره که نزیک ببو. مام خدلیل لایدایه قمrag رتگه که. که بدلایدا تیپمی، به دهنگینکی خومندوه گوتی: راوهسته براله." ریبواره که راوهستا. کدله گهت ببو. متمانه به ختنی له رو خساریبه وه دیار ببو. سهربی سینی لای راستی له لای چمپهی دریزتر ببو و شوپ ببسوه به لای چنناگیدا. مام خدلیل همsti پی کرد. تیسکی: له کاکوله رهشه کمی که متوبروه سر تمولی و لسول ببو. کاکوله رهشه کمی ثهو رو خساره پیاوانه و تورره و له خویابیمه بپیک مندانه نیشان دهدا.

مام خدلیل دلی زور به توندی لینی دهدا. به سهربخزیدا زال ببو و گوتی:

- ههر بئی براله. کاری چاکت کرد راوهستای.

ریبواره که بپیک گشاشه وه. شده لالی ثارهقه ببو و هانکه هانکی ببو.

- خلکنی یالاک له کام کیتلگمن؟ نه من مام خدلیل گوندی یالاکم.

گنهنجی که نیتوچارانی تیک نایمه و و هک پیششود لی هاتمه وه:

- کوره نه من ههر ناوی ثهو گوندeshم نه بیستووه تا بزم خدلکه کمی له کوئ لۆکه خر ده کندوه. و دهستی وا راوه شاند ده تگوت میش هملدە فریتنی.

- نه تو ناوی مام خدلیلت هر نه بیستووه که نه سپی شا و پادشا و شاباز و ناغاکان و تمنانهت نه سپی کوییر نو غلوشی ده دزی و ده رگای له شکاننه هاتموی به ناسانی ده کرده وه و زنجیری قایمی دپساند و گرتبیوچکه ده کردنوه؟

ریبواره که ساتیک سهربی سوره ما، به لام ده سبھ جی و هخو هاتمه وه بزهیه کی هاتمی: بزهیه کی میهه ره بانانه که هه موو رو خساری داگرت و گوتی:

- ههر نه شم بیستووه. نه من له ژیاندا نه سپ دزم نه دیتوروه. گرتبیوچکه کوت و پارانیش هدر نازانم به چیش ده لین.

دیسان و هک پیششود که ده تگوت میش له خزر ده ده کا، باسکی راوه شانده وه و که مونده ری.

دهستی له رؤندا رهش ببو، مام خدلیل نه وه شی لی نه شارد رایه وه. به دهنگینکی به رز گوتی:

- کوره سهیری نموده، سهیری نموده، سهیری نموده مل شکاوه درزنه بکه. چاو چاو، ثهو دهسته پیس چهورانه. نه گوندی یالاک ده ناسی و نه ناوی مام خدلیل بیستووه. کوت و

سندمیشی نه دیتوروه. سهیری بکه. نای لمو کهره. نه تو بد و نه قلته توه لام دنیا یدا ج ده که؟ سه گی سه گباب همر وا بدره للا بدره للا ده خولیتی توه و بد و دست و سر و ده موجاوه روناویمهوه.. بد و نه قلته توه دیاره همر وا بدره للا و سرگه ردان ده بی. تف،... گوندی یالاک ناناسی. ناوی مام خه لیلیشی نه بیستووه. کوره نه تو یان نه قلت نییه، یان زور زور که ری، بؤیه ناوی سه رگه ردانی. له پینده شته که چوکور اوادا به سر و ده موجاوه چهوره وه... هم تا کابرا له چاوان نه دیو بیو، مام خدلیل هدر وا جنتیوی پی دا و نه و نه ده گرماند هم تا لیتواره کانی زاری که فیان کرد. لمو جنه گه ییدا عاره بانه یدک لمو لا یوه ده رکمود که کابرا بدره و نه وی روی شتبوو. گه غینیکی نزیک به شانزه سالانه تیدا دانی شتبوو و هیشووه ترییه کی پی بیو که ده نک ده نک ده بخوارد. که چاوی به مام خدلیل کمود گوتی:

- سوار به مامه گیان.

نیز مام خدلیل وه گه غینیکی گورج و گول خوی خسته سر عاره بانه که و له دلی خویدا گوتی:
"نه سپیتکیانی سپیه و یه کیان کویت. ندو جو وته پینکه وه له عاره بانه بکرین، خیری پیوه یه."

نه وجار به خوی گوت:
"به لام نه تو ش دروز نیکی سهیری ها خه لیل... دووریش نییه. لمو اندیه هدر به راستی خیریشی پیوه بی. نیمه چووزانین ندو دنیا یه بدری به کویوه یه. ج شتیک به فره و ج شتیک بی فرهه".

گه نجه که هیشووه ترییه که بی بز راداشت و فرموموی کرد. مام خدلیل ترییه که لی و در گرت و سهیرینکی کرد. گه نجه که چرکمه یک دهستی راده گرت و سهیرینکی ده روبه ری خوی ده کرد و ندو جار ده نکه ترییه کی ده خسته زاریمهوه. مام خدلیلیش وه که ندو دهستی پیز کرد. گه نجه که پرسی: "مامه گیان، نموده له کویوه بز کوی."

مام خدلیل نه یتوانی بلی نه من مام خدلیل و به دوای خدلکی یالاکدا ده گه ریم. خدلیل زور که یفی بهو گه نجه هاتبوو و نه یده ویست نیوانیان تینک بچی. گه نجه که نیگایه کی شاد و گمشی هه بیو، چاوه کانی درشت و دره دشاوه بیوون. نه رم و نیانی له رو خساریمهوه ده باری. سه و گویلاکی نوقمی خویل و خاک بیوون. چه پکی له کاکنی که و تبوبه سه نیوچاوانی و له بن تیشکی خوره که دا خور مایی بیوو. ورده ورده توره بیسک گیانی مام خه لیلی ده تمنییمهوه. خر

نه گدر نه و گونده به قورگیراوه تاقه گنجنکی ناوای تیدا بوایه، مام خملیل له چنگی مدرگ
نه جاتی دهبوو. و هلامی دایدهوه:

- خه ریکم را ده کم. دهيانه وی بکوشن روله گیان، دهيانه وی خوتیم بخونمه و کمولم بکمن.
دوژمن زور زالله روله گیان، و هزعم زور شر و شپر زهیه کورم.
ئهوجار بؤی گیپایدهوه که چون گوندیسیه کان رووتیان کرد ووه ته و ویستو ویانه بیخنه نیبو
ناگرهوه و گوتیشی چون پهنانی بردووه ته بهر گوندی نینجه جیک. جا نمو جاره باسی خملکه که
نینجه جیکی بۆ کرد.

- سهیرم کرد نیوه شهوه... پینچ کەسی ملهور نهوه به دوومدا ده گەرین. پینچ تارماسی وا
بدهو لام دههاتن هر مەپرسه. يەکینیان دەیگوت: "کوره لیسی گەرین نه و پیره لیقەو ماوه.
هانای هینناوه ته بهر نهود گوندە. " نهويت و هلامی دەدایدهوه: " ئىتمە خملکه کمی يالاک بەلتىمان
داوه، جا چونکە ساع بۇوینەتمەوه دەبى نه و پىرەپیاوه بکوشىن. " نەمن دەسبەجى لە پشت پولە
گەزىك خۆم مات کرد. هاتن و سهیريان کرد کەسی لى نېيە. نەمن هەتا بەيانى هەر والە بن
پنچكىنکەوه خۆم خزاندە سەر پنچكىنکى دىكە هەتا خۆم گەياندە رىنگەکە و خەريل بورو
دەرۈشىتم کە ئەتۆ بە عارەبانە كەتەوه گەيشتىت و سوارت كردم. كوره بىنادەمى باشى وەك تۆ
ھىچ كات چاولە دەست و جەوجىيان بە كەس نابى. حەزرتى خەۋەھە مىشە يار و پشت و
پەنانى خملکى باشه. كە حەزرتى خدر بىھوئ دەستى يەكتىك بىگرى، ثىتر خەمت نەبى. دلىسا
بە يارمەتىي توش دەكات. خۆ دىاريشه لە بەر چى. يەکم لە بەر نەوهى ئەسپىتىك كوتىتە و
نهويت سپى.. ئەوهش بەخت و شانسى پىتەيە.

گەنخە كە پرسى:

- باشە مامە گیان، ئىستا ئەتۆ دەتموئى بچىتە كوى؟
مام خملیل تاوبىك راوهستا و خەيال ھەلىگرت. ئهوجار پىنكەنى و گوتى:
- لە شوتىنیك دەگەریم مەرگى لى نەبى و مەرگ نەتوانى بگاتە نەھوئى.
دەسبەجى حالتى روحسارى گۆرا. جۆزە خەم و پەزارەيەكى تالان لە روحسارىدا دەركەدەت.
دەست و لىۋە كانى دەلەرزىن. گەنخە كە دووباتەي كردهوه:
- شوتىنیك دەستى مەرگ نەيگاتى؟ جا نەوه كوتىتە دەستى مەرگى ناگاتى؟ پاشگەز بۆوه
لەو قىسىيە چونكە هيچى لى تىنەگە بىيو. دىسان روحسارى مام خملیل گەمش بۆوه و بە
پىنكەنینهوه گوتى:

- خز نه گهر بزام، هر چرکه ساتیکیش چیه راناوه استم و دهجم.

همه دووکیان هشتووه ترتیه کانیان خوارد و تمها اوبیان کردن.

مام خه لیل دله را کیتی بwoo. ئاخۇ دەكرا جىنى خەلتىكە كەي يالاك لەو گەنجە بېرسى؟ لەو
گومان و دوودلىيانەدا بwoo كە له دوورەوە پېلىتكە پالەي لۆكە رىنинەوەي دىيت. دەسبەجى خۆى
لە عاربايە كە فېرىدایە خوارەوە و گۇتى:

- نهمن ده چمه لای ندو گوندیسانه. لهوانه‌یه مهرگ دهستی به لای نهوان رانه‌گا.

گه غجه که هیشیوه تریسه کی گدورهی دیکه شی له زه نبیله که هی پهنا دهستی هه لگرت و دایسی و گوتی:

يە مامە. ئەتۆ زۆر لەر و لاواز بىوو. بىت و ناوا بېرى، مەرگ زۆر زۇ دەستى دەنگاتى.

مام خلیل هیشووه ترییه کمی و هرگزت و گوتی:

- به خیر چی کورم. یاخوا بهردی سارد و گرمت نهیدته سه ری. چاوه کانت ماج ده کمه.
نهوخار به خیر ای بدهو کیلگهی لوزکه که وهری کهوت.

خەلکى يالاڭ دەگنە چوکۇداوا.

۳

نېزگىلە كان وەك بلىسمى گىر گەيشتىبۇنى و مەدداي نىوان خانۇوەكانىيان پېرى كىردىبوو. گوندى يالاڭ جموجۇزلى كۆچكىردن بەرەو چوکۇراواي تى كەوتىبۇو. گوندى، لە مندالى حەوت سالانوھە تا پېرى حەفتا سالاتە ئۆقرەيان نەبۇو. ھاتوچىز و قىريوھ و دەنگىدەنگ... گوندە كە قىامەتىك بۇو. ھەمۇو سالى كاتى كۆچكىردن بەرەو چوکۇراوا گوندە كان ئاوا دەبۈنە قىامەت.

تەنبا يەك نەفر بەشدارى نەو ھەللا و ھەنگەمەيە نىيە و ھەر لە دوورەوە دەرىۋانى و نەويىش "عملى" يە درىيە. دەست لە رەش و سېپى نادا و ھېيج ھەولىتىكى نىيە. وەك نەوانى بە دەم خەوەوە دەخولىتىنەوە، بە گوندە كەدا دەخولىتىمە و كەس ئاپارىتىكى لى ناداتەوە. ھەر كەسە سەرى بە كارى خىزىبەر قالە و كەس كاتى وەي نىيە بىر لە نەوانىتەركاتەمەوە...

پېش ھەمۇان ئۆتكەش داغ قۇردوو بۇو كە ئاواي دىت و بىسىمەللايدىكى كەد و گۇتنى:
- نەو بۇ واي، عملى؟ بەيانى بەر لەوهى خۇر دەركەويى گوند وەرى دەكمۇئى. كەچى نەتۆ دەستەوستان دانىشتۇرى و ناجولىتىي. نەكا نەمسال بېپيارت دابى نەجىتە چوکۇر؟ عادىل پىاو كەدولۇ دەكە و چاوى دەردىتىنەن و دەرىتى لەبەر دادە كەمنى و كراسە كەشى ھەر وا. عادىل گوندە كەمان بەسىردا وىزان دەكە.

دواي نەو ھەوالە كە بە دىن وەربۇو كە عملى يە درىيە نەمسال ناجىتە چوکۇر. لە يەكتيريان دەپرسى باشە بىز؟ دەيانخستە سەر زىرە كى و فيتلبازىيە كەدى. دىيارە شىتىكى لە بن سەرى دابۇو و

نهینیمه ک له گزپی بwoo. دیاره نه گدر له گوندی مابایه توه داهاته کهی له لۆکه رینینه وه پتر ده بwoo. بـلام له کوـته؟ له ج رـته کـوه؟ گـران و گـران کـچی هـیچـیان نـدوـزـیـه وـه کـه دـاهـاتـی بـو عـلـی تـیدـابـیـ.

یـه کـیـکـیـان بـیرـیـکـیـ نـوـتـیـ به مـیـشـکـیدـاـ هـاـ:

- "عملی" يـه درـیـز و تـاشـبـاشـیـهـ کـهـ کـتـرـیـانـ زـورـ خـوشـ دـهـوـیـسـتـ و مـوـرـیـانـ لمـبـهـرـهـ نـهـدـهـجـوـوـ. دـیـارـه عملـیـ نـهـمـسـالـ لـهـ گـونـدـهـ چـوـلـهـ کـهـداـ دـهـمـیـنـیـتـهـ وـهـ چـاوـهـرـتـیـ تـاشـبـاشـ نـهـفـنـیـهـ کـهـ مـانـ دـهـبـیـ.
- تـاشـبـاشـیـ سـمـروـهـرـمـانـ قـدـرـارـ وـایـهـ نـهـوـ کـاتـهـیـ هـهـمـوـ دـهـچـنـهـ چـوـکـوـرـ، بـیـتـهـوـ نـاـوـایـیـ و دـیـارـیـ بـوـ عـلـیـ بـیـتـیـ.

عملـیـ چـاوـهـرـتـیـ نـهـوـ. بـوـچـیـ چـاوـهـرـیـ نـهـبـیـ، بـرـایـهـ کـیـ هـهـیـ وـهـلـیـهـ... تـاشـبـاشـیـ مـهـزـغـانـ نـامـادـهـیـ دـایـکـ وـ زـنـ وـ مـنـدـالـهـ کـهـیـ لـهـ بـیـرـ بـکـاتـ، بــلامـ "عملی" يـهـ درـیـزـ هـمـرـگـیـزـ لمـبـیـ نـاـکـاـ.

- وـهـفـادـارـیـوـونـ بـهـ دـوـسـتـ وـ بـرـاـدـهـ شـیـاـوـیـ وـهـلـیـهـ کـانـهـ.
- لـیـیـ گـرـیـنـ باـ چـاوـهـرـیـ بـیـ هـمـتـاـ تـاشـبـاشـ بـیـ وـ بـهـرـ کـهـتـ لـهـ گـمـلـ خـوـیـ بـیـتـیـ، سـلـامـتـیـ بـیـتـیـ. جـارـیـ لـیـنـگـهـرـیـنـ باـ سـمـروـهـرـ کـهـ مـانـ بـیـتـهـوـ...

نـیـتـ هـیـجـ کـهـسـیـنـ قـسـمـیـ لـهـ گـمـلـ عـلـیـ نـهـکـرـ وـ کـهـسـیـشـ هـیـچـیـ لـهـ عـلـیـ نـهـپـرسـیـ.

هـیـشـتاـ روـنـاـکـیـ نـهـکـرـبـوـهـ کـهـ قـرـیـوـهـ وـ دـهـنـگـ دـهـنـگـ وـ هـاتـ وـ چـوـ لـهـ نـاـوـایـهـ کـهـداـ دـهـسـتـیـ بـیـ کـرـدـ. هـمـلـلـاـ وـ قـرـیـوـهـیـدـکـ بـهـرـیـاـ بـبـوـ کـهـ هـهـمـوـ دـهـشـتـهـ کـهـیـ دـاـگـرـتـبـوـ وـ زـهـوـیـهـ کـهـیـ دـهـلـرـزـانـدـهـوـ. نـهـوـ قـرـیـوـهـ وـ هـمـلـلـایـهـ بـیـ بـرـانـوـهـ هـمـرـ بـهـرـدـهـوـامـ بـوـ وـ نـهـوـجـارـ لـهـ نـهـکـاـوـ بـرـایـهـوـ. نـیـسـتـاـ نـیـتـ لـهـ شـیـوـهـ کـهـیـ خـوارـهـوـ تـهـنـیـاـ دـهـنـگـیـ وـیـکـکـهـوـتـنـیـ تـهـنـهـ کـهـ دـهـبـیـسـتـراـ وـ دـوـورـ دـهـکـمـوـهـوـ. عـلـیـ نـوـهـنـدـهـیـ گـوـیـ هـدـلـخـسـتـ هـمـتـاـ دـوـایـنـ دـهـنـگـیـ تـهـنـهـ کـهـ لـهـ دـوـورـهـوـ کـبـ بـوـ. نـهـجـارـ بـیـتـهـنـگـیـهـ کـیـ خـمـسـتـ هـهـمـوـ وـلـاتـیـ دـاـگـرـتـ.

لـهـ جـیـوـیـانـهـ کـهـیـ هـاتـهـ دـهـرـیـ وـ چـوـوـهـ دـهـرـیـ. مـانـگـشـهـوـنـیـکـیـ خـوشـ وـ سـامـالـ هـهـمـوـ وـلـاتـیـ روـنـاـکـ کـرـدـبـوـهـ. کـهـلـیـنـیـ نـیـوانـ خـانـوـهـ کـانـ پـرـ بـبـوـ لـهـ نـیـزـگـیـلـیـ سـوـورـ وـ بـرـیـقـهـ دـارـ. شـنـهـ بـایـ بـهـیـانـیـ بـهـ سـرـ یـهـ کـتـرـیـداـ دـهـدانـ.

سـهـیـرـیـ کـوـیـرـهـ رـیـهـ کـهـیـ کـرـدـ کـهـ لـهـ بـنـ تـرـیـفـهـیـ مـانـگـهـ کـهـداـ وـهـ کـهـ شـرـیـتـیـکـیـ بـارـیـکـ کـشـابـوـ وـ وـهـ رـوـوـبـارـیـکـ هـمـتـاـ سـمـرـ گـرـدـهـ کـهـ دـهـجـوـوـ. گـرـدـهـ نـسـوـوـ تـیـژـهـ کـهـ سـیـبـهـرـیـ کـهـوـتـبـوـوـ سـمـرـ بـارـیـکـمـرـتـیـهـ کـهـ. لـمـوـیـ نـهـوـ تـنـزـ وـ خـوـلـهـ بـهـهـزـیـ تـیـپـهـرـیـنـیـ کـارـوـانـهـ کـهـ هـهـسـتـابـوـوـ، خـمـرـیـکـ بـوـ وـرـدـهـ وـرـدـهـ دـهـنـیـشـتـهـوـ.

شنهی بهیانی نهدم بالی به سهر رو خساریدا هینا. بپیک وه خوّهاتمهوه. له سمر به مردیک
دانیشت و سهروی له نیوان دهسته کانی خوّی نا. همّتا خوّر که وتنان همّر وا مایمهوه.
نهلیف له جئیه کیدا جوولتی نه کردبوو و همّتا تاو همهلات، ددانه کانی له سمر یمک
داگرتبون و گوئی دابووه نالهنانل و بلمهبلتی مرتیمۆك.
که هاته دهري، سهیری کرد میزده کهی له سمر بمردیک هەلتكورماوه و دانیشتوروه و همّر وا
ماوهتهوه. نقرچینگى تىّ كوتا:
- عەللى، عەللى، هەسته دهى.
عەللى دهسته کانی له نیوچاوانى کردهوه و ثاورپى له لاي ژنه کهی داييهوه و پرسىي:
- دەلتىي چى نەلیف؟
ھیچ شئىك له دەنگە کیدا نەبwoo. دەنگە بەتالە کەی نمو له بىتەنگىيە کەدا دەنگى داييهوه.
نەلیف گوتى:

- دایکت همتأ بهیانی نالاندوویه‌تی. گوییم لی بwoo. یدک پشوو دهیگوت: "کوره داماوه‌کم، له بهر من نهیتوانی قدرز و قوله‌ی بداتوه. لای خله‌لکی حمیای چوو. نه مسالیش له بدر من ناتوانی بچیته لوکه رینیمه‌وه و مندالله کانی رووت و قووت دهبن. وا باشتره خرم بکوژم و رزگاری بکم." دایکت زرر بهغیره‌ته. هر به راستی لهواندیه خزی بکوژی. دهیتی چی عملی؟
- نازام.

- نه گهر نه چینه چوکوور، دایکت خۆی دەکوژی.
 تاویک دواتر مريێمۆك لە حاليٽىكدا خۆی دابووه سەرتىللاكمى، لە مالىٽ هاتە دەھرى.
 قسە كاينان بە نيوه چلى مانفووه. مريێمۆك وەك گولىتكى گەمش پشکۈوتبوو و گەنجلەر بىبۇوه. وەك
 بىست و پېنج سال لەوە پىشى لى ھاتبۇو. شادىيلى دەبارى. پىشته كۆماوه كەشى قىت قىت
 بىزۇوه. ھەر دەتكوگۇت بە پىسى عادەت و لە خۆۋە دارەكمى بە دەستىيە و گەتسۈوه. ھات و
 بەرانبەر عەملى راواستا و گۇتى:

- عدلی گیان، یاخوا به قوربانت م. کورم. سهیر بکه روله، سهیری من بکه بزانه چوئنم؟
گورج و گوزن. وهک مامز. دایکی خوت دهیسني؟
عدلی راچله کیبورو. نمو ژنه به کهیفهی دهليتی نوی بوروکه، ههر به راستی دایکی نمو بورو؟
برپوای ندهد کرد. چاوه کانی هدلگلکوفین و روانی. له خوشیان نهیده زانی چ بکا. تاویتک زمانی له
گهه حمو. وستی، شتیک لمه؛ زمانی، نه گههرا. نه وحار به بدل بهل گوتته:

- هر دهليي مامزى، وهك مامز... پيم سهير بورو، چما ناوي ژيانست خواردووه تمهود دايه؟ شهر
نمسيه سپيه كمه كويتر نوغلو، وهك مامزت لى هاتووه دايه وهك مامز. قيت و قوز و به كيف.
مريموك له حدوشه كهدا بهو لاو نمولادا ده رويشت، جاري واش بورو غاري دهدا، فلهه مبارزي
داويشت و هله لده به زى:

- عملی گیان، کورم، ثهتو دایکی خوتت پی چیه؟ دایکی تو ناوایه. ثهمن ههتا چوکورو و
تهناندت ههتا دهربای سپیشیش ناوا دهرقم. ثهتو له بهر من لیزه مهمنتهوه. ثهمن نیتر هرگیز
نابهه باری سمر شان و بهلای گیانی تو. سالئی رابدوو له بیر بکه. چون دهکری ههموو خدالکی
ناوابی چوبنه چوکوراوا و یهکیک به تاقی تهمنی لیزه بینیتتهوه. چما دهکری؟ سهیر که،
سهیری دایکه، خوتت بکه.

داره‌کمی فری دا و به غاردان به حهوشہ‌کهدا رای ده کرد:

- دهی بلتن ماشهللا... ماشهللا... نهمن وهک پژلا پتدم. ههی له دهوری سدرتان گهرپیم
مندالله خوشویسته کانی خوم. سهیرم بکهن، ها ها سهیر بکهن.
پشووی سوار دهبوو و چیی واي نهمابوو و هعمرز بکمهوی، بهلام دانی به جهارگی ختییدا
ده گرت و به سمر پیری و کنهفتیدا زال دهبوو. بز نهوهی وا نهنوینی بی تاقته، ههموو هیزی
خوی کۆ كردىزوه:

- دیتان؟ دیتان؟ نه من ناوم... ناوا... و هک نه سپی خوشبند ده گمه چوکوراوا. کورپی خوم، سالی رابردو بوروه به لای گیانت، خه تای پریسه کم نمبوو، له داخنی نه و پیره نه حلته تیبه بورو. چما ده کری نه مسالیش باری نه ستزی تو زم؟
به بلادا هات. پشووی لمبردا ندما. چیبی نه مابوو و هعه رزی بکه وی... سینگی و هک ده فه
لپی دهدا:

- بُو تُو.... باری... سهیر که... نه سپی خوشبیدز.... چوکوور... الا....
یک دو هنگاوی نا. نه زنگانی تینیان تیدا نه ما و نوشتانه وه. مریمک لهو کاتهدا که
بلاداههات همر دو دهستی خوی له سدر عمرزه که دانا و هستایه سر پی. بدره و ماله کدی
آیشست و خن، خسته شود و نس و بیمهش. له سه قده بتله که، لته تخته: بـ.

عمل ختی، به نهگاه اهدا کرد:

- دایه... دایه... ئەوئىندە خۆت مەخۇرە. مانەوەم لىرە لە بەر تۆنیيە. سوئىندە بۆز دەخۇرم، بە گىانى مەندالە كاڭم لە بەر تۆنیيە.

به سمر دایکیدا نووشتایمه و دهتگوت نهینیبه کی زور گرنگی بی دهانی، به سرتمدیک پیشی گوت:

- دایه گیان، برپیک سهبرت بی، ندو کاره حیکمته تیکی تی دایه. نهتو برپیک سهبرت بی.
- نهوجار عملی سهیری دوروبیدری خوی کرد و زاری بردہ بن گونی مریمۆک و گوتی:
- باشه، جوان گویت لی بی بزانه دهانیم چی. ندو نهینیبه لای کس نهدرکینی ها. تمنانهت به میزوله و مدل و دهعبای کتیویشی نهانی....

مریمۆک پشووی برپیک هیمنتر بونهوه و دلراوکتیبه کدی دامر کایمه. لوجه کانی ده موجاوی رهونهوه. چاوه خحفه تبار و تاره کانی برسکانمه. تۆزه سوراییمک له کولامه کانی گهرا. مریمۆک قوت ببو. عملی گوتی:

- نه من چاوه پی تاشباشم. لیره دانیشتروم و چاوه پی تاشباشه مهزنه که مانم. لمواندیه سهربیک لیره هەلاتنیتیه و ندو ژیانه شر و شپر زهی تیمه ببینیت و بهزهیه کی پیماندا بیتھه و هو به هانامانهوه بی... هروهه چاوه پی نه حه شیتۆکه يشم.

مریمۆک خوی دایه سمر دهسته کانی و برپیک هدمتا و چاوی له چاوه کانی "عملی" سیه دریئر پری و ماوهیمک به قینهوه سهیری چاوه کانی کرد و گرماندی:

- جوان جوان سهیرم بکه بزانم.... ندوه تۆ به شیتم دهانی... ها؟.... نهوجار بیتدهنگ مايهوه و به بیهیزیه و خوی خسته سمر قەرەتله کدی. دواى ندوهی چەند پشوویه کی قوروئی به دواى يه کدا کیشا گوتی:

- ناخ... ناخ... تاشباش تۇغلوش بنیاده میتکه وەک من و تۆ. بەلام، نه حه شیتۆکه بەستەزمان، ندو کوره نازیزهی من له گوتیه؟
- چاوه پی نهوم دایه.... چاوه پی ندو....

مریمۆک بزهیه کی تەساویی هاته سمر لیتیوی. عملی ندو بزهیه دیت. خەم و پەزارە و شەرمەزارییه کی له رادە بدەر ناخی داگرت. نیتر نەیتوانی سهیری دایکی بکاتمهوه. مریمۆک بپوای به هیچ کام له قسە کانی ندو نەکرددبوو. عملی ناچار ببو، پەنا بدریتە بەر فیتلیتکی دیکە. هەستایه سمر پی، تۆزیک له مالە کەیدا هات و چوو. نهوجار دەستی له کەلە کەی نا و قاقاییه کی کیشا، مریمۆک سهیری ندو حالتە مندا آنییه دەکرد. عملی دەستی بەرز کردهوه و گوتی:

- دایه... ها... ها... ده زانی نەمن بۆچی ناچمه چوکور؟ ده زانی بۆچی ناچم و لیره دەمینمەوه؟ دەی بزانم ده زانی بۆچی؟

بی‌دهنگ مایه‌وه و چهند هدنگاویکی دیکه‌شی هـلـگـرـت و دیسان دوپیاتمی کردوه‌ه:

- دهی بزانم دهزانی، یائه‌للا. دهی بیلی... بزانم دهزانی.

چووه دهـرـی و هـاـتـمـوـه ژـوـرـی.

- دهی بزانم دهزانی...

راووهستا و وله نهینیبه کی زور گرنگی لا بی، چاوه‌کانی به خوشیبه‌وه له چاوه دایکی
بری. شهـجـارـ دـهـنـگـی بـدـرـزـتـرـ کـرـدـوهـهـ:

- نـهـمـسـالـ لـوـکـهـی چـوـکـوـرـ شـینـ نـهـبـوـتـهـهـ. چـیـ لـوـکـهـیـهـ کـرـمـوـلـاـ بـوـوـهـ. لهـ چـوـکـوـرـاـواـ
وـشـکـهـسـالـیـ بـوـوـهـ. چـیـیـ شـاـوهـ وـشـکـیـ کـرـدـوـوـهـ. بـزـ دـهـرـمـانـیـشـ گـهـلـایـهـکـیـ سـهـوـزـ دـهـسـتـ نـاـکـهـوـیـ.
شـتـهـ نـهـ منـ دـهـیـزـانـمـ، گـونـدـیـهـ کـانـیـشـ دـهـیـزـانـنـ. دـهـزـانـنـ کـهـچـیـ هـهـ دـهـشـچـنـ. دـهـیـ بـلـیـ بـزاـنـمـ،
دـیـسـانـیـشـ هـهـ دـهـبـیـ بـچـینـ؟ بـچـینـ وـ وـهـ نـهـوـ گـونـدـیـهـ کـرـ وـ گـهـوـجـانـهـ سـمـرـمـانـ لـیـ بشـیـوـیـ؟ نـهـوـهـ
دـهـشـیـبـیـنـیـ نـهـوـ حـفـتـیـهـشـ نـهـبـیـ، حـفـتـهـکـهـ دـیـکـهـ هـهـمـوـوـ گـونـدـیـهـ کـانـ دـهـگـمـرـیـنـهـوـهـ. دـهـسـتـ لـهـ
گـوـنـانـ درـبـیـتـرـ. دـهـیـ دـهـلـیـ دـیـسـانـیـشـ هـهـ بـچـینـ؟ بـچـینـ وـ بـهـ دـهـسـتـیـ بـهـتـالـ وـ بـهـ شـیـوـاـرـیـ وـ لـاقـ وـ
لـهـتـرـیـ بـلـوـقـ کـرـدـوـوـهـوـ بـگـهـرـیـنـهـوـهـ؟ هـاـ؟

مریمۆک دیسان خزی دایوه سمر ثانیشکی.

- باـ بـرـزـیـنـ کـوـرـمـ... بـهـلـیـ، نـیـمـ دـهـبـیـ بـچـینـ. چـیـ دـهـبـیـ باـ بـبـیـ. نـهـگـدرـ لـوـکـهـشـ نـهـبـیـ، نـهـگـدرـ
تـاقـهـ یـدـکـ چـرـؤـشـیـ دـهـرـنـهـ کـرـدـبـیـ، نـهـگـدرـ هـهـمـوـوـ کـانـیـهـ کـانـیـشـ وـشـکـیـانـ کـرـدـبـیـ وـ زـوـیـهـکـهـ لـهـ
تـینـوـتـیـیـانـ هـهـلـبـرـکـیـ وـ بـسـوـتـیـ، دـیـسـانـیـشـ چـوـکـوـرـاـواـ هـهـ چـوـکـوـرـاـواـیـهـ. دـیـسـانـیـشـ هـهـ
بـهـرـکـهـتـیـ تـیدـایـهـ. بـؤـیـهـ نـابـیـ تـۆـزـیـکـیـ دـیـکـهـشـ رـاـوـهـسـتـیـنـ. دـهـبـیـ بـچـینـهـ چـوـکـوـرـاـواـ. کـوـرـمـ نـابـیـ
کـاتـ بـهـ فـیـرـ بـدـهـیـنـ.

عملی به هـهـمـوـوـ هـیـیـرـیـ خـوـیـهـوـهـ گـزـرـانـدـیـ:

- نـاجـمـ. نـهـمـنـ وـهـکـ نـهـوـ خـدـلـکـهـ گـهـوـجـ وـ کـهـرـهـ شـیـتـ نـیـمـ. نـیـمـ... شـیـتـیـ نـیـمـ. نـهـمـسـالـ خـاـکـیـ
چـوـکـوـرـاـواـ خـۆـلـهـمـیـشـهـ. وـشـکـ وـ بـیـ بـهـرـهـمـ، سـوـوتـاـوـ. دـهـیـ باـشـهـ نـهـگـدرـ هـهـرـ مـهـبـهـسـتـ دـیـتـنـیـ
خـاـکـیـکـیـ سـوـوتـاـوـهـ، خـۆـ لـیـرـهـشـ زـۆـرـهـ.

مریمۆک دیسان له سـمـرـ گـازـهـ رـاـیـ پـشتـ لـیـتـیـ کـهـوـتـهـوـ وـ بـهـ نـالـیـنـهـوـهـ گـوـتـیـ:

- دـهـبـیـ بـچـینـ. نـابـیـ نـهـرـیـتـهـ کـهـ بـشـکـیـنـرـیـ. خـۆـلـهـمـیـشـیـشـ بـیـ هـهـرـ دـهـبـیـ بـچـینـ. نـهـگـدرـ مـدـرـگـیـشـ
چـاـوـهـرـیـانـ بـیـ هـهـرـ دـهـبـیـ بـچـینـ. چـوـونـهـکـهـ خـنـیـرـ وـ بـهـرـهـکـهـتـیـ پـیـتـوـهـیـهـ. هـهـرـ دـهـبـیـ بـچـینـ.

عملی دـهـسـتـیـ بـهـلـوـلـاـیـداـ شـۆـرـ بـوـونـهـوـهـ. گـوـتـیـ:

- ناخ، ناخ دایه، ناخ.

به غاردان له مالی هاته دهري و بدهرو گرده خزله میشییه کان و هری که موت. لاقه کانی تیک دمنالان. به غاردان له تمپولکه که ناوه ژوو بسوه. پوله بالندیمه که به جیکه جیک به سر سریدا تیپه رین. راوه ستا و سهیری کردن که واه شمپل بهولا و نهولادا درزیشت. سهیری کردن تا نه دیو بعون. لدو دیو گرده که وه شوئنیتیکی چول و دوره دهستی لی بسو. کانییه کی بچووک له داوینی گرده که وه هملدنه قولی. له دهم کانییه که وه داریکی رووت و بی گهلای لی بسو. نهوداره لموه تهی همه بعوه، هدر وا بی گهلا بسوه. عملی گهرا یمه و بدهرو کانییه که چوو. بالندیمه کی قاوه بی بمویدا تیپه پی و لمسر خزله رهش که شیوه که نیشته وه. دوای نهوده له روه زه نسوك تیزه کان و همسر که موت گهیشته کانییه که. پالتی دا به داریکی باریکه وه و دانیشت و چاوی لیک نان. دنیا، به هدمو گول و نیز گیل و بالنده و همه ره کانییه وه به سر سریمه وه ده سورانده. دنیا له خملو ته که نه دا دهنگی ده دایمه وه. حمزی لی بسو ببی نهوده ناوری له دواوه بداتمه وه، خوی له هدمو شتیک بدزیته و را بکا، له مال و خیزان و له مریمک و زن و مندال و له مهل و کانیله که فجریته کان، لدو دهشته پر له زایله مه به نیز گلیه سوره کانی و به گورگه کانییه وه....

به ترشمه چاوی کرده وه. بریسکمه کی وا به گیانیدا هات وه ک چه قزیه کی لی درابی، له جیسی خوی ده بیه پی. چاوی کانی هملگلوفین، توزیک چاوی کانی به تیشك که وتن و هیچ کوئی نه دی. نهوجار بدهرو لای گرده که رای کرده وه و لیتی و همسر که موت. له خوار گرده که وه ریچکمه کی سپی همه بعوه که به پیچ و گهه بدهرو چوکوراوا ده چوو و به خزل دا پوشابوو. که وته بیر نه و روزه که بزویه که مجار دهربای دیتبورو. دهربای وه ک شیتان که فی هملدنه خراند. گهوره و به سام بسو. بونی خوی تیکه لی خاکه رهش که ده بعوه. خاکی دهشته که ش وه ک دهربای که هه ناسه قووی ده کیشا. خاکی دهشته که ش وه ک دهربای سویره. خاکی دهشته ده لی دهربایه.

همتا لای نیواری لم سر گرده که راوه ستا. بمهی نهوده جووله بکات، چاوه کانی لیک نابعون. له بدر پیتیانی نیز گلیه سوره ره نگ ناگرینه کان، خویه تاو، ریگه و خاکه رهش که و نهود بدرانه بونی نه عنده میان لی دههات... توزیک دواتر وه ک بلیثی له خمو هم استی، به لاره لار چیبی وا نه مابوو و هعمرزی بکه وی، و خوی هاتمه وه. دانیشت. راستی و خدیال له ناخیدا تیکه لاؤ بعون: چوکوراوا له گمل دهربای و بونی خوی و لوزکه و شدلتووک و تهرآکتزره چهوره کان و ههزاران هزار پاله لوزکه به پیخاوسی، که وه ک کوکایه کی پدرز کون به سر ریته کاندا بلاؤ ببونه وه، له گمل توز و خول و ترۆمبیله برقه داره کان، به بدر چاویدا تیپه رین. بزو تاویک نه و

خەمەی فدراموش کرد کە وەک بىرىنى چەقۇز و ژەھرىتىكى سەوز لە ناخىدا رەگى داکوتابۇو. لە خۆشىيان و بەھىواوه ھەمۇر گىانى لەرزى. دەستى راستەن لە سەر گەلە كە داگرت. تەپوتۇز بىز ساتىكىش لەو رېئە نەدەپرایوە كە دەچۈرۈچ چوکوراوا. نەم بايىھى بىرەن چوکوراوا ھەلى كىردىبوو، ئەتو تۆز و خۆلەي تىنەك دەكىرەن و دەيىكىرە باھۆز و گىزەلۇوكە و كۆلەكەن پىن دەكىرەن و بىرەن دارستانە كەن دەپرەن. كۆلەكەن تەپوتۇز لەۋى تىنەكلاۋى لېرەوارە سەوز و شىن و تارە كە دەبۇو. و نەوجار كىتلەكە كانى لۆكە و چوکوراوا... چوکوراواى نۇقىمى تەپوتۇز....

بە بىزەيەكى شىرىنەوە كە تۆزە سۇورا يەكەن خزانىدبوو رو خسارە زەردىھەلگەپراو و تىكىسمەراو و رىشىنە كەن ئەم، بەرەن خوارى ئاواھۇرۇ بۇۋە. كە گەيشتەنە مالىمە خۆى پىن نەدەگىرا. بىرەن لاي ژۇرۇز ھەرائى كرد:

- ئەلەپ، ئەلەپ وەرە دەرى....

ئەلەپ بە پەلە پەلەنەتە دەرى، كە رو خسارى مىزدە كەن دى، مۇوچەپتىكى پىندا ھات بەلام وە سەر خۆى نەھىتىنا. عملى دەستى گىرت و بىرىدىيە لاي دىبورى مالى جىرانە كەيان:

- دەپى بچىنە چوکوراوا. چارەيەكى دىكەمان نىيە.

- دەن باشە، نەنە نەنە مەرىتىمۆك ج لىنى بىكەين؟ نەگەر بىبەن خۆ ھەنگاۋىنەكىش چىيە ناتوانى بە پىتى خۆى بېرۇات. ئەتتۈش وەك سالى را بىردو ناتوانى لە كۆلتى بىكمى.

عملى مۇرەھى پاشى لەرزى و ئىسقانە كانى زىريكاندىيان:

- نەمن چارەيەكى دىكەم دۆزىيەتەوە. بەلام....

ژەنە كەن لە خۆشىيان چاوه كانى زق كەنەنە و گۇتنى:

- ج چارەيەك عملى؟

عملى دەستى لە سەر زارى ئەلەپ دانا و گۇتنى:

- بىندەنگ، ھاوار مەكە. ھېۋاشتى...

ئەوجار دەستى لە سەر زارى ئەلەپ ھەلگەرت و بە سپاپى و بە سرەنە پىتى گوت:

- گۇئى بەدەيە بىزانە دەلىم چى؟ دەست و پىت تىنەكەن نەيدىن. جوان بىرى لىنى بىكەنە. دايىكم هەر لېرە لە گوندى بەجى دىلىن تا دەگەرپىنە وە...

ئەلەپ:

- بەتاقى تەنى؟ بەتاقى تەنى لەو گوندە چۆلەدا؟ بەو پىرى و كەنفتىيە، لە نىيۇ، ئەم ھەمۇر دەنە دەعبا كىيوبىيەدا؟

نیمه تا ده گمربینه و نیسلک و پرووسکیشی لی نامینیته وه.

عملی به خم و خفه تمهود سمری له قاند:

- واشه، بدلام تین و تاقمه تی له بمندا نیمه. دهی باشه، تمهود ش نه بورو... نه بورو. به خواه ماینه وه لیره. لینگدری با عادیل نه فمنی بی و گیام لی بستینه.
نه لیف:

- نه گهر به جینی بیتلین و وشوتیمان بکهونی له ریگا تیندا دهچی. نه گهر لیره ش به جینی بیتلین، مه حاله لهو گونده چولهدا راوه ستی. هر چونیک بی ده کمودیته شوتیمان.

عملی:

- و هللاهی نیتر گیڑ بورو مه.

نه لیف:

- نه منیش هر وا. هم تا گوندی ده گمربینه وه، لیره شیت ده بین.

عملی:

- له خفه تان. گوندی چوله ده لیتی گزرنستانه.

گونده که چوله و بینه نگ بورو. بینه نگیی مرگ... گوت له دنگی بالی میش ده بورو. تمینا سه گ و پشیله کان توزه گیانی کیان و هبر دتیه که ده هینا. نهوانیش زوری نمده برد سمری خویان هملده گرت و ده ریشت. سمریانه گله کمی ماله کان که مهتریک بدرز بون بمو دووكه لکیشانه یانمه له پاشماهه دارستانیک ده چوون که داره کانیان پریسته وه. گونده که وک گردیکی خوله، سپی ده چووه. نیز گیلی سوروی بریقه دار که لینی نیوان ماله کانی پر کرب بورو. گونده که هر ده تگوت هیچ کات زینده هری تیندا نه زیاره. ده تگوت قوشنیکی سرووشته و شدقلى نه شکاره. وک ده شتیکی چوله و بینه نگ و وک لوتکیه کی با گر وا بورو. بونی نه سه گ و پشیلانه و هزاره کمیان هیچ نه گزربیوو، بملکو حالمتی خفه تباریه که گونده کمیان توندتر ده کرد. باویشکه کانیان؛ پشت کوره کردنده و قزوینه وه مسروی له شیان هر هه مسروی نیشانه نه کمش و هموایه بورنر نه گونده له مسرودا بسوه زینگه سه گ و پشیلان. هر ده تگوت له سمره تای دنیاوه، نه گونده شوتیکی پشیله و سه گ بورو. جیتی خویان وا خوش کرب بورو، هر ده تگوت نهوان خاوه نی گونده کمن.

عملی سی روزان؛ بمبی نهوه ده له نان و ناو برات، هر به تمینایی پیاسه کرد و بیری کرده وه.

سام خه لیل له کیلگه بەکى
لۆکەدا دادەنیشى و چاوه پىى
هاتنى گوندىيىه کان دەبى.

پىش ھەمۈوان مەممى دىك بىنېيى، پىى واپسو جەوالىتىكى پېر لە كايىدە كە پالىمى لۆكەپىنىشىووه پار
بەجىيان ھىشتۇوه. لىنى چوووه پىشىمۇوه. كە نزىكتىر بىزۇوه، جووتىك چاوى زەقى دىت كە
دەپرىسىكتىنۇوه. راچەلە كى راوەستا. دلى داخوريا. كۆمەلتىك تارماقى سەپىر و سەمەرە و نورانى بە^١
بەرچاوايدا تىپەرپىن. بۆ ساتىتكى نەيزانى نەو تارماقى سەپىر و سەمەرە يە چىيە كە دوو كونى
نورانىيىشى تىندايە.. بەلام كە بېتىكى دېكەشى لى نزىك بىزۇوه، سەپىرى كرد بىنیادەمە. بىنیادەم بىو
بەلام نەدەجۇولۇ. تەنانەت چاوشى نەدەتروو كاند. مەممى دىك تۆقى و پاشە و پاش گەپرایمۇوه و بە
خېزايى بەرە كەپرە کان راي كرد. گوندى كەپرە کانيان لە تەننېشىت كىتلەكى لۆكە كەدە دروست كەدبوو
و خەرىكى رىنگۈپەتكەركدنى كەلمۇپەلە کانيان بۇون. بەرەبەرى تىوارە بۇو.
بە هانكەھانك گوتى:

- دىتىم. ھەر دوو چاوم كۆپر بى دىتىم. بەو چاوانەي خۆم دىتىم. لەسى... لە نىۋەپاستى
مەزراكە. تارماقى كى رەشى گۈرۈلە بۇو، لە نىۋەپاستى نەو تۆپەلە رەشە تەننیا جووتى چار
دەپرىسکاندۇوه. ھۆ لەۋىيە. وەك بەرد لەۋى كەدە تۆرە. زۆر ترسام زراوەم چوو.

مەزراكە وا سېپى داگەرابۇو كە دەتگوت بەفرى لى نىشتۇوه، سېپىايى بەفرە كە گەيىشتىبۇوه
لېپەوارە كەى كەنارى رووبارى جەيچان و لە قەراغ لېپەوارە كەدە كە لە گەرتىك دەچوو، دەپرایمۇوه.
گۇندىيە کان لە پىشدا تۆزىتكى راوەستان و بىريان كردەوە، دوايى گۆمەلىكىسىز نۆغلۇ
ھەستا و گوتى:

- همتیو، نه کا دیسان خدون و خدیال هدیگرتووی. نه تو تارماییش حدوت تزیمه لنه نوری
گموره‌ی به دواوه ببو؟
- مممی دیک گوتی:
- نوره کانم نهدی. بدلام چاوه کانی ده برسکانده‌وه.
- گۆملیکسیز نۆغلو دهستی له کله‌کمی نا و ماوهیمک به سمر مهزراکه‌دا له دوری روانی.
گوندییه کانیش لاسایان کردده‌وه. نه وجار پشتملی مه‌ممی دیکی گرت و گوتی:
- وه پیش کمه بزانم همتیو که‌ره. هرجی گینچەن و کیشیدیه له بن سمری تۆ دایه. نه
بەدیت و باوه‌کمی تاشباش نۆغلو و بەسەرهاتی نورانی بونی تەنگەکمی مەلا تەنگ شین و
گولکردنی له زستان و هاویندا که هەر لقىتکی حموت جۆره گولى دەکرد هەر يەکمی له
رەنگىك، هەر ھەمووی له بن سمری تۆ دایه. هەر ھەموویت له خۇره ھەلبەستووه. وەرى
کمه... وەرىکمە ھەمتیو...
- گۆملیکسیز بە خىرايى هەتا نیوپراستى مەزراکە رۆيشته پىشەوه. دەستىكىشى ھەر وا به
پشتملی مه‌ممی دیکمە ببو. وەك چۆن پشت ملى بىنچووه كەرونىشىكىي گرتىبى. پەغەبە کانى
وا له ملى توند كردىبو کە روخسارى مه‌ممی دیک چەپ و چىپ دەبۈوه و وىنك دەھات و لەبەر
يدك دەكشايىه و اوی لى ھاتبۇو نەتەنناسىيەوه. گوندییه کانى دیكەش بە پىر و گەنگەوه، وازيان
له کارەکانیان ھيتنا و كەوتىنە شوين گۆملیکسیز نۆغلو.
- كۆيىخا سەفر پالى بە دارىيکمە دابۇو و سمرى داخستبۇو و بىرى دەکرددەوه. كە دىتى
ھەموو گوندى كەوتوننە رى، نۇوشىش دەرىبېرى و وەشۈتىيان كەوت.
- گۆملیکسیز نۆغلو کە له دورەوه رەشايىه‌کمی دى، ھەنگاوى شل كردنەوه. بىرېكىش
ترسا. گوندییه کانیش ھەموو چاوابان له تارماییه کە بېرى. نىستا بە نەسپاپى و بە پارىزەوه
دەچۈونە پىشەوه.
- لە نەكاو گۆملیکسیز نۆغلو راوهستا و گوندییه کانیش دلىان داخورپا و راوهستان.
گۆملیکسیز نۆغلو بە دەنگە كېھى خۆى ھەرای كرد:
- كورە كىيى؟ ھەستە مردووی يان زىندۇو؟ مردووی يان زىندۇو؟ جىزكەمی يان پەرىي؟
شەيتانى يان فريىشتە؟ ھەر شتىك ھەمى ھەستە...
- رەشايىه کە هيچ نەجوللا. گوندى و رەشايى ماوهىمک بەرەبۈرى يەكتى راوهستان بى
جوولە. گۆملیکسیز نۆغلو جار و بارە ھەنگاۋىتكى بەرەو تارماییه کە دەنا و ھەرای دەکرد:

- دهی یانه‌للا، هسته له جيئي خوت. هسته و وده پيشوه.

و نوجار روي ده‌گرده مهمي ديك و ده‌گوت:

- كوره مهمي ديك، براله، نه‌تو سه‌رذکي هه‌مو راچيه‌كاني، شوگه‌پي چيا و چولانى.
هاوده‌مي شهو و رهشاييت. نه‌و رهشاييه ج شتنيک؟ بچو پيشوه. دهی برق براله دهی. پالي
پيوه نا بدهو لاي تارمايه‌كه.

مه‌مي ديك زور ترسابوو. ناخى ده‌كولى. چيى بيرى ده‌گردهوه، نه‌و رهشاييه بلنى ج شتنيک بى،
نهقللى نيدى‌بپى. جار و بارهش ده‌گه‌توهه بير تاشباش و به‌خوي ده‌گوت: "نه‌و چاوه بريسي‌کدارانه
كه وەك ناگر بليسه ددهن، تهنيا و تهنيا ده‌بى چاوه‌كاني تاشباشه مەزنه‌كه مان بن."

ترسى گۆملېكىسىز و مەمى ديك و گوندىيەكان هەر دەھات و پەرەي دەگرت و نەو
تارمايىانى لە خەياتىاندا بۇون جار بە جار زىاتر دېبۈون و تارمايىە كە لە تاشباشەوه بۇ مەلا
تفەنگ شين و لە هەۋەدەيەكە چوکوراواوه تا جىتكە و پەرى و شەيتان و رەوه تارمايى، هەر
جارەي لە بەر چاويان دەبۈوه شتنيك.

ھەوا خەرىك بۇو تارىك دادەھات و تارمايىە كەش ورده ورده لە پىش چاويان گەورەتر و
زەبەلا حتر دەبۈوه.

گۆملېكىسىز ئۆغلو گوتى:

- مەمى ديك، رۆلە، نه‌توش بنىادەمەتىكى زور ترسنۇك‌ها. نه‌تو بەو غىريت و
ئازايەتىيەتەو دەچىتە لوتىكمى چيا‌كان؟ دهی بچو پىتشى و بىبىنە بازام دهى. راچىيە كى وەك
تۆج گۆتى لە تارمايىە كى ئاوا بچووكە. ئىتىر بە هەمو روھىزى خۆى لە پىشته‌دەپا پالى بە
مەمى دىكەوە نا. مەمى ديك هەر بەو خىرايىه لىتى چووه پىتشى، هەر وا پەنجا مەتىرىكى
مابۇو بىگاتى، تارمايىە كە بە حال جوولا. مەمى ديك بە هاوار و قىۋاندن گەپايدوه و رايى كرد.
گۆملېكىسىز ئۆغلو بە تورەيمۇو بەلامارى دا:

- ترسنۇك، سەى ترسنۇك. نه‌تو كە گيانى خوتت هيتنىدە خوش دەوى نەم بېچى بەخوت دەلىتى
راچى و بە دەشت و كىۋاندا دەگەرچى و نەو ھەوالە سەمير و سەمەرانە بۇ گوندىيەكان دېنىتەوه؟
گوندى پشويان لە سىنگى خۆياندا قەتىس كردىبوو.

گۆملېكىسىز ئۆغلو بە دەنگىنە كى گەر و بە قىزە قىزە هيتنىدى شتى بە تارمايىە كە دەگوت،
ھەرەشە لى دەکرد و ھەولى دەدا. بەلام ھىچ كاردانھەوھە كى لە سەرى نەبۇو. جارى وابۇو لە
تارمايىە كە رادەسا، بەلام دەتگوت لاقيان بەستووه‌تمووه و ناتوانى ھەنگاۋىتىك بچىتە پىشوه.

ناخربیه که ماندو بوو. دهنگی نوسا. رووی کرده گوندیه کان و بهسپایی گوتی:

- ندو چوکوراوا یه جییه کی سهیره. کوره همر میشیتیکی جنزوکه یه که، همر زهرده والمه یه کی شهیتائیک و همر ماریتکی همذدیه یاه که. نابی کارمان به سر کاروباری چوکوراواه بی... به هیچ شیوه یه ک.... هیچ... خوا دهانی ندو رهشایه، که لاكی ج مه خلووقیکه. نهوجار نهنجو شهیتائیک همن، چاوتان دیتورو نارا بریسکیتیدوه؟ ندو جاوانه همر ده کری چاری پادشاهی جنزوکان بن. یانه للا، با بروزین براده رینه... کارتان به سر ندو تارماهیمه و نه بی. بهیانی که هاتینه و ده بینین نه ماوه. شای جنزوکان نایانه وی تیشکی خوزیان وی که وی. همر رونا کایی ببیسن ون ده بن. نهوان له بچوکتیرین نور ده ترسن. شای جنزوکان، پادشاهی تاریکاییه کاتیشن. وه پی کهون با بروزنه وه لای که پره کاغان...

گه رانه وه که پره کانیان. ناگر کان کرانه وه. له دهوری ناگر دانیشتبوون و سمریان به مردا بوه. چیشت لینرا. هه موو خمیریکی خواردنی بسوون. به بی دهنگی شیوه که میان خوارد. له دهوره وه دهنگی تمراکتزر دهه اتن و جاری واش بسو تیشکی چرا کانیان که خمیریکی زه وی کیلانی بسوون، شوه که نهستیزه باران ده کرد. تاویک هه مووان گوتیان له ترپی ماتوری ندو تمراکتزر را گرت که له هه مووان نزیکتر بسو.

هه مووان بردہ وام بیریان له چاوه ببریسکه داره کانی ندو رهشایه نیوهرپاستی مهزراکه ده کرده وه. چوکوراوا شوینیتکی سهیر بسو. خو ندو رهشایه نه بوا یه، کانی دهه اتنه چوکوراوا بردہ وام ترسیک له دلیاندا هیلانه ده کرد. دله خورپه میان ده بسو. بدلام دوایی ورده ورده خوویان بمو شوینه وه ده گرت. دیاره ده کرا بلیتی خوویان پیووه گرتوروه بدلام نهیانده توانی به تمواوته تی ندو ترس و دله خورپه یه له دلیاندا بنمپر بکنه و بیسپنه وه.

همر به راستی ده بی ج بی؟ ناخو له گهل تاوهه لاتا ندو تارماهیه نه ده ما، یان لهوانه شه بیناده م بی. نه گهر بیناده م بسو، نه بچوی نه فسانه یه کی له و تارماهیه نیوهرپاستی مهزراکه ده دره وشانه وه؟ همر که سه و لای خوی نه فسانه یه کی له و تارماهیه نیوهرپاستی مهزراکه هه لدبهست و شاخ و بالی وی ده خست. ندو شده و، هیچ که سیک، جگه له منداله کان به جوانی نه خدoot. له میشکی یه ک به یه کیاندا چاوه دره وشاوه کان، جاری له خمودا و جاری له خمیالدا ده کووزانه و دیسان ده برسکانه وه.

چوکوراوا جییه کی سهیره. ده شتیکی کاکی به کاکیه و پره له زونگا و لیره وار و ناو و ده ریاچمه گهوره و همزاره زیله یه که تهپز و میشوله که وک ههور دین... چوکوراوا

سپیاییه کی بی سنوره، به کۆمەلیک گیزەلۆکە و خاک و به هەزاران رەنگەوە کە وەك دیوهزمەی زەبلاج ھەلەست و رووه و ناسمان دەسۈرۈتىمەوە. چوکۇرداوا گەرمائى زەردە، تۆفان و خۆل و خاکە، ولاتى پې لە بىلە سووتىنەر و بى دار و گیایە. چوکۇرداوا نۆيەتىمە، پەتايىھ، ژانه تېسکە، ئارەقە راشتىنە، تۆزمبىلە، تراكتۆر و دەراسىمە. كەلە بیاولىکى بىندەنگ و كە كە لە كاتى نافەرمانىدا تەنبىا دەگۈزۈنى. دەستىكە لۆكە و جىستىدەك لە حەریر و سەر و قۇئىكە لە ھەورىشەمە. كلاۋىتىكى حەسىرى و جلویەرگىنکى سېپى و جىووتى چاوى رەشە. چوکۇرداوا جىنیەكە سەيرە... جىنیەكى سەيرە.... ھەڇىدېيەكى سەوزە كە وەك ھەور بە گرم و ھۇپ لە ناسمانەوە دى. گوندىيەكانى تۆزرووس ھەتا لە چوکۇرداوا نەگەپىنەوە دلىان ناخەسىتىمەوە. بەبىن نۆقرەسەمە چاوهەپتى رۆزىكەن كارەكەيان تەواو بىن و رۆزىكە زۇوتىر بگەپتىنەوە پىتەشت و چىاكانى خۆيان. دوو رۆز نېيە ھاتۇرنەتە چوکۇرداوا كە غەربىبى دەشتە و چىاكانى خۆيان دەكەن و كەنەيان لە جەرگى دى.

ئەو شەوە مەممى دىك خەوى لىنى نەكمەوت و ھەتا بەيانى ھەر لە دەور و بەرى تارمايمە كە خولايدەوە. ھەر لەو كاتەشدا زۆر دەترسا و لە دوورەوە چاوى بەسمەر تارمايمە كەوە بۇو، بەلام كۆنچىكۆلەيە كەمى واي لېتكىرىبو زۆر نەترسى. ھەر دەتكوت پەتىكىيان لە لاقى كردووە، نەيدەتوانى لەۋى دەور بکەۋىتىمە، كەچى نەشىدەۋىرا لە تارمايمە كە نزىك بىتىمە.

كە تاو ھەلات، گوندىيەكان ھەستان بۆ لۆكە رەنینەوە. شەبايە بەيانى ھەلەتىكىرىبو و كەنەيانى ساردى لە دەمۇچاوى مندالە كان دەدا. كەمس نەيدەۋىرا سەر ھەلەتىنى و سەيرى نىتەپەستى مەزراكە بىكا. تەنانەت مندالە كاتىش... خۇر خەرپىك بۇو لە ناسۇ بىتى دەرى كە مەممى دىك بە غاردان ھاتەمە. وا ھەڑابۇ پېشۈرى دەرنەدەھات:

- بىنیادەمە... بىنیادەمە... نە جىنۇكەيە و نە پەرى. بىنیادەمە...

گەپايەوە و دىسان بەرەو تارمايمە كە راي كردهو. گوندىيەكانىش، مندالە كان لە بېتشىمە و كچە كان و كورە كان و پېرەپياو و پېرەزىنە كانىش بە دواياندا.. ھەر كەمس دەگەيىشتى، تاولىك رادەما و دەستى لە سەر دەستى دادەنا و بە رىتەوە رادەوەستا. رەشايىھ كە جار بە جار پىز و ئىك دەھات و بچووكىر دەبىزۇ و دەلەرزى. چاوهەكانى ھەر وا دەبرىسىكانەوە و نىگاكانى دەپرىيە ھەر كەسييکى تازە دەگەيىشتى و لەمەوە دەچووە سەرىيەكى كى دى. دوو نىگاي درەوشادە و پېشىنگدار وەك چۆن ئاسىنلىك دەبرىسىكىتىمە، راست و بىن جوولە...

بهو جۆره هەموو گوندییە کان ھاتن و له دهورى کۆزىلە کەيان بەست. ماوەيدەك هەتا خۆرەکە تەواو بەرز بۇوه، ھەر وا بىتەنگ راوهستان و چاوهپى مانەوە. يەكمەن كەسەتىكى وەخۆ ھاتەوە گۆملىكىسىز تۆغلى بۇو. گوتى:

- خوايە زۆر شوکر، خوايە ھەزاران جار شوکر... مام خەلیل نەمردووھ...
نەوجار بەرەو لاي نەو رۆيىشت و دەستى خستە بن پىلى مام خەلیل كە وەك گلۈلە بەننەك
وېتك ھاتبۇو، ھەللىستاند و بەرەو كەپرەكانى بىرد:
- ھەر بە راستى مام خەلیل ئەتتۇ بىنيادەمەتىكى زۆر سەمير و سەممەرەي. كورە زراوت بىردىن.
گوندى ئەمشەو ھەتا بەيانى چاوابىان نەچۈوهە خەو. خوايە گىان زۆر شوکر نەمردووھ. بەلام
گوندیيە كانت تۆقاند. ئەوه چ چاوىتكەن تۆ ھەتن. ھەر دەلىنى چاوى پىرە گورگەن.
گوندیيە کان ورده ورده لە دواوهيانەوە دەھاتن. نەوجار ورده ورده كەوتىنە قىسە كەردن لە گەمن
يەكتىرى. لە نەكاو ھەللا و ھەنگەمەيدەكى گەورە دەشتە كەدى داگرت.

له خهودا و به تهنيا

مانهوهی مریمۆك له گوندەکەدا

ئۆمەخان و حەسەن دەرگا نەما نەيكمەنەو و سەرىتكى پىتىدا نەكمەن. تاقە دەرگايىھەكى نەدەكرايدۇ، دەرگايى مالەكەمى كۆستۈشۈغلى بۇو. حەسەن زۆرى ھەملەن دا بەلام ھىچى لەگەللى پى نەكرا. ئاخىرىكەمى پاشگەز بۇونەوە لەوە بچىتە ناو مالەكەمى كۆستۈشۈغلى بۇو. بەلام حەسەن زۆر كونجىكۈز بۇو. چما نەمە مالەچ بۇو؟ بۆچى كۆستۈشۈغلى ئاوا دەرگاكەمى داھىستىبو؟ ھىلانە پەرسىتلەكەكانى ھەموو مالەكانىيان دىت و لە مالەكەمى تاشباشدا شازىدە ھىلانە پەرسىتلەكەيان نەزىمارد.

ئۆمەخان گوتىپ:

— ھەموو مالەكان تەنەيا ھىلانە پەرسىتلەكەيان تىيدا بۇو، كەچى مالى تاشباشى سەرورمان، شازىدە ھىلانە تىيدا بۇو. دىارە پەرسىتلەكەكانىش زانىييانە ئە وەلييە.

حەسەن جار نېبۇو بەرىپەرجى ھەموو قىسىمە كانى ئۆمەخان نەداندۇ، نە ماجارەشيان وىستى بلىنى نە خىر وانىيە، بەلام نە ماجارەيان تاشباش ئۆغلۇ لە گۇرى بۇو. حەسەن تاشباش ئۆغلۇرى خۆش دەۋىستى، جا چ وەلى بوايە نا نېبوايە. ئىستاش زۆر زۆر غەربىيى كىرىدۇ. گوتى:

— خىزىگە تاشباش ئۆغلۇ قەت نېبوايمە وەلى. وەلى نېبوايە و لە گوندەكەش نەرۇشىشتىبايە. ھەر مەپرسە چەندەم غەربىيى كىرىدۇوە. ئەم وەلىيەتىيەچ سوودىتكى بۆ ئەمە بۇو؟ ھىچ... ئىتىر چاومان پىتى ناڭمۇيتىمە. دەلىن چوودە گەل چىل سوارە ئەمە بۇو؟ ھىچ... ئىتىر

ئۆمەخان:

— جا دەلىن ئەمە چىل سوارە ھەموويان عاباى كەمسىكى بىرىقەداريان لەبەر دايە... دەست و لاق و قىرىشيان كەمسىك كەمسىك.

حسمن گوراندی:

- بیتدهنگ به. کسکبوونی ندوان به تۆچی! نهمن زۆر غەربىبى مامە تاشباشىم كردووە... نەگەر نەو نەرۇيىشتايە و نەچىوبايىتە گەل چىل سوارە ئەسىرى و جلىسرگى كەسلى نەپۈشىبىا، ئىمە ئاوا لە گوندەدا تەننیا و بىتكەس نەدە كەوتىنەوە. ئەويش لە گەلمان دەمايدوه.

ئۆمەخان بە مەتمانەوە گوتى:

- ھەموو شەوى حەوت تۆبەلە نور لە سەر لۇوتىكە تەكەچ دەدرەوشىنەوە، سى ھېتىنەي نەو سپىدارە... كەسلى كەسلى... نەدى، دايە گەورەم گوتى.

حسمن پالىتكى پىوه نا:

- ھە درۆزىن، درۆزىن، فېتاباز. چما دايە گەورە سوئىندى نەخواردوو تەنانەت مىزروويەكى نەو گوندەش نەدۇيىنى؟ چما دى سوئىندە كەدى دەشكىتىنى و قىسە لە گەل تۆ دە كا؟ ئۆمەخان دىسانە كە ھەر بەو مەتمانەبەخۈيىمە گوتى:

- دايە گەورەم ھەموو شەوى قىسم لە گەل دە كا. لە جىتا بە سرتەمى قىسم لە گەل دە كا و ھەموو شتىكىم بۆ دە گىرىتىمۇ. نەنكم گوتى نەمن سوئىندىم خواردوو لە گوندىدا كەس نەدۇيىنم. بەلام لە جىوبىانى خۆمدا دە كرى ھەتا بەيانى لە گەل نەوە كەدى خۆم قىسان بىكەم... ھا! نەتۆ دەلىتى چى؟ چما ھەر ماۋەيدىك لەوە پىش نەبۇو كە لە گەل باپىرەشم قىسى كرد؟ تۆ سەيرى نەو بىكە، دەلى نەنكم تەنانەت مىزروولەش نادۇيىنى.

حسمن تۇرۇھ بۇو و گوتى:

- بېرى جەھەندەم پېركە، كچەتىو رشكنە، بەر نەحلەتى خواي كەوى، ئەو نەنگەشت وەك خۆت بۇو بەلايى گىانى ئىمە.

ئۆمەخان ملى بەلارەوە نا و بە لەبزىتكى گرياناويمە گوتى:

- نەدى... نەدى... بۇينەتە بەلايى گىانتان. لە بەر ئىمە ناتوانى بچىنە چو كوراوا. ئەو زستانە لە بىرسان دەمەن. عادىلىش دى و ھەرچى ھەمانە و نىمانە دەبىيا. نەو زستانە بەبى پېتىخور و تفاق... و رووت و قوقۇت. ھەر لە بەر ئىمەيە لە بىرسان دەمەن. خۆزگە ئىمە دەمەدىن و لە كۆلتان دەبۈيىنەوە. نەمن و نەنكم پىتىماخۇش نىيە بىرىن، بىلام... مىردىن زۆر ناخۆشە. نەگەر ئىمە بىرىن نەنگۆ دەتowan بچىنە چو كوراوا.

ئەو لەبزەي ئۆمەخان كارى لە حەسمن كرد. چىي واي نەمابۇو بىگرى. گوتى:

- خۆ لە بەر نەنکم نییە کە لێرە ماوینەتەوە. بایم چاوه‌پتی تاشباشی برايەتى. مامە تاشباش هەتا گوندی لێرە بن كەس نايىينى. بایم چاوه‌پتی تاشباشى مەزمانە. بە نەنکم بلنى خەفتەت نەخوا. باشە؟

ئۆمەخان دلى خۇش بۇو. گوتى:

- باشە، ھەر ئىستا دەچمۇھ و بە نەنکم دەلەم. ئەويش ئىتەت خەفتەتى لى ناخوا... چۈن نەنکىشەم حەزەرتى تاشباشى خۇش دەۋى. حەسەن، دەتەوى شىتىكەت پى بلەم؟...

حەسەن دەمۇدەست وەلامى دايەوە:

- ياللا دە بىلى.

ئۆمەخان:

- ئەتۆ خەرىكە تۇوشى گۇناح دەبى.

حەسەن سېپى ھەلگەرا:

- گۇناحى چى؟

ئۆمەخان سەرى ھىنايىه بن گوئىي وەك بلنى راز و نەھىننیيە كى گەورەي لەگەل باس بىكا و گوتى:

- حەسەن گيان، براي خۆم، چما دەكىز پىاپە وەلى بلنى مامە؟ بە وەلييە كان دەلىن "حەزەرت"، "سەروھرمان". سەروھرمان تاشباش پىتىتەر مامى تۆ بۇو، ئىستا سەروھرمانە.

حەسەن گوتى:

- راست دەكەي ئۆمەخان. بەلام زىمانم وا راھاتووه و، ھىشتا زىمانم بدو باريدا ناگەرى كە بلەم "سەروھرمان". دەزانم دەبى بە مامە تاشباش بلەم: "سەروھرمان تاشباش".

ئەوجار رۆيىشته بەر دەرگاكەي تاشباش و لە تەننېشىت دىوارە كەوە دانىشتن.

ئۆمەخان:

- ژنه كەي تاشباشى سەروھرمان چاوه‌پتى نەمايمەوە و چۈو بۆ چوکۇردا. ئىستا نەگەر سەروھرمان بىتەوە سەر و سۇراڭى ناكا؟

حەسەن ويسىتى بلنى: "زەعىفە دىن و نىھانىيان نىيە" بەلام بۆ نەوەي ئۆمەخان تۇورە نەكا قىسە كەي گىزايەوە.

- تاشباشى سەروھرمان ئىمەي خۇش دەۋى. ھەموو شتىكەمان بۆ دەكا. نەوانەمى چۈونەتە نىتو چىل سوارەوە، ھەتا قىيامەتى نامىن.

حدسەن مۇوچىرىتىكى بە مۇوغەرەدى پېشىدا ھات و بەخۆى گوت "خۆزگە ئەمنىش چۈرىماھ رىزى چل سوارەوە. بۇ ئەوهى بچىتە رىزى چل سوارەى غەبىيەوە، سەرت بچى نابى نويىت بچى. دەبى يارمەتىيى دەستكورت و ھەزاران بىكى. ئەمن كە گەورە بۇوم، زۆر نويىزان دەكەم، سەرم بچى نابى نويىز و رۆزۈوم بچى و چەندى بۆم بىكى يارمەتىيى ھەزار و دەستكورتان...."

ئىتەنارپى دايىوه و لە نۆمەخانى پېسى:

- ھەر بە راستى تاشباشى سەروەرمان پېش ئەوهى بېيتە وەلى، زۆرى نويىز دەكەد؟
- نۆمەخان وەلامى دايىوه:
- بىتەنگ بە.... خۆت لە تىخى گوناھ مەدە. نەنکم دەلى نابى كارتان بەسەر كارى وەلەيىھەكانەوه بى.

ھەتا ئىيوارى لە بەر دەرگاكە تاشباش ھەر خەيال پلاۋىيان كرد، تاشباش چەند جاران ھاتووهتمەن ئاوابى و تارىكايىسە كان وەك رۆز روونانك بۇونەتمەن، سفرەكان پې بىون لە خواردنى چەور و خۇش و... ژۇورىتكى پې لە پىيالا... ژۇورىتكى پې لە جلويمەرك... ژۇورىتكى پې لە لىك و پۇپى دارى گىلاس.... و ژۇورىتكى پې لە شقارتە...

نۆمەخان ملى بادا:

- دارى گىلاست بۇ چىيە؟... چما ھەر شقارتەمى پې ناكپى؟ دەى باشە، خۇ ژۇورىتكى پې لە شقارتە.

حدسەن گوتى:

- دەى باشە، بەلام ئەمن شۇولى گىلاسم زۆر خۇش دەوى. كە دەيدەم بە شقارتە، خەرىكە گىانم دەردىچى، بەلام ج بىكم شقارتەم خۆشتە دەوى نىستاش كە تاشباشى سەروەرمان ژۇورىتكى پې لە شۇولى گىلاسم ھەر دەداتى، لىتى وەردىگەم.

نۆمەخان گوتى:

- دەى باشە باشە، وەريگەر، شۇولى گىلاس زۆر جوانە.
- ئەمەرەيان ھاتىنەرە تاشباش بىن ئاوابى شىۋەيەكى دىكەي گىرتىبووه خۆى. لە پېشىيەوە ھەزار، دوو ھەزار، سەد ھەزار بالىندەي باران دەهاتىن، سامان رەنگىنىكى شىنى كانزاپى دايىگەرتىبو، رەنگى بالى بالىندەي باران:
- يەك و دوowan نىن. وەك ھەور، ھەمو ئاسمانىيان داگرتسووه. لە دواوهى تاشباشى سەروەرمانەوه، وەك ھەور بە شۇينىدا دەخوشىتن. تاشباشى سەروەرمان دەبى ناوهە بېتەوه.

ئۆمەخان:

- دەی باشە، خوا بکا بىتمۇھە، جا چۈنى دى بەخىز بىتىھە.

حەسەن گوتى:

- چۈنى حەزى لىتىھە با وا بىتىھە.

داھاتىھە و بەر دەرگاڭىھى تاشباشى ماج كرد و گوتى:

- ئەتىش ماجى بکە ئۆمەخان.

ئۆمەخانىش داھاتىھە و بەر دەرگاڭىھى ماج كرد.

- زۆرم غەربىيى مامە تاشباشىم كردووھە.... خۆزگە نىبوايە بە دەلى و نەچوايەتە نىتو جىل سوارەكان. نەو لە باپىش باشتە....

ئۆمەخان گوتى:

- بىتەنگ بە، گوناحت دەگاتى. بە سەرورەمان دەلتى مامە.

- ئىستا نەگەر نەلتىن "سەرورە" ج دېبى؟ نەو مامى منه. لىتى گەرى با واز لە وەلىيابىتى بىتىن و بىتىھە. نەو مامى منه. لىتىگەرى با زلرم خوار بى و دەست و پىم و شىك بن، چاوم كۈزى بى، نەمن ھەر پىتى دەلتىم مامە و دەشلىم تاشباش. ياللا، چىپى پىتىخۇشە با بىكا.

ئۆمەخان وەك ھەممۇ شىتىك بىزانى، بزەھى هاتى و گوتى:

- دەزانى تۆزى زۆر خۆش دەۋى، بۆيە چىت پى خۆشە بىلى. كارى بىسىر تۆۋە نىيە. ئەتى باش دەزانى... بەلام مەتمانىھى بى مەكە، وەلىيەكان كەس نازانى ج دەكەن.

حەسەن بەسپايى گوتى:

- دەي باشە، با غەزرەبم لى بگرى.

ولەو كاتىدا روختارى گەش و مىھەبان و لەبەردىلەنى تاشباشى هاتە پىش چاوى. نەو روختارە لە نىتو تېيەلى نۇوردا دەدرەوشايىھە. لە سەردى رۆيىتى:

- ئەتىز ھىچ خەم مە خۆ ئۆمەخان، راستە كەس نازانى وەلىيەكان ج دەكەن، بەلام تاشباشى سەرورەمان ئەمنى وەك خۆى خۆش دەۋى.

نۇقى چىئەر و خۆشىي دىنیاى ئەفسانەكان بۇون. سەرخۆش بېبۇون. لە دىنیاى پە لە بالىندە و گول و خۆشى و خۆشەويىتىي تاشباشدا بۇون.

وەك سەرخۆشان بەلارە لار و پىتكەنин و شادى، بەرەو مالىمە ھاتىھە و لە نەكاو وەك ئاۋىنلىكى ساردەت بەسەردا كەرىدىن. مەرىمۆك لە جىتوپانەكەيدا وەك بىنیادەمى نىۋەگىيانى دەمى

مرگ دهیانلند. نه لیف یدک پشوو به دوریدا دخولایه و عملی یه دریز له دهره وی ماله وه پالی وه دیواره کوه دابوو و سری بدرابوره ده تگوت مردویه که و ناجوولی. نیز گیله کان تا نه زنی هاتبوون، بلام نه هیچی نه ده دی.

له نه کاو حمسن حمزی کرد را بکا. نه گر تاوینکی دیکه راوه ستایه، ده خنکا. گوتی:

- یاللا نۆمه خان با بروین. هم تا تاشباشی سه روهرمان نه یه تموه با نه چینه وه مالی.

نۆمه خان نه وی له خودا ده ویست. نه ویش له حمسن خراپتر بورو. گوتی:

- با نه گر پسندوه.

- بمسایی بدهو پشت وی ماله ویان خوشین.

نه لیف که پهی بیانی له خوی هستا. نه شده خموی لی نه که و تبوو. له مالی هاته ده ری. هیچ مالیک دوو که لی لی بدرز نه دبووه. له نه کاو و بیری هاته وه که هدر نه دوان له گونده که دا ماونده وه. تالانی بینه نگیبه که قورسایی خسته سر سینگی. هدر لمو کاتندشا عه لیش له خمو هستا و هاته ده ری و چوو له بدر گاکه همسن کویز باوه شیک پوشکمی هه لگرت و هیتای و له ناگردانه که خست. باوه شیک نیز گیلیشی هینا و ناگری دا. ساجه که لی له سر ناگردانه که دانا. نه لیف نیوه جه والنکی نارد هینا و له تمدته که کرد و له سر ناگردانه که دانیشت و دهستی کرد به همویر شیلان. هه ویر که لی له تمدته که ده ری نه ده جوولا. که نه لیف دهستی کرد و شیلانی. مریمۆک راوه ستایوو و سه بیری ده کرد. هیچ نه ده جوولا. که نه لیف دهستی کرد و شیلانی. هات و له ده ناگردانه که دانیشت. وردیتنه که هه لگرت و به نوو که که نه نانه نه لیف لسمه ساجه که پانی کرد بدووه، ورگیپ و داگنیپ کرد.

بونی خوش و حمزبوزینی نانی تازه هستا. حمسن خوی پی نه گیرا. سیته مین نانی له سر سیله که رفاند، نه پیوازه که دهستیمه وه بورو، له گمان بریتک په نیر، له نانه که پیچا و کردیمه بابتله.

نه لیف:

- نۆمه خان، نه تووش په نیر و پیواز بینه و وره. عملی نه تووش. تووزنکیش رونی کدره بز دایکت بینه.

هد کمه و بابوله کی به دهسته و به چیزه وه ده خوارد. مریمۆک یمک دوو جاران خوش ویستانه سه بیری بوو که که کرد. ده سبه جی په زیوان بزووه و چاوی لی ورگنیا.

که هه ویره که هه مسروی کرایه نان، خور له ناوابون بwoo. مریمۆک و ئەلیف شەلالى نارەقە بwoo. هەر دووكیان، جلویەرگە کانیان تەکاند و ھەستان. مریمۆک تىنگەيشتبوو. بۆیە ھیچى لە بwooکە کەی نەپرسى و نەیگوت نەو ھەمسوھ نانەتان بۆ چىيە؟

حمسەن ھات و لە پەنا تەبەكە نانەکەوھ راوهستا و بەسىرسۇرماۋىسەوھ ھاوارى كرد:

تەح، لە منىش بەرزىزە.

ئەوهى كورەکەي و بwooکە کەي دەيانىكىد، دوور بwoo لە پىاواھتى و جوامىزى، بەلام غۇرۇرى مریمۆک نىزىنى پىيەتەدا تەنانەت قىسىمە كىشىان لەگەل بكا. هەر ئەوهندە بwoo دەبۈيىست بزانى چۈن شەو كارە دەكەن. نانەکانیان لە سەوهەتمەيك نا و بە نىۋەرەستى مىچەكەوھ ھەليانواسى. مریمۆک بەبىي ئەوهى چاۋ بېرۇكىتىنى، سەيرى كىدن.

ھەتا كاتى خەوتىنى كە متەقى لىتوھ نەھات. تەنانەت مەنالاھ كانىش سریوهيان لىتوھ نەھات.

بە ترس و خەمهوھ لە گۆشەيەكەوھ ھەتكۈرمابوون. دەيانزانى شتىكى ناخوش بەپىوهى، بەلام نەياندەزانى چىيە.

ئەلیف جىوبانەكانى راھىست. مریمۆک پېش ھەمسوان چوو بنوى و بە دواي ئەودا ئۆمىھەخان و دواي ئەويش حمسەن. ئەوان ھەميسە پېتىكەوھ دەنۇوست.

عملى و ئەلیف ماوهېيك رووبەرپۇي يەكتى دانىشتىن بەبىي ئەوهى جولەميان بىي. دايىي كاتى ھەلەبابەكەي نۆزىكەش داغ قۇردوو، كە لە كاروانى دەرپەرپىبۇ و گەرباپۇ خەلخىست و بە خوتىنى، هەر دووكیان ھەستان. عملى ھات و گۇنئى لە ھەناسەكانى دايىكى ھەلخىست و بە سرتە بە ئەلىفنى گوت:

- دايىك نۇوستۇوه ئەلیف.

مریمۆک گۇنئى لەوھ بwoo و لە دلى خۆيدا گوتى:

"ئەتۆ ھەر پېت وابى نۇوستۇوم. عملى يە درىېز بە ملى شىڭاۋەت، دەزانم دەنمەرى چ گۈويەكى بىخى. با بزانىن خوا چىي دەۋى.

عملى و ئەلیف دەستىيان كرد بە پېتچانەوھى ئەم كەلۈپەل و پېتداویستىيەي دەيانىيىست بىبىن بۆ چوکوراوا. مریمۆک سەرى لە لېقە كە دەرتىابوو و سەيرى دەكردن.

ھەتا بەيانى كاريان كرد و باروبىنەيان تىنگەوھ پېتچا. عملى كۆلەكەي بە كۆللى خۆى دادا و وەدەر كەوت. كەلەبابە راڭردووھ كەي نۆزىكەش داغ قۇردوو جارىيکى دىكەش خوتىنى.

ئەيف لە جىوبانەكانى مریمۆک چووه پېش و بە ھىمنى گوتى:

- دايىه، دايىه، دايىه.

مریمۆک وەلامی نەدایەوە هېیچ، پرخە پرخیشى دەھات.

- عدلی، دایکه نووستووه. مندالله کانی بدسپایی له باوهشی دهربینه، زور بدسپایی ...

مریمۆک له دلی خویدا گوتی: "ها! بەسپایی! هەی بۇوكى نانەجیم! بەسپایی! كەوابوو روون بۇوه دەدانەوی لەو تاریکىيەدا و لەو گوندە چۈل و ھۆلەدا بەجیتەم بېتلن و بېزىن و شەمنىش لىرە گورگى بىبابان بىخۇن. باشە، بېزىن، پىستان وايدە بە دۇرتاندا نايىم؟ چىما لە پىش نىيەدە، بەلا بېرە دەندە ناگەممە؟ و لە ھەممە و شستان سىر لە كەم، ناراغەمە؟

عملی به سپایی حمسه‌نی له باوهشی مریمۆک کیشاپه ده‌ری و بردیمه ده‌رهوه و له بن داره تووه‌که داینا و دواي نهو نۆمه‌خانیشی هدر بهو شیوه‌یه کیشاپه ده‌ری و بردی.

"عملی، عملی" یه دریش، مندالله کانیشت له باوهشی من یکنیشه دهري و بیانه.

به رویشتنی مندانه کان پوشایه کی سهیری له ناخیدا هست بی کرد.

عملی باره‌کمی به کوژلی دادا و مریمک له دلی خویدا گوتی؛ "نیستا کوژله‌کمی هملگرتوهه. نمهوه ندليفیش بزنکه کانی له دانگه‌ی هینایه دهري و هپیش منداله کانی دان. منداله‌کان له تاریکاییدا، گیژ و در و خموالو به ریسیدا دهپون. "عملی" یه دریژی کافر! نمهو منداله خموالو انه حتون دهتاهن: ناگایان له بزنان به؟"

دنهنگی پیشیه کان دورر کوهو وه. گهیشتنه بهر دهرگاکهی کوینخا سه فر. مریمۆک له
جیتیوانه کهی ده رپرسه ده ره وه. ماوهیدک چاوی له تارماییه کهیان کرد که له تاریک و روونی
بیدیانیدا ده رقیشت. به دنهنگیکی بهرز گوتی:
- رون، باغدا نبه؟؛ تیهتان رس.

منداله کان هیشتا نهیانده زانی ج بایه و له تاریکایه کهدا گیژ و ور و خدوالوو، ده رؤیشتان. هیشتا زوری مسابو رووناکی بکاتمه. گهیشتنه داوینی گرده گهوره که. گرده که نوچمی تاریکایی ببو. عدلی جار به جار خدمبارتر دهبو. له تاریکایه کهدا به لاره لار ده رؤیشت و لاقه کانی تیک ده نالان و ده تگوت ده یموی بگهربته. دلی نهود لای دایکی ببو. لموده ده ترسا له نه کا، هدمه، شتیک به حمّ بیلله، و بگه ربته.

له خوی نوسا و غاری دا. کوله کهی به پشتیمهوه هملبهز و دابدزی دهکرد. نه لیفیش غاری دهدا. مندالله کانیش بزنہ کانیان راده دا و به غاردان به شوینانهوه بون. عملی هم رای دهکرد و همه میش، ثاودي، دهدابوه و سمهري، دواودي، دهکرد.

بهو جوره له گرده گهوره که تیپه‌رین. گهیشتنه خر و لیزه‌واره‌که. ثیتر عملی برپستی لی برا.
همه هم‌موان هانکه‌هانکان بسو.

- هەلئەستا، هەلئەستا. تا ئىستا نەمدىپىو ناوا خەوى قورس بى. لەواندەشە بە ئانقەست خۆى لە خەو كردى.

عەلىٰ كەزە لە جەرگى ھات:

- پېتىم وايد دەيزانى و بە تايىھەتى ويستى ئىچە نەزانىن كە دەزانى. رۆحە بەرزە كەمى نىزنى نەدايى.

ئەلیف ئاخىتكى ھەللىكىشا و گوتى:

- لەواندەشە. ئەوه دە سالىش دەبى نەمدىپىو ناوا بە قورسى بنوى.

ئۆمەخان گوتى ھەلخىستىپۇ و قىسە كانى دەبىستن. ھەولى دەدا شىتىك لە قىسە كانىيان ھەللىكىنى و بۆي روون بىتىوه. ئەو جار دەيزانى دلى بىز چى توندە. گوتى:

- دايى، مەبەستت نەنكەم؟

ئەلیف نەيزانى ج بكا و توند زاري كچە كە گرت.

حەسەن لە پېشىوه بىزنه كانى لى دەخورى. ئەلیف دىتى. بە ھەلەداوان گوتى:

- بىتەنگ بە، با حەسەن گوتى لى نەبى.

ئۆمەخان بە ترسىوه بىتەنگ بۇو.

بەيان ئەنگۈوت. رووناكايى بەسەر لۇوتىكە چىاكاندا پۇزا. لە نىتوان دوو چىاوه تۆپەلمى نۇور و ھەدر كەوتىن و بە دواى ئەوهدا گوچىكە يە كى خۆرە كە دەركەوت و ھەممۇ و لات نوقمى رووناكايى بۇو. سېبىرە كانى عەلىٰ و ئەلیف و منداڭ و بىزنه كان، لە گەل دەركەوتىنى خۆرە كەدا بە شىۋەيە كى سەير و سەمەرە بەسەر خۆل و خاكە كەدا پان بۇونەوە. خەمە كەي عەلىٰ تەنانەت بە سېبىرە كەشىيە و دىيار بۇو. ئەو سېبىرە بەرز و گەورەيە كە لە بەردىكەوە دەكەوتە سەر بەردىكى دىكە، دەتگوت لە خۆى دەنالى و جىنگل دەدا.

حەسەنىش تىنگىيىشت. ئاپرىتكى لە لاى ناوا دەنلىكى كە دايىمە و سەيرى كەد و بە دەنگىكى گرياناويسىوه پرسى:

- دايى، ئەوه كوا نەنكەم؟ بۆچى لە گەلمان نەھات؟

دايكى بە شىتواويسىوه تانە و تەشەرىتكى لى دا:

- بى دەنگ بە با بابت نەبىستى.

حەسەن سەيرىتكى بابى كەد. بابى زۆر شىوا بۇو. بىتەنگ بۇو.

مەرىمەك جارىتكى دىكەش گوتى:

- جه‌حمدنه‌متان لى پې بى و به‌غدا نیوه‌ی رئييەتان بى هەی بىت‌دین و بى ئيمانينه، هەی كافرينه، له‌وته‌ي دنيا دنيايه، هيچ كورىتكى نوه‌ي له‌گەن دايىكى خۆي نە‌كردووه. كامسە كورى دايىكىكى بى دەست و پې بە تاقى تەمنى لە گوندىكى چۈل و ھۆلدا به‌جي دىلى بۇ نوه‌ي گورگ و چەقل بىخۇن؟

گەپايەوه نېتو گوندەكە. كەوا پىنه‌كراوه كەمە لەبەر كرد. پريىسكمى ورده كەلوپەل و عەنتىكە كانى لە سندوقەكە دەرىئىنا و بە غاردان وەرى كەوت. هەم غاري دەدا و ھەميش دەبىۋلەند:

- رۆزله گيان، مندالله شىرنەكانم، نەو كافره بى دايى و بابە ئەمنى دايى دەستى مەرگ و رۆيىشت. نەي ئەنگۆز بۆجى بەجيتان ھېشتم؟ ئەنگۆز بۆچى لە نەنكى خۆتان ھەلپان؟ باشە ئەنگۆز بۆ؟

واى ليهات بە دواياندا بانگييان بکات، بەلام پاشگەز بۇوه هەتا گەيشتە نزىك گرددە گەورەكە بەبى نوه‌ي پشۇرى سوار بى زۆر بە خىرالىي رۆيىشت، بەلام لەمۇيىه لە داوىنى گرددە گەورەكەدا ئەژنۆكانى تىن و هيلى شەوهيان تىيدا نەما بىرۇن و كەوت. دەموجاوى خۆلاؤى و نوقمى ئازار بۇو:

- "عملى" يەكەي من! نوه‌و بۇ جوابى زەجمەتە كانى من؟ بىشكەم رازاندى و شىرم دايىنى، كەچى ئەنتۇ ناواام لى دەكەي عملى؟
ھەتا نىوهپۇز چەندى لە خۆي نوسا نەپتوانى ھەستى. دەستى ھەلگرت و لە سەر تاشەبىرىدىك دانىشت. دواي نەوهە ماۋەيدك دانىشت و ماندۇرى حەسايەوه، ھەستا و بەرەو چوکوراوا، ورده ورده كەوتە رى.

- ئەمنىش بەرەو چوکوراوا ملى رىيە دەگرم، با گورگ بىخۇن. لە رىيە دەمزم و تىيدا دەچم. نەو كات خەللىك چىت بى دەلتى عەلىيەكەي من؟ نالىن دايىكى دا بە گورگ و چەقل؟ نالىن دايىكە كەي كوشت و كەلاكەكەي خستە پىش سەگەل؟ خەللىك تف و نەحلەتت ناكەن؟ ئەمنىش نەوهە بەرەو چوکور دەرۇم و لە رىيە دەمزم. كە گوند لە چوکور دەگەپىشەوه، بە ئىسىك و پرووسكم نامناسنەوه؟ ئەملى "عملى" يەكەرە؟ خۆلت وەسر، ئەنتۇ ناوا بى ئەقل بىت چۈن تووشى نەهامەتى نابى؟ رۆزله، هەر بە دارە دەستە كەممۇھ دەمناسنەوه.

بە قدستى مەرگ ديسان ھەنگاوه كانى خۆشتە كەردن.

لە نەكاو لە گوندى يالاكمەو كە زۆر دوور كەوتبووه، ھەممو سەگەلى ناوابى كەس نازانى بۆجى دەستىيان كرده وەرىپىن.

- بودن، سه گالی گوندی یالاک. نه منیش نهود بهته‌نی بدره و چوکور ده‌رزم. له یه که مین گوندی سه ریم نانی و هرده گرم. ثالیف که بمبینی پیتی سهیر ده‌بی؛ لیتی گه‌پی با پیتی سهیر بی نهوده چه‌بیده.

ده‌نگی سهوده که له ناوایمهوه دههات، ورده ورده کزتر دهبو و نیت وای لی هات بپایمهوه. هه‌مورو ولاط به بینده‌نگیمه کی خستدا رۆچوو. ده‌تگوت گیانله‌بهرتیک له دنیادا نه‌ماوه. شندبا، نه‌ستیزه‌ی راخوشیو، گه‌واله هدور و خشنه‌خشی دارستانه که، ههر هیچی نه‌مابwoo. ده‌تگوت دنیا یه کسهر چولن بwoo. تاریکیمه که وهک رووبارتیک لوزه‌هوي بستبwoo. به‌بی وچان ده‌خوشی. نه‌ستیزه رهش‌کان وهک رووبار ده‌رۆیشت.

هه‌تاوی سه گرده که سورور سورور بwoo. هه‌وره کانی ده‌ورویه‌ریشی سورور سورور. شتیکی وای نه‌مابwoo خور ناوا بی. مریتموک سه‌رمای بwoo، گوتی:

- رۆژ ناوا بwoo.

لهو کاته‌دا برسیتیش هیشی بۆ هینابوو. نه‌یتوانی بروات. نه‌زنی ده‌لەرزین. دانیشت. ماوه‌یهک به گاگزلکنی بدره و چوکوراوا خزی گاگزلکنیمه که پی خوش بwoo.

- ثاخ، خززگه گوندی بگه‌رینه‌وه... بگه‌رینه‌وه و ناوا بمبین و ثابروو و حمایه نه‌و عملی و ثالیفه بدرن و وايان لی بکهن تا دنيا دنيايه روویه‌ش و ریسوای عالله‌می بن...

رۆژ ناوا بwoo. ههوا ساردي کرد. نه‌ستیزه درشته‌کان ناسمانیان داپۆشی. نه‌و همر وا به خشکه‌خشک بهو خزل و خاکه‌ی ریشه‌کهدا بدره و چوکوراوا ده‌رۆیشت. چه‌قله‌کان له راست و چه‌پی لیزه‌واره‌که‌ی رووبه‌پوویه ده‌یانلورواند.

مریتموک هه‌مورو گیان ده‌لەرزی:

- چه‌قله‌لەتوبه‌تم ده‌که‌ن... ناگه‌ریمهوه نه‌و گونده چوله... ناگه‌ریمهوه...

ده‌ست و پیتی له نیتو خزل و خاکه‌که‌ی سه ریشه‌دا... خوله‌که فینک بوروه‌تهوه. پشوروی لی بربابوو. نیتر ده‌سته کانیشی برسیان لی بربابوو و جهسته قورسەکه‌ی نه‌یوان نه‌ده‌توانی. راوه‌ستا. خزی خسته سه ده‌سته کانی و ویستی هه‌ستی، زوری ههول دا نه‌یتوانی له سه‌ر پی راوه‌ستی. له نیتو خزل و خاکه‌که‌دا دانیشت. خزی کۆ کرده‌وه و کروو شمه‌ی کرد و خزی گرموله کرد.

که مهمنی دیك، هر جاره‌ی

مردووه‌که دهباته شويندك

٦

تمرمه‌که، به زاري داپچراوه‌ه، له سدر خاکه که که موتبرو و دست و پيشه‌کانی تمواو لیك ره‌بیونمه‌ه. له سمر نه و لمی که خوینه‌کمی هله‌لمشتبوو، تویزکالیك خوینی وشك بهجی مابرو. کراسه خدت خهتیبه‌کمی نه و له نیوشانی راستیمه‌ه همتا سمر نیوكی دادرابرو و برینیکی قبول له سمر جمته تووکنه نه‌سمره‌کمی زاري لیتك کربووه و وک برینیکی بمناسور و چلک کردوو، له بدر تاوه‌که وشك دهبووه. لای چهپی کراسه‌کمی خویناوی برو و رهنگ‌کمی نه‌دیبینرا. خوینه‌که وشك ببزووه و کراسه‌کمی وک تدل‌اشه دارتک رهق کرببوو. میش و مه‌گهزی ورد سمر و ده‌موچاری مردووه‌کمیان داپوشیبورو و تمانه‌ت نیو چاوه‌کانیشیان پر کرببوو. چهند میشی گهوره‌که سکیش به باله رون و پانه‌کانیانمه خیرا خیرا به سمر ترممه‌که‌دا ده‌خولانه‌ه. جار و باره تیشكی خزره‌کمیان لی داده‌پری و ده‌بریسکانمه.

خزر ورده ورده بهرز دهبووه و گهرم دهبوو. دسته زله‌کانی کابرآکه، که به هر دو ولاي جهسته‌که‌یدا شور بیونمه‌ه، تهر بیون. ورد که بهرد، گهلا خلاؤیه‌کان داره بی و گهلای گمز و چنار و ناره‌هونیش هه‌ممو تهر بیون. نیوه‌ی سمر و گویچکه‌کمی راسته‌ی له ناوه‌که‌دا بیو، سمری له سمر بعدنیکی پان بیو. ورد ماسییه‌کان پول پژول دهاتن و ده‌سبه‌جی بلانو دهبوون. دیسان ده‌هاتنمه و به گویچکه‌کمیوه ده‌نوسان. دیسان له چاوترووکانیتکا... ناوه‌که مهند بیو. خزره‌که له بنی ناوه‌کمی دابرو. بمرده‌کانی روویاره‌که وک سمر و ملی ماسییه‌کان ده‌بریسکانمه و قهوزه‌یان گرتبوو.

چهندی خزره‌کمی پتر هله‌ده کشا، هم‌واکه‌کمی گه‌متر دهبوو. بونه تاله‌کمی داری "باباده‌م" و گرم‌ماکه له هه‌ممو لایه‌کمده له سمر ناو و گهلا دار و گژ و گیاکان خهسته دهبووه.

میشیکی درشتی که‌سک، که له سمر مردووه‌کمده هله‌لفریبورو، هات و توند خزری به شه‌ولیکه‌کمی دیکدا دا. مهمنی دیك خزری خزاندبووه نیو پنچکه گیايه‌کمده و خوی

شاردبووه و بدبی نهوده چاوی بترووکینی؛ سهیری نهود جهسته‌یه ده کرد که له ده ناوه‌کهوه که وتبوروه سمر وردکه بهرده کانمهوه. هه مورو شتیکی به وردی ده بینی. روحساری نهود مردووه سات به سات ده گزیدرا. لای راستی لیتوی که حالتیکی توساواي خداوندی پیشو بسو، ورده ورده نهستورتر ده بسو و داده چزرا. تاله تیرزیک که وته سمر لعوتی. سی میش پینکهوه هاتندوه و لعو شوتیه نیشتموه که تاوه‌کهی که وتبوروه سه‌ری و ده سه‌جی هه لغیرنه و به‌سر لک و پیوه شلکه کانی داره چناره‌کهدا بدره لک و پیز چره کانی داره توروه که روزیشن. توییزکاله تعم و موئیک به سمر ناوه‌کهدا له هدلکشان و داکشاندا بسو. نهوده رونه له بربی نهوده بـه گـرمـاـکـه بـهـوـیـتـهـوـهـ، خـدـسـتـرـ دـهـبـوـ وـ لـهـگـهـلـ رـهـوـنـهـوـهـیـ مـهـهـکـهـداـ، رـهـنـگـیـ جـلـوـیـرـگـهـکـانـ وـ پـیـلـاـوـهـکـانـ وـ دـهـسـتـ وـ روـخـسـارـیـ مـرـدـوـوـهـ کـهـشـ دـهـ گـزـیدـراـ. تـهـرـمـهـکـهـ لهـ گـهـرـمـایـ بـهـرـبـیـانـیـداـ مـهـاـوـیـ بـوـوهـ.

چاوه‌کانی مهمنی دیک وهک چاوی گورگنیکی درنده ده بیه‌ریون و سه‌ری مردووه که ده کمن و هه مورو شتیک ده بینن. قـدـیـتـانـیـ پـیـلـاـوـهـیـ پـیـنـجـهـیـ خـوـیـنـ بـهـ لـهـکـهـداـ رـوـچـوـوـ وـ رـیـچـکـهـیـ بـارـیـکـیـ بـهـرـهـ چـهـمـهـکـهـ کـهـ کـرـدـوـهـهـوـهـ. کـهـوـاتـهـ پـیـنـجـهـیـ بـرـیـشـ هـهـلـگـرـتـوـوهـ. تـهـرـمـهـکـهـ لهـ گـهـرـمـایـ بـهـرـبـیـانـیـداـ کـهـوـتـوـوهـ.

پـهـپـولـدـیـهـکـیـ درـشـتـیـ نـارـجـیـ بـهـ سـهـرـهـ رـهـشـکـهـیـ وـ بـالـهـ پـرـ لـهـ نـهـخـشـ وـ نـیـگـارـهـکـانـیـهـوـهـ لـهـ سـمـرـ دـهـسـتـیـ چـهـپـهـیـ، نـیـشـتـمـوـهـ. بـالـهـکـانـیـ وـهـکـ دـوـ بـاـوـهـشـیـنـ کـزـ کـرـدـهـوـهـ وـ لـهـ سـمـرـ باـسـکـهـکـهـیـ خـدـوـتـ. لـوـتـوـیـ پـهـپـولـهـکـهـ لـهـ رـزـیـهـوـهـ. دـهـتـگـوـتـ خـهـونـ دـهـ بـینـیـ. بـالـهـکـانـیـ لـیـتـکـ کـرـدـهـوـهـ وـ سـیـبـهـرـهـ رـهـشـکـهـیـ بـالـهـکـانـیـ کـهـوـتـهـ سـمـرـ خـوـیـنـهـکـهـ. چـاـوـهـکـانـیـ مـرـدـوـوـهـ کـهـ بـهـقـوـلـدـاـ چـوـبـوـونـ وـ قـوـلـکـهـکـانـیـانـ پـرـ بـوـونـ لـهـ وـرـدـهـ مـیـشـ. دـهـتـگـوـتـ دـهـسـتـیـ مـرـدـوـوـهـ کـهـ جـوـوـلـاـ. پـهـپـولـهـکـهـ هـهـلـقـرـیـ بـهـلـامـ زـورـ دورـ نـهـچـوـوـ وـ هـهـرـ لـهـوـیـ لـهـ سـمـرـ گـوـلـهـ رـهـشـکـهـیـ چـلـهـ نـعـنـایـهـکـیـ کـیـوـیـ نـیـشـتـمـوـهـ. چـلـهـ نـعـنـاـکـهـ لـهـ بـنـ بـارـسـتـایـیـ پـهـپـولـهـکـهـداـ لـهـرـیـهـوـهـ.

گـرمـاـکـهـ هـهـرـ دـهـهـاتـ وـ بـهـ تـهـوـرـمـتـ دـهـبـوـ. هـهـمـوـ شـتـیـکـ، تـهـرـمـ، گـثـ وـ گـیـاـ وـ دـارـهـکـانـ وـ نـاـوـهـکـهـ لـهـ مـهـهـ خـمـسـتـهـکـهـیـ هـهـتـاـوـهـکـهـداـ نـوـقـمـ دـهـبـوـنـ. مـهـمـمـیـ دـیـکـ گـیـانـیـ وـهـلـهـرـیـنـ کـهـوـتـ. بـوـقـیـکـ تـونـدـ خـوـیـ فـرـیـ دـایـهـ نـیـوـ خـهـرـنـدـهـکـهـوـهـ. بـهـ دـهـنـگـیـ بـوـقـهـکـهـ، نـهـوـ کـیـسـهـلـانـهـیـ کـهـ لـهـ دـهـ نـاـوـهـکـهـ خـوـیـانـ دـابـوـوـ بـهـ خـوـهـکـهـ وـ قـاوـغـهـکـیـانـ وـشـکـ بـبـوـوهـ، خـوـیـ خـسـتـهـ نـیـوـ نـاـوـهـکـهـوـهـ.

مهمنی دیک دلی داخورپا. ماسیگردهیک به لاقه باریک و مهیله و کمسکه کانیبیوه هات و له تمنیشت مردووه که نیشتهوه. بدبی نمهوهی چاو له دهورو بهره خوی بکا، به لای سمری مردووه که داد تیپهیری. دهندووه که دریزه کهی خوی ریلک له پهنا سمری مردووه کهوه له ناوه که روزکرد و ماوهیدک لمویدا رایگرت.

تم و مژه که لینلتر و خسته بزوه و شتیکی و هک دووکمل سمر مردووه کهی دابزشی. مردووه که جولله یه کی کرد. مهمی دیک راچله کی و بدبی نمهوهی قیت بیتموه، همرو وا به کوووه کووپ بدهو مهزاکان رای کرد. هم هانکه هانکی دههات و همیش ناورپ ددایه و سهیری دواوهی ده کرد. گدیشته په ریزیتکی پر له کلوش و پهلمی تیژ و درک و پیتکل. به خوی گوت:

- ههتیو، مهمی دیک، نمهوه ج ده که؟

له نیوه راستی مهزاکه چدقی. کمس لدو دهورو بهرانه نهبوو. ههموو ولات چزل ببوو. تاویلک همرو وا مایه وه. کولله فریکه فریکه و باز بازتینیان ببوو. توند خویان به ده موچایدا ده کیشا و به خشیده کهوه ده که وتنه خواره وه.

به رهه ده ناوه که غاری دایه وه، داهاته وه و لاقی مردووه کهی گرت و بدهو خواره وی چدمه که رایکیشا. سهیری بهشی سهرهوهی جهسته مردووه کهی که ههتا نیوهی له ناوه که دا ببوو و سهیری سهري که تدواو له ناوه که دا ببوو و بدرده کانی بن ناوه که ده که و همه زدابه زی ده کرد و قره کانی که له ناوه که دا بلاؤ ده بونه و تیک ده نالان و گویچکه کانی که گهوره و بسوک ده بونه و رو خساره ختیج و خواره کهی مردووه کهی ده کرد و حالتیکی سهیر دایده گرت و به هه موو تو انای خویه وه، تهرمه کهی به ناوه که دا بدهو لای خواره وه ده کیشا.

نه و په تهی که به نیوق دیمه وه ببوو، کردیمه وه. په تیکی کون و پساو و رزیو و پر له گری ببوو. لاقه کانی مردووه کهی لینک بستن. داره سهوزه گه زه کهی ده ده رو باره که له ناوه کهوه سمری هینتابووه ده ری. لکنکی بهزی ههتا نیوه راستی رو باره که کشابوو. مهمی دیک په ته کهی جارینکی دیکمش له لاقه کانی مردووه که ئالاند. گه لای نه و تووتپ کهی له دهوری داره گه زه که ئالابوو، سوور هەلگه رابوو. سووریکی برقه داری و هک بلور. مهمی دیک داهاته وه و بدهو ره گه کانی تووتپ که چوو. نیوهی ره گه کان له نیتو قور و نیوه کهی دیکمیان له ناوه که دا ببوو. ره گه کانی به نیتو ناوه که دا بلاؤ ببونه وه. په ته کهی له داره که ئالاند و سهیریکی گرت و کیشا، نمهونده کیشا ههتا لاقه کانی مردووه که هاتنه بدهو و به داره کهوه نووسان. دیسان کیشا. پاژنیتی تهرمه که له داره که چووه سمری و هم کیشا تا بله که کانی مردووه که به

داره کده نوسان. سدری مردووه که له ناوه کده مایوه. چاوه کانی زهق بیوونهوه و هدر جارهی شهپولیتکی رونینان بدر ده کهوت، چوار پینچ هینده گهوره دهبوونهوه . جاری واش بورو نده بیزنان، چونکه سیبیریک تاریک ده کهوته سر چاوه کان و سمه کهی .
مه می دیک گوتی: "باشه . " هناسمه کی قولی هملکیشا و له سه ری رویشت. " لیره کمس نایینیتهوه . دوايی دیم و دهیم دهینیشم ."
نهوجار گوتی :

- باشه هدر به راستی ندو کابرايه کینیه؟ بچی هینده له سه فهر ده چووه؟ بچی هیچ دهنگی نه کرد؟ تمنانه ت "ناخ" یکیشی نه گوت . و هک چناره رزیونیک به لادا هات . هدر به راستی کمس و کاری هدیه؟ لهوانده هر سه فهر خوی بی . خو مردووه بنیاده م له زیندووه کهی ناجی . دیاره نهوه سه فهر خویه تی .

چووه نهوه بدری روزباره که و دانیشت . جله تمه کانی به گیانیمه نووسابون و هلمیان لی هملده ستا . تاوه که هملیده بربینگاند و دهیسووتاند . لهرزی . بینیک دواتر عه رزه سوره و بوبوه که سته کانی سووتاند . خوی رانه گرت و له جینیه کی دیکه دانیشت .
سده کهی دی که لهوبه ری روبه راه کده و له بن لکی داره گمزکه و له ناوه کده ده جو ولایوه . تاله کانی قژی سدری له گمل ناوه که ده پیشتن و شهپولیان دهدا . ساتیک چاوه زهق و شووشیه کانی مردووه کهی دی . باسکه کانی و دک بالی هملز لیک کرابوونهوه و بی راوه ستان ده جو ولان . ده کرانه و وینک دههاتنهوه ، ده تگوت له ناوه کده باوهش به بوشایه کدا ده کات .
ماسیه کی گموره قهپوزتیز و برقیدار له ناوه کده خوی ههلاویشت و برسکایوه و بزر بیوه . چاوه کانی مه می دیک به شدواره که وتن و ساتیک هیچ کوئی نه دی .

جلوبه رگه کانی بدری و شک بیوونهوه و رهق بیوون . له جینی خوی ده په پی و تدمه کهی له داره گمزکه کرده و دیسان بدره و خواره و کیشای . له ناوه کده سمه نگری دهبو و ده کهوت و هه لده ستایه و . جاریک پتی له بدر دیک هله نگوت و به سه مردووه کده کهوت و دهستی مردووه که له گه رد نی نالا . مه می دیک نمیده تواني خوی له بازنه هی نه دهسته رزگار بکا .
ناوه که لینلتر و قوولتر بیوه و بیوه گیڑاویکی تاریک و پر له بلق و توقله . مه می دیک و پیزای مردووه که له ناوه کده تلایه و هاتمه ده ری . دهستی مردووه کهی به دهسته بیوه . ده تگوت زیندووه بیوه و و هک دوو بنیاده می زیندووه همولياندا له گیڑاوه که فاویه که خویان رزگار بکمن . له تمنیشت یه کتربیه و کهوتنه سه زیخه تمه که . ماوه دیک به چوپه چوپ له بدر

خۆرەتاوەکە، لە تەنیشت يەکتەوە بى جوولە درېژ بسوون. جلویەرگە خووساوه کانیان بە گیانیانووه نووسا. تاوەکە سووتىنەر ببوو. دەمودەست جلویەرگە کان وەك دار وشك بۇونەوە. مەممى دىك مەدۇوەكەي بە كۆللى خۆى دادا. زىخ و لە نەرمەكە وەك كىتلەگە و مەزرا پان و بەرىنەکان نەو سەرى دىيار نەبۇو. يەك چەلە گىا چىھە لە كەنار رووبارەكە نەبۇو. تا چاو بېرى دەكىد زىخ و لم ببوو. شوين پىتى بالىندە گەورە و بچۈرۈك بە سەر لەكەوە دىيار ببوو. ناوەكە بە سەر لەكەدا بىلاو دەبۇوە و ھېتىنە پەرە جىڭەرەيە لە سەر لەكە ھەلەتكىشا و دادەكتىشىيەوە. هەتا چاو بېرى دەكىد، هەتا تەپۈلەكەكەي رووبەرپۇ پەرە ناسكەكەي ناوەكە وەك مېرىتىك... پەرە جىڭەرەي شەپۈلدار وەك مىز دەخوشى.

مەدۇوەكەي دانا، ئەمەجارتىيان لە سەر عمرزەكە درېژى نەكىد و دەستەكانى لە سەر ئەژنۇى دانا و بە دارە چىنارەكەوە دايىشاند و خۆشى لە تەنیشتىيەوە دانىشت. لەو تاوە سووتىنەر و بەتىنەدا لاقەكانى وشك ھەلەتن و قۇونى سووتا. دەستەكانى لە سەر لەكە دانا، دەستى سووتان. دەستى بۆ ھەر شىتىك دەبرد، دەيسووتاند. بە دەستەكانى، دەستى كىد بە ھەلەكەندىنى لەكە. ئاوى لى ھەلەقۇلى. قۇولەكەكەي گەورەتر و قۇولەتىر كەردەوە، هەتا ئەزىزلىكەن خۆى. ئەو جار مەدۇوەكەي تىيدا درېژ كەد. چۇو و لە مەزرا دوورە كانەوە باوهشىتىك "كىلکە رىتىو" ئى گولەدارى ھېتىنا و سەرى مەدۇوەكەي پى داپۇشى و لە تەنیشتى دانىشت.

لەو شوينى وا حەسەن
پىش نەوهى بىگەنە ھەورازەكەى
سلىيمانى، شۇولى گىتلاس
دەپرى.

تەم و مۇھەكە وەك كىسىملىكى خۆلەمېشى لە بن ناوەكەدا خەوتىبى، لە شىيوى لىپەوارە دارستانە گىتلاسەكەدا نىشتبوو. تاو ھەلاتبوو و مۇھەكەى نەوهەندەي دىكە خەستەر كردىبوو و پەستاوبۇويە قۇولايى شىوهكەوە. مۇھەكە ئەست خەست بىو وەك شەو و وەك ھەور، كە دەتكۈت دەكرى بە دەست بىگرىت.

كەس نەيدەزانى حەسەن كەنگى ھەستاوه و كەنگى لە شىيوى لىپەوارە كەمە چووهتە خوارى و كەنگى لە مۇھەكەدا ون بۇوە. كەى نەيدەزانى. لەوانەيە لە گەلن دەركەوتى مانگ يان لەواندەشە ھەر لە سەرەتاي شەوەدە چووهتە لىپەوارە كەوە.

"عملى" يە درىز كە پىش تاوهەلات ھەستابۇو و بە دەم باۋىشكاندۇھە قىچەقىچى لە ئىتسكى گيانى ھىتابۇو، چاوهكاني پىش ھەمەرو شتىك بە شوين حەسەندا گەران. ھەمەرو گيانى دەيزىپەنەن چونكە دوى شەو لە سەر عەرزە شىدارە كە خەوتبوو و گيانى رچىبۇو. ماوهەيك ھەر نەيتوانى ماسوللەكەكاني بىجۇلىتىنى.

دواى تەلى، ئەلەفيش ھەستا و ئۆمەخانىش. ئەلەف چاوهكاني ھەلمسابۇون و لاقەكانيشى قەلەيش قەلەيش ببۇون. دەتكۈت پىر بۇوە. چاوهكاني ئۆمەخان رېئۆقىان كردىبوو. ھەر جارىتىكى لە خەو ھەلەدەستا، ماوهەيدەك ھەر چاوى ھەلەدە گلۇنى بىز نەوهى مەزىلە پىتكەوە نۇوساوهكاني لېك بىكتامۇھە. ئۆمەخان بە دواى دايىكىدا چووه سەر كانييە كە لە قەلەشتى گىدەكەوە و لە بن دارە گەورە كەمە ھەلەدە قۇلى و پىنگە ھەر چوار دەوري تەننېبۇو و ھەمتا نەزەنۋى بىنيادەم دەھاتن. ناوەكە بە لۇوساوكىنەكى درىز و خېچىج و خواردا كە لە دارى كاڭ دروست كرابۇو و دەرورىمەرى

قەوزەی گرتبوو و پېر بۇو لە ورده بەرد و چەمۇی سېپى، دەھاتە خوارى. ئەلیف سەرى خۆى وەبر لۇوساواكە دابۇو و سەر و مل و قىزە نالىزەكانى خۆى دەشۇشت. ھەتا تاو ھەلات ھەر وا شوشتى و ئۆمەخانىش ھەر لەۋى چاودېلى بۇو.

عەللى پالى بە بەردىكەو دابۇو و لە بەر بەرچەكە كە جەندى بۆى كرابۇو دەست و پىتىھەكانى لىتكى كىدبوونەوە و سەرى بەسىر سىنگىدا شۇپ كىدبۇزە و نىددەجۇولۇ. مارمەنلەكە بىچۈك بىچۈك بە سەر دەست و لاقەكانىدا و لە بەر تاوه تازە دەركەوتۈرۈكە زمانىيان دەركىشاپۇو و دەھاتن و دەچۈن. "عەللى" يە درېئە ھەر ناگاشى لە مارمەنلەكە نەبۇو.

ئۆمەخانىش دەست و دەموجاوى شوشت و چاوهەكانى كرانەوە. گوتى:

- نەوە كوا حەسەن؟ حەسەن نەماوە.

عەللى سەرى ھەدىتىنا و چاوهەكانى ھەلگۈزۈفىن و ھەستا و باويىكىشىكىنى كەورەدى دا. بە وردى سەيىرى دەرورىبەرى خۆى كەدە. دەتگوت يە كەم جارىتى نەو لۇوساواكە قەوزەگرتۈرۈ و شىوه تەم گرتۈرۈ و نەو چىا لە بەغىز داپېزىراوەدى رووېرپۇرى دەبىنى.

پرسىيى:

- نەوە كوا حەسەن؟

ئەلیف سەر و قىزە نالىزەكاوهەكى كە وەك لبادى لى ئاتبۇو، دابۇوه بەر خۆرەكە. قىزى زۆر درېئە بۇو و رەنگە رەشەكە كەسکى دەنواند و لە بن تىرىتى خۆرەكەدا رەنگاورەنگ دەچۈوه. نەوېش وەك گوئىي لە عەللى نەبۇوبىي، پرسىيى:

- حەسەن لە كۆتىيە؟

ئۆمەخان گوتى:

- من دەزانم. دويىنى پىتى گۆتم... شۇولكە گىلاسەكان... و بە دەستەكانى ناماژەي بىز خوارەوەي شىوه كە كەد و گوتى:

- چۈزتە نەويى.

عەللى تۈورە بۇو و گوراندى:

- كۆرە ئەمن نەوە لاقەكانم ئەستور بۇون و گىيانم هاتۇرەتە سەر لىتوم، ھەر لە شۇولكە گىلاسماڭ كەم بۇو... ئىتە ماندوو بۇوم، بە خودا لە گىيانى خۆم بىتزار بۇومە. نىستا دەبىي چاودېلى ھاتنەوەي بىن... كۆرە خۆ نەھامەتى يەك و دووان نىيە... توخم و توتكەكە خۆشت بۇوهتە بەللاي گىيانت...

دسته کانی و هک زورناییک به بمر ده میهه و گرت و رووی کرد خوارووی شیوه که... تم و مرثی نیو ده بمنده که ورده ورده پتر ده نیشت و خم استر ده بتو و ده دره و شایمه و سمه چلی داره مسکانی نیتو شیوه که له نیو مژه که که و ده که و تن و هک فلچمه کی گموره و جری لئی ده هاتمه و.

عملی به همه مواد هیزی خوییده و به تورهای همراهی کرد:

زایله‌لی دهنگه‌کهی شیو به شیو و روهه ز به رهه رؤیشت و دهنگی دایمه. عملی راوه‌ستا همتا زایله‌لی دهنگه‌کهی برایمه و له‌گهان تهوا و بیونی دهنگدانه‌کهی، دوزیباره ههرای کرده‌وهه:

- کوره هزو و وو قی ی ی ی حدهن هزو و وو قی ی

هر وا دووباته‌ی ده‌کرده‌وه. که زایدله‌ی دهنگه‌کهی زور بسو، بیندهنگ بسو و گوئی همه‌لخست. دهنگه‌که کیتا و کیتو ده‌پریشت و زایدله‌ی دهنگه‌کان نه‌ده‌پرانه‌وه، که ده‌شیرانه‌وه عملی دیسان همرای ده‌کرده‌وه: هز وق و وق و حمسه‌ن هز و هز و هز... ساتیک وا نوچمی دهنگه‌کهی خزی بسو، حمسه‌نی له بیر چزووه. ده‌یگوراند و گوئی له زایدله‌ی دهنگه‌کانی همه‌لده‌خست. له نه کاو هیچ شتیکی لمبهر چاوه‌کانی نه‌مایوه و له بن لیترانه‌وه نالاندی: "ناخ، ناخ دایه گیان... ناخ، دایکم نیستا لدو گونده چول و هولمدا و له نیتو نه و هه‌مووه درنده و ده‌عبایه‌دا بلیی ج بکا؟"

دھعابہ دا بلنے، جسکا؟"

میشکی گهرم داهات:

- تۆ خوا ئەوە هەمووی نەھامەتى و نەگبەتى نىيە؟ ئىستاش نەو ھەتىوھ...

به همه مو هیزی خویوه هه رای کرد. دهنگی و دک گولله میک به رهوزه کان که هوت و بلاو بیوه و دهنگی دایمه. دسته کانی له نه زنی خوی را کشان و گوتی:

- نه و هه تیوه چووه ته کوی؟... نه و هه تیوه له کوتیه؟ نه گهر گورگ زگی دریبی؟ نه گهر هملتو جاویان کولسی چ بکم؟

کولی گریانی هستابوو. به بیهیزیهوه له سدر جیهیه کهی خۆی هەلتەرووشکا. پالى وەدار سئۆپەرتکە، ساریک دا. دارەد کە داهات. عملە، بىندەنگ بیوو.

نهلیف مهنجله کهی لمسدر سیکوچکه گدوره که دانابو و خدینکی لینانی هدلیماوه که ببو،
نایگره که نهودنده خوش ببو مهنجله که له نیویدا به حال دهیزرا. بریک دواتر بونی حهزبزوینی
روونی "کدره" ی تواوه ههمو و لاتی داگرت. بون و بهرامه نهعنادکش تینکله ای نه بونه ببو و
همه مووان یتکوره بونه بونه خوشکهی هدلیماوه که. عهله بیونی هدلیماوه که سهري له

گیزه‌وه هات. نهونده‌ی برسی ببو، تورپه‌یه که‌ی نیشته‌وه و خاو بزووه. له نه کاو هدم دایکی و هه میش حمه‌نی له بیر چزووه. ده‌په‌پی و قاپه‌که‌ی هه‌لگرت و به‌رهو مه‌نجله‌که چورو که نه‌لیف تازه له سر ئاگره که دایگرت‌بیو و له به‌ر تاوه که هه‌لمی لی هه‌لده‌ستا. ندو که‌وجکه‌ی به ده‌ستیه‌وه ببو، هینده‌ی نه‌سکوتیه‌ک ده‌ببو. نه‌لیف گوتی:

- زور داغه.

عملی دوبواره‌ی کردوه‌وه:

- زور داغه.

خیرا خیرا و په‌یتا په‌یتا فووی لی ده‌کرد و ده‌یخوارد.

شنده‌بایه‌کی نه‌رمی ده‌هات. سیبه‌ری هه‌وریک هات و بدسر لیزه‌که‌دا تیپه‌پی. پینج شده‌ش هه‌لئو دوور له یه‌کتری، به سر شیوی دار گیلاسه کاندا ده‌خوانه‌وه. تم و مژه‌که، که نیشتبوروه بنی شیو و دزله‌که‌وه، تاوه‌که تواندبوویه‌وه، یان بایه‌که ره‌واندبوویه‌وه.

عملی قاپه‌که‌ی له لایه‌که‌وه دانا و ده‌په‌پی و له بن ددانه گره کانیه‌وه گوتی:

- نه‌من ندوه ده‌رزم. لی گه‌پی با ندو توتکه سه‌گه به‌جی بیتني و بمری. خۆ له دایکم زیاتر

نییه...

- یا ئەللا، دهی با بروزین. و پیشتم کهون.

خۆی و هرپی که‌وه.

نه‌لیف و ئۆمه‌خان له دواوه‌ی پیتیان به عه‌رزووه رهق هه‌لاتبیو. عملی له تورپه‌ییان ئاگری لی ده‌بیوه و ده‌رژیشت. نه‌لیف به ده‌نگیکی نیوه‌زیندۇوان نالاندی:

- راوه‌سته عملی، مه‌رزم. کوره له دهورت گه‌پیم، مه‌رزم.

عملی ساتیک راوه‌ستا و گوتی:

- سالیک لوه‌پیش له سۆنگه‌ی ئەنگتووه مالوپیان بیوین، برسی و رووت و قوقوت ماينده‌وه و نه‌گه‌یشتینی. نه‌مسالیش دیسان...

له نیوان ددانه کانیه‌وه تفیککی رۆ کرد:

- با به‌جی بیتني و بمری...

نه‌لیف:

- تۆزى راوه‌سته، له دهورت گه‌پیم، سه‌بریک بگره. کوره مندالۆچکه‌یه کی ئاوا، چۈن ده‌کرى له و چۈل و چیایه به‌جیتلى و بپۇرى.

عملی دیسان به خیرابی و هرپی که و بدهم رویشته و هلامی دایمه:

- بتونابی؟ زور باشیش دهی. هر ناوا لیتی ده گفریم و ده روم. لیتی گبری با بدجی بیستی و بمری. نهودی ده گوت، بدلام ورده ورده همنگاوه کانی شل دهبوونه و. ئاخربیه کدی راوه است. به لاره لار هاتوه لای ئه لیف: بـه گوره گور کوله که دانا و له تمنیشتی دانیشت. ماندو و شه کدت و بیتهیز، چاره کانی لیک نان و بیدنهنگ مایمه و. ماوه بـه ناوا مایمه و، له نه کار دهربپری و وـه ک شیتان به چدب و راستی خویدا غاری دهدا و همراه ده کرد:

- حمسن!... حمسن!... هر ئه لیزه بـه جیم دهیشتی بدلام...

لهو کاتدا رقه که نیشته ووه و رووی کرده ئه لیف و گوتی:

- کچی زنه که هیچی لـی نه هاتبی؟...

ئه لیف و هلامی دایمه:

- جـا من چوزانم... ناخ... چوزانم.

نهویش هستی کـر ده ژنـوکانی تینیان تـیدا نـهـماوه و دـانـیـشـتـ. خـورـ بـهـرـزـ بـیـوـهـ. هـمـواـ گـهـرمـیـ کـرـدـ. نـاوـیـ کـانـیـبـیـ کـهـ بـهـ خـورـهـ خـورـ دـهـرـبـیـشـ. بـهـ سـهـدانـ جـرـ وـ جـانـمـوـهـ وـهـ بـرـیـسـکـهـ بـهـ خـیرـابـیـ بـهـ سـهـ نـاوـهـ کـهـ دـاـ خـوشـینـ وـ فـرـیـنـ وـ دـیـسانـ گـهـرـانـهـوـهـ.

له پـشتـ روـهـزـهـ کـانـمـوـهـ دـهـنـگـیـ خـشـهـخـشـیـتـکـهـاتـ. عـدـلـیـ هـمـرـیـ هـلـیـتـنـاـ، حـمـسـنـیـ دـیـتـ. لـهـ جـیـبـیـ خـزـیـ دـهـرـبـپـرـیـ وـ بـهـ قـهـستـیـ کـوـشـتـنـیـ پـهـلـامـارـیـ دـاـ. ئـهـ لـیـفـ بـهـ لـالـانـمـوـهـ وـ پـاـرـانـهـوـ گـوتـیـ:

- کـورـهـ نـهـ کـهـیـ عـدـلـیـ، لـیـ نـهـدـهـیـ.

عملی نـهـبـیـسـتـ. هـمـرـ بـهـ توـورـبـیـمـوـهـ، گـهـیـشـتـیـ وـ دـهـسـتـیـ بـهـرـزـ کـرـدـهـوـهـ. منـدـالـهـ کـهـ رـاوـهـسـتـابـوـوـ وـ بـهـ چـاوـیـ بـهـتـالـاـ وـ سـهـرـسـوـرـمـاـوهـوـهـ چـاوـیـ تـیـوـهـ بـرـیـبـوـوـ. نـاـگـایـ لـهـ هـیـجـ کـوـیـ نـهـبـوـوـ.

عملی لـهـ هـمـواـ دـهـسـتـیـ وـشـکـ بـوـونـ. کـولـهـ شـوـولـکـهـ کـهـ هـیـنـدـهـ قـهـلـانـدـتـیـ خـزـیـ دـهـبـوـوـ. منـدـالـهـ کـهـ شـهـلـالـیـ نـارـقـهـ بـوـوـ وـ جـلوـبـرـگـهـ کـانـیـ بـهـرـیـ تـلـیـشـ تـلـیـشـ بـبـوـونـ. دـهـمـوـجـاـوـیـ رـهـشـ دـاـگـرـابـوـوـ. دـهـسـتـ وـ پـیـتـیـ کـانـیـ روـوـشـاـبـوـونـ وـ شـوـوـخـالـ شـوـوـخـالـ بـبـوـونـ وـ خـوـیـنـیـ سـهـرـ شـوـیـنـهـ رـوـوـشـاـوـهـ کـانـیـ قـهـقـاغـهـیـانـ بـهـسـتـبـوـوـ. دـهـتـگـوتـ حـمـسـنـ لـهـ شـهـرـگـهـ گـهـرـاـوـهـتـوـهـ.

عملی بـهـسـپـایـیـ لـیـ چـوـوـهـ پـیـشـیـ وـ شـوـولـکـهـ گـیـلاـسـهـ کـانـیـ بـهـ هـمـرـ دـوـوـدـهـسـتـیـ لـهـ پـشتـیـ حـمـسـنـ کـرـدـهـوـهـ وـ فـرـیـیـ دـایـهـ بـنـ رـهـوـهـزـ کـهـ وـ گـوتـیـ:

- شـیـتـ وـ شـوـورـ، نـهـوـ هـمـمـوـهـ شـوـولـکـمـتـ بـزـ چـیـهـ؟... بـنـیـادـمـ نـهـوـنـدـهـ شـوـولـکـمـیـ نـهـکـ پـیـ نـاـچـیـتـهـ چـوـکـوـرـاـوـاـ، دـوـوـ هـمـنـگـاـوـیـ دـیـکـهـشـیـ پـیـ نـابـرـدـرـیـ. يـالـلـاـ بـچـوـ شـتـیـكـ بـخـ. ئـهـ لـیـفـ خـوارـدـنـهـ کـهـ مـاـوهـ؟...

نه لیف به خوشیه وه لامی دایه وه:

- بهلئی ماوه.

عملی پئی خوش بورو که هدلیساوه که ماوه. گوتی:

- کوره سهیری بکه، سهیری ثدو قمد و قملاً فتدی. بتو دوو سی شوولک چیی به سمر خوی
هیناوه.

حسمن بهبی نمهوی متمقی لیتوه بی، له تمیشت مهنجله کمهو دانیشت و دهستی کرد به
خواردن. هدر به نه سکوتیه که بابی. نه لیف و نومه خان و عملی له لایه کمهو راوه ستابون سهیری
دهسته کانی نمهویان ده کرد که وهک مه کینه یدک له نیتوان زاری و مهنجله که دا دههاتن و ده چوون.
دواي نمهوی حمسن مهنجله که ته او هلتچز اند، عملی کوله که هدلگرت و گوتی:
- دهی یانه للا با بکویته ری.

حسمن ده سبه جی خوی گهیاندوه بن روهه زه که، که باقه شوولکه که لی که وتبو. له
تمیشت شوولکه کان دانیشت و چندی هموئی دا نه تواني به کزیاندا بادات. نیگایه کی پر له
پاراندوه له نومه خان کرد. ده تگوت بدمانی بی زمانی ده لئی: "چما نه تر خوشکه جوانه کم
نیت؟" نومه خان چووه پیشی و لیتی هدلیتنا به کوله دا بادات. حمسن له بن بارستایی
شوولکه کاندا کووړ بیووه. به لاره لار ده ریشیت و له ګډن همر همنگاویتکی دهینا، پیتی وابسو
همنگاویتکی دیکه پی هلتایمه وه. خوره تاوه ناوابوونی بورو که ګیشتنه داوینی ګرده که
سلیمانی. نومه خان له تمیشت دایکیه وه بورو. جاريکی دیکه ش لیتی پرسیه وه:

- دایه، نه دی کوا نه نکم؟

نه لیف به شیواویسیه وه گوتی:

- ناگات لی بی با حمسن گوتی لی نه بی.

برېک دواتر، حمسن که له بن کوله که دیدا برسنی لی برابسو و وهک رهزو رو رهش دا ګهربابو،
هات و له تمیشت دایکیه وه راوه ستا و به ده نگیتکی به رز گوتی:

- دایه، نمه نه نکم کوا؟

- وس وس، بایت گوئی لی نه بی؟

حسمنیش بیتدنگ بورو.

برېک دواتر عملی هات و کوله که دانا. بونی ناره قمیه کی تیڑی لی دههات. حمسنیش
کوله که خوی دانا. نه دیش وهک بابی ناره قمی کر دبوو.

عەلى دەستى لە سەر شانى حەسەن دانا و گوتى:

- ھەتىوھ لاسارە، نەو شۇولكانەت بۆ چىيە بەو قۇونە خاۋىئىنە دەيگەيتىنیتە چوکۇردا؟

حەسەن بزەيدەكى كالى رەك سېبەرى لە لىوانى گەپا:

- دەمەوى شقاراتەيان پى بىكىم. نەم جارە بىست قىتوو. ئۆمىخان لە سەر زمانى بۇو
بلى: "نەي عادىل نەفەنى؟... بەلام بىتدەنگ بۇو.

وردە وردە تارىك دادەھات. لىپەكە دەيگەماند، ئاۋەكە خورەخورپى بۇو، بايەكە گەمەى
دەھات. سلىمانلى ھەوارازىتكى رېڈ بۇو و سەرى لە ئاسانى دەسوى. عەلى گوتى:

- حەسەن پالەوان، بەيانى، دەبى لەو بەلايە وەسەر بىكەوين. خۆ نەو ھەوارازەت لەبىرە؟ پىتى
دەلىن ھەوارازەكەى سلىمانلى...

حەسەن گوتى:

- بەلى لە بىرمە، نەنكم...

ئىتە بىتەنگ بۇو.

لە كاتەدا ئاڭرەكەى نەلىف، گۈپى بەرز بۇوه و خۆش بۇو و ھەمۇ دەورووبەريان پى بۇو لە
بۇن و بىرامەى شىلەمى چنار. لە خوارەوە و دەم كانىيەكەشەوە بۇنى پىنگە ھەستا.

لۆکە رئىنەوەی خەلکى
 يالاڭ، لە مەزدایەكى جوان و بە
 پىت و بەركەتدا و لە دەم
 رووبارى جەپجان.

چوکور لە بىر تىريفە ئەو ئەستىرانەدا كە جار بە جار كىزىر دەبۈون و ورده ورده نەدىو دەبۇو، لە شىرىن خەويىدا بۇو. شەۋىنەكى وەك باران كەدەتلىرى و مەمى دىك دەتكۈت ھەتا نەژنۇنى چۈوهەتە نىتو ناواھە و ھاتۇوەتە دەرى. لاقە رووتە كانى لە خۆلە نەرم و فىنەكە كە نابۇو و دەتكۈت دەيدۈي لە تاوايىكى سەھۆلىن و سارد بىدات. بە پىتىه كانى دوو ھېلىلى بە سەر خۆلە كەدا دەكىشىا و دەرۈيىشتى. خۆلە نەرمە كە لاق و لەتىمىرى دەلاۋاندە و ورده ورده بەولالاى لاقە كانىدا ھەلەپەزىا و تازارى پانىتى ھىتىر دەكردەوە. دەنگى كېپ و كىزى زەنگولە ئىعارەبانە كان كە لە دوورە و دەھات و ھەروەھا دەنگى گۆرانىيەكى نەرم كە دىيار نەبۇو لە كۆتۈھ دى، تىتكەلى بىندەنگىيەكە شەۋ دەبۇو. سى كامىيۇن بە ھاپە ھاپ بە جادە كەدا تىپەپىن. چرا كايانى لە دەم جادە كەدە بە سەدان ھېلىنى نۇرمانيان خىستە سەر ئاواھە كانى جەپجان. ئاواھە كە رىتىك و بى شەپېزلى بۇو. ئاواھە كە مەند بۇو، تەنانەت شەنە بايەكىشى نەدەھات. مەمى دىك شەلائى ئارەقە بۇو. لە دەم رىنگە كە دانىشتى. دەستى لە پىنچەكە تووتپەتىك گىر كرد و گوشىسى. پىنچەكە كە دەستى رووشاند و خوتىنى لى ھېتىنا. مەمى دىك بەرى نەدا. وا ھەڙابۇو، پىشۇسى دەرنىدەھات. لە جىتى خۆى دەرىپەزى و لاقە كانى لە خۆلە نەرم و فىنەكە كە رۆكىرددە و دەستى كرددەوە بە كىشانى لافى بە سەر خۆلە كەدا و شوين شوينىكەنى خۆلە كە. كلاۋە كە لە سەرى داكەند. بۇنى ئارەقەيەكى تىيىز و تىرش و ھەلماوى بە ھەوا شىتدارە كەدا بىلاؤ بۇوە. كەدۇتە نىتو گواالە ھەورىتىكى تەپىز و مىشۇولەوە. بە پەلە كلاۋە كە لە سەر كرددە و گوپىچەكە و دەموچاوى بە دەست داپۆشىيەوە. دەستە كانى زۆر زىل بۇون. مىشۇولە ھورۇۋەمىيان

دینا. مەمى دىك لاتى لە خۆلە كە دەرىتىا و راي كرد. ئەوەندە ھەلات تا تەواو ماندوو بۇو، نەوجار راوهستا و لە دەم رىنگە كە لە سەرخۆلە نەرمە كە دانىشت. ئەو تەپۇ و مېشۇلانەي ھوروۋەمىان بۇ دینا، بە دەست لە خۆى دەردە كىرىن و بىرى دە كىرده: بارىنىكى قورسى لە سەر شانى لاقچوبۇو. دواي ئەمە، دواي مردىنى "ئەم" مەمى دىك نەوجار دەيتوانى بىشى. دەيتوانى بچىتە لاي زولە يىخاش و چىيى لە دل دايى پېتى بللى. ھەر جارىنىكى بىرى لەو كاپرايە دە كىرده، پانىتى پېتىيە كانى و ران و پشت و ملى دەيزرىكىاند. كە ئەمە وەبىر دەھاتەمە، خۇين دەمیزىت و لە جى دەكەوت. ئىستا ئىتەر "ئەم" نەمابابۇو. دلى بە شىتىك خوش بۇو كە بۆخۇشى نەيدەزانى چىيە. مېشۇولە كان پەر ھوروۋەمىان دەھىتىا و لە سەر كراسە كەيدە پېۋەيان دەدا. سەفر ئىتەر زىندۇ نەبۇو. سەفر، سەفر مىرىبۇو. "تازە، خۆ ھىچ كەسىش نەيدەداند. تاشباشى سەروھەرمان بدر لەمە شۇين بىز بىي، پېش ئەمە بچىتە نىپۇ چىل سوارە كەدە، گوتى: "ھىچ كەسىتكە... ھىچ كەس... ھىچ رۆز لە بەرىتكە، ھىچ بۇونە وەرىتكە، ھەر لە مەزقەمە بىگە تا دەگاتە مېرۈولە يەك نابى لەبىزى دە لەبىزى كويىخا سەفر بىگەرى." ھىچ كەس نەيدەداند. ئەم خاوهنى شەش چاۋ بۇو. خەلکى ژىنگىشيان نەبۇو، كەچى ئەم سىنى ژىنە بۇو. ژىنى جوان جوانىش. ئەمەش ج جوانىتكە! كەچەتىيە كە قىرى سمايىل بەمە پاشتە گۈشتەن و سەتە نەرمانىيە و...." مەمى دىك بە دەستە زەلە كانى دەمۇچاوى خۆى گرت. مېشۇولە كان شىت ببۇون و وزە وزىيان دەكەد و ھوروۋەمىان دینا و ئاڭگريان تېبىرددەدا.

مەمى دىك شەكەت بۇو. ئەگەر كاتىتكى دىكە بوايە بەمە مۇوه ماندوو يەتىيە و نەيدەتوانى ھەر لە جىتى خۇشى بىزۈي. بەلام شادى و خۇشىيە چاۋە روانە كراوهە كەن ناخى، ھەمۇو توانا و ھېزىتكى پى دەبەخشى. زۇر بۇون نىسو پىاوانىدى دەستىيان گەيانىدۇبوھ كەچەتىيە كە قىرى سمايىل. بەھېز و لە كۈل بۇو: "پىاو لە ژىنى ناوا وەرەز دەبىي. ھەر بە راستى ئەوەجار ئەم كەچەي قىرى سمايىل مېزدە بە كى دەك؟ دەبىي مېزدە كە زۇر گەنچ و بەخۇوه بىي، دەنا لەوانە يە دىسان سەرى خۆى ھەلگىرى و وەگوند و دىتەبات بىكۈن و بۆ ھەمۇو پىاوتىك بىخەوى. نەمە لەو ژىنە بە ئالىلوشە. كە پېتى لە سەر عمرزە كە دادەنلى ئەم عمرزە دەلەرزى. پىاو سەھلە، سەگ و پېشىلە و بالىنە و جىر و جانە وەرىش كە دەگەنە لاي، شىت دەبن و بە شۇين جۇوتە كەن خۇياندا دەگەرىتىن. تاشباشى سەروھەرمان پېش ئەمە بچىتە نىپۇ چىل سوارە كەدە، گوتى: كەس نابى قىسە لە گەل ئەم سەگە گالاوه بىكات و ھەروەها ئەم كوشتنى فەرزمە. ھىچ كەس تەنانەت مېرۈولە يالاکىش قىسە لە گەل نەكەت. تەنانەت ژىنە كانى خۆىشى و خزم و كەسە كانىشى،

هر هیچ کم نهیدوینی. بدلتی، کمی دهیویرتا قسمی له گمل بکا. نه گدر یه کیتک نه و کافره دواندبايه، تاشباشی سهروه رمان له چیای چل سواره و، به توفانیتکی تووره بیمهوه دههاته خواری و اوی لی راده کیشا، چاوه کانی کویز ده بون و زمانی لال و دهسته کانی گنج و نیفلجیع " له نه کاو به بیریدا هات که نیتر نیستا هیچ کم ناثرانی کویخا سه فمر بدوبینی... " سه فمر نیستا له کوئیه؟ له بن ناو؟ له بن داره که، له نیتو بیرنکی قولون و سی بهدی گهوره ش له سمر تم رمه که هدر به رده هیپنده سه ری بنیاده میتک. ناوه که به سه ریدا تیده په پری. هیچ کم نایدوز زته وه. هیچ کم... به یانی خدلتک ده لین چی؟ ده لین تاشباشی سه روه رمان سه فری برد وه. کد سیش نازانی سه فه ری چیی به سمر هاتووه... خوینه که هی چون فیچه هی ده کرد چه ندهش زور بورو. هه مو جیمه ک، ناوه که، به رده کانی رو باره که، ماسیه کان، پنچه که تو تو پکه کان، داره چناره که. گوله کلک پشیله کان، ته نانه ت میزووه کانیش شد لالی خوین بعون. گزره که هی سه فمر پره له خوین.

ره گی داره که شهلا لالی خوینه. ناو به سدر تدرمه کهی کشاوه. هیچ کم‌س پیشی نادزوریت‌سده و هیچ کم‌س، هیچ کم‌س... بشیدوزنده، تازه خوت تدرمه که له سه‌فهر ناچی... "مه‌می دیک، کرووشمی کرد. چزووی هدزاران میشوله له سدر پشتی... وزه وزی میشوله گوئی که ده که‌ن. پشت و دهست و لاق و ملي و لرود و گونچه که کانی خوینیان لئی هات. وه ک شیتان به‌لهک و باسک و پشتی هدلده که‌راند. به نینزکه دریش و چلکنه کانی، گوشتی گیانی خوی داده‌ری؛ "خوت مردوو له زیندوو ناچی. ده گوپدری. هیچ پیشی ناچی. سه‌فهری مردوو هیچ له سه‌فهره زیندووه که ناچی. هیچ... مردووه کان له مردووه کان ده‌جن. له مردووه کان...": ههوا گه‌رمه. پشووی توند ده‌بی. ههستا. رووت بیوه و چووه نیتو ناوه که. ناوه گه‌رمه که‌می روباره که‌ی پیش سارد بیو. لهرزی. دهست و پیشی له سه‌رمان سر بیوون. ههرا به ده ره‌زینه و بهره‌و لای خواروو خوشی. گهیشته بن داره‌چناره که. مردووه که پشتی به داره که‌وه نابیو و ههرا وه ک خوی مابیوه. چاوه کانیشی ههرا کراوه بیوون و زهق ببیونده. مردووه که‌می ههستاند و بردي خستیه شه قولکه‌یه وه که هه‌لیکه‌ندیبوو. که به لک و پیوی داره کان دایده‌پیوه، ده‌نگیکی گوئی لئی بیو. ناوری دایده و سه‌یری کرد، بنیاده‌میکی زبه‌لاح و رهش داهات‌بیوه و سه‌یری ده‌کردن. هاواری کرد و خوی به عهزی دادا. دهستی و دهانه سارد و خویناویه که‌ی مردووه که که‌وت. دلی تینکه‌ل هات. هیزی شهودی نه‌بیو دهستی بکیشیتمه وه دواوه. له نه کاو مانگ رووناکتر بیوه و هدم‌مو و لاتمی، وه رقش رووناک کرده‌وه. مه‌می دیک،

رووت و قووت، له تمنیشت تمرمه خویناویه که ودک میزۆکه دلهززی. به ترس و لهرزه وه بمسایی ناورتیکی دایمه و سهیری کرد، تارمایه که بزر بسوه. دهیم و گورج به پوش و پلاش و لک و پو و گلای داره کان تمرمه که کریخا سفری دپوشی. رای کرد و ودک گلوله قورقوشیک چووه بن ناوه کوهه. نهوجار به هانکه هانک هاته دری و جلوبرگه کانی لمبد کرده وه.

دهنگه دنگیک له گهل دووکملی چهوری گازوایل و گرمایه هلمی ناو و تارهقهی جهسته و تیشکنیکی به تهؤمی ودک زارکی تمندوورتیکی نیتل دراو و پر له ناوردوو، دهشته که کی پر کردبورو. چوکوروا خریک بسو له خمو هملدهستا. چوکوروا شه کدت بسو، لیتی تخیل بسو. بمسایی همناسهی دهکیشا و پرخهی دههات. هژدیهایه کی ههزار سهربوو، داغ و سووتینه و به ثالتوش و شیت و سه رخوش و به لرفه و دووره همهست. خرمیک بسو له خمو هملدهستا. زهداهیکی چهور و سووتاو که له بن خوره تاوه که دا هملده بربینگا... زارکی تمندووره که داغ بسو. خزل و خاکه که ودک بلیسیده کی سور و بلورین هملدهستا.

له ده کنلگه کوهه راوه استا. سی تارمایی له مهزارکه ده جوولان. بمسایی و به ترس و پاریزه و داده هاتنه و راست ده بونه وه. نهژنیان دادابسو و دهسته کانیان به خیزایی ده جوولان. مهمی دیک به خوی گوت:

"یه کیک لمو کافرانه زله جدیه. نه ویتر ژنه که وه بکره شیته و نه وی لای راسته ش... نه وی لای راسته ش...."

مه می دیک نهونده ده به ده نگ و رو خسار و قه لافه ت بنیاده مه کانی ده ناسیه وه، نهونده ش به جووله بیانه وه ده ناسینه وه.

"نه وی لای راستیشه وه، ژنه که وه تاشباشی سدر و هرمانه..."

مه می دیک و دخوی هاته وه. بوبزایه وه. تینیکی تی گهرا یه و ههزا و کیتو بسو. لهرزی. چیزیکی بی سنور، تال و بی جله وه گیانی گهرا. فیکه یه کی لی دا. ژنه که وه نیته راست به ده نگی فیکه که قیت بزوو. مهمی دیک فیکه یه کی سهبر و کاریگه ری دیکه شی لی دا. ژنه که به ره و لای مهمی دیک غاری دا. مهمی دیک نهیوانی به سهربیو راوه استی. پیستی له شی وا ره و بیو ره خرمیک بسو بتهدقی.

نه وه کاتیکی دیکه بواهه، تمناهت نهیده تواني نه و فیکه یه ش لی بداد. به لام نیستا جزرتیکی لی هاتبورو. دیسان فیکه لی دایمه. فیکه که وه لیتیورتیه بسو له خوش ویستی و شیتی.

مه‌می دیک هدتا نه و رۆژه توخنی هیچ ژنیک نه کوتبوو.

ژنه‌که به دنگینیکی لەرزۆکەوە پرسیی:

- نه‌تۆی مه‌می؟ چاوه‌پیت بۇوم.

کامیئنیک هات و تیشکەکەی ئاواهەکەی رووناک كرده‌وە.

مه‌می دیک پرسیی:

نه‌تۆز هەموو شەوی نه دەمانە لە خەوی زەلەستى؟

- هەموو شەوی.

- زۆر لۆکە كۆز دەكەيتەوە؟

- زۆر زۆر. بەلام بۆ لۆکە هەلناسىم. چاوه‌پیم. زەلەجىش...

- زەلەجە؟..

- زەلەجە لە خەوتىن و خەون دېتىنى دەترسى. مارىك لە كۆلى نابىتەوە. دەللى هەموو شەوی دېتە خۇم. پەپكە دەخوات و لەگەن زەلەجەي دەنۋى. زەلەجە دەلى: "نه چىزىھى لەم دىو، لە هېچ پیاوانىكم نەدىوە. مارەكەم بە هیچ پیاوانىك ناڭزۇرمەوە."

.

- درۆيە... نه درۆزىنە، دەترسى. نه لە پیاوار دەترسى. نەمن دېتۈرمە.

- ژنه‌کەی تاشباش لە حەزمەتان وەختە شىيت بى. شەويش چاوه‌پىتى تاشباشە. هەر سىكمان، هەموو شەوی، دواي نىيوشەو...

- نەمن تاشباشى سەرورەرمانىم دىت. لە سەر چىاي چل سوارەك. ھوايەكى فيتنىك فىتنىك... ناخ خوايە چىند فىتنىك بۇو. نەو ج كارى بە نىتو نەو مىش و مەگزانىيە. پىتى گۇتم: "دېمىھە. بەلام چوکۇر فىتنىك دەكەمەوە. نەگەر حەزتاز لى بۇو بارانىش دەبارىتىم."

دەستەكانى زەلەجە وەك مەكىنە كاريان دەكەد. سى زەمبىلى گەورەلى تىوانلىتو كردىبوو. مەمى دىكىش وەك نەو. شەويش دوو سەۋەتىمى پېپ كردىبوو. بەلام ژنه‌کەي بەكەرە شىيت، لە سەر گازەرای پشت بۆزى كەوتىبوو و سەبىرى ئەستىزەكانى دەكەد. بىرى لە چىز و خۇشىيەكەي تاوانىك لەمەوبىر دەكەدەوە. ژنه‌کەي تاشباش قىسى نەدەكەد. بەدەست و بە پى و بە زولف و سىنگ و ران و جلويدەرگ و بەو سەۋەتىيە بە دەستىيە بۇو، بە هەموو شتىتىكىيە بىرى دەكەدەوە. ژنه‌کەي بەكەرە شىيت گوتى:

- مەمى دیك وەرە. وەرە لە سەرت گۈرپىم. كورە نەمن تا ئىستا كەسى وەك تۆم نەدىوە.

مەمى دیك وەرە، وەرە، وەرە...

زهله جهه هه رای کرد:

- ژنه تیوه بی شرمه، بیتدهنگ به...

هیلی روونا کاییمک که له روزهه لاتوهه درکه وتبورو، بدرینتر و گهورهه تر بتوهه. شندیمک هملی کرد. سروهی بهیانی... ده موجاوهه کانی ماج کرد. ناخی بنیاده مه کان نوی بتوهه. جوزه شادیه کی وه ک شادیه هدلقین ناخیانی لیریئر کرد.

همر کمسه و ده به تنه که کهی خوی هملگرت و رووی له کیلگه که کرد. شان به شانی یه کتری ریز بوون و همر لمو کاتهدا همللا و دهنگه دنگ له دهسته کهوه بدرز بتوهه. خهربیک بسو روونا کی ده کردهوه و کریکاره کان قوزاخه لۆکه کانیان که به شهونم داپوشابوون، ده چنیمهوه. جهوال و کیسه و سمهوهه و داوینه کان پی دبوون. چمندی خوه کهیان باشت ده چهوهه. زیاترین لۆکمش به چالاکتین و ده کرد. همر کسمی لۆکه کی پت کۆ بکاتوهه پارهی زیاتر دهباوه. شه و مهزرایهی له ددم رووباره کهی چه عانوهه بسو، کیلگهی "موته لیب بەگ" بسو. چل دۆنم دهبوو. خاکی نهونده به پیت له چوکوراوا دا نهبوو. همر قوزاخه کی مستیک دهبوو. چل لۆکه ده گهیشته ئەزۇن و له زۆر جییان ده گهیشته سەر ناولک. همر چلیک سەدان قوزاخى گرتبوو. ثە سالە بەرهە می ھەممو چوکوراوا ناوا باش بسو. تەنانەت بەر و بسوی مهزراکه میرئالايش خراب نهبوو. گوندیسە کان دەیانتوانی ھەممو قەرز و قۆلەی خیبان پاک بکەن و پاشە کەوتیکیش بکەن.

لاقە کانیان به خۆلە نەرمە کەدا رۆزدەچسوو. قوزاخەی درشت و خووساو و پشکووتو له چلە کانیان لى دەکرانه و دەخرانە نیتو تەلیس و داوین و سمهوهە کانهوه.

لۆکه به شەونى شەوی خووساوه. همر بويە، "پالە" بەر لە تاوهەلاتى، لۆکه کە همر بە قوزاخىي و به تەپرى له جەوالە کان دەناخنى، دوايى کە تاو ھەلات و گەرم داھات، له سېتەرى كەپەر و خیوەتە کاندا دادەنیشن و لۆکه له قوزاخە دىننە دەرئى و جا چونکە قوزاخە و قەپیلکە کان تەرن، ورد و پرد نابن و لۆکه کە پیس ناكەن و لۆکه وەك شىرى سېپى و بى پەلەمى لى دى. بەلام له گەرمادا، نەگەر قوزاخە کە به وشكى كۆ بکريتەو و بکريتە جەوالە کانهوه و دوايى لۆکه کەی لى دەربىكىش، قەپیلکە کەی ورد دەبى و لۆکه کە پیس دەکات و لۆکە پیسیش بەكار نايە.

مەممى دىك زۆر خېرا کاري دەکرد. دەستە کانى ئەمۇ قەت ئەمۇندە بەھىز نەببۈون. مەمى دىك قەت ئەمۇندە دلى خوش نەببۈوه. کریکاره کان له رىزىتىکى درىزىدا و شان به شانى یەكتەر،

هیتنده کیان له سمر چوکان و هیندی به کووره کووره و هیندی به قوونه خشکن کاریان ده کرد...
لمو سه رهه چاوه کانی مه می دیک، پشت کوزماه که مام خملی ناسیمه وه. ده گوت
ده شملی. کوگا لوكه مام خدلیل دو هیندی نیی نهوانیت برو.

مه می دیک به خوی گوت: "ئیستا له سه فر ده گه پتن و له یه کتری ده پرسن شاخز له
کوئیه؟ ده گه پتن و ده گه پتن و نایدوزنه وه... سی روژی دیکه ژنه که، کچه کمی قیرسایل دهست
ده کا به گریان و شین. دوايش خله که هیچ شویتمهواریتکی نادوزنه وه و ده لین: "سەفر خوی
پی نه گیرا. ندو هه موروه سورکایه تیمه پی قەبۇل نەکرا و خوی کوشت. خوی خسته نیتو
بیرینکی قووله وه... خوی به دەم رووباره کەی جەیحان دادا... تەنانەت تەرمە کەشى نەدۆزرايە وه.
له نەکاو هه مورو گیانی وله رزین کەوت. دەست و پتى بى هېز بون: "باشە هەر بە راستى
نە گەر يە كىنك لەو بىرەدا تەرمە کەی دىتىچ بىكم؟ يان قەل و دال و سیساركە كەچەلە بە سەر
بىرە كەدا بىسۇرپىنه وه؟ يان نە گەر تەرمە كە جوان دانپۇشراپى نەو کات؟..."

دەستە کانی وەك مەكىنە کاریان ده کرد. له چاوترۇرۇکانىتکا سەۋەتە کەپ دەبپو. دەبىرد و
بەتالى دەکرەدە و ده گەپايەوە دەسبەجى پېرى دەکرەدە.

ھەوا کەی گەرمى كرد. خاکە كە وشك بىسو بەلام قۆزاخە لۆكە كان ھېششاش تەر بون.
قۆزاخە كان دوو سەعاتىنىش دواي تاوهەلاتنى وشك نابنەوە. هەر بە راستى مەردووە كە چىي بە
سەر ھاتووە؟ نە كا بىدۇزنه وه؟ نە گەر بىبىىن... نەو چەقۆيە دەناسنەوە كە سىنگى
ھەلدىپىوھ...

مه می دیک به خوی گوت: "کورە نە من زۆر كەرمە. خوی چەقۆيە كەم لە سىنگىدا بە جى
ھېششۈرە. خوی هە مۇوان دەزانىن نەو چەقۆيى منه."

بە بى نەوەي بە دەست خوی بى، دەستى بۆ كىتلانە بەتالە كەی چەقۆكە بىرد و حالتىنى
نامۆى بە سەردا ھات.

ھەتاو... هە مۇو ولات وەك زاركى تەندور وابوو. لە گەل دەركەوتىنى خۇرە كە، وزە وزى
مېشۇولە بېابۇوە. مېشۇولە و تەپۇ دواي تاوهەلاتنى نامىتىن و خوی لە كەلىن و قوشىن و بن
سېيدەران دەپەستىيون. بەلام موجوک (وردە تەپۇيە كە) جىيان دەگرىتىھە. موجوک مېشۇولە يە كى
رەشە هیندەي نۇوکە دەرزىدەك. كە گەرماكە ھەلەدە كا، بە ھەزاران ھەزاردانە دىن و خوی بە
دەموجاوى بىنیادەمدا دەدەن و دەموجاوه کان رەشدا دەگىپن. خوی بە دەركەدن و كوشتنىيان
دەرەقەتىيان نايەي. دەچنە نیتو چاوى نەسپ و گۇيدىریز و مانگا و ناژەلە كانى دىكەشەوە.

موجوک دهموچاو و سدر و قزی مدمی دیکیان داگرتبوو. هدر ددانه کانی سپی دهچونهوه.
بلاام شو هدر گوتیشی لی نهبوو. به ترسان وهختا بwoo بمری. بیری ده کردهوه که نه کا یه کیتک
تمرمد کهی دوزیستهوه. زراوی چوبوو. هدر دهیویست دهست له لوزکه پینسنهوه که هدلگری و
بچی سه ریتکی مردووه که بذات. نهیده توانی. ده ترسا وهشوتنی کهون... نهوكاته... ثمی
عومه؟..." نه سه گتابه، هیچ و بروچه. سه گه هاره کهی سدهفر. نه سه گتابه. لی گدری با
سدهفر جوان جوان بشارمهوه. لی گه پی با مهسله کهی سدهفر ببریتهوه. نورهی توش دی..."
گوندی ماندون. چی گه متزی ده کا، بونی خاک و گیا پیخوستکراوه که هدموو ولاط
داده گری. له لوزکه جاره کاندا بونی ثاره قهی لهش تیکه لی نه و بونانه ده بی و بونی لوزکه ش تال و
هدلبرینگاوه له بدر همتاوه.

پشتی مه می دیک ثاره قهی کردبوو و شوره کاتی هدلداربوو. دلپیمه ثاره قه له نیوچوانی
ده تکان.

دهنگی پیکمنینی ژنیتک هات. ژنه کهی به کره شیت له مه می دیک چورو پیشی. داویتی
کراسه کهی بوساتیلک سدری مدمی دیکی داپوشی. بونی ژنه که سدری مدمی دیکی له گیزهوه هینه.
- وهره مه می دیک وهره. نه من پیاوی وهک تزم نه دیوه. پیاوم زور دیوه بهلام هیچ کامیان
وهک تۆ نهبوون.

مه می دیک لمو ساته دا زله بخای دیت. کچینکی کولمه سور بwoo. بیست سال ته مه نی بwoo.
کچی نه شه بیتله زن بwoo. ژن بونون له هدموو گیانی ده چوپایمه و هملنده قولی. مدمی دیک شیت
و شمیدای بwoo، بلاام شدمرمی ده کرد. نهیده توانی سه بیری بکا. زوله بخای بتو چرکه یه کیش له
خه یالی نه ده چوروه ده ری. مه می دیک خدوانیشی هدر ببوده ده دی و شیتی ده بwoo.
هستا. تمنانهت بیری لمه ده نه کردهوه موجوو که کانی سدر و چاوی ده بکا. لم سدرهوه چوروه
نه سدری مهزراکه. بونی سه رخو شیکدری ژنانه، ژنه تیوه کهی به کره شیت له میشکیدا بwoo.
به رهه لای زوله بخا چوو. بتو یه کم جار سه بیر ده موچاوی و نیتو چاوه کانی کرد. کچه پتی سه بیر بwoo.
مه می دیک شتیکی دیکمشی کرد که هیچ چاوه پوانی لی نه ده کرا. به پته پت گوتی:

- زوله بخا، نه من لوزکه رنیوه تهوه. نیستاش ده مه وی بتو تۆ برفوه.
زوله بخا نه دهندی پی سه بیر بwoo، نهیده توانی هیچ بلی. مه می دیک له ته نیشت کچهوه چوروه
نیتو ریزه کهوه. کچه سدری سور ما بwoo. مرژله بدرز و رهش کانی سیبه ریان ده خسته سدر چاوه
ئاگرینه کانی.

ورد و درشتی ناواایی دهیانزانی مهمی دیک شیت و شهیدای زهله‌یخایه و نهوهشیان دهزانی هیچ کات لیتی نزیک نهبووه تمده و تمنانه نهشیتوانیووه سهر هه‌لینی و سهیریکی ده‌موچاویشی بکات. که مهمی دیک چووه تدینیشت زوله‌یخا و قسمی له‌گمل کرد، همر هه‌مروان دهستیان له کار هه‌لکرت و سهیریان کرد. مهمی دیک گوتی پتیان نه‌بزهوت و سدری داخستبوو. که‌فوکولی نهشقی زوله‌یخا هوشی لی بپیبوو و نوچی چیزیکی سدیر ببوو. موچوچکه‌ی به له‌شیدا دههات.
ژنه‌کمی به‌کره شیتیش هات و له لای راستیبه‌ووه دهستی به‌کار کرد. همر وا قسمی ده‌کرد.
- مهمی دیک، مهمی دیک، وهره لای خوم. نه‌من پیاویتکی وهک توم... مهمی دیک...
مه‌می دیک...

زوله‌یخا پیتی به عه‌رزیمه‌ووه وشك ببوو. مهمی دیک ساتی سدری هه‌لتنا و بهو چاوانهیده ووه
که ثاگریان لی دهباری، سهیری زوله‌یخای کرد و گهش گهش پیکه‌نی. له چاوتوروکانیکا سه‌وته‌که‌ی دهستی پر دهبوو. گورج هه‌ستا و له جه‌واله‌که‌ی زوله‌یخای کرد و گهراوه.
نه‌مروان سهیریان ده‌کرد، همر ده‌تگوت رووت و قوتاه. پتر لهو سهیری زوله‌یخایان ده‌کرد.
- مهمی دیک، مهمی دیک وهره...

عمرزه‌که سور ببیوه. و‌همر شوئینیکی بنیاده‌م ده‌که‌وت ده‌سیسووتاند.
زوله‌یخا دهستی له سمر عمرزه‌که دادا و له سدر خاکه داغه‌که‌ی دانیشت. گوشتی گیان به خاکه‌که‌وه نووسا. به خوشیبه‌ووه گوتی:

- مهمی دیک، پاله‌وانه‌کم، گیانه‌کم، مهمی دیک. به حه‌زمه‌تی نه و روزه‌وه ببوم.
گیانی گپی گرت. که خاکی بنی فینیک ببیوه، هه‌ستا و له سمر جیتیه‌کی داغ دانیشته‌وه.
پیستی له‌شی و دهسته‌کانی به خاکه‌که‌وه نووسابوو و ده‌سیسووتایوه.
تمنانه‌ت گه‌لایه‌کیش نه‌دهله‌ریمه‌وه. خور تیریزی به سمر عه‌رزه ریکه‌که‌ی چوکور اوادا ده‌پیاند که یه‌کسه‌ر سپی ده‌چووه و چاوی بدشهواره ده‌خست، ده‌بریسکایوه و هه‌لتمی لی هه‌لدهستا.

تا چاو بپی ده‌کرد سپی و زهرد ببوو. شریتینکی باریکی کمسک به دریژایی چه‌می جه‌یجان کیش‌ابوو و له‌گمل چه‌مه‌که‌دا قهف و پیچی ده‌خوارده و له قوولاًیه تاریکه‌که‌ی رووباره‌که‌دا نه‌دیو ده‌ببوو.

به لای راستدا، نهوه‌شیتیه که رووباره‌که بدهرو روزاوا بای ده‌دایه‌وه، لیزه‌واریک چپ ببوو که رهش ده‌چووه. لمو گرماییدا هه‌لتمیکی وهک همور لمو لیزه‌واره هه‌لدهستا.

مهمنی دیک پشتی دایه ڇان. زۆریهی گوندیسیه کان خویان گهیاندبووه بن کهپر و خیوه ته کانیان و سمری توروه کهیان کردبووه و لۆکهیان له قوزاخه دهر دیننا. مهمنی دیک دهستی له کەله کمی نا و سهیری دور دوروی کرد. نموخار داهاتموده و ملي نایمه له لۆکه رینمهه. زوله یخا:

- نیتر، بهسەر. بهسەر. زۆر بwoo، به قوربانت دەم مهمنی دیک... بهسە، نەمن چۆن دەتونام نەمێز نەو هەمومووه پاک بکەم؟ به ده گەسیش ناکری؟...

مهمنی دیک دهستی راوه ستا. سەوەتەکمی لە دهستی بەربزوھ. زوله یخا ترسا. رو خساری مهمنی دیک وەک یەکم رۆز زەرد هەلگەرایموده. نەو جار سپی بزوھ و دواي نەوه رەش داگەرایموده. دەستە کانی دەلەرزین. له سەر خاکە کە هەلتۇوشقا. زوله یخا:

- ئاوت بۆ بیتمن؟...

راى کرد و لەو گۆزه یەی لەو پاشتەوە داینابوو، قاپنگکی ئاوش بۆ ھینتا و به دەمییموده کرد. دەستە کانی مهمنی دیک قاپه کەیان پی نەدەگیرا. چاوه کانی بېبیسوھ سەفەر کە لە دوروه و دەھات و بۆ چركەیدە کیش نەيدەتونانی چاوی له سەر هەلگری. دەتگوت لەو دەترىسى سەفەر غەیب بى. بە خۆی گوت:

- نە کا سەفەر زىندوو بى؟...

نەوخار له خۆی پرسى: "کەوابوو نەوهی کوژرا کى بwoo؟... نەو پیاوە کى بwoo؟..." سەفەر تەنگىنگىکى جووت لەلەپەنلى راوى به دەستىتكەوە و كەروپىشك و بالندەيدە کیش به دەستە کەی دیکەيدەوە، قىيت قىيت، به نىئو گوندیسیه کاندا تىپەپى و بەره و كەپرە کان رۆيىشت. پانىتى پىتلارە کانى لە لاستىكى ترۆمبىيل كرابوون. ئىستا دەچۈزۈه كەپرە كمی خۆى، كە لەو سەرى ھەمۇوانمۇه بwoo، به دەستى خۆى نىتىچەرە کانى كەول دەكردن و شاگىرىنى دەكردەوە و خۇنى دەكردن و لە سەر سکلن و پېشکۆزکان دايىدەنان. جا نەوخار نەو بايمى دەھات، بۇنى گۆشىتە بىرزاوه کەی بەرەو نەو گوندیسانە دەبرد كە لە مىئى سال بwoo دەميان وە گۆشت نە كەرتىپوو، ئاي لەو بۇنە خۆشەي کە پىاوى شىت دەكرد.

گوندى لەو رۆزه وە تاشباش رۆيىشتىپوو و داوايلى كەر دبۇون كەس سەفەر نەدوينى، يەك قىسەشيان لە گەللى نە كەر دبۇو. نەويش ناوا تۆلەي خۆى دەكردەوە. بە بلاو كەر دنەوهى دووكەلى بۇخۇشى گۆشتە بىرزاوه کە بە سەر نەو گوندیسانەدا كە لە مىئى سال بwoo چاوان بە گۆشت نە كەرتىپوو. هەروەھا بە خواردىنى گۆشتى سوورەوە كراو و بىرزاو لە بەر چاوى ڙن و منداز و گەورە و بچوو كىيان.

سەفەر دوای بىزدانىنى گۆشتى نىچىرىكاني، ھەلدىستا و سويسكىيەكى بىزداوى بە دەستەوە دەگرت، لە پىشدا بېتىكى بارهوبىار دەكىد و سەيرى دەكىد و ئەوجار دەستى دەكىد بە خواردنى ندو گۆشتە چىورە. رۆن بە دەم و فلچە لە لغاوهيدا دەھاتە خوارى و جار و بارە بە ملچەملۇچ يەكىن لە پەنجە چەورەكاني خۆى دەلسەتەوە. كە لە پىش چاواي گوندىيەكاني ندو گۆشتە خۆشمەي بارهوبىار دەكىد و دەخوارد و ملچەلى لە زارى دىتىا، بېتىك لە مولاتەوە، لە نېتو گوندىيەكاندا دەبسووه قىامەت. منداڭ هاوارىيانلى بەرز دەبزۇه: "ئەمنىش گۆشتىم دەھوي." پاروويدىك گۆشت. "گوندى ھەممۇ شەھوئى لە خەنپىاندا ندو گۆشتى بىزداو دەخۇن و رۆنەكەي بە لە لغاوهياندا دەچۈزپىتەوە و بە دەنگى گريان منداڭ كانيان كە داواي گۆشتىيان دەكىد: "دایە گۆشتىم دەھوي." لە خەنەلدىستان. سەفەر لە گۆشتى نىچىرىكاني پىچكە گۆشتىكى بە ژن و منداڭ كەي خۆى و تەنانەت بە نەخۈشىيەكانيشە نەدەدا. بەرمابىي گۆشتە كەشى يان دەشاردەوە يان بە بەر چاواي زەق زەقى گوندىيەكاندۇھە بە دەم چەممەكەي دادەدا.

مەممى دىك ھەستا. سەۋەتەكەي ھەر لەمىي مایەوە. بەرە كەپەكان رۆيىشت. ئىتە ئەوجار نەيدەتوانى سەيرى زولەيغا بىكاندۇھە و بچىتەوە نىتو خەلتكى. ھەر ھەممۇ گىيانى، بە تايىمتى ندو شوپىنانە سەفەر بىرىندارى كەربلاپۇن، دەيزىرىكىاند و شىتىانە دەخوران: "نەمردۇوه، بەلام دەيكۈزم."

ئەي نەو مەردۇوه كى بۇو؟ يانى خەنۇنى دىتبىوو؟ ناخۇ ھەممۇ خەرون و خەيال بۇو؟ گوندى لۆكەيان لە قۇزاخىي دىتىنەيە دەرىي و ساوارى سەر ئاگىداھە كان دەكولى. تەپوتۇزىتكە رىنگە دورەكاندۇھە ھەلدىستا و وەك گەۋالە ھەورى لى دەھات. كۆيتىخا سەفەر لە بن لىياندۇھە گۇزانىيەكى دەگۆتەوە. لە بەرتاوه گەرمەكە، ئاگىكەي دەكىدەوە و سويسكەكاني چاك دەكىد. ھىنەدەي نەدەبرد كەپەكان بە دووكەلى حەزىزوتىنى كەباھەكە لىيکاوابيان دەھاتە خوارى و گوندىي بىسى شىت دەبۇون. گوندىيەكان ئاپارىيان لە جادەكە دايەوە. لە دورەوە "عەلى" يە درىشيان دى كە لە بن بارەكەيدا كۈرۈپ بۇتەوە ئەلىف و حەمسەن و نۆزەخانى بە دواوه بۇون.

بۇو بە مقۇمۇق و غەلبەغەلب:

- مەرىمۆكىيان لە گەل نىيە. لە گەليان نىيە.
- "عەلى" يە درىز مەرىمۆكى كوشتووە.
- ناشتۇوشىتى.

کوچیخا سدهفر وازی له سویسکه کانی هیتنا و بدهو لای عملی غاری دا: بدھیوایمی که "عملی" يه دریز لیتی تیتک بچی و چهند قسمیه کی له گمنل بکا. بتو نمهوهی هه مسوون بزانن نمهوهی بیدوینی نه دهست و پیشی نیفلیج دهبن و نه له دین و دردگهربی. هه رای کرد:

- نهی نمهوه کوا مریمۆک؟ کابرا؟ باشه، دهی بزخوت سلامدت.

عملی که ده موجاوی له بن باره قورسە کەيدا رهش داگهربوو، سەیریتکی کرد و پشتی تیته لکرد.

- ده روچیران ماندوو نمبن.

حمسن له عەلاگەيدە کدا بیست و شەمش شقارتهی پىر كردبۇو. عەلاگەكمى توند بە سینگىيەدە دەگوشى. نەگەرجى نەمجارەيان شۇولكە گىنلاسە کانى باش فەۋەرەباپۇن، بەلام حمسن هەتا ھىتابۇونى نیوه گيان ببۇو. شانە کانى بىرىندار ببۇون. پاشتى شۇوخال شۇوخال ببۇو و دەبرۈزايەدە. لەو بىرينانە له ھەواي چوکورراوادا ھەتا پايسىزىش چاڭ نەدەبوونەدە.

زەلەجە ھەستا و گوتى:

- نەيدېرۇ، نەيدېرۇ خۇ مریمۆکىيان كوشتوود. كوشتوويانە جا ھاتۇون. دىيار بۇو ھەروا دەكەن.

مام خەليل ھەستا و بە شەلمە شەل بەرھو لای عملی چوو. عملی ھېشىتا كۆلەكمى دانەنابۇو و بە سەرسوور ماویيەدە سەيرى دەگردن. مام خەليل تفی زارى قووت دا و قسمى بتو نەكرا.

گۆزملەكىسىز تۈزۈلە جىئى خۇي ھەستا و دەستى پىركەد:

- كۆرە ھەى بىن دين و نىمانىنە، ھەى كافىرنىنە، لاتىكەم با كۆلەكمى دابنى و سلاۋى بىتىننەدە. دەي باشدە، خوا لىتى خوش بىن، عملى، كەس دايىك و بابى بتو نەماۋەتسەدە. دىيارە نەويىش عمومى نۇوحى بتو نەھاتبۇو...

گوچىچەيدە کى بارەكمى گرت و لىتى داگرت. چەند گەنگىتك چۈرون بە دار و لىك و پۇ، كەپرىيەك بتو عملى دروست بىكەن.

مەمى دىيك سەرى ھەلىتىنا. لە دوورەدە سىن ھەلتۈر بە ئاسانە كەدا دەخولانەدە. خۇي پىنەگىرا. دەرپەرى و بەغاردان دوور كەوتەدە.

شہویکی سامالی پر لہ
ئے ستیرہ و تہ پوئی چوکورداوا،
لہ گھل گہرمایہ کی شیدار و
ھلماوی کے خولہ چاوی
بنیادہم دہزینی:

1

"هوا گوړ" له نهودلی شهويووه کردبويه همللا و جنتوي دهدا. ديسان ژانه دلکمه لیېي هملدا بیروه و نهقلی له میشکیدا نه ماښو.

- کوره همی دیهاتییه کهر و بی نهقله کان، همی نه و دایک و خوشک و گمهوره و بچوو کانه تان بگیم... ورد و درشتان، نهودی له میررو بچوو کتر و له چیا تورروس گهوره تره... ناخر هه موو سالی بوجی دینه نه و جهنده مه؟ ... بز دانایشن له گونده کهی خوتاندا که دله لیی به هه شته و نه و هه موو کانیاوه پر له ورده چمه سپیمه تیدایه و ناوه کدیان دله لیی سدهوله. کوره همی گوندیی هیج و پوچ... نه من دلم دیشی و خدیکه له ژانه دل ده مرم. هله لمگرن و لهو چوکور اوایه بمهنه وه کویستانه کهی خوم. همی، همی نه و خوشک و دایکه تان بگیم... خز نه مسالن لزکه کهی باشه... بلام نه و ژان نازاره ده مکوژی...

گوندیی ماندوو و شهکدت، یمک یمک و دووان دووان له دهوری "ههوا گۆر" کۆ بونمهوه.
ههوا گۆر هم له چوکووراوا و ههه میش له گوندیدا، حموتوروی یمک دوو جاران شاوای لئى
دههات. تەنیا نەنە مریمۆك دەرمانی دەردەكمى ئەو بۇو و بەمە مەلھەمانەمە بىزى دروست
دەگىد، ئازارە كەمى دەبىرى.

ههوا گور چهندی ئازاره كەي توندتر دەبىو زىياتر ھاوارى دەكىد:

- کوا نمه مریمۆک؟ له کوئىتە هەمى كاپىينە؟ كوشستان. ئەنگۇش كوشستان بىز شەوهى هەموا گۈزى دامام بەو ئازارەوە بېرى. چىا وان بىيە؟ كاكە "عەلى" يە درېش، چىت لە گىانى من دەۋىست كە

هیواکه‌ی ریافت کوشت؟ کوره وخته گیانم درچی. نه جاتم بده.. هزوی خملکینه... ههی دایک و خوشکتان... هدر له میزرووله بچووکتر و له توزرووس گموره‌ترتان بگیم... .

گهرماکه‌ی شیداره، کمس سریوه‌ی لیوه نایه. تمنانه‌ت گدلایه‌کیش ناجولی، نهستیه‌ی درشت و دره‌شاوه و به جریسه، شمهوه تاریکه‌کمیان روون کردوه‌تموه. مانگ خمیریکه ههله‌لندی... .

سیمرکه‌کان سیریانه و له زونگاوه دورره‌کاندا به همزاران بوق قیره‌یانه... همواکه‌ی خست و خنکیته‌ر... میشوله وهک همور به ناسانا ده‌سوورتیمهوه. دهنگی بالیان له ویزه‌ی با دهچی.

همسو خملکه‌که ویکرا، خزیان هم‌لله‌کپتن و ده‌نالیشن. کمس تا نیستا نهوه‌ندی تهپز نمدیوه.

"پاله" ناگرینکی گموره‌یان کردوه‌تموه و له دهوری کوززیله‌کیان بدستووه. میشوله ناتوانن له ناگر نزیک بیندهوه، بدلام نهوانه‌ی له دهوری ناگرکه دانیشتبون، خمیریک بیون له گهرمان پیشین*. له لایه‌که‌وه گهرما شیداره‌که چوکوراوا و له لایه‌کی دیکوه بایسمی ناگرکه.

خزیان له سدرجه‌فه و لینه‌کاندهوه پیچا. خزینه نیتو جهوال و تووره‌که کانهوه. نه دووکله‌که کاریگه‌بر بیو و نه چارشیو و جهوال و لیتفه‌کان... وزهی باله‌کان به سمر سیریانه‌وه و چزووی وهک ده‌زی له لدشیاندا، جا نهوجار خوران و نالووش..

مام خدلیل همراهی ده‌کرد:

- خوایه گیان، خوایه... خوایه... نیتر نهوه چ بدلایه‌که خوایه... خزوزگه زهی و زار داچری و ندو چوکوراوایه قوت بدات.

حسمن هاوایی ده‌کرز له کویستانه‌وه فینکایسک له مه‌نجه‌له له کوله‌که چوکوراوا گمربابو. له عده‌لگه‌که خوی یه‌کم قوتوه شقارته‌ی ده‌رتنا. له نیوگه‌لی خزیدا یه‌کم چلی داگیرساند و همتا تمواو بیو، به تاسه‌باریمه‌وه سهیری بلیسه‌که‌ی کرد. نهوجار هم‌ستا، له خملکه‌که دوره کوستهوه. لموا لاتره‌وه پنچکه دروویه‌کی دیتهوه. چووه پشتی و دهستی کرد به هملکردنی چله شقارته‌کانی. هدر شه‌مچمه‌کی لی ده‌دا و هدتا چله‌که‌ی تمواو ده‌سووتا و ناگرکه‌که‌ی تینی بز په‌نجه‌کانی دیتیا، تاسه‌بارانه سهیری بلیسه‌که‌ی ده‌کرد و جار و بارهش هم‌لله‌ستا و ده‌یوانی بزانی گوندی سهیری ده‌کمن یان نا؟ نیگه‌ران بیو، ده‌ترسا نه‌گهر بیت و گوندی بیسین که نهود بدرده‌وام شه‌مچه (شقارته) ههله‌لکه و سهیری بلیسه‌که‌ی ده‌کا، وا ده‌زانن شیت بیووه.

* پیشان: له موکریان به کولیئنی شتی رهق به تایبه‌تی په‌تاته و کوله‌که له ناودا، ده‌لین پیشاوه. په‌تاته که پیشاوه: واته تمواو کولیوه و نهرم بیووه. وهی باوکه‌ریز پیشام...

مام خلیل به سپایی خوی خزانه لای عدلی یه دریشه وه. دهستی گرت و به له بزیکی
گریاناویسه وه گوتی:

- ناخ مریمۆک، ناخ. همر واي دهنواند کهيفی به من نایه و خوشی ناویم. بهلام بپروا مەك.
ئەوه هەر روالله کەی بپو. ئەولە تاخیبیه وه خوشی دهويستم. تەنانەت لای خزیشى
نېيدەدرکاند. ئەگەر من مردبايم، ئەو رۆزى دووهم دواي من دەمرد. ئىتە من لەمەددوغا ناتوانم
بئیتیم... ئىتە دواي مریمۆک كارم تەواوه... و لە بانگى دا**. وەك منداڭ زىزىر دەگریا و
چلىمی هەلەلەلووشى و خوی رادەزاند.

گوندى گەرما و مېشۇولەيان لەپېر چۈزۈ و لە دەورى مام خلیل كۆز بۇونەوه.

- ئەو داماوه بۆ مریمۆک دەگرى. خوی بە سەر لاقى "عملی" يە دریشى بىتدىن كىشاوه...
ئەوه نەنە زەلەجە بپو واي گوت و لە سەرى رۆيىشت:

- نەمن خەونم پېتىو دىتى. لە من وا بپو... نای خوايە گیان چىم دى. دىم عملى
خەنجەرىتكى مشتۇر دەستەوەيد. دەستى لە تىتكى مریمۆك ناوا و خەنجەرە كەی لە
پاش ئەستۆي توند كردووه و خەرىكە دەپېرى. خۆم بە سەردا دا، بهلام درەنگ بېپو، خوتىن
فيچقەي دەكەد... خەونم پېتىو دىت... خەونم... سەرى مریمۆك لە لايدىك و لەشى لە لايەكى
دىكەدە كەوتپۇو... گۆتم خوايە خېر بى... دواتر بىنیم لە چالە خوتىتىك دام. نەمەتowanى
بچۈولىم. لاقە كانم بە عەرزەوە نۇساپۇون. ھەولىم دەدا، بهلام نەمەتowanى خۆم قوتار بىكم.
سەيرىم كرد و دىم عملى كۆل و بارى تىنە ناوه و بە تاقى تەننى بىرەو چوکۇرداوا وەپى كەوتپۇو.
سەرە خوتىناویسە كەی مریمۆكىشى بە دەستەوەيد... قەزە خەنە ليىداواه کانى گرتپۇو. سەرى
مریمۆك پىتە كەنلى و خەزىتىنلى زېپېشى لە لووتىدا بپو.

نەنە زەلەجە لە كەشكەزىنلى خوی رادەكتىشا و دەپلاۋاندەوه:

- وەي رۆزى ۋۇ، ئەو دەستەخۇشكەم بپو، وەي رۆز بىنكەس و تەنبا كەۋەمە وەك بەردىكى
نیتو بېرىتكى قۇول... .

تەپۇ لە هەر كۆي دەنيشتەن، كەولىيان دەكەد. بە سەر دەپىي و كراس و عەباوه پېتىويان دەدا
و خوتىنە وشكە كەی نەوانىيان دەمژى.

عملى دەستى مام خلیلى گرت و هەلیستاند و گوتى:

** لە بانگدان: ئەو كەسى لە نەكار بە دەنگى بەرزا دەگرى، دەلىن لە بانگى دا. نېيدىزىمە.

- وهره مامه خلیل. وهره، قسمیه کم پیته.

بریک بردیمه نمولاترده، شوینیک که حمسن له پشت پنچکه کده شه مچه لی دهدا. گوتی:

- بپرانه مام خلیل، ده مهور شتیکت پی بلیم. هیچ خدمه مخز، خزت نازار مده. دایکم نه مردووه.

خلیل به دسته له رززکه کانی نیوشانی عدلی گرت:

- چی؟ یانی نه مردووه؟

- بهانی نه مردووه. له خزرا بز بمری. سهیرم کرد دایکم هیز و تینی نه زنی نیبه به ریهدا بپرات و ناتوانی بیته چوکور. نیمهش نانی سی مانگمان بز کرد و له مالقوه بزمان دانا ههتا ده گفرینمه. که گراشینه... دیاره خز له نارایه کدا به تمنی نه ماوه تمه. نهنه شیتروکهش لمویه. تاشباش نوغلوش قدرار برو له چیا چل سواروه بیتموه. تاشباش نوغلو دایکمی زور خوش دهیشت. بیت و بزانی دایکم به تمنی لموی به جی ماوه، ده سبجه جی دیته خواری و ده چیته لای...

دهسته له رززکه کانی مام خلیل جولله بیان لی برا و وک دهستی مردوان سارد بونمه.

- ناوا؟... کدوا برو مریمک نه مردووه!

هر لموی له سمر پنچکه درووه که دانیشت. حمسن شقارته که لی دا. بلیسهی شه مچه که ردینی مام خلیلی روناک کرده. مام خلیل که دانیشتبو خوی کووپ کرد بزووه و ده موجاوی به دسته کانی دا پوشیبوو.

دهنگی گۆملیکسیز نوغلو بیتندگی شوه که شکاند:

- باب و باپیره کانی من مناره بیان له سەلکی بنیادهم دروست کردووه. خز ده زان. باپیره من کراسه که بھری خوی داوهه هەزاران و خوی به رووتی ماوه تمه... هەر بويه به بنەمالەمان گوتراده گوملیکسیز... بنەمالە خویتپیز... که له سەلک مناره بیان ساز ده کرد. کوره تەناندەت نەو بنەمالە بیش نەو کاره بیان نەدە کرد که عملی به سمر مریمکی هیناوه.

کۆستو نوغلو دیگوت:

- عدلی چاکی کردووه کوشتو ویدتی، دوای تەمنیتک که بنیادهم له دهست و پی ده کھوی و ناتوانی بیته چوکوراوا، مردنە که زور باشتە. زیانە که لە خزرا یە.

شەوگار شەق ببیو. له سەرەتاي شەویو هەتا نەو ساتە، ورد و درشت، پىر و گەنج، باسى مەركى مریمکیان ده کرد. کەس بپوای نەدە کرد مریمک لە ناوایسدا مایتەمە و نە مردې... جگە لە مام خلیل...

حدسن له پشت پنچکه کده هم شه مچهی لی ددها و هم بیریشی ده کردوهه:
"بام نه نکمی کوشتووه. بؤیەش کوشتوویەتی تا له کۆلی نه کا بۆ چوکور. کەچى نەنكم
ئەوی زۆر خۆش دەویشت. مرد و رۆیشت. لېقۇماوه...
زۆر زۆر دەگریا و نیتر شەمچەی لی نەدەدا. دەمۇچاوى نوقمى فرمىسکان بۇو. تەپز
ھېنندەيان پېتەدا بۇو ھەمۇ گیانى لېرى كردبوو. گیانى دەخورا. كە ثارەقەمی دەكىد، ئەو
شويىنانە خوراندېبۇونى دەكزانەوە. وەك بىرىنېتىكى خويت پېتە كەدىتىن دەبرۈانەوە. ماۋەيەك ھەر
وا گریا و ھەر لەوی خەوی لى كەوت.

ناخرييەكەی ئەو ناگرە گۇرەرە كەدەبۇو يانەوە، دامركايدە و خەلکەكە له قىسە كەوتىن
و ئەو دەستانە لەشە كانىيان ھەللىدە كەنەن، شل بۇون و ھەر كەسە و پىتى خۆش بىيان
ناخۆش، خۆي دايە دەست تەپزىكان. نیتر تەپز بەبىي بەرگىتەرە و بە ناسوودەيىھە چەندى
دەيانتوانى خويىنيان دەمژىن.

لە نېۋەدا دوو كەس نەنۇوستن، يە كىتكىيان "عملى" يە درىيەز نەويىت ژنەكەي بەكە شىيت.
"عملى" يە درىيەز بىرى لە دايىكى دەكەدەوە. ئاخۇ تا گەرەنەوە ئەوان ھەر زىنندو دەبۇو؟ خۆ
مردبایە عملى قوبى وەسىر دەبۇو. ئەو گۈندىيانە ھەر كەولىيان دەكىد و دەيانسووتاند و
خۆلەمېشەكەيان بە بادا دەكىد. ئەگەر لە گەرەنەوەدا دېتىيان مەرىمۆك مەرددو، نیتر عملى
نېيدەتوانى لەو گۈندەدا بىزى. ترسىتكە لە دلى عملى نىشت. ئاخۇ پىرەزنىتىكى بى دەسىلات و بى
تاقەت و تىن لەو تەممەندا دەيتوانى دوو سى مانگان بە تاقى تەنلى لە گۈندىتكەدا بىزى؟ ئەگەر
نەخۆش كەوتبايە، كى ھەبۇو چۆرە ئاوىتىكى بە دەممەو بىك؟ كۆرە نەوەللە، تاقەت ناھىيەنى و
دەمرى. لەوانەيە ھەر ئىستاش مەربىي.

تەرمە بى گىانەكەي دايىكى هاتە پېش چاوه كانى كە لە بەر گەرماكەدا باي كەدبۇو. قەزە
خەنە لىندراؤەكەنە بە گۆزى وەربىبۇن و خۈلەيان لى نىشتىبۇو. دەستەكەنە لىتكە رەبىبۇونە و
لەپى دەستەكەنە رۇوە و ناسمان بۇون. بە سەدان مېشى كەسلىك، لە بەر ئەو خۆرە گەرم و
سۇوتىنەرەوە، بە سەر تەرمەكەدا وەك بىرۇسکە دەھاتن دەنىشتەن و ھەللىدە فېرىنەوە.

"چما ئەوەندە دەزىي؟ چما شتى وا دەبى؟ نابى و نەبۇوە. دەمرى. ئەوە ج كارىتكە بۇو
كردم؟ بۆ بەتەنلى بەجىم هيىشت؟"

ئەوەندە پەشىمان بېۋۇد وەخت بۇو دېق بىك. خۆزگە دايىكىي لەوى بەجى نەھېشىتبايە. لە
خۆى تۈورە بۇو. بىت و دايىكى لەوى مەربىي، ئەويش لىزە دەمرى. بى ئەلاۋەمۇلا دەمرى.

لهوانه‌یه نه شمری. ثهوی ناوی لیتیه، نانی لیتیه. مریشک و کدله‌شیری په‌رته‌وازه‌ی کاروانان همن. پوره هدنگه کانی نژکه‌ش داغ قوزدوش همن. ناخز دایکی به میشکیدا ده‌ها بچی و دعوگای پوره هدنگه کان بکاتوه؟ ناخز دیتوانی بچیته چیا و یالابروک له توینکله کاشه کان لی بکاتوه؟ ناخز تین و هیتزی لیتکردن‌هه‌وی یالابروکی همبوو؟ بیت و بهیریدا هاتبایه بچیته یالابروک لیتکردن‌هه و قهوهشی پیتی شکابایه، به یالابروک ده‌ژیا. گه‌غتریش ده‌بووه پیتی. یالاکبوروک وهک کچی بیست سالانه‌ی لی ده‌کرده‌وه.

"هر به راستی تاشباشی برامان ببووه به وه‌لی؟ رویشتوروه و که‌وتوروهه گه‌لن چل سواره‌ی غمیبی؟ یان وه‌بن بدفران که‌وتوروه و مردووه؟ هر به راستی مردووه؟ نه‌گهر نه‌مردووه و له چیای چل سواره‌که، له‌گه‌لن چل پیاوی نه‌مردا ده‌ژی، ناخز ده‌زانی ننهه مریمۆک لیتی قمه‌ماوه و بنیتی فریای بکه‌وی؟ ننهه مریمۆک ثهوی زور خوش ده‌ویست... ناوی تاشباشی له زاری نه‌ده‌که‌وت.... هر به راستی نه‌گهر بنیاده‌م بیتته وه‌لی و تیکه‌لی چل سواره‌که بی، ناخز هه‌مور نه‌شو شتانه لدیبر ده‌کا؟ ناخز نه‌حه شیتوروه، زاوکه‌ی سه‌ر مالیتی پادشاهی په‌ریان ده‌چیته‌وه ناوه‌دانی و ننهه مریمۆک ده‌دوزتته‌وه و ده‌بیاته کوشکی په‌ریان؟..."
به‌خوی گوت: "ناخ، خه‌ریکم ورینه‌ی ده‌کم..."
پیکه‌منی.

"زاوی سه‌ر مالیتی پادشاهی په‌ریان، تاشباش نوغلو له چیای چل سواره‌که... چما شتی وا کردنه‌یه؟ خوا بخوی ده‌زانی نیستا تاشباشی برام له کوییه ثهو لیقه‌وماوه. لهوانه‌شله له شیتخانه‌ی بی. نه‌و گوندیبیه بیناموسانه سه‌ری نه‌ویان خوارد."

وهیر نه‌و روزه بدبفر و بزران و تۆف و بندنه که‌وتوه که ژه‌نده‌رمد کان هاتن و بردیان: "له پیش نۆنباشی جۆمالییمه‌وه ده‌تگوت شه‌کی قوربانیبیه. تمینا له رویشتنتیدا وه‌سیبیه‌تکه‌ی کرد: "هیچ که‌س تەناند نه‌سب چواربی (سه‌گ)ی نه‌و گوندesh نابی نه‌و کویخایه بدوبین." که نه‌وهی گوت، نای ج هه‌بیتیکی همبوو. ریک له پیاوانی خودای ده‌چجوو. نه‌ی دوایی؟ نۆنباشی جۆمالی ج راپورتیکی داوه‌تموه مولازمه‌که‌ی؟ تاشباشی سه‌روره‌مان ببوته تۆپله نوریک، گلۆله‌یه کی گه‌وره‌ی ن سور و له دووکانه که خزیوه‌ته ده‌ره‌وه. گلۆله‌یه کی ن سور، گلۆله‌یه کی ن سوری گه‌وره... وهک داریتکی پې لک و پۇ، هەلقریب و چووه‌ته چیاکان. نۆنباشی جۆمالی چیی گوت؟ گوتی: "وەللا، بیللا، نه بدو چاوانه‌ی خۆم دیتم، ناخ ناخ، هەر جارتیکی دیکه‌ی بیینمده، ده‌که‌ومه سه‌ر ده‌ست و پیتیانی و داوای لیتپوردن و شه‌فاعده‌تی لی ده‌کم.

هر دو چاوم کوره بن، که تاشباشی سه رود رمانم له کیس چوو. "هیج گومانی تیندا نییه که تاشباشی سه رود رمان و هلییه، بدلام چما و هلییه کان ناکونمهوه بیر مرؤوه؟ ننه مریمۆ کیان و بیر نایدتهوه؟ کوره فریام بکهوه براکم. سۆمای چارا نم، تاشباشه کم، گیانی من فریام بکهوه." ژنه کهی به کره شیتیش، لمشه گمنج و گهرمه کهی مەمی دیکی له خزیدا هم است پی ده کرد. ئەو نده گەرم وەخت بورو شیت بی. ژنه ورروژابوو... رووت و قرووت خۆی لە خزلە کە دەگەوزاند. پیاو نەمابوو لەو گوندەدا، سەرجیبی نەکردبى. جاریک بە هەر پیاویکی دابایه، نیتر تو خنی نەدەکەوتەوه، بدلام نەو مەمی دیکه بسته بالا و لمپ و لاوازه، بەو بالا و ردیله بیمهوه، شیتی کردببوو. نەو شەوه مەمی دیکیش دیار نەبوبو. لە نیوارەوە بە دوايدا سەری بە ھەم سوو کونیتىدا کردببوو، هەر نېدېززېپوو. جەستە رووت و قرووت کەمی بە تەپۇر و مېشۇولە کان نەسپارى دابوو. تەپۇر لیتى دەنیشت، کەولیان دەکرد، بدلام ژنه گوتى لى نەبوبو. نەو شەوه تەگەر تەپۇر کانیش نەبوايەن، لەو گەرماییدا ژنه کەی بە کرە شیت، تاقەتى نەو ورروژان و کەفوكولە نە دەتىنا و دەتفقى. ھوروژمى تەپۇر کان بۆ سەر لەشى، خوینسا و بیرون و ھەلکەن دەنە کەمی بېتىك نەھەنی دەکرده و وەخۆی دەتىنادە.

عملی سەری ھەلەتىنا و لە نیتو مەزرائىدا سى تارمايى دى. هەر سېیانى ناسىيەوه. لە دوور تەوه، لە نیتو دارستانە تارىکە کە شەوه سى تارمايى دیکە دەھاتنە دەرى.

عملی ھەستا و بەرەو رووبارە کە چوو. لە شىوي كەندالە کە چووه خوارى و ماوەيمىك لەمۇي مایەوه و دەستىتىکى بە ئاۋىزىدا. كە لە سەرەوە گوتى لە دەنگى تەنە کە و دەنگە دەنگى بىنیادەم بۇو، ھەستا و بە پەلە پانتۇلە کەمی ھەلکىتىشا يەوه و يەك دوو لوپىچ ئاۋى بە سەر و چاوى ھەلتۈرۈزىندە بەرەو مەزرائى لۆكە وەپىز کەوت و چۈزە نیتو گوندىيە کان و لە تەنیشت ئەلىفەوه راوهستا و ملى لە رېننەوهى لۆكە نا. لەو شانە دیكەيەوه ئۆتكەمەش داغ قۇزدۇر رۇو. دلى خوش بۇو، بۆخۆشى نېيدەزانى دلى بەچى خۇش بىرۇوه. ھېشتا لۇرتىكە و ئاسىۋى چىيا كان رووناکى نەکردبۇو. تەنیا لىتۇرای ھەورە کانى لاي رۆزەھەلات تۆزىلە دەدرەو شانەوه. درەو شانە داگرتىبوو، لە لۆكە سېيە کەمی دەدا و كارى گوندىيە کانى كە بە دەستە كوتەوه لۆكەيان دەپنېيەوه، ئاسانت دەکرد.

عملی بىرى كرده وە: دەبى لۆكە زۆر بېننەوه و زۆر بە خىرا يېش. دەبى شەو و رۆز كار بکەين. دەبى ئەپەپەرپى تا مانگىنە کە دیکە بگەپتىمەوه. مانگىنە پېش گوندىيە کان. بەشكەم

تا نمو کات دایکم نه مردبوی. بنیاده هرچه نده پیریش بی، ده تواني مانگیک به تهنه زیندوو بی و بژیی.

دهسته کانی خیراوتر بون. ثمه نده به خیرایی ده پنییه وه خوشی پئی سهیر بسو. شاخو نمو دهستانه و هک مهکینه کاریان ده کرد، دهستی نه و بون؟

مهمنی دیک دهیوهی روخاری نهو پیاوه ببینی که له
 دار چناره کهی بستووهنه و ناوی بمسدردا دهروات،
 کابرآکه هله‌دستیئنی و به دار چناره کهیوه دهنووسینی،
 دادیتهوه و سهیری روخاری دهکا، بلام هیچی بو ساع
 نایتتهوه. شموئی تا بدمانی همر خدیریکی نهو مردووه دهبی،
 لهو نیوهدا شتیک همیه که نهولیتی تیناگا. که تاو
 هله‌لدى، مردووه که همر وا به پشتنهوه به دار چناره کهوه
 دهنى و بدهرو مهزاکه دهگره‌تنهوه. نزیک به شانزه میشی
 که سک و هیشندی نینۆکه گهوره کهی لاقی بنیاده، همر وا به
 دهوری سهري مردووه کهدا دهسوورینهوه و وزه وزه کهیان
 هه‌مورو بن داره کمی داگرتووه. مهمنی دیک له مهزاکه
 خدیریکی لۆکه رنینهوهیه و بو ساتیکیش چییه بیری له
 مردووه که نایتتهوه. لهو نیوهدا چهند که‌سیتک به قات و
 پانتولی سپییهوه و کلاوی حمسیری پان له سه، له سئی
 ترۆمبیتلی رهش و خۆلاؤیدا که بونی بەنزاپیان لی دی، به
 شوین مردووه کهون.

۱۰

مهمنی دیک له نیو پنچکه دروویه کدا قدیس مابوو و له دوورهوه بدبی نهوهی چاو
 بترووکیتنی، سهیری مردووه کهی دهکرد که پالی به داره کهوه دابوو و چاوه کانی زهق بیبون و
 دهپروانی. همر ده‌تگوت يه که م جارتی نهو مردووه دهبینی. همر به راستی ههتا ئیستا بۆچی
 به جوانی سهیری نهود تدرمه نه‌کردبwoo؟ مردووه که سیلله کانی باریک و شۆر بیون. همر

دەتگوت سەرى لە شىتىك سوور ماره، لىپى خوارەوەي هىتىابورو پېشەوە و ھەلىقراچاندبوو. قۇنى
بە لايەكدا كەوتىبوو و نىوهى نىچاوانى داپۇشىبۇو. بەو جەستە تەرەيدەوە ھەر دەتگوت زىندۇوە
و نىستا ھەلدىھەستى و دەكەۋىتە رى. جار و باردش مىردووە كە لە بەر چاوه کانى بىچىمى سەفرى
دەگرت، وەك ئەم خەفتەبار و تۈرپە و درۆزىن دىيار دەبۇو.

مەممى دىك بە حالەتىنەكى سەير و نامۇوە بەخۆزى گوت: "ئەم دەبى سەفر بى، ھەر دەلىتى
خۆيەتى... نەگەر سەفرەر ئەبى ئەدى كىتىبە؟ بەلام خۇ سەفرەرمان دى. ئەويش سەفر بۇو."

جلەكانى ئەم كاپرايە جىاواز بۇون. پىتلاۋى سېي و پانتۇلى رەساسىيى لە پىتدا بۇو و
چاکەتكەشى رەساسىيەكى تار بۇو. لىنگى زۆر درېتىز بۇون. چاوه کانى كراوه بۇون و زەق
بىبۇنەوە. ھەر لە سەر شانى راستىيەوە تا نىتو قەدى، خۇيىن بە سەر كراسە سېپىيەكىدا
ھاتىبۇوە خوارى.

مېشىتىكى كەسلىك ھەتا چلۇوكى دارەكە ھەللىكشا، لەپەيەن بەر يەن بەر يەن تەرمەكە لۇور
بۇو. ماوهىمكەن ھەتىنەكى تىشكى كەسلىكى لە نىتوان لىكى دارەكە و تەرمەكەدا دروست كرد.
مېشەكە ماوهىمكەن ھەر ھات و چوو. نىستا تىشكىتىكى كەسلىكى وەك تۆر، لە نىتوان لىكى دارەكە
و تەرمەكەدا كېشىرابۇو. مېشە كەسلىكە بى پسانەوە تۆزە تىشكى كەن نىتوان جەستە و لىكە
دارەكە دەتەنېيەوە.

مەممى دىك كە سەرى ھەللىنا، تۆزى نۇورە كەسلىكە ساتىك نەما و تىشكى چاوجىرى
گەرمى زەردەكە جىتى گەرتىوە.

مەممى دىك لە نىتو درەكە كە ھەستا، دەستە كانى لە كەلەكەنى نا. ھەمۇو گىيانى شل بىسوو.
باوېشىكىتىكى دا. حەزى دەكەد لە تەرمەكە بېچىتە پېشى، سەيرى دەمۇجاوى بىكا و بىزانى ئاخۇز
مەردووە يان زىندۇوو؟ بە لار يەك دوو ھەنگاۋ بەرەو لاي چىنارەكە چوو و راوهستا. شازىدە
مېشى كەسلىك لە بىن تېرىزى تاواھكەدا بېرىسکاندۇو و تېرىز فېرىن و ئەم تېرىز فېرىن يان، مەممى دىكى
تۇوشى سەرەگىتە كەن. چاوه کانى رەشكە كەسلىكە يان كەن و چىيى واى نەما بۇو بىكەۋىتە عەرزى.
تۆزە رەنگە كەسلىكە، ساتىك سېپايدەوە و دىسان بېرىسکايدەوە. چەند ھەنگاۋىتىكى دېكەشى لى
چووە پېشى. ئەم جارەيان نە بەلادا ھات و نە كەوتىش. بۆ ساتىك پىتى وابۇو مەردووە كە
خەرىكە ھەلدىھەستى. دلى داخورىا. ھەستاھە و بەرەو لاي دى. مەممى دىك چاوه کانى لېك نان و
تاۋىلەك دواتر ھەلىتى ھەننەن. سەيرى كەن مەردووە كە ھەر لە سەر جىتى خۆيەتى. بەرگىتىكى زەردى
گەورە لە دارەكە بەرىپۇوە و بە سوورە سوورە ھات و لە كەن لاقى راستى تەرمەكە كەوتە عەرزى.

مه می دیک له نه کاو گه رایوه و خوی لمو حالته رزگار کرد. بهرهو پنچکه که چوو و له نیوهراستیدا خوی مات کرد. دلی زرم و کوتی بورو. دهیویست لهوی را بکات و خوی نه جات بdat. بهلام هیتز و گوپی نهوهی تیندا نه بورو لیتی دور بکه و نهه و لیتی دابردری. خوزگه توانیبای لمو مردووه نزیک بیتموه و نووکی په نجه کانی له جهستمی بdat و بزانی شاخز گرمه یان سارد بوروه تمهوه. نهوهی به گیان و دل دهیویست، بهلام ترس له دهست و پتی خستبوو.

ههواکهی گه رام بورو. کلاوی حمسیریی گه ریسان له سهربورو. چهند پیاویک بعون که پانتلله کانیان نوتوو لیدراو و لمو گرمایشدا بؤینباغیان بستبوو. تووشی هم که س ده بعون پرسیاریان لی ده کرد. ترۆمبیلە رەشە برقەدارە کەیان له بن تیشکی خۆرەتاوە کەدا تۆزاوی بورو. ده شته که يەکسەر تۆز و خۆل بورو و بۆنی بەنزینی دهدا.

يەکتک له پیاوە کانی زۆر دریث بورو. ده موجاوتکی چوچى هەبورو و چرج و لۆچە کانی ده موجاوى راستە و راست له نیوچاوانییوه هاتبۇونە سەر ملى. سیئلی هەر ھیندە سەرى پەنجەیک ھیشتبوووه، سپی بورو.

دووهم دانەیان قەلەوە و چاوه کانی دەریقیو و گۆشتن بورو. چاکەت و پانتللیکی رەشى له بدر کردبورو. کلاوە حمسیرییە کە دوو ھیندە کلاوی نهوانیت بورو. سیتەم دانەیان زۆر گەنج بورو. نهوندە لەر و لاواز بورو سەگ کلکى لى دابايد دەکەوت. چەناگەیە کى نووك تیزى بچووکى هەبورو و روومەتە کانی تىئك قوبىبۇون و لیتوه کانی تەنك بۇون.

- شەوکەت بەگنان نه دیووه؟ کەس شەوکەت بەگ دیتۇوه؟ شەوکەت بەگ....

ھەمۇ نەو دەشته له شەوکەت بەگ گەرابۇون. زەلەجە گوتى:

- نەمدەتىووه. لە خەوندا دیتۇومە. لە خەونغا... نەخىن نەجىنیان كەرددووه. نا ھىچم نە دیووه.

- ھىچمان نە دیووه.

- باھە گیان، شەوکەت بەگ دەلیم شەوکەت بەگ....

- نەو شەوکەت بەگ سیئل باپرە کە... نەوی دەستە کانی زۆر زلن. نەو شەوکەت بەگ دەلیم.

- ھىچمان نە دیووه... ھىچ.

چوونە لاي سەفەر. سەفر لە قوللەکە بەکدا خوی لمو كەرويشکە مات دابۇو كە لە نیتو پنچکە کانی رووبەرۇوی بورو. سېرە لى گرتبوو. كە نەو سى پیاوە دى، راچلە کى.

- شەوکەت بەگ دیتۇوه؟ شەوکەت بەگ دەلیم....

- شموکت بهگ بمولایهدا بعروخوار چور. سوئیتکی سپی لعپیدا بورو. بدو لاقه پان و زلاندیمهوه... شموکت بهگ... تاشباشیشم دی. نمو قمدهغمی کرد. قمدهغمی کرد که هیچ کمس قسم له گمل نه کا. نیستاش کمس قسم له گمل ناكا، تمنانهت زنده کانیشم. تمنانهت گزیره که خویشم له چاوه کانم خوشرت دهیست. تمنانهت "عومدر" يش، عومدره که خرم. لمو گونده کمس نامدوینی. همر همه مورو دهرسن نه کا خوا غمزدهیان لى بگری... نیستاش که نهندگو قسمتان له گمل کردم، چیتان لى هات. تاشباش نوغلو نه گهر وهلی بوایه، پیش همه موروان غمزدهلی له نیوہ ده گرت. نمو کابرایه وهلی نییه، وهللا بیلا، وهلی نییه. ثاخر چون ده کری، نمو که له سه گ گلاوتر بورو، بیته وهلی؟ ده لین چوته کوری چل سواره غمیبی، چما شتی وا ده بی؟ ده لین تاشباش بوههه توبیله تیشكیک و چووههه ناسانی. نوبناشی جومالی گوتوبهه تی به دوو چاوی خرم دیسومه. شتی وا نابی، نابی نا کاکه گیان. چما نارا سووک و ناسانه بیته وهلیف نه ویش وهلیمک که بیته نوره. نه من برونا کم. همر نه گمر نیستا تووشی نمو تاشباش نوغلوه وهلییه بم، دوو تفی له نیوچاوانی ده کم. ریک له نیوچاوانی، له نیوان همر دوو چاوه کهی. گوندیمه کان ناچاریان کرد. نمو داماده خوشی کمیفی لى نه بورو... به زور و زورداری... نارا قوریان وهمر کرد. نه من باش ده زانم. تاشباش نوغلو له رینگا، یان رای کردووه یان له سرمان رهق همه لاتوه و مردووه. نوبناشی جومالییش بز نوهه خرمی رزگار بکات نمو حمقایهه تی توبیله نوره همه لاتوهه و شادریه. ثاخر برای من، نمو تاشباشه چلمنه چون ده بیته وهلی؟ چما شتی وا ده بی؟ نه خیر گیانه کم، نابی، کورتی بپینهوه، تاشباش کاتی ده ریشت گوتی، نه گمر قسه له گمل نمو سه فمه بکدن، له چاوتروه کانیکدا وهک بمرد رهقتان ده کم. نیستاش نمهه کمس نامدوینی.... گریان شموکی گرتبوو. له سه ری رؤیشت:

- کوره دوو قسم له گمل بکدن. برادرینه، ناوم بیتن. همر نهوندهش بز من غمینیده. همر نمهونده تان به زاردا بی و بلین: "کویخا سه فر"، نمهوندهم بسنه، به خوای به سمه. نه وه سالنیکه، لواندیه پتریش. هیچ کمس تمنانهت بز جاریکیش ناوی منی به سر زاریدا نه هاتووه. خه ریکه شیت ده بم. نه گمر شیتیش نه بم، به دلیاییمه خرم ده کوژم. نه مژ و هرن میوانم بن. سهیر کهن، سی سویسکم کوشتووه، چهور و قدهلو...

سویسکه کانی یدک به یهک نیشان دان:

- ندههتا... همتا عهسری دوو که رویشکیش ده کوژ، شووشمههک (بتلیک) ای گهورهشم راکی (ثارهق) همه. یاخوا خوشتان بی. جا له گمل که باهی سویسکه زور خوش. نه من شموکت به گتان بز ده دوزمهوه. همه رهها باب و بایپر و زن و منداله کدشی ده دوزمهوه. تکاتان لى

ده کم و هر ن... گوییم بدنه‌نی، نه من شه و کهت به گم دیتوروه. تاویلک پیش نیستا همر ثملیزه وه داگهرا. بانگیشم کرد: "شه و کهت به گ، شه و کهت به گ." گوتی: "پله مه که، ده گهربیتمه وه." دوای تاویلک ده گهربیتمه وه...

سی پیاوه که بی جولله راوه ستابون. پیاوه کله‌گهته که گوتی:

- نه تر هر لیزه چاوه روان به. لۆکهربینمه زور باشه. خودا تاشباش به نحلمت بکا. شه و کهت به گیش نمه و لمو ده گهربی. گوتوبیمه‌تی هر ده بیلوزمه وه. خودا تاشباش به نحلمت بکا.
به غاردان له رووباره که ثاودیو بون و له خه‌رمان و لیزه‌واریلک تیپه‌رین.

مه‌می دیک دیتنی. به دیتنی نهوان، ترسیلک هدمه و گیانی داگرت و دانیشت. همر شازده میشنه که به وزه ورز و شیستانه دهستیان کرده وه به ته‌نینه‌وهی تزره که‌سکه کانزاییه که‌یان. تزره‌تکی نالیز و که‌سک... پیاوه کان نیزک ده بونمه وه. تزز و خوئیکی واه ههور، له بن پیسی پیاوه کله‌گهته که وه هله‌دستا.

مه‌می دیک هدمه و تینی خزی کز کرده وه و بهره و مردووه که، که به چاوه شین و زقه کانییه وه لیتی ده روانی خزی دریز کرد. په‌نجه‌ی له سمر رانی داگرت. په‌نجه‌ی به گوشته که‌یدا چووه خواری. ده‌نگی پیتیه کان نزیکتر بونمه وه. له جیسی خزی ده بیه‌ری و خزی هاویشته نیو پنچکه کانه وه. جگه له تریه‌ی دلی گوتی له هیچ شتیکی دیکه نه ده بورو.

پیاوه کان گهیشتنه و له بن داره چناره که راوه‌ستان و سهیری ده روبه‌ریان کرد. یه کیکیان هات و له ته‌نیشت نه و پنچکه وه راوه‌ستا که مه‌می دیک تییدا مات ببورو. دووانه که‌ی دیکه به سمر مردووه که وه مانه وه. هیندی شتیان به مردووه که گوت، به‌لام چونکه هیچیان لی نه بیستمه وه، هر له‌ری ماوه‌یه که بی جولله راوه‌ستان.

بایه کی فینک هله‌لی کرد و تیپه‌ری. تززیلک دواتر توندتر بورو. له ریگه کانمه وه ته‌پوتزه هستان. له رووبه‌روویانه وه، لمو بدری رووباره که‌ی جه‌یان، خزل و خاک به گیزه‌لۆکه‌وه کۆلله که‌ی ده کرد بدره و ناسانی و به بن تیشکی تیریزی تاوه که‌دا هدمه و ده‌شته که‌ی داگرته وه. کۆلله که‌ی باه‌زیلک نزیک بتوه. ره‌نگه که‌ی شین ده‌چزووه. داره چناره که، مردووه که، میشنه که‌سکه کان و مه‌می دیکی داپوشی. که باه‌زه که تیپه‌ری، سی پیاوه که کلاوه کانیان به سه‌رده نه مابورو. باه‌زه که رفاندبوونی. مردووه که لمو ته‌پوتزه ده‌بینرا. گه‌لائی دارچناره که‌ش نوقصی توزه سپیه که بون و چناره که ده‌تگوت له خزل دروست کراوه. میشنه کان هر کامه‌یان ببونه تۆیله خوئیکی بچوک. ئیتر نه بربیسکانه وه سه‌وزه که مابورو و نه

دره شانه و هیان له بن تیشکی خوره که دا. تۆپله تۆز و خۆلە کانیش بى پسانده له نیوان
مردووه که و لیک و پتی چناره که دا ده خولانه وه.

پیاوه کدله گدتە که گوتى:

- تف، نەحلەتى خوات لى بى. شەوکەت بەگ نەو تاشباش نۆغلۇھى پى نادۆززىتە وە.
مەحالە تاشباش نۆغلۇ چۈرىتە سەر چيائى چل سوارە. بۇرىتە تۆپله نۇورىك و فېبى.

ئەوي لە ھەمووان كورتە بالاتر گوتى:

- ئەرى دەلىن چى قۆلەستى بکەين؟

نەويتەر وەلامى دايىوه:

- كۈرە لىسى گەپىن. قۆلەستى كەدى ج قازانجىنىكى ھەديه. چما شەوکەت بەگ
دەگەپتە وە؟
كەدله گدتە کە گوتى:

- نا، نا گەپتە وە، جارى با بېزىن كلاۋە كاغان بىزىنە وە. نەو رەشمبا نەحلەتىيە لە كۈپەھات.
رۆز ناوا بۇو. پیاوە كان رۆيىشتە. مەزراي لۆكە كە، له بن تیشکى نەستىرە كاندا سېپى دەچۈزە. سەد
ھەزار گۈل نەستىرە لە گەدىكەمە بەرەو گەدىكى دىكە دەفرىن. مەممى دىك بۇنى گۇشتى بىرزاوى
بەسەردا ھات بە دواي نەويشدا بۇنى راکى... ئىت شەۋىدار بۇو و ناو و بۇنى زۇنگا...
مەممى دىك نالاندى: "باشە نەمن نەو پیاوە ج لى بکەم؟ بىبەمە كوى؟ بۇتە بەلائى گىانم.
بىبەمە ھەر كوى، دەيدۆززىنە وە. ئەمنىش لە دار دەدەن. زمانم بە لا لغاوه مەدا دىتە دەرى
وەك رەشكە ھەلەدە مەسىتەم و رەش دادە گەپىتم..."

تەرمى خۆى ھاتە پېش چاۋى كە بە پەتمە كراوه و رادەوەشى. لاقەكانى شۇرۇ بۇونەتە وە.
پەنجەكانى پىتى بەو نىنۇكە زەرد و قەلىشوانە يەوە دەگەنە سەر عەرزى. لاقەكانى ناحەز بۇون،
پىس بۇون، نارپىك بۇون. مۇوى لى بۇونە نەشتەر.

مردووه کەدى بە كۆللى دادا و بەرەو چەمى جەيغان وەرى كەوت. لە قەراغ مىشەلەنە كە كۆنە
بىرەتكى لى بۇو. بەرى بەيانى بۇو كە بىرە كەدى دۆزىسى وە. زاركى بىرە كەيان بە تاشەبەر دەنەتكى
گورە و قورس گرتىبوو. هەتا تاوا ھەلات ھەر خەرىك بۇو شاخى توانىي بەردا كە لابەرى.
تەرمە كەدى لە زاركى بىرە كەمە خستە خوارى و پشۇويەكى ناسوودەي ھەملەكتىشا. نەوجار چىو و
لە تەنیشت دايىكىيە وە دەستى كەد بە لۆكە رەنیتە وە. لە لاي راستى خۆيە وە "عەلى" يە درىشى
دى. دەستە كانى عەلى نەونە خىترا كاريان دەكەد، نەدەبىنaran.

مه‌می دیک له گه‌ل موتکه و سه‌رسوپرماویبه کی سه‌بیر و
 سه‌مه‌ره‌دا دهسته‌وئیخه‌یه. نازانی نه‌او رووداوانه راستن یان
 خه‌ونن؟ نازانی خهون ده‌بینی یان به‌خه‌بهره؟ ده‌زانی نقد
 گارمه... هه‌ره‌ها گه‌والله‌ی ته‌پق و میشوله کانیش
 ده‌بینی. به کورتی، بق ساتیکیش نه و به‌لایه‌ی له میشکی
 ناچیته ده‌ری که له نیتو بیره که دایه.

۱۱

به‌ره‌به‌ری نیواری ببو. سه‌ر ناوه‌که‌ی چدمی جه‌یمان بق ساتیک ره‌نگیتکی شینی تو‌زاوی لی‌
 نیشت. دوای نه‌وه وردہ وردہ تو‌زه که ره‌ویمه‌وه و له ژی‌ریمه‌وه، ره‌نگیتکی شینی روون ده‌ركدوت.
 همر ده‌تگوت له تیشکیتک له بن ناوه‌که‌وه لی‌نه‌ده‌دا. گز و گیا و پنچکه کانی که‌ناره که و میش
 و میشوله و موزرا سپییه که‌ی ده‌م ناوه‌که هه‌مووی شین داگه‌ران. سه‌ر ناوه‌که‌ی جه‌یمان
 بچووک‌تین شه‌پولیشی نه‌ده‌دا. تا چاو بی‌ده کا شینیابی. وله ناوتکی مهند. همر ده‌تگوت
 چه‌می جه‌یمان راوه‌ستاوه و رووناکایه ته‌ماوی و جاروباره دره‌وشاده کانی به سه‌ره‌وه‌یه. ساتیک
 له لای باشوروهه بربیسکه‌یه کی تیز وله که‌تیر هات و هینیتکی سوری باریکی به سه‌ر ناوه‌که‌دا
 کیشنا و نه‌ما. نه‌او هیله سی جار هات و رابرد. گه‌رم‌اکه ده‌یک‌کلاند. به سه‌دان په‌ره‌ستیلکه به
 ناسانیدا ده‌فرین و وله بربیسکه به بدرچاوه کانی مه‌می دیکدا تی‌ده‌په‌برین. مه‌می دیک تو‌وره
 ده‌بوو، به‌لام هیچی له دهست نه‌ده‌هات. نه‌سپ چه‌ندی خی‌رایش غار بدات، هیشتا
 په‌ره‌ستیلکه کان وه‌شوینی ده‌که‌ون و همر بعو خی‌رایی‌مش به بدر لووتیدا ده‌فپن. ناخریه‌که‌ی
 نه‌سپه که همر ماندوو ده‌بی، به‌لام په‌ره‌ستیلکه کان هم‌رگیز. په‌ره‌ستیلکه ناوا له ترۆزمبی‌لیش
 ده‌کهن. به‌لام ناخز ده‌گه‌نه فرۆکه‌ش؟

"دبهی مردووه که بخاته فرۆکهوه. کی ده زانی مردووه؟ جلویه رگی جوانی له بەر دایه و چاوه کانیشی لیتک نهناون و وەک دوو شووشە... دوو لەتە شووشەی گدورە. بەبى نەوهى چاوه بتووکىشى دەپوانى. پىتلاويشى له پى دايى... جلویه رگ، کانى بېرىكىش گنج و لۇچ سۈون، بەلام كەس نازانى. دادەنىشى له فرۆکە كەدا يان پال دەکەۋى و شانى به دیوارە كەيەوه دەنلىقى."

"باشە بە راستى نەو مردووه كىتىيە؟ ديارە لەوانە.. يەكتىك لە ئاغاكانە. جىڭە لەمۇش، بېزمىيەكى تەوساوابى لە خۇبىيائىنەشى لە چاوه کانىدا ھەمەيە كە لە روخسارىشىدا ماۋەتەوە. سېيەل باپرىشە، وەك سېيەلە كانى نۆزكەش داغ قىزدۇو: ئىمماندار، ساف و سادە، لاسار و چاوبىرسى... فرۆکە يەك دەبى بىيى و بىبىا و لەو سەرەوە، زۆر لە سەرەوە، لە سەر لېپەوارىتكى... نا، نا... لە بىبابىتكى... لە سەر دەريايەكى قوقۇن... رىتك لە نىتەراستە كەمى... نا، نا... لە بىبابىتكى... دەريايەك... بىبابىتكى... لېپەوارىتكى..."

مەممى دىيك ئاخىيتكى ھەلتكىشا و بە دەنگىتكى بەرز گوتى:

- كورە كوا فرۆكە برالە... ئاخ، كوا فرۆكە...

"کى لەو بىرەدا مردووه کە دەدۇزىتەمۇھ ؟ ھەمۇوان دەتوانى بىدۇزىنەوە ؟ ناخىر چۈن ؟ باشە، سەگەل دەيدۇزىنەوە... ژەندەرمە كانىش... نەگەر بۆگەن بىكا و بۆگەنە كەمى لە بىرە كەوە بىاتە دەرى و ھەمۇ چوکۇور دابىگرى چى؟ ھەر ھەمۇ پالى لۆكەچن، لۇوتىيان دەگىن. بۆگەنە كە لۇوتىيان پېر دەكا. ھەر ھەمۇ بىيان بەرە بىرە كە غار دەدەن... ھەزار كەس، دوو ھەزار كەس، پىتىنج ھەزار كەس، سەت ھەزار نەفەر، ھەر ھەمۇ خەلتكى چوکۇوراوا بە مندال و گەمورە و پىر و لاۋەوە، ھەر ھەمۇ لە دەوري بىرە كە كۆز دېبىنەوە".

چەلە گىايەك لە دەندووكى پەرەسېيەلە كەوە كەوتە سەر ئاوه مەندە كەمى جەيمانەوە. ھىئىدى ورددە شەپۇلى دروست كەرد و تا دوور لەرىيەوە.

نېيو بىرە كە تارىيە بىوو. مەممى دىيك لە تەمرىكى بىرە كەمدا بازىنەيە كى رۇونى وەك ئاۋىتنەي دى. ھەرجى سەيرى دەكىد، نەو بازىنەيە گەورەتە دەبۆوه. رىتك لە نىتەنلى ئاۋىتنە كە، روخسارىتكى زەرد بە سېيەلە شۇرە كانى و دوو چاوى زەقى شووشەيەوە، لە نېيو بازىنە رۇونە كەدا، لە دەوري دەرە لەپەرى تارىكايى بىرە كەوە، سەيرى ئەۋىيان دەكىد. مەممى دىيك ھەمۇ گىيانى لەرزاى و گوتى: "ئەمەتا، ھەر كەس سەيرى نېيو بىرە كە بىكا، دەبىيەنلىقى بىرە كانى چوکۇور سەرخى خەلتكە رادە كېشىن. مەحالە يەكتىك بەو رىيگەيە كەدا تىپەپى و لانەدا و سەيرىتكى نېيو شەو بىرە نەكا. خەلتكە لە بىرە كاندا سەيرى

روخساری خویان دهکمن. ناوی نیتو بیره که، روخساری بنیاده مه کان له ناوینه باشت نیشان ده داتمهوه. "

مه می دیک روخساری خوی له تندنیشت سه و سیمیله شوپه کانی مردووه کمه دی. روخساری تیکسمر او و رهش و هر هیندهی له پی دهستیک دهبوو. روومدته کانی تیک قوبیبون و چاوی به قورلدا چوبیون و چمناگهی ده لهرزی.

به پیاوه کهی نیتو بیره کهی گوت:

- ززر دهترسم. کوره بدر نه حلدتی خوای که دی. برویته بدلای گیانی من. نیستا نه من ج بکم؟ بتبه مه کوی؟ بتبه مه هر جیتیه کی ده دوزنهوه. هر شتیتک لی بکم هر ده زان من تزم کوشتووه. چیت لی بکم، چیت لی بکم؟ بو خوت بلی. تو خودا دهی بلی...

گریا. وینه کهی نه ویش له نیتو بیره کهدا لیچی هد لفچاند و چاوه کانی قیچ کرد بسوو و ده گریا. سدری تدرمه که ش به سیمیله شوپه کانی و چاوه زقه شووشیده کانیمهوه له گهانی ده گریا. مهمی دیک له دوره و سی سواری بینی که وهک باش شه مال ده هاتن و نه سپه کان توزیان ده کرد. له پشتیانه وه هوریتک ته پوتوز به جی ده ما. سیمیره کانیان بمسه ناوه کمه جدیانه وه که ده تگوت راوه ستاوه و کمسک ده چووه، ده مایمهوه. یه کینک له نه سپه کان حلوود ببوو، نه ویتر نه سپینکی کویت و نه ویتریان به لئک. سواره کان جلویه رگی سپییان لمبهردا ببوو، جامانه سووریان له سمر و لاقه کانیان رووت ببوو. نه سپه کانیان نه هموسار و ریشمیان پیتوه ببوو و نه زین. رووت بعون.

مه می دیک به هه موو تین و هیتزی خوی په لاما ری بمرده که زارکی بیره کهی دا. بمرده که هر وا سووک و ناسان له جتنی خوی نه ده بزوا. مهمی دیک زوری قمهو له خوی دا و له خوی نوسا. پیستی دهستی دامالکا و هر دوو دهستی خویناوی بعون. سواره کان به جاره کاندا و به خیزایی ههاتن. نالی نه سپه کان وهک ناوینه ده ب瑞سکانه وه و ب瑞سکه ناله کانیان تیکمل بریسکه بریسکی لاسک و کلوشکه کان ده بزوو.

مه می دیک شه لالی ناره قمه... له ده مورو چاوی و نووکی لووتییه و شوپه شوپه ناره قه ده چورپیته و جله تمپه کانی وا به لمشیمهوه نووساون هر ده لیتی له ناوت هه لکیشاوه. نه سپه کان نیزک ده بنهوه. مهمی دیک پال به بمرده کمه ده نی. له نه کاو وا پال پیتوه نا، مورو غمدهی پشتی قرچه لیوه هات. نیت نهیده تواني پشتی راست بکاته وه.

"کوره خو راسته و راست دینه نیزه، بو سر بیره که." مهمی دیک له سه زارکی بیره که واژی له بمرده که هینا و خوی خسته پشت پنچکه گیایه کانه وه و لعوی مات ببوو. هه لدله رزی.

پشتیشی زور دیشا. سواره کان هاتن و هر بهو خیراییه به پەنایدا تیپه‌پین. هەواکەی زور گەرم و شیدار بۇو. ئەسپە کان نارەقەیان كىدبوو و پىستيان گۈزابۇو و رەش داڭمەرابۇون. جلوىمرگى سوارە کانىش ئەودەنەيان نارەقە كىدبوو، بە لمشيانوھ نوسابۇون و بۇر بېعون.

سوارە کان گەرانوھ. دىسان هەر بهو خیراییه بە سەر گیا و پىچكە کاندا تیپه‌پین و ئەموجار بەسەر بىرە كەدا بازيان دا. يەكتىك لە سوارە کان لە ئەسپە كەھى بەرىزۆ و لە تەنىشت بىرە كەھى تلى دا. هەر كەمەتە خوارى، داھاتموھ و سەيرىتكى نىتو بىرە كەھى كرد. دوو سوارە كەھى دىكەش راوهستان و بە ئەسپايى لە ئەسپە کانيان دابەزىن و ئەسپە کانيان لە چەلە گەزە کان بەستەوھ. ثىتر هاتنە سەر بىرە كە و لە سەر چۈزكەن دانىشتىن و سەيرى ناوهەيەن كرد.

ممى دىك وەك بولەر زەھى لىتىابى دەلەرزى. وا دەلەرزى دەھات هەلەرقى. چاوى بېسىھ ئەم پياوانى و شەلالى نارەقەيەكى سارد بۇون و سەريان بە بىرە كەدا كىدبوو و دەتگۇت كېنۇشيان بىردووھ. دەبۇو ھەتا ئەوان بى جولۇھ بۇون، نەو را بكا. بەلام لاقە کانى شل بېعون و لەدۇوى نەدەھاتن. بەخۆى گوت: "بە نەحلەت بىن". نىتە خۆى خزانىد نىتو پىچكە کانوھ. رىتك لەو كاتەدا وەك پەرجۇيەك بۇوبى، تىنى لە ئەزىزى گەزرا. ھەستايە سەر پى. رووبارە كەھى جەيجانى لە بەر بۇو. خۆى بە ناوهە كەدا دا. هەممو ولاٽ شىن دەبۇوە. دەست و پىي شىن بۇون. گەيشتە كەنارە كە. لاقە کانى ھەتا ئەزىزى بە قورە كەدا رۆچۈن و قوراوى بۇون.

كە دەگاتەدە كىنلەگە لۆكە، خۆر ئاوا بۇوە و ناگىرىتكى گەورەيەن كەردووھەمەدە. گەرماكەمى شىدارە. بىزنىھ قورس و خەستە كەھى گەلائى دارى "بابادەم" شەپېل دەدا. لە دورىيىشەوە لە كىنلەگە بىرینجە کانوھ و لە گولى كەمسك و پاراوى شەلتۈوكەوە، بۇنىتكى خۆشى گۇرۇپ گىيات تىكەل بە بۇنى زۇنگاوان ھەستاواھ و دى. دەنگى بالى مىشۇولان دېز ناشقە كەچەلە تىئى چىرىكاندۇوھ. گۈرانييەكى زور كۆن. گۈرانيي خەمينىكى ھەزاران سالاھ، گۈرانييەك بە تەممەنی خاڭ... لە بۇولىتەلە كەدا، خاڭ، كۆنگەلە كەدا، مەزرا و ناۋى مەند و بىنجولە و ئەستىرەنېشانى جەيجان سپى دەچىتەوھ. دەنگى كەھى سەير و سىحراؤيە.

دەنگى ئەم تەراكىتلىرىنى بۇنى بەنزىنيان دى و دەنگى كامىون و ترۆمبىتىل شەمەدە كەمان پى كەردووھ... .

- براکەم، دورمۇوش چۈنى؟

- باش نىيم. دىسان ھەللىداوھەمەدە. ئەمپۇز عەسرى سووکە لەرزاڭىم پىتىدا ھات و تىپەپى. جا هەر ناواش دەست پى دەكا.

- دهی باشه، وهره بچینه دهم ناوه که.

دورموش پتی چهقاند و گوتی:

- نایم. لهو قور و لیتمه ماندوو بوم. پتیج روزان لمدر ژنه کهی به کره شیت پاریمهوه زور باشته.

مهمنی دیک:

- دهمهوی شتیکت پس بلیم. کاری قور نیسه. کوره نیستا ژنه کهی به کره شیت زور دهسته میله. بز همه مو کهس راده وستی. دلی کمس ناشکیتی، جاری ثهتو وهره. مهمنی دیک دردؤنگ بوم. دورموش تازه هاوری و هاورازی نمو بوم. همه مو شتیکی بز نمو ده گیزایده. شتیک نمهبو نمو بیزانی و دورموش نهیزانی.

گدیشتنه دهم ناوه که و له تهنيشت پنچکه کان دانیشت. مهمنی دیک دهستی پس کرد:

- براله دورموش، دوو کهسم دی... هدر دوو چاوم کویتر بن نه گهر درزیان بکم. همراه بمو دوو چاوهی خوم دیتمن... دوو کهسم دی..

دورموش قسمی پس بپی و پرسی:

- تاشباش نوغلوت دی؟ ها؟

مهمنی دیک هیتمن و له سره خو گوتی"

- نمو نا، نمو بنیاده مهی ده لیم نه پیشتر دیترومه و نه ناویشیم بیستبو. یه کینکیان ریک له خوم ده چی. ریک له خوم. وردیله و کز و لمپ و ترسنؤک. زراوی چووه. نهوبیت پیاویتکی زبه لاحی و هک کویتخا سه فر. بیری لئی بکمه، بیهینه پیش چاوت، یه کی و هک من، شهوبیک کویتخا سه فری کوشت. نه من دیتم.

- بینده نگ به. به کهس نه لیتی. سدرت نایه شنی پریسکهی لئی مدهسته.

- دیتم، نمو بنیاده مه وردیله بیهی له من ده چی، مردووه کهی به کولی داداوه و دهیبا و دهیوه له شوینیک بیشاریتموه. ج بکا؟

- بینیزی.

- ناشتی بهلام نه حمسایه وه. پیی وا بوم لمهوی دیدؤزنهوه و نه گهر بیدؤزنهوه نمو له دار دهدهن. یانی هدر نمو بنیاده مهی له من ده چی...

دورموش هاوری کرد:

- نه ری وه للا له داری دهدهن. همک گویشیان پتی نابزوی. دهی نیستا مردووه کهی ج لئی کردووه؟...

- مردووه که به سهر کۆلی وردیله کەوەیه ...
- جا چۆن تەرمىتى ناوا زەبلاخ بەولا و لادا دەگىرى؟...
 - دەيگىرىنىتىر... ج بکا... داماوه...
 - دورمۇش ئاخىتكى ھەللىكىشا و گوتى:
 - راست دەكەي، ج بکا. زۆر قۇرە. ج بکا؟ دەي دىبارە، خۇز هەتا مىردىن ناتوانى ھەر بە كۆل بىيگىرى... ئاخىرىيەكىي يەكىتكەر دەيپىنى...
 - بىر و خەيال نوقمى كىد. بەزەيى بە كابرا وردىله كەدا ھاتبىرو.
 - مەممى دىيك يەك پشۇر قىسى دەكىد. باسى نەوهى دەكىد كە نەو تەرمە لە سەر شانى گەنە وردىله كە چەندە قورس بۇرۇ دەيگۇت تەرمە كەي بىردووهتە كۆئى شاردۇويەتەوە و دوايى دەرىيەتىنا وەتەوە مەتمانە بە ھىچ شۇيىتىك تەنانەت بە چاوه كانى خۇيىشى ناكا.
 - جا نىستا نەو لە كوتىيە؟
 - مەممى دىيك گوتى:
 - لە سەر بېرە كەن.
 - نەو جار باسى نەو سى پىاوهى كىد كە بە سەر بېرە كەدا نۇوشتابونەوە و دوايى پرسىيى:
 - ھەر بە راستى دورمۇش، نەتىز پىتت وايە نەوانە كىن؟
 - دورمۇش گوتى:
 - نەوانە براي كابرا كۆزراوه كەن. لە سەر بېرە كە ئاگايان لە تەرمە كەيە. دەزانىن كە پىاوه وردىله كە ھەر دىتەوە بىبا. دەزانىن نەو مەتمانە بە ھىچ كەسىتكەن و تەنانەت بە چاوه كانى خۇيىشى نىيە. چاوهپىن بىن و بىگىن و لە دارى بەدن.
 - مەممى دىيك گوتى:
 - ئاخ، لە دارى دەدەن... نەگەر بىزانى چەندەم بەزەيى بەوبىيادەمە وردىلەيەدا دىتەوە... وەختە ئاورم بۇي تىتېرىبى.
 - دورمۇش لە جىئى خۇى ھەستا و گوتى:
 - ياللآل... با بچىنە سەر بېرە كە. بچىن و بەو بنىادەمە وردىلەيە بلىيەن ھەتا ئەمان نەمۇن، توخنى بېرە كە نەكەۋىتەوە.
 - رووبارە كەي جەيغان نوقمى بە نەستىرە داپۇشرابۇو و لە تىشكىتكى زەردى لوولىداو دەچوو.
 - لە پەردا كە پەرپىنەوە و گەيشتنە زەۋىيە بەردا لانە كە. نەو زەۋىيە بە سەريدا دەرۋىشتەن، قەللىشت

قەلشت ببۇو و بەردى زل زلى لى قوت ببۇو. بەردىكەن وەك شاگر سوور بۇونەوە. بۇ دەست لىدانى نەدەبۇون. ھەواكەم گەرم و خەست ببۇو. مارەكەن لە بن بەردىتكەمە دەخزىنە بن بەردىكى دىكە و لە كۆنەتكەمە خۆيان لە كۆنەتكى دىكە دەكوتا.
كە گەيشتنە سەر بېرەكە، بەرەبەرە بەرى بەيانى ببۇو. سى پىياو ھەر وا سەريان بە بېرەكەدا كەرىدبوو و لەۋى ئابۇونەوە. ئەسپەكانىيان ھەر كامەيان لمۇزىيان لە مەلتۈ گىايەكەي بەر دەميان نابۇو و بۇنى گىايەكە بەرز ببۇو.

دورمۇوش پېسىي:

- ھىچ ناجولىين. ج ببۇو. نەو بچووكە چىيە؟

مەممى دىك:

- ئەۋەتا لەو پىنچىكانە دائىه.

پىنچىكان لە ھەوا شىئدارەكە بەرى بەيانىدا خەرمانىتىك گولى كىتىي بۇون و بۇن و بەرامبەيەكى خۇشىان لى ئەلدىستا.

دورمۇوش گوتى:

- دەبى پىتى بلىغىن را بىكا.

لە نەكاو دىتىيان ھەر سى پىياوه كەمە ھەستان و ئىتە خۆيان بە عەرزەكەمە مەلاس دا.

ئۇ مەزايىھى لۆكەيانلى دەپنېيەوە، مەزايىھى بى به
 پىت و بەرەكەت بۇو، كە ئەوان گېشتبۇونە چوکۇر،
 كاپرىاھى سەمیل باپرى كورتە بالاى وىگىن، لە بەر دەميان
 قوت بېقۇه و گۇتبۇرى: "ئەمسال دەھبى ئىتۇھ مەزاكەھى
 من بىدروون"وە. "گۈندى ماتبۇون دېتبوويان كە
 مەزايىھى بى به پىت و بەرەكەتە. قۆزاخە هەرىكەھى پېر بە
 چىڭىك. مەزاكەش چوارسىد دۆنمى تەواوه، بى و نەبى
 ئەو دەستى تاشباش ئۆغلۇ بەرەكەتى خستۇوهتە ئەو
 مەزارەھى. ئۇ كاپرىاھى كى نارىبۇويھ پېشوازى ئەوان؟
 تاشباش ئۆغلۇ، گۈندىيەكان لەو مەزرا بە پىت و
 بەرەكەتدا دەلىان زۆر خۆشە. گەرمایە، مېشۇولەش ھېي،
 بەلام دېسانىش دەن خۆشن، لەو ئىتۇھدا تەشىا سى كەس
 دەلىان خۆش نېيە: يەكەميان: سەفەرى چارەپەش، كە ھېچ
 كەس نايدۇينى. دووهەميان مەمى دىكى چارەپەش و
 سېتەميان "على" يە درېزە چارەپەشكە.

١٢

عملى درېز لە سەر زەۋىيەكە، گىانى دەلەرزى. ويىستى ھەستى، بەلام نەيتوانى و
 دىسان خەوى لى كەوتەوە. لە خەودا، نەك لە خەودا بەلتىر لە دىنیا ئىتۇان خەو و خەيالدا
 دەستە كانى بى راودەستان لۆكەيان دەپنېيەوە. ھەموو گىانى دېشا. ماسۇلەتكى وەك دار
 وشك و رەق بېبۇن.

عملى چاوى ھەلېتىنا و سەيرى ئاسۇى كرد. ھېچ شوينەوارىتىكى كازىيۇدى بەيانى دىيار نەبۇو.
 هەر ئەستىرە گەورە كىلەدارەكە، وەك لەتىكى ھەتاو لە سەر لۇوتەكە چىياكان دەدرەوشابىيەوە.
 شەمە بەيانى ھەلېكىردىبۇو و روخسارى عملىي دەلاۋاندەوە. شادىيەكى تەر و تازە، لە ناخى

عملی گهرا. بنیاده م چهندی بیهیوا و خفه تباریش بی، که بهیانیان له خمو هله لدهستن و سروهی بهیانی له سمر و چاوی دهدا، شادیه کی له تاریف نه هاتو ناخی دهشخنی. دلیسی دیسان له دایک بو و تمهوه.

عملی به زوری ههستا. گوندی هه مسوو خه ریک بعون و خه بدر دههاتن. خه خپتکی سامناک له لای که پره که کی گوملیکسیز نزغلووه ددهات. ننه زله جه له خمودا لیوه کانی پهیتا پهیتا ده جو لان و قسمی ده کرد. "ههوا گز" له سمر جاجیکی تمنک، له سمر پشت خه و تبوو و دهست و پیته کانی تدواو لیتك ره و اندبیوه و له خه ویدا چلمی هله لدووشی و ده گریا. مه زرای لوزک له تاریک و روونی بهیانیدا ده تگوت ده شتیکی پر له به فره و تا چاو هه تمر ده کا سپی ده چیتموه. و هک چزن سپیایی به فر له تاریکایی شه ویدا ره نگ ده داتمهوه، سپیایی لوزکش تاریکایی ده شکتینی و کالی ده کرده وه. گیان قورس و کوتراوه که کی له بمر یمه کیشایه وه. نیسقانه کانی قرچه قرچیان لیوه هات. له مه زرا که چووه ده ری و له خه رهنده که چووه خواری. له قولاایی خه رهنده که وه ده نگیکی و هک ناله نال دههات. گوئی هه لخست. ده نگی هه ناسه کانی ژنه که کی به کره شیتی ناسیبی وه. هدمیشه ناوا به نرک هه ناسه دهدا، ده تگوت خه ریکه بخنکی و له ناویلکه دانه. به خنی گوت:

"هدتیو نه و مه می دیکدش ده لی ثاگره."

به سپایی له ولی دور که و تمهوه و بمره و لایه کی دیکه کی خه رهنده که رؤیشت که ده نگه که کی نده گهیشتی. بمره نهستیه کلکداره که راوه ستا و میزه که هه لرشت. نه وجار بمره و لای راسته سوروایه وه و تارماایه کی دی، که خوی کوویر کردبیوه و کرووشی کردبیوه. پرسیی:

- مام خه لیل، نه وه نزی؟

مام خه لیل به ده نگیکی کزه لوزکه وه گوتی:

- منم.

به دهسته له رزه که کانی خه ریکی هه لپیچانی جگه رهیک بwoo. ناخریه که کی پیچایه وه و بز لیتوی برد. بمرده نهستیه کی هیتنده له بی دهستی له گیرفانی درتینا و پوشووی له سمر دانا و لیتكی دا. پوشووه که ناگری گرت و بزنه خوشی که لهو ههوا خوشی بهیانیدا بلاو بوبیمهوه و عملی و مام خه لیلی مهست کرد.

مام خه لیل به له بزیکی گرم و نه رمهوه گوتی:

- روله عملی، و هره نیتره، قسمیه کم پیته.

له فینکایی شنهی به یانیه که دا بدهو که ناری جهیان دا گهراں. ندرمه بایه که ورده شهپولی خستبووه سر ناوه مدیلهو که سکه که.

مام خدلیل دستی عدلي گرت و له سر عمرزه ریکه که و له سر چیمنی ده ناوه که داینیشاند. دستی راسته له سر شانی عدلی دانا. ناخنکی قوولی هملکتیشا و دستی پی کرد: - کورم، عدليه که خرم، براله. نه تکاریکی باشت نه کرد. کوتخا سه فر دستت لی هملناگری. له تمویلت ده کا. تاشباشی مهزغان بمر لمهه تیکه‌لی چل سواره غمیبی بیت، نه مری فدرمود کمس لمبزی ده لمبزی نه سه فر نه گهربی که به همراه چوار مهزبه که خوینی حلالله. همه نافرمان بتو نه گوندیانه، سدت نافرمان... سدت هزار نافرمان... چاوه رهشه کانی نه گوندیانه ماج ده کم، نهوان نه منیش نادوینن. ده زانی بتو؟ چونکه سالی رابردو نه گوندیه هیج و پروچانم دره نک برد بتو لوهه رینهه. چونکه گوندیکی ناوا گهوره نه تواني نه سپیک بتو من پیدا بکا. بهلام، نه مسال نازانی گوندیکه نینجه جیک چیان بتو کردم؟ نه سپیکی عاره بیان بتو هیتمام و گوتیان: "سوار به و برق بتو چوکور، مام خدلیل ناغا." نه وجار سواری نه سپیکه که یان کردم و دستیشیان ماج کردم. گوندیه کان کوتخا سه فری زول و بیژو نادوینن. بهلام پیاوه کانی حوكمهت له شاری گوئ ناده نه قسمی تاشباش توغلوی وهلی. قسمی له گمل ده کمن. با همراه قسمی له گمل بکدن. تاشباش مشوری نه کافرانه ده خوا، تاشباشی مهزنی من... همراه به راستی عدلی، تو خودا، دهی بلی بزانم، تاشباش چون بتو به وهلی؟

عملی گوتی:

- چووزانم. خودا ده زانی.

مام خدلیل زیاتر له عملی چووه پیشی و قزلی گرت و گوتی:

- گوئ بگره عملی. نیستا کوتخا سه فر ده چته لای حوكمهت و ده لی:

"حوكمهت گیان، عملی دایکه پیره که خوی کوشت، چونکه دایکه پیره که نهیده تواني بیته چوکور. کوشتی و ناشتی. حوكمهتیش دی و ده تگری و له تمویلت ده کا. باشه نه نه کارهت چون کرد؟ بچوی وات کرد؟ چما بنیاده دایکی خوی ده کوشی؟ به تایمیتی که دایکتیکی وهک مریمۆکی همهی؟ چون دلی دی بیکوشی؟ مریمۆک حیف نه بیو؟ چون دلت هات؟ نه من و نه پهنجا سالی رهدق لیزه وهک سه گ و پشیله نامبازی یه کتری بوبین، بهلام نه نه دهیتوانی بهبی من بیی و نه منیش بهبی نه... چون دلت بداری دا عملی؟ چون مریمۆکت کوشت؟

مام خدلیل له بانگی دا. عملی قسمی ده کرد. بهلام مام خدلیل خو گوتی لی نه بیو و زرپ زرپ ده گریا. وهک مندانان لوشیه لوشی بیو و ردیتی له فرمیسکاندا خروسا.

ناخربیه کهی عملی توانی دهنگی خوی بگهیتنه گوتی:

- کوره مام خدلیل، نه من دایکم نه کوشتووه. دایکم له گونده. خو دوینی پیتم گوتی.
بوجی بپرات نه کرد؟ خوی حذی لی برو و رازی برو بهوهی لموی ہیتنه وه. پیتی گوم: "روله
عملی، نه تو هسته بچو چوکوراوا. تدبیکیش نان بتو من به جی بیتلن. هتا ده گه رینده خوم
دہشتنم."

مام خدلیل خیال هله لی گرت. نیستا زانیبووی مریمۆک زیندووه. نیوچاوانی تیک نا.
دسته کانی عملی گرت و گوتی:

- عملی گیان. تکایه کم لیت ههید. ثو کارهه بتو بکه. بدلیتم پی بده. نه من باشتین
برادری برایی بابت بروم. بیکه بتو خاتری نیسک و پرورو سکه کانی بابت روم له عذری مده.
عملی ههر دوو دسته کانی مام خدلیل گرت و خومنه گوشینی:
- مام خدلیل. چما تا نیستا داوایه کت له من کردووه و گوتیتم نا؟ مام خدلیل دلی خوش
بورو:

- باشه، به مریمۆک مدلی، نه من دوی شدوی و نه مرز، بتو مدرگی وی گریاوم. باشه؟...
نه چی پیتی بلیتی؟

عملی گوتی:

- نایلین. بلام نه گوندیمه کان؟
- له تو دلنيا هم؟ ... گوندی نازانن نه من بوجی گریاوم. به کمربان ده زام.
- دلنيا به و خدمت نه بی.

مام خدلیل:

- سویند بخو.

عملی: سویندی ده خوم.

مام خدلیل قورنائیکی بچووکی له باخملی ده رینا:
- ددست بهو قورناددا بده.
- ثمهه پیتمدا دا.

- کوره به گیانی ندولاده کام گلیش لیمی نایستی که بلیتم مام خدلیل بتو مریمۆک گریاوه.
به هیچ کمس، به گورگ و میرووله و قالونچه و به برد و دار و به ناویش، به هیچ شتیک و
به هیچ کدسى نالیتم. سویند ده خوم، نامیین....

"عملی" یه دریژ گوتی:

- سویند ده خوم، نامین.

جا دستی له سر قورنانه که هدلگرت. مام خدلیل پشوویه کی ناسووده هدلکیشا و
قورنانه کی له گیرفانی خسته و گوتی:

ههتا نیسه ده گهرتینه و، مرتممک ده مری. تازه نه گر تو نه شتکوشتبی.

بنیاده لمو تهمنه نهودا، به تاقی تمنی لمو گوندهدا، له نیو نه هه مووه بالنده و درنده
و ده عباییدا ناشی. هر به راستی جگه له نانی وشك، هیچی دیکه تان بز به جی نه هیشت؟

- بپنیکیش ترخینه مابزو. دایکم گوتی: نه نگو بربون بز چوکور، نه منیش ده چمه کوشکی
پهربیان و ناگام له مندالله کانی نه حه شیتکه خوم دهی. له واندشه نیستا نه حه شیت چوبی
وله گهله خوی بربدبیتی بز کوشکی.

مام خدلیل له که لیتنی ددانه چیه کانیمه و تفیکی کرد و به توره بیمه و گوتی:

- هه تیوه که ره، چما ده هیلن دایکت بچیته نیو کوشکی پهربیانه و، خز بشهیلن،
ده یخنکیشن و فیپی ده دنه ده ره و. نه تو پیت وايه نه من نه چوومه ته کوشکی پهربیان؛ به حالی
سه گ خوم له چنگی پهربیه کان نه جات دا. نه حه شیتی چی، تمه ماش... کی ده لئی نه حه
شیت ببوهه زاوای سه رمالی پادشاهی پهربیان؟

"عملی" یه دریژ ویستی له بدرانبه مام خدلیلدا لای نه حه شیتکه بگری، بهلام پاشگه ز بزوه.

دواي بیدنه نگیمه کی زور، مام خدلیل گوتی:

- نه تو دهی، تا زووه خوت بگه یتیمه و دایکت. ههتا گوندی ده گهنه و، دایکت لموی
ده مری. دیاره نه گر نه تکوشتبی.

عملی به دلپریمه و گوتی:

- چون ده تو انم برقم مام خدلیل. چون ده کری نه موزرا به پیت و بمه که ته به جی بیتل و
برزمه وه؛ ده ساله تو وشی مه زای ناوا به پیت و بمه که ته نه بوبوین. نه مسال ده تو این قه رز و
قوله کانگان پاک بکهین و له چنگی عادیل رز گاریمان بی. چون به جینی بیتل و برزمه وه مام
خدلیل؟

مام خدلیل سه ری هه لینا و گوتی:

- نه گر له هانتیدا دایکت نه کوشتبی و نه تناشتی، ده بی کاریک بکهی عملی. ده بی
هینده دوو که سان لوکه بپنیمه وه. ده بی ددان به جه رکتدا بگری و هدر کار بکهی. دوو

هیتنده، سی هیتنده، پینچ هیتنده که سیک لۆکه کۆ بکەیتەوە و پارەی باش پەيدا بکەی و لە ماوەی پانزه رۆژاندا بگەریتەوە ناوایی. لەو پانزه رۆژەشدا مەرمۇك نامىرى. دیارە تەگەر نەتكۈشتىپ نەتناشتىپ. نەوە سويندەت بە سەرى نەولادە كانت خوارد و دەستت بە قورساني دادا. باشە، ئەمسال ئەمنىش لەگەن تۆز کار دەكم و يارمەتىت دەدەم. مەشلىنى نەو مام خەليلە پېرە چۆن دەتوانى يارمەتىم بىدا. پېرە ھەلتۈي شاخان مام خەليل، زۆر باش دەتوانى يارمەتىت بىدات و نەتۆش دەچى و دايىكت رىزگار دەكەي. مەرمۇكى باش و بە بەزەمىي و شازا و بەغىرەت، دیارە تەگەر نەتكۈشتىپ...

عملی دەستى مام خەليلى گرت و ماجى كرد و بە نىتوچاوانىيەوە نا. گوتى:

- خوا راوه ستاوت بىكا مام خەليل. سايىت لە سەرمان كەم نەبى. ئەمن تا زووه كارە كەم دەكەم و خۆم دەگەيىتەم دايىكم. ئەمن زۆر بە خىرايى لۆکە دەرنغۇوە.

مام خەليل:

- ئەمنىش يارمەتىت دەكەم

لە لاي سەررووهو، لە مەزرا كەم دەنگى تەنە كە هات. چەند كەسىك كۆخىن. ئەوجار دەنگە كە پت بۇو و پەرەي سەندەن. دوورتر، لە بىرىنچە جارە كەشەوە دەپانزه تەقە كرا...

مام خەليل گوتى:

- ياللا زوو بە... هەمۇرە هەستاون. دەبىي چەندى تىيىمان تىيدايم كار بکەين. ئەمن ئەمسال لۆکەي خۆم نادەمە كۆرە كەم، نايىدەمە نەو حاجىيە چىلمنە. دەيدەمە تۆ.

عملی دەستى گرت و گوتى:

- نا، ناكىرى مام خەليل. لۆکەي خۆت بۆ خۆت. نامەوى. ئەمن خۆم دەگەيىتەم دايىكم. نەتۆش ھەر لىرە بەلىئىن بە لۆکە بۆ من خىر نە كەيىتەوە، تەگىنا ناچىمۇو لاي دايىكم.

مام خەليل نەو قىسىمەي عملىي ھىچ بە كەيىقى نەبۇو. لاسارىيەك بە قىسە كەيدۈرە دىار بۇو. نەدەكرا وەلامى نەدەكرا بە قىسى نەكە. گوتى:

- دەي باشە. ئەمسال لۆكە بۆ تۆ نارنەغۇوە. بەلام نەتۆ دەبىي، سی هیتنده، پینچ هیتنده، سەت ھىننە كۆ بکەيىتەوە. عملی وەلامى دايىوه:

- كۆ دە كەمەوە.

جا وەرى كەوت.

- دەبىي خىر بکەيىتەوە و تا زووه خۆت بگەيىتەم دايىكت.

عملی ناوری دایوه و گوتی:

- خۆ دەگەپتىمۇه.

- دەبى بىگدىتىمۇه نەوى و دايىكت نەجات بىدەي. كە گوندىيە كان دەگەپتىمۇه، بىت و بە سەر تەرمى مەرىمۇكە خۇشۇيستە كە ماندا بىکۈن، نەوە نىيە بېخۆت دەيزانى. دەتكۈژن. نەمان عملی گىيان. زۇوت بىگدۇ دايىكت و نەجاتى بىدە.

- دەيگەمىن و نەجاتىشى دەدەم.

عملی دىسان كەوتىمۇه رى. لاقى تىنگ دەنالان. چاوه كانى پې بىبۇن لە ناوا. گريان نەوكى گرتبۇو. بەخۆى گوت: "ناتوانى بىنیادەم بناسى... هەمۇوان پېتىان وايە مام خەلليل دۇزمىنى بەخۆتىن تىنۇرى دايىكمە و لەۋەتەي و بېرىشىم دى، هەمېشە وەختە چاوى يەكتى دەرتىن. لە دەنابىدە نەبۇوه و نېبىنراوه دۇو كەس نەوەندەيان رق لە يەكتى بىن... بەلام نىستا مام خەلليل چىي نەمابۇر دلى بىتۇقى بۇ دايىكم... نەي خوايە مەگىان پەنم بەتقۇ، بىرۇ ناكەمى. ئەگەر دايىكم بىرى، مام خەلليليش رۆزئىك نازىبى. بېرات بىن...."

بەرى بەيانىيان، لە بۇولىتى بەيانىدا، نەو خەلتىكە خەواللۇو زۆر بە سپايى دەجوولانەوە. نەو دەستانىي لۆكەيان دەرنىيەوە بەرەدام دەھاتىن و دەچۈون. توورەكە پې دەبىبۇن. لە مەزرا دوورە كانى دىكەشمۇھ قىريوھ و هەملە بەرزا بېتۇوھ. شەكى كىتىكارە كان لە خۇناوكەي بەيانىدا وَا خۇساپۇر دەتكۈت باران بارىيە. شەكى بەيانى كىانە تەپە كانى ھەلەلەر زاند. چىاى "گاواران" لە بن پەردى تەمیتىكى مەيلەو شىندا دىيار بۇو. سى ئەستىرەي گەورە لە سەر چىاكانەوە كە يەكىتىكىان كىلدەر بسو، دەدرەوشانەوە. ئەستىرە كىلدەر كە دەسۈرۈپە و تەرىفە داوىشت. لەسەر لۇوتىكە چىاكانەوە و لە دوورەوە ھىنلىيکى بارىك و كالى رووناڭى، بلتىي و نەلتىي بلاو دەبۇوه.

"عملی" يە درىيىز چەقۇت لىتىبا خۇيىنى نەدەھات. هەمۇو لەشى بەخاۋ كەوتىبۇو... خۆ لە دەستى ھاتبىاھ، يەكسە مەزراكەي ھەلەلەلۇوشى. واى كار دەكىرد، كەس دەستى نەدەدى. تەلىسە كەي دەمودەست پې دەبۇو لە قۆزاخە و دەيىرەدەوە بىن كەپە كان و لە سەر حەميرەتىك ھەلەيدەرپشت. مام خەلليليش ھەر وا گورج و تەرپەست كارى دەكىرد. كەس ھەتا نىستا نەو مام خەلليلە رېنگر و راڭ دەدەپەيەمەن و دۇزمىنى مەرىمۇكى كە بە ھەر چوار مەزەب خۇيىنى حەللاڭ بۇو، نەدىبىبۇ ناوا بە گىيان و دل لۆكە بېنىتىمۇھ.

کریتکاره کان جار و باره تۆزیتک راده و هستان و سهیریتکی دهسته کانی عەلییان ده کرد که وەک مەکینه کاریان ده کرد. زۆر لە میئە سال بسو نەوانە لۆکەیان دەرنییەوە و لەم ماوەیدا نە "عەلی" و نە کەسیتکی دیکەیان دیتىبۇو ئاوا بە خېرىابى و وەک مەکینه کار بکا.
عەلی پشتى دېشا و گیانى دەیزىپاند. ئىستا ئارەقەمی ده کرد و ئىسقانە کانی نەرم دەبۈونەوە. بەلام دەیزانى دواي ساردبۇونەوە ئارەقەکەي دیسان گیانى دەيدايەوە ۋان و ئىت لە کارى دەخست. عەلی لەوه تۆقىبۇو.

مەممى دېك لە تەنیشت دایكىيەوە بە هيمنى لۆکەمی دەرنییەوە و جار نە جارىتک سەرتىتکى ھەلدىنا و سەيرىتکى ناسىمانى ده کرد کە لایەكى بە ھەور داپۇشىباوو. بە ژۇور سەرىيەوە فەرى باال... ھەلۇي گەورە گەورە بە شابالىانەوە لە تارىك و روونى ناسىمانى بەيانىدا بەرەو كەنارى رۇوبارە كەمى جەيجان و بەسىر مىشەلانە كەدا دەفرىن.

دایكە، ناوري لە كورە كەمى دايەوە كە بېبى دەنگى و وەك نیوهزىنەوان لۆکەمی دەرنییەوە و گوتى:
- رۆزە نەوە بۆ واي؟ ئەمسال وەك سالى سالاننى؟ نە شەوت شەوە و نە رۆزەت رۆزە.
ھەمۇر رۆزى، دایكە لانىكەم جارىتک، نەو پرسىيارە لە كورە كەمى ده کرد. مەممى دېك، يان وەلامى دەدaiەوە، يان ھېچى نەدەگوت. كە وەلامىشى دەدaiەوە، چىيى لەو كاتەدا بە مىشكىدا دەھات، دەيگوت و دایكىشى ھېچى بۆ نەدەچۇوه سەر يەك.

- ھېچم نىيە دايە. زۆر غەربىيى تاشباشى سەروھرمانم كردووه.... دوى شەوىھاتە خەمونم. لە دەريايەكى نۇوردا دەدرەشەيەوە. لە دەم كانىياوەتكى فىتىكى پې لە عەمترى پىنگە، راوه ستابۇو. بە ژۇور سەرىيەوە دارە سەنەۋەرە كان... ھەمەمۇ شۇتىنىڭ نوقمى گۈل و چىاكان سەرخۇشى بۇنى گۈلان... تاشباشى مەزغان لارەملى و رەنگ بىر��او، وەك مىردووان، ھېيمىن... لە خەۋەپلىم. دەنگى خورە كانىياوە كە ھەروا لە گۆيىمدا بۇو... نازانى ج كانىياوەتك... ھەلەدقۇلى و كەفى دەچىرەند... نەوندەش سارد بسو نەتەدەتوانى دەستى تىدا راگىرى... وەخەبەر ھاتم و....

دایكى دیسان لېنى پرسىيەوە:
- ئاوا، دەي دەي... كەوابۇو ئاوا؟ ئىشەللا تاشباشى سەروھرمان بەو زۇوانە دېتىمە و ئەو دلەي تۆش دادە كەوى... تاشباشى مەزغان بەو زۇوانە بە هانامانەوە دى... لانىكەم لە چىنگ ئەو مىشۇولە و گەرما خنكىتىنەرە نەجاغان دەدا.

نەنە "ئاناقيز" لېيان نزىك بېۋو. ھەم لۆکەمی دەرنییەوە و ھەميش گۇنى لە قىسىمان ھەلخىستىبۇو. راستە خەللىك پېيان دەگوت نەنە "ئاناقيز" بەلام نەو ھېشتىتا زۆر گەنچ بۇو.

میزده کهی به تومته بپینی داری لیپهوار قولبست کرا و دوای ندوهی رای کرد، نیتر رووی لمو مهمله که ته نه کرده و. نیتر کهس به سوچاغی نه زانی. هیچ کهس و هک میزده کهی ثاناقیز له بندیخانه نه توچیبوو. ثاناقیز، شدیک دوای را کردنی میزده کهی، همر بیانیه کهی نه و روزه هله لدھستی و سهیر ده کا هدموو مووی سدری سپی بوو. خهفتیک دایگرتوو که شهش مانگی رهدق نه دهرگای له سدر کهس کرده و نه له هاموشوی کمیشی کرد. ثاناقیز ژنیکی گدنج بوو. چاوه کانی رهش و درشت و جوان و چهناگهی باریک و پیستیکی نه سمر و نه درم و ناسک و لیتوی سور و هستبزوین بون. بهژن و بالایه کی بهز و سمتی خر و هک تهختی فمنهرو بوو. شرمی ده کرد له وهیکه میزده کهی بجهتی هیشتوه، بهلام دواتر له بیری کرد و هاتمهو نیتو خلکی. و هک خیز و خول له گوندی یالاک و گوندی کانی دیکده کهی خوازیتیکه هببو. ثاناقیز و هلامی هیچیانی نه دایه و، گله گاشی نه بوو و سهیری هیچ پیاویکیشی نه ده کرد. تا نیستا یدک قسمه شی نه هاتبیوه سه ری.

- ندوه پازده ساله لمو چوکوراوا کاولبورو دا، لۆکهی ده پنه و. هه تا نیستا نه گهرمای ناوم دیتووه نه میشوله ناوا.

مه می دیک به زاری دا پچراوه سهیری ناسان و نه و هلزیانه کرد که به بالی کراوه بیانه و ده پوششتن . گوتی:

- نه لۆکهی ناواشان دیتووه خوشکه ثاناقیز. نه گهر هدموو سالی لۆکه ناوا قوری پتوه بدا، دیاره گهرماکه شی توندتر ده بی و تهپ و میشوله شی پت ده بی، باران و گهرمایه نه و لۆکه بده کاته لۆکه. نه و قوزاخانه ده بینی... هدموو چل و لکه کان پرن و هر قوزاخه بیه کیش پر به چنگیک. نه گهر هدموو سالیک مه زای نااما نه و گیر بکه ویتوه، و هدموو سالیکی چوکور ناوا بدره که تی تی که وی، گوندیه کانی نیمه دوله مهند ده بن. قهزر و قوله عادیلیش ده دینه و. چهند باشه بنسادم قه زیبار نه بی... نه مسال له سایه سه ری تاشاشی سه رو هرمانه و نه و مه زایانه بدره که تیان تی که و توه، بدلی. نه چون. له مه دوا له هدموو نه و مه زایانه دا که نیمه لۆکه لی ده پنیندوه، هر وا ده بن.

ثاناقیز:

- نیشەللا چاوی سەفر کوییر ده بی. نیشەللا سوره کوانیکی لی دی و هەلا هەلا ده بی. هیچ کهس نایدوینی. هر سی زنە کهی و مندالله کانیشی... جا نه گهر نازان با قسمی له گەن بکەن. تاشاشی سەر و هرمان و هک بەرد رەقیان ده کا. به دریئاپی کستانی لە ژن و مندالتمی

هملدا و نیسک و پرووسکی هه مورو تیک کردنوه بز ثوهی یهک قسهی له گهله بکهن. خو ده زانی در اوستمانه. به دریزایی ثه و زستانه جویتی به تاشباش دا. ثمی خوایه گیان، جنیسوی چونی ددها. جنیسوی وای دهدا رووت نیبیه بیانلیمهوه، ههر کمس نه بیستون. جنیسوی به هه مورو شتیکی تاشباشه که مان دهدا. نیستاش خو ده زان ده لئی چی؟ ده زانی دویتی چی بدو ناغایانه ده گوت واله شاریمهوه هاتبوون؟ سویسکه بز سور کردبونوه و نارهقی دهدانی: بونی چهوری سویسکه برزا و سورهه کراو لیکاوی له زاری چوپاندووینده... ده زانی چی ده گوت؟... بدو دوو گوییانه خوم لیتم بیست، ده گوت: "تاشباش مرد. رهق هملات و مرد. وه چون نیمه ثه و سویسکه برژاوانه ده خوین، ناوا گورگه کانیش تاشباشیان خوارد. خواردیان و دوایی چونه سدر به فره کان و به کدیفی خویان گوویان کرد." ده گوت: "نم و گوندیسه گهوجانه، هیشتاش نه و تاشباشه ده په رست که بوده ته گووی گورگ. تاشباش نه گهر کدrama تیکی هه بواهه، نه ده بوده گووی گورگ." نه اندی له شاریمهوه هاتبوون، قاقا پیتدہ که نین و ملیان بادهدا. پیتی ده گوتون: "گورگ خواردیان و دایانیمهوه. کمچی هیشتا من له چنگی رزگارم نه بوده. قورگمی وا گوشیوه پشوم ده رنایه. تمنانهت ناتوانم سمردانی شاریش بکم. له می هه مروان پیم پیتدہ که نن. له چوکووراوا هه مورو بیستوویانه ته ده که گوندیسه کام به نه مری تاشباش نه من نادویتن. تاشباش مرد. تدقی. بهلام نه و گوندیسه بینامووسانه ناخربه که می و هزگم پی ده دهن. نه اندی خو بیناده نین..." ناخ نه گهر نه و گوندیسانه بیناده بواهه، قسهه کردنی چی، ههر ده بوده و غیر و غیری بکهن....

دایکی مهمی دیک بیندهنگ ببو و ده تگوت گوئی له هیچ نیسه. چۆکی دادابو و په بیتا په بیتا لۆکه تدر و پشکوو تووه کانی کۆ ده کرده وه. جار و بارهش باویشکیتکی دهدا. ناواری له ناناقیز دایده وه. بهلام له بولیلله که دا ده موجاوی به جوانی نهدی. به هیمنی و دلنياییه وه گوتی: "خوشکی، پیت وايه گوندی له توبه تیان نمده کرد و همر له تیکیان نمده خسته پیتش ده مسی سمهیدک؟ بهلام له بیرته سه رو وره که مان تاشباش چی گوت؟ گوتی: "نابی موویدک له سه ری نه و سهید که م بیته وه. نابی دهستان به خویتنی نه و سهید گلاو بکهن. هر قسمی له گەن مەکن با فوجمە بکا. با خۆی بخواتە و دېق بکا و بېرى." نەگينا خەلتكە لەت و پەتیان ده کرد..."

مهمنی دیک له نیتوان ددانه کانییه وه گوتی:

نہ گنا لہ تو بھتی ...

دسته کانی برسکاندیان. به خزی گوت: "نه هەلۆيانه بۆ کوي دەچن؟ هەر بە راستی بۆ کوي؟... " لە ناخیدا و لە قوشینیتکی دلیدا ھەستى بە بۆشاییدك كرد. حەسەن و نۆمەخان لە لای چەبى "پالە" و كەرتىكارە كانهود بروون. پالەش لە تەنیشت يەكەوه رېزیان بەستبۇو. رېزىتك دوور و درېز كە پىنسەد مەتر دەبۇو. لە كاركىرىنىدا ئانىشىكىيان وىتك دەكەوت.

گۆملەكىزى ئۆغلۇ زۆر لە "عەلى" يە درېز تۈورە بۇو. چونكە عەلى لە لای راستىيەوە كارى دەكەد و نەوهەندە خىترا بۇو ھەممو جارى سى چوار مەترى بەجى دەھىشت و نەوجار دەگرايەوە و لۆكەپىش گۆملەكىزى دەرنىيەوە.

گۆملەكىزى ئۆغلۇ خەرەك بۇو لە داخانى شىت دەبۇو. دەبۈلاند و دەيگەماند. تۈورە دەبۇو و دەيگۈراند، بەلام عەلى گوئى لى نەبۇو.

- كۈپە خۆ نەوهە بنىادەم نىيە، دېۋەزەمەيە. هەر دەلىنى لۆكە هەلەدەلووشى: نەگەر بەرى بەدن، ھەممۇ مەزراكە قوقۇت دەدا. نەو بنىادەمە بە جۆرە دەچىتە پىشى، رۆزى سەد و بىست كىلۆ خى دەكاتمۇه. خوا دەزانى خى دەكاتمۇه...

لە مېشىكى خۆيدا پەيتا كارى رۆژانەي عەملىي لىتك دەدایمەوە و شىت دەبۇو: هەر كىلۆيەپىست قرق... سەد كىلۆكە دەكاتە بىست لىرە. سى كىلۆش دەيىتە شەش لىرە نەوهە بىست و شەش لىرە. ھەممۇ رۆزى بىست و شەش لىرە. هەر نەو بنىادەمە بە تاقى تەمنى هيتنىدى بىنەمالەيەك كۆز دەكاتمۇه. ناوا بىرۋاتە پىشى، رۆزى سەد و پەنجا كىلۆ خى دەكاتمۇه. نەو كات داھاتە كەي دەيىتە چەندن؟ رېتك سى لىرە تۈرك.

سەرى راوهشاند و بە گورانىنەوە گوتى:

- وەي، وەي وەي، ھەي دايىك و خوشكت بىگىم...

تەپۆ لە بن گوئى وزە وزىان بۇو و بە پاشتىيانەوە دەدا و ناگىريان تىبىر دەدا. كراسەكىي گۆملەكىزى ئۆغلۇ بە چزووى تەپۆ خوتىناوى ببۇو. پىستىتىكى ناسكى ھەبۇو. پاشتى ھەممۇ بىرىندار ببۇو.

"نەوهى دايىكى خۆى كوشتبىي، ج خىر و بەرە كەتىكى لى هەلەدەورى؟... نەوهى ھەر لە خۆرائى دايىكى خۆى بىكۈزى، نەي دىيارە قەت نابىتە بەشر."

گۆملەكىزى ئۆغلۇ كە لەگەل تپى بىز بەشەر دەھات خۆى پى نەگىرا و گوتى:

- نەحلەتى خولاي لى بى، دايىكى خۆ كۈز.

تۈورە كەي هەلگەرت و چووهى لاي راستى رېزەكە. لە تەنیشت بە كە شىتىمۇ راوهستا و دەستى كەد بە لۆكە رەنینەوە.

- کوره نه و بنیاده مه پیاو شیت ده کا. براله خو دهسته کانی دهست نین... و هک قیtar... کز ناکاتده، هم‌لده‌لووشی... هدر نه حلتمتی خوای لی بی...
به کره شیت به پنکنه‌نینه و به دهنگی به‌رز گوتی:

- جاری جاران وا نهبو. شه‌ویش و هک من و تز وا ببو. سی، چل و نه‌گمر زوری خر کردبایوه په‌خوا کیلویی کز ده‌کردوه. هدر به یدک دوو روژان، کوزگاکه‌ی هنو هتنده‌ی کوزگای چوار کسمی لی هاتبوو. "علی" یه دری دوای کوشتنی دایکی، گزراوه.
له سدری ریزه‌کمه، حمسن و نومه‌خان دهستیان له کار هم‌لگرت. ناپریان دایمه و سه‌یری یه کتريان کرد و پیتیان به عمرزیبه‌وه رهق ببوو. له بومه‌لیله‌که‌دا به زحمت روختاری یه کتريان دهدی. حمسن به دهنگیکی کزلوکوه گوتی:

- نهمن ده‌مزانی. نهمن ده‌مزانی بام وا ده کا.... سالی رابردوو نه‌نکمی له کزل کرد و پشتی بریندار ببوو. هر کات باسی نه‌نکم ده‌کرا، مروی لی ده‌بوونه ندشتهر. رنه‌گی به رووه و نده‌ما... نهی خوایه گیان...

نومه‌خان:

- بام نه‌نکمی کوشت. نهمن به چاوی خوم دیم. له خوییدا خنکاندی و کوشتی. بدو دوو دهسته زله‌ی قورگی وا ریتک گوشی... نه‌نکه لیقمه‌ماوه‌که‌م ده‌سبه‌جی مرد.

حمسن:

- نهی بز نه کات پیت نه‌گوتم... به‌شکم نه‌جا تم دابایه...
- و‌هختیک کوشتی دیتم... دیتم بام دهسته خویناویه‌کانی له ملی نه‌نکم ده‌کاتمه.
حمسن ناخنکی قوروی هم‌لکیشا. به‌ین دهنگی گریا و فرمیسکی به روختاریدا ده‌هاتنه خواری و لهویوه ده‌که‌وتنه سه‌ر سینگی.

حمسن:

- ننه زله‌جهش خدونی پیسوه دیتووه که بام نه‌نکمی ناوا کوشتوروه. بز هم‌مووانی گزراوه‌ته و... خوژگه بام نه‌نکمی نه‌کوشتایه و نیتمدش نه‌مسان نه‌هاتباینه چوکور.

نومه‌خان و هک بنیاده مسی گدوره گوتی:

- ج هاتباینه چوکور و ج نه‌هاتباینه، نه‌نکمی هدر ده‌کوشت. هدر نم زستانه که قسمی له‌گمان دایکم ده‌کرد گوتیم لی ببوو. به‌و گوتیانه‌ی خوم لیتیم بیست. بام ده‌گوت: "کوره له دهستی نه و ژنه و گیان هاتووم. بوهه‌ته به‌لای گیانم. له گیانی خوم و هر ز بومه. ناشری له چنگی نه‌جا تمان بی..."

نهویش له بانگی دا. حمسن گوتی:

- بیدهنگ به تۆمه خان. با کەس نەزانى بۆ مەرگى نەنکمان دەگریین. نەگینا باغان دەخنە زیندانوھ. نېمەش لەو چدقى چوکوراوايە لیمان دەقۇمۇنى.

دەمودەست تۆمه خان ئىزىز بۇزۇ و چاوه كانى سپىيەوە و گوتى:

- مەترىسى حمسن، کەس گۈيانەكەمى نەدى.

حمسن پەيتا پەيتا بەبى نەوهى دەرىخا دەگرى، گوتى:

- نىتە شقاراتە كانىم بە كارى هيچ نايەن. نەنكم نايابىنى. خۆت دىتت كە بە حالى سەگ نەو شۇرولكە گىلاسانەم بدو چىا و چۆلەدا هيتنە. هيشتاش سەر شانە كانى بىرىندارن. پىشم شكا. بىنى پىتم بلىقى كرد. مردم. نىتەتا خۆ نەنكم نەماۋە. خۆ نەنكم نەماۋە بىيانبىنى، نەى بە كارى چى دىن... هەر ھەممۇرى فېرى دەدەم.

تۆمه خان بە ھەۋاوى گوتى:

- فەتىيان مەدە. خۆ شىت نەبۇرى. بىياندە بە من.

حمسن گۈراندى:

- دەست ھەلەگەر لە كارەكت، قىسە بکە و كارىش بکە. سەير بکە، بايم نەنكىمى لەبەر چىنگىك لۆكە كوشت. سەيرى دەستە كانى بکە... چەندە بىرسىلى لۆكەن... هەر وا دەپىتىھە. دەپىتىھە و دەپىتىھە. گوندى نەوه لە داخانى شىت دەبن. لە بەغىلىيان خەرىيکە بتەقىن. بايم ھەممۇر رۆزى پېنسەت كىلىز خە دەكتەمۇر. ھىنەدى پېتىج كەسان. نۆمه خان لە سەرخۆز و بە ترسە ترس لە حمسن چووه پېشى و دەستى لە باسکى حمسن دا و پېرسى:

- نەو پىاوانەت دى؟ ... نەو و رۆز دەگەپىن. بە كلاوه حمسىرى و جله سپىيە كانىانوھ... دەمانچەشيان بە قىدىيەوەيە. سەفەر سوئىسکەي چەور و بىرزاوى داونى. لە پىاواي حەوكىمى دەچن. سى جار بە سوارى نەسب دىتۇمن. سى جار لە مەزراكەدا... سى جار لە دەم رووبارە كە... بەر دەوام دەسۋورپىتەمۇر. بە دواي بابهەن كە دايىكى خۆئى كوشتووھ. ناخىيە كەمى دەيگەن و دەيىمەن. كويىخاش بە خويىنى سەرى بايم تىنۇوھ.

حمسن تۈورە بۇو و گوتى:

- گۈوجه، نەوانە لە بايم ناگەپىن. نەگەر لەو گەرابايمەن، نىتە شەو رۆز لە چوکوراوا و دەشت و رووبار و مەزراكاندا بۆ دەخولانەوە؟ نەوانە لە شەوكەت بەگ دەگەپىن. بەلتى، شەوكەت بەگ... .

- شوکدت به گ کنیه؟

حدسمن خوی گرت و هاواری کرد:

- هر نمه‌هی گوم... شوکدت به گ... شوکدت به گ نیتر... دهی لوزکه کدت خر بکمهوه.
هیندهی نه‌ماوه تاو هملبی. تملیسه که مان هیشتا بدتاله. دایکم بزانی، چیت پی دهانی....
دوای نمهوه، خوی ناره‌حهت بورو که له نۆمه‌خان تبوره بوروه... دامماوه نمکی مردبوو. همر
وا ده‌شگریا. دیاره بابیشی ده‌گریی. راسته دایکی خوی کوشتووه، به‌لام له خوی خوشتر
دهویست. خودا دهانی بوز کوشتوویه‌تی. کمس نازانی بنیاده‌م ج ده‌کا... له بدر نه‌بوونی دایکی
خوی کوشتووه. ههی خودا بتیری هه‌زاری و نه‌بوونی...

نۆمه‌خان گوتی:

- نه‌نکم...

و گریان نه‌وکی گرت. زور زور گریا و به گریانمهوه لوزکه‌ی ده‌پنییهوه.
حدسنه‌یش له گریانی دله‌زی. نه‌نکی ده‌هاته پیش چاوی و ده‌گریا. قسمه شیرینه کانی
مریم‌کی و بیر ده‌هاتنهوه و ده‌گریا. نۆمه‌خان له کدله کمی حمسنی کوتا و گوتی:
- سهیرکه حمسن. سی سواره‌که... له سه‌ر نه‌سپی رووت... خمریکه له شموکدت به گ ده‌گمپین.
سی سواره‌که به رینگا پر له خوله‌کمی ده‌م رووباری جه‌یماندا، به چوار ناله به‌ره و باشور
ده‌ریزیشن. حمسن به له‌بزی‌کی گه‌رمدهوه گوتی:

- بویان نادززیتهوه... نایدزرنوه... شوکدت به گ خوی شاردتنهوه...

نۆمه‌خان:

- شوکدت به گ خوی حدشار نه‌داوه. یه‌کتیک کوشتوویه‌تی و ناشتوویه‌تی...
نه‌نه زه‌له‌جه له‌خهونییدا دیتوویه‌تی شوکدت به گ کوشراوه... دوو همزار سه‌گ ده‌وریان
دابوو... هر له‌تمی به ده‌م سه‌می‌کدهوه... زه‌له‌جه به‌خدون دیتوویه‌تی... سی سواره‌که‌ش...
حمسن گوتی:

- بینده‌نگ به نهوه دین... شوکدت به گ خوی شاردتنهوه. خمریکن چاوشارکی ده‌کمن.
سی سواره‌که به خیرابی تیپه‌رین. مهمی دیک ده‌ریه‌پری، تا له چاوان و نبوون و تیکه‌لی
تاریکاییه‌که بعون، له سه‌ر په‌نجه‌ی پیتی هستابوو و سهیری ده‌کردن.
کویتخا سه‌فه‌ری به دوای نه‌واندا په‌یدا بورو. تنه‌نگه‌کمی به شانییهوه و قه‌تاره فیشه‌که کمی
به قددوه و به توره‌کمی راوهوه، توند هات و به بدر چاوی گوندییه‌کاندا تیپه‌پری.

مممی دیک رق و توره‌ییمه ناخی مدهمی دیکی ته‌نیمهوه و له توره‌ییان دهست و پیتیانی نه‌زین. "نه‌تۆ... تۆ ده‌بی نه‌خجن نه‌خجن بکریتی... ده‌بی نه‌خجن نه‌خجن بکریتی... نه‌و داماوه تاوانی ج ببو؟ ناخ... چاره‌ش... تۆ ده‌بی بتخدنه پیش سه‌گەل... نه‌ی چندنه خوشە کەس قىست له‌گەل ناكا....

له دوره دوره‌وه، له بن هەوره سپیه‌کانهوه، بدلای رۆژاوادا، له شانی چېپی لېپه‌واره‌کەمە و نه نیوه‌ی تاریکاییه‌کەدا، دال و هەلتۆ سیسارکە كەچەلە دەسوروانهوه. نیگا تیزه‌کانی مەمی دیک له دوره‌وه بالىنده‌کانی لیتک هەلداوارد كە به ناسانهوه دەسوروانهوه.

مممی دیک نۆقرەی نه‌ببو و له دلى خۆیدا دەیگوت: "دەيدۆزنهوه. نەمجاره هەر دەيدۆزنهوه. باشە نەمن نەو داماوه بۆ لەو بیره خست؟ بنيادەم بىرى بۆ نەو ناچى كە لەوانەيە دال و هەلتۆ و سیسارکە به سەر تەرمى مردوویه كدا بسوورىنهوه كە له بىنى بىرىتک دايە. ناخ خوايە گيان دەيدۆزنهوه، دەيدۆزنهوه. دواى ئەوه بکۈزەكەشى دەدۆزنهوه. له دارى دەدەن و كويىغا سەفرىش دەميتىتەوه.

دادانى چىز كەدنەوه.

خۆزگە نېستا كە هيشتا روناکى نەكىردووه‌تەوه، بچى و مردووه كە له بيره كە دەبىتىتەوه... بەلام تا دەگاتە نەوى خۆ روناکى دەگاتەوه. نەگەر روناکبۇونەوهى هەوا بگاتە نەوى، نەى چۈن دەتوانى مردووه كە خىتا له بىنى بيره كەوه بىتىتە دەرى؟ له كۆتى بشارتىتەوه. تازە نەگەر بشىشارىتىدە، چۈوزانى دىسان هەلتۆكان به سەر سەريدا ناخولىنەوه.

زۆر له مىئۇ ببو نەو بيره لە مىشىكىدا دىتىنا و دەبرد، بەلام هەر نەيدەۋىرا دەستى بۆ بىرى. "خۆزگە، مردووه كە لوئى بىتىمە دەرى و له تەلىسىتىكى بىجمە. بەلام ناخى تەلىس (گۆنلى) زۇ دەرىزى. ده‌بى لە جەوالىتكى بوزۇوی بىجمە و سەرى توند بىرۇومەوه... نەوجار بەردىتکى وا كە بىتمەلگىرى، له جەوالەكە بىبىستم و بىخەمە قولۇتىرىن گۆزمى جەيمانهوه، بىخەمە بەنداوەكەي "عەلى باتمادى" يېمە... لەۋىدا ئىتىر كەس نايىززىتىتەوه. ھىچ كەس ناتوانى لەۋىتى دەرىتىتىتەوه. نەمنىش له چىنگى نەو بنيادەمە رىزگار دەم.

تاۋىتكى بېپارى دەدا و چاوى دەپېسە جەوالە بوزۇوه كەى كۆستۈنۈغلى و نەخشە كەى دەكتىشا كە چۆنلى لى بىزى. له خەيالى خۆيدا دەيدۆزى و دواىي پاشگەز دەبۆوه. جارى وابۇو بىيانۇو بۆ نەو پاشگەزبۇونەوانە خۆى دىتىنەوه و جارى واش ببو پېتىيىستى بە بىيانۇ نەببو. بەخۆى دەگوت: "ناكىرى، كورە ناكىرى پىياو مردووهك بخاتە نىتو ناو و قور و لىتىدە." و پاشگەز دەبۆوه.

نه گهر پیویست بی مردووه که بیینی و دیسان ده ریتینیته و... به لام ج پیویست ده کا؟
بنیادم کوا پیویستی بی مردووه؟ به هم رحال شه گهر پیویست بورو، مهمی دیک چون ده توانی
له بنی ناوه که دا ده ریتینیته و؟
به لام مردووه که له کوئی ثمو ده شته چوکور اوادا بشاریته و؟ خز ناکری له بن چنار و
بنی ناویدا بیشاریته و. گزیری قولیشی بتو هم لد که نی، ده بیدیتیه لیپ و زونگاران، له بیری
ده خنی، هم ر نابی و نابی. ثمو مردووه له چوکور اوایه کی ناوا گدوره و به ریندا جیئی نابیته و.
جیئی نابیته و.

ثیستاش ثموه دال و هملو. تاخر کافرینه، نه نگز له بنی ثمو بیرهیدا چون مردوو ده بین؟
میشوله به وزه وز هرووز میان بتو دینا، ناگریان له دهست و پس و ده موجاوه به رده دا.
وهک شیستان خوی هم لد که اند. وه ختیک خوی هم لد که اند، پتر بیر مردووه که ده که و تمه و.
گوندی به بی ٹوقره بیمه و چاوه پری تاو که و تمنی بون. که تاو هم لد ههات، گرمایه ک دهستی
پیشه کرد وهک جمهه ندهم. هه مو و لاتی ده سوتاند. گرمایه کی چوکور اووا پیاو ده کوژی. راسته
به لام به شهوان و له فینکایی بدمیاندا هرووز می تهپو و میشوله تاقفت له بنیادم ده پری.
هم می دیک روی کرده ژنه که تاشباش که له ته نیشته بیمه و لوزکه ده بینیمه و و گوتی:
- خوشکه کم، ثمو میشولانه هم ر ده لیتی نیسکیان همیه. چزوویان ده لیتی شمشیره. شه گهر
ده دانه یان به دهسته و بنووستین و خویست بمن، به خودا دلزپیتک خوین چییه له ده ماره کانتدا
ناهیلنمه و. هملیده چوپرینن.

پاله نه مابوو هه موو گیانی بریندار نه بوبی. له سه رانسری چوکور اوادا، هم رچی کریکاره
ثموه حالی بورو.

ژنه که تاشباش ناخنی کی هملکیشا و گوتی:

- به خوای ناتوانم له سه پشت بنووم. هه موو پشم برینداره. چهندی چهند ساله دیمه
چوکور، تا نیستا نه تهپو و میشوله تاوم دیتوه و نه بیستو شمه.
ورده ورده روناکی ده کرده و یهک جی تاو هم لات و هه موو و لاتی روناک کرده و.
لاسکه تهپ و گهلا خووساوه کانی لوزکه و شک بونه و. زه ویه که شه هملبرینگایه و و سور
بورو. توز و خویل له گهلا لوزکه نیشتبورو. برپیک دوای تاوهه لاتنه که، ثمو گهلا یانه ش که
خوناکه یان له سه نیشتبورو، و شک بونه و و تهپوتوز ههستا و تویزیکی ناسک سه
گهلا کانی دا پوشی.

گهرماکه ده مودهست هه لچوو. کولاندی. زه ویسے که وهک ناگر دایسا. ندهکرا پیتی پیتاخوس
ه سمر عدرزی دابنیتی. له تاوهه لاتنهوه تیتر نهوانهی پیتیان وابوو پیویستیان به پیتلاؤ نییه،
چجار بون پیتلاؤه کون و دراوه کانیان له پیتی بکنهوه.
سی نه سپ له دهه جهیان بستارابونهوه. دووی بدلهک و یه کی رهش. کریکار هه مورو
خزیان لی دانهوه. "خللیل داهیزراو" له لای نه سپه کانهوه دههاتهوه. گوتی:
نه سپ شه لالی خوینن. نای لمو تمپویانهی ئیزه. سهیری دهستم بکهن. ویستم دهستیک به
پشتی نه نه سپانهدا بیتیم ناواام لی هات. دهستی پیشان دان. شه لالی خوین.
هه لئی سمر بیره که زور بون و زورتیش بون.

مه می دیک له دلی خویدا گوتی: "ناخ، ناخ رسیه که ده دیزونهوه."
تاوهه که ده بیڑاند. ده تگوت کوورهت نیلن داوه. ته میکی خۆلەمیشی به سمر چوکوراواوه
بی کرددبوو*. چوکوراوا له تیشکینکی هه لامايدا قورس و برقیدار بوبو. روهزه کانی ناناوه رزا،
نه تهمه که دا ده دره وشايدوه. هه لئی لی هه لدھستا. سەد هەنگاوش پیش خوتت نه ده دی. تا چاو
بری ده کرد له دره وشانه ویه کی تە ماویدا رۆچویوو و له چاوی ده دا. رووباری جهیان له زیوی
تواوه و مەند و داغ و به لرفه و پېشىنگدار و هەلمایوی دەچوو.
پاله، که له بەر تاوهه که نارەقەیان دەرىشت و دلۆپەی نارەقە جى چىزووی تەپیتی شەوی
زابردویانی دە کزاندھوه، بیتچوولە و شەکەت له جىتى خۆیان مابونهوه. مام خەلیل کوور ببۇوه
و دەستە کانی خىرا خىرا دەھاتن و دەچوونز دەستە کانی "عملی" يە درېتیش نە دە بېنزا، دەستى
مه می دیكىش ھەرودتى. دەستە کانی نە لوکەیان دەپىنېيە و چاوه کانىشى نېڭەرانى ھەلۆکان
بۇون... له بەر ئەو گەرما هەلمایوی و پېشىنگدار و سووتىنەرەدا، ھەلۆکان وەک پەلەمی رەش
رەش له ناسانە خۆلەمیشىن و تە ماوییە کە دا ھاتۆچۈيان بوبو. دوور دە کەوتىنەوه و دەھاتنەوه
پېشى بىلەم ھەر دەھاتن و پتە دەبۇون. پەلە رەشە کان له بەر تېرىئى خۆرە کە لە سەرخۇ.
دە سورپانەوه و مە می دیک ھەر جارىکى چاوه پیتیان دە کەوت، دلی دادە خورپا. پەلە رەشە کان
نوقى روناکايىھە تە ماوییە کە... پەلە رەشە برقىدە دارە پەرس و بلاوه کان کە بە ناسانەوه
دە سورپانەوه... سېبەريان وەک سەدان پەلە دە کەوتە سەر زەوییە سورپەوە بوبە کە... دەھات و
دەھات و خال خال دەبۇون. بە سەر داوهە بە جىتماوه کاندا خال خال دەبۇون.

* باکردن: ئە گەر شتىتىك بە تايىمەتى تەرم و كەلاك لە ناخەوه دە ماسى، دەلىن باى كردووه. دىارە بۆ ورگىش
بە كارى دېتىن. دەلىن ورگم باى كردووه.

"کی لهو گرماییدا دهچی نهو بیره بدوزیتهوه؟ وای دانین دوزیشیبهوه، چون بیری بز نمهوه
دهچی که تدرمیتکی تیدایه؟"

نهو خدیاله ثارپرژئنی دلی دهکات و هیوری دهکاتهوه. تاویک تدرمی نیتو بیره کهی لمبیر
دهچیتهوه و مل دهنیتهوه کار کردن. بدلام پرینک دواتر، بیریکی شالوزی دیکه دریده پرینکی.
موروی لی دهیته نهشته، بهلام هیچی له دهست نایه جگه لوهی چاوی بپرتهوه نهوه
هملزیانه له دوره دورهوه بسمر لیپهواره کهدا دهسورپرینهوه.

دلی دهگوشی. دهچیته لای دورموش، ماوهیمک شه لالی نارقه، بمهی نهوهی قسمیدک
بکا، له تمنیشت دورموشوه لوزکه دهپرینتهوه. دورموش گهنجیکی نهرم و نیانی ده موجاوه
دریژروکه و پیست روونه، که پیستی تاو بردوویه تی و چاوه کانی که شوینی پرینک له نیوان
برز کانیبهوهیه، بهرد وام ده لیتی بیر دهکاتهوه. جار به جار به روحساری نارقه کردو و چاوی پر
له پرسیارهوه ناور ده داتهوه و سهیریکی مه می دیک دهکات.

دهلی:

- گوی بدهیه، گوی بدهیه دورموش. هر به راستی نهوه تدرمهه له بیره له بنی
بیره که دایه؟... له بیرمان چزووه. نهدي، له بیرمان چزووه. هیچ کهس پتی نادوزریتهوه. تدرمه که
هر لمویدایه. نه گهر سهدان و هزاران دال و هملتو و سیسارکهش بیتن و له سمر بیره که
بخولینهوه، نهو سی سوارهی شه و روز به سواری، له تدرمه که ده گهربین، نهقلیان نایبری له نیو
بیره که دایه...

سهیری نهوه لایه ناکات که هملزکان به ناسماندهوه ده سورپرینهوه نه کا دورموش بزانی.

دورموش به سه رسور مارسیمهوه گوتی:

- نازانم. بهشک نهقلیشیان بیبری، بهشک نهشیپری. هملز له سمر که لاکی حمیوانیش
ده سورپرینهوه...

نه وجار سه ری هملیننا و گوتی:

- لموی، لهو دورانه... سهیر که... هز لموی، هملزکان نهوه ده خولینهوه. چما نه تدیوه؟
بپرانه، بپرانه. هدر لموی گیانه که م... سهدان و بگره هزاران هملز.

مه می دیگ دهستی کرده سیبهری چاوی و سهیر لای بیره کهی کرد. هملزکان دوو سی
هینده بیوون. به خوی گوت: "ده دوزندهوه... ناخربیه کهی له بنی بیره کهدا ده دوزندهوه...."
نه وجار گوتی:

- نایینم، کوان هملو له کوین، هیچ نایینم.

دورموش گوتی:

- تاوه که له چاو ددها. بؤیه نایانبیسی. شه مرد گدرمتار دهی: ناگریاران دهی: شه مرد ناتوانین هنامش بکیشین.

له ناسانه و ناگر دهباری. به لام تهپز نهبو. تهپز نه مابوون. هرجی ههبو خوی له که لین و قوزنان کوتابو.

"لهو گدرمایدا کی دهوانی له تدرم بگه ری؟ بچیته نیتو بیر؟..." به گومانه و سهیری روحساری مه می دیکی کرد: "نه کا نهوده تهیوه له که للهی دابی." هم دی و باسی مردو و تدرم و بیر ده کا."

سی سواره که به لینگدان هاتن. ل ده چومه کمی جهیانه و تهپوتزیکیان له دوای خویان به جی هیشت و بدره و کونه ریسو (تیلکی بوجاغی) ریشتن. مه می دیک دلی داخورپا.

و ختیک دیتی شتیکی و هک تدرم یان بنیاده ب ته رکی نه سپه که یانه و نیبه، حمسایه وه: "نهو هملویانه له دی، سی رۆزان، حمو تووه، ده رۆزان ده سورپنه و، دوایسی یه کیک دی و نه دی دگه ری، به لام که لاکیک نادۆزیتمووه... که نهیدۆزیمه و، سهیری نیتو بیره که ده کا و نهوده مه ناوینه بني بیره که دا چاوه کانی مردو و که ده بینی، و هک شوشه. که دیتی، جا مردو و که دینیتیه ده ری. کی شموانه لهو ده روبه رانه ده سورپنه و؟ یه کیکیان سه فر و نه ویتر مه می دیک. کی کوشتوویه تی؟ مه می دیک کوشتوویه تی."

سهیری ههتاوه که کرد. هیشتا زوری مابو بز نیوه رق. ده بو شه و دابی که بتوانی تدرمه که له بیره که ده بینیتیمه و. هدیه وو زوری ماوه بز شو. به لام ناخوتا نه و کات یه کیک نایه تدرمه که بدۆزیتمووه؟

نیوه رپ داهات. تاوه که شی و تمرابی به عدرزیمه و نه هیشت. زه بیمه که قەلشت بسو و له ناسانه و ناگر باری، له سمر "یۆمورتالیک" سمه کوله کیمه کی باریکی تهپوتز هستا. چەند کیلۆمه تریک ریشتن و نیشتمووه. کامیونه کان، ترۆمبیلە کان، عاره بانه و تەراکتۆر که عاره بانمیان لى بمستابوون، به تهپوتز به جاده که شاناوه رزازا تىدەپه پین. تۆز و خۆل و هک ههور بەری ناسانی ده گرت. جا چونکه سوزه و کزهی بایه کیش نەدەھات، هەروا بز ماوه بیمک دەمایمه.

له مەزرا بیستوره کانی لۆکدا، تەنە که له بەر تاوه که ده برسکانه و و له چاویان ددها... له گدرماکه دا، کریکاره کان لۆکدیان له قۆزاخەی دەردینا و جەوالە کان بەتالان دهبوون. کاتى

عمسری و هختیک شیبا هەلییده کرد، دیسان دەستیان دەکرده و بە لۆکە رنینه وە. نەوجاره ئیتر قۆزاخیان نەدەرنى و لە جەوالى باخن، بەلکو هەر لەوی بە سەر لاسکە کانیانه وە لۆکە کەیان لە قۆزاخە دەردەتىنا. لۆکە كۆز دەبۇرە و قاپۇرى قۆزاخە هەر لەوی بە سەر لاسکە دەمانه وە. هەتا بەرەبەرى شەموىھەر وە لۆکەیان لە قۆزاخە دەردەکىشى.

مەممى دىك:

- نەمېز نیوھېزىيە بالىندە لە بەر تاۋى دەبىزىن و تلىپ بەر دەبنە وە. وەرە با بچىن مەلەيەكى بىكەين.

دورمۇوش گوتى:

- با بچىن.

دەنگە گېرەكى گۆملەكسىز تۆغلى بەرز بۇزوه:

- يالللا كەنیكار دەھى، لۆکە وشك بۇزوه. ئىتەر دواى نەوە رنینه وە حەرامە. بۆ چونكە لە گەمن خۇزى و خاك لىتكى ناكەيتىمە. حەيفە. يانەللا دەھى تەواوى بىكەن زەرە كەسە و جەوان و قەرتالە و تەنەكە خۆى ھەلگەرت و بەرە كەپرە كان وەرى كەوت. زەلەجە لە پېش ھەمۇوانە وە دەرۈزىشت و تۆزكەدەش داغ قۆزدۇو بە قۇزى سېبىي وەك لۆكمەدە بە دوايدا.

كەنیكار دواى پشۇويەكى كورت، جەوالىيان كرده و دەستیان كرد بە دەركىتىشانى لۆکە لە قۆزاخە. لە مەزرايە رازى بۇون. لاسكە لۆکە دەگەيىشىتە نېتىكى پياو. قۆزاخە يەكى چىنگىك بۇون و لاسكەمەمۇ نوقمى قۆزاخە بۇون. ھەمۇ دلىان خۇش بۇو. لە مەزرايەدا نەوى لە ھەمۇوان تەمبەلتەر و دەستەوستانىر بۇو، رۆزى چەل كىلىمۇ خې دەکرده وە.

ئاشقە كەچەلە تەمۇورە ھەلگەرت و تىيى چرىيەكاند. گۇرانىيە گەرمە كەشى شەپېزل شېپېزل رۆزىشت و وەك بەردىكى بىنىشىتە بىنى گۆمەدە، لە كېنلەگە لۆكەدا نىشتىدە. لە گەرمە پېشىنگدارەدا گۇرانى شىتىكى سەير بۇو. دەتكۇت لە دوورە وە دى. ئاشقە كەچەلە بىنەنگ بۇو. سازەكە دانا و گوتى:

"بە سەرى قاراجا تۆغلانى باپىرەم"

لە جەحدىنەمە كەھى چو كۈرۈوا وە، لە گەرمەما پشۇوبەكەي نەويە، لە مىشۇولە خوينىمە كانىيە وە، ھەزاران سلاو... .

لە كانىيا وە سارەدە كان، لە كويىستانە پە لە سەنۋىدرە كان، سلاو...

دهستی کرده و له ده رکیشانی لۆکه. ژنه کەمی و ژن خوشکەمەی و شەش کورەکەشی لۆکەیان له گەل دەرنیبیه و. هەر شەش کورەکەشی سازیان لى دەدا و گۇرانییان دەچپى. بۆکپۆزیتىکى تالى لە لۆکە کە ھەندەستا و تىتكەلى بۆنى خاك و زەویسە قەلشىۋە کە دېبۇرە کە دەتگوت خۆلەمیشە. بېنیك دواتر ناگىدانە كان نىئىل دران و ساوارە کە وەسىر نرا. مەنجەلە كان لە بەر تاوهە کە قولت قولت كولان.

"عملی" يە درىز سەيرى هيچ كۆپى نەدەكەر. گىڭ و خەيالاوى، نوقمى جۈولەي دەستە كانى بۇو کە خىرا خىرا كاريان دەكەر. دوو جەوالى زۆر گەورە ئاخىبىو و لىتوانلىقى كردىبورۇن. لە بەر دەستى بۇون. عملی تا ئىوارى چۈن نەو ھەمۇو لۆكە يە لە قۆزاخە دەردە كىشى؟ ھەمۇوان پېيان سەير بۇو.

عملی ھەمۇ رۆزى ئەۋەندە لۆكە دەرنىبىه و ھەمۇ رۆزى ھەمۇوان دەيانگوت، باشە ئەۋە چۈن نەو ھەمۇو قۆزاخە يە پاڭ دەكەت، كورە وەللا ناڭرى. كەچى ھەمۇ رۆزىش پېيش ھەمۇوان لى دېبۇرە و جا ئەۋوجار دەچۈر يارمەتىي مام خەليلى دەدا. مەممى دىيك زراوى چۈبۈو. بە پەلە پەمل قۆزاخە كانى تەواو كەردى و بەبى ئەۋە شەلساوارە کەمى بخوات، چۈرۈ لای دورمۇوش گوتى:

- يالىلا دورمۇوش، دەي براڭم دەي. با بېزىن و خۆمان بەو ئاوه فيتنەكە دابدەين. دوو گەنجى دىكەشيان رەگەن كەوتىن. مەممى دىيك نەيتىوانى بلى ئەنگزە مەيمەن. مەممى دىيك نەيدەتowanى چاول لە ھەلۆكەن بەررۇكىتىنى. كە جارىنىكى دىكەش سوارە كانى دى وا بە لىنگدان دەرۈن، بەندى دلى پسا و گوتى:

- وەي باوکە رۆز ... باوکە رۆز ... دېدۇزىنەوە. ئاخىريە کەمى بىرە کە دەدۇزىنەوە.... نەو ھەلۆ بەندەفرەت بۇوانە، هەر بۆنى كەلاكىان بۆ دەچى، ئىت دەست ھەلەنگەن ... لە پېش ھەمۇانەوە غارى دەدا. ئەمانى دى نەيدە گەيشتىنى. گەيشتە دەم ئاوه کە دەسبەجى خۆى رووت كرده و خۆى بە ئاوه کە دادا و خىرا بە مەلە پەرىسەوە نەو بەر. ھانكە ھانكى بۇو. بېنیك راوهستا و دىسان دەستى كرده و بە مەلە كەردن. كىسىلە خۆلەمیشە كان لە دەم ئاوه کە خۆيان لە بەر تاوه کە ھەلخىستىبوو و بە شىلپ و ھۆرى نەو خۆيان لە ئاوه کە ھاوېشته وە. مەممى دىيك لەو بەرى چەمە كە، لە سەر لە كە درىز بۇو و چاوى لە ناسمانى بېرى. ئاسان خۆلەمیشىن بۇو و لەو گەرمە بەتىن و ھەلماۋىيەدا، ھەلۆيەك بەتەنى، بالە گەورە كانى لىك دەدا و بەرە بىرە کە لۇور دېبۇرە. مەممى دىيك گوتى:

- بِرَّ، ماتلَّ بُووی، بچُو سَهْر بِيرَه کَه و تَهْرَمَه کَه بَلْقَزَه وَه... بَرَّ بَا بِيرَه کَه بَلْقَزَه وَه... بَلْقَزَه وَه بِمَكْوَنَه.

گُوتی لَه دَهْنَگِيَّکی کَز بُوو کَه دَهْتَگُوت لَه بَن نَاهَه کَه وَه وَه بَن عَدْرَزِيَّه وَه دَی وَه
نَالِيَّنه وَه دَهْيَگُوت:

- وَهِي سَوَوتَام، بِراَدَه رِينَه، كُورَه سَوَوتَام.
هَمَاگَزَر، دَهْلَه رَزِي وَهَاوَارِيشِي دَهْكَرَد: "سَوَوتَام، خَوْم بَعْجَه مَه نَيَّو نَاهَه کَه وَه؟"
مَهْمِي دَيِّك وَهَلَامِي دَايِّه وَه:
- خَوْي تَيَّخَه.

هَمَاگَزَر بَهْبَي نَهَوَهِي جَلَه کَانَي دَاكِنَي، خَوْي بَه نَاهَه کَه دَا دَا. تَاوِيَّك بَهْبَي جَوَولَه لَهُويَدا
ماَيَّه وَه. نَهُوجَار هَاهَه دَهْرَي. لَه دَهْم نَاهَه کَه لَه سَهْر گَرْ وَه گِيَايَه کَه درَيَّ بُوو. بِرِيَّنَك دَواَتَر دَهْسَتِي
كَرَدَه وَه بَه نَالِيَّنَه:

- سَهْرَمَامَه. خَرِيَّكَه رَهْق دَهْبَه وَه. خَرِيَّكَه دَهْمَرم بَرِيَّنَه. نَه جَاتِم بَدَهَن. لَه دَايِّك وَه
خَوْشَكَتَان بَهْم، بِراَدَه رِينَه...

پَيَّسَتِي دَهْمَوْجاَوِي وَيِّك هَابِتَوَو وَزَمانِي قَهْلَشَت قَهْلَشَت بِبُوو وَدَلْتَبِي درَشَتِي نَارَه قَهْي بَه
نَيَّوْجاَوانِيَّه وَه بُوون. وَه ک مَيَّزَّه کَه دَهْلَه رَزِي. هَمَاگَزَر گَرْمَؤَلَه دَهْبُوو، وَيِّك دَهْهَات وَخَوْي لَه
بَهْر يِّه ک دَهْكِيَّشَايَه وَه دَهْلَه رَزِي. دَهْيَگُوت:

- بِراَدَه رِينَه نَه جَاتِم بَدَهَن. كُورَه هَهِي دَايِّك وَبَاب وَخَوْشَك وَبَرَا وَقِبِيلَه وَه
... بِراَدَه رِينَه...

مَهْمِي دَيِّك لَه نَاهَه کَه هَاهَه دَهْرَي. تَرس وَنِيَّگَه رَانِي وَه ک خَوْرَه کَه لَه نَاخَه وَه دَهْخَوارَد:
"باَشَه يَانِي چِي، پِياَوَه کَانَي نَهُو كَابِرَايَه نَهُو هَهِمَوَه هَلَّوَيَه بَهُو نَاسَهانَه وَه بَهْبَيَنَه وَنَاجِنَه
سَهْر بِيرَه کَه."*

لَهُو كَاتَه دَا زَولَه بِخَاهِي لَيْ پِيدَا بُوو. بَهْرَه بُورُووی دَهْهَات. مَهْمِي دَيِّك وَه جَوْجَزَلَه كَهُوت وَه
سَهْرَي دَاخَسَت. هَمَر لَهُو كَاتَه دَا کَه سَهْرَي دَادَه خَسَت، بَزَه شِيرَنَه کَهُي زَولَه بِخَاهِي دَي. بَهْخَوي
گُوت: "نهُو كَجَه تَيَّوه منِي خَوْش دَهْوَي. خَوْشِي دَهْوَيْم بَلَام..."

سَهْفَرِي هَاهَه پِيشَ چَاوِي. گِيَايَه، هَهِمَوَه جَيْ بَرِيَّنَه کَانَي وَهْرَانَه کَهُوتَن وَبَرَزانَه وَه.
تَيَّزَه بَه تَهْنِيَّشَت زَولَه بِخَاهِي دَا تَيَّپَهْرَي. بَهْنَدِي دَلَي دَهْلَه رَزِي. رِيَّنَك لَهُو كَاتَه دَا ژَنَه تَيَّوه کَهُي بَهْ کَه
شِيتِي هَاهَه پِيشَ چَاوِي. ژَنَه تَيَّوه يِّه کَه پَارَچَه نَاگَر بُوو. ژَنَه بُوو بَلِيسَه گَرْ بُوو. شَهُو ژَنَه تَورَت وَه

ناسکه نهوي خوش دهويست. دهگمن بعون نهو پياوانه‌ي دوچار بچنه لاي... دوچار بز
كهسي شل نهده‌كرد. هه مهو نهو پياوانه‌ي سواري دهبون، نيت بزوي شيت دهبون و سوتان
دهاهاتهوه، بلام نهه دهوي به هيج كمس نهدهدا. سيني هم نهدهدا نهدهدا.
مهمي ديك سينگي درپراند و گوتي: "نه مني خوش دهوي، "سي" م دهاتي. په باشم
دهاتي."

لاقه‌كاني، بمهه كهپره‌كوي به‌کره شيت راکيشيان کرد... زنه‌که له نيو كهپره‌کهدا خريکي
لوكه ده‌ركيشان بورو. ميرده‌کهشی له خوار لاقبيه‌وه نوستبو. مهمي ديك داهاتهوه و چووه
نيو خيوه‌ته‌که و له تهنيشت زنمه‌وه دانیشت. نه‌زنوي و نه‌زنوي زنه که‌وت. زنه نالاندي:
- وهيش ش... نه‌زنوت لابره... لاپبره. شيتيم مه‌که."

ده‌موده‌ست هه مهو گيانى زنه گري گرت. دهستي ده‌سووتاند.

- هه‌سته برق مهمي ديك... زوو برق... نه‌مشهوبن داره‌که.

مهمي ديك، هدلزکان و تهرمه‌که و سه‌فهرو لوكه و همواگزير و هم ره‌مهو شتنيکي له بير
چزووه. که له‌وي دور ده‌که‌وه، گورانييه‌کي له بن لينوانه‌وه ده‌گوتهوه، قهت نيدگوتبورو....

پازده ژنه‌رمه و نه‌فسه‌ریک، شهش پولیس و سی
پیاو که به رووتی به سه‌ر نه‌سپه‌کانیانه‌وه بیون و
کلاؤی لیوار پانیان له‌سر بیو و بهره‌وه مه‌زراکه ده‌هاتن
و گوندی‌یه‌کانیان هله‌لده‌پیچا. گوندی زنه‌قیان چو.

۱۳

به‌ره‌بری نیواره بیو. له به‌ری روزثاواوه بایه‌کی توند هله‌لیکردبیو و وهک داوی جال‌جال‌تکه
چوکوکوراای ته‌نیبزوه و ته‌پوتزی له رینگه و بانان هه‌ستاندبو. جار و باره له رینگه‌کانه‌وه
گیزه‌لزوکه و باه‌زی هله‌لده‌ستاند و ده‌یسووراند و بهره‌وه روزه‌هلاات و چیاکانی تورووسی ده‌برد
و دواتر داده‌مرکایه‌وه.

کریکاره کان له بئر ئه‌وا با فینکه‌ی روزاواادا، لزکه‌یان له قوزاخه درده‌کیشا و ده‌تگوت تازه
له خه‌وه‌هستاون، ده‌بیوژانه‌وه و خۆیان لمبه‌ر یمه‌ک ده‌کیشا‌یه‌وه. ناسانی سه‌ر بیره‌که لمبه‌ر
هله‌لز دیار نه‌بیو له لای ره‌وه‌کانی ثاناوه‌رزاوه له‌شکریک هله‌لز بهره‌وه بیره‌که ده‌هاتن.
جار و باره سیبهری ئه‌وه‌هورانه‌ی وا له باشورو و له ده‌ریای سپییمه‌وه ده‌هاتن، به سه‌ر
مه‌زراکه‌دا تینده‌په‌زین. سیبهره فینکه‌کان تاویک سه‌ر مه‌زراکه‌یان داده‌پوشی و نه‌موجار بهره‌وه
تورووس ده‌رۆیشتەن. له گ له‌گه‌کان به قاچه دریز و ده‌ندووکه سوره‌کانیانه‌وه له
مه‌زراکاندای ده‌هاتن و ده‌چوون و ده‌گه‌ران.

کریکاره کان پشت له باشورو، ریزیتکی ریک و شان به شانی یه‌کتری، ریزیان بەستووه و هیچ
قسه ناکەن. هەر کم‌سە سه‌ری لمبه‌ر خۆدایه و هەر ده‌سته‌کانیان کار ده‌کات. هەر مدمى دیکه بیر
و میشکی له شوینیتکی دیکه‌یه. ده‌سته‌کانی لۆکه ده‌رنشه‌وه و هوشی به لای بیره‌که و ئه‌مو
هم‌لۇياندوه‌یه وا له سه‌ری ده‌سوورپیندەو. هەلۆ لە بری ئەدوه کەم‌تە بىنەوه، هەر دی و پت دەبن.

له نه کاو له ریگه‌ی شاری جهیانه و تمپوتوزیتکی وا هستا، ده‌تگوت نمهوه له شکریکه و بهرهو نهودی دی. بپریک دواتر له نیو تمپوتوزه‌کهدا دوو کامیون، یه کینکیان سورر و نمودیت شین، ودهر که‌هون. کامیونه‌کان پر بیوون له ژنه‌درمه و پولیس. ژنه‌درمه و پولیسه‌کان بهشه کانزاییه‌کانی جله‌کانیان ده دره‌وشایده. کامیونه‌کان له ده مه‌زاری لۆکه‌که راوه‌ستان. ژنه‌درمه و پولیسه‌کان، له تمپوتوزداون بیوون. ژنه‌درمه‌کان و نهوانی دیکه‌ش دوای نهوهی دابه‌زین ماوهیمک هدر شمه‌که کانیان ته کاند. وه فرده ثارد تۆزیان لى هەلەستا. ژنه‌درمه‌کان و مولازم و مفوهز، مهدنی و پولیسه‌کان هاتنه نیتو لۆکه‌جاره‌که‌وه.

مولازمه که به گوندیه کانی گوت:

- دهست له کاری هه لگرن و وهرنه نیزه.

گوندی زهنده قیان چوو و چوون لدمیر یه کدوه . ببو به سرتخورت:

- ئەها، دايىك كوشتن، ئەو مەرىمۆكە لېقۇماوه بەستەزمانە بى تاوانە؟

- هاتون "عملی" په دریژ بهرن.

- چما شاره بهره‌لایه، سه‌ری مریم‌کیتکی زهق و زیندو بپیت و بیخیته بهر ده دهعا و
دپندانده و ئەوجار بیئى و له چوکوراوا لۆكە خې بکەیتمەوه؟ چما حۆكمەت نازانى؟
- بیئى وايد له چوکوراوا بکۈزۈ دايىكى نادۇزىنەوه؟

هه مووان ثاوريان له عملی دابزووه. هه رچى ثمو ده يكىد، ثموان به جوزيتكيان لينك ده دايموه. ده يانويست بزانن له بدردهم ژنه ده مه کاندا ج ده کا؟ همراه هه مووان له دهوری يه کتري كۆ بیبونووه و عملی گوئى له فرمانى مولازمه که نه بیبوو. ثمو بى راوهستان لوكىدی ده پنييمه. له خيالى خويда نوچ بیبوو و ناگایي له دهوروپشتى خوچ نه مابورو.

مولازمه که به دنگه گر و بمرزه کمی که راهاتبو بنده‌یینی، نهاندی:

- هۇۋى، لەگەل تۆمە. پالە، ھۇۋۇي لىنگ درىز... وەرە ئىرە بىزامى... .

عەللى دىسان گۆيى لى نەبۇو.

- حماشته، وادھیے...-

- خوی گتل کر دووه ...

- عمل، زندگانی

- کوره خوئینه، مرتموک ون نایه... بهنده‌هه کی یاشی خودای یورو مرتموک...

- ص ۲۷ حون دهنه انه سه داکه خوی بري؟...

- سهیری کمن، سهیری بکمن... هدر و پرووی خویشی ناهیتنی. و هک نه بای دیتبی و نه بوران...

مولازمه که له عملی چووه پیشی و به نووکی پوتستانه کدی له کله کمی کوتا. عملی راچله کی. هدر مولازمه کمی دیت، قیت بزوه و دستهونه زهر راوه است.

به دهنگی بهرز گوتی: "نه مر بفرموده مولازم؟"

نیگه رانی و ترس به رو خساریمه دیار بسو. رهنگی به رو ووه نه مابو و لیوه کانی دله رزین.

مولازم نه و ترسان و دهست تینکلهاتن و دستهونه زهر راوه ستانی عملی بی خوش بسو:
- بچو لای نهوانه.

عملی دهستی به لا کله که یوه نووساند بعون و به هنگاونانی سهربازیانه بهره و شهوانیتر چووه و لهوی دستهونه زهر راوه است.

له و نیوهدا، سین که سواری شهسپی بی جل و زین بعون و کلاوه حمسیری لیوار پانیان له سر بسو، له نه سپه کانیان دابه زین و یه کتکیان هات و له تهیشت مولازمه ده راوه است و کلاوه که هدلگرت و سهربی دانواند. پیسته سوره که تهپلی سمره رو و تاوه که له بدر تاوه که بریسکمه هات و توزیک دله رزی. گوتی:

- نهوانه جهناپی مولازم. نه لوکزولینه وانه له چهند روزه رابردوودا کرد و ومانن، ده ریده خدن که... همه موو شتیک لیره قده ماوه. ده بی یمک به یه کی نهوانه و تهنانه متنداله کانیشان لیتیچینه ویان لی بکری.

مممی دیک که سهیری نه و هملویانه ده کرد وابه شهپولی پهیتا له روهه کانی ثان او رزاوه بهره و سهربه که دین، به خوی ده گوت: "تیستا ده بانبین، خواه گیان خوت په ده بی کیان به سهربه چاویدا بکیشی. نای خزگه که مت بوبانه و... یان لانیکم ماوه یمک گه رابانه و روزیا یه و دوای رؤیشتنی نهوانه گه رابانه و. نه کاته خواه ده کرد سه ده و نه ده بعون."

مولازم چاوی پیدا گیزان و نیگا کانی له سر "عملی" یه دریش و هستانه وه. زور که یفی به عملی هابتلو. نه و بنیاده مه نه گه شتیکیش بزانی، دیاره راستیمه که ده لی. عملی هیشتا دهسته و نه زهر راوه ستابو. دهسته کانی توند به رانه کانیمه و ده گوشی و نه زنگی دله رزین.

مولازم گوتی:

- نازاد، وره پیشی.

مفهوده که له پیشهوه و دوو پیاوی ناسایی سهرباز نهبوون) به دوایدا چوونه بن دارتکی ده روروباری جه حان دستیان کرد به لیپیچینمه له عملی. عملی دهیگوت:

- بوختانه. نه من نه مکوشتووه. چما ده کری بنیاده...

پولیسه جل مدهنه بیهه که دهیگوت:

- خز نیمه نالیین تو کوشتووه. کی کوشتوویه تی؟

- کمس نهیکوشتووه. هیچ کمس. نانی دوو مانگی... نهویش نانی ساج برژاو، وهک همنار، و کهله شیریکی قدهلویش. له شیوه کدا گیتلاسیشی لیتیه، سیتوی لیتیه همرمیتی لیتیه. همتأ نیمه ده گه رېتنه وه... نه گهر نهوم هیتابایدته ئیره، له رېگایه ده مرد. وەللا بىللا، له نیوه ده مرد. چما نه من دلتم بەرابى دهدا بیکورم. چما شیت بوم؟ نیستاش بپون، بچنه نموی، بزانن زهق و زیندووه يان نا....

- له کوئی بیدۆزینه وه؟

- له گوندەکەی خۆمان... مالەکەی خۆمان. راسته به تمنى به جى ماوه، بەلام خۆ ندو قسمى لە گەلن کەس نمە کرد.

- گوندەکەتان له کوئىه؟

عملی چیاکانى تۆرروسى كە له پشت پەردەيەكى تەممۇھ بەحال و مەمەلەوشىن دىيار بۇون، نىشانىان دا:

- نهوى، گوندەکەی نیمه له پشت نه و کیوانەوەيە. مالەکەی نیمهش لەوييە.

"کوره نه و بنیادەمانه قسمى زۆر سەپىر دەکەن. خز قسمىان لە زمانى دەرناكىشىرى. نهۇ گوندىيانە لە هەرجى بۇونەورى سەر زەۋىيە سەيرىتن. نەھىئى پارىز و كەپن وەك بەرد."

پولیسه جل مدهنه بیهه که نەراندى:

- شەوكەت بەگ، نه من ج کارم بە دايىكى تۆيە. كەيفى خۆتە چىتلىي كردووه و چۈن هاتووى، به من چى؟ كوا شەوكەت بەگ؟

عملی ملى بەلاردوه نا و گوتى:

- هەر نەمدىيە و نايناسىم. نازامى. نه من درەنگ گەيشتە چوکوور. شەوكەت بەگ ناناسم و قەتم نەدىيە.

عملیيان بەر دا. عملی شىۋا بۇو. زۆر دەترسا. كە گەيشتەوە لاي خەلکە كە، ترسە كەي تۆزىيەك رەۋىيەوە.

گۆمليکسىز ئۆغلۇ لەگەل مولازىمەكە قىسىدىكە دەكىد:

- ئەمن پىيم وايدى كوشتووېتى. جىگە لەوە سەريشى بېرىۋەز درز دەكا، وەك سەگ. هەزار جار درز دەكا. دەلىن ئەمن دايىكم لە گوندى بەجى ھېشتۈرۈچە و ھاتووم. گۆزەيدە كىشىم ھەنگۈرىن و گۆزەيدەك رۆن و سى و ھەشتەت مەرىشىك و كەلەباب و شازادە بىز و نانى ساجى بەشى دوومانگم بۆ دانابەر و ھاتووم. بېرىۋەز بىي مەكە. كورە دەغەيلە نەكەرى بېرى بىكەي. ئەو دايىكى خۆى كوشتووە. مەرىمەتكەن مەردبایە، دەمىتاك بسو وەرى دەكەوت و دەھاتە چۈوكۈور. مەرىمەتكەن مەردووە. مەرىمەتكى دامام. مەرىمەتكى بىي وىئە بسوو. مەرىمەتكە وەك فېيشتە وا بسوو. وەك پەللىكى گۈل. ئەگەر مەرىمەتكەت ناسىبىايدى، دەستىت ماج دەكىد، خۇرتىپى نىدەگىرا و ماچت دەكىد. كوشتى و بېرىيەدە. ئەو زمانە شىرنەي مەرىمەتكە چۈوه بىن گل و رزى. لەم كاتەوەي ھاتووينە چۈكۈرلۈوا و زانىومانە مەرىمەتكەن كوشتووە، دەستمان بۆ ھېچ ناچى: گوندىكى گەورە، نوقىمى ماتەم و خەفتەت. هەر ھەمۈرمان، لە حەوت سالانەوە ھەتا حەفتا سالان، فرمىسەك بە چاوانغانووە گىر نابىي. مەرىمەتكى كوشت و فېقى دايى بەر دەمى قەل و دال و دەعباي كېسى. نەتۇ سەيرى ئەو لارەملىيەمى عەللى مەكە. ئەو دوو رووە. لىرە لە بەر دەمەتا دەستە و نەزەر رادەوەستى و خۆلى بەرى پېت ماج دەكا، هەر ئەوەندە پېشتىت تى كەد، وات گالتە پىي دەكا سەرت سوور بىيىنى. ئاخ مەرىمەتكە، ئاخ بۇتۇ...

"ئەگەر دەتهوئى من بىناسى، ئەمن منداڭلى سوپام جەنابى مولازىم. دەزانى بۆجى پىتمان دەلىن گۆمليکسىز ئۆغلۇ بىپىرەم: "دەرەبەگى مەزن" فەرماندەي سوپايىكە كان، كراسەكەي لەبىر خۆى دادەكەن و دەيدايە ھەزاران و لىقەوماوان و بە نىيەپرووتى دەگەرایمە مالىتى. ئەمە كارى ھەميشەي بسوو. هەر ئەوەندە چاوى بە لىقەومايانىكى رەش و رەوت دەكەوت، كراسەكەي خۆى دادەكەن و لەبىر ئەوي دەكىد؟ ئەمە بۆزىيە جەنابى مولازىم، لە بەر ئەوەي بىپىرە گەورەي من قەدت كراسىتكى لەبىردا نىبۇو، ناويان نا گۆمليکسىز و بە ئەمە و نەتىزەشى دەلىن " گۆمليکسىز ئۆغلۇ". نىستاش ئەمن بە تاقى تەندى قورسائى ئەمە بىنەمالەيە كەوتۇوە سەر شانى من. خەمت نەبىي، باشارى دەكەم. بىرالە، جەنابى مولازىم...

- زۇر باشە، ھەمۈرى ئەوان بەجىتى خۆى، ئەمە شەوكەت بەگ؟...

- دەست و دلاؤايەكى بىپىرەم ھېتىنە دەرياكان بسوو. تۆزىك راوهەستە، با باسى بىپىرەم تەموا بىي. تۆزەمەي نىيەمە لە سايەي دەست و دلاؤايەكى بىپىرەمەوە نازناوارى گۆمليکسىزيان بىي بېرىۋەز. باب و بىپىراغىم گومبەزيان لە سەلكە بنىادەم ساز كەرددۇوە و رازاندۇويانەتەوە. ئەگەر

پیت خوشه، "علی" یه دریز له دار مده جهانی مولازم. له سیداره دان شتینکی باش نییه، به لام... خو.. ده کری له زیندانی بکمی... ئاخ دایك هم بدلای گیانی نه ولاده کانیان... نیتر هم ممواون ری و شوینی وی ره چاو ده کهن. ده بیته داب و هدر کمسه و دایکی خوی ده کورژی. تمنانه ده توش دایکت ده کورژی. نه منیش بداعن ده بم لموهیکه دایکی خومم نه کوشتووه...
- باش، باش، بیبرهوه، نه شمه و کت به گ؟....

- نهاد شموده کدت به گ؟ به خواي، شهوده کدت به گ پيتي بهو مهزاري يه دا نه هاتووه. همه کمس بيتته ندو مهزاري يه له پيشدا سهري يك له كمپره کوي نيمه همدلديني. لهوه زياتر نبيه. تمناند لهو چوکوور اوایهش، لهو دوزه خي تهپ و خوله سوره و هبودا کمس نبيه به سدر مالي مندا باز بدادات و بچيته مالي يكى دي يك. مه حاله. يانى شمه ده که شموده کدت به گ پيتي لهو مهزاري يه نهناوه. شهوده کدت به گ داليني؟ نيمه نه ديو مانه و نه بستو مانه و نه خدبهري شمان لتي هديه. همروهها ليزدهش نبيه. نيمه داش هيج به سدر و سوراغي نازانين. بدلام "عملی" يه دريئر ليزده يه. لهوه زياتر پيوهندبي به منهوه نبيه.

مه می دیک چار له هملنگری. هملنگری که بالله کانی له بالی هه مووان گهوره تره، لیتیان جوی بزوه و به تمنی بهره رو رززه لاتی، بمردو چیای گاوران له شهقهی بالی دا و رویشت. ده گوت دهیوه را بکات. مهمی دیک به سیره چاوی له ژنه نده رمه کان ده پرانی. ژنه نده رمه وردیله که، له کورپیکی زیت و وریا ده چی. گه غیتکی له بمر دلانه، ده م به پیکه نین و قوت. پیاو له ناخوشترين ساته کانی ژیانی و له تالترین روزده کانی شدا سهیری رو خساری پیاویکی او باکا، ههرچی و خم و پهزاره هه یه تی ده پرویته و. هیوادار ده بیت و خدمی نامیمنی. ژنه نده رمه گه غجه کدش چاوی ببریوته ثهو تاقه هه لئیه دابراوه. له نیو بنیاده مه کاندا تمنیا یه کیتکیان سهیری هملنگری ده کات و نهادیش هدر ثهو ژنه نده رمه وردیله کدیه. مهمی دیک چی سهیری ده موجاوه ثهو ژنه نده رمه یه ده کات، خهیال هملنگری و هیواداریش ده بی و ترسه که ده ره و دسته و. مهمی دیک نیگهرانه، "عملی" بشه.

له دلیدا گوتی: "عملی له دار ددهدن. له داری ددهدن. همه و هک چون پاره که، کوره کمه
و هلی زورپنا" یان که دایکی خوی کوشتبورو، له بازاری "ماراش: به پتهوه کرد، شه ویش ناوا
له به، بازاره کمه، شار به سمته، ه ده کمن."

"نه گهر یه کتیک سدر به بیره که دا بکات.... له ناویته‌نده ناوه‌که‌ی بنی بیره که‌دا دوو چاوی زهق، دوو جاوی بریقه‌داری و هک شووشه دهیسته" که له بن ناوه‌که‌وه له سدره‌وه له هم تاره‌که

دپروانن، چاوه کان تمواو دهربیوچيون. ههزاران هملوزش که لبو سره دهسورپنهوه، له ناویتنه ناوی
بیره کهدا دهیمنین و چاوه کانی مردووه کهمش له نیتوهندی ناویتنه کمهوه و له نیتوان نمواوهه."

- نه گدر یه کینکی دایکی خزی نه کوشتبی، چما فهوجیتک ژهندره مهی و هشوین ده کون؟ وا
نبیه براله؟ نه گرچی مریمۆک ژنیتکی لاساریش بورو... هدقی خزی بلو وای لی بی: زمان پیس
و نه حده جیبو بورو. ده موده است عدلی بگرن و بیمن. لهو گرماییدا میشکتان ده کولتی و نه خوش
ده کهون. زووتر، خیراتر. خیرا بن نه گینا ده پیشین. نزیمه تی ده گرن... تاو هملذی و له عمرزتان
دهدا. خیرا کهن، زوو بن. نه تو اوهی نیزه، هر کس له گهله رانه هاتبی، ده یکوژی. همتاوي
نیزه و هک ببرد قورسه. نهو تمپیزیانه کمولتان ده کمن. سواری ترزو مبیتله کانتان بن و تا زووه
کیانتان رزگار بکدن. نهو هملزیانه؟ دهی باشه، هملز له هه مهو شوینتک همهیه و به ناسانیتا
ده سورپنهوه. هملز کان ناسانی چوکور اوایان پی خوش. چوکور اووا ناسانیتکی سامال و خوشی
همهیه. سهیر بکدن، نهوه یه کینکیان له دهسته کهی جوی بسووه و خردیکه ده روات. هملز کان
ده کهون و ده رون. دیاره ده چنه چیای گاوران. ده چنه رهه زه رهش و پر له سونبلو له کانی.
سهیری هملز کان مه کدن. عملی، شموکدت به گ سدهله، میتروویه کیشی پی ناکوژری. میشیک،
کوره تنانه ت کرمیکیشی پی ناکوژری. تنانه ت "موجوک" یکیش. هیچ گیانله به رنکی پی
ناکوژری. ثیستا دایکی خزی کوشتووه، نهوه شتیتکی دیکهیه. عملی بمن و برقون. نه تو اوه
میشکتان ده کولتینی و نه خوششان ده خا. عملی قدارار بلو له گله نیمه بیته چوکور. نهیده تواني
سی چوار روزان به ژوور سمری دایکیمهوه بی و چاوه پی بی. نهوجار به نیمه چی براله...

سهیری هملز کان مه کدن. دیاره بمن و چیای گاوران ده رون. ده چنه رهه زه رهش کانی
نهوه... مریمۆک بلو که گیانی دهدا، لوانه بلو روزتک و پینچ روز و سه روزه بخایمنی.
تنانه ت سالیتکیش... عملی چی کردبایه... ده سه لاتی چ بلو ها؟ خو نه نه ده کرا هر چاوه پری
بی، نه گینا وختیک ده گهیشته نیزه لۆکه نه ده ما. بلیتی و نه لیتی مریمۆک نه میرش نه مربایه
سبدی هر ده مرد. دهی باشه، عملیش هر نهونه قورگی گوشی و سلاری کرده وه....
ثیستاش نهوه هملز کان به سه تدرمه کهیمهوه ده خولینهوه. هه مهو هملز کانی تزرووس، عملی
بپخوی هات بی گیزامهوه. ده زانی چیم پی گوت؟ هدقی خزی بلو عملی، نه توش هفتنه.
عملی شموکدت به گی پی نه ده کوژرا و نه شیکوشتووه. نیمهش شموکدت به کمان نه کوشتووه.
هر به راست، شموکدت به گ که ده چووه راوی، چه کی پی بلو؟

- نا، چه کی پی نهبوو.

- گوندییه کانی نیمه چدک له بنیاده م ناکیشن. کهوابوو دیاره گوندییه کانی نیمه شموده که ت به گیان نه کوشتووه. له خزمدت دامه جهتابی مولازم. ناگریاران ببوو. عمرزه که وهک ناسنی سورورکراوه وا ببوو. بنی پیتیانی دهبرزاند. گهلایه کیش چیه نده جورو لاوه. گرمکه قورس ببوو وهک قورقوشم و پشووی له پیاوی دهپری و گهلا و دار و عمرزی سورور ده کرد هوه.

"عملی" یه دریئ خور خور نارهقه لی ده چزپایه و. بن پیله کانی نارهقدیان ده ردا ببوو. خول و نارهقه به شمه کانیانمه و ببوو به قور. نارهقه به جوگله له نیوچاوان و دهست و لاقیان ده چزپایه و.

مولازمیش نارهقه ده رشت. زهندره مه کان، گوندی، مندان، ژنه کان، پژلیس و همد چی له موی ببوو، شه لالی نارهقه ببون. داره بیه که ده روبویاره که ش نارهقه ده کرد ببوو. له نه کار با یهک هه لیکرد، گیزه لتوکه و باهزوی هه ستاند و هه مورو مه زرا و کیلگه کانی ته نییه و. تاویک به دهوری گوندییه کاندا سورپایه و و نهوجار لینیان نزیکتر ببزو و نهوانیشی داگرت. ماوهیدک همراه لموی سورپایه و و ورده ورده کشاشه و رویش. دوای رویشتنی گیزه لتوکه که، همراه کامهیان ده تگوت پهیکره یه کن له قور و خزل دروست کردوون. همراه کمه و نیوچاوانی خزی ده سپریه و. دهنگه ده نگیکی سهیری قورگ خاویتکردنده و له هه موان بدرز ببزو و.

تاوه که ده تگوت ناویتمیه. تیش، تیش... رونوک و تاقه تی. سیبمری نه هه رانه ده هاتن و تیده پهربین تار ببون. هه تاوه که له سپیایی لوزکه جاره که دا به تینتر و سوویتینه رتر ببوو.

مولازم داوای ناوی کرد. ناویان بز هینا. ناوه که ناغ و لیل ببوو. بونی زنگکاوی لی ده هات. بز ای برد به لام پیش نه خوارایه و. هیتلنجی هات. یه کیک که پژلیس کان، له بن پینچکیک لیسی که و تیو و نهیده تواني هه ستی. وهک سه گیکی گرمالمیدرار، زمانی ده رکیشابوو.

زهنه جه یه خهی کراسه که هه تا بن سینگه داته پیوه کانی کرد ببزو و. موه کانی ده تگوت ده زووی بادراؤن و به پیسته چرج و لوزچه که سینگییه و نووسابوون.

ده یگوت:

- دیتم. بدو دوچاوهی خوم تارماییه کم دی. تاریک ببوو. نه من سواری گا کیوییه ک ببون و لدو تاریکاییه شه ویدا تیشکیک هات. پیاویکی چوارشانه وهک کوتیخا سه فهري خرمان

نالاندی. تاشباشی مهزلغان چهقۆکەی لە سەر قورگى دانابۇو و دەپىرى. كاپراكە لە بن دەستىدا پەلەقازەھى بۇو. لە نەڭكاو خوتىن فيچقەى كرد. دەست و باسک و لاقەكانى كاپرا لە بەر يەك كىشىرانەوە و بىتجۈولە كەوت.

- لە كۆي دىت؟

- جا دەتمەئى لە كۆي بى؟ لە چو كورارا. تەپقۇدەك خىز و خۆل بۇو. تەپقۇي نىسکدار. چزوپيان ھەر يەكدى هيئىنەدە دەرزىيەك... وەك دەرزىيەكى ژەھراوى. ھروۋەمىان كرده سەر كاپرا چوارشانەكە... كاپرا رووت بۇو. خواردىان و تەواوپيان كرد. ھەر نىسقانەكانى مايەوە. مىتىك نىسقانى سېپىي وەك ئۇ لۆكانە... تەپقۇ خواردىان و تەواوپيان كرد.

ھەورە كان ھىيىدى ھىيىدى وەك بايمانلىكى كەشتى بە سەر دەرياي سېپىيەوە بەرھە ناسان ھەملەچۈن. بايدوانى سېپىي درەشاۋە. ھەلۆزكەن لە لىتەوارە كەوه لوور دەبۈونەوە. سىٽ دەستەي ھەلۆزى لىتكە جودا، لە سىٽ شويىنى جىا جىا دەسۈرپانەوە. دەستە گەورە تەركەميان، بالان لە سەر بال، بەسەر بىرە كەوه دەسۈرپانەوە.

- يەك پشۇو دەگەرلا. لە بەيانىيەوە تا شەموى. شەوهى ئىتەپقۇ دەلىن شەوكەت بەگ. يەكىتىكىيان ئۇ بۇو.... و يەكىتىكىشىان كوتىخا سەفەر. قەلەفەتى ھەر دووكىيان لە شەموىتىدا دوو ھىيىنە و سىٽ ھىيىنە و بىگەر دە ئەۋەندە لى ئەھاتەوە. شەوكەت بەگ زۆر گەورە تەر بۇوە. رۆزىتىكىيان شەوكەت بەگ دى كە يەك بە مەيدانى راكساۋە. ھەلۆزكەن بە سەر سەرىيەوە دەسۈرپانەوە. ئەوجار سەپىرم كەن دەگەن ئەپەنەتەن دەپرات. ھەتا گەيشتە لىتارى دەرييا. ئاواھە كان بەسەرلى كىشاپۇن.

- چۈرۈ ئىتە ئاواھە كە؟

- بەللىچ چۈرۈ.

- سەپىرم، شەوكەت بەگ لە ئاوا دەترسا.

- لە ئاواھە كە هاتە دەرى و لە بن دارە كان، لە كەنارە خەلۇتە كە... لە ئىتەپقۇ كە... ئىتەپقۇ كە... ھەلۆزكەن... شەوكەت بەگ بەرھە دەرييا سېپى خوشى و رۆيىشت. بەو دوو چاوانەي بىرە كە... كوتىخاش بە شويىيەوە بۇو. كوتىخا سەفەر، لە گوندە كە ئىتەمە، كەس كوتىخا سەفەر نادىتىنى. تاشباشى مەزلغان، خۇ دەيناسىن؟ ھەر ئەوهى حوت تۆزىلە نۇورى بە دواوهى و ۋەندەرە كەن بىرىدىان. كە ۋەندەرە كەن تاشباشە مەزنە كە ئىتەمەيان دەبرە، گەورە و سەرۋەرمان گۆتى: ھىچ كامىتىكان ھەتا مەدىنى، نابى لەبىزان دە لمبىزى ئۇ سەفەر بىگەرى و

ناشیبی بیکوژن. نه و سزاییهی بهسه. بهلام هر نه و سزاییهی بهس نییه. سدر خر له تاشباشی ندابوو. تاشباش خو سی مانگی رهبهق خوین نه میزتبورو... نهود من بروم خوین ده میزتم. نه من بروم که لای کهس سدم هماندهات. نه من بروم خرم له چاوه کانی زوله بخا ده شارده وه. کویخا سه فر هه مهرو شهوي له گلن شمودکت بهگ قسمی ده رکد. همتا بهیانی سرتخورتیان بورو. من دلهیم دوو سدد، تۆ بلی هه زار سدگ له ده روبههی ثاناوه رزاوه هاتن. سه گل... هر وا دهه پین. شمودکت بهگ خدیریکی قسمه کردنی بورو.

- سهیره نه و شمودکت بهگه قدت قسمی نده کرد.

- تاشباشی مهزغان شهوي کیان له خوارووی عوسانیهه و له داوینی چیای گاورهه هات و حموت تۆیله نوری به دواوه بعون هر یه کهی هیتندهه مباره یدک.

شمودکت بهگ هه ستایه پی و گوتی: "نه خایه گیان، وللاهی سهیره."

- خایه گیان، یانی سهیره؟

حمسن شولکنیکی له داره بییه که بپی. هر دووك سه ری هیتندهه بپگه پهنجه یدک ده بورو. شمشالیکی لئی دروست کرد. حمسن شمشالیکی باشی لئی دهدا. له بابی نده ماشه وه. شمشالیکیش دیکمشی بۆ ناشته که چله دروست کرد. که پهنجه له سه شمشالی بزاوت، له نه کاو هه واکه فینکی کرده و گدرماکه دامر کایه وه.

- بام نه نکمی کوشت. به دهست خوی نه بورو، نهی چی کردبایه نه و لیقه و ماهه. شمودکت بهگ مامی خدلیلی باش دهناسی. نه من نهودندم بیری مامه تاشباشیم کردووه مه گهر خودا بزانی. شمشالیکیش بۆ نه دروست ده کم. هر مه پرسه چهنده غهربیی کردووه.... نهسته غفیر للا... تاشباش، مامه تاشباش نییه، سه روهرمانه تاشباش. نیستا له کویستانیه، له ده کانیاوه فینکه کان و لمو دهستانهدا که جوگه کانیان بۆنی پنگمی لیوه دی، له گمل جل سواره که... جل سواری ردین دریز، که هیچ کات نامرن. تاششاشی مهزیشمان ردیسی سپی بوروه. هه مووان وا ده لین، نه من چووزانم... نه من زۆرم بیری مامه تاشباشیم کردووه. خۆزگه سه روهرمان نه بواهه و له لامان بواهه. هیچ کام لمو بەلایانه مان به سدر نه ده هاتن. سوودی چییه بۆته سدروه رمان؟ سوودی چییه که ردیسی دریز بوروه؟ مام خدلیل شمودکت بهگی کوستووه. شهوي کیان چه قویه کی له زگی دا و کوشتی. هر دوو چاوم کویر بن نه گهر درؤیان بکم. مام خدلیل گوتی: "شمودکت بهگ، شمودکت بهگ، خوا رۆژی تۆی به دهستی من ته او کردووه." دهستی بدرز کرده و خنجره که لیدا... شمودکت بهگ و هک داریتکی گهوره که دوته

عمرزی. نهی تهرمه کهی ج لی کرد؟ ... نهها... نمنگو نمقلتان پیی ناشکی. مام خملیل سمرکردهی
دزه کانه، به چوار مهزه ب و کتبیان کوشتنی حلالله. له یه مهمنی رای کردووه... پمتنیکی له ملی
تهرمه که خست و له گومه کهی چومیی هاویشت. نموکدت بهگ بورو به خزو اکی ماسیان.

- ماسی شموکدت بهگیان خوارد؟... خوایه گیان، زور سهیره.

دهنگی شمشالله که، نبیوه شاد و نبیوه خدمبار، دهگیشته دورترین مهزراکان. کریکارانی
مهزراکانی دیکهش دهستیان له کمه کهیان دهنا و قیت راده و هستان و ناورپیان لهو لايه دهدا یوه
وله خزیانیان ده پرسی، نهوه ج باسه لموی؟ و دیسان بمسر لزکه دا دهنوشتانمهه مليان له کار
دهنایه وه. دیاره بپیک دواتر دیسان دهست له کمه کهیان ده نیتموه و قیت راده و هستنمهه و ناور
ده دنه وه بزانن لهو لايه ج بایه.

ژنه کمی به کره شیت پیاوه کان ده زمیری: "پازده ژاندرمه و نهفسه ریک ده بیته شانزده و
شمშ پولیسیش ده کاته بیست و دوو. سی کمی کلاو پانیش ده کاته بیست و پینچ. ده بیته
بیست و پینچ شه و. دلی پر بورو له ترسیکی نامز و شدرم و شتیکی وه ک خو به کم زانی...
ندوانه له دنیایه کی دیکوه هاتونون.

- نموکدت بهگ ده فرمونون؟ ههر ده نووست...

- خوایه گیان، سهیره. شموکدت بهگ قهت نده نووست.

رۆز ناوا بورو، شمو داهات. زهی هملئی لی هملدستا و بونی تالیکی لیوه دههات. تمپز
ده تگوت گهوابه ههورن دین. هر کمه و به ناچاری ده موجاوهی به لپی دهستی داده پوشی و
خزوی ده تلانده وه. تمپز کهولیان ده کردن. کم باشاری نده کردن.

مام خملیل گوتی:

- کوره دهستم بکنه وه. دهستم بکنه وه با مشوره ریک له چاره هشییه بخوم. نه من کمسم
نه کوشتووه. دزی ده کم، له یه مهمنی رام کردووه، درویان ده کم، نویزان ناکم و روزووان ناگرم،
بلام پیاو ناکوژم.

هموو گوندی یه کدهنگ هاواییان کرد:

- مام خملیل پیاو کوژ نییه.

دهسته کانی مام خملیلیان کرده وه. هاوایی کرد:

- زوبن و خیرا بکهن. لاسک و کلوش بینن. قالوری گوله به رۆزهی بینن، قالوری گه فهشامی
و کلوشی گه نم، خمرمانیک هملدنه وه.

گهنه کان ده مودهست به قسهيا کرد.

له ده روباره که ناگریکی گمهوره بلیسی سهند. باي روزها هم لیکردو. مام خه لیل
گوتی:

- جا نیستا بهرهو بایه که راوهست. تپز کمی به دوکه ل نایه.

همورو چون و بدره و بایه که، که دوکه ل دینا، راوهستان. دوکه لیکی گهرم دههات
وهخت برو پنی بخنکیت. نیتر تپز نه ما. بهلام گرمای دوکه ل که خراپت برو.

مولازم گوتی:

- زور باشه، باشه. له گلن هم موادن قسه مان کرد. شهوكهت به گ بیره دا نه هاتووه. وهخته
بخنکیت.

به پله غاريان دا و خزى خسته کاميونه کانيانهوه. دسمه جي سميارهيان دا گيرساند. شيبا
و شدو بایه ب رویشتنی کاميونه کان و هر رومه تيان ده که دت، دت گوت بلیسی ناگره.
پیاره کلاو پانه کان، گرچ خزيان خسته سر نه سبه کانيان و له چدقی شمه که داون بروون.
يه کيکيان گوتی:

- شهوكهت به گ ليره يه. نه گهر ليره نه بوايه، نه گهر نه هات بایته نیره، نه بزجی پارهيان
داوه به نیمه ليره يه لی بگذرین؟

بهرهو ليرهواره که لينگيان دا. وا راهات بروون. هم تا بهيانی نه سپيان لينگ ده دا و به وجزره
خزيان له گرمای و تپز ده پاراست. به روزیش ده نووستن.

گوندي نه مشهوده دهيان تواني به ناسووده بی بنوون. ناگره که کوشابزو. شدو دوکه لی له چهند
گوته ره بیهیک هله لدهستا، هیور هیور بولایان دههات. بایه کی توندیشی دههات و تمپوی ده فاند.

مه می دیك له شه که تیيان وهخت برو بمری. چهند جار ویستی ههستی و سه رینکی بیره که
بدات، بهلام نه می توانی له جیئی خزی ببزوی. همه مورو گیانی ده بزیراند، دت گوت همه مورو
نیتسکه کانی له شیان کوتاوه. بهلام نه ده کرا هه لنهستی. نه ممزد مه ترسیه کی شاوابی له کوزل
ببوروه که یان خودا یان تاشباشی مهزغان فریای که تو بروون. هدلزکان هم دین و پتر ده بن. ..

نه ونه پتر ده بن که پیاویکی گه مژه ش بیری بز نه وه ده چی سه رینک به بیره که دا بکات.
جاریکی دیکه له خزی نووسا. ده نگی له نیتسکانی هات. تاورپی دایمه و. قه لافه تیکی
زل و زه للاح که بپیکیش بز پیشه وه نوشتابزو، لوقی داویشت و ده روزی. دلی داخورپا.
نه کا نه و بی.

دەپەرپى و لىتى چووه پىشى. كابرا راوهستا و ناورپىكى دايىوه. مەممى دىكىش راوهستا. كابرا ملى رېيمى گرتىوه. مەممى دىكىش بە شوتىنيدا. بەو شىتوهى لەو تارىكە شەمەدا، كابرا لە پىشىدە و مەممى دىك بە دوايدا، بەرۇ بېرە كە چۈون. كابرا چۈو و لە سەر زاركى بېرە كە دانىشت. مەممى دىكىش لەولاترەوە و رووبەپۈرى دانىشت. هەلۆكان دىسان بە ناسماھەوە ھەر دەھاتن و ژمارەيان پەز دەبۇو. بالىيان لېنك دەدا و دەنگى بالىان شەۋى پېز دەكرد.

عەلى سەرى لى تىك چوبۇ. چىي نەمابۇۋە ئويش
 وەك ئەوانىتە باوەر بكا كە دايىكى كوشتووه. ناخۇ
 دايىكى لە پاش هاتنەكەي ئەوان مەدبۇۋ؟
 دلەخورپەيەتى و جىنگل دەدا. دەستى بۆ كار ناجى.
 لەوكاتەي شەۋىدا كە لە تەنىشت مەزراكە و
 بەومانگەشەوە دانىشتۇوه و لەگەل ڙنەكەي قسە دەكا.

١٤

عەلى لاسكە لۆكەيدىكى تالا و تۆزاوبى لە زارى نابۇ و دەيمىسى. وەك كەسيتىكى سابۇونى خواردىنى و تف بىكانەوە، نەويش كەفە ليچقە كەي فېتىددا يە دەرەوە و چىزى لى وەردەگرت. خىلەكە كە هەمۈوان دەستىيان لە كار و زىيانىان ھەلگىرتۇبو و باسى نەويان دەكىد. هيچ كەس تەنانەت خزم و كەسەكمىشى چاويان لە چاوى نەددەكىد و نەوانش كە چاويان لى دەكىد، وەك بىباوركۈشىكى چەپەل، لە رووى بەزەيىھە يان بە چاوىتكى سووكەوە و زىاتىش بە بىزازىسەوە لە بنى پىتىھە تا تەپلى سەرى سەيريان دەكىد. كۆيىخا سەفتر كە هيچ كەس قىسى لەگەل نەددەكىد، لە بنەوە دىنى دەدان. لە سەر وەسىيەتە كەي تاشباش كەس نەيدەداند، بەلام بە قىسىيان دەكىد. تاشباش تۆغلۇ ئەمە كاتىمى ژەندەرمە كان دەيانىرد، گۇتبۇرى كەس نابى لەبزى دە لەبزى بىگىرى، بەلام نەيدىگۇتبۇو كەس نابى گۈئى بدانە قىسى و قىسى مەبىستن... سەفرىش قىسى لەگەل ھەمۈوان دەكىد، بەلام هيچ وەلام ئەمەنلىكى وەرنەدەگەرتمەوە. وەلامى نەدەبىستەوە بەلام ھەركەسيتىكى پىتى خۆش بوايە بەگەز يەكتىكى دىكى دا دەكىد و ئەمە كارە ئەمۇ، لە ھەمۈ كەس پتە، تەنانەت لە "عەلى" يش پتە، مەممى دىكى شىت دەكىد. ترسىتىك ناخى عەلىي تەنىبۇوه. گوندى رۆز بە رۆز زىاتر لىتى بە قىندا دەچسۇون و توورەتر دەبۇون. نەوانش كە وەك ئىزرايىل لە مەرىمە مەينمۇوه، ئىستا كە ناوى دەھاتمەوە نىپۇ

ناوان - خۆ بەردەوامیش هەر باسی نەو بۇو - هەر دوو چاوبیان دەبۇوە رووبار و فرمیتسکیان بۆ
ھەلەدەشت. ھەزار و يەك حەقایەتیان لە سەر نەوهىكە عملی چۈن و بە ج زەجر و نەشكەنگە و
ئازارىتک مەرىمۆكى كوشتبۇو، ھەلتىبەستبۇو و ھەممۇشى بە گوتى عملی دەگەيىشتىنەوە. ھەممۇ
رۆزى حەقایەتىنىكى نوتىيان ھەلەدەبەست. و ھەر پېتىج شەش رۆز جارىتک مەرىمۆكىان بە مەرگىتكە
دەكۆشت. نەو حەقایەتانە، بە پېتى دۆستايەتى و نىزىكىي خەلکەكە لە عملى و رق و
بىتزاپىيەكەيان لە مەرىمۆك جىاواز بۇون. زەلەجە ھەممۇ شەۋى لانىكەم سى خەونى بە مەرگى
مەرىمۆكەوە دەدى. ھەممۇ گۇندىيەكان لە مندالى حەوت سالاندەوە تا پېرى حەفتا سالاندیان،
دىلىيا بۇون لەوهى عملى مەرىمۆكى كوشتووە. كەس بە مىشىكىدا نەدەھات كە باشە عملى بۆ
دەبى دايىكى خۆى بکۈزى؟ و كەسىش تۆزىتكە دوودل و درەنگ نەندەبۇو.
يەكىتكە لەو نەقلانى دەيانگىزىيەوە، نىتە عەلەيى پىشىت دەبۇو. كىنەتلىي بەستبۇو؟ عملى
بۆى نەدەدۆززىيەوە. خۆ دۆززىيەوە، ھەر چۆنیتک بوايد عملى قىسىمەكى لەگەنلە دەكەد و لە سەر
نەو درۆزىيە پېتى دەگۆت پۇرتىك چەند كەلىزىيە.

گوتى:

- ئەلەيف، باشە نەمنىن ج خرپاپەيە كەم بۆ نەو گۇندىيەنانە بۇون ناوانم لى دەكەن؟
عملى لە حاندى حەسمەن و ئۆمىەخانىش سەرىي ھەلتەدەھات. چۈنكە نەوانىش وەك
گۇندىيەكان بە تۈورەبىي و دوژمنانە سەيرىان دەكەد. لە نىتو ھەممۇ خەلکى ئاوايىھەكەدا تەنەيا
دوو جووت چاو، وەك جارى جاران بە خۆشۈيىتى و مىھەربانىيەوە سەيرىان دەكەد. يەكىكىان
چاوه پەرووشه كانى مام خەليل بۇو كە كەوتوبۇونە بن بىز سېيىھەكانىيەوە و نەدوپەر چاوه مەپى و
درەشت و زۇلۇن و پېر لە عەشق و خۆشۈيىتىيەكانى ئەلەيف بۇون.
ئەلەيف بىتەنگ بۇو. نىدەتowanى ھىچ بلىي و ھىچ دەرمانىتكە بۆ نەو دەردەي مىزدە كەمى
بەدۆزىتىمەوە. لە پەۋارە و خەم و خەفتەدا دەمەر و زىنلۇو دەبۇوە.

عملى گوتى:

- پېت وايە تا دەگەرپىنەوە دايىكم خۆ رابىگرى و نەمرى؟
خەم خەفتە روخسارى ئەلەيفى داپۇشى. چرج و لۆچى قوللىي پەۋارە تەنانەت لە بن تەريفەي
مانگەشەوە كەشدا دىيار بۇو. گوتى:
- بە باۋەپى من نامىرى. نامىرى بەلام خۆى دەكۈزى. نەمنى پېت وايە خۆى دەكۈزى. وەختىتكە
دەگەرپىنەوە، لە سەر رىتىگەي كاروانەكە، تەرمە كەمى دەدۆزىنەوە.

- یانی تو دهليي خوي ده کوژي؟

- نه گهر بزانى ليره گوندي ج بهلايه کيان به سر تو هيناوه و خهريکن همر به زيندوسي کدولت ده کدن و وخته و هك سه گ بتخون، به دلنيايسده خوي ده کوژي، بهلام بيت و بزانى نه توش و هك گونديه کان ثبوت بهلاوه گرنگ نبيه، ثيت کاتي ده گهرپتنده، زهق و زيندور ده بینيشهوه. تهناهت ده بیني و هك كچولمه کي پازده سالانه قيت و گداش.

- نانه که بهشي ده کا؟

- نه گهر پيئي خوش بي بشي ده کا.

- چيشتيش لى دهنى.

- نه گهر پيئي خوش بي.

- جا چيشتى چي؟

- له ثاويي، نيستا لانيکم، ده پازده مريشك و کلهشىر بهجي مانون. نه گهر هر روزي يه کيکيان بگرى و لىتى بنى...

- جا دايكم بهو ته مەندوه چون نهواندى پى ده گيرى؟

- كيفي بىتى زور باشيان ده گرى...

- له بدر ده ماله کاندوه باخچه‌ي سدوزه و كمودرى لىتىي... له خوارتىشده پەرزيى بىرینج و... له گەلن نەوهىدا لىرەوارە كەش يالابووكى هەيمه...

- هيچ مەترسە و خەمت نەبى. نەحە شىتۆكەش دەچىته لاى. بەشكى بىباتە كۆشكى حەزورە كەشى. بەشكى بچى و له ثاوايىش لە گەلىدا بىتىتىوه. دوو بە دوو پىتكەوه، له ثاوايى... يەكى شىت و يەكى پىر و پشت كۆماوه... هەتا ده گەپتنىدە جوققاوار له مريشك و کلهشىر دەپىن...

- تەليف، پت له هەر شتىك حەزم له چىيە؟

تەليف پرسىي:

- حەزىت له چىيە؟...

- نه گهر پىتم بلىن نەرى "عملى" يە درېز... نه گهر پادشاي پەريسان بى، نه گهر پىغەمبەر گەورە كەمان بى. بلى... نه گهر تاشباش تۇغلۇي برامان بى و بە من بلى نەمى بەندەي خودا، نەى "عملى" يە درېز، هەر ئارەزوویە كى هەتە داواي بکە... دەزانى چىم دەۋىست؟ دەمگوت ئارەزوووم نەوهىيە كاتى له لوڭكە رىنىنى ده گەپتنىدە، دايكم له دەرەوهى ثاوايى بە پىرماندە بى

و بلی؛ "به خیر هاتنمه، خیر و بدره کمتان هینا، له چوکوراوای پر له بدره کت چیتان بز من هیناوه تمهوه؟

ئەلیف ناخنگى ھەلکىشا و گوتى:

- ئەمنىش جيا لموه هىچ نارەزوویە كم نىيە.

- جا ئور كات، دەچۈرم و لمبىر دەم يەك بە يەكى گوندىيە كان رادەوەستام و تېتىكم لە نىسو چاوابان دەكىد.

وا لەو خەيالى خۆيدا نوقم ببۇو كە تەنانەت ئاگاي لەو تەپۋيانەش بىابۇو كە ناگىريان لە پىشى بەردەدا و خويىنە كەيان دەمژى و بە سەرچاۋىيە نۇوسابۇون.

بېرىڭ دواي نەوە، لە دەم چەمىي جەيمانەو ناگىرى گەورەيان كەرده و چۈون لە بەر با و دووكەلە كەي دانىشتى.

لەممە دەوا، ئەر ناگىر دەبۇو تا بەيانى بايسى بۆ ئەوەي گوندى لە بەر دووكەلە كەي بىدون و تەپۋىيەيان نەدا. هەمۇ شەۋى يەكىكىان دەكىدە كېشىكى ناگىر كە كە هەتا بەيانى نەھىتلىنى بىكۈزۈتىمە. يەكەم شەو و بەر مەمى دىك كەدەت. مەمى دىك نېيدەويىست يەكەم كېشك قىبۇل بىكا، بەلام گۈندىيە كانى پىن قايل نەكرا.

مەمى دىك كە ناگىر كەي دەكەدەوە، دەلەخورىپەي بۇو و ترس و دەلمەراوە كەي لەوانە ببۇو دلى بىتەقىنن. بۆ ساتىكىش چىيە نېيدە تواني چاوى لە ئاسمانى سەر بىرە كە ھەلگىرى و لە دوورەوە شەقى بالى ھەلتۈكان دەھات و گوتىلى ئى دەبۇو. ناخۇ ئەوەي لە سەر زاركە بەردىنە كەي بىرە كە دانىشتىبوو، ئىستاش لەۋىتىھ ئاخۇ تەرمە كەي لە بىرە كە هىتنابۇو دەرى؟

بەيانى زۇو، كە لە خەمەنەستى، دەبىنى ھەلتۈ ئاسمانە كەي چوکوراوايان داپۇشىو. نارا بچىتە پىشى، هەر واي لى دى. كورە خۇ دىيارىش نىيە ئەو هەمۇو ھەلتۈيە لە كۆتۈھ دىن، پۆل پۆل دىن و لە ئاسمانى چوکوراوادا دەسۈرپىتىنەو و دەخولىتىنەو. سۈورانەوەي ھەلتۈ لە بن تەرىفەمى مانگە شەو دا حالتىكى نامۇي ھەمە... دەلىتى پەشىتىنەتكى گەورەي ئاسمان رايىختى، بە بادا دەشە كېتىمە و شەپۆل دەدا. بال و پەپى بىرىقەدار، بالە كائيان لە بەر تەرىفەمى مانگ بىرىقەيان دى.

"بە ئانقەت لىرە بەجىيان ھېشىتىم، بە ئانقەست... هەر ھەمۈيان دەزانىن. ھەمۈوان دەزانىن و لە بىنەوە سەيرى من دەكەن و گالىتم پى دەكەن. چۈن دەبى نەزانى... مەحالە...

عملى دەستى ئەلیفى گرت و گوتى:

- سهیری ندو گوندیسانه چندنه خراب و هیچ و پوچن. باشه چما ده کری بنیاده ندوهنده چهپل بی؟ به دیتنیان رشانهوم دی. ندوهی ندوانه له گهله منی ده کهن، هیچ گوندیسیدهک له گهله ندویتی ناکا... ندوانه زور چهپلن. هر باب و بایپریشیان چهپل بورو. چوون به حوكمه تیان گوتوروه. کوره خز چیی وای نه مابوو سهرم به پتهوه بکهن. سوپاس بو خودا مفوذه که پیاویتکی ثیر ببو. بروای به قسه کانی من کرد ندک هیی ندوان. مولازمه کوش کهیفی به من هات.

نهلیف:

- باشه ندوه چون ببو؟ برووا ناکم. کدوا ببو لدو حوكمه تمشا...

عملی گوتی:

- مفوذه که خملکی نهنتبه. خملکی نانتیپ باش و جوامیر و ثیرن. خوزگه شهمنیش خملکی ندوی بوایدم. به خودای خملکی ندوی بوایه قدت تووشی ندو نه هامه تیانه نه ده بوم... نیستا نه گدر دایکم مردبی... وختایه کی ده گدینه نه ناوایی، ببینم دایکم مردووه و له گزپری که تووه... دهستیکیشی له زاری سه گتیک دایه... خز ندو کاته..

هر دووکیان بیندهنگ بعون.گ

شده که پر ببو له ده نگی جبر و جانهودر. وزه وزی تمپو قیامه تی نابزوه. بایه که نیشتهوه و گرمای ندوه که شیدار و بدین ببو. شمپول شمپول گدر مایه کی بدین له زهیمهوه هله لده ستا و به سه رو ده موجا ویان ده کشا.

- لوانه شه تاشباشی برام وهلی بی. لوانه شه نیستا له نه شکوه تی چل سواره که، لای ندو چل پیاوه نه مره بی. لوانه شه تاجیتکی له تیشك له سمر بی که وده خز ده دره و شیتهوه. لوانه شه تا نیستا ردینی دریز و چرممو بیویت و وده تور کهوبیت سمر سینگی. نیشد للا تاشباشی موزغان، ننه مریمکی له پهنای خزی گرتوروه و دالدهه داوه و نیستا ده پیارتیزی. نیشد للا ناگای له و دزع و حالی نیممش ههیه... نیشد للا تاشباشی برام بوروهه وهلی... به ده گمن هله لده که وی نه لیف توروه بی و نه توانی پیش به توروه بونی خزی بگری. توروه ببو و گوراندی. عملی قدت ناوا به توروه بی نه دیدیبو.

نه لیف گرماندی:

- ناگات له ده مت بی، به "سه روهر" مان ناوی بینه. باشه ندوه دامنا سمرده مانیک برادریشت بوبی، هر چیمهک بی تؤ ندو وهلیه و نه تؤ بنیاده. نه گدر تؤ ناوا قسمت نه کرد بایه و له بدر تاشباشی سه روهر مان پارا بایتهوه، نه و هم تا ده گهرا ینهوه، ننه مریمکی

دالله دهدا و تمنانهت دهبرده نهشکه و تهکیشی. به لام نه تز نازانی ثاگات له زمانت بی. پهیتا پهیتا دهليي "تاشباشي برام". نهو برای تو نبيه. سهروهرمانه. نهوانهی لمبر دووكله که دانيشتبوون، گوييان له دهندگه دنگ و هراکهی شدلیف بسو. زلهجه گوتي:

- ده و جيرانه خوشه ويسته کاغم، له خدويمدا عملی دايکى خۆى كوشتبور و عمليفيش منداله کانى ورد ورد دەنهنجنى. خۆم بىن نەگىرا. هاوارىتكىم كرد و له خەۋى راپەرىم. نەلifiش رىك وەك نىستا دەيشيرىاند. بچن و له چنگ نهود حەيوانە خوتىنمۇ رزگارى بىكەن... بېۋن... كەس له جىنى خۆى نەبزۇوت.

لەو لا ترهوه، لەو بىرى ناگەرە كەوه، كەۋاوه سېيەكەي سەفر لە بىر شەنبابىيە كى نەرم كە هەلىكىرىدبوو، ھىمەن ھىمەن دەجۇولايەوه. لە ناويسەوە دەنگى سەفر كە گۈرانىيە كى دەگۇتعوه و ديارىش نەبۇو ج گۈرانىيە كە، دەھات و كويىخا سەفر بىرى دەكردەوه: "عملىي سەگباب... هەتا من ھەم ناھىتلەم ئاويتكى خۇش لە قورگەت بچىتە خوارى... ناھىتلەم ئاواي بىخىزى، ژىن و مندال و گوندى و گزىزە كەم و خزم و كەسم من نەدوينەن و توش كەيفى بىكمى؟ ناھىتلەم ئاواي بخۇي. لە كونە لووتت دەھىتىمەوه دەرى. نەوه دەشىبىنى. ھەرۇھا سووك و رىسوات دەكەم. خۆ دەزانم تو مەرىمۆكت نەكوشتووه، بىلەم ھەتا دەگەپتىنەوە مەرىمۆك دەمرى... دەمرى، دەمرى. مەرىمۆك دەمرى و خەلکى ئاوايى كە دەگەپتىنەوە و سەمير دەكەن مەرىمۆك مەردووه. نەتۆش، نەتۆش، نەتۆش... "عملى" يە درىيىھىچ و پۇوج... نەو وەلىيە گلاۋەتان، نەو تاشباشە گلاۋەستان مەردووه و قەل و دال و دەعباى كىتى خواردوويانە. نەتۆش، نەتۆش "عملى" يە درىيىھىچ، نەتۆش دەمرى. مەرىمۆك دەمرى... پېتانا وايە دەتوانن نەمن ھەر وا نەشكەنخە بىدەن؟ خەياڭىstan خاوه. يانى كويىخا سەفر تۆلە ناكاتەوه؟ كورپى كويىخا "خدر"؟... دەست لە ھەمۇ سەرەوت و سامانى خۆم ھەلەدە گرم. نەگەر پېتىسىت بىنى، لە گىانى خۆشىم مائى دادەنیئە بىز نەوهى مەرىمۆك بىكۈژن. جا نەو كات نەتۆز بېۋە و دەرد و كولى دلت بىز بىرەدە كەمی ھەمورازى سلىمانلى ھەلپىزە. ھەر ھەلبىزە و بلى دايىكم نەكوشتووه. پېت وايە نەو گوندىيانە، لە حەوت سالانەوه ھەتا حەفتا سالانەكەيان، شايەتتىت لە سەر نادەن؟ نەوانە خۆ تاخرييە كەمى من ھەر دەدوينەن. يان دەمدەدوينەن، يان ھەرقىي بەلا و نەھامەتىيە بە سەريان دى. نەمن دەستم لە گىيانى خۆم شوشتووه. لە پىشدا تاشباش تۆغلۇ گۆتبۈرى دەرم داوه بە سەفر... دوايىش نەتۆز وات گوت، "عملى" يە درىيىھىچ... باشه رەوايە نەوندەم خراپە لە گەل بىكەن؟ چما نەو مەملەكەتى

تزوروسه لوره‌تهی هدیه، کوچکایه کی و هک منی به خووه دیتووه؟ جا نیستا نهندگز هر خراپسه
له گهله بکهن. چما خودا همه‌له‌گری. نه من هرجی همه و نیمه فیدای نه و گوندیسانهی بکم و
جا نهندگوش بین نهوا له من بکدن. و هلیم بت دروست بکهن. چما پیاو نهوهی پس قهبوله
ده‌کری؟ چون شتی وا ده‌بی، پیاو به‌بی بیستنی قسمیه کی دوستانه و خزمانه و گهرم و برایانه و
تدناههت به‌بی قسمیه کی دوژمنانه و پر له بیزاریمهوه بزی. تاشیاش نه منی نه کوشت، بدلام
نهوهی به سدری هیتنام، له مدرگیش خراپتره، بدلام... بدلام نه من نهندگز ناچار ده‌کم قسم
له گهله بکهن. هرجی له ده‌ستم بسی ده‌کم بت نهوهی زارتان پس هدلپچرم. خدونیکم بت
"عملی" یه دریز دیتووه... نه ویش ج خونینیک. هدتیوه بیناموسه... پیت ده‌لیم پووتیک چه‌ند
کیلویه... نه اوی له گهله منتان کرد، چما خودا همه‌له‌گری؟... هر سی ژنه‌کم، که له گیانیان
خوشت ده‌ویستم، لمه‌بیان ده لمه‌بزم ناگه‌بری و یه‌ک قسم له گهله ناکمن. تدانهت که
سه‌رجینیشیان ده‌کم... نه‌دی له کاتی سه‌رجینیکردنیشدا... کوا خودا همه‌له‌گری؟.. تدانهت
منداله چه‌پکه گوله کانیشم زار ناکه نهوه قسمیه کم له گهله بکن. ثای مدرگ له کوئی نه و زیانه
له همزار مدرگ خراپتره. پیتان واشه تزله‌لت لی ناکه مهوه؟ پیت واشه به‌زهیم به فرمیتسکی
چاوتدا دی؟ نه مسال خوا بزی گدیاندن. نیتر تا مردن چاوتان به مهزاشه کی و هک نهوه
ناکه‌ویتهوه.

مه‌می دیک که ناگره که باره و بار ده‌کرد، همه‌مو گیانی لدرزی. له زونگاوه دوره‌که‌وه
قیره‌ی بوق هستا و ده‌موده است بیتدنگ بیونهوه. له تاریکایه که‌دا، له ناسانه پر له نهستیره
درشته کانهوه، هه‌لوزکان له پهله‌یه کی کالی دور ده‌چوون.
"نهو پیاوی له سدر زارکی بیره که دانیشتوروه، ناخز له ناوینه‌ی ناوه که‌دا ده‌موجاوی
مردووه که نایینی؟ نهو کابرايه مردووه که...."

مه‌می دیک نوچمی ثاره‌قه ببو. هه‌واکه‌ی قورس و شیدار ببو. ناگره که بلیسیه ده‌کیشا و
تین و گرمایی له زه‌ویه‌وه بهز ده‌بیوه و له لایه‌کیشه‌وه ته‌پز و میشوله..

مه‌می دیک بیری کرده‌وه، بیت نهو پیاوی له سدر زارکی بیره که دانیشتوروه، مردووه که
ببینی، باشه ج ده‌کا؟ ههر به راستی چیی ده‌کرد؟ هیچ... خاترجه‌م ببو و بیری کرده‌وه که
باشه نهو پیاوه بت ده‌بی چاو له ناوینه‌ی ناوی بیره که بکا؟ به‌خوی گوت: "بمیانی زوو... نا،
سبه‌ی شهوه، ده‌چم و مردووه که له بیره که دینمه‌وه دری."

"عملی" یه دریز ناخنیکی قوولی هملکیشا و پرسی:

- نه لیف، نهو چهند رژوهه قفل‌افته‌تی سده‌فرت دیتوده؟ هدر سهیری من ده کا و پیتده‌کدنی.
دوینیش که به ته‌نیشتمدا تیده‌په‌ری، تم‌شمرینکی هاویشت و گوتی: "ده‌لین مریم‌وکت برزاندووه
و خواردووه... هیچ لیت به دور نییه." نه‌متوانی و‌لا‌می بده‌مه‌وه... تاشباشی سروه‌رمان،
تۆبە، تۆبە، کاریکی به‌جئی نه‌کرد. نهو پیاوه چیی لە زاری دیتە ده‌ری بە هه‌مووانی ده‌لی،
بەلام کەس ناتوانی مته‌قى لیتە بیی و و‌لا‌می بداندووه. پیم وايه شتیکیشی لە بن سه‌ری دایه
بۆ من. نه‌تۆ رات چییه؟

نه لیف گوتی:

- پینکه‌نینیکی قور و بیتامی هەدیه. گوندیش هەموو کلکیان لە کلکی نهو نالاندووه. نه‌تۆ
ھەرچۆنیک بی، دەبی خۆزت بگەینتیتەوه دایکمان. نه کا بە‌لایه کی بەسەر بی.

عملی:

- خۆ دەبیینی، چۆن و چهندە خیرا لۆکە دەرگەوه. دەبیینی. خۆم پیم سه‌ریه دەستم وا دین و
دەچن، هەر دەست بۆ لۆکە دەبەم، نەوەندەی يەك و دوو جەوالىم پې دەن.

- هەر بۆیەشە خەریکن شیت دەبن. دەبیین سىٽ ھیننە، پېنج ھیننەی نەوان لۆکە
دەرنییەوه. زۆربەش لە بەر نەوەیه وا تورەن، نەك لە بەر کوژران و نەکوژرانی دایه گیان.
دایکتیان کردووه‌تە بیانوو.

عملی:

- هەر گوویە کی پییان دەخورى با بیخۇن. با نەمن قەرزە کانم پاك بکەم و بگەمەوه
دایکم... دایکم...

ھەمووان نووستن. ئاگەر کە دامر کاپیوه و تەنیا بلىسەیە کی بچۈرۈک لى ماییوه.
شەنەیە کی نەرمى دەھات. شەوەکە تۆزىتىك رووناک بۆوه. کامیونىتىك بە رىنگا دور
دۇورە كەدا تىپەپى و درى بە تارىكايىھە کە شەموى دا. دەنگى کامیونە كە لە رەۋەزە کانى
ئاناوارززادا دەنگى دایمەوه. عملی ماوەيەك چاوى لە کامیونە كە بېرى. چراى کامیونە كە
دارستانە كەدی رووناک كرددەوه.

گوتی:

- نه لیف، نه لیف.

کە ناوارى دایمەوه نه لیف خەوی لىكە وتبوو. بەخۇزى گوت: "نە داماوه، قەت بەختمەرىي و
خۆشىي نەدى. ماندوویەتى لە لايەكەوه و نە نەھامەتى و بەلایانەش وابە سەر گوندە كەمان

دین، له لایه کی دیکموده، دهردی بینده رمانی دایکیشم دهردی سریباری دهردانه. کوره بنیاده
بدردیش بی خوی پی ناگیری.

دایکی، یەك به مەیدان له خۇلۇن و خاكە كەدا كەتووه. رەگە كەنگەرىتكى درکاوىي بە
دەستەوەدە. باسکىتكى نەماوه. لە بىنەوە هاتۇوهتە دەرى. لە دوورەوە لە ليڭايىھە وشك و
بىرەللىنىڭە كەوهە، پېرە گورگىتكى لەر، بە كەلەكەي تېك قوبىار و زمانى دەركىتىشاوهە، بە لارە
لار دىتنە خوارى. بىنۇ مىردووى كىردووه. بىرېك دواتر، مەرىمۆك لەتۈپەت دەكا.

عملى ھەولى دا نەو خەيالاتە لە مىشىكى دەراوى. گورگە لەرەكە و تەرمى دايىكى لە پېش
چاوى لابىرى. بەلام دەتكۈت ھىچ نەقەوماوه، گورگە كە دىسان بە لارە لار لە ليڭايىھە كەوهە
بەرەو تەرمەكەي دايىكى دەھاتەوە. لەو ليڭايىھە بىرەللىنىڭە كە زەۋىيە پېر لە درپو و دالەكەي
لە بن تاواھ بەتىنە كەدا قەلتىش قەلتىشت بىبۇو...

گورگە كە هات. لە مىردووە كە چۈوه پېشى. زارە زلەكەي داپچىرى. ددانە سېيەكانى وەدەر
كەوتىن. مىراندى، بەلام نەيتوانى تەرمەكە ھەللىرى، نەو گورگە لاسارە چەند جارىتكى لە
مىردووە كە چۈوه پېشى و ھەموو جارىش بە زمانە داچۈزۈۋە كەيەوە ھەر بە ليڭايىھە كەوه بۇو و
دىسان بە نىئۇ كەنگە وشكبووه كاندا بە لارە لار ھاتەوە خوارى.

عملى بەخۇى گوت: "دەبى تا زۇوه خۆم بگەيتنىمەوە لاي دايىكم." و سەرى نايە سەر
بالىفەكەي و بىرى كەرەوە: "ئەگەر بەر لە مىردى بىيگەمىي، ئەگەر بىيگەمىي..." ئەوجار
گوتى: "بەيانى وەپى دەكەم." پىنځەكەي بەسەر خۇى ھەللىكتىشا. نەوجار گەۋالىمەك تەپۆز
ھەروڙمىيان بۆز ھىئىتا. عملى ئەوهندە شەكەت بۇو، نەيتوانى دەريان بىكا و خەوت.

کوندی سه باره ت به مهرگی مریمۆک گەلی چىزىكان
دەگىپنەوە. ھەمۇو رەو رووداۋانەش لە نەڭىشى ئەۋەندە
گەرمداكە، لە گەرمان كەس ھەناسەي دەرنایە، و لە
نېوەپەيەكدا و كاتى لۆكەپىنەوە دەقەۋىتىن.

15

ھەواكەدى لە رادەبەدەر گەرم بۇو. سريوهى هىچ شىتىك نەدەبىسرا. پەلەي ھەورە سېيەكانى سەر دەريايى سېيىش دىيار نەبۇون. ئاسمانى ساو و سامال و چۈل بۇو. تەنانەت بالىندە يەكىش بە ئاسماぬوه نەبۇو. سەر رەوەزەكانى ئاناواھىزاش بالىندە يەكى لى نەبۇو. رەوەزەكانى ئاناواھىزە وەك بلىنسەيدىكى رەش، لە گەرماكەدا ھالاۋيان لى ھەلدەستا. زەویيە سورەوبۇوه كە، كلىوش و لاسكە گەنلى دووردرابە و ئاواي جەمەجان و لۆكەمى سېي كە وەك دەمى تىئىچەقىز دەبرىسىكانۇوه، لە نىوان دەرەوشانۇوه كە زىيىندا ھالاۋيان لى ھەلدەستا.
زەویيە كە دەتكۈت ئاسىنى سورەوبە كىراوه.

ئەلىف قەرتالە كەدى دەستى فېرى دا. بەرەو ئەو بەرمىلە ئاواه چوو كە بېرىك لە مولاتەرەوبۇو و قاپەكەى پې كرد و ھەلىقۇراند. ئاواه كە قۇرۇپاوى و زەرد و وەك خۇتن، شەلمەتىن بۇو. ئەلىف بە ھېمىنى و بەدەم پىشۇرداۋانەوە ئاواه كەدى خواردەوە.

پالە، بەبى ئەوهى خۇيان بىجولىتىن، بە سېايى و بە نۇوكى پەنبەيان لۆكەيان لە قۆزاخەى دەرەكىشا. تەنانەت چەلە گىايەكىش چىبىيە نەدەبزۇوت. ھەر دەتكۈت نەك لە بن تىشكى خۇردا، بەلكو لە بن قورقۇشمى تواهدان. دەستە كانى عەلىيىش جوولەيان لى بېابسو و خۇيان لە گەل ئەو دەنبا بىتجولە كەرىخەستىپە. چو كۈوراوا لمۇھىمە ھەبۇو رۆزى ئاوا بىتجولە و قورس و خەستى بە خۇرە نەدىبۇو.

نهلیف نه و قوزاخانه‌ی ژماردن که له به چله‌کهی بردستییوه بیون. به خوی گوت: "بیست و همشت ده‌نک. ماشه‌لای خوای لمو بده که‌تمی. " بهبی نهودی بجولانی، لۆکه‌ی هەر بیست و همشت قوزاخه‌کهی دەرکیشا. روویسپرووی نه و بپیشک لمو لاترده، بپکه تەماته‌یدک سورر دەچزووه. نەلیف پیش هەمووان دیتی. بپکه که پې بیو له تەماته‌ی سوور و گەبیو. شەپۆلیتکی شادی بە دلیدا هات: "پلاوه‌کهی بەتمام دەبی. " ریتک لمو کاته‌دا که دەبیویست خوی باویتە سەر بپکه که، له نەکاو دیتی دوو ژن خزیان ھاویشته پیشی و له جیشی خوی وشک بیو. ئەکان دەموده‌ست بپکه تەماته‌کەیان دارپنی. نەو بپکه‌یەی تاولیک لەو پیش سوور دەچزووه، نیستا هەر لقە رەش و رووتە کانی پیوه مابوھ. نەلیف بپکه‌یە کی دیکەی دی. هینشتا نەجوولابو کە نزیک بە دە ژنی دیکە هەرووژمیان بۆ برد. چىي زیاتر دەچوو پیشی، بپکه تەماته‌کان پەر دەبیون. کریکار ھەمۇوی خەدیریکی تەماته کۆزکەندەوە بیوون. نەگەر حەسمەن نەدەببۇ، نەلیف تا دەجوولایدەوە، نەو شەوه ساوارە کەیان بەبی تەماته دەمایمەوە. باش بیو له پیش حەسمەنەوە و له نیتو لاسکە بەرز و شینە کانی لۆکەدا، بپکه تەماته‌یدک وەدەر کەوت... و حەسمەن دەموده‌ست، له چاوترورو کانیتکدا، بپکه‌کەی دارپنی.

تەماته کریکارە کانی بۇۋۇندەوە. خىتراتر بەربۇونەوە لۆکە رىنینەوە. هەر ھەمۇو چاوايان بپیبووه دەستە کانی عەلى. خەدیرىك بیوون له داخانى شىت بن. دەيانگوت:

- دیارە هەر کەس دايىکى خوی بکۈزى، ئىتە دەستە کانی وەك دەراسە کار دەکەن.

ملە درىيىز و پې لە چىز و لۆچە‌کەی زەلەجە درىيىز بىزۇوە. لەچكە سېپىيە‌کەی خىزىبۇوە سەر شانى و قەزە تەنک و خەنەلىدراروھ کانى وەدەر کەوتىوون. پرچە ھۆنراوە و بارىكە‌کەی لاي راستە دەتگوت كلکە پېشىلەيە کەوتۇوەتە سەر سىنگى. زەلەجە شەلالى نارەقە بیو:

- "ساتلىميش" دەيگىتىيەمەوە. ساتلىميش لە سەربازى راي كردىبۇو و له پىشدا سەرىتىكى لە ناولىي ھەلىتىنابۇزۇ. دەيگوت: "سەت خۆزگە نەچۈپا بامەوە ناولىي. " ساتلىميش دويىنى ھات و نەمپۇز رۆيىشت. دەيگوت: "لە چىاکان ھاتە خوارى... نەوە شانزەيەمین جارم بیو را بىكم. دوازدە سالە سەربازىم. هەر مانگىنکم سەربازى كردووە. لە لايەكەوە لە ترسى ۋەندرەمە و له لايەكىشەوە لە تىنۇتتىيان خەدیرىك بیو بىخنکىتىم. ناگرم لە ھەناوى بەربىبۇو. کانىساوى سوورە گول تۆزىتكە لە پىشىمەوە بیو. كەس بەو کانىيە نالى "کانىي سوورە گول". نەمن نەو ناوهە لى ناوه. چەوه سېپىيە کانى بىنى دەبرىسىكىنەوە. ناوه‌کەی دەلتىي سەھولە. شۇوتىيىە‌کى تىيىخە، نەوەندەي يەك و دوو له نیتو پەستەوە شەق دەبا. كورپە خۇ ناتوانى بۆ ساتىتىكىش پەنجەتى تىيدا راگرى.

دهیستی. نه من ناویم ناوه کانیی سووره گول. خدکی پیی ده لین کانیی: "چیلیک بوزیدران". خوژگه نه چوبایم. گویم له ده نگی نالینیتک بwoo. پیم به عه رزیمه وه رهق بwoo. سهیرم کرد نمهوه عملی سهري دایکیی له ناویک ناوه و لیتی گهراوه. لاق و جهسته مرتیمۆک له ده روهه، پدله قازه یانه. ننه مرتیمۆک خوی راده پسکیتئی و پدله قازه یهتی. نه منیش واقم ورماده و راوه ستام و سهیری ده کدم. کوپه عملی زر بقه وته. زر زر... سهري مرتیمۆکی له ناوه که نه هینایه ده ری. " ساتیلمیش دوای نمهوه ده لی: "نه نه مرتیمۆک جوولمی لی بپا. ماندو بwoo. لهرزی. دهست و پیی له بمر یمک کشانده و جاریکی دیکه ش لهرزی و لاقی راکیشا. " ساتیلمیش ده لی: "عملی سهري دایکیی له ناوه که هینایه ده ری و له تمنیشت کانییه که دریشی کرد. دوای تاویک، دهستی له کله کمی نا و سهیریکی دهورو پیشتی خوی کرد و نمهوجار تمنافیکی که له قهدی خوی نالاندبوو، کرده و له لاقه کانی دایکیی بهست و به لیٹایه که دا رایکیشا بدروه خوار. سهري مرتیمۆکی داماوه به عه رزه که دا ده کشا و قزوه دریزه کمی خوژل اوی ده بwoo. نه منیش نمهوه و هشوییان که توروم و پیی به پیی له گله لیان ده رزم. همراه ده لیتی سیحرو جادووم لیکراوه. عملی ناواریکی داییوه و سهیری کرد نه من به شوییمه وهم. چاوه کانی له ژیللا هاتن. وهک دوو گومی خوین. بهو چاوانده لیتم ورد بزووه. من ترسام و رام کرد. نه ویش که توه شوییم. نه من به راکردن و نمهوه غاردان. شه و روزیک ناوا رامان کرد و من خوم خسته نیتو شیوی ناشه کمی هه نارستانه وه و رزگارم بwoo. ده مزانی عملی ناویتی لمو شیوه نزیک بیتموه و ده ترسی. ماری ناشه کم بیناده به خپی قووت ده دهن. عملی دوو روزه بررسی و تینو له هه نارستانه که دا همراه چاوه بپیدا بwoo و نه منیش همراه و هتر. خوی هاتبامه ده ری همراه دهیکوشتم. ماریکی رهشی گدوره لی پیدا بwoo و هات و له بمر کونی کونه ناوه بزیکه په پکه خوارد. سهیرم کرد ماریکی دیکه ش هاتووه و نه وسهري شیوه کمی گرتووه. جا شه گهر نازای وده و لیزه بپو ده روهه. ماریک له سهرهی و ماریکیشی لمو سهیریمه وه. فکریکی باشم به میشکی دا هات. به خوم گوت: کوپه، عملی ده بی نیست رزیبی. جا له برسانیش زگم به پشتموه نووسابوو. ده بی لیزه بپرمه ده ری، به لام چون؟ رینک لمو کاته دا ماره کمی لای سهروو، سهري هه لینا. وهک بالندان به چاوینک سهیری کردم. له چاوه کامن ورد بزووه. ماوهیک همراه و سهیری کردم و نمهوه جار بسپایی خوشی و روزیست... " ساتیلمیش ده لی: "له شیوه ناوه بزیکه هاته ده ری و خوم گمیانده چوکوراوا. نیستاش نمهوه لیزه ده. " ساتیلمیش دوینی بهیانی عملی دیت و وهک میزؤکه دهستی کرد به لهرزین. وا دله رزی هم پرسه. له کمپهی بهیانیمه وه لهرزی

ههتا شموي. زاري ببوروه تمهلوي تمهقيو. لاقه كانى رهق ببورو و ده لهرزى. كه خور ناوا ده بورو، سهري همليتنا و ماوهيدك سميري ناسمانى کرد. ثدواجر له پر ده ربپرې. به دهه راکردنوه ههراي ده کرد: "خوايه گيان فريام کوهه. "عملی" يه درېژه هات، کوره فريام کهون...." ده موجاوى زهله جه پر بورو له چرج و لوج. پیستي تاو بردووی و وهک چەرمى لى کردوو. رۆز به رۆز ملي درېژتەر ده بوروه دېگوت:

- همى خوا بتپرې ج گدرمايمەكى. ئىستا گدرماكە به لايەكى، نمو ناوه قوراۋو و شلەتىنەش هەر بنيادەم دەکۈزۈ. نەحلەتى خودا لەمە تېپۈيانەمى چوکوراوا. لە حنەت لە تاشباشى سەرورەمان. ئىستا كە چووهتە رىزى چىل سوارەوە، لاتىكەم دەكرا كارىتكى وا بىكا خودا رسق و رۆزىيەكەي نىتمە لە جىئىھەكى دىكە بېرىتىمۇ و لە دۆزىخەي چوکوراوا رزگارمان بوايە... لە دوورەوە، لە باکورەوە، چىاكانى تۆرۈوس كە دەوراندەور دەشتىتكى پان و بەرىن و رېتكىان لە خۆ گرتىبۇو، نوقمى رووناكايى و تەم و مىۋ بە رەنگە خۆلەمېشىيەكەيەوە، هەر دەتگوت سات بە سات كال دەپىتەوە و دېتە خوارى و وهك بلىنى ورده ورده لە چاوان ون دەبى، وهك هەورىيەكى خەست لەو بەرى زەھىيە پان و هەراوهكەي چوکوراوا نىشتىبۇو. كرىتىكار نوقمى ئارەقه بۇون. بە هانكە هانك سەميرى لاي باکور و ناسمانى سەر دەرىيائى سېپىيان دەکرد. هەورە سېپىيە لۆكەيەكان هەلتەدەستان، ھىچ سەر و سۆراغىيەكىشيان نەبۇو. هاتنى ئەمە هەورانە بەم مانايە بۇو كە باي رۆزىاوا خەرىكە هەلەدەكتا. ئى گۆملەكىسىز نۆغلۇ:

- زۆر گەرمە. ئەمۇز بىرۋاندىينى. ئەمە هەورە نەحلەتىيەش خۆ دەرتناكمۇي، ئەمە با نەحلەتىيەش خۆ ھەلتاكا. خۆ يەك دوو ئەعاتى دىكە ناوابى، هەر ھەمومان دەپىشىن و ھەلەدەقرچىين.

جامانە بەسەر جامانەيان و ژنان لەچك و دەسماڭ و لاتىچيان لە سەرىيان لابرد. يەخە و بەرۆك كرانەوە. بۇنى ئارەقه چەمور و خەستەكە ورده ورده لە گدرماكەدا نىشتەوە. بۇنى ترشاوى ئارەقه و بۇنە تالەكەي لۆكە تىتكەلاو دەبۇون و لە چەقى گدرماكەدا دەنىشتەوە. بېرىك لە پېشىريانەوە، شتىك لە سەر لاسكە لۆكەيەك دەدرەوشایەوە و دەکۈزايەوە و بېرىقەي دەدایەوە. حەسەن پەلامارى دا. دەعبايدەكى درشت بۇو، پېشىتكى رەقى ھەبۇو بە ھەزار و يەك رەنگەوە... كەسلىك و خەت خەتى سوورى گەش و شىن و كريستالى و رەنگى زىرى جۆراوجۆر... ناسك و تورت... حەسەن دەعباکەي گرت، سووراندى و سەميرى كرد و ئەمەجار

هیور له سدر لاسکیتکی دیکهی دانایمهوه. ده عباکه له سدر نه و لاسکمش همر وا
ده برسکایمهوه. حمسن چاوی پر بعون له ثاو.

ناشقه که چدله، وله ساز لئی بذات، بذره و پیشده نوشتابووه و بدبی نهوهی سهیری
ده روبیشتی خوی بکا، بدبی جوله وله پهیکرهه لوكمی ده بینیمهوه. بدرزکی کراسه که
ناواهلا کردبوو و تورکه سپی و دریزه کانی سینگی که توپونه ده ری.
ئۆمه خانیش چاوی پر بعون له فرمیسک.

کولمه کچه که قیرسایل سور سور بعون. تاو بردبوونی و تورت و ههوهس بزوین بعون.
مه مکه خره کانی له بن کراسه که بدهه کرویشکهيان ده کرد. سهیری چاوی بمه به یمه
پیاوه کانی نیتو ریزه که کرد و هم دههات و گدرم دادهات و ناگری تیبه رده ببوو.

- له نهشکوتە که په ریان مریمۆك دلاایمهوه؟ "عملی، چما نه تۆ کوری من نی؟ چما
شیری نه و مه مکانه مت نه خواردووه؟ عملی، کورم بنیاده چۈن دلى دى دایکی خوی بکوژی؟
مه مکوژه عملی، هر کەس دایکی خوی بکوژی، قەت نازاو رزگار نابی عملی، مه مکوژه
عملی، باشه رۆلە لە گوندە به تاقى تەننى ده مېنەمەوە تا نەتۆ دەگە پیستەوە. " شەوی تا بەيانى
و بەيانى تا شەوی لە بەر عملی پارایمهوه. عملی نېيكوشت. بەلام بە پەتىکى نەستور
مریمۆك لېقەمماوهى لە دارە کاژە کە بەر زارکى نەشکوتە کە شەتمەك دا و گوتى: " دایه،
ھەتا ئىتمە دەگە پیستەوە نەتۆ لېرە بە. نه و رۆژه گەرامەوە دەتكەمەوە. " - "کوره عملی،
عملی، نه و زۆر لە مەرگە کە خراپتە، دەست و پىم بکەوە عملی ئى ئى. " عملی دور
کەوتبۇوە و رۆيىشتبۇوە و دەنگى مریمۆكى نەدەبىست کە لە كىۋە كاندا دەنگى دەدایمهوه.
زايىلەنگى مریمۆك لە چيا كان دەنالا و نەشکوتى په ریانى دەلدەزاندەوە. شەو داهات،
نەستىزە كان هاتنه ده ری و لوورە گورگان بەرز بۇوە. هەر شىتو و دەلىك و دەنگى گورگىتکى
لى دههات...

- کى شتى واي دىتۇوە؟ کامە هىچ و پوج و چەپەل؟... باشە نەمی بۆچى مریمۆكى لە
دارە کە نە كرددووه تەمۇوە؟

بىندەنگىيە کى خەست و زۆر و مەرگبار بالى بىسەردا كىشان. ھەمووان وشك بعون و
دەستە كانيان لە جولە كەوت. لە نەكاو دەنگىتک ھەستا:

- نە من دېتەم.

دەنگىتکى دىش:

- نه من دیتم.

"عملی" یه دریش که وه خۆ ھاتبزوه و دەستە کان وەک جاران ھەر خەریک بۇون، تاویتکى دیکە جەوالە کەدی پې دەبۇ لە قۆزاخە.

ئەو فېزىكە شەركەرانەی بە هاش و هووش لە فېزىكە خانە کەدی ئەنجىلىكەوە ھەستابۇن، ھەواکەيان ھەلمىزى و لە زۆر زۆر نەوى بە سەر سەرياندا تىپەرىن و بەرەو چىاكانى تۆزرووس چۈون و تاویتک دواتر لە پشت لووتىكە چىاكان لە چاوان نەديو بۇون. يە شوئىن نەوانددا پۆلە فېزىكە يەكى دىكەش ھاتن و رابوردن. لەگەن تىپەرىنى ھەر دەستە فېزىكە يەكىدا، كريتكارە کان دەستييان لە كاري ھەلدە گرت و قىيت رادە ھەستان و ھەتا فېزىكە کان لە نېتو تەم و مۇھە كەدى تۆزرووسدا لە چاوان ون دەبۇن، ھەر سەيرى ناسانىيان دەكرد و دىسان ملى دەنایەوە لە كاركىرنى. فېزىكە ھەتا نىتوارى ھەر ھاتن و بە سەر سەرياندا تىپەرىن و لە مۇھە كى تۆزرووسدا ون بۇون.

زۆر زۆر گەرم بۇو. كريتكارە کان روويان لە لاي تۆزرووس بۇو. چىاكانى تۆزرووس دەتكوت توانەتەوە و بۇونتە تەم و مۇھە، نوقمى تىشك، جاريڭ نەديو دەبۇن و تاویتکى دىكە وەک پاشتوينىتىكى بارىك، شىنائىيە كالە كەدى دەشتە كەيان لە ئامىزىر دەگرت.

چىاكانى تۆزرووس ھەر جاريڭى كەرماكە بە تەۋزم دەبۇو، ھەر ئاوا ون دەبۇن و بە دىيار دەكەوتىنەوە... كريتكارە کان بە تەمنى لە رىزىتىكدا كارىيان دەكرد. وەك دەنكە تمسبىتى حەنگاوارەنگ. لە دەشتە رىتك و كاكى بە كاكىيە كەدا، بىنادەمە کان لە دوورەوە دەتكوت مىزۈولەن و جولە ناكەن و لە جىنى خۆيان چەقىون. ھەر دەتكوت كار و پىشەيان نەوەيە دەشتە زەر و تۆخ سەوز و پې لە بىرىسکە بىرىسک و خۆلاؤيىە كە، بە رەنگى دىكە بېازىتنەوە.

- لووتى مەرىمۆك راساوه. خوين دلۆپ دلۆپ دەپرۇتىتە سەر خۆلە كە و ون دەبى. دەستە کانى مەرىمۆك تا مەچە كىيان لە خۆلە كە رۆچۈرون. مەرىمۆك بە گاگۆللىكى خۆى را كىش دەكا. لاقە كانىشى ھەتا گۆزىنگان لە خۆلەدان. دەموجاوىشى خۆلاؤيىە. لەوانەشە ھەرچى خۆتىنى ھەيدىتى بە خۇر لە لووتىيەوە بچۈرپىتىدۇ. ھەوسارىتك لە گەردەن مەرىمۆك دايە و سەرى دىكەي ھەدوسارە كە بە دەستى ئەحە شىتىكە وەيە... قەمچىيە كىشى بە دەستە كەدى دىكەوە و مەرىمۆك بە دەۋاي خۆيىدا رادە كىشى و ھەر كات حەزى لى بۇو دەگەرپىتىدۇ چەند قەمچىيە كى دەگەستىنىتى. گەيشتنە بەرەلتىنلىك، ئەحە شىتىكە مەرىمۆك بەو ئىش وردىكە بەرەد و چەمەدا رادە كىشى. دەستە کانى مەرىمۆك شەلالى خۆتىن. بەرده تىزە كان دەستييان بېرى. ھەر دوو كىيان

پیتکده له رهوه زنیک خلور بونهوه. مریمۆك سەرتاپىي خويتناویيە. له مل و باسک و پانى قەلشىوه كانىيەوه خويىن دەچۈرىتىهە. له زارىيەوه كەف و خويىن دىتە دەرى. مریمۆك له سەر رهوه زەكمە كەوتە نىئو شىوه كە و ئەوجار ھەستايىدە و خۇى بە سەرتاتە بەردىتكى سپى دادا. چنجرىوو كى لە بەردا كە دادە كە دادەگرى و دەپىنى. دىسان ھەلدەستىتەوه. چاوه كانى وەك چاوى بوق دەرپۇقىون. پاشتى شاكاوه... خېچ و خوار بۇوه... خويىن دادەنى... ھەسەر لە ملدا... ئەحە شىتە لەولاترەوه، له سەر بەردىتكى دانىشتۇوه و بىتىخەم و خەيال بە مریمۆك پى دەكەنلى. "عەللى" يە درېزىش لە سەر بەردىتكى دىكەوه راوهستاوه. مریمۆك عەللىي دىت. دەنگى دەرنایە. له بەر عەللى دەپارىتىمە، بەلام دەنگى دەرنایە. باشە بۆ دەنگى نىيە؟ دەلىٰ چى؟ دەپارىتىمە، كەچى دەنگى دەرنایە. رهوه زەكمە كان له بەر گەرماكە سورور دەچەنەوه. گېيان گېرتووه. بۇوهى نابن دەستىيانلى بىدەي. دەپىئە خويىنى مریمۆك بە سەر رهوه زەكمەدا دەتكى و دەمودەست دەبىتە ھەلم. مریمۆك دەپارىتىمە، دەلالىتەوه. ئەحە شىتۆكە بە تۈرۈھىيەوه لاقەكانى مریمۆك دەگرى و ھەلياندىنى و پەيتا بە رهوه زەكمەدا دەكىشى. مریمۆك ھېيشتا زىندۇوه و تەمنىا چاوه كانى وەك چاوى بوق دەرپۇقىون. خويىنە كە دەبىتە ھەلم و ھەلدەستى. مریمۆك لە سەر بەردا كە دادەنىشىتەوه. سەرى پەتكە كە ملى بە دەستى ئەحە شىتەوه يە... "عەللى" يە درېز لەولاترەوه دەستى بەرداۋەتەوه و راوهستاوه. مریمۆك خۆ لە بەر كەس ناپارىتىمە، غىرەتى نىزىنى وەي پى نادا، بەلام ئىستا دەلالىتىمە و دەپارىتىمە. ئەوه گىانە و گالتەپى ناڭرى گىان شىرىنە. لە دەنیا يە هېچ شىتىك لە گىان شىرىنەر نىيە و بىنیادەم بۆ گىانى خۆى دەپارىتىمە. چەندە باش دەبۇو كە بۆ گىانىش نەپارابايمە و ملى كەچ نەكىدبايمە. چەندە باش دەبۇو بىنیادەم غۇرۇرۇي خۆى بۆ هېچ شىتىك نەشكەندايە. بەلام مریمۆك دەپارىتىمە. دەنگى دەرنایە. ئەحە شىتۆكەش، شىتانە پىنە دەكەنلى.

- عەللى، عەللى، كورە چما ئەتتۇ دلت نىيە؟

- چما دلى تۆ دار و بەردا كورۇم؟

- مریمۆك نامرى... بەلائى گىانتە. هەتا تۆلەى نەو كارەتلى نەكاتمەوه نامرى... لىتى دەددە، دەيشكىنلى، دەيكۈژى، ورد ورد دەينەنجىنى، ئاڭرى دەددە، بەلام مریمۆك نامرى. "گىايەكى نەمرە" مریمۆك. عەللى، عەللى، هېچ بەزەيىك لە دەلتدا نىيە؟

- دلى عەللى لە ئاسن و بەردا.

- عملی، عملی، نه تۆریت ده کەوی^{*} کوری مریمۆک بى؟ دایکى دایکانه مریمۆک. رىئى دەکەوی دەست راگرى و به سەرييدا بپروات. رىتى بىگرن و ھەممۇ بەيانى و شەوان دەستى ماج بىكەن. عملی، عملی، باشە تۆزۈتكە، ھەر تۆزۈتكە ئىنسانىيەتت تىدايىه؟

- دلى عملی، لە دار و بىردى.

- وەرى كەوت. لە شىوه كەدا نەمامايەوە و وەرى كەوت. ززەر كەوت و ھەستايەوە. شەۋىنەكىان بە دارتىك ھەللىگەپا و شەۋىنەكىان بە كەوتىن و ھەستانەوە خۆى گەيانىدە كۆنە گۆپستانىتىك. لە بن دارە كەدى چاڭكى نۇوست. چاوه كانى ھەللىتىنا و سەيرى كەدە نەمە دارە گۆيىزە كە نۇقىمى نۇور و رووناكىيە و دەدرەوشىتىمۇ و شەوهە كەى كەدووەتە رۆژى رووناك و خەرىكە لە چىياتى تۆرۈسىمە بەرە خوار دەكشى. مریمۆک لە نىۋەرپاستى كۆنە گۆپستانە كەدا دەکەوی. بەيانى سەير دەكا ئەوە لە نىۋەرپاستى گۆپەكانە. ھەممۇ تىنى خۇى دائىه لاقە كانى و رايىكەد، ھەر نەيتوانى لە گۆپستانە كە بېچىتە دەرى. سى شەو و رۆژان رايىكەد و رىزگارى نەبۇو. بە ترس و لەرزەوە و بە ھانكەھانك لە گۆپستانە كەدا بە دەوري خۇيدا خولايىمۇ و لە تەنېشىت كېلىكەمە و لە بن دارە چنانرىتىكى نىتو كلۇر و سەرشىن، كە قەدى دارە كە ھەر تويكلىتىكى هىنندەي پەنجىدە كى لى مابۇرە، كەوت و جولەتى لى بېرا. لىك و پىزى دارە كە شىن بۇون. مارىتىكى رەش لە لەك شىنە كە دارە كە ھالاابۇو. مارىتىكى درىيەر بۇو. رەش رەش. مارە كە لە لەكەوە بەرە خوار دەخوشى و دەخوشى... نىستا تەنبا سەرى كىللىكى بە دارە كەمە مابۇرە. ھەناسەرى و دەموجاوى مریمۆک دەكەوت. درۆشە سى چوكلە سورە كەى دەركىشىبابۇو. سور سور وەك بلىسەي گې. مریمۆک ج بىكا؟ ھاوار بىكا؟ خۇ دەنگى دەرنایە. را بىكا؟ خۇ لاقى لە دوو نايە. ھەناسەي مارە كە وەك بلىسەيمەك بە سەر دەموجاۋىيەدە. مارە كە پەپكەي خوارد. وەك بەردىكى رەشى گەورە. بە خىتارىيەت و لە سەر سىنگى مریمۆک كەوت. مریمۆک تەنانەت نەيتوانى "ئاخ" ئىكىشى لە زارى دەربىي و گىانى دەرچوو... عملی، عملی! چما نەتۆرە هېيج... مەگەر نەتۆر... مەگەر نەتۆر... هېيج، دىن و نىمان و بەزەيت نىيە؟... عملی، عملی! تۆ ئازا و رىزگار نابى. شىرى دايىكتە لى حەرام دەبىي و تۆلەت لى دەكاتەوە.

- دلى عملی لە دار و بىردى.

* رىتى ناكەوی: لە مۇكىيان، واتە شىياوى نەمە نىيە. بە بايىيەوە رىتى ناكەوی كېچى منى بۇوك بىي... واتە بە خۆى و باوکىشىيەمۇ شىياوى نەمە نىيە...

چند پهله همور له ناسوی دریای سپیمهوه ههستان. بایه کی نه مرمیش ههليکرد و لهشی
کريکاره کانی فيتنک كردهوه و نيشتهوه. لمو رينگه و باناندهوه که وهك داوي جالجالزکه دهشته کهيان
گرتبووه، توئيزيتکي توز و خزل ههستا و نيشتهوه. تمنانهت شو كزه بایهش گيانيکي و هبر
كريکاره کان نايدهوه. دورموش شتى ههلكرد ** و دهست و پهنجي پاله کهونتهوه کار.

له باشورهوه و له سمر دریای سپیمهوه، پهله ههورتکي گموره، گموره تر بزوه و بدرزتر چووه.

مام ههليل به دهستي راستي برؤ سپييه کانی ههلاندهوه و رووي له باشور کرد:

- نه مزق باي نياري، زور فيتنک و توند و به تهوزم دهبي. لهوانديه بارانيشي پيوه بي.

- خوش خبر بى مام خهيل. به هاوينان له چوکوروا باران ناباري.

هموره سپييه کان ههر هاتن و زورت و بدللاوت بعونمهوه، روونتر بعونمهوه، پت ههلكشان و ههمو
ناساناه کي سمر دریای سپييان داپوشي. له نه کاو بایه کي روزاوا تقييمهوه و گرماندي.

له جاده و رى و بانه کانهوه، توز و خزل بمرز بزوه. گيزه لتوکه ه سمر رتیه کان گموره تر
بعونمهوه و بدره و تزرووس کشان. نارهه قهی لهشی کريکاره کان وشك بزوه.

ده موچاوه کهی "علی" يه دريئر دريئر بزتهوه. پيسته تاويردووه که پر له چرج و لزج و
دبريسكيتهوه. نيتچاوانی گرژه و ژههري لئي دهباري. لينوه کانی دله رزن. دهسته کان له بدر
لهرزیني، راده و هشين و چاوه کانی دهليي دوو پياله ه خويين. دهلي:

- نه من دايکم نه کوشتهوه. وهللا بيللا نه مکوشتهوه. چما پياو دايکي خوي ده کوزي؟
کوره دهستم له نېخه بکنهوه و له کولم بندهوه. به زيندوبي کدولم مدهمن. چهندی چهند
ساله ثه من ده ناسن، يانى نه من پياوينکم داکي خوم بکوژم؟ به دايکم گوت: "دایه گيان، نه
مریمۆک، له گەلن و هره بۆ چوکوروا، وهك سالي پيتشو له کوللت ده کەم و ده تبەم. نه گينا بىت
و به تهنى ليره بەجي بىتني، گوندى هەر کەلەم دەكەن و دەخخۇن". نەھات. گوتى: "نه من چم به
گوندى. نه من له ناوايسەکەي خۆم دەمېنەمەوه. به خىر و خوشىي دەۋىتىم. گۇر بەو نەرىتىه.
لينگەپى با نەو پىرانە نەچنە چوکورور." نددى، دايکم واى گوت و پىنى چەقاند. تەلىف بهشى
دوو مانگ نانى بۆ بەجي هيىشت. نە منىش ھەنگۈيىنى سى پۈورەم دەرھەيتنا و بۆم دانا. له گەلن
دوو بىزنى شىدەر و سى مريشىكىش دۆزىيەوه و بۆم برد. گۆزه يەكىش رۇنى زەنگ... هەرچى
بنىادەمەتكى پىر پىتىسىي پىسى دهبي، سىيۇ و هەرمىتى لىتپەوارىش پى گەيون. گولىش

** تىيى هەلتكىد: واته دهستى كرد به گۆزانىيگۇتن. گۆزانىيگۇتنى له نەکار.

پشکوتوون. له لیپهواره که پنگه هیندهی بالای پیاویک هستاوه و دهوری کانییه کان.... دایکم له ناواییه که مایمه. نه حه شیتیش نمهوه له ناواییه که یه... دووه به دووه، دهخون و دهخونه و پریسکهی دل بیوه کتری ده کدنمه. دایکم خدمی هیچی نییه. شیر و همنگوین و رونی کدرهی له بدر دهستانه. نه من دایکم نه کوشتووه. برووا بکدن برادرینه. خونه من هه تا لوزکه ته او بیوونی له چوکور نامیتمه. ددانم به چدرگی خۆمدا گرتووه و بزیهش وا به پله پل ده خیرا کار ده کم، بۆ ئەوهی زووه لی ببمده و خۆم بگەیتنمده دایکم. هەر نمهوندھی بەشی قەرزە کانی عادیل ئەفدنی لوزکه بېغۇوه، دەمودەست دەچمەوه لای دایکم. چیا و چۈل و دەشتان دەکەمە هەنگاویک و خۆم دەگەیتنمده دایکم. نیستا دایکم نمهوه له مالەویه و له سەر کانییه که نوقى عەتر و بۆن و بەرامەی پنگەیه. له بن دار کاش و سئوبەرە کانه و له بن ناگە سوورە کە مريشك سوور دەکاتمەوه، دۆزی فيتنکى بەسەردا دەکا و مريشكە کە له گەل دۆز دەخوات. مريشكى چەور و دۆزی فيتنک... بۆن و بەرامەی سئۆبەر و باي فيتنک... بايدى کى فيتنکى دى... فيتنک فيتنک ... تەنانەت تاوه کەش گەرمى ناكا. مىش و مەگەزىش ديارىن. ناخ كورە نىرە چەندە گەرمە. باش بسوو دایکم نەھات. وەلىيە کە شان سەردانى دەکا. تاشباشى مەزغان دەستە کانی نەنە مريئۆك ماج دەکا. نەنە مريئۆك قسمى له گەل دەکا. چونكە نەنە مريئۆك بىنیادەم نادوینى، بەلام قسە له گەل چل پیاواچاکە کە دەکا، سەت بىريا نەمن له جىئى ثە بوايم، نەمن بوايم له برى نەو، بەلام خابن... .

گىژەلۇو کەيىك بە سوورە سوور دەھات. گىژەلۇو کەيىك كۆلە كەيى كىردىبوو هىتنەدە دووه يان سى منارە. لۆكمىن ماوهىك لە گىژەلۇو کەدە مانمەوه. " عملى " يە درېش يەك پىشوو باسى دايىكىي دەكرد. زار و لووت و هەممو دەموجاوى پې بىوو له خۆل، خەرىك بىوو دەخنەكى... بەلام بى پسانەوە باسى دايىكىي دەكرد. گىژەلۇو کە تىپەرى و دوور كەوتۇوه، بېتىكى لە گەللىي لوزکە و گەللا گەندەشامى و پۇوش و بەلاشە كان له گەل خۆي بىد و لەچكە كە سەرى فاتۇكىشى رفاند و بە سەر تاوه کەي جەيھانىي دادا. كەنەتكارە كان سەرتاپىيان سې بىوو، بىز و مەۋەل و دەست و پى و قىز و جلورە گەكانيان نوقى خۆل و سې بىوو.

- دلى عەلى، له بەرد و ناسنە.

زۇر گەرمە... دلۇپ دلۇپ خويىن بەسەر رەۋەزە سوورە وەبۈوه كاندا دەچۈرىتىدە و خوتىنە کە دەچۈرىتىدە و دەمودەست لە سەر رەۋەزە کە دەبىتە ھەلم.

کویخا سه‌فر به و برينه بى دهرمانه له سر دلليه‌تى،
 به بىزارى و تۈۋەپەيىئەوە و بىرده‌وام چال بۆ عەلى و
 گوندىيەكان هەلەدەكەنى داۋىان بۆ دەنیتەوە. لە دىنادا
 بىنیادەمە بەدفر و چەپەلەكان، كار و پىشەيان هەر ئەوهىي
 كە بىنیادەمە كان تووشى چارەپەشى بىكەن. ئەو داوانەي
 دەنیتەوە، كاريگەرن. خاكى ئەو دىنایەي نەمۇز بۆ
 وەبرەتىنانى تۈرى رق و نەفرەت و ئەو خراپەكارىيە مەرۇڭ
 دەيچىتى، لەبارە. سەفر پەنا بۆ ھەموو خراپەيك دەبات
 بۆ ئەوهى دەست و پىنى عەلىي پى شەتك بەدات و گورىزى
 گورچۇوبىرى خۆى لى بۇھشىتىنى. دوايى ئاوى گوئى
 گوندىيەكان دەداتەوە. كويخا سەفر ناماھەي بىرى، بەلام
 تۆلەي خۆى بىستىتىتەوە. با گوندى چەندەي كەيفيان
 دېنى، نېدوينىن. كويخا سەفر دەزانى چىيان لى دەكا.

١٦

سەفر گرمانىدى:

- وەرە بىزام. به دوومدا وەرە. چەند قىسىمە كم پىتە. ئەم جارەيان دەبى ئەوهى من دەيلىم
 بىكەي. جارى پىشۇر ئەگدر بە قىدت كىدبايم، ئەو بىلايى تاشباش ئۆغلۇومان بە سەر
 نەدەھات و ئەمن تووشى ئەو حال و رۆزە نەدەبۈرمە.
 دەرپۇشت و بەبى ئەوهى ئاۋىتىك بدانەوە قىسى دەكەد. عومەرىش پى بە شوتىنيدا
 دەرپۇشت و بىرى دەكردەوە. دەبۈيىت بىزانى چ باسە. هەر جارىتىكى سەفر بانگى دەكەد و ئاوا
 دەبىرە شوئىنى چۈن، دىيار بۇو شتىكى لە بن سەريدا ھەمەيە. دركەكانى دارى "بابادەم" بە

شلواره که یوه دنوسان. له درکه لانه که تپه‌پین و گیشتنه دم چه می‌جهیان. جهیان لمو خواره وه که جزگه کی کمسک و ممند و تار دیار بسو. شاویتکی توخ سهوز، سهوزیتکی وه که ژهر، رهنگیتکی نامز و پرله سیمه. به دوری پنجکه درکه داره توتوکه که دا سورانه و له کهندیک چونه خواری و گیشتنه لم که دم ناوه که. سه‌فر له پیشه‌وه و عومه‌ر به دوایدا، به دم چه مه که دا بهره‌و خوار چون.

له که‌ناری چه مه که ده جی پیتی سه‌یر و سه‌مه‌ره تینکه‌ل ببون. جی پیتی که‌رویشک، چه‌قمل و سه‌گ و سه‌وره و سه‌گلاو و بالندی جوزا جوز... عومه‌ر سه‌یری شوین پیتی کان و له هه‌مووشیان پت سه‌یری جی پیتی سه‌فری ده کرد.

- هه‌مو چوکوراوا بهو شته ده زان. لای کس سدرم هه‌لناهه و همراه‌ها لای کمس نابروو و حمیام بوز نه‌ماوه‌ته‌وه. له نه‌نکه‌رهه تا نه‌دهنه باس باسی منه و لمو دنیاهه‌دا حمیا و شرده‌هم چووه. بی‌نابروو، بی‌نابروو. له نه‌دهنه باسی من ده گیپنه‌وه و بی‌دکه‌نن. ده‌چمه هه‌ر کوی؛ هه‌ر که‌س بنیاسی و بزانی کیم، له بدر پینکه‌نن دهست به زگیمه‌وه ده‌گری. له چوکوراواهه کی ناوا گهوره‌دا، کس نییه ناگای له سه‌برده‌هی من نه‌بی. هه‌ر له حموت سالانه‌یاتمه‌وه بگره تا پیتی حفتا سالمیان. کس نییه ناگای لمه نه‌بی. بعومده‌هه بنیشته خوشکه‌ی سدر زار و زمانان. به‌سرهات و باس و خواسی من بوهه‌ته نوقلی مجلیسان. کوتخایه‌که گوندیه‌کانی خوی نایدوین... ته‌نامه‌ت زن‌کانیشی و منداله‌کانی و خزم و کمه‌کانیشی نایدوین. تاشباشی سه‌روه‌رمان و وه‌لی وه‌لیه‌کان کاتی ده‌چوو بوز لای چل سواره‌ی غمیبی، نه‌مری کردبو به گوندیه‌کان، نه‌مان و سه‌د نه‌مان نه‌کدن بچن تاشباش بدوبین‌هه. نه‌یدوین. به‌لی. نیستا له هه‌مو چوکوراواش نه‌نه‌قله ده گیپنه‌وه و پیم پی ده‌که‌نن. عومه‌ر، پیت و اینیه بهو درده‌وه برم؟ هه‌روه‌ها، نه‌ی خوشکه‌زاكه‌ی خوم، نه‌ی برای خوتینیم، هه‌مو مندال و زن و خزم و کم‌س و کار و همراه‌ها هه‌رجی مال و سامانی هه‌مه له لایمک و تز عومه‌ره که‌ی خزم له لایمک. وره بروانه خالی خزت بوهه‌هه گه‌چار و مه‌سخمه‌ی عاله‌می... مه‌سخمه... گوت لیمه؟ مه‌سخمه... نه‌من چون ده‌توانم نه‌وه قه‌بورو بکم؟ نه‌من چون بهو ناوزراویسم نه‌مرم؟ نه‌و ناویانگه ناشرنهم نمه‌وه دوا نه‌وه‌ش هه‌ر نامیتیمه‌وه؟ به سدرهاتی نه‌و پیاوه‌ی هه‌تا مردیش که‌س نه‌یدواند، پیاویک که کویچخاش بسو، بوز یه‌کتری ناگیپنه‌وه؟ له تاریخدا ناینووسن؟ کتیبی گه‌وره... گه‌وره... حوكمه‌ته کان... چوکوراواهه کانیش نامدوین. ناخ گه‌مزه‌ینه، چما نه‌و تاشباش توغلوه شیته نه‌مری به نیته کردوه نه‌مدوین؟ نه‌و به گوندیه‌کانی خومانی گوتوه و هه‌روه‌ها ثمی سه‌گلی چوکوراوا، ثمو کاره به نیته چی؟

هروه‌ها بمنگز چی؟... باشه نا، نا بمنگز چی؟... نه‌گهر نئمه همر نه‌وی شهوي تاشباشی مەزغان
کوشتبایه ...

سیزینکی ده‌ورویه‌ری خۆی کرد و تفیکی گهوره‌ی رۆکرد و گوتی:

- همر نه‌لیزه راوه‌سته بزانم. چەند قسمیه‌کم پیته.

عومدرا رۆلەم سۆمای چاوانم و هروه‌ها گهوره داره‌کەی تۆره‌مەی من.

له سەرتاته بەردیک دانیشت و گوتی:

- وەرە ئىزە و رووبەپوو من دانیشە عومدرا.

لەبزى قسە‌کردنەکەی خۆمانە و نەرم و نیان بۇو. هەر کات دەبیویست عومدرا کاریک لە ملى عومدرا پېسەتىيۆى و بە ناچارى پىنى بکا، دەراوى زارى ئاوا خۆش دەبۇو. ماۋىدەك بەبى نەوهى چاوجەتتەن، چاوى له چاوه‌کانى عومدرا بىرى. ئەوهش يەكىن لە عادەتە كۆنە کانى بۇو. عومدريش سەرى بەردابۇو و دەبیویست بزانى ئەو پېشىنیارە گرنگە چىيە و بەبى ئۆزقەرەيەوە چاوجەرۇان مایەوە.

دەستى بىد و مەچەکى عومدري گرت. دەستە کانى وەك ئاگر وا بۇون. دەی قسە بکە دەی. خەریکە شىت دەم. قسە بکە دەی. لاپىکەم تۆ بەدوينە. وەرە قسە بکە. كورە وەختە شىت بەم، قسە بکە دەی. قسە بکە و پېشىنیارەتىكىش بۆ ھەمە. کارىكى گهورەمان ھەمە. دەی باشە قسە بکە، قسە بکە و پېيم بلىيە خالە سەفرە.

بىنەنگ بۇو و چاوه‌پى ما. دىسان بەبى ئەوهى چاوى بەتتەن، چاوى تىيە بېپىسوو. عومدريش وەك بەرد بىنەنگ بۇو.

- دەزانى چىيە عومدرا، ئەو تاشباش نۆغلۇو وەلى نەبۇو. گوندىيە كان كردىانە وەلى. نەويش لە داماوى و چارەپەشى خۆيان بە شوين پالپىشىتىكەوە بۇون. ئەو تاشباشەيان وەچنگ كەوت و پەپ و بالىان وىخست و لە سەر تەختى وەلىيائىتىيان دانا. نەويش يەكسەر باوه‌پى كرد كە بۇوەتە وەلى. چما وەلى رەق ھەلتى و دەمرى؟ دەی پېيم بلى دەی، چما دەمرى؟...

عومدرا نەگەر توانىبىاي قسىمى لە گەلن بکا، بە سەرىدا دەينەراند: "تاشباشى مەزغان نەمردۇوە، چما نەتىبىست نايىب عەرىف (ئۆنباشى) چىيى گوت؟ گوتى بۇو بە نۇور و بەرەو لۇوتىكەي چياكان چوو." بەلام نەيتوانى هيچ بلى و تۈرپ بۇو.

سەفرە هەر چاوه‌پى مایەوە و قسىمى كرد و قسىمى كرد و چاوى له دەمى عومدرا بىرى... هەرجىيى كردى و كراندى، عومدرا يەك قىسىشى نەكىد.

سەفر ناخنیکی ھەلکیشا و بە دلپىسىەوە گوتى:

- تىنگەيىشتم. قىسە ناكى. ھەمۇوانىم لى بۇونەتە دوزمن. وا باشتە خۆم بىكۈزم و نەجاڭتى بى.

عومىر بەزەمىي پىئى دا ھاتمۇدە و بەخۆى گوت: "خالىز سەفرم زەمانىتىك ھەلتۈ بۇو ھەلتۈ.

كۈرە چما دەكىرى پىياو مىل لە بىر ملى وەلىييان بىنى؟ باشە مىرۇۋە بۆز دەبى خۆى تووشى نەمۇ

گېچەلەنە بىكا؟ نەوهەتا ئاوايىھە وەلىيەكان پىساوى ئاوا رىسىاى ھەر دۇو دىنيا دەكەن. واى لى

دەكەن ئاوا لە گىانى خۆى وەزەز بى. ھەتا مىردىنى كەس قىدتە لە گەل ئاكا مامە سەفر. نەتەز

كارىنەكى باشت نەكىد كە سووكايدىتىت بە وەلىيە گەورەكەي خودا كرد. سووكايدىتى و بى

حورمەتىتىت بە سەرۇرە باشەكەي ئىتىمە كرد.

سەفر سەيرى كرد قىسە كانى كاريان لە عومىر كىردووھ و رەنگ و روخسارى گۈزراوھ. لە

سەر قىسە خۆى رۆبىي:

- ئەمن دەبوايىھ خۆم بىكۈزم و بە ژيانىتىكى ئاوا پېر لە سووكايدىتى قاييل نەم، بەلام ج دەكەي

ژيان شىرنە... گۇر بمو ژيانە. بەلام ج دەكىرى ژيان شىرنە. ناخ دەبۇ من خۆم بىكۈزم.

سەيرى كرد عومىر چاوى پېر بۇون لە ئاوا، بەلام قىسەش ئاكا: "كۈرە تەماشا كە لە

دەسەلاتى ئەم تاشباشە."

لە نەكاو ترسىتىك ناخى رۇوناك كىرددە: "نەكا نەم تاشباش نۆغلۇھ ھەر بە راستى وەلى بى.

ئەگەر تاشباش وەلى بى، ھەم لە دەنیايدە و ھەميش لە دەنیا قورماڭ وەسمەر بۇوە. تەنانەت

سەگە كەنەش سەيرىم ناكەن." لە ناكاوا پىئى وابۇ عومىر لىتى تىنگىيە. بە ھەۋاپىسىەوە گۈرەندى:

- تاشباش لىتى ئاوهشىتىوھ وەلى بى. نەم سەگە بەرەللايە، نەم پىاواھ گەمار و ھىچ و

پۇوجە لىتى ئاوهشىتىوھ بېتىتە وەلى، مەحالە و شتى وانەبۇوە و نابى.

ھەلچۇو و ھەلچۇو و دەست و پىتى كەوتتنە لەرزىن:

- نا، شتى وانابى، نەبۇوە و نابى.

بۇ ئەوهى خۆى لە بىر و فىكرە پېشىووى رىزگار بىكا، پەنای بۆز نەم دۇو قىسەيە بىردىبۇو.

- نا، نەبۇوە و نابى. كاكى خۆم و ھەروەھا نەبۇوە و نابى...

ھىمەن بۇوە و تارەقەي سەر و چاوى سپىسيەوە. چىلىكى بچۇوکى لە پىنچەكە ھەلپىساند و لە

زارى نا. ماۋەيدىك ھەر وا بەبى دەنگى بەرائىبىر يەكتى دانىشتەن. عومىر بە پىتى ئەزمۇونى

خۆى دەيزانى دواي ئەم ساتە شەتىكى گىنگ دىتە پېشى. دەيزانى و دەشيوىست بىزانى ئەم شتە

چىيە. روخسارە زىزدە و درىزەكەي كويىخا سەفر ھەر دەھات و درىزىتەر و زەردەتىر دەبۇو.

سمری هەلینا و نەو چله گیایەی جوویتبۇوی، تفی کرده‌دە. دەست راستەی وەك مىشىڭ لەخۆی دەربىكا، راوەشاند. تفی زارى قووت دايىدە و سەرى داخست. ماوهىدە لە فىكىدە چوو و ناخىرىدە كەي سەرى بەرز كرده‌دە و چاوى لە چاوهەكانى عومەر بېرى و بە نىگايە كى تۈورە و شىستاندە، ماوهىدەكەن ھەر وا چاوى لە چاوى بېرى. عومەر چەند جارىتى نىگايە خۆى لى دىزىدە و بەلام نەيتوانى نەو حالەتمى نەو بىگىزى. نىگايە سەفر ھەر وا بەبى نەوەي بىگىزىدى مایمەدە. دارە گەزەكە لىك و پۇئى خۆى بە سەر ناواهەكەدا بىلاو كرده‌دە. مىشەنگۈرين بە وزەزۇ لەمۇ پۇورە ھەنگە زەرداندە دەھاتنە دەرەدە كە بە لقانەمە ھەلۋاسرا بىدون و شۇرۇ بىعونە و سەر رووبارەكە.

سەفر دەستى بە عمرزەكەدا كىشا و گوتى:

- بىالە عومەر، دەبى بچىتەمە ئاوابىي و مەرىمەكەم بۆ بکۈزى. نەمنم ئەمەم لىت دەويى. عملى مەرىمەكەن نەكوشتووە. مەرىمەكە ئىستا لە دىتىكەدە و چاوهەپىتى گەراندەمانە. چاوهەپوانە يەكىنىلى پەيدابى. ئىستا ھەلەدەستى دەچىتەمە ئاوابىي و مەرىمەكە دەكۈزى و دەگەپىتەمە. ھەر نەو زىستانە خۆم ژۇن ھەيتانە كەت بۆ رىتىك دەخەم. مانگايە كىشت دەدەمى... مەرىمەكە ھەر شىتىك بى، لە پىرەزىتىك پتەن بىيە. سەد لىرەشت دەدەمى. نابى كەمس بە رۆيىشتەنە كەت بىزانى. دەبى وەك مار بوخشىي و لە چاوترۇو كانىتىكدا بگەيتەمە ئاوابىي. تەرمەكە لە سەر رىتىگايە فرىز مەدە. نامەوى جى و جانەورى دېنە بىخۇن. ئىمە پىتىسىتىمان بە كەلاكى مەرىمەكە ھەيمە. دەبى كەلاكە كەي لە مالەكە عەلەيدا دابىتى و دەرگاكە گالە بدەي، وابى بە كارمان بى. خەللىك كە گەراندە دەبى بىبىن و "عملى" يە درېش بە پەتەمە بىكەن. دەي ياللا زۇوبە دەي خۆت تەيار بىكە.

ھەستا و خۆلى پانتۇلە كەي تەكاند و وەرى كەوت.

- نەتۆ راوەستە و مەيمە. نابى پىتكەمە بىانبىن.

عومەر تاۋىتكەن لەمە مايمەدە. نەوجار بەسپايى ھەستا، ھەممو گىيانى دىشا، دەتگۇت كوتاوابىانە.

دله‌کوته‌که بهره بده پتر ده‌بیو و کشه‌که‌شی جار به
جار ماتتر. ده‌تگوت هر هم‌موی له بن سه‌ری "علی" یه
دریز دایه. هم‌موو گوناچه‌که‌یان داویشته ملی ئه‌و. ته‌پق و
گه‌رما و ئه‌و ژه‌نده‌رمانه‌ی ده‌هاتن و ده‌چون و
مه‌سله‌که‌ی شه‌وکه‌ت به‌گ، ده‌تگوت هر هم‌موی خه‌تای
علی بیو... به بچووکترين جولله‌ی عله‌ی، له دین ده‌هري
ده‌بیون. هر ئه‌وه‌ی نینوکی هم‌بیو خوی پی بخوریتنی،
به‌لای ئه‌وانه‌وه و ده‌ک جنیو وا بیو. ئه‌که‌شه مات و قورسه
خریک بیو بیانخنکیتنی، به‌لام حمسن و نئمه‌خان حالیان
له هم‌موان خراپتر بیو.

۱۷

نئمه‌خان نقرچکیکی له حمسن کوتا و بابیی نیشان دا. عله‌ی داهاتبیوه و خیترا خیترا
لۆکه‌ی له قۆزاخکه ده‌ردەکیشا و کۆگا لۆکه‌که‌ی تەنیشتی هم‌دەهات و گه‌وره‌تر ده‌بیو. جپ
و جانه‌وه‌ری وردیکه و رهش، بچووکت له میزوله له قۆزاخه‌کانه‌وه ده‌رژانه خواری و به
هم‌لەداوان بەملا و لادا رایان ده‌کرد. ده‌زوهه‌کی دریز له سەر ده‌ست و پاتئۆلە‌کمی عله‌ی و
پیشەوه‌شی پې بیو له جپ و جانه‌وه‌ری ره‌شی لۆکه...
بپیلک لە ولاترەوە له بەر تاوه‌کەوه، مەنجه‌لیک که بە دووكەل رەش ببیو، له سەر ناواره‌که
ده‌کولى و هەلمىيکى سپىيلى ئىھەلەستا. دووكەل ئاگرە کە نەدەبىزرا. ژنه‌کمی تاشباش لە
سەر خاکە کە هەلتەرووشکابیو و بە ئەسکوئىيەکی دار، نەو شاوه‌ی لېتك دەدا، کە دەکولى.
"علی" یه دریز بە دەم دەركیشانی لۆکه‌وه، چاوى لەو بپیسو. ژنه‌کە لە بەرخۆيەوه و بە
سپايى گۆرانىيەکى ئەوهندە بە سۆزى ده‌گوته‌وه، کۆهى لە جەرگى ئىنسان دىينا.

ههواکهی زور گرم بwoo. تهپو نه‌مامابون و پهنانیان بردبوروه بدر سیتیهاران. کوئیخا سه‌فهر لمه سه‌ری کهپره کان داری نه‌ستورر نه‌ستوری ناگر دابوو و ناگریتکی گهورهی کردبزووه و لمه بدر تاوهه که بی‌رهنگ و سپی ده‌چزووه. کوئیخا سه‌فهر سویسکه‌یه کی قله‌لوی له نیوهراسته‌وه هه‌تلپی و خاوینی کردده‌وه، خوی و بیبه‌ری لی‌دا و هاویشتیه سمر ناگره‌که. گوشته سویسکه هم‌ر گهیشته سمر ناگره‌که، ده‌نگی چزه‌چزه‌که‌ی به بونی برزانه که‌یه و بدرز بزووه. گوندی لیکارویان له زاری هاته خواری و "عملی" یه دریژ به بی‌نهوهی خوی بیه‌وی، ده‌سته کانی راوه‌ستان و هه‌واکهی هه‌لائشت. دووكله خسته‌که و چهوری که‌بابه‌که هدممو مه‌زارکه داگرت‌مه. سریوه‌ی هیچ شتیک نده‌ههات. بونی که‌بابه‌که ماوهیهک له هه‌واکه‌دا راوه‌ستا و نه‌وجار ورده ورده، چهوری و قورساییه که‌ی نیشته سمر عدرزی. نومه‌خان نفورچکتکی له حمسن کوتا و باوکیی نیشان دا. "عملی" یه دریژ ده‌ستی راگرت‌بسو و به‌بی‌نهوهی خوی بزانی، نیگا به‌تالله کانی بربیبووه نه‌دو باله سویسکه‌یه‌ی به ده‌ست سه‌فهره‌وه بعون و لیکاوی خوی قیووت دایه‌وه. رونی سویسکه که به لا زاری سه‌فهردا چزه‌ابتووه تا سمر ملی و سه‌فهر به‌مو شه‌ویلکه به‌هیزانه‌یه‌وه توند گوشته‌که‌ی ده‌جعوی و لمه بن چاوانه‌وه، له حالتی روخساری نه‌وانیتی ده‌برانی و کیفی ده‌کرد. چونکه هه‌مووان ناواری زاریان قیووت ده‌دایه‌وه و په‌پهی لوطیان ده‌لرزی‌یه‌وه. قاچه قه‌لشیوه بچووک و گهوره کان له تدنیشت جه‌واله لوزکه که‌کانه‌وه له کهپره کان هاتبوونه ده‌ره‌وه و لمه بدر تاوهه که مابونه‌وه، هم‌ر ده‌تگوت خرکه بمردی ورد و درشت و حالتیکی که‌سه‌رباریان هه‌بیوو. میش و مه‌گمز لمه لاقانه ده‌نیشتن.

"عملی" یه دریٹ لەو چەمند رۆژهدا زۆر لەپ و لاواز ببیوو. ملى دریٹوت ببیوو و چاوه کانى به قۇولىدا چۈوبۇون و پىستى دەمۇچاوى پې بیوون لە چىچ و لۆچ. دەستە کانى دەلەرزىن. بېرىك دواتر وە خۆتەنە و خىرا خىرا وەك بىرسىكە پەلامارى قۇزاخە کانى دا. قۇزاخە بەتالّ و لۆكە لە دەستە کانىدا ھەر كامە و بەرەو لایك دەجۇون.

کۆگای کەس لە هىيى عەلى گەورەر نەبۇو، دوايى نەويىش كۆگاي مام خەلليل
كە سەيرى ئەو كۆگايانە دەكىد، لە خۆشيان وەخت بۇ شاگەشكە بىي و بفرى. مام خەلليل
دەيزانى لۇكەي خۆي بۇ چىيە، بۆيى گىيانى لە خۆشيان لە بىر يەك دەكشايدە.
لە كەپەر كاشهە دەنگى، هېچ گۇرانى و ناوازىتك نەدەھات.

مهمنی دیک جار و باره له که پره که ده درد په پریسه ده ری و دهستی ده کرده سیتبهري چاوی و سیتبهري دوره و لای چمبه، ده کرد.

نموده تیوانه‌ی به سر بیره که و ده سورانه و، هینده‌ی مناره‌یک له بدرایه که و وک
کوله کدیک له سر سمری یدکتی ده خولانه و نموده‌نده‌ی چاو همت مری ده کرد له ناسمانه که دا
هدلده کشان. مه‌می دیک له دلی خویدا گوتی:
"خودایه گیان، نهوانه چیان ده وی؟ هم تا دوینی نمود ناسمانه یان دا پوشیبوو و وک
هوریکی رهش بر تاوه که چوکور اوایان گرتیبوو. نیستاش دله‌یی کوله کدیکی رهش و هم تا
چاو همت مر ده کا لمو ناسمانه بیستنوره‌ی چوکور اوادا بدره و سر هدلکشان."
و وک کوله کدیکی رهش.. له سر بیره که چه قیون و به سوره سوره بهره و ناسمان
هدلده کشین.

مه‌می دیک تارمایه کی به لینلی دی: "پیاویک له سر بردہ که سر زارکی بیره که
دانیشتبوو و هر لمو ده تگوت سیبه‌ریکه و له تاویدا تواوه‌ته و. پله‌یه کی رهش... مه‌می
دیک گوتی: "خواهی، نمود بنا ده شیت بروه، هیچ برسي نابی؟ پیویستی به هیچ شتیک
نابی؟ گیانی شل نابی؟ باشه نوج بنا ده مینکه؟ خز لمو هدلناستی بچین و نمود مردوه مان
لد ناوه دززه خیبه بینینه دری. مردوه که مان، بدر لموه بله‌ایه کی به سر بیت و هملویه کان
بیخون و ته اوی بکهن." ددانه کانی له چیزه و بردن. له تووره یان لهرزی: "هدلناستی نا. له
سر بردی بیره که هدلناستی سه‌گبابی بیناموس. سه‌گی سه‌گبابه دله‌یی به چل زنجر
بهدویانه و بستوته و. نه من ده زانم چونی هستینم. زور باشیش ده زانم. لمبر نمود کابایه
مردوه که مان و هخته له بیره که دا بزی. همی هاوار، ده بزی. تاخر کابرا، چما نه ته هیچ
کاریکت نییه؟ چووی و له سر نمود بردہ دانیشتتووی؟ نه کا قوونت به و بردہ و نووسابی؟
هدلکانیش دله‌یی به ناسمانه کده نووساون. ننگتی بی و نه بی شتیک لمو بیره ده زان. یان
نموده تا مردوه که نیمه لهویدا ده بزینن یان ده بخون و ته اوی ده کهن."

زه‌ویکه ده تگوت ناگره و لاقه رووته کانی ده سوروتاند. سه‌ریشی له گیزه و ده هات.
گه‌رایده و خوی به که پره که دا کرد و په‌لاماری جدواله لوزکه کمی دا. که په‌نجه و لوزکه فیتنک
و تمپه کان که ده، و خوی هاتمده.

"هیچ سالیک گوندیه کان و وک نه مسال نه بون. ناوا بیدهنگ و بی که میف. زور سه‌یره.
نادیاریونه که می تاشباشی ممزغان بروهه هوی نه وهی گوندی هیوایان به هیچ شتیک نه مینی،
نه نانه ت به تاشباش سه‌روه ریشمان. کوره و هرنه سه‌یر، هم کمس ناویشی ناهینی."
نومه‌خان سیخورمه‌یه کی له حمسن کوتا و دیسان باوکیی نیشان دایه و.

- حمسن داهاتمه و به سرته به نۆمەخانى گوت:

- زۆر خىرا كار دەكەم. نىستا نا نىستا جەوالەكە تەواو دەكەم و دەچىمە لىپەوارەكە. دەي نەتۆش خىرا كە، ئەرە ئە دەستە نېقلىچ بۇانەت بۇ ناجولىتىن؟

ئۆمەخان بزەيدەكى هاتى و گوتى:

- دەستە كانى من كار دەكەن. نەتۆ خەمى وەت نەبى.

حمسن:

- دەچىنەوە لاي ئەو هيلاڭىدەي پار دىزىبۇو مانەوە. سەرىكىش لە لانى گۆرەلتەكتە كەش دەدەين. دواي نەوهەش تۈوتۈك دەخۇين و دواتىريش... خۇ پارت لە بىر ماوە؟

ئۆمەخان:

- خۇ پارەكە لەو مەزرایە نەبووين كە بچىن و ئەو هيلاڭىدەي بىدۇزىنەوە. پارەكە چما لە نىزك دەرىيائى سېيى نەبووين؟

حمسن تىپى خورى:

- بىدەنگ بە كچەتىر، بىدەنگ... نەوهە هەر لىپەوارەكەيە، ئەگەر ئەتۆ نايەي چاوت دەربى... ئەمن خۆم بە تەنبايى دەچم و هيلاڭە كە دەدۇزمەوە.

ئۆمەخان گوتى:

- حمسن تۈورە مەبە. نەموىست تۈورەت بىكەم. هيلاڭەكەي تۆز ھەر لە دارستانە دايە. ھەر هيلاڭەكەي پارەكەيشە. كاشىرى گۆرەلتەكتەكەش ھەر لەۋىتىه. جا نىستايى كە نامان خوارد و ئەوانە نۇوستن...

حمسن بزەي ھاتى:

- تا نەوانە دەتوون...

ئەلیف لە درەوە و لەپەر گەرماكە مەنچەلى پلاۋەكەي وەسىر ئاڭرى نابۇو... خەرەك بۇو ساوارەكەي بە تەماتەوە لى دەنا. دواي تاۋىتكى رۇنەكە لە تاۋەكەدا كەوتە چەزە چىز. نىستا چەزى تاۋەكانى دىكەش بەرز بېۋوە. بۇنى رۇنەكە لەو ھەۋا گەرم و ماتەدا بلاۋ بۇۋە... ئەلیف مەنچەلى ساوارەكەي كە ھەللىمى لى ھەلدىستا، بە غاردانى ھىتايمە كەپرەكە و لە سەر سىنييەكە ئاۋەزۇرى كەردەوە:

- دەي دەست پى بىكەن. پېرە لە تەماتە. زۆر خوشە.

لە ھەر چوار لاۋە چوار كەسى پەلاماريان دا.

هر چیشتنه که تدواو ببو، عدلی دهستی چهپدی له بن سدری نا و دهسبه جی خدو برديسهوه.

نۆمه‌خان گوتی:

- دایه، نهمن و حمسدن ده‌ماندوی کاتی نیته ده‌شون، بچینه ده م ناوه‌که و تتووپک خر پ بکهینهوه. حمسدنیش ده‌یه‌وی هیلانه‌که‌ی پاره‌که بدزیتنهوه.

که‌ی ده‌گوت: "هیلانه‌که‌ی پار" به نانقست له سمر وشهی "پار" راوستا و چاوی له چاوی دایکی بپی، به‌لام که دایکی هیج گوتی نه‌دایی، دیسانهوه گوتی:

- حمسدن ده‌یه‌وی هیلانه‌که‌ی پاری بدزیتنهوه، بالنده‌که‌ی چهند جوچکه‌یه کی هدلیتناوه. ده‌یه‌وی بیانبینی... هیلانه‌که‌ی پاره‌که‌ی....

نه‌لیف:

- دهی باشه، بمس زور دورر مه کوننهوه. به دارانیش هلمه گمپین‌ها، بمرده‌بننهوه. لای عده‌سربیش همر بایه‌که‌ی روززاوا هدلی کرد، بگدرپینهوه. ده‌بی زور بدختیرایی لوكه بپنیشهوه. دورو سی هینده خلکده‌که. نه‌گر باستان بمو زروانه نه‌گمپیتنهوه بز ناوابی، نه‌نکтан ده‌مری‌ها، خر بیت و نه‌نکیشتان بمری، گوندی همر به زیندویی کهولمان ده‌کهن و وک سه‌ی هار ده‌مانخون. دیوته ج به باستان ده‌کهن. زوو بگه‌رینهوه.

نه‌ویش سدری و هدرزی کرد و شدکه‌تی شلی کرد.

حمسه‌ن و نۆمه‌خان دورر کوتنهوه. همه‌مور گوندی له خهوتدا بعون. کمس سریوه‌ی لی نه‌ده‌هات. گدرما و تاوه‌که و ده‌نگی جپ و جانه‌وهر و سیسره و زرده‌زیره ده‌شته‌که‌یان ناخنیبورو...

گهیشتنه ده م ناوه‌که. بهو بژوینه‌دا که پر بسو له گه‌لای "باباده" تیپه‌رین. گهیشتنه درکه‌جار و تتووپکه‌جاره‌که. دوای نه‌وهی له کانیاویکی وک به‌فراؤ ناویان خواردهوه، له که‌ناری جه‌یانه‌وه گهیشتنه لیپتکی بچوک. حمسن قزلی نۆمه‌خانی گرت و گوتی:

- بروانه، تمماشاكه نۆمه‌خان. مهمی دیکت بینی؟ تمماشا چزن را مدکا. همه‌مور روزی ناوایه. به غاردان ده‌چیته شوئنیک و به غاردانیش ده‌گمپیتنهوه. ده‌موجاوتی دیتوروه؟ وشك و رهق هدللاتووه ندو داماوه.

نۆمه‌خان ناخنیکی هملکتیشا و گوتی:

- داماوه، گوشتی پیوه نه‌ماوه، ده‌لین ندو زنه‌تیوهی به‌کره‌شیت تمراپی تییدا نه‌هیشتتووه. همه‌مور شه‌وهی له‌گه‌لیه‌تی. ندو داماوه همر خه‌وهی نیبه. دیاره همر قهت قهت شوئنیکی نه‌بورو. لیقه‌ومماوه.

حمسن توره بو، گوتی:

- لیقهوماوی چاره‌ش. نمو ژنه‌ی به کره شیتیش بوهته به‌لای گیانی نمو گونده. ده‌بی
بکوزنی و نمو گونده له چنگی رزگاری بی. نه‌گینا هدمو لاوه‌کانی نمو دینه تیوه‌ده گلین.
نومه‌خان:

- وهیش ش ... وهیش ش... تیوه ده‌گلین. کوره سهیرکه چون راده‌کا. هر به راستی
همو روژی ده‌جیته کوی؟

حمسن له خویابانه گوتی:

- دیاره ده‌ردیکی همیه. ده‌ردیکی بینده‌رمان.

نومه‌خان گوتی:

- حمسن بزانه دلیم چی.

تاوتیک راوه‌ستا و گوتی:

- شیتیکت پی بلیم؟ وره و هوئینی بکهوبین و بزانین ده‌جیته کوی و ج ده‌کا؟

حمسن برپیک دوودل بو. به نوکی لاقی، خوله گرمده‌که‌ی لینک دا و بیرنکی کرده‌و و

گوتی:

- زور باشه، با بروین.

جا بدره و نمو لایه رؤیشت و مه‌می دیک رؤیبوو:

- سهیر که نومه‌خان. بز نمه‌ی بزانین مه‌می دیک چ ده‌کا، نابی نمو بمانیینی. بینت و
مانیینی، کاره‌که‌ی ناکا.

نومه‌خان گوتی:

- ده‌بی زور وریا بین.

هدنگاوی خوشتر کردن.

مه‌می دیک وک با ده‌فری و تمپوتوزی له عمه‌زی هله‌ستاند. منداله کانی همر وا به
خیزاییه به شوئینییه و بسون. مه‌می دیک به راسته رینگا پر له خوله‌که‌دا ده‌رؤیشت و
منداله کانیش به نیو پنچکه کاندا.

مه‌می دیک ساتیک له نیو تمپوتوزدا ون بوو. منداله کان ترسان. جار به جار پر حمزیان لی بسون
بزانن ج باسه. مه‌می دیک دیسان ودهر کوتموه. دلیان خوش بسوه. جا نموجار مه‌می دیک زور
خیزاتر رای ده‌کرد. رای کرد و رای کرد و گمیشته شوئینیک و له نه‌کاو راوه‌ستا. ماوه‌یمک بینجوله

راوهستا. منداله کان چوونه نیو کینگه کده پر پر بورو له گهلای داری "بابادهم". میشه لاتنکی تماته کیوسان له پیش بورو. هردووکیان به هانکه هانک خزیان گمیانده شموی و خزیان به عمرزه کده مدلانس دا. پشویان له سینگیاندا راگرتبوو. چونکه هر وا سد همنگاریک له منه می دیکده دور بورو. بریک لمولاتریشموده بیریکی لی بورو. جوان دیار بورو. کویره بیریکه. سیپهک* و چرخی ناوه له کیشانه کده هر مابرو بدلام سهتلل و پنه کده پیوه نه ماپورو. بمرده کانی لیواری بیره که هملکه نرابون و لادرابون و کوله** بردینه کده لمولاترهوه کمومتبورو. داره توویه کی له تهنيشتیمهوه بورو. داره که توزاوی و بی گهلا و بار بورو.

نممه خان به سرته گوتی:

- خریکه سهیری نیو بیره که ده کا. بی و نه بی شتیکی تیدایه...
له نه کاو حمسن زهرد هملکه. هستا و بلهادا هات و دیسان دانیشتهوه و لسوتنی خوی
گرت.

- دلم تیکه هات. نممه خان... نه و بونگنه.. له کویه دی؟...

نممه خانیش گوتی:

- نه و بونه...

نهویش ده موجاوی تیک نا و لمسه قسه کده رؤیشت:

- همناسه م لی برا.

مهمی دیک که له سدر جیتی خوی و شک بیورو، هستا و چهند همنگا و بدره و بیره که چوو و
دیسان له سه رجیتی خوی چدقی.

حمسن له نه کاو رشايموه. نممه خان که به دهستیکی لسوتنی خوی گرتبوو، لسوی دوری
خستهوه و بردیمه نمولاترهوه و گوتی:

- وره را بکهین. نه و بونگنه ده مانکوژی.
ده تگوت هدمورو دنیا بزگن بوروه. قورس و تال و بیزار که. هیننجی به بنیادهم دهدا و
سمری له گیتلهوه دینا. بونگنه نه و هنده خسته بوو ده کرا بیگوشی. نه و بونگنه که و تبوروه سمر

* سی پهک: سی پایه دار. به تایبه تی نه و سی پایه داره بز مشکه ژاندنی دایده نین.

** کوله: نه و دلله لب مردم بیره ناوه کاندا ساز ده کری و داده نزی و بز مدر و مالات پر ده کری له ناو.

تاوه که و خژله سوره و بورو که و گئو و گیا و گملا و دار و پنچک و نهو بالندانهش که ده فرین.
هر همه مو شتیک، تمنانه رونا کاییه که ش بزگهن ببوو و بزئی له شتیکی کرمزل و گهنيو و
با کردوی دهدا....

مه می دیک به خیرایی چهند همنگاویتیکی دیکه شی نا و له سه بیره که راوه ستا.
نده جو ولا. تاوه که و هک قورقوشم قورس ببو و سیبیده که نهوي و هک بازنه یه کی رهش ده خسته
بر پیشه وه.

هر دوو منداله که کوتنه کۆخه کۆخ. چاویان له مه می دیک بپیبوو و همولیان دهدا چهندی
پیمان ده کری پیش به کۆخینه که یان بگرن، بەلام بی سوود ببو. بۆگنه پیسه چهوره که
بنیاده می شیت ده کرد و هک زهروو پیمانه و نوسابوو و خویتی ده مژین. منداله کانیش و هک
مه می دیک له سه جیئی خۆیان و شل ببوون و نده جو ولا.

تاوه که ده تگوت گیزی دهدا. خمستر بزوو. نیستا چاوی هم در دوو کیان لەرەشموده دههات.
پنچکه کان گهوره تر بونه و زهوبیه که حاله تیکی سهیری پهیدا کرد. له ده مهدا سه بیریان کرد
مه می دیک له سه زگ دریز ببو و سهیری نیتو بیره که ده کرد.

حمسه ن گوتی:

- مرد، خۆی له بدر نه و بزگنه رانه گرت و مرد. مه می دیکی داماو. و هره با برقین.
بەلام له جینی خۆی نه بزرووت. چهند جاریک گوتی: "و هره با برقین." بەلام نهیوانی پەل
بیزیوی. نهیده توانی چاو له مه می دیک هەلگری که له سه بەردە که لیتواری بیره که له سه
زگ را کشا برو و سه ری به بیره که دا کرد ببو.

له نه کاوا پەرجۆزیه ک رووی دا. مه می دیک قیت بزوو و راوه ستا و خۆی له بیره که هاویشت.
چهند ساتیک دواتر به جلویه رگه خووساوه کانییه و که به گیانییه و نوسابوون، له بیره که هاته
ده ری و وا بە خیراییه و بەرە دەشته که و کەناری جەیحان را یا کرد لاقه کانی نه دە بیتران.

حمسه ن گوتی:

- رای کرد. دهی نۆمەخان. با نیتمەش بچین و سهیریتیکی نیتو بیره که بکەین.
پیلی کچدی گرت و کیشای. نۆمەخان خۆی رادە پسکاند و گوتی:
- و هره را بکەین. نەمن وەخته برم. نه و بزئه دە مخنکیتی. دهست و پی و قژ و زار و هەموو
گیانم بزگهن ببوو.

حمسه ن تۈورپە ببو:

- دهی کهيفي خوتە مەيد.

پالىتكى پىتوھ نا و بە غاردان بەرە بېرە كە چوو. كە گەيشتە سەر بېرە كە وەك مەممى دىك ماۋەيدىك بېتجولۇلە راوەستا. ئەوجار وەك مەممى دىك لە سەر بەرە كە لىوارى بېرە كە درىئىز بۇر و سەيرى نىيۇ بېرە كەمى كرد. لە ئاوايتىمى ئاواھ كەدا وىتمى خزى دى. قۇھ كانى وەك درۈوي ژووشك گۈز بىعونەو و لە بەر تاواھ كە كالا بىعونەو و سۇور دەچۈونەو. سەيرى لىتوھ توئى تسوى و قەلشىو و چاوه دراشتە كانى خزى كرد. باشە مەممى دىك دەبى بېچىتە نىيۇ بېرە كە؟ چما چىي تىندايە؟ باشە مەممى دىك بۆچى چووھ نىيۇ بېرە كە؟ سەرى لە گىزەوھ هات و ترسا بکەۋىتە نىيۇ بېرە كەوھ. بە زەحمەت ھەستا و بەرەو لاى ئۆمەخان چۈزۈ كە هەر والە سەر جىيە كە خوتى راوەستابو و دەستى گرت و هەر چۈنىك بۇر خۇيان گەياندە دارستانە كە... بۇندە كە بە شوتىيانەو بۇر و دەيىخنەكاندىن. كە گەيشتنە لىپە كە، خەستايى بۇندە كە كەم بۆزۈ. وەخۇ ھاتنمۇمە و ھەردووكىيان لە نەكاو شەكت و ماندوو لە سەر عەرزە كە كەوتىن و تختىل بۇون. ھەر دووكىيان رەنگىيان بە رۇوەرە نەمابۇر.

دواي ماۋەيدىك، وەك ئەوهى لە ئەنگوستەجاوىتكى قورس و قۇول بىتنە دەرى، وەخۇ ھاتنمۇھ. مۆتە كەيەكى تاريان لە كۆل بۇزۇ.

حەسەن گوتى:

- قىسە مەكە... بۆگەن... مەممى دىك...

لە بەر دارستانە كەوھ بۇون، حەسەن لە پىشەوھ و ئۆمەخان بە دوايدا چۈونە نىيۇ لىپە كە. حەسەن لە بن دار چىنارىتكى كە لىك و پۇ بەرەزە كانى وەك ھەورىيەك بلاو بېزۈ، راوەستا و گوتى:

- ھىلانە كەمان دەبى ھەر لە دەوروبىرانە بى. ھىلانە كەپار دەلىم.

سۆلە سۇورە كانى لە پىتى دەرىھىتا و بە دارە كە ھەملەگەرا. لىك بە لىك و گەلا بە گەلاي سەير كەد و ئۆمەخان لە خوارەوە بەبى ئۆقرەبىيەوە دەپېرسى:

- ھەر نەتدۆزىيەوە؟ دىيارە لە كۆنلى ئەو لىكمى دىكە دايە. نا، نا؟ ئەو نالىيم ئەوهىيان.

حەسەن لە سەرەوە قىۋاندى:

- ئۆمەخان، ئەوهەتا، دۆزىيەوە.

خۇي خىستە سەر لىكىتكى ئەستۇورتى دىكە. لە پىشت گىرىيە كى گەورەوە كە لە قەلشى لىكە دابۇو، ھىلانە كى تىندا بۇو. كەچى دەمودەست گوتى: ئەنەن خوار، خۇ ئەوه ھىلانە كەمى پارمان نىيە. جوچىكە تىندا نىيە. "بە هانكە هانكە خاتە خوارى.

- بهلام زور له هیلانه کهی پارمان دهچوو. نه گک جووجکه کانیشی تیندا بوایه، نمهه راست خوی دهبوو. پیت وایه هیلانه که مان چیی لی هاتووه؟

نۆمەخان گوتى:

- حمسن گیان، براکم، نمهه مهزایی پار لۆکه مان لی ده‌نیبیه و لیزه نهبوو که نمهه هیلانه يېش هەر نمه بى.

حمسن ھەلچوو:

- هیلانه که خویه تى. جوچکه کانی ھەلچپیون. گەوره بۇون و ھەلچپیون. دەی خو دیاره. جوچکە مەل گەوره دەبن و بىال دەگرن. لەوانشە مار زېنە قووته کانیان خواردیتىن و دايىكە كەشيان تەرە بوبىي. چ بكا مەللى دامار. چووه و لە سەر دارىتكى بەرزىر هیلانە كىرددوو کە مار نەيگاتى. ئىستا ئىتمە دەبى لە سەر دارىتكى بەرزىر له هیلانه کە مان بگەپتىن.

نۆمەخان لەبن لىتوانە و گوتى: "ناخر ئىزە هەر نمه شوتىنىدە وا كە ئىتمە سالى رابىدوو لۆكە مان خى كەرددوو؟ هیلانە كە ئىتمە هیلانە پەرسەتىلە بۇو." بهلام حمسن نەبىيىستۇو و گوتى نەدابىي.

بە دارستانە كەدا تىيەلبۇون. گولى سەير و سەممەرە و گەوره گەورە پېشكۈوتىبۇون. گولە كان كىتىي بۇون. حمسن كە گەيشتە بن دارچىنارىتكى گەورە دىكە، دىسان وەسەر كەمەت. ماوەيدك بە نىئو چىل و پېيەكانىدا گەرا و ئاخرييە كە ئاتە خوارى و گوتى:

- پەر له هیلانە. بهلام ھەمووييان بەتالان. ھەرجى جوچکە مار خواردوونى. بالندە كانىش تەرە بۇون و رۆپۈن. لىزە، لەو مىتشەلەندا ھىچ بالندەيدك ناتوانى بىشى. ھەروەھا ھىچ شتىيلى دىكەش. حوكىمت دەبى مشۇورىتكى لى بخوا، و مارى لى نەھىتلى و ھەروەھا نمه حوكىمتى ئىتمەش خۇ حوكىمتى خۆمانە، بهلام تۆزۈتىك كە متەرخەمە. ئاخرييە كە ئاتوانى نمه مارانە بىدۇزىتىمە كە بالندە كان دەخۇن.

بە دارىتكى دىكەش ھەلگەرا و بە لارەملى و لوتن دازەنیبىيە و ھاتە خوارى. دە گەيشتە ھەر دارىتكى، لىتى دەچووه سەرى و بە تۈورەبى دەھاتمە خوارى. گوتى:

- مارە كان بالندەيان نەھىشتۇوه.

نۆمەخان ھەر نمه قىسىمە بىست دەستى كرد بە گريان. دانىشت و دەموجاوى لە نىئو ھەر دوو لەپى دەستى نا و زۇر زۇر گريا. بە گريانە و گوتى:

- ئەمن دەترسم. دەترسم. مار ئىتمەش دەخۇن...

حسمن له تمنیشتیه و دانیشت. ویستی شتیکی پی بلی، بهلام پاشگهز بزوه. دستی به سهر و قشیدا هینتا، دسته کانی له نیو دهستی خوی نا. نومهخان همر وا ده گریا. حمسن بز نموده ترسه کهی بپهونیتیه و، به شوین قسمیه کدا ده گهرا و نمیده دوزیمه و. ناخربیه کهی گوتی:
- ماره کان بالنده کانیان خوارد و رویشت. بالنده یان لیره نه یشت و چوونه دارستانیکی دی. نیستا نموده بالنده کهی نموده ده خون. که بالنده یان لعویش بپری، نهوجار ده چنه لیره وارنیکی دی. لمویشه وه ...

نومهخان هیورتر بزوه و نالاندی:

- وهیش ش، همدا ثمو مارانه همبن، ثمو دنیایه بالنده تیدا نامیتنی. پیت چونه بچین و رابگه یتین و بلین ماره کان بالنده کان ده خون، بز نموده گوندی بین و ماره کان بکوژن و بالنده کان نه جات بدنه ...

حسمن ناخربیه هله لکیشا و گوتی:

- کس تاقه تی شتی واي، نیبه. ناخربیه کهی مار جووقهوار له بالنده ش ده بین و دنیا بی بالنده ده کهونیتیه و. بهبی بالنده ... زور حدیف و خابن ... باشه، همده با بپذین.
نومهخان هم استا. چاوه کانی به قزلی کراسه کهی سریمه و. دهستی یه کتريان گرت. نومهخان نه کاتانه زور پی خوش بعون. چونکه هه میشه وا نه بعون. تمنیا نه ده مانه زور پیکمه و باش ده بعون، حمسن دهستی دینا و دهسته بچوکه کهی نومهخانی ده گرت. نومهخان بهوهی ده زانی و له خوشیان وه خت بزو بفری.

له کانییمک ناویان خوارده و. گولیان چنی. لیره هم است به گهرما به تینه کهی ده ره وه نده کرا. دواي نموده دیسان ناویان خوارده و، گهیشته کونه ناوه ده. حمسن هر چاوي بهوهی کمود، دهستی نومهخانی بدردا و بدره و ناودره که رای کرد و هاواری کرد:

- وهره نومهخان، وهره. هیلانه که مان لیره بیه. جوچکه شی لینیه.
که نومهخان بهره و کونه ناودره که غاری دا، ، بالنده یه کی رهنگاوره نگ وه ک فیشمه له کونه که ده بیه پری و فری.

حسمن له خویان هله لده بزی و وه ک شیتان پی ده کهنه. نومهخانیش له خوشیه کهیدا بدشدار بزو. تریقانه وی مندالانه یان له دارستانه که دا ده نگی دایه وه. حمسن:
- دوزیمانه وه. دیتت، دوزیمانه وه. بالنده یه کمان دوزیمه وه که مار نه بخواردووه. ناخربیه کهی دوزیمانه وه ... بالنده کان زور فیلبازن. مار هه مسو بالنده یه کی پی ناگیری.

نۆمەخان:

- شوکر بۆز خودا کە پیئى ناگىرى.

حمسەن پالى بە كەندەلانەكەمە دا و دانىشت. ماوەيدك چاوهەكانى هەرروالە سەرىدەك دانان و ئەوچار بە دەنگىتكى شەكەتمەوە گوتى:
- وەرە نۆمەخان، وەرە لە لام دانىشە.
روخسارى، خەمبار و تىكسمىراو بۇو.

نۆمەخان چوو و شان بە شانى دانىشت و دەستى لە دەستى نا. حمسەن دەستى نەكتىشايم دواوه. نىگا ترساوهكانى لەو بېرى و گوتى:
- خۆزگە رىنگىدەكى رىزگاربۇون ھەبى نۆمەخان. بايم خەرىكە دىق دەكا.

نۆمەخان:

- دىق دەكا.

بۇشايمەك لە ناخى حمسەندا ھەبۇو. بۇشايمەكى ھەست پىتىكراو. بەخۆى دەگوت: "ھىللانەكەمان دۆزىيەوە، بالىندەكەشان. ئەمى ئەوچار؟" وەك شتىتكى لمپىر كردى، بەشۇينىدا دەگەرا... شتىتكى... شتىتكى لمپىر كردىبوو:

- لەوانەيدە ئەو گوندىيانە پەلامارى بايم بەدهن و بىكۈژن. خەرىكەن لە داخى بايم شىت دەبن. چونكە لە ھەممۇان پەل لۇزىكە خى دەكتەمەوە. تەنبا مام خەليل بايمى خۆش دەۋى.

نۆمەخان گوتى: - تەنبا مام خەليل... پىاواي چاکە. نۇورى لە روخسارى دەبارى.
حمسەن بە ترسەوە گوتى:

- سەبر سەبر، با نەنە كەم نەبىستىتەوە...

نۆمەخان:

- خۆ بايم نەنكىمى كوشتووە. جىڭ لەۋەش، ورد وردىشى كردووە. باسکى نەنكىم نىستا بە دەمى گورگىتكەوەيدە.

ھەر دووكىيان بىتەنگ بۇون. تاوىتك دواتر حمسەن گوتى:

- خۆزگە مامە تاشباشم دەھاتەوە. ھىچ چارەيدەكى دىكەمان نىيە. خۆزگە بىتەوە و بايم و نىيمە و نەو گوندىيانەش رىزگار بىكا.

نۆمەخان بە ھېمەنى گوتى:

- حمسه‌ن پیش مدلی "مامه". کمیک بوویتنه وله، نیتر ناکری "مامه" بی. پیش بلی "سروه" و خوت گوناچبار مه که.

حمسه:

- خوزگه تاشباشی مدرغان بیته نیزه و ...

راوه‌ستا و بیری کردوه، چاوه‌کانی پر بون له فرمیسک:

- بهلام نازام بچوچی دلتم بئی توند بووه. خوزگه مامه تاشباشم دههاتهوه...
نومه‌خان:

- دههاتهوه و بالنده‌کانیشی له چنگی نه و مارانه رزگار ده کرد.

حمسه:

- بیان دههاتهوه و نه منیشی دهبرده نه شکمه‌وتی چل پیاو چاکه که. نه من ناوم بئو ده بردن و
قاوه‌م بئو ساز ده کردن.

دهنگی لهرزی و بیو به نوره.

نومه‌خان:

- نه منیش بدهه. نهوان پیویستیان به کچیکیشه.

حمسه گوتی:

- به کچیکیش... لمو دنیایه کم‌له مامه تاشباشم باشت نییه. مندالله‌کانی زور خوش
دهوین. خز شه‌گهر بزانی نیمه لیزه له چحالیک داین، هم‌دی... لیم سوره دی...
لمه‌وه پتر قسمی پی نه کرا. گریان نه‌وکی گرت.

- نه‌گهر بزانی حالتان چونه لیزه...

مام خه لیل دالغه‌ی لیداوه. ده بیچ بکا بق نوه‌ی
عهله‌ی نووتر خوئی بگهیتنه‌وه نواهی و لای
مریمۆک؟ نوه له میشکیدا هەر دەیهینى و دەبیا.
ناخربیه‌که‌ی رتیه‌ک دەدقیتته‌وه و به عەلی به دریشی
ده لئى. "عەلی" يە دریش دوودله.

۱۸

مام خه لیل نارا و قارای نەبۇو. لە نوتىنەکەی دەرپەرى. شەھى ئەر بە جلويدرگە كەيمەوە
نووستبۇو. لە سەر جاجىتكى كە نەويىشى لە سەر گۈز و گياكان راخستبۇو، درېش بسو و
جاجىتكى دىكەشى بەخۆى دادابۇو. نەو شەھە كەتىكارە كان ناگىريان نەكىدېتۆه و زۇو
نووستبۇون. رۆزى پىشتىری ھەر لە بەيانىيە كەيمەوە باي رۆزى او ھەللىكىدېبۇو و ورددە ورددە خېراتر
بۇو. ھەر بۆيە نەو شەھە نىتەپقى نەبۇو. تەپقى خۆ لە بەر باي بەتەۋۇزم راناگىرى. تەپقى لە
ھەواي مات و شەھە بى بايەكاندا كە ھېچ سۆزە و كۆزەيە كى نايە، وەك ھەمور سەر دەشىدە
دادەپۆشى. لەو شەوانددا كە باي رۆزى او ھەلەدەكا، كەتىكارە كان ھەر سەربىان وەبالىف دەكمن،
خەويانلى دەكەۋى و لە شەھى بى تەپقى و فىنىك و بىن گەرمادا. ئەگەر شەھى ناوا نەبى، خۆ
پالى لۆكە، لە چوکۇرداوا خۆ راناگىن و تاقەت ناھىتىن، ھەممۇ لە بى دەكەون و تىتىدا دەچن.
لەو گوندانىدى چوکۇرداوا سال ھەبۇوە كە ھەرگىز لەبىر ناچىندە و نەو سالانە بە سالى
رەشمەرگى پالە و سەپان بەناوبانگن. لەو سالانددا ھەممۇ شەھە كان مات بۇون و باي رۆزى او
نەھاتۇوە.

مام خه لیل بەسپاپى و بە سەرى پەغەبى پىتى، وەك پەدرە كايەك بە تەنيشت كەۋاوه
تەپقىزگە كە كويتخا سەفردا كە لە بەر بايەك دەشنايەوە، تىپەپى و گەيىشە كەپرە كەمى

عملی. گوندی له بدر تریفه‌ی مانگه که و له تمیشت کوزگای لۆکە کانیان له سمر عمرزه که در پیوون و لیتی نووسنبوون. هیندیکان پرخه پرخیان رۆژه ریتمەک ده رۆیشت و ده تگوت نیستا نا تاویتکی دی ده خنکین. پرخه پرخی هیندیکیان له گۆرانیگوتون ده چوو و شی واش همبوو خوی لمبدر یەک ده کیشاپه وه. ئوانه گەنجە کان بعون. هیندیکیشان ده نگنیکی ناسکی وەک نالاندن له قورگیان دههاته ده ری.

کوزگا لۆکە کان له بن تریفه‌ی مانگه شەوه کەدا بېتىك گەورەتر و سپیتەر دەچۈونمۇه و دەدرەوشانمۇه و سیبەرە تارەکەیان بەرەو رۆژھەلات دەکىشرا و دەشته کە له بدر تریفه‌ی مانگ شەوه کە تمماوی و سپی، وەک ھەلمىتکی سىعراوی و شیرى، مەيلەوشىن دەچۈوه... لە گەل شىپايەکە ھەلەدە کشا و دادە کشایوه. رەۋەزە کانى ئاناواھەرزاش لە ھەلکاشان و داکشانى نەو تىشكەدا، وەک گەوھەریتکی نامىز چاواي بىنیادەميان دەنگاوت. كۆمەلە خانووەک کە بۇونتە لان و پەناگىدە هەزاران دەعباى درېنە، بەم شۇورا و دىسوارە دارپماۋانمۇه... دەتگوت نەو مىرەز مەيمەتى "عملی" کە حەفتا ساللەيە و پېتىجە ھەندىدە بىنیادەمەنیکە و له رەۋەزە کانەوە دىتە خوارى.

مام خەليل بە سەر سەرى "عملی" يە درىتەرەوە راۋەستا کە له سەر عمرزه کە خوی گرمۇلە كىردىبوو و وەک مەستىتکى قۇوچاوا خەوى لىتكە و تىبوو. تاویتک بە دلىسۆزىيەوە لیتى ورد بۆوە. بىرى كىردىهو: "عملی" يە درىتەر پىاواي چاکە. زۇرىش باشە، زۇر... نەگەر نەمە مەرىمە جادۇرپىازە نەدەبۇو، عملی ھەر بۆ كۆل نەمنى تا نىتە دىتىنا. نەگەر رۆزئىك نەمن لە پى بىکەم، ئەم حاجىيە چىمنەی كۆرمە، كە بە ملى شەكاواي و بەنخاپىرى گىانى كۆرمە، ھەر ئاپەپىشىم لى ناداتمۇو. نەگەر بىشىرمە، ئەم حاجىيە نەحلەتىيە كە بەستۆي شەكاواي كۆرمە، بەبى شۇشتن و كفن و دفن، لە قوللەكىدە كەم داوى. ھەر ئەم پىاواي نەمەتا لىزە نووسنۇوە، فرىام دەكەمە. ھەر ئەم پىاواه تەرمە كەم ھەلەدە گىرى و تەنانەت مەلام دىننەتە سەرى كە قورنامىم لە سەر بخوتىنى و نەگەر لە رۆزە رەشاندیدا ئەمنىش دەستى بىگرم، تا ھەيدە ھەر چاواي بە سەرمەدە دەبى. لەوانەيە ئەم حاجىيە چىمنە ھەر راشم نەگىتەمە، بەلام ئەم پىاواه دەمباتمە مالە كەمە خوی. نەگەر لە نىتو ئەم مۇوه دوژمنەدا، پشتى بىگرم، "عملی" يە درىتە تا مەردن چاکەي منى لە بىر ناچىتەمۇو. ئەمنىش تا مەردن پارووم لە رۆنی دايە.

مام خەليل داهاتەمە و بە دەنگىتکى هيئىمن و لمبزىتکى شىرىن گوتى:
- عملی گيان، عملی گيان، ھەستە ھەستە.

عملی هیچ نبزروت. مام خلیل له ته نیشتی له سهر چوکان دانیشت و دهستی به تمولیدا هیتنا:

- هسته، کورم عهلى، هسته کورپی خوم. هسته دهی. دمهوي شتنيكت پي بليم. ده زامن شدوي فينك و بي تپوت بز هـلـکـهـوـتـوـوـهـ وـ نـوـقـمـيـ خـمـوـيـ. وـهـكـ منـدـالـيـكـ نـوـوـسـتوـوـيـ. دـهـ باـشـهـ ئـيـسـتـاـ هـسـتـهـ دـهـيـ. بـزاـنـهـ مـامـ خـلـلـيـلـ قـسـهـيـ پـيـتـهـ. دـهـيـوـيـ رـيـيـكـ نـيـشـانـ بـدـاتـ،ـ نـدـوـيـشـ چـ رـيـيـكـ...ـ هـسـتـهـ،ـ هـسـتـهـ دـهـيـ كـورـمـ.

هر وا دهستی به سری عهليدا دینا و دلیشی نهدههات به خهبری بیتنی. دنهنگه که شی لاراندنهوه ببو، و هک لایی لایی. که عملی نوزههیه کی لیتههات و له لاته نیشته کیه خوی سورپارنده سر لاته نیشته کمی دیکمی، مام خه لیل چاوی پر بعون له فرمیسک. به خزی گوت: "سهیر که. هر ده لیتی منداله. باشه بنیاده م چون ده توانی نهونده زولم له نههه عمله، به دریزه لیتمو ماوه سکا؟".

– هسته. کوره دلپاکه نازاکم. دوو قسم پیته. لدو مهمله کته پر له به‌لایمی چوکوراودا، بهو شهوه جوانه و له بدر تریفهی ثدو مانگه شهوه پیروزه... هسته، وهره بزانه مامام خدلبله که، تیه دهیه؛ حی له...

لەو جەنگىدە ئەللىف وەخەبىر ھات. ھەستا و دانىشتت. چاوه خەولەوەكانى خۆى لە مام خەلليل بىرى و ھەر وا مايەوە.

مام خهلیل دهستی ئەلیفی گرت و گوتى:

- مهترسە كچم. منم، مام خەلپىم.

ئەلیف ھەستا و گوتى:

- ئەتۆي مام خەلیل؟ بەخىر بىتى.

مام خه لیلیش ههستا و گوتی:

- دهی باشه عهلى هستینه کچم. دهمهوی قسه‌یه کی له گهان بکهم. ریگه‌یه کی باشم
دوزاب هته و ۵.

نسلیف داھاته و دھسے حی؛ عەلی، لە خەوە هەستاند.

- عملی، هسته. مام خدلل لمدیر تئه هاتووه. هسته.

عملی، به ددم همه لگلوفینه، حاوہ کانسنه وه، یاوتکشی، ددها و گوته؛

- یه خیر بیس، مام خمیل. خیر و بمره کدت هتنا.

مام خدلیل لیتی نزیک بتوه و به لهبزیتکی دلتیایمهوه گوتی:

- همسته عدلی، رینگه چاره‌ید کی ماقوولم بز دوزیویتمده و نه گهر پیتی بلیتم همر له خوشیان ده فری. همسته وره به دوومدا. با بچینه ددم جدیمان. نامان، دهنگت ده ندیه. وریا به، وریا به که مس له خمو هملنستی. لواندیه یه کیتک لمو سه‌گانه همستی و گوتی له قسه‌کانگان بی. زور وریا به.

جا بدره و لای جهیمان و هری که دوت. به بی دهنگ، خیرا و بی همست و خوست. نه لیف و عدلیش به دوایمهوه. له دوورهوه و له داویتنی ثاناواره‌رزاوه، چهند چدق‌لیک لوراندیان.

مام خدلیل له پشت پنچ‌کیتکهوه خوی مات کردبوو و لمونیه بدسبایی بانگی کردن:

- ورن. و هرنه نیره. خۆ کمس نه‌دیتین؟ دهی باشه، خیرا بکمن.

که عدلی لیتی نزیک بتوه دهستی گرت و بدره و لای خوی کیشای و گوتی:

- نیره دانیشه. دانیشه نه لیف، نه توش بروانه بزانه کمس بدره و نیره نایه؟

نه لیف له ته‌نیشتیانهوه دانیشت و گوتی:

- کمس نه‌دیتین. که‌سیش گوتی له هیچ نه‌بوروه. خملک و هک مردووان نووستون. شوه يه کدم شدویکه بای دی و ته‌پوی نه‌هیشتوده. و هک مردوو که‌وتون.

ترۆمبیتلیک به رینگه که‌ی نه و به‌ری چۆمه‌که‌دا تیپه‌پری. تیشکی چرای ترۆمبیتلکه ماوه‌ید به سه‌ریان کشا و مام خدلیل گوتی:

- نه‌ها گیراین.

عملی گوتی:

- مامه خدلیل، ترۆمبیلکه لمو بدری رووباره‌کدیه. نه تو مه‌ترسه.

له گهل نمه‌شدا همتا تیشکی ترۆمبیتلکه تینه‌په‌ریبوو، مام خدلیل همر نه‌بزووت.

دوای نه‌وه، مام خدلیل ههستا، سه‌یریکی ده‌روری‌هی خوی کرد و دهستی بی کرد:

- ته‌مه‌نی پیره‌کان له تالی لۆکه‌که و لمو تیشکه‌ش ناسکتله. جوان نمه‌بزانه عملیه‌که‌ی خۆم.

نوجار بەلینت به من داوه به مریمۆکیش نه‌لیتی نه‌من بۆی گریاوم و پیشی نالیتی‌ها براله. نه‌من بپوام به گفتی تۆ‌هه‌ید. کورم عملی. ته‌مه‌نی پیره‌کان به تپیک به‌نده و پیتیان له سەر لیتیوی گۆرە.

نه‌گهر چهند رۆژیتکی دیکه نه‌گدیمده دایکت، دایکت به تاقی ته‌می لمو گونددا ناشی و ده‌مری.

بۆیه مشورتیکم لی خواردووی عملی گیان. ده‌زامن نه تو تا بەشی قمزه‌کانی عادیل نه‌فمنی لۆکه خر نه‌که‌یتمده، دایکت بعشری ناتوانی بچیمهوه لای. بۆیه گوتم ده‌بی کاریتکی وا بکدین نه تو خیراتر

بهشی خوت لۆکە بپنیشهو و زووتر خوت بگەینیتەوە لای دایکت. بۆ شوهی هەم مریمۆزکیش لە مەرگ نەجات بدهیت و ھەمیش گەردانی خوت لە پەتى سیدارە. نەو رېنگىمە پیم شك شەوانە، نەوەیە: "ئىستا ھەمۇوان نۇوستۇون، ئەمن و ئەتتۇ و ئەلیف، بەر لەوە شەوان وەخېر بىتىن، واتە تۆزىتىك دواى نیوهى شموى کە ھەمۇوان بە قۇولائى خەويىدا رۆچۈن، سى كىسى، ھەلەدەستىن و دەچىن بىزانىن كۆتى مەزراکە لۆکە باشى ھەمە، ھەۋى دەرىنىشەوە. ھەر دەپنیشەوە و دەپنیشەوە... و بە لەوە خەلەک لە خەۋى ھەستن، دەھىتىنەوە و دەھىخىنە سەر لۆکە كەى خۆمان. بەيانى زوو دىسان وېرىاي خەلەکە دەچىنەوە لۆکە رىنىشەوە و دوو ھەينىدە، سى ھەينىدە و چوار ھەينىدە...."

مام خەلەل ھەۋابۇو. يەك پشۇوقسە دەكىد. ھەلەدەستا و دادەنىشەوە، قىسى دەكىد و لە خۆىەوە تارىيفى دەكىد، قىسى دەكىد و بىسەرەتاتى پېرىسى دەگىزىاپەوە و قىسى دەكىد. ناخىرىيە كەى وە خۆ ھاتموھ ولە عملىي پېرسى:

- دەي دەلىتى چى عەملى؟

عملىي گوتى:

- زۆر باشە مام خەلەل. بەلام ناكىرى. بىت و گوندى بىزاننەوە ئىتمە شەوانە لۆکە خى دەكەينەوە، نەوەندەمان لىنەدەن پېشمان لە زىغان نەرمەت دەكەن.

مام خەلەل ھىچ چاوه پېتى نەو جوابە نەبۇو. پېتى وابۇو عملى ھەر شەو قىسىمە لە زارى بېبىستى، لە باوهشى دەگرى و بە دەست و پېتىدا دەنۇوسى. زۆر تۈورە بۇو و گوتى:

- ئەتتۇ شىت بۇوى عملى؟ چا تەقلەت لە دەست داوه؟ كى دەمانبىنى؟ كى دەزانى و تىمان ھەلەدەدا؟ كى؟ مەترسە عملىي مەترسە.

عملىي يەك پشۇو دېگۈرت:

- وايد، بەلام نەوە گوناھە. گوندىش ھەقىانە نەگەر خۆ نەگەر نەشانىكۈژن نەو كارە وەك دىزىكەن وايد...

مام خەلەل زۆرى چەنە لى دا، شەوجار چىيى به زىينىدا ھات بە عملىي و گوندىيە كانى گوت، بەلام ھەر نەيتوانىي عملى قايل بكا بەوە شەوانە بىباتە لۆکە رىنىشەوە. دېگۈرت:

- مەترسە، مەترسە. كەس نامانبىنى. كاتى ھەمۇوان وەك مەردوو نۇوستۇون، شەوانە ھەر لەو گۆيىچەكەيە مەزراکەوە لۆکە دەپنیشەوە.

نەدەكرا. نەو تۈوتىكە سەگەر قايل نەدەبۇو:

- جا باشه مادام وايه، تا نئيمه ده گدينهوه، دايكت ده مرئ، دياره نه گهر تو نه تکوشتبئ، گونديه کانيش نه تو... نهوه ده بىينى... لم توپهتت ده کمن. دايكت ده مرئ، ده مرئ، ده مرئ... هستا و به پله وه پئ كهوت. ده بولاند:
- لىتى گهري با بمرئ... با بمرئ، نهوكات ده بىينى چيت به سمر دى "عملى" يه مل درېژ. بدو مدرجه هر خۆت نه تکوشتبئ.
- له لاي كمهپره کان رقه كمئ نيشتموه و گهراييه وه. عملى و نهليف هيشتا همر وا به سه رسوور مانهوه له پهنا پنچكه که دانيشتبوون. نهليف ده گوت: "مام خليل راست ده کا." و ده بويست عملى قايل بکا.
- مام خليل گهراييه و مجده کي عملىي گرت و كهوته پارانهوه. عملى بىندنگ بسوو. نهليفيش دهنگي خزى خسته پال دهنگي مام خليل. بلام عملى پاشگەز همر نه بزووه... ناخرييە كمئ مام خليل سهيرى كرد مه حاله و تفنيتكى خمىتى له ده موجاوي عملى كرد و گهراييه و كهوته رى
- ج چاوه پوانىيە كت له پياوئىك هەيدە دايىكى خزى كوشتبئ... سەگ....

مریمۆک له گوندی "یالاک" تەنیایە. چۈلەكتۇر لە دىدا
نېيە. لە كورپەكەي و گوندىيەكان توپە دەبىي و خاو
دەبىتەوە، خاو دەبىتەوە توپە دەبىتەوە. لەو حالەدا
چاوى لە رىبىكەي چوکۇداوا بېپىوھ و چاوەپتى هاتنەوەي
كەسىتكە. لە لايەكى دىكەشەوە چاوەپتى تاشباش تۇغلۇ و
ئەھە شىت و پەرىبىكەنە.

١٩

لە بىرىمەرۆچكەكە دانىشت. پالى بە دیوارەكەوە دا و لاقى راستەي راكىشا و لاقى چەپەي
لە بن خۆزى نا. شەنەيدىكى فىنتىكى دەھات. مریمۆک چاواھ كانى لىتكە نا. تاواھ پايسىزىيەكە لە
نامىتىزى گرتىبو و گەرمى دەكردەوە و خويىنى دەجاناند. لىتۈرپىز بۇ لە سۆز و دلىۋانى. زۇرىبىدى
جاران لە بن تىشكى خۆزەتاوى بەيانىاندا واي لى دەھات.

بىرى لە لۆكەجاپەكان دەكردەوە. چوکۇوراواي دەھاتە پىش چاوى، خۆش و سىحراروى.
جۈزۈتكى دىكە. رەۋەزە رەشەكانى ئاناواھىدا و لە سەر ئەوانەوە، ئەو كاولانى بە لىتلى دەبىنراز
و رووبىارەكەي جەيجان، كەسىك و مەند، ورده شت بە سەر ئاواھ كەمەيەوە و دەريايى سېپى بە لرفە بە
شەپقۇلى شىنەوە، بەخۆش و شىت، كە يەكپارچە دەبۇوە كەفەتكى سېپى. تاونىكى پېشىنگىدار...
شىت و سەركەش... و خۆلەكەي چوکۇوراوا لە بن تىشكى هەتاواھ كەدا سېپى دەچۈوه...
تراكتۆرە چەدورەكان، كامىيۇنەكان و رېنگەبانە پېر لە خۆل و خاکەكان وەك داوى جالىجالۇكە
تىيىك تەنزاپۇون و گەردەلوولەكانى بەر رۇوناكايى كە جار بە جار بەرزىتر و گەورەتىر
دەبۇونەوە و بەرەو تۆزرووس دەرۈيىشتە... و مەزرا و رېنگە پېر لە كەرىتكارەكان... كەرىتكارە
برىسى و هەزارەكان بە چاوى خەفتەبار و دەستە زەلەكانىنەوە كە وەك مىتروو بە دەشىتە كەمى
چوکۇوراوا وەربىپۇون...

عملی هاتوه پیش چاوی. به روخساریکی تینکسپراو له بن باری کویزره و هریدا و چاوه کانی لیتک ناوه و دهستی ناوه ته کله کدهیوه و بیریتک بدهرو پیشمهوه نووشتاوه ته و دهلى: "خز رابگره دایه، به قوربانت بم سهبرت بی. ههتا له چوکور اواده دتینهوه خز رابگره و مدمه. ندو گوندیه هیج و پوچانه بیت و بگه رینهوه و به تو به مردوویی بیینن، خوا بزانی چیم به سدر دتین. خز ده زانی دایه... مهمره دایه، کوره به نوکدرت بم مهمره. بدنهنی و له بینکسیدا زور نهسته مه گیاندان. کمس نییه چوزی ثاوت به زاریمهوه بکا. له بدرت ده پارتمهوه دایه..."

مریمۆک دهستی راستهی بدهرو لای عملی دریز کرد:

"نامرم کورم، نامرم پالوانه کم، تا نه گه پیشمهوه نامرم. له تو باشت نه و گوندیانه ده ناسم. ده زانم نه گهر به مردوویی بسمردا بکهون، ج به سدر تو دتین. باشه روله بو برم. چما بدبی ناو و نان که تو و ممهوه، برم؟ ثو نانهی بزت به جی هیشتبووم همراه ماوه. همه ممو شتیک زوره. پیتھر و خواردن هدیه، تمنیا روله، خودا هیج گیانله بدریک تووشی ته نیایی نه کا. خز هر يك بنیاده مم لیره له گهان بوایه، نه گهر تمنیا حمسه کم، نزمه خانه که مم له لا بوایه، سالیک سه هله، ده سالیش به تمنی هله لمهه کرد و چاوه پری ده ماممهوه. باشه بوئه قلت پیش نه شکا يه کیتک لدو مندالانم له لای بجهی بیتلی، هه قته کورم، مندالیکیش روزی بیست کیلو لوزکه خر ده کاتمهوه. به لام نیستا خز نه گهر هر يك بنیاده مم لیره بوایه، نه من به تمنی نه ده بوم. تاشباش ئوغلوش ندهات. چووم به چیا کم گوت: "تاشباش کم، مه مده کم، روله، نه و هلیه کان، سۆمای چاوی سواره که." گوت: "و هر و ههتا گوندی له چوکور نه هاتونه و، لام بینهوه." نازانم بو گونتی نه دامی. نه هات و نه خزی نیشان دام. دهی با نه دیه، ئاخري روزیک هر بدو چاوانم ده بینمهوه، ئاخري روزیک تووشی ده بم. نه کات ده زانم جۈن خزمەتى بکەم و جىي پى بلېم."

ههستا و تىلاڭىدى هەلتىرى:

"خەمت نه بى عەلی، نامرم. ناهىلەم لای ندو گوندیه هیج و پوچانه ريسوا بيت و ئابپوت بچى. نه گهر بشمرم، له بدر چاوی نه و گوندیانه ده مرم، با هەر دوچاوابيان کويىر بى و بزانن مریمۆک نمو کوره لە گیانى خزى خوشت دهوى. ئاخ، ئاخ، نه گهر تاقه يك کمس لیره دەبۇو.... يك کمس، جا نه گەر کويىخا سەفرەريش بوایه، تمنانەت نمو سەردەستەی دز و رىتگرانەش بوایه، نمو را كەر دووه يەمەنيش بوایه، نمو له خودا و حوكەت ياغىيەمە بە چوار مەزەب خويىنى حەلالە، نه و پىستەرين بنیادە مەدى رۆزگار مام خەليليش بوایه. قوفلى زارم

دەشكىتىم و وقسى دىيم. تەنانەت نەگەر باب كوشتمىش بى. هىچ شىتىك لە تەنبايى خراتر نىيە
هىچ شىتىك. عملى لىتىگەرى با گوندى لە شوکور بىتنەوە، لىتىگەرى با بىگەرىتنەوە، دەچم يەك بە
يەكىان دەدوتىم. لەگەل چاك و خراپيان قسان دەكەم، تەنانەت سەگەكەشيان دەدوتىم. لەو
خراپىر نىيە، نا، لەو خراپىر نىيە....

لە تەنبايى خراپىر... خراپىر لە تەنبايى... لىتىگەرى با گوندى لە چوکور بىتنەوە. دەست
دەكەمە ئەستۆى ھەمموان، ماچيان دەكەم و بۇنىان پىتوھ دەكەم تا تىر دەم. بىنیادەم دەبىي
بەتەنلىنى بىتىنەتەو بۆ نەوهى بىزانى تەنبايى يانى چى؟ تەنبايى ج بەلايىھە عەللىيەكەي خۆم."
تىتلاڭكەي راوهشاند:

"دەي بېچۈ كارى خۆت بىكە عملى، بېز بۆ دەشتى چوکور و بە كارەكەت را بىگە. خۆ نەتتۆ
خۆت نىيت، تۆ خىيالەكەي عەللىي، تارمايىھەكەي عەللىي..."

"گوندى كە بىگەرىتنەوە، نىيت مەريمۆك دلى كەس لە خۆئى نايەشىنى، ھەر ھەمموان،
تەنانەت مام خەليلىشى وەك حەمسەنى خۆئى خۇش دەويى. باشە قىسەنە كەن و نەدواندىنى گوندى
و نىتۇجاوان تىتكىنان لىتىيان يانى چى؟ كە نەتتۆ ناوا لەگەل بىنیادەمە كان دەجۈولىيەوە، خوداش
ناوا تاسەبارى بىنیادەمە كانت دەكەت. تەنانەت چرا ھەلەدەگىرى و دەكۈيىتە شوين سېمىرەكەي
مام خەليلىش. نەوه نەو خودايىيە، نەو خودا چاوشىنە رىش درىيەكە."

لە سەر ئاگىرداڭىنەكە، تەرخىنەكە دەكۈلى، لەبىر گەرماكە ھەلتىمى مەنجلە دووكەلەزۈيىكە
ھەلەدەستى و تىتكەل تىشىكى خۆرەكە دەبىي، مەريمۆك چاوهەپى تەرخىنەكەتى زۇو بىكۈلى
و بىخوات و وشۇين كارەكەي بىكمۇي. كاتى نىيە.

مەنجلەكەي لە ناگىرەكە داگىرت و گوتى: "بەسىدىتى، بەسە ئىتىر، كۈلى، خۆ زىگ كون ناكا."
نەرخىنەي لە قاپىتىكى گەورە كەدە، بە دەستىتىكى سەرفەكەي راخست و قاپەكەي لە سەر دانا.
كەوچكە چىپىيەكەي لە تەرخىنەكە نا. چەند فۇويىھەكى لە شۇرۇباوهەكەي كەدە، كە ھەلتىلى لىنى
ھەلەدەستا، جا خواردى، كەچى ناواش زارى سووتا. دەي با بسووتى. مەريمۆك زۇر بە پەلەيە.

زارى ھەر وا دەسووتايىھە كە پېرى دايە تىتلاڭكەي و كەوتە رى. چۈرۈھە مالەكەي كۆستۇرۇغۇلۇ
و لە بەر دەم ئاخۇرخانەكەوە راوهستا. بەسپايان و لەسەرخۇ وەك بلىنى پىئى لە سەر عمرزەكە
دانانى... گوتىي بە دەرگاڭىدە نا و ماۋەيەك ھەر وا گوتىي ھەلخىست. لە ژۇرۇرە ھىچ دەنگىتىك
نەدەھات. بەخۆئى گوت: "خەوتۇوھ. نەو كافره، نەو لارىيە، خەوتۇوھ. نەوجار بە ئاسانى
دەگىرى. چۈنكە نوقمى خەوە. دوى شەۋىئ تا بىيانى نەحەجىن و تا بىيانى خوتىنى." كەلمىشىرە

لاریسەکەی کۆستونزاغلو نەو رۆژەی گۇندييەكان كۆچىان دەكىد، لە دەرەوهى دى، لە كاروانى رايىكىدبوو. چەندى كەوتبوونە سەرى، بۆيان نەگىراپۇو. بۆيە وازيانلى ھەيتاپۇو و رۆيىبۇون. بۆ سېدى بەيانى مەرىمۆك بە دەنگى كەلەشىرە كە لە خۇرى ھەلدەستى و دلى زۆر خۇش دەبى. لە رۆزەوە تا ئىستا مەرىمۆك ھەر دەيويست كەلەشىرە كە بىگرى و چىيى فرت و فيل بۇو دەكارى ھەيتاپۇو. شەو و رۆز بە شوئىنىيەو بۇو. چەند جارىش لە خۇپىدا بەسەر كەلەشىرە كە دادابۇو، بەلام بۆي نەچۈوبۇو سەر. دىارە دووجاران توانىبۇو بىيگرى، بەلام كەلەباپە كە زۆر بەھېتىز و گورج بېبۇو لە چىنگى راي كردىبوو. ئىتەنيدەھېشىت را بىكا. كەلەباپە كەش زۆر پىر نەبۇو. چەور و بىيگرى. نەزمۇونى وەرگىرتبۇو. ئىتەنيدەھېشىت را بىكا. كەلەباپە كەش زۆر پىر نەبۇو. چەور و قەلە و بۇو. گۆشتە كەدى بەشى حەتووەكى مەرىمۆكى دەكىد... وەك بەخۆلەيمەك...

بەبى دەنگى دەرگاكەي كەرددەوە و وەك سىبەر خوشىيە ژۇرەوە. ھەولى دا ھېچ خشپەي نىدە. چەند ساتىتكە لە نىتەرپاستى ئاخورە كە چاۋى لە سەر يەك دانا و راوهستا، بۆنەوهى لە كەمل تارىكايىھە راپى. نەوجار چاۋى كرددەوە. كەلەباپە كە، لە لاي راستەوە، لە سەر شوئىنى تفاقەكە كرووشىيە كردىبوو و وەنۈزى دەدا. مەرىمۆك دلى داخورپا و زۆر بە نەسپابى بەرەو كەلەباپە كە چوو. سى نەنگاوى مابۇو بىيگاتى. ئەو كافە لارىسەي باش دەناسى. دەيزانى لى دەگەرپى بىنیادەم تەواو لىي بچىتە پىتشى، بەلام ھەر دەستت بۆ دېبرد، دەردەچوو.

مەرىمۆك خۆى كىشا. بەھەمۇو تىنى خۆى نەنگاوتىكى دىكەمە نا. كەلەباپە كە ھېشىتا وەنۈزى دەدا، مەرىمۆك وەك فەنەرىتىكى لە نەكاو رەۋىيەتەوە، خۆى بە سەر كەلەشىرە كە دادا. دەستى وېنى كەوت. كەلەباپە كە لە چاوتىرو كانىتكە با بالەپېزە دەرچوو. پەر و خۆلى ھەستاند. كەلەباپە لارىسە كە نەجاتى بۇو. لە دەرگا كراوهە كەمە دەرچوو و مەرىمۆك يەك بە مەيدانى درېش بۇو. دەستى راستەي وادىشا دەتكوت شىكاوه. چىيى جىنلىقى دەيزانى بە كەلەباپە كەمە دا. بە زۆرى لە جىيى خۆى ھەستايىھە و تىنلاڭەي دۆزىسيەو و وەدەر كەوت:

بېيارى دا بەيانى يان ھەر نەو شەوهى كەلەشىرە كە دەنۋى، لىي بچىتە پىتشى و تا دەست دەگرى تىنلايە كى لە سەرى راکىشى. جا كاتى كەلەباپە كە وەپەلەقاۋە دەكەوى، دەمودەست بىيگرى و سەرى بېرى، ئىنجا دايىالى و جوان بىشواتەوە و خوتى بىكا. دواي نەوه ناگىرىتىكى ئەوەندە باش بىكتاموھ كە كۆڭاپەك رەزۈولى لى بىكەۋىتەوە و كەلەشىرە كە بىختە سەرى تا بېرى. گۆشتى بىرژاوى كەلەشىر وەك رەنگى ھەنار، چەور چەور... مەرىمۆك ئاخىنلىكى ھەللىكىشا و لە دلى خۆيىدا گوتى: "ياخودا بە قوزەلقوزتم بى، وەختىك مندالە كامى لمبدىر گەرمائى چوکور

نموده دهسوتن، گیانی خویان دهخونده، نهمن لیره له فینکایی کویستانیدا، کهبابی چهور و گوشتی کهله باب بخوم. یاخوا به ژهرم بی، به زوو خاوم بی:

زاری ناوی کرد و ده و لیچی خوی لستموده. سهیری خوری کرد. هیشتا زوری مابو بز نیواری. به خوی گوت: "با هستم و بروم، بچمه دلی پهربیه کان و بانگی شحه شیتوکه بکم، بشکم نه مرز هاتبی و گوبی له دنگم بی."

بهرهو شیوه که ودپی کدوت.

"سبهی نا، دوو سبهی پینجشه مهیه، پینجشه مه شمه کهی روحی مردوان نازادن، روحه پاکه کان، چل سواره که، لهو شمه دا، له سمر چیاکه له دهوری یمه کو دنهمه. تاشباشیش که به ملی شکاوی بوده وله، بلی و نهلهی پاریکی باشه، نهوش دیاره له سر لووتکه چیاییک له گمل هاورتیه کانی خوی کو دهیته و بزر را و ته گبر، بملام له سمر کام کیو؟ مریمۆک نهیده زانی کامه کیو. ههر روزه و لووتکه چیایه کی دینا پیش چاوانی خوی و بدیانی پاشگهز دهبوه. بیری ده کردده و له میشکی خوی دهنووسا بشکم و بیری بسته و که تاشباش کاتنی بشهر بسو، یانی هیشتا نه بیووه وله، حمزی له کام کیو و گرد ببو. چیی هموالی دا، هیچی و بیر نه هاتمه. نه گدر نه چیایی ده زیبایمه و تاشباشی و هچنگ که وتبایه.. دوو قسمی پیتی ببو. ههر نهودنده.

لیوریز و هیوادر ببو. که گهیشه شیوی پهربیان، چیی وای نه مابوو بز نیواری. له بس روه زیتک که هه میشه لموی داده نیشت، هه لتروو شکا. پالی به روه زه کمه دا، چاوه کانی لیتک نا. گوبی دایه دنگی نه ناوه که چهق شیوه کمه ده رویشت. شیوه که بونی لیز و بونی کاژ و سنه و بدر و پنگمی دهدا. بونی نه مرمی خولیش تیکه لی بونی دارستان ببwoo. مریمۆک له دنیادا نه و بونه پی له هه مهور شتیک جوانتر بسو و بویه نیزه بی بهو پهربیانه ده برد که له دارستانه که ده ده زیا. دوای نمهه تزیتک پشووی دا، چاوه هدلیتکا، ههستا و بهرهو شیوه که هه رای کرد:

"نه حه شیته کهی خوم، کوره نه منیان به تمنی لهو گوندهدا به جی هیشت و رویشت. نه منه مریمۆکت چاوه ریته. کوره و هر کارم پیته. و هر نه حهی خوم و هر. و هر و بمه کوشکه کهی خه زورت. بز کوشکی پهربیان. ناهیلم شاپرووت بچی. رسوات ناکم نا. نه من له بنیاده مه کانی تر ناچم. ... نا.... همتا نه و گوندیانه له چوکوری دینه وه، ناگام له منداله کانت دهی، مهترسه، نه من ده زانم چون له گمل پهربیان بجهولیتمه. نه من وه بنیاده مه کانی دی نیم. نه و قسمیه بونیه ده کم پادشاهی پهربیه کانیش گوبی لی بی. نهوش با

بزانی نهنه مریمۆک لە بنيادەمه کانى دى ناچى. وەلامم بىدەوە نەھدى خۇم. وەلامم بىدەوە،
نەھە، نەھە شە ئى... .

گۈيى ھەلسخت. دەنگى چىند جاران لە شىوه كەدا دەنگى دايىوه و نىزىت بىتەنگىيەكە بالى
كىشايىوه. خورەي ناو نەبىي و خشە خشى گەلاڭانىش، هېيج دەنگىكى دى نەدەھات.
مرىمۆک بە دەنگىكى نىزمەر و زىرەكانە بىزەيەكى هاتى:

- سەيركە كۈرم، نەھدى خۇم، نەتۆ پىت خۆشە بىتىتە لاي من، بەلام پەرىيە كان ناھىيلن. بە
دزىيەدە وەرە... شەۋىيەكىيان، كاتى نەوان نۇوستۇون، بەسپايمى وەرە. زۇرم غەربىي كردۇوى
نەھە گىان. نەوه باش بزانە. زۇرم غەربىي كردۇوى.

گۈيى ھەلسخت. ماواھىيەكى زۇر چاوهپىي ما، سەيرى كرد نەھە سۆراغى نىيە. خۆى دايى
سەر تىيلاڭەي و لە شىوه كە وەسەر كەمۇت. مىئى دەمەونىتىوارى ورددە ورددە دەنىشتنە ناخى
شىوه كەمە و خۆرەتاو بەرە ناوابۇون دەكشا.

مه‌می دیک مردووه‌که‌ی لئی بروه‌ته به‌لا و له بیره‌که‌شدا
 بقی ناشاردیریت‌ووه. خو ناوا برواته پیش‌ووه، هرچی
 هملوی دنیایه دین و ناسمانه‌که‌ی چوکوراوا داده‌پوشن و
 پیشی خوره‌که ده‌گرن. کوره خو نه و خلکش هه‌مووی.
 هر که رنین، ناخربیه‌که‌ی یه‌کتک له و بیره هه‌ر دپرزنگ
 ده‌بی که هملوکان له سه‌ری ده‌گه‌پین و مردووه‌که‌ش به
 چاوه زه‌قه‌کانییه‌وه له به‌ختی بنه‌که‌ی دایه و
 ده‌یدقزنه‌وه.

۴۰

مه‌می دیک هاته نزیک ترمده‌که^{*} گفه‌کان، که له بن تریفه‌ی مانگه‌شمه‌وه‌که‌دا له
 ته‌پولکتیکی گهوره ده‌چون و شوینیکی هینده‌سی چوار جی خدرمانیان داگرتبوو. مه‌می
 دیک به خوی گوت:
 - نه‌وه خدرمانی گفه‌یان گیشه و ترمده‌کی قه‌رسیله‌که‌یدتی؟ جا خو دروینه له می‌ژره
 تدواو بووه. لموانه‌شه ههر قمرسیل و کلوش‌که‌ی بی و بیانه‌وه بیکنه کا.
 یه‌ک دوو مه‌لوی ده‌کیشا و له بن تریفه‌ی مانگه‌که‌دا رایخست. گوله گفه قاوه‌ییه‌کانی
 چوکوراوا بون به قلچغ و داسووه‌کانیانه‌وه. مه‌می دیک له دلی خویدا گوتی، نه‌وه خدرمانه
 به‌شی خلکی دیه‌ک ده‌کا.
 نه‌وجار له بن لیتوییه‌وه گوتی: "حیف بؤ نه‌وه خدرمانه." به ههر فرت و فیلیک بیوو،
 شقارتیه‌کی له گیرفانی حمسن ده‌هینابوو. زور به و ته‌رده‌ستیه‌ی خوی ده‌نازی. ده‌ستی له
 گیرفانی پانتوله‌که‌ی نا و ده‌ستی به شه‌مچه‌که‌یدا هینا.

^{*} ترمدک، گیشه، یه‌غنی: کاتیک گه‌نم ده‌دوردریت‌ووه و کزگا کزگا ده‌کری و هیشتا هه‌مووی نه‌خراوه‌ته‌وه
 سه‌ریدک و نه‌کراوه‌ته خدرمان. کزگای بچوکی گه‌نم و جو دوای دروونه‌وه‌ی.

له نه کاو راچله کی و لهرزی. سهیری ناسانیتی کرد. هملوکان و هک په ردنه کی رهش به روی ناسانه که بیان دا پوشیبو و دهنگی و تکه و تمنی بالله کانیان له ناخی شمه و کهدا ده بیسترا. دهنگی جوش و خروشیکی نامه و سیحراوی ناسانه که دا گرتبو و ده تگوت ناسان به هزار بالی پینکه و لکاو به شهپرلانه و ده فری.

مه می دیک غاری دا. کاتی به هانکه هانک گمیشه سدر بیره که، نویزی شیوان لای دابوو، گورج خوی رووت کرده و چووه سدر بیره که و راوه ستا. ده بیست خوی به اویته نیو بیره که، به لام له ترسان دهست و پتی لهرزین و شل بون و همر لموی دانیشت. سدری له گیزه و هات، ده تگوت شیفليج بووه. هانکه هانکی بوو. ماوهیک همر وا مایموده و نهوجار و هخواهاته و ده سبه جی خوی له بیره که هاویشت. بهبی نهودی ده فهتمی ترس و دودولی به خوی بدا، خوی گمیانده مردووه که، که له تهختی بنی بیره کهدا که و تبوو. مردووه که هلماسبو و گوره تر بیووه. مه می دیک دهستی له بن پیلی مردووه که نا و هملیستاند و له سدر پیشان رایگرت. مردووه که به پیوه، همه مو بیره که پر کرد. مه می دیک شوینی نه مابوو بجولی. لاقه کانی مردووه که گرت، همر ده په بجه که به گوشتشی مردووه کهدا رزچوون. مه می دیک ماوهیک همر نهیتوانی په مجھی له گوشته رزیوه که مه مردووه که بینیته ده رهه، داهاته و، چووه نیو ناوه که و مردووه که له قهلا ندوش کرد و بندو جووه دهستی له دیواره که بیره که ده گرت و خوی راکیش ده کرد بتو ده رهه. مردووه که زور قورس بوو. مه می دیک زور به سه ختنی دهیتوانی خوی بکیشیته سه ری. له پیشدا پیشه کی و دواتر و پیشه که دیکه له کونیکی قه دی دیواری بیره که گیر ده کرد. نهوجار به دهسته کانی خوی تووند ده کرد و خوی همه لدہ کیشایه سه رهه. بهو جووه له بیره که ده هاته ده ری. له ده رهه بیره که قاوقیزیکی سهیر بوو. دهنگی و تکه و تمنی بالله کانیش قیامه تینکی بدپا کردنبوو. چی له لیواری بیره که نزیکتر ده بیووه، نه و قاوقیزه پت ده بیووه.

که گمیشتنه سدر لیواری بیره که و همر نه و نده سدری مردووه که له بیره که هاته ده ری، دهنگی سامناکی ههزاران بال و هک گرمه که ههوره تریشنه هات. و هک کیویک برمی، همه مو ولات لهرزی. تهرمه که خلیسکا و به تدیشته مه می دیکدا که و ته و نیو بیره که. ناوه که هینده بهزنی پیاویک شلپه کرد و ههستا. مه می دیک سه دان دهندوکی رهشی هملوی دی که بدراه نه و لور ببون و ده هاتنه خواری، و سه دان بال رهشیش به ناسانه و. هملوکان نیشتبونه و پاله و په ستیان بوو که خویان بگمیشتنه سدر بیره که. سواری سدری یه کتری

دەبۇن، نەگەر رىلەك لە كاتىدا بىت و مەمى دىك خۆى نەخستىبايەتمەوە نىتو بىرەكە، دندۇوكى هەلۆكان لە چاوترۇووكانىتىكا سەريان ھەلەدقەند.

دىسان چۈوه خوارى و سەرى مەددووه كەمى لە سەر شانى دانا و بە زەجمەت و كويىرهەرى و تارەق رشتنەوە هەتا لىوارى بىرەكەي ھېتىنايەوە. دىسان ھەلۆكان ھېرىشيان ھېتىنايەوە. جارىتىكى دىكەش مەددووه كە خلىسکايەوە و كەوتەوە تەختى بىنى بىرەكە و ئاۋەكە شىلپ بەرز بىزۆه و لە بىرەكە ھاتە دەرى و ھەلۆ چاودۇانە كانى تەپ كرد.

مەمى دىك سى جاران مەددووه كەي ھېتىنايە سەر لىوارى بىرەكە و ھەر سى جارەكمەش لىتى ھەلخلىسکايەوە و كەوتەوە خوارى.
ھەلۆكان خۇرسابۇن.

ئاخىزىيەكەي مەمى دىك ھەر ھېتىنايە دەرى. مەددووه كەمى لە سەر شانى دانابۇو، دەستمەك ھەلۆ بە شوتىنېيەوە بۇون و نەو بە غاردان خۆى گەيانىدە جى خەرمانەكە. گورج تەرمەكەي و بىن مەلۇن گەنە كان دا. وش وشى بالەكان ناسىمانى جى خەرمانەكە پى كەربابۇو. بە ھەزاران ھەلۆ پېش تەريفەي مانگە كەيان گرت و مانگ ون بۇو.

مەمى دىك بە غاردان خۆى گەيانىدەوە سەر بىرەكە و جلويمەركە كانى لەبەر كەرن و گەرايەوە جى خەرمانەكە. كە گەيشتەوە سەيرى كەر نەوە ھەزاران ھەلۆ لە سەر خەرمانەكە نىشتۇن و بە دەندۇوكان دەيكۈلەن و بە ھەزارانى دىكەش بە ئاسمانمەوە دەسۈرۈتەمەوە. جۇش و خرش و ھەللازىيەكى سەيرىان لە زەۋى و ناساندا نابۇوه.

مەمى دىك قۇتوھ شقارتەكەي لە گىرفانى دەرتىنا و چىتىكى داگىرساند و لە خەرمانەكەي نزىك كەردهو. كلتۈش وشكەكە دەممۇدەست گپى گرت و بلىسى كېشا. ھەلۆكان بىت و خىترا ھەلەنە فېرىيائىن، دەسۇوتان. ھەممو رايان كرد. ھەر ھېتىنەدى چاوترۇووكانىتىخەرمانەكە گىرى گرت و كېتىك بلىسى، ھېتىنەدى دوو منارە لە دەشتەكەي چوڭورا ادا ھەستا. مەمى دىك بە خۆى گوت: "نەوە دەسۇوتى، خەرىيەكە دەسۇوتى، نۆخىش نەجاڭ بۇو." بەلام لە نەكاو لە ناخى خۆيدا ھەستى بە تەننیايى و بۆشايەكى تاقەتپىروكىتىن كرد. خۆى بە نىتو بلىسى كاندا كرد تەرمەكەي كېشا يە دەرەوە و بە كۆلى خۆى دادا و بەرەو رووبارەكەي جەيغان كەوتە غارى دا. كەيشتە قوللەكەي كى دەم ئاۋەكە. ناڭرى خەرمانەكە ھەممو دەرورىبەرى وەك رۆز رۇواناك كەردىزۆه. مەمى دىك ساتىتكە دەموجاوى مەددووه كەمى دى. دەموجاوه كەمى گەورەتر بىزۆه و چاوه كانىشى دوو شەوهندە گەورەتىر. دەموجاوى وەك مىسى سۇورى لى ھاتبۇو. تەرمەكەي لە

قورلکه کدا دریز کرد. باوهشیک مینکوک و گژ و گیای هەلکەند و دایپوشی و به پەلدپەل خۆلی بەسەردا کرد.

له سەر بەدیکی تەنیشت گۆزەکە دانیشت. ھەممو دەورویبەرە کە روناک بىزۇرە و ھەممو شتیک جوان دیار بۇو. کە بە وردی روانیی، لینگە پیتلاویکی مردووە کەی دى کە بېرىك لەولاترەوە کەوتىوو. ھەستا و پیتلاوە کەی ھەلگرت و دەویست بە ناواھەمیدا بەرات، پاشگەز بۇوە و خوار گۆزە کەی ھەلکەند و پیتلاوە کەی له پىئى مردووە کە کردەوە و دیسان دایپوشىيەوە.

له سەر بەردە کە دانیشتموو و له بن لیوانەوە گوتى: "چىي واى نەمابۇو مردووە کەم بسووتىن. چىي واى نەمابۇو. ئاي لەو كەرىتىيە، لەو گوجىتىيە. باشە مردووە کەم سووتابايد چىملى كىربا... ."

شەكەتىيە کى شىرين دايگرت، ھەستا و بە دەرم رووبارە کەدا تىيەلبۇو. ناگى خەرمانە کە ھەر دەھات و گۈورەتى دەبزۇرە. بلىسە سەريان لە ناسانى دەسووى و پاناوکى دەشته كەيان ھەتا داۋىنىي ئاناوارزا وەك رۆز، روناک دەكىدەوە.

کە گەيشتموو لۆكەجارەکە، چىي نەمابۇو رۆز بىتەوە. سەيرى كرد گوندى ھەممو بەخەبەرن. بەسپايى وەك ھىچ رووی نەدابى، بە دەم ھەلکىشانە وە پانزىلە كەيەوە، خۆى خزاندەوە نىتو گوندىيە كان و ئەویش وەك ئەوان سەيرى لاي سووتانە کەی كرد. ھىچ كەس قىسى نەدەكىد. ھەمowan چاۋىيان لەو بلىسانە بېرىپوو كە جار بەرزىر دەبۇنەوە و تىكەلاؤى شەو دەبۇن.

- ئەمشەو ھىچ نەنۇوستىن. كەس نەنۇوست، مندالە كاينىش... .

له و رفته وه مام خه لیل هه مو به یانیان دی و
 "علی" یه دریز له خه وی هه لد هستینی و ناچاری ده کا
 بچن له باشترین شویتی مه زرا که لوه که بپنه وه. علی به
 قسسه ناکا. گویی ناداته قسسه کانی مام خه لیل... له و.
 جیمهدا که مام خه لیل جاریکی دیکه ش "علی" یه دریز له
 خه وی هه لد هستینی.

۲۱

مام خدلیل گوتی:

- هسته علی، هسته، بهرزکت بدر ناده دم.
- علی وای لئی هاتبوو کاتی هاتنى مام خه لیل لە خۆوە له خه وی هه لد هستا. راهاتبوو.
- هستا و دانیشت. چاوه کانی هه لگلۆفین. له و جەنگەیدا، نەلیف و مندالە کانیش هستان... چند رۆزیک بتو نموه دوپاتە دەبتووە. مام خه لیل دیسان دەستى پى کرده وە:
- دایکت ئیستا له ناوایسەکە، له گیانەللا دایه. هسته با لوه که خې بکەینمۇ بىشىم بتوانى خۆت بە گەیتىتەوە لای مریمۆکە گولە کە. خۆت بە گەیدەنە و نمو مریمۆکە نازھنینە رزگار بکە.
- وەك مندالان چىلى مام خه لدەلۇوشىيە و دەگریا:
- كورە له سوچە مەزرا کەدە، لۆکەيدە كى لىتىه له بىرداشىش قورستە. بىنیادەم دە توانى سەعاتى پازدە كېلىز بېنیتەوە. پىتكەوە هەمۇ شەھى نەودەمانە لىتى هە لدەستىن. گوندى رۆحىشيان ناگاي لى نابى. بەسپاپى دەچىنە نەو سوچە و جا دەرپىنەوە نەمان رەننەوە. نەتۆش جگە لەھە قەرز و قۆلەت ھەمۇ دەدەيدەوە، شتىكىشىت بىز دەمەنیتەوە. چوار پىنج رۆزى دىكەش وەرپى دەكەوى و راستە رى خۆت دە گەيتىتەوە ناوایى و لای دایكىت، لای مریمۆکە گولە کە و ناھىتى بىرى. كورە نە جوولىتى، ناوا ناتوانى پىش خەلکە کە بگەيتەوە

ناولی. قدرزه کهت زوره. ده گپریتهوه و سهیر ده کهی نهوده مریمکه گوله که همر ئیسک و پرووسکی ماوهتموه. نهود کات چیت پی ده لین؟ ها، دهی بلی بزانم، دهی... چیت پی ده لین؟ دهی بلی بزانم، "علی" یه دریشه بی میشکه که، دهی...
نه لیف:

- کوره مام خدلیل راست ده کا. نهود لوكه یه نهودتا لیزه یه. نه من خوم دیتم. قوزاخی پر به چنگن.

عملی به نالله یه کمهو گوتی:

- ناتوانم بچم.

همروهه جاران، له سمر گازه رای پشت راکشا و نهوجار خۆی خستهوه سمر زگ. مانگ ناوا ببورو. ههواکهی بولیتل بورو. ووه تاریکایه کی که رووناکییه که له پشتبهیمهوه بی. هیشتا نهود هیتله دیار نه بورو که له سمر ناسووه شه و رۆژی لیتك جوی ده کردهوه. له سمر لووتکهی چیای گواران نهستیره کلکداره که ووه خەرمانه یه کی نور دەدرەوشایوه و پېشىنگى داویشت. شه، دەتگوت به سەر سپایي و رووناکایدات دەپرات و له سرۇه نەرمە کەھ بەيانیدا له ھەلکشان و داکشانیدا بورو. سریوه ھیچ شتیئك نەدەھات. ھەموو ولات بىتدەنگ و كپ بورو. نهودنە كپ و بىتدەنگ، که دەنگى كۆخەی مام خدلیل له دەشته کەدا ووه گرمە تۆپ دەنگى دەدایوه. سپایي گەوالە ھەموره بېجۈولە کان له شەمە کەدا دیار بۇون.

مام خدلیل مەچە کى دەستى عەلیي گرت و به تۈورە یەوه گۈراندى:

- ھەستە، ھەستە، کورى سەي.

کەوتپۇوه بىر باۋى کى عەللى. نهود خەيالىش دلى خۇش كردىبورو. ھەر بە راستى عەللىيش نەچۈپپۇوه سەر بابى خۆى؟ بەو پېئىه نەويىش لىتى تۈورە بى، دەسلەمە مىتەوه.

- ھەستە ھەتىيو، بى میشکى كەر، ھەستە بزانم. نەگەر ھەلنىستى، دەيکەمە قىامت.

بەو نىوه شەمە نهود خەلکەت بەسەر وەردە كەم.

عەللى دىسان ھەستا و دانىشتهوه و گوتى:

- بەلام... بەلام مامە خدلیل... نهود کارەھ ئىمە ووه دىزىي وايە.

مام خدلیل گەرماندى:

- دايىكت نهود لەوى دەمرى. مرىمۆكە گوله کە دەمرى. بە من چى دىزىي يان نىيە. ج باشتى دەزىيىكىدن بى. شەتىز واي دانى دىزىي.

هستا. مهچه کی عملی هر بے دهسته و بسو. عملیش لەگەلی هستا. مام خلیل بدسپایی بدره و سوچی مەزراکە چوو. بدسپایی و بەبى ھىچ دەنگىتىك. وەك مار دەخوشى.

- بە ئەلىفى گوت، بە دواياندا دەھات:

- لە سەرەخۆتر، لە سەرەخۆتر. جەوالان و سەبەتە كانىش ھەلگىن... لە سەرەخۆتر... جەوالان و سەدۋەتە كان...

ئەليف لە پېشدا دەستى دابۇوه سەۋەتە و جەوالان كان. مندالە كانىش ھەر كام سەۋەتە يەكىان پىّ بسو.

بەبى نەوهى مام خلیل مهچە کى عملى بەربىدا. ھەر دووكىان بە كۆمە كۆم گېيشتنە دەم جەيجان. مام خلیل گوتى:

- جا نەو جار كەيفى خۇنانە.

ئىتىر سەيرىتكى چىاى گاوارانى كرد و لە سەرى رۆيىشت:

- ھېنىشتا زۆرى ماوه رووناڭى بىكاڭىدە. نەگەر چوار پېتىنج رۆزان تاوا لۆكە بېنىنەوه، ھەر نەوەندەي دەميتىن مالاۋايى لە تۆبکەين... ھەتيو، نەتى باپى منت گا... دزى... دزى... چما لەو دنیايدە كەس ھەيدە دز نەبى؟ دزىش خۆى دنیايدە كى ھەيدە... تاشباشى سەرورمان خۆى لەو دزە گورج و گۈلانى رۆزگارە. ھەر ئىتىمە ناومان بە خراپە رۆيىوه. مىش و مەگەز و ماسى و كرم و ھەملۇ و مامزە چاۋ گەورە كان و گورگ و مىررولە، ھەممو شتىك و ھەممو كەس لەم دنیايدا دىزى، نەدى "عملى" يە درىيە بى نەقلەكە، جا كاتى ھەرجى گيانلەبەر دىزى، كەوابۇ دزىي كارىتكى پىرۇز و متغۇركە... كەوابۇ دەي دوودلە مەبە عملى... چونكە ئەم دزىسى دەمانەوي بىكەين، پىسى دەچىيە بەھەشتى. زوو بە دەي ھېنىشەي نەماناھ رووناڭى بىكاڭىدە. زۆرم قىسە پى بسو بەلام وَا خەرىكە رۆز دەبىتىمە.

خىرا ھاتتە سوچىي مەزراکە و خۇيان تى خىست. ئەلىف پەلامارى لاسكە لۆكەي دا. گيانى بەخاۋ كەوبۇو بەلام كە ئارەقەي كرد، توندوتۇزلى بۇوه. عملى شەلالى ئارەقە بسوو. نەوه يەكەم جارى بسو دزىي دەكەد. دىيارە نەگەر نەو لۆكە رىنىنەوهى بە دزىي دابىرى. بەخۆى گوت: "تازە نەو كارەم ھەر كردووه، لانىكەم با باشى بىكەم. مام خلیليلش ھەقىيەتى. پىاۋىتكى بە فرت و فيتلە بەلام ژىرىه. باشى بىر لە چاڭە و خراپەي ئەم دنیايدە كەردىتەدە. ج خىرا خىراش دەرنىتىمە. كورە سەير كە لەم تارىكىيەدا دەستە كان چەمنە گورج و خىران. ئەويش بەم تەممەنە، سەد سان دەبى يان دووسەد سان...."

مام خدلیل گوتی:

نهو لوکه‌یمی رنیوتانه‌تهوه، بیکنه جهوالیتکمهوه. نهمن ههله‌یده‌گرم و دهیبه‌مهوه سدر کوگاکه‌مان. بهبی نهودی که‌س سوسدی بکا، بدتالی ده‌کدم و دیمهوه. گوندیمه کان نیوه بیینن ده‌تانکوژن. بزیه ههر بۆ خۆم...

- نهو قۆزاخه‌یی به هر پینچ کەسیان رنیبوویانهوه، له جهوالیتکیان کرد. مام خدلیل به کۆلی خۆی دادا و بردیمهوه بەرهو کەپرە کان. له خۆشیان بالی گرتبوو.

نهلیف له نه کاو دهستى رەق بیون. قیت بۆوه و باسکی عەلیی گرت و گوتی: "سەیرکە، سەیر کە." و ناماژه‌ی بۆ نهو سیتبه‌رانه کرد کە بپێنک لە ولای خۆیانهوه دەجوولانهوه: "نەوانیش وەک نیئە...."

جلوبەرگە کانیان به خوناوه خروسا بوو. له نیوەراستى لاسکە کاندا دوو شووتىي گەورە و گەیوو و شیرینیان دۆزبیزوه. يەکینکیانیان هەر لەوی قاش کربوو و خواردبوبیان. بۆنی شروتییە کە هەر وا له میشکیاندا بورو و فینکی دەکردنوه. بزینکی خۆش و فینک و شیرین.

مام خدلیل ناوه ناوه دەیگوت:

- خیراکەن دەست ببزیون. چیبی نه‌ماوه رۆژ بیتەوه. سبەینی و دوو سبەیش دیننهوه نیئە.

دیسان تۆزیتکی دیکە رون بۆوه.

- بەسە. دەست هەلگرن تەماح باش نییە. دەی خیرا، تا گوندی وەخەبەر نەھاتوون، با بروزین. بروزین و بپێنک دواتر له گەل نهو گوندییە کەزانه هەستین و بیتینهوه بۆ لوکه رنینهوه. باشه، با جاری بنووین و پشوویەک بدەین. باشه، بینادەم و هەمموو بۇونووەرە کانی دنیاچە و بە تایبەتی سەرکرده‌ی دزه کانیش پیتویستیان به تۆزە حەسانه‌وەیک هەدیه. ئیستا نه من جهوالە پەپە کە هەلەدەگرم و وەپیشستان دەکەرم. نەگەر من بگرن، هیچم لى ناکەن، شتیتکیشم لى بکەن چش...

جهوالەکەی له کۆلی خۆی داگرت و گوتی:

- نیوه لیئە دانیشن. نەمن با بپۆم و سەریتک بکیشم بزانم ج باسە. له خۆرا قوت بیوم.

رۆیشت و دەمودەست گەرایەوه و گوتی:

- هەی ھاوار. نەی خوایەگیان، تۆزکەش داغ قۆردوو و ژن و مندالەکەی، بپێنک له پیش نەوانیشەوه کویخا سەفر و مندالەکانی، کوپە خۆ نیوه گوندی به خەبدەرن و لوکە له نیوه کەی

دیکه ده‌دن. نۆککەش داغ قوردو خۆی بە سەر پىتلاوە کانم کىشا و گوتى: "بەزەيت پىمدا بىتەوە مام خەلليل، ئەمن ئەو دىزىيە لە رېئى خوادا دەكەم." و گریا و گوتى: "ئەمسالىش ئەگەر نەچمە حەجى، ئىتە تا مىردن بە نەسىبم نابى و بە گۇناھبارى دەمرىم." دەگریا و دەيگۈت: "كۈره نامانە، بە كەس نەلىتىيە ها." و ھەر وا دەگریا. مەگرى نۆککەش، ئەتۆ بچىتە حەجى و نەچى، لە بەھەشتى كۆشكىتىك لە ئەلماس و مەرجان و بلىور بىز نامادە كراوه و حفتا حۆزىيەت بەناو كراوه. ھەر ھەمووشيان بەذن و بالا جوان... ئەتۆ دىزىي خۆت بىكە. كويىخا سەفرىيەش ئەو سەرقالە. ئىتمە تا ئىستا ئەممان نەدىتىبو لوڭە خې بىكاتىوھ." دىتىبوومان عەلى؟

- ئا، نەماندىتىبوو.

- يانى، دىيارە ئەو فىتلبازە سەگىباھ چەندى چەندى سالە بە رۆز خۇوتۇوھ و شەوانە لوڭى خې كردووھ تەوھە. ئىتمەش پىتىمان وابۇو ئەو دەست لە رەش و سېنى نادا. ئەو سېينىگى دەردەپەراند و دەيگۈت: "ئەمن وەك ئىتىھى نەدى و بىدى كار ناكەم." دىيارە ئەو كارەكەمى لە كارى ئىتمە قورسەت بۇوە، ئەۋىش لە تارىيەكانى شەودا.

عەلى ناخىتكى ھەللىكتىشا و گوتى:

- ئەۋىش لە تارىيەكانى شەۋىتىدا.

- دەھى، يائەللا، دەھى گورج بن...

بەرھە كەپرە كان وەرپى كەھوت و جەوالەكەى لە سەر كۆڭاکەى عەلى ھەملېشت. ئەوجار تۆزىيەك دورى كەوتەوھ و سەيرىتكى كۆڭاکەى عەلىيى كرد. ئەو كۆڭا لۆكەيە دوھەتىنەدە كۆڭگاي ئەوانى دىكە بۇوە.

بە دەنگىتىكى بەرزا گوتى:

- زۆر باش بۇو، زۆر...

ئىتە خۆى خزانىدە جىتىبانەكىدەوە و جاجەكەى بە سەر خۆيىدا كىشا: ھەر بە راستى مەرىمۆك مەردىبوو، يان بەم زروانە دەمەرد؟ يان ئىستا لە سەر كانىيە فىتىكە كان و لە نىتو عەترى پىنگە كانىاندا دەگەرا؟ بەم جۆرە عەلى دەيتسوانى خۆى بىگەيدەن ئىتەوھ مەرىمۆك گول روومەتە كەمان... لە نەكاو بىرىتىك وەك بىرسىكە بە مىشىكىدا هات. "ئەگەر مەرىمۆك بىرى، ئەمنىش ناژىم." بىزەيە كى هاتى. سەرى لە سەر باسکى راستى دانابۇو. سوورا يە سەر كەلەكەى چەپى. "ئەگەر من بىرم، مەرىمۆك كىش دواى من رۆزىيەك ناژىي. دەمەرى. ئەگەر مەرىمۆك

نه مری، نه من که لنه بایتکی پوپه لاری گوره ده که مه قوربانی. خوایه گیان کارنیکی وا بکه
نه مری و نه من جارنیکی دیکه لهو دنیايدا بیبینمه وه...."

عملی له سمر پشت دریز ببوو و خوی لئی ندهه کدوت. سهیری نهستیزه کانی ده گرد. هدمورو
گیانی نوقسی خوناوه که ببوو. دله رزی. سه رمای ببوو. موچر که و تمزوویه ک به هدمورو گیانیدا
هات. خو نه گدر نیوه گوندہ کمش دزیان کردا به، دیسان نه و هدر پیتی عدب ببوو دزیتی بکا.
له لایه کیشموده دلی خوش ببوو. نه گدر ناوا رزیبا، له گمل ته او بیونی کاری مه زرا که، نه مو و هری
ده کدوت و ده چوو قمرزه کانی ده دایه وه.

نه لیف و مندالله کانیش حزیبونه جیوبانه که یانمه و خویان لئی که و تبوو.

عملی دایکی بی به شپر زه بیمه و دینایه پیش چاوی خوی. مریمۆک پیتی ده گوت: "باشه نه و
دلت چون به رایی دا؟ چما شتی وا ده بی، پیاو پیره زنیک له دینه کی چولدا و له نیتو حمیوانه
در پنده کاندا به تمنی به جی بیتلی و لیدا بپوات؟ به تاقی تمنی و به بی هیچ شتیک؟ نه نارگمیمه ک
هدیه و نه ناگریک."

"ناخ خوزگه پیش نه وه بمری یان نه خوش بکه وی، بتوانم بگه مدوه لای... نه و کاته
مریمۆک، نه دایکی هدمورو دایکانم له سمر چاوه کانم داده نا. نه مو باشتینی دایکمی
دینایه، نه دایکه نه مهیشت ناویتکی خوشی له گه رووی بچیته خواری. باشه نه مو کاره
چون کرد؟ چون؟..."

خوی دایه سمر نانیشکی و هم استا و سهیری گوندیمه کانی کرد که له تاریک و روونه کمی
به یانیدا و هخ بدر ده هاتن و باویکشیان ددها یان چاوه کانیان هله لده گلزنی. هینله روناکه کمی
سمر لووتکه چیای گاوران کمسک ده چووه و هم ده هات و پان و به رینتر ده بروه.

"بلام هیچی دیکم له ده ست نه ده هات. خو له گمل نه مو ماباممه و له ناوایی، نه ویش و
ئیمه ش هم ره مو مان له برسان ده مردین."

گوندی بینده نگ و خواللو، سمه وته و جهوان به ده ست و بدره و مه زرایه ده چوون...

عملی سیخور مده کی سووکی له که له کمی نه لیف و تا و گوتی:

- هم استه نه لیف.

نه لیف را په پی. عملی:

- خه لک نمه و ده چنہ سمر کاری.

نه لیفیش ویستی مندالله کان ههستینی.

عملی دهسته زله کانی به سدری مندالله کاندا هینتا و گوتی:

- له مندالله کان گپری.

نه لیف گوتی ندادیچ و گوتی:

- ناکری. شه گهر نیستا یارمه تیمان ندهن، نهی کنه نگی به کارمان دین؟

بوزیه به توندی رایوه شاندن:

- حمسن، ئۆمە خان.

منداللە هەستان.

نه لیف ناگری له جەرگى بەربۇو.

گوندی هممو لیتیان سور برو که "عملی" یه دریز
 شهوانه هلهستی و ده چیته باشتین شوینی مهزرake و
 لزکه ده پنیته وه. دیاره له نیتو کریکاره کاندا ده گهمن
 کسیک هبیو شهوانه هلهستی و به دزیبه وه لزکه
 نه پنیته وه، چند پیر و پهکه وه و مندان نه بی همموی
 هلهستانه وه. گوندی زقد زقد توعیه بیون له وهی عملی
 به دزیبه وه لزکه در پنیته وه. هر کس نه وهی بیر
 ده که وه، زقد زقد توعیه ده بیو و کهف هله خپاند.
 سه باره ت به وهی که گوندی ده یانه وی به بی نه وهی عملی
 بزانی، له سه رتاوانه که بیگن...

۲۲

ژنه کهی به کره شیت گوتی:

- دیتم. چوبیومه سه رپیشاوی. ده زانن چیم دی؟ مام خملیل و "عملی" یه دریز له گمان
 نه لیف و مندانه کانی. چوبیونه باشتین شوینی مهزرake و هر مهپرسه چونیان لزکه
 ده پنیبه وه... "عملی" یه دریز ده تگوت ده بیهی هممو مهزرake همه للووشی... نهی شاوا...
 نه وهتا کوزگا لزکه کهی هیندهی بدژنی بنیاده میتکه. دهی باشه، نه گدر نه و به شهوانه لزکه
 نه پنیباشه ته وه، چما کوزگا کهی نه وهنده گدوره ده بیوه؟

زهله جه گوتی: کوزگا کهی هیندهی بالای پیاویکه... سه گبابی دز...

گزمليکسیز نئوغلو گرماندی:

- خمرمانه کهی شه و کدت به گیشیان سووتاندووه. نه وه ده رکه و کت کیتیه شهوانه ده گهربی.
 کیتیه بوده به لای گیانی ناواییه که. ثیمهش ژن و مندانه مان ههیه. ثیمهش قمرز و قوله مان

همید. جگه لوهش، نیمه داکی خوشمان نه کوشتووه و تمرمه که شیمان به روهه زه کانی یالاکدا نه کردووه که وشك هه لبی. کس نیمه لمو گونده دا پیشی نهو پیاوه بگری؟ کس نیمه پیتی بلن پروتیک چمند کیلویه؟

کوتیخا سه فمر به ناماژه دهستی بانگی "عبدیله خوار" بی کرد. دوای نه ویش بانگی گزیره کمی. هر دوو کیان و هویتنی که وتن و رویشن. کوتیخا سه فمر که گدیشته لای پنچکه گمذنگانی ده م جهیجان راوه استا:

- چاوی چاوم، براده رینه، ده زام تاشباش نه مری پی کردون من نه دوین، بدلام به خوم گوت با هدستم و پیاسمه دکم بکم. جا چم دی؟ سهیر ده کم، "عملی" بی دریز، براده ره گیانی به گیانی بکهی نه تو تاشباشه چلنه، خوی به مهزرا که دا کردووه و هر مهپرسن چون ده پنیمه و... به خوم گوت، همی بی ویزادان، نای نای ای ... همی بی ویزادان، نای ای نای ای ... چما پیاوی دایکی خوکوژ، خیری بوز بندیمان ده بی؟ یدکیکی دایکی خوی بکوژی، له هرچی بونونه وره چمپلتر و پیسته. سهیر کمن، نه مشهوده چجن و هر لمو شوئنه من پستان ده لیتم، دهی گرن. نهوجار به هدمو گوندی بلین، زالینکی بی ویزادان، نه لوکدیمه ماف نیتمیده، ده رنیمه وه. دهی باشه، سزای نه و کاره چیمه؟ نه و هدمو شهودی نه وه کاریتی. وریا بن با به گوتی نه گاتمه، نه گینا ده ترسن و نیتر شهوانه ناچیتمو له لوزکه رنین. ده بی له سمر لوکمینین بیگرن. بدلام نه نگز پیشی مه لین پشتی چاوت برزیه. له لاوه راوه است. گوندی بزخیان ته مبینی ده کن. نه نگز هر دیهاتیمه کانی لی تیژ بکمن به سیمه تی. تینگه بشتن؟

هر دوو کیان، سریان بز لمقاند، نه وه کاریان بورو. دهیانزانی چون چون گوندی له یه کیک تیژ بکمن و بیانکنه ناسنی سوره وه کراو و به گزی داکمن. گوندی "عملی" بی دریزان له مردنی ده کرد. به جووله هی دهست و سمر و ناماژه چاو سه فربیان تینگمیاند و گوتیان: "له وهی به دواوه له نه ستوری نیمه، کوتیخای نازیز، نه تو کارت نه بی."

سه فمر گوتی:

- براله عبدی، هیوام به تؤیه. نه و دوو چاوه ره شدت ماج ده کم گزیر گیان. نه تو گهوره ترین گزیری توزرووسی. شان و شکو و ناویانگت تا نه و پمپی دنیا رویشو و له به ریتانیا و همروهها له چیتی سوریش و همروهها له ولاته کی "کاستری" به ناویانگیش ناوت رویوه. نه نگز نه من نادوین، قمینا کا مه مدوبین. بدلام نه نگز گلینه چاوی من. دهی باشه، خواتان له گمل، به هیوای سرکه وتن. نه مژ ده چم و سمر و سویسکمه کی چمور و قلتمو بوز هر

کامیکتان راو ده کم و بز خوتان له سر ناوری بیبرژتن با گوندی لیکاویان به زاریدا شوپ
بیتهوه و له بدر چاویان ملچه ملچ بیخون... دهی باشه، به خیر چن...

عبدی و گزیریاشی، دهسبه جی و خز کهون. کریکار ریزیان گرتبوو و یدک پشوو له سر نمو
ممسلمه سرت و خورتیان بورو. "عبدیه خوار" بردہوام دهیگوت: "وریا بن، وریا بن با سوسمی
نه کا، با لمصر دزیمه که بیگرین. عدلی دردزنگ بورو بلام گوئی ندادای، چونکه لمورهی هاتبووه
شیره، همر هه مووان وهک دوزمن سهیریان ده کرد. بوله بزل و سهیرکرنی دوژمنانه و تف کردنوهی
به بیزاریمه نه کاته توشی ده بورون، نیتر هه مو نموانهی بز ناسایی ببزووه.

گدرم بورو. مات بورو و تیشکی خزره که چاوی لمبر هماندههات. هه موو کریکاره کان
ده تگوت جهسته یه کی بی نوقره و به جوړلهن. چاوه پتی پزیسکتیک بورو، پزیسکتیک، بز نمهوهی
عملی له توبیت بکدن. هیچ پله هموریک به ناسانهه نه بورو. ناسان گپی گرتبوو و له نیتو
توزیکی سوررباودا گپه دههات. کریکار، در و کاس و نوچمی ناره قمه بورو. "عبدیه
خوار و خیج" له بن گوئی هه مووان دهیگوت: "تز خودا پله مه کدن. همر نه مشهود دهیگرین و
ته مبیتی ده کیهن. جاری مهیکنه همرا، تو خودا..." سرته که زار به زار گډا:
- دان به خوتاندا بگرن...
- بیتدنگ بن.

- نه مشهود، نه وختهی نه کافره لۆکهی ده رنیتهوه...
له دوورهوه ده نگی سی تدقه هات. دووکله خوله میشییه کهی بارووت، وهک سی پله
ههور، له بن میچی ناسانه داغه کهدا مایهوه. جموجول و توره پیه کی ناثناسایی له نیتو
کریکاره کاندا پرهی ده گرت.

بوله بزل و گرمه گرمی کریکاره کان تا گهیشنوه که پره کانیان همر بردہوام بورو. که
گدرماکه به تدوڑمتر بورو و کریکار په نایان بردهوه بهر کمپره کانیان و هاموشیان دهستی پینکرده
و له کمپره کانهوه ده نگی هات و هاوار و جنتیو و قسمی تالل بهرز بزووه.

لهو جهندگه یه کدا سه فدر که دوو سویسکهی به لاقدهوه بسوو، گهیشنوه. پنکه نینی سر
لیوانی نه ده رهوبیهوه. سه ری به کمپره کاندا ده کرد و همر نه ونه دهی ده گوت: "ماندو نه بن." و
پیتده کهنه و ددانه سپییه کانی و ده در ده خست.

به ژوور سه ریانهوه، نه جیته نه مریکیانهی له بنکهی نه خجیلیکهوه هه ستابوون، نه او
نه او تیپه پین. نه او جاری جاران بوایه، هدر هه مو غاریان ده دایه ده ری و هه تا فپزکه له

چاوان ون دهبوون، هدر سدیریان ده کردن، بدلام نه مجاره که س سدیریشی هملته هیننا. سیبه ری فرژکه کان به خیزایی به سمر زهوبیه کهی چوکور اوادا خوشین و چمند هیلیتکی رهشیان به سمر خوئن و خاکه روونه کهدا کیشا...

مه می دیک چاوی بربیووه ناسمانی ژوور بیره که و سهیری هملۆکانی ده کرد. هملۆکانیش تیک ده چرژان و له ناساندا دهبوونه گەوالدیمک و ده جوون لەبر یەکمه و شەر جار وک مینگەلیتکی گورگ لیتی دابی، لیتک بلاو دهبوون و یەک به یەک به ناسانه بى سنوره کهی ناناوه رزا دا بلاو دهبوون. نەو کۆیوونه و لیتک بلاو بیوونه ویه ماوەیک هدر بەردەوام بۇو.

مه می دیک راوەستابوو و دەستى بۇھیج کاریتک نەدەچوو و نەو یاربى کۆیوونه و لیتک بلاو بیوونه ویه هملۆکانی سەیر ده کرد و بەبى نۇقرەبى و کۆنچکۆلیتکی نامۇوه چاھەپى کۆتابى نەو گەمەبە بۇو. ج دەقەوما؟ ناخۇن هملۆکان ناسمانی سمر بېرە کەيان بەر دەدا و دەرپیشتن؟ پۆلى هملۆیان جارتکیان نەوەندە نەوی بۇونه و کەچى نەمابۇو بالیان وەعەرزى بکەوی. تاویلک هدر ناوا نەوی فرین، دەتگوت دەیانمۇی بىشىنه و. يەک دوو هملۆ نېشىشىنه و بە لازه لار و بالى کراوه و چوونه سەر بېرە کە و له پاشان بەبى نەوەی بالەکانیان و تیک بىتنىنه و، هەلقىنەوە. له سەرەخۆ بەرەو ناسان ھەلکشان و تىنکەلى پۆلى هملۆیان بۇونە و نەوجار بلازەیان کرد و بەرەو رەۋەزە کانی ناناوه رزا رۆیشتن. بەشى لاي چەپى پۆلى هملۆکان له لاي رۆزى اووه وک نالاچىلە کى رەش شەکایەوە، بەشىتکى لى دابرا. و تیک دەھاتنە و بلاو دەبۇونە، بەو جۆرە بەرەو سەرەووی "دۆملۈ" رۆیشتن و وک پەلەتکى رەش لە نیوان رۇوناکاچىلە ناگىرىن و تەماویيە کەدا له چاوان ون بۇون.

شەپۆلتىكى خۆشى له دلى مەمى دیک گەپا. بەخۇى گوت: "خەريکن دەپىن. ثىرت ناڭەپېتىنە سەر نەو شۇيىنە مەردووە كەم لى ناشتۇوە."

له نەکار دلى توند بۇو. هدر بە راستى مەردووە کە چىي بە سەر ھاتبۇو؟ دوى شەوی چۈنى ناشتىبۇو؟ بەحال رۇوداوه کەمە دوى شەویتى و بېر دەھاتەوە: "بېرە کە، مەردووە کە، خەرمانە سووتاوه کە و نەوەي کە چۈن گىيانى خۆى خىستبۇوە مەترسىيەوە و مەردووە کەمە لەو ناگە دەركىشىبابۇوە دەرى، دەتگوت خەونى دىتۇوە. خەرمانە کە نېستاش لە بنەوە هدر دەسۋوتا و نەو دووكەلە لىتى ھەلدەستا، راستەخۆ بەرەو دلى ناسان دەچوو و لە دەسۋوتا سەرچلۇوکى دووكەلە کە دەشكایەوە و وک ھەورىتکى كال بلاو دەبىزۇو و له گەنل ناسان تىنکەل دەبۇو.

"نه کا مردووه که بـلـایـه کـی بـسـدـرـ هـاتـبـیـ. نـهـ کـاـ کـوـگـاـ گـلـهـ کـهـ کـوـرـهـ کـهـ، شـوـتـنـیـ مـرـدـوـوـهـ کـهـ لـهـ قـاوـ دـابـیـ."

هـلـۆـکـانـ... مـرـدـوـوـ... وـ گـونـدـیـسـهـ توـرـوـهـ کـانـ کـهـ بـهـ شـوـتـنـ نـانـدـوـهـ دـاـوـیـکـهـوـ بـوـونـ... هـدـرـ هـمـوـوـیـ نـهـوـانـهـ تـهـ مـرـزـ مـهـمـیـ دـیـکـیـانـ خـسـتـبـوـوـهـ نـیـوـ چـنـگـیـ جـوـرـهـ بـیـ نـوـقـرـهـیـ کـیـ سـیـحـراـوـیـمـوـهـ... هـفـرـ بـهـ رـاسـتـیـ... بـهـ رـاسـتـیـ نـهـ گـمـرـ مـرـدـوـوـهـ کـهـ لـهـ گـوـرـهـ تـازـهـیـدـاـ بـدـزـنـدـوـهـ چـ دـهـ قـوـمـوـیـ؟ـ یـانـ نـهـ گـمـرـ هـلـۆـکـانـ لـهـ سـدـرـ گـوـرـهـ تـازـهـ کـهـ بـنـیـشـنـدـوـهـ وـ مـرـدـوـوـهـ کـهـ لـهـ گـوـرـهـ کـهـ دـهـرـ کـیـشـنـ؟ـ مـرـدـوـوـهـ کـهـ... مـرـدـوـوـهـ کـهـ... بـاـشـ بـچـیـ لـهـ خـزـپـایـیـ نـهـ مـرـدـوـوـهـ لـهـ نـاـگـهـ کـهـ هـیـتـاـبـوـوـهـ دـهـرـیـ؟ـ نـهـ گـمـرـ هـدـرـ لـهـوـیـ مـاـبـایـوـهـ، هـمـتـاـ نـیـسـتـاـ دـهـسـوـوـتـاـ وـ دـهـبـوـوـهـ خـوـلـهـمـیـشـ. نـایـ جـ بـهـلـایـهـ کـتـ بـهـ سـدـرـ خـوـتـ هـیـتـاـ مـهـمـیـ دـیـکـ. نـیـسـتـاـ نـیـتـرـ تـاشـبـاشـیـ سـدـرـوـهـرـیـشـمـانـ نـاتـوـانـیـ نـهـجـاتـ بـداـ. خـوـ نـهـ گـمـرـ هـمـرـ لـهـوـ دـهـمـ وـ سـاتـهـداـ مـرـدـوـوـهـ کـهـ یـانـ لـانـیـکـمـ گـوـرـهـ کـهـ نـهـدـیـتـبـایـهـ، شـیـتـ دـهـبـوـوـ. باـ کـهـفـوـکـوـلـیـکـیـ شـیـتـاـنـهـ بـاـوـیـشـکـیـ دـاـ وـ نـیـسـکـهـ کـانـیـ قـرـجـهـیـانـ هـاتـ. جـینـگـلـیـ دـاـ.

هـلـۆـکـانـ لـهـ ثـانـاـوـهـرـزـاـوـهـ وـهـکـ پـهـتـیـکـیـ رـهـشـیـ درـیـشـ بـهـرـهـوـ باـشـوـورـ وـ دـهـرـیـاـیـ سـپـیـ بـهـرـیـوـهـ بـوـونـ. مـهـمـیـ دـیـکـ لـهـ بـنـ لـیـوـانـهـوـ گـرـمـانـدـیـ:

"گـوـرـهـ خـوـ نـهـوـ هـلـۆـیـانـهـ یـهـکـسـدـرـ شـیـتـ بـوـونـ. لـهـوـتـهـیـ دـنـیـاـ دـنـیـاـهـ، کـمـسـ نـهـیدـیـوـهـ هـلـۆـکـانـ نـاـواـ وـهـکـ پـهـتـیـکـ رـیـزـ بـنـ وـ بـرـوـنـ."

لـهـ بـنـ گـوـنـیـانـ، دـهـنـگـیـکـیـ بـیـسـتـ وـ نـاـوـرـیـ دـایـوـهـ. مـامـ خـدـلـیـلـ قـسـهـ کـهـیـ نـهـوـیـ دـوـوـیـاتـهـ کـرـدـهـوـهـ: - کـمـسـ نـهـیدـیـوـهـ. نـهـمـنـیـشـ لـهـوـتـهـیـ خـوـم~ نـاـسـیـوـهـ، نـهـمـدـیـوـهـ پـوـلـیـکـ هـلـۆـ نـاـواـ وـهـکـ پـهـتـیـکـ هـهـلـقـنـ. دـوـرـنـاـکـانـ نـاـواـ هـهـلـدـهـفـنـ، قـازـ وـ قـورـیـنـگـیـشـ، بـلـاـمـ هـلـۆـ هـمـرـ یـمـکـ پـشـوـ لـهـ سـدـرـ شـوـتـیـنـیـکـ لـمـنـگـمـ دـهـگـرـ وـ دـهـسـوـوـرـیـنـهـوـ.

مـهـمـیـ دـیـکـ گـوـتـیـ:

- نـهـمـنـ نـهـوـ هـلـۆـیـانـهـ زـوـرـ پـیـ سـمـیرـهـ مـامـهـ خـدـلـیـلـ.

مـامـ خـدـلـیـلـ:

- نـهـمـنـیـشـ....

پـهـتـیـ هـلـۆـکـانـ لـهـ نـیـوـهـنـدـهـوـهـ پـساـ. نـهـوـ نـیـوـهـیـ وـاـ لـهـ دـهـرـیـاـوـهـ نـزـیـکـ بـوـوـ، وـیـکـ هـاتـهـوـهـ وـ خـرـ بـوـوـهـ وـ هـهـوـرـهـ سـپـیـهـ تـازـهـ هـمـسـتاـوـهـ کـانـیـ خـالـ وـ بـهـلـمـکـ کـرـدـ. نـیـوـهـ کـهـ دـیـکـهـ بـهـرـهـ لـوـوـتـکـمـیـ ثـانـاـوـهـرـزـاـ فـرـیـ. مـهـمـیـ دـیـکـ دـیـتـیـ نـهـوـ پـوـلـهـ هـلـۆـیـهـ یـدـکـ یـمـکـ وـ دـوـوـ دـوـوـ، لـهـسـدـرـ خـوـ بـهـرـهـ وـ رـهـوـزـهـ کـانـیـ ثـانـاـوـهـرـزـاـ کـشـانـ وـ نـیـشـتـنـهـوـهـ.

ناسانه‌کهی روون و زولان برو. پهله‌یه کی بچووک بچووکیش نهبوو که نمو ناسانه ساو و
ساماله پیس بکا.

مه‌می دیک که بلاقی راستیدا ناوپی دایوه، هملتیه کی دیت که له لای چیاکدوه لوور بیو
و بدره‌و لای نمو دههات. دیار بیو هملتیه کی زور گهوره و پیر و قورسه.

هملتکه بدره‌و روزاوا هات، زور زور نزم، به سر سریاندا تیپری. به سیبهره رهشه کمیدا
که له تدینیستیانه‌وه رهت بیو، دیار بیو هملتکه زور گهوره‌یه. که گهیشته سه‌ر لوتکه‌ی
دوملو، سورپیکی دا و گهراپیوه. نهوجار بدره‌و دهربای سپی ده‌ریشت.

مام خلیل گوتی:

- نمو هملتیه، هملتیه کی سرگردانه، کورم مه‌می دیک، هملت هزار ساله‌کان همر
هه‌موویان ثاوا سرگردان دهبن.

دهستیکی به ردینیدا هینا و چاوی له ره‌وگهی هملتکان بپی له ناساندا و له سمر قسمی
خزی ریشت:

- نمو هملت تدبیایه، له هرچی هملتی دنیایه، له خویایتره. نمو هملت تدریک که‌وته پیر و
گهوره‌یه، نیتر تینکه‌لی پژلی هملتیان نابیته‌وه و تا نمو کاته‌ی ده‌مری، همر به ته‌نی به
ناسانه‌وه دسسورپیته‌وه. نیتر هیچ گیانله‌بدریک لمو هملت گهوره‌یه نزیک نابیته‌وه... نمو هملت
گهوره‌یه نیتر له هیچ کوی نانیشیته‌وه. نه له سمر دارتیک و نه له سمر بمردیک و نه له سمر
عدرزیش... نه من زور ریز له هملت سرگردانه‌کان ده‌گرم. تینگدیشته کورم مه‌می دیک؟ نمو
هملت گهورانه همر به ناسانه‌وه ده‌مرن. که وختی مردنیان دی، باله‌کانیان لیک ده‌کنه‌وه و
لسمه‌خزو و گران و سندگین بدره‌و حمویقی ناسانی درون. هم‌تا ناسانی حوت‌نم هملت‌ده کشین و
له‌مویوه له تهشقی ناسان گیان ده‌دهن. لم‌شه بی‌گیانه‌کهیان له تهشقی ناسانه‌وه ده‌که‌ویته
خواره‌وه و له سمر خاکه‌کهی چوکوراوا پان ده‌بیته‌وه. نهدی، نمو هملت گهورانه همتا نه‌گنه
تهشقی ناسانی، بمبی راه‌ستان همر ده‌فرن و دلیان به خوشیه بیسنوره کهی ناسانی ده‌سپیرن
و نهودنده ده‌فرن و ده‌فرن که باله‌کانیان له‌بیه‌پی ناسانه‌کاندا و له تاریکترين تاریکیه‌کاندا له
لیدان ده‌کهون. سه‌رانسه‌ری ناسانیش له روزه‌هلاکته‌وه تا روزاوا ده‌پن. هملت پیره‌کان له
دورترین ناسانه‌کاندا ده‌مرن مه‌می دیکی خوم. له نیتو نه‌ستیره‌کاندا. بنیاده چمندی پدیش
بی‌وهک کرم ده‌خزی و ده‌مری. مه‌می دیک، ده‌خزی. هملت همر ده‌بی‌ثاوا بمری، نهک له سمر
زه‌وی، بدلکو له تهشقی ناسان ده‌بی‌بمری، به ناسانه‌وه. خواش کهیفی به مردنیکی وهک کرم

نایه، نهدی، نه خوا مهرگی وای پس خوش و نه زهوي و نه ناسان و نه نینسان و نه بونده کانی دی. جوان سهیری نه هملویانه بکه کورم مهمنی دیک، چاویان لی هملمه گره، نه بونده راهه رسنهن.

له مهمنی دیک دور کوتده و لم سهري مهزراکه، چووه لای گوملیکسیز و له نیوان نه و زله جددا راوهستا. گوملیکسیز نوغلو پشتی تی کرد و زله جدش هر وای کرد.

مام خلیل تووره بوبو و پیماندا هات:

- همی دایک و خوشک و زن و تایفه و توزه مهتان به نحلهت بن... باشه نه من چم لی
کردون کافرینه؟

سدوهته و جواله که هملگرت و چووه نه سهري مهزراکه و لمی دور له کریکاره کان
ملی نا له لوكه رینهوه.

مهمنی دیک له هلسوسکه وی گوندیکه کان دردزنگ ببسو. دیار بوبو شتیک ده شارنهوه و
چاوه رین. مهمنی دیک له دلی خزیدا گوتی: "دلیام، لیم سوره مردووه که بیان دزیوه تده. همر
له یه کدم روزیشهوه دهیانزانی. لم ده مهوه راوهستان و خه ریکن به شوین منهوهن. نهدی،
نه من.... و خه ریکن پیم پینه که نه. نیستاش ده زان مردووه کدم بردووه ته کوی. مام خلیل
چونی ده زانی نه من بچوچی سهیری نه هملویانه ده کدم؟ خز نهوانه که نین، دیاره ده زان. ناخ،
ناخ، ناخ، نه مردووه نه گهر کویخا سه فر ده بسو، به خواهی تا ده مردم هر به کویتم دا ده دا
دامنه دهنا، ناخ، جا لی ده گرام گوندیکه کان هر ناوا سهیرم بکدن...

گوندیکه کان شتیکیان لم بن سهیریدا بسو، بدلام مهمنی دیک بتوی هلتنهه درا. جاری وابسو
ده یه تایوه سه خز و جاری واش بوبو ده بردوه سه "عملی" یه دریث که دایکی کوشتبسو.
به خواهی شتیکیان به ده مهوه بسو. بدلام ج بسو؟

نیستا مردووه که لمی بسو و خوشی لیره. نه نه ده بتوانی بچیتهوه لای مردووه که و نه
مردووه که ده بتوانی بیته لای نه. وا هه زابوو چبی وای نه مابوو دلی له لیدان بکه وی. تو
بلیتی مردووه که چبی لی هاتبی؟ سدهوته که دهستی دانا. رو خساره خه تبار و هملبز کاو و
توروه که دایکی تمزووی به گیانیدا هینا. هر جار نه جاری دهستی له لوكه رینهوه
هملده گرت و ده پریشت و دایکی به تمنی به جی ده بیشت. چند روزیک بوبو سهیری چاوه کانی
دایکی نه کرد بسو، نه یه توانی سهیری چاوی بکا. نیگا کانی له زوله یغاش ده زیمهوه. له هر
شوینیکی توشی ده بسو، لای ده دا. شوینیکیان زوله بخا چویوه سه جیته که مهمنی دیک و

ههولی دابوو به خهبری بینی، به‌لام ههچی کردووی، نهیتوانیبوو له خهوبی ههستینی. خوی
دهخوی کردووو □ باشه نه گهر ههستایایه زوله‌یغا چیی ده‌گوت؟ ناخو ده‌یگوت له جیاتی
سە‌هەدر، له جیتی نه سە‌فەردی نیتسک و پرووسکی هارپیوم و بوجوته هۆی نهودی شەش مانگان
خوین بیزم و سووکایه‌تیی پئی کردووم و تەفر و تۇوناى کردووم، له جیتی نهوكسیتکم کوشتوو
کە هەر ناشزاغم کییه؟ زوله‌یغا له نیبەی شەھەپتوه تا بەيانى زۆر هەولداابوو و له بەری پارابوو و
مەمکە خى و گەرم و تورتەکانى له سەر دەمچاواي مەمی دیك داناابوو و مەمی دیكى شیت
کردوو، مەمی دیك جینگلی دابوو و له تاوان و له حەژمەتیانى چیی واى نەمابورو هەلا هەلا
بى و نیتسک و پرووسکی داوهشى، به‌لام هەر به خەبر نەھاتبوو. كە ولات رۇوناکى کردبۆوه،
زوله‌یغا بە شیتاواییه و رویشتبۇو. مەمی دیك لە دواوه تەنیا سەیرىتکى کردوو. له بولولىلى
بەيانىدا، زوله‌یغا وردىلە دیار بۇو. شان و شەپىلکى هەلەدەبزىنهو، بى و نەبى دەگریا. نەو
حالەتمى زەلەیغا وەك خەنجرىتکى دلتى مەمی دیكى شەق كرد. جارىتکى دیكە ئاد و بەلەتىنى
بەخۆزى دا "سەفر دەکۈزۈم، جا زوله‌یغا دېنم و دەپقىم بۆ لاتىتکى دور دوور."

كىنیكارەكان، هیندەتکىيان بە سېرەي چاوان و هیندەتکىشان بە ئاشکارايى چاوابيان لە عملى
بېرىبۇو و سەيريان دەكەد. عملى نىڭمەران بۇو و نەيدەتوانى بە سەر پەرۇشى و نىگەرانىيە كەيدا
زال بى. مندالەكانى و ئەلەفيش لەو پەت نىڭمەران بۇون. هەر كەس سەيرى عملىي کردىبايە،
دەتگوت سەيرى قوربانى يان مردوويمەك دەكا. كەس سریوه و متەقى ليۋە نەدەھات.
بىتەنگىيەكى قورس زال بۇو، قورس وەك بەرد... كەس تەنانەت نەشەدەكتۇخى. تەنیا دەستەكان
بە خىزايىي كاريان دەكەد و له دەستى هەمموانىش خىزاتر دەستى عملى. نىگائى دۇزمەنەيان
وەك تىر لە دەستەكانى عملى و له خۆى بېرىبۇو.

دەمەدەمی ئىوارى حەسەن گوتى:

- دایا باش نىم. ئىزىن بەدە تا دەم جەيجان بچىن.

ئەلەف ئاخىتکى هەلەتكىشا و گوتى: دەي باشه بېرىن.

مندالەكان بە غاردان بەرەدە لاي روپارەكە و نىتو پېچكە گەزەكان چۈون. حەسەن چاوه كانى
زەق ببۇون. گوتى:

* دەخورىكىن: بۇيە نەمنۇرسىو له خەوکەرن، چونكە لە سۈكۈيان نەگەر بىلەي "لەخوم كەد" بەو مانايىيە كە نەمەتىشت بەھۇن. وەك
بىلەي "نەو ھەتىبىو له خەزى كەد" بان دوپتى خەربىكى كارى بۇوم كەچى مىوان هاتن و "لە كارىيان كەد" واتە نەيابەتىشت كرا
بىكم، لە كارىيان داپېم. بۇيە "دەخورىكىن" سەكەم بىن دروستت بۇو.

- بام ده کوژن.

نممه خان له بانگی دا.

نهو شده زوریه کان خهوبیان لئی نه که وت. چاوه‌پی ساتیک بون که عملی هستی و دهست بکا به لۆکه ریننهوه.

مام خدلیل بدر له کازیوه و ریک له کاته دیاریکراوه کهياندا بهسپایی خزی گهيانده عهلى. لهو نیوهدا نهو گوندیانه وه خدبریش نه هاتبون، هستان و چاویکیان کردو بوروه چوار چاو و له سه رهست بون بزانن عملی که ده چیته لۆکه ریننهوه. نهو شده به هه مووان خراپهی علییان ده گوت، کەس نەچو ببووه لۆکه ریننهوه شهوان.

مام خدلیل گوتی:

- نەمن هاتم عملی، داواي لئی بوردنت لئی دەکم و درەنگى کەوتم. گوندییه کان چاوه‌پی ئیمەن. چاوه‌پین ئیمە هەستین و بچینه لۆکه ریننهوه... دیاندۇئی بانگرن، تېگدیشتى؟
عملی:

- تېگەيشتم.

- دەزانى بیت و بانگرن چیمان لئی دەکەن؟

- دەزانم، پەلامارمان دەدەن و لمتوپەمان دەکەن.

مام خدلیل ناخنیکى ھەلتکىشا و گوتی:

- هار بون. بلام مام خدلیل، ھەلتى شاخان، ناخدلهتى. نەمن هەر لە نىگايانوه زانيم به تەمماي چىن. هاتم پېت باتىم عملی، لە جىنى خۆز نەبزرووي حا. نەمن دەپقەم. تو بنسو. نەوندە به جوانى بنسو، هەتا نهو سەگە دىياتىيانە دەتەقىن. خوا حافىز. سېدى شەوى، نەگەر نەشكرا، دوسبەرى شەو... دوسبەرى شەو...

مام خدلیل دىسان لە تارىكايىه کەدا بەرەو جىۋى بانە کەدى خۆى خوشى.

گوندى يە كىسر دەتكۈت بۇونەتە يەك جىستە و گوتىيان ھەلخىستووه و چاویان زەق كردو و چاوه‌پىي جولەيە كى عەلين. ھەمرو ھەناسەيان لە سىنگىياندا قەتىس كردو بۇو. هەتا تاوا ھەللات و لافاوي تىشك، لە چىاي گاوارانوه رەۋايە خوارى، هەر وا چاوه‌پى بۇون. نە كەس دەيار بۇو و نە كەسىش بە دىزىمە چووه لۆکه ریننهوه.

"خوار و خېچ" بە داخ و كەسىرەوە گوتى:

- سۆسەي كردو و دەلىي گورگە. ثەگەر وەك گورگ نەبوايە، چما دايىكى خۆى دەكوشت؟ ئىدى بۆ ئىمە دايىكى خۆمان ناكۈزىن؟ نە ئىتەر بە دىزىمە ناچىتە لۆکه ریننهوه.

کۆگای لۆکەی رنراو و پاکراو له بەری دەست لىتىھەدراوى مەزراکەوە لە بن شەو تىشكە تەماویسەوە كە لە شاخە كانەوە دەھات، سپیاپیسەكى مات و تەماویي هەبۇو. بۇنى تازە و گەرم و خىستى گیاي سوتاوا ناسان و زەۋىي داڭرتىبوو.

كىرىتكارەكان تا نەو ساتە بە دالە كوتەوە چاوهەرۇان بېبۇون، شەكەت بېبۇون و تىرييان بەردى نەنگاربىمى، داماپۇون و وەنەوزىيان دەدا.

دەنگى گۆملەكسىز نۇغلى ھات:

- ياللا دەي كىرىتكارەكان، با بچىنە سەر كارى. دەي تەمبەلتى مەكەن...

نەوانىي گورج و بە دەستوپىردىتىر بۇون، دەمودەست چۈونە نىتو مەزراكەن. عملىيىش خېرا گۆرەوى و پېتلاوى لە پىن كرد و يەك دوو لوچىڭ ناوى بە سەر و چاوى دا كرد و گوتى:

- ھەستە ئەليلف. مەندالەكان، ھەستاون؟

نەو شەوە نە تۆمەخان نۇوستىبوو و نە حەسىنىش. ھىچ كام خەو بە چاوبىاندا نەھاتىبوو و چاوهەرۇان بېبۇون بىان بابىيان چۈن دەكۈزۈ.

كە "عملى" يە درىئىز بەرەو مەزراكە وەرى كەوت، گوندى دەستىيان لە كار ھەملەكت و قىت راوهستان، دەتكۆت بۇونمۇھەرتىكى نامۇز و سەمير و سەمەرىيەيان دىتىووه. ماوەيمەك ھەر لىتى ورددبۇونووه.

گەرماكە توندى كرد. كرىتكار بە رىز، لە تەنيشت يە كەتىسىمەوە، رىزىتكى درىئىزيان پېتىك ھېتىابۇو. نەوەندە تۈورە بۇون وەخت بۇو بەتەقىن. بچۇوكتىرين جوولە بەس بۇو بۆ نەوەي عملى لەتوبىت بىكەن. عملى بە سپاپى و بە ترسەوە، ھەستى بە نىيگا تىرسناكە كانىيان دەكەردى و نەشىدەزانى چ بىكا و بچىتىه كۆي. ھەر دەترسا. لە تىسان ھۆزى نەدەما و دەستە كان بەس كارىيان دەكەردى. نەو كارەي نەو گوندىيەكان تۈورەتىر و شىتىت دەكەردى.

مام خەلليل خۆزى گەياندە تەنيشت عملى و گوتى:

- عملى ھەستە، ھەستە و بچىزە كەپرەكەت. نەمۇز لۆكە مەرنەوە. گوندى شىتىت بۇون.

شىتىت بە سەر دېتىن.

بن پىلى عملىي گرت و گوتى:

- نەخۆش كەوتۇوه.

بە راکىش راکىش عەلبىي ھەتا بن كەپرەكان بىردى. ماوەيەكى زۆر گوندى دەستىيان نەچىروو كار و چاوبىان بېبىسووه نەو كەپرەي و اعمالى چوپۇوه ناوىسىمەوە.

مه می دیک رسی شاری ده گرته به، جاری به رسیشتن و
جاری به غاردان له شار نزیک ده بیتهوه. بو رزگاریوونی له
دهست مردووه که هیچ چارتکی دیکه‌ی نیبه جگه له وهی
بچی و خوی دهانه دهست حوكمه‌تهوه. دهیه‌وی بچی و به
حوكمه‌ت بلی: "نه من مردووه کم نزیوه تهوه، وه رن
وه ریگرنوه. نازانم کارتکی باشم کردیوه يان نا، به لام به
چوانی بقیم راگرتوون و پاراستوومه". هم بهره و شاری غار
دهدات و همه میش نیگه رانی مردووه که یه شتیکی به سه
نه‌یه. ناخو هتا ده گرپتهوه چیی لی دی؟ به و بپیاره‌ی
داویتی، بارتکی قورسی له سه رشانی لاقووه. مهمی دیک
وهک بالنده سووک بوروه.

2

شده که ت به گ، خدوگه ر بwoo، بی زیان و بیتفه ر بwoo. سی زنی هه بwoo. روزی کیان هاته سه ری و زنی کیانی ته لاق دا. شهش مندالی همیه، چواریانی له نیستان بیل، له مهدره سه میه کی تاییدتی درس ده خوینن. له شاری خانووی نیبیه و کری چیبه. خانووه که هی گوندیشی هم ر ده لاتی عه مباره. هوده کانی زور گه ورهن. مهزراکه هی له دهشتی ثاناوه رزایه. له شوینده که جه بیان درژیته نیتو در بیای سپیمه وه. ده لین شده کدت به گ به گه غیتی سی که سی کوشتوه. گراویسه که هی و نوکه رینکی و دور پنا، ثمو خزمه تکاره کورده هی که ناگای له کوشتنه کانی بیوو. کوپه که هی دور پنا که دایکی کوژرا، له سهربازی بwoo. هم ره والی مهرگی دایکی ده بیستیته وه، چه که که هی هملده گری و روو ده کاته شاخ. دوو سی روز دواتر، له جینی شهودی شده کدت به گ بکورتیته وه، خدلکی دیکه ثه ویان کوشت. شده کدت به گ سی برا و دوو خوشکی همیه. به کتک

له خوشکه کانی، دوله مهندترین نافرته‌تی چوکور اوایه. میردی به به گزاده‌یده کی دهستزیشتلو
کرد و دهستزیشتلوه. خوشکه‌که دیکه و براکانیشی کومدلیک مهزاری بچووک و
گهوره‌یان همیه. شموکه‌ت به گ، دوای ندوهی ندو سی کمسه دهوزی، بسو به خوهگه و به ددم
خمهوهه ده‌گهرا. رووبه‌ری مهزاراکه ندو ده همزار دزمنه و ززیش به پیته. له باوکیه‌وه به
میرات بؤی ماوه‌تهوه. ندوکه‌ت به گ شهوانه بدو مهزارا پان و برهینه چوکور اوادا دهسورایمهوه
و روزانه‌ش یهک پشوو درؤی ده‌کرد و خوی هله‌لده‌کینشا. نه خوی دهیزانی تهمه‌منی چمنه و نه هیچ
کمسی دی. زور گمنج دیار بسو. ززیش دهست و دلن ناوا بسو. کمس نمیده‌زانی پاره‌ی خوی له
کوئ خه‌رج ده‌کا، بوخزشی نمیده‌زانی. ههر جاريکه بدر و بسوی مهزاراکه هله‌لده‌گرته‌وه،
پاره‌یه کی زوری دهست ده‌که‌وت، به‌لام زور زوو تمواو ده‌بوو. ززیش لمبر دلان و جوانچاک بسو و
که به ددم خمهوهه ده‌گهرا لمبر دلانتیش ده‌بوو و ده‌موجاوی ده‌دره‌وشایمهوه. حدوت هه‌شت روزان
کمس هه‌ستی نه‌کرد که دیار نییه. ناخربه‌که‌یه یه‌کیک له نوکره‌کانی ده‌پرسی:

- شهري شموکه‌ت به گ له کوئیه؟

نه‌وجار نه‌وانی دیکه‌ش پرسییان:

- شهري ههر بدراست، کوا شموکه‌ت به گ؟

پیاوه‌کانی، براکانی، خزم و کمس و برازاکانی و ده‌هشتی که‌وتن و سهر و سوراغیان کرد. له
سهرانسه‌ری ثاناوه‌رزا دا شوین نه‌ما نه‌پیشکنن و نه‌جن و کمس نه‌ما لیتی نه‌پرسن. شهوكه‌ت
به گ نه‌دوزرایه‌وه. پولیس و زهندره‌رمه‌یان تی گهیاند. روزنامه‌کانیش نووسیان: "ملکداریکی
گهوره بی سهر و شوین بسوه. پینده‌چی شهوكه‌ت به گ به جمنایه‌تیک تیداچوویی." و گهله‌لیک
وین‌دیان لی بلادو کرده‌وه. خونه‌گه‌ر شهوكه‌ت به گ زیندو بوایه و ویته‌کانی خوی له
روزنامه‌کاندا دیتابایه‌وه، له خوشیان شاگه‌شکه ده‌بوو.

هیشتشاش به سواری و به پیاده، پولیس و زهندره‌رمه ههر له شهوكه‌ت به گ ده‌گه‌ران و هیچ
شوینیکیان لی نه‌ده‌دوزیمه‌وه.

سوروغانی خدرمانه‌که‌ش، مسدله‌که‌ی نالوچتر کرد.

بزریوونی شهوكه‌ت به گیان به سهر "نموزاد" شاگرد شویفیری تمراکتزره‌که‌یدا، دینا. هه‌مووان
گومانیان لهو بسو. نموزاد کوریکی مل باریکی ریوه‌له بسو. که ده‌پرانی ده‌تگوت قازه. چوار پیشنج
مانگ لهوه پیش شهوكه‌ت به گ تیهه‌لدانیکی واي لی دابوو، نموزاد خوین میزتبسو. که خدرمانه‌که
سووتا، شته‌که گکرا. ثیتر شک و گومانه‌کان له سهر نموزاد ره‌وینه‌وه و له کزلى بونه‌وه. بی و

نهبی، نهود کاری نهود خلکه بین زدی و زار و هدزار و رقهه لگرتووهی گونده کانی دراوستیه. نیستا نهود گونده بمردهوام پیر دهبی له پولیس و ژندارمه و خزم و کمس و نزکه و منداله کانی شموکدت بهگ... به تاییدتی منداله کانی دهتگوت که توونه ته نیتو شهپولی چیرذک و بمسرهاتیکی پیاوکوشیه و بمردهوام به شوین رووداوی بزریونی باوکیانه بروون.

- ماله کهی شموکدت بهگ له کوتیه؟ زن و مندالی نییه؟ دهمه وی بچم بیانبینم.

و هلامی مه می دیکیان دایه وه:

- شهودکدت بهگ مردووه.

له سمر پرده کهی شاری راوه ستابوو و له سمره و سهیری ثاوه کهی ده کرد. وینه کهی نهود له ثاوه کهدا برپیک دیار بوبو و دله رزیمه وه. پنچکه درووه کان گولیان ده کرده بوبو. گولی سور و په مهی. له ده م روپیاره کهوه، له نیتو چهو و وردکه بمرده سپییه کاندا به سمدان پنچکه دروو شین ببیونه وه. دهتگوت میشه لانیکی بچوکه.

کۆمەلیک میش هنگوینی زهردبایوی و ده کارهبا، به چله داریکی تورووه نووسابوون. ثاوه که ده دره و شایوه و ریسکانه و کهی ده که وته سمر بمرده سپییه کانی پرده که.

- مالی شهودکدت بهگ؟

- دیاره کاریکی باشیان کرد. له نیستانبول، سی نه پارمانی همیه. روهیمک نسپی همیه. له بانکدا پارهی همیه و له حوكمه تیش دهستی دهروا. همشت گراوی (مماعشووق)ی همیه و "شیری مرسیشک" یشی له سمر سفره کهی دهست ده کهوه. دهستی همیه و دروزمنیش. خمرمانه کهی هیشتاش دووکملى لی هەلدەستی... ... هەممو رۆزی جووتی کوشوش "پیلاو"ی نوی له پی ده کا. نهود کەوشەی جاریک له پی ده کا، شیتر له پیتی ناکاته وه. خەوتبوو کاتى کوشتبوریان. نهود خۆ هەر به شهود به رۆز نووستبوو. بنیادەم که له خەوتدا بکۇرئى، خۆی ھیچ نازانى. نهوانەی کوشتوویانە خەلکتىکى باش بوبون. کاری باشیشیان هەر نهود بوبو. دهستیان خۆش بى.

سەیری ثاوه کهی کرد. له تەختى بىنى ثاوه کهدا، ماسییه کان دهتگوت له رونا کاپیه کى زیویندا خۆ ھەلەداوین. ماسییه کى گەوره ھېنده مەچە کى دهستیک، سی جاران خۆی ھەلاؤیشت و له ثاوه کە هاتە دەرى. بريقەی ماسییه کە له چاوار مه می دیکى دا. کۆمەلیک تارمايى و ده ماسى بە برچاوايدا ھەلەپرین.

گەرماكەی بە تەۋۇرم بوبو. بمرده کانی پرده کە، دهستیان دەسۈرتاندەوە. سېبىرە کەی تۆخ بوبو. سی گویدریز لە کۆنە باخە کە بە رانبەریدا دەلەوەرپىن. شارە کە نوقمى تەپوتىز بوبو. كەس دیار نەبوبو، كۆلەنە کانی شار چۈل بوبون.

گەلائى دار ھەنجىرە كە نوقىمى تىز و خۇلۇن بىوون. سىيەر و بۆزە كە قورسە. گەرماكە زۆر بەتىن و خنكىتىنەرە.

- ئىئەرە مالى شەوكت بەگە؟

- شەوكت بەگ لە مالى نىيە، دوى شەوى خەرمانە كە يان سووتاندۇوە.

- خوا نە كا يەكىن لېي بقۇرمى. خۆ ھەر قۇرتىكى بە سەر نايە.

- يانى كەسى لە مالى نىيە؟

- چۈونە سەر خەرمانە كە. خەرمانە كە خەرىكە دەسووتى. دەياندۇي بىكۈزۈننەوە.

باغە كە پېپەر بۇ لە گولى سىس و ھەر كامىيان ھىتىدى چىنگىنەك. تىمۇ گولچە درشت و ژاكاوانە ھەر كامىيان ھىتىدى دىتەزەمىيەك بۇون. كارىگەرىسى كى سەيىيان لە سەر ناخى بىنیادەم ھەبۇو.

- سلاوم ھەمە بۆ شەوكت بەگ.

بۇنىتىكى تال لە گولە كان ھەلدەستا. قورس. گەرم. تۈزۈخ خۇلۇن و تۆزۈتكى لە سەر دىوارىتىكى بە گل سواخدا رولە لە سەر شووشە پەنجەرە كان و دىوارى حەوشەمىيەك كە وردە شووشە لە كەلىتەكانى گىرابۇو، نىشتىبوو.

بنكەمى پۆلىسە كە، دوو نەزەمە دىوارە كە كانى بە گل سواخ نەدرابون. بەردە كان، كىزە كە و پلىكانە كان ھەمۇو لە دەرەوەن. سەرانسىرى حەوشە گەورە كە پەر لە دارى ھەنجىر و بېكە ھاروئى

(خىار)ە كان رەش داگەرابۇون. لەمۇ سەرىيەمە مەرىشك و جووجىچە كە كانى سەرۋە كى بنكەمى پۆلىسە كە چىنەيان دەكىر. بەردە مەرمەرىپىكى زۆر كۆن و پېر لە نەخش و نىڭار لە نىتەپەستە كەي... و كۆمەلتىك روخسارى لىنى كىشراوە: بىنیادەمى نىسە رەپەت و قەلغان بە دەست. بەردە كە سېى سېيىھ، بەبى پەلە. لمۇتەي دىنيا دىنيا لەمە سېيت نەبۇو و نەبىنراوە.

مەمى دىك لە سەر بەردە كە دانىشت. لە پەنجەرە نەفسەرىتىكى چوار شانە و چوختى دى كە پاشتى لمۇ. نەفسەرە كە هېيچ ناجولىنى دەلتى بەردە و لمۇي چەقىيە. كۆنچىكە كانى تۆزۈپىن. تۆزۈتكى شانى راستىمى جوولاند. مەمى دىك دلى داخوريا. ڇاندارمەتىك لە غاردادان لە پلىكانە چىبىيە كاندە ھاتە خوارى، دەتكوت پلىكانە كان لە بن پېتىدا دەشكىتىن. پلىكانە كۆن و خۆلەنگە كە، كە تەختە كانى قەلشىبۇون، لە بن لاقە كانىدا جوولالىمۇ.

ژەندەرمە كە بە غاردادان لە دەرگاكە چۈوه دەرى و تۆزۈتكى دواتىر ھەر بە غاردادان لە گەمل دوو كەس گەرایىدە ژۇرۇرى. ھەر سىيانيان ھانكەھانكىيان بۇو. مەمى دىك لە پەنجەرە كە دىكەوە، واتە لە پەنجەرە كە تەنىشتىيەمە دىتى كە نەوان چۈونە نەو ژۇرۇرى وَا نەفسەرە كە دىتىدا بۇو.

مممی دیک له بدر گرمای خوره که وک میززکه ده لرزی. دلپیهی نارهقه له نووکی په غجه و سمری لووتی ده چوڑایده. لاقه کانی له نیو پیتلاؤه کانیدا خروسابون. لمو دیو په نجهره کمهوه شانی نهفسدره که شانی چمپیشی لهرزی. دیسان مه می دیک دلی داخوریا. کابرایه کی کله پچه کراویان هیتنا. هر دو په نجهه گهوره کمی دهستیان پینکهوه بستبوو. کابرایه کی کزمابتووه و پانتوله فشه کمی تیتلن تیتلن بیبوو و بن دهربی سپییه کمی له بینییه و دیار بسوو. سهرتاپیتی تیز و خول بسوو و خوین به سمر و ده موجاویمهوه قهتماغه بستبوو. بی پسانمهوه چاوی دهتروو کاند.

- نهمن به شوینی شدوکهت به گ ده زانم. دهليتی بچی لیره دانیشتووم؟ بز جیتی که سینکم گرتووه؟ نهی دانیشتووم نیتر. له هر جئیه کی حزم لی بی داده نیشم. جگه لودهش نهمن کارم به بدرپرسه که تانه. به بدرپرسی گشتی".
"نه تو سهربازیت کردوه؟ نه گهر سهربازیت کردوه، له کوتی و پلمت چییه؟ ناو و ناویانگت چییه ده بیزانی؟"

"چوومهده سهربازی قوربان، له بهشی قایمکارییه کاندا خزمته کردووه... و ناویشم... مه می دیک دیلی باشه. کورپی "عوسان دیلی باش" له دایکبوروی ۱۹۴۰. بچی دیلی باش؟ نه ریوه للا، جا هه مسووان نه و پرسیاره ده کهن... مچه دووکاندار نه و ناوی له بام ناوه. گوتبووی: "عوسان نه تو خوت دیلی باشی، (واته شیتزوکه)، لی گبری با لای حوکمه تیش هر نه و ناوه ت هه بی. نه تاتورک زور گهوره یه و خوتی فهرمانی داوه هه مسووان ده بی شوره تیان هه بی. شوره تیکیان بز "ملا کوتیره" داناوه نه من بخونم لیره ته ریق ده بمهوه و پیم شدمه بیلیم. له داخان چیی وای نه مابوو کویتخا سه فر بکوژی. بدره دوام دهیگوت: "باشه، یانی نه من نه ناوهم لی دوه شاوه؟" ناوی شدوکهت به گه ده فرمیووی؟ به لی "چلیک نیز" ... ناوینکی به هه بیمهه.

ژنیک به مه مکی رووت و جلویه رگی تیتلن تیتلنوه، یمک پشوو ده موجاوی خوتی به چنجرپوک ده پنیتهوه. ده قیژینی. پیتخاوسه. هر هنگاویکی هدلییدنیتهوه، له شوین پییه کانی خوین بدهجی ده میتنی. ژنه که ش چووه نیو ژووری سه رؤکی بنکه کمهوه. شانی راستمی سه رؤک جاریکی دیکدش جوولا. هیچ جووله یه کی دیکه لی نه بیسرا.
برپیک دواتر، ژنه به هاوار و قیژه قیژه فری درایه سه پلیکانه کان و نه میتوانی خوتی بگرتیتهوه و لمویوه بدرپووه خواری و ده نگی لی برا.

"نازانم. شموکت بدگم نه دیوه. کی؟ نه من چووزانم؟ بوجی؟ نازانم. و هلا نازانم جمناب...
چیزی پیتان خوش لیمی بکمن... بکوژن، له دارم بدهن. بدلام نموده دهیزانم هدر نموده. نه من
به پیش خوم هاتوومه نیزه. نه گینا نیته چون ده تازانی؟"

دەرگایدە کرایوه. نزیک به پانزه پیاوی پەرپیووت کە باسکیان لىتك شەتمەك دراپسو، هاتنه
دەرى. دەرگاکەدە تەنیشتیان کردەوە کە پەرئىنى ناسنى پیتوه بۇو. پیاوە کانیان لەوی کرد. دوو
پاسماوان لە سەر دیوارىك کە بە سەر دەرگا ئاسنیبە کەوە بۇو، دەھاتن و دەچۈن. هەر
دووکیان لە بدر گەرمەکە نارەقەمیان کردىبو و ئارەقەکەش لە پاشتەوە جلوىرگە کانیان ھاتبۇوە
دەرى. دەمۇچاوى ھەردووکیان وەك قولە رەشان رەش بېوو و لە نارەقەدا دەبىرسکايىھە.
مەممى دىك لە سەر بەردە کە ھەستا و بەردە بىنكەپۆلىسەکە وەرى كەوت. چاوى لە
نەفسەرە کەپشت پەنځەرە کەوە بېپېبوو. بەسپاپى و بە ترسەوە ھەنگاوى دەنا.

لە نەكاو بایكى فىتنىك ھەلى کرد و چىيى تۆز و خۆلى سەر عمرزە کە بۇو ھەلىگەت. مەممى
دىك لە بەرتۆز و خۆلە کە نەيتىانى دەور و بەرى خۆزى بىيىنى و ناچار لە سەر جىيە كەى خۆزى
راوەستا. بایكە، توندتر و فىنكتەر بۆۋە و مەممى دىك سەرمائى بۇو. لەو جەنگەيدا لە دوورەوە
ولە لووتىكە چىياكانى تۆرۈسىمە، گواالە ھەمورىنگى ھىتنىدە دىۋەزمىيەك ھەستا و
ناسغانە کە چوکۇر اوای داپۇشى. ھەممو ولاٽ تارىك داھات. كە با و بۇزانە کە نىشتەمە،
چەند دلۋىمە درشت و قورس كەوتە سەر زەھىيە کە وتلىپەيان لە عەرزى ھەستاند. بارانىتىكى بە
غۇرۇم دايىكىدە وەك گۆزە سەرەۋىزىر.

مەممى دىك لە جىيى خۆزى وشك بۇو. نېيدەتونى ھەنگاۋ ھەلىنىتەوە. قەلاقەتە
زەبەلاخە کەى سەرۆك جوولَا. مەممى دىك دلى داخربا. سەرۆك ھەستا و بەردە پەنځەرە کە
چۈوه. مەممى دىك پىشووى لە سىنەيدا قەتىس ما. دەست و پىتى شل بۇونەوە. پاشتى لە
سەرۆك كەد و بەو پىيانيى كە لە بن بارستايى جەستەيدا دەنۈشتانەوە، وەك بىنادەمەنگى
ئىفليج كە رىيگە رۆيىشتى لە بىر چووبىتەوە، بە ھەزار زەحمدەت لە پېلىخانە کە دورر كەوتەوە.
كە لە حەوشە کە چۈوه دەرى، وە خۆ ھاتەوە. سەيرىنگى پەنځەرە کەى كرد. سەرۆك لە پەنځەرە کەوە
داھاتبۇوە و سەيرى حەوشە کەى دەكىد. مەممى دىك راي كرد. باران وەك گۆزە سەروپىن
دەھاتە خوارى.

"شەوكەت بەگ، شەوكەت بەگ... شەوكەت، شەوكەت بەگ...."
گۇئى ھەلخىست.

مهمنی دیک به خزی ده گوت: "مردووه که، مردووه که... داماوه له بهر نه و بارانه هیچی
بمسمر نهید... بدیانی دیمده و هه رچیی دهیزانم بـ سه رـ کـ دـ گـیـرـ مـهـوـهـ. ثـ گـهـرـ نـهـ منـیـشـ
نـهـیـگـیـرـ مـهـوـهـ، ثـهـوانـ خـزـیـانـ هـهـمـوـ شـتـیـکـ دـهـزاـنـ، دـهـزاـنـ. نـاـگـایـانـ لـیـتمـهـ وـ دـهـیـانـهـوـیـ بـزاـنـ جـ
دـهـکـهـمـ... هـهـرـ بـهـ رـاسـتـیـ، بـلـیـتـیـ مـرـدوـوـهـ کـهـ لـهـ بـهـرـ نـهـ وـ بـارـانـهـ چـیـیـ بـمـسـمـرـ هـاتـبـیـ؟ـ لـیـقـمـوـماـوـهـ،ـ
گـایـتـکـیـ زـرـیـشـیـ بـهـ سـهـرـهـوـ نـیـهـ. نـهـیـ لـهـ لـوـ بـارـانـهـیـ....ـ
بارـانـیـتـکـیـ بـهـ غـورـهـمـ دـایـکـرـدـبـوـوـ. مـهـمـیـ دـیـکـ لـهـ شـارـهـ کـهـ چـوـهـ دـهـرـیـ.

۲۴

لاناو شیوه‌کهی پر کردبوو. دار و بمرد و هرستیتکی له پیشی بورو رای دهدا و دهبرد. ناو به دار و روهزه‌کاندا دههاته خواری. چیاکان دهتگوت و هین دریاییه کی گهوره که دهتونن. ههوره‌تریشه، پهتا پهیتا و له هه مسرو لایه کهوه له سه‌ری روهزه‌کان و چلوکی داره به‌رده‌کانی دهدا. جلیمه‌رگه‌کانی عومدر به گیانیمه‌هه نوسابون. لاته‌کانی خوسابون. پیلاوه‌کهی له پیتی داده‌مالکا و بدجی ده‌ما. عومدر دیسان له پیتی ده‌کردنوه و توند دهیمه‌ستنهوه. پشتی هه‌لاری لئی هم‌لده‌ستا. باران خوشی نه‌ده‌کرده‌وه.

لافاوه‌که شیو و دژله‌کهی پر پر کردبوو و کهس نمیده‌توانی لیتی بیده‌پیتهوه. به‌لام عومدر دهبوو له کاتی خویدا بگاتی. خزی به ناوه خورپینه‌که‌دا دا. نه‌گهر عومدر ناوا به‌هیز نه‌بوایه و له راده‌به‌دهر به تین و گور نه‌بوایه، لافاوه‌که ده‌برد. که گهیشته نه‌بواه‌ری شیوه‌که، به‌حال گیانی له‌بهردا مابوو، له سدر روهزه‌کان تختیل بورو. تاویک هه‌را و مایه‌وه و نه‌وجار سه‌رمای بورو. له‌وه پت و مایه‌وه، ره‌قجه‌لده‌هات. هه‌واکمی زور سارد بورو. لیت‌هه‌واره‌که ده‌یگرماند. ده‌نگیتکی ناخوش له لیت‌هه‌واره‌که‌وه ده‌هات. ده‌تگوت لیت‌هه‌واره‌که به هه مسرو دار و بمرده‌که‌وه

عومدر و هری که‌وه، تاویک ده‌بوو کانی "سارعون"‌ی
بـ‌جــی هــیــشــتــبــوــو و بــهــرــهــو "چــامــوــرــلــو" رــقــیــبــوــو. له کــاتــی
تــیــپــهــرــیــنــیــ بــهــنــیــ دــارــســتــانــیــکــیــ چــپــدــاــ کــهــ نــاســمــانــیــ لــیــ دــیــارــ
نــهــبــوــوــ، بــارــانــ دــایــکــرــدــ. بــهــلــیــنــیــ دــاــبــوــوــ نــقــدــ نــوــخــوــیــ
بــگــیــهــنــیــتــهــوــهــ نــاــوــایــیــ وــمــرــیــمــوــکــ بــکــوــثــیــ وــخــیــرــاــ بــگــهــپــیــتــهــوــهــ.
بــوــیــهــ هــوــلــیــ نــهــدــاــ هــیــچــ پــهــنــاــ وــپــهــســیــوــتــیــکــ بــدــقــیــتــهــوــهــ وــ
چــاــوــهــ پــیــشــ نــهــمــاــ تــاــ بــارــانــهــ کــهــ خــوــشــیــ بــکــاــتــهــوــهــ. بــیــ رــاــوــهــســتــانــ
هــرــ رــیــشــتــ.

بهره‌و دهريا دهخوشی. عومهر هستا و خزی راوه‌شاند. جلوبرگه کانی قورس ببون، ناوه‌که به هه‌مو گیانیدا ده‌چزپایه‌و. زور نه‌رؤیشتبوو که جلوبرگه کانی به لمشیمه‌و نوسان. چاوی هیچ کوتی نهدادی. له ناسمانه‌و، باران نا، به‌لکو لافاودایکرببوو. ناوه‌که له بردده‌می ببوروه دیوار. عومهر دوو هه‌نگاو پیشی خزی ته‌دادی. ووهک که‌ستیکی دهست به دیواریکه‌و بگری و بهره‌و پیشده‌و بپروات، دهستی به بارانه‌که‌دا ده‌کیشا. بارانه‌که تیکه‌لاوی ته‌میتکی خدست و سپی ببورو. ده‌تگوت عومهر به شدویکی تاریک، به‌ریوه‌یه. نه‌گهر هه‌وره‌تریشه و بریسکه پدیتا په‌یتاكان نه‌بوایه‌ن، ثه‌و تاریکایه هیچ جیاوازیه‌کی نه‌بورو له‌گه‌ل شه‌و.

بیری کرده‌و پهنا به‌ریته به‌ر نه‌شکه‌وتیک. دوایی، به‌خوی گوت که تهنانه‌ت نابی سه‌عاتیکیش ماتل‌بی و فکره‌که‌ی گوری: "دبه‌ن خیراتر کاره‌که‌مان را په‌رینه‌ی و بگه‌رینه‌و چوکوور. بۆ چوکووره پر له بدل‌ا و تدپو و مه‌رگاویه‌که."

بیت و ثه‌و کاره‌ی سعری نه‌گرتبايه، تا همتایه بی‌ژن ده‌بورو. کام لاوی ناوابی توانیبوروی ژن بیتني، تا نه‌و بتوانی؟: "نه‌وی کچی هدیه، میراتی باوکی ده‌وی بۆ شیربابی و ماره‌بی. هه‌قیشیانه. بۆ نه‌یانه‌وی؟ ثه‌و کچمیان له خزرا گموره نه‌کردووه، پاره‌ی تیچووه. کویتخا سده‌فر، باش سه‌د لیره ده‌دا. دوو سمر مانگاش... به‌لام به‌خوای جیئی باوه‌ر نییه. کوا مانگای بیهینه‌ی و بیداته من؟ خز بۆخزی جووته گایه‌کی نییه. ثه‌و تا نیرونا مدوره‌که‌ی له گویدریث ده‌کا. گای له کوی ببو بیداته من؟ ده‌ی باش، با گا و مانگا نه‌دا. خز سه‌د لیره‌م ده‌داتی. کچه‌که‌ش بۆ ده‌ستینی. پاره ده‌دا و ده‌ستینی. به هه‌رشه ده‌ستینی. گوندییه کان له تاشباش نوغلو ده‌ترسن، چونکه و‌لییه. به‌لام بدبی نه‌وهی و‌هیوی خویانی بیتن، له کویتخا سده‌فریش ده‌ترسن. قسیه له قسمیدا ناکه‌نه‌وه. گوندییه کان هیچ که‌یفیان به کویتخا سه‌فر نایه، نه‌گهر و ده‌ستیان بکه‌وی له‌توکوتی ده‌کهن، به‌لام لیشی ده‌ترسن. تاشباش نه‌و رۆژه‌ی چووه گه‌ل چل پیاواچاکه‌که، گوتی مه‌یدوینن. گوندیش نایدوینن، به‌لام زراویان چووه لموهی نه‌کا گیچه‌لتیکیان تووش بکا و سه‌رئیشه‌یان بۆ بنیتته‌و. هر کات پیتی خوش بی و چوونی پسی خوش بی، گوندییه کان هه‌لده‌سوره‌تینی. جاری ثه‌وه له "عملی" یه دریتی هه‌لکتیلاوه و دره‌نگ بیان زوو به‌لایه‌کی به سر دینی.

"ثه‌و شایه‌که‌ش ساز ده‌کا. سه‌فر ناغا شایه‌که‌ش ساز ده‌کا. که‌س له شایی کردندا نایگاتی... په‌نخا لیره‌ش له‌و سه‌د لیره‌یه ده‌دهم به چوار بزن... چوار بزنی قاوه‌بی. بزنی قاوه‌بی

شیریان زۆرە. کەریک و مانگایەکیشم پیویستە و یەک... سەد لىرە بەشى ھەموو ئەو شستانەش ناکا. نابى قەرزبارىش دەرچم. باشە ئەو پارەيەشم ھەبىئە كە لە لۇكەرنىنەوە پەيداى دەكم. نىشەللا ئەو جارەيان لە چۈركۈرواوا نەبارىيە تەگىنا لۇكەدى ھېچ نەھىشتۇرۇ و لە قۇرۇلەتىمى وەرداؤە. دىيارە ئاواش، لۇكە چاڭ قورس دەبى، نەوانىش ھەقى رىنەمەوە كەمى دەشكىتىن.

"ناشقە كەچەلە و كورەكانى كەفيقان بە من نايە. نازام بۆ نەموەندەيان ناخوش دەۋىت. نابى بە تەماى نەوان بىم، نەوان لە زەماوەندى مندا گۈرانى نالىتىن. گۈرانى نەگوتنى بەنەمالى ئاشقە كەچەلەش لە زەماوەنددا فەر و شۇومى خراپە. كورە لىتى گەپى با ھەر نەيلتىن. وەللاھى مالە كەيانىيان بە سەردا وېرەن دەكم. بەلام سەفر فەرمان دەدا و دەلى": "لە ئىتى دە، كەچەلە، لە زەماوەندى عومەرى برازامدا سازەكتلى بىدە. تىنگىشىتى كەچەللى كافر." جا ئەو دەم نەگەر پىاوه با لىتى نەدا. نەگەر ئازايە با...."

لە مەزرایە، بەدرىيە لە ژۇور سەرىيەوە نۇوستىبوو. عومەر وا دەنسىتىنى نۇوستۇرۇ و بە دەستى بۆ دەبا و بە ئانقىست لاقى بەدرىيە دەگرى. لاقى بەدرىيە وەك ئاگىر دايىسا. ھەموو گىانى لەرزى. ئەو شەوه تا بەيانى خەرىلى ئەتكەوت. لەرى بە دواوه، تا چاوى بە بەدرىيە دەكەۋى ئەزىزى شل دەبن و گىانى وەلرزاين دەكەۋى. ھەر ھەموو ئاوايى دەزانىن ئەو بەدرىيە خۇش دەۋى، ھەموو. تەنانەت بالىندە ئاسمانىش دەزانىن. بۆيە قەت ناتوانى لە بەدرىيە بچىتە پىشى و بە تەنبا لەگەللى بىي. ھەر بە راستى ئەو گوندىيانە چۈنیان زانى ئەمۇ شىت و شەيداى بەدرىيەيە ؟ خۇ ئەو بە كەسى نەگوتىبوو. بەلام گوندى زۆر زىت و وريان. دەشزانىن و وپرووى بىنیادەميسى ئادەنەوە. يانى ئازاننەوە كى مەرىمۆكى كوشتوو؟ بە دلىيابىسە دەزانىن، بەلام نايدىكىتىن. گوندى تەنبا باسى ئەو شتانە دەكەن كە ئاشكرا بۇون. نەوى دى، ھەر قىسىمە كى ھەيانبى لە دلىاندا دەيھەنلەمە و رايىدەگەن. چما ئازانان عەللى دايىكىسى نەكوشتوو؟ دەزانىن، بەلام ئەي ئەگەر دەزانىن، بۆچى ئاوا رقيان لى ھەللىگەرتۇرۇ و خەرىكەن خۇتىنى بخۇنەوە؟ ئەگەر دايىكە كە خۇ ئەتكەيە، تەنانەت لە بەر چاوى نەوانىش كوشتبىاي، ئاخىز دىسان ئاوا لىتى بە رقدا دەچۈون؟ نا، مىشىتىكىشيان لى مىوان نەدەبۇو. عەللى ھەر بىيانووەك بۇو بۆ ئەوهى داخى دلىان بېرىژن. خۇ ئەويش نەبوايە، يەكىنى دىكەيان دەدۆزىيەوە. نەگەر كەسيشيان دەست نەكەوتبايە، پىتىك وەردەبۇون و تىتىك بەردەبۇون.

عومەر لە بن لىيانەوە بزەيە كى هاتى. ئەو ئاوهى بە سەر و چاويدا دەھاتە خوارى، بە دەستى سېرىيەوە. ئاوه كە لە چاويدا كۆز دەبۇوە.

زور کس دیته زه ماونده کم. بدرییه کچیتکی نه رم و نوچ بورو. وردیله بورو. دایکی گوتبوو، به خولای بشترم، نایدهمه نه و همه تیوه سر که لیچهیده. جا نه و جار نه گمر نازایه با نهیدا. کوتیخا سدفر له حدوت کیوانی ده تقینی.

"لهشی ده لیتی کولووی به فره. نه رم و ناسک. جا کچیتکی به له کی نه و نهنده گه رم بی، ده بی جیی دیکهی چون بی؟" موچر که دیک به همه مورو له شه خروساوه که هی عومه ردا هات. بدرییه له پا و پوزی رو و هاته پیش چاوی و نیت لا نه چوو. ورده ورده شه هوه تیکی به تین گیانی داده گرت. نیت چیی وای نه مابوو. هر له لۆکه رپنیمه و هی گه رابایه و، زه ماونده که هی ده کرد.

عومه ره خوی گوت:

- هر بژی نه نه مریمۆک. خو نه و نه بوایه، سه د سالی دیکدش، ژنم له ده رکی خوم نه ده دی. بدو ناخرب پیریمه شی خیریکی بز نیمه همه بورو. نه ویش ج خیریک. بنیاده می باش، مردن کشیان خیز و بیزی پیوه و. نه نه مریمۆک له همه مورو بنیاده می سر نه و نه دنیایه باشت و میهه ره بانتره. تزییک لاساره. ژنیکی سر بریوه و قسه له گەل کمس ناکا، بەلام به راستی نازایه. هم تا نیستا خراپهی بز کمس نه بورو. دهستی همه مورو کمس ده گری تەنانه تیار مهتی بالنده و ده عبای کیتو و میرووله ش ده کا. نیستاش نه وه یار مه تیده ری منه، نه ویش به مردن که هی خوی. ده مری بز نه وه یار مه تیی مرؤثیک بادات. گالتھی پی ناکری... هر بژی نه نه مریمۆک... بنیاده می وا پهیدا نابی.

"ئیستاش ده چی و ده رگا ده که یته و سهیر ده که هی نه و نه مریمۆک را کشاوه و مردووه. میش و مه گزی شین و کەسکى لى نیشتوون. نه دانیه دک و نه پینچ دانه. ده موجاوه لە بن میشی کەسکدا دیار نییه. میرووله ش چاوه کانیان کۆلیوه. لهشیشی و دک ده ھۆل باي کردووه. میرووله زه رد زه رد. جرجه مشک... میرووله زه رد به زمانییه وه نووساون. زاری مردووه داده پچری. میروو گوتیچکه يشیان خواردووه. له سر عه زه که، خوین قەغانە بەستووه. خۆلە کە خوینە کەی مشتۇوە و قەلش قەلش بوروه. جالجالۆکەیه کەی گەورە له نیوان دیوارە کە و قۇھ خەنە لیدراوه کانی نه و دا تانویتی ھەلبەستووه. بە سەدان میشکی کەسک و شین و هەزاران میرووی زه رد بە داوى جالجالۆکە کە و بۇون. جالجالۆکەیه کەی گەورە و خال خال.

"هەر چاوت پیتی ده کە وی، ده رگا کە پیوه ده ده دی. هیچ دهستی بز نابدی، دیاره بۆ گەندە کەی هەم مورو گوندە کەی دا گرتووه. هەر پی ده نیتە ناوابی، دەزانی."

بە دەنگىنکى بەر ز گوتى:

- کوره خوزگه وا بوایه...

دهبی تا زووه خوی بگدیتیته نهوى و زوش بگهپیمهوه. نابی ماتل بی. له بدرانبر خویهوه، ریک ده هدنگاو نهولاترهوه، بریسکهیک له روهرزکهی دا و تیشکیکی تونند ههموره ولاسی رووناک کردهوه. ساتیک، چاوه کانی عومه رهیچ کوتیان نهدي. نهژنی نوشستانوه و له سر جینه کهی خوی دانیشت. پهیتا پهیتا برووسکه له دهور و پشتی دهدا و دهنگی ههوره تریشقة که ده تگوت دهیموی ههموره لیره که هملگری و بیبا.

عومه به ترسمهوه چاوه هملینا و دیسان لینکی نانوه. بینکی هملگلوفین و دیسان کردنیمهوه. باران ده تگوت گوزهی سره ورژیره. لهو تممه خسته و بارانه توندهدا، داره لیک نزیکه کان به زه حمت دهیمنان... خویگه هم تا بارانه که خویشی ده کردهوه، له شوئنیک مات دهبوو... جا ثدو بارانه کمی لیتی ده کردهوه؟ وا دهباری، ده تگوت نایموی قمت خویشی بکاتوه. "نه گهر ننه مریمۆک مردیبی، که گوندی له چوکووراوا گهراوه و هه مووان تمرمه کمی نهوبیان دی، دهبی مهرقدیکی بۆ ساز بکەن. مهرقدیکی وەک نهوى "حمسن دده". لهویش باشت. نهوجار دهبی خهونیک بیین. خهونیک که ننه مریمۆک روزیشتووه و چووه ته گەل چل سواره غەیبی، بۆ نهوهی خەلک بچنه سر گۆزه کمی و پیارینه و کەلباب بکوژنوه."

نهیزانی چوناو چۆن بیو، لا فاویک هات و بردی و به دار و بەردە کانیدا دهدا. خوی به رەگى دارە کان و به روهرزه کانهوه ده گرتەوه، بەلام لا فاوە که نهوندە بەھیز بیو، دیسان هملیدە قەندەوه و دیسان دهیرد و رایدەدا.

هاواری ده کرد:

- نهی هاوار مردم، بیگەنی.

وله دلی خویدا دهیگوت: "دهی نه تز که ده چى بنيادە میتکی بی تاوان بکوژی، خوداش ناوات لى ده کا."

- نهی هاوار خەریکه ده مردم... نهوه ده مردم... بیگەنی...

دهیزانی دهنگی به هیچ کوئ راناگا. لا فاوە که شیتانه له بەردە کموده به بەردە کمکی دیک و له دارە کموده به دارە کمکی دیکەیدا ده کشا. له ناکاوا لاقى له نیتوان رەگى دارە کمکی گەوره گیرا. نیستا لا فاوە که بەسەریدا ده کشا. چى نه ما بیو بخنکی که توانيي دەستی بگەنیتە يەکیک له لقە کانی دارە کە. عومه خوی هەلکیشایه سەری و خوی به لقىکموده هەل تواسي. دەلەرزى و شەقەمی ددانی دههات. هەرچۈنیک بی، دهبوو نەشكەوتیک بەزیتسووه. نهی چۆن خوی لە دارە

کردبایوه؟ لافاوه که له بنده شیتانه ده زیشت و دار و بردی له گمل خوی راده‌دا. به زه جهت دهیتوانی دهور و بهری خوی بینی. برپیک له ولاترهوه، تاته بمردیک له بن دوا لکی داره کمه و بورو. خو نه گدر توانیباشه خوی بهاویته سدری، ندهه رزگاری دهبوو، نهی چون خوی بگمیه نیته چللوکی لکه داره که؟ نهی نه گدر پیش ندهه بگاته چللوکه کمه و داره که بشکی؟ له سمر لکه که دریز بورو و بدهه سدری چللوکه کمه خزی. لکی داره که بهمیز و توند بورو و توانی عومه رابگری. عومه که له چللوکی داره کمه خوی شوپ کرده‌وه، چلیکی باریک شکایوه و عومه که وته سمر بردنه که. بونیکی خوش له چلکه شکاوه که داره که هستا.

وهک میژرکه ده لرزی. به شوین کون و کاژنیکدا ده گمرا و پرپیک لمو لاترهوه ده زیمهوه. به همر زه جهتیک بورو خوی تی خزاند. نهه شقارتمیدی له لا لیونه کمه و پیچابوو، ده بیهینا. شقارتمیدی تمه نه بیوو. نهه چل و چینو و پوش و درکه له بنه بانی کاژنیکدا بعون، خپی کردنوه ناگری دان. درووه و شکدکه ده موده است گپی گرت. عومه هر توزیک گدم بیوه، ترسیک له دلی نیشت. هر به راستی کاری خودا بورو؟.... ده موده است نهه خمیالله له میشکی ده ره اویشت. چوروه ده ری و له بدر بارانه که هیندی پوشکه کو کرده و هینای و خستیه سمر ناگرکه. ناگرکه که بلیسمی کیشا. عومه خوی رووت کرده و شمه که کانی له سمر بردنه که هه لخست. جله کانی هه لیمان لی هه لدستا. بارانه که هم دههات و توندتر دایده کرد و همهوره تریشقمش له راست و چهپ و لیپهوار و رهوزه کانی دهدا. عومه گرم بیوه. که گرم بیوه خیال هه لیگرت و بردیه دنیایه کی سیحر اوی.

نهه مریمۆک نه مردبوو. ندهه نههاتی بورو. ده بیوو بیکوژی.

عومه به خوشیه و بزهیه کی هاتی و له دلی خویدا گوتی:

"چندنه باش دهبوو نه گدر بخوت بردبای ننهه مریمۆک. نه گدر مردبایی، نه منیش مرقد دیکم بیو هه لدبهستی و له جوابی نهه چاکمیدا، موقبره یه کم به گول و کوتله‌مه بیو ده ازاندیمهوه. ناخرا دایه گیان بیو نامه‌ی؟ باشه نهه "علی" یه دریزه بیو نهیکوشتی؟" بیناده‌می باش دهی له خویدا بیکوژی. له خویتکی قورسدا... دهی پر بدیته قورگی و ریکی بگوشی هه تا له چاوتروو کاتنکدا گیانی دریچی... نهه کاته خویشی نازانی مردووه، یان له خمو دایه. تا روزی قیامه‌تیش هم نازانی و هم پتنی وایه هیشتا خمتووه. نای لمو مرگه جوانه، چمنی شیاوی ننهه مریمۆکه باش و نازداره کمیه. ننهه مریمۆک له بري ندهه بیری، هم وا له خودا بینیتهوه."

بهو خمیاله، توزیک نههون بیوه.

ههواکه‌ی نقد گهرم بیو. ههتا نیستا گهرمای ثاوا
 نه بینرابوو. له چوکورد له نیوان یهک دوو سالدا جاریک
 گهرمای ثاوا دادی. گهرمایه‌کی وهک گهرمای
 جهندم که پشوو له پیاو دهپری. "عملی" یه دریز
 نه مرق ترس ههليگرتبوو و دهست و دلی بو کار
 نه ده چوو. چهند چاویکی ده‌دی که رق و تورپه‌بیه‌وه
 سهیری ده‌کهن. تورپه‌تر و بیزارتر له روزه‌کانی
 پیشواو.

۲۵

مام خدلیل جاری لۆکه‌ی ده‌پنییه‌وه و جاری سه‌ری هەلدىتانا و سه‌یری ده‌روبری خۆزی
 ده‌کرد. ده‌ترسا و له بدر خۆیمه‌وه ده‌گوت: "نه مرق نهوانه گوویهک هەر ده‌خون." کەس سریوه‌ی
 لەبئر نه‌دهات. کەشیکی مات و قورس بیو کە له ناخمه‌وه ده‌کولی. هەموو شتیک وهک
 خۆزه‌تاوه‌کەی نه‌و روزه قورس بیو. گوندی کە به حاستم ده‌جوولانوه، نیتو زاریان تالن تالن بیو.
 له رۆزی ثاوا گهرم و ماتدا، زاری بنیادم وا تالن ده‌بی ده‌لیسی کە کوه‌لای خواردووه و بنیادم
 نیتر هیوای به هیچ شتیک نامیئنی.

مام خدلیل له فکردا بیو. بەخۆزی ده‌گوت: "نموده‌تیوه ده‌کوژن. نه‌یانتوانی له سمر
 کاره‌که (تاوانه‌که) بیگرن و ده‌شزانن نیتر بیزان ناگیگری. ژهنده‌رمە کەش عملی لەگەنل خۆزی
 نه‌برد. چونکه بەبی هۆ ناتوانن بە‌رۆکی بگرن و بیبمن. سات به سات ده‌نده‌تر ده‌بن. نه‌و
 هەتیوه ده‌کوژن."

* کە‌کره: گیابه‌کی تاله. کە به توزیتکی کە لیتشی بە‌رۆزدیتەوه هەر تاله. ده‌ستت ویتی کەوی تالن ده‌بی. چهندی هەلیشی بکیشی و
 لە رەگیشەوه درییتنی هەر ده‌پویتەوه.

ورده ورده خۆی بەرهو لای عملی راکیش دەکا. نەمپز عەلی دەستی بۆ کار نەدەچوو و دەکرى بلتى لۆکى نەدەرنىيەوە. دەستى گوندىش نەدەجوولان. نەو گوندىيانە كاتى دەستى عملی بەخىرايسەوە كارى دەكىد، لەو خىرايسى دەستوپرەدەي نەو تۈورە دەبىون، ئىستا دەستە كانى خۆشيان لە خۇرا لە كار بېيون. خىرايسى دەستى گوندىيە كان، هەر لە خۆوە بە خىرايسى دەستە كانى عملیيەوە بەند بېون. كە سەيرەت دەكىدن، دەتكوت كەس ناجولى. بىنادەمە كان لە مردوو دەچوون. هيچ تەير و جىز و جانەوەرىيکىش دەنگى نەدەھات. تاوهە كە وەك بەرد قورس بېو دەتكوت ھەموو دەنگە كانى لە عەرزى رۆزكىردوو. چوکوروا حالتىنىكى رىنكتى بەخۆوە گىرتبوو. هيچ شىتىكىش نەدەدرەوشايەوە. رۆزە كانى دېكەي چوکوروا نوقمى بىرسكانەوە بۇو و وەك توپتىكى رەنگالەمىي و رەق و پې لە نەخش و نىڭارى جانەوەرىك دەدرەوشايەوە. تەنانەت گەلائى كىش نەدەلەرىيەوە و نەو چىيانە دەشتە كەيان داگرتبوو، نەدەبىنaran. هەر دەتكوت دەستىكى گەورە سىحرابى دابىزىيە و چىاكانى ھەللىكەندۇوە و بىردوونى. دەشتە كە هەتا بىبابانە كەي نەندەزلى ناۋەرات رېتك و يەكەدەست بېوو.

تەنبا گيانلەبەرىك بە ناسمانەو بۇو، نەويش ھەلتۈر گەورە كە بۇو. بەرە و رۆزھەلات بالە كانى لىنىك كردىبوو و هەر والە ناسمان لەنگىرى گىرتبوو. بىاوا كە لە سەر عەرزە كە سەيرى سىيەرى ئەو ھەللىۋىيە دەكىد كە هيتنىدە بىنادەمەتىك دەبىوو، جا دەيىزانى نەو لەحالى فېيندايە. سىيەرە كە بە جوولەيە كى لە سەرخۇ و ھەست پى نەكراو بەرە و رۆزھەلات دەخوشى، دوايى بە بى نەوهى جوولەيە كى وا بىكا ھەستى پى بىرى، جەغۇزىكى گەورە بە سەر عەرزە گەدا دەكىشا. ھەلۆكە هيتنىدە دوو يان سى دارى سېپىندار بەرز بېتۇوە. دەتكوت لە جىتى خۆى چەقىيە يان چەقاندۇويانە.

مام خەليل بەبى نەوهى سەرخې كەس راکىشى، خۆى گەياندە تەنیشتە عملی و ماوەيەك بەبى نەوهى ورتەي بى، ھەر لەوئى ملى لە لۆكە رىننەوە نا.

- عملی، عملی، گوئى بىدەيە بىزانە دەلىم چى. گوئى بىدەيە. دەتكوژن. ليتە رابكە. رىنگەيمەك بىرۇزەرەوە و رابكە. دەتكوژن. نەمن نەوانە باش دەناسم. كورپە بىپوام پى بىكە. بەبى نەوهى ھەست پى بىكەن، فيزمالىكى بىدەيە.

ئىت لە عملى دوور كەوتەوە.

عملی گيانى كەوتە لمىزىن. نەويش دەيىزانى نەو بىنەنگىيە لە رقىكەوە سەرچاواه دەگرى كە لەويان ھەلگەرتووە. دەيىزانى و دەشتىسا. لە بن لىتۇوە گوتى:

"بچمه کوی؟ بچمه کوی؟ ده مکوژن با بکوژن."

به زراوچوویی و ترسهوه له سمر عدرزه که هملترووشکا.

تلیف به ده نگیتکی کزهوه، زور لمه رخو و به ترسهوه پرسی:

- چته عملی؟

عملی وهک وه خو هاتبیتهوه گوتی:

- ده مکوژن با بکوژن. له جینی خوم نابزووم. لی گمپی با بکوژن و له کولم کمنوهه.
شەکەت و تۆقیبو بوب.

به پەنجە لەرزۆکە کانى، قۇزاخىيەكى گىرت و به دوو پەنگە لۆكە كەدە دەركىشا. له ناكاولە
باكۇرەوە كزەبایسەكى سارد ھەلىكىد. لەشە نارەقە كەردووە كانى فيتنك كرددەوە. لەشە
بىچۈرۈلە كەدە جوولەيمى كى كرد و له جینى خۇى تازا و زۇو خۇى گىرتەوە و به پېچەوانەي
بایسەكە، ورده ورده بەرەو رۆزھەلات خوشى. بایسەكە ھەلىكىد و له چەپ و راست و رۆزھەلات و
رۆزآواوە. له ھەمۇرلايەكەدە تىكىنلە دېبىزۆ و توند دەبسوو. بایسەكى سارد بە شەپېزلى
سەھۆلىنىدە دەھات و دەشتە كەدە فيتنك دەكەدەوە و با گەرمەكەش لە لايەكى دىكەوە وەك
بلىسىمى گې ھەمۇرلايەتى دەسووتاند. بېتىك دواتر، له بەر تەپوتۈز، چاۋ چاۋى نەددەدى. ھەلۆ
گەورەكە ھەدر بە ئاسمانەوە بوبو و دەچۈرۈپ تەپوتۈزە كەدە و دەھاتەوە دەرى.

بایسەكە توندى كەدە. لەچىكە لە سەر زىنە كان ھەلگىرت و هيئىدى كەپر و خىتەتىشى تىتكىدا
ويىردىنى. لىك و پۇرى دارانى شىكاندەوە. رووپارى جەجان كە له دەرياجىمەكى مەند دەچۈرۈ، شەپېزلى دا
و خۇزۇشا و شەپېزلى كانى بالىيان ھاوىشىت. بایسەكە، كۆلەكەيدە كى له ئاواهە كە ھەستاند و له كەننە كە
سەرى خىست و به كەنارە كەدە وەركىد. چوکۇرداوا شىيت بوبو و بالى دەركىد و له شەقەي بالى دا.
خەرمان و گولە گەنم و كۆڭا لۆكە لىتكىدا. ھەرچىيى له دەشتە كەدا بوبو، ھەمۇرى تىتكۈرەدا. له
بەر تۆز و خۆلە كە ولات و تارىك داھاتبوبو چاۋ چاۋى نەددەدى. كەنكارە كان لە جىنى خۇيان وشك
بوبون. كەمسىزىيەكى لى ئەھات. ھەدر كەسە و له جىنى خۇى دانىشىت.

لە دوورەوە، له باكۇرەوە و له سەر تۆزۈسىدە، ھەورىتىكى رەشى وەك شەمۇ، ھات.
ھەورە كە ھەمۇ ئاسمانە كەدە داپۇشىببۇو و بەرەو دەرياي سېپىي دەرۋىشىت. يە كەم دلىتە درشت و
گەرمە كان، تلىپ تلىپ كەوتىنە سەر عدرزە كەدە چوکۇرداوا. ھەر دلىتىمەكى دەكەوت،
 قولكەيدە كى دروست دەكىد. ئەوجار بایسەكى گەرمى وەك بلىسىمى گې ھەللى كەدە و به دوائى
ئەمدا كزەيەكى ساردى وەك سەھۆل... لە ناكاولە چاوتروو كەنەتىكدا لافاوتىك لە ئاسمانەوە بە

سمر زهويسه که دا هملپزا. نیوان ناسمان و زموی دهبووه دیوار. کريتکار نه رایان دهکرد و نه دهشجوولان. هر همموو له جيئي خزيان و له بمر بارانه که مانمه. ثمو بارانه مهرگي ثمو کريتکارانه ببورو که به پارهه رزز کارييان دهکرد. هيچ شتيك لوهه بز کريتکاري لوزکه ريننه وه خراپتر نهبوو. نیستا بارانه که لوزکه که همموو له عمرزی دهکرد و له قورپي و هردهدا. لوزکه، چندی خاويتنيشيان دهکرده، هر قورس ببورو. راسته، قورستر دهبوو، بدلام ثاخر ريننه وه شسي ناخوش ببورو و له لاييه کي ديكدهشوه، خاوهنه مهزراکه نيت بز همکيلويه کي "بيست قروش"ي نهددهاني، بدلکو ده يان پانزده قروش لى دهشکاندن. نيت خوي و خوداي خوي. نيدی مهزرا پر پيت و بمره که ته کانی لوزکه هيچيان لى نه ماپزوه. کمس متهمي ليوه نهددهات. کمس بميريشيدا نهددهات بجولى. له چاوترورو کانتيکدا هممويان خروسابون و دهتگوت خزيان له رووبارنيک هملکتیشاوه و هائتوننهوه دهري.

هملپز گدوره که، له سمر جيئي خوي، به باله ليتك کراوه و خروساهه کانيءوه، همکه بدره دهه و ببورو. هيچ گوئي بدو بارانه بدمغوره همه نهددهزروت.

له ماوهيه کي که مدا، که بارانه که هرچي چال و قولکه بعون، پري کردن، له بن همکه کيشهوه جوگه له يهک و هري که وتبورو. بمره بمری عمسري ببورو که خدهند و زهويسه نزمه کان و چال و قوول و ثاودره کان، ليورپيز بعون له ناو. لاقاو همتا داويسنی گرددلکه کان و داره کان هم است. له سمر گرده کان و رهده زه کانی ثاناوه رزاشهوه لافاوه که به خور دههاته خواري. ده مدهمه عمسري، نيت عمرز له هيچ کوي به دهه رهه نه ماپزوه، بارانه که ش همکه دههات و به تهوزتم دهبوو و چاو چاوي نهددهدي. يه کيتك له و بارانه به خور و دريئر ماوهه کانی پاينيزی ببورو.

"عملی" يه دريئر، باسکه دريئر کانی ليتك کردنوه و باویشكیتکی دا و نیستقانه کانی قرجميان ليوه هات. ويستي له شه سپ ببورو که بجولينې بز نهوه لهو بارانه دا را بکا و بدرؤکي خوي له چنگي نهوانه راپسکيني. همsti دهکرد ثمو بارانه و ثمو بزشايي و بيتکاريسي دواي ثمو بارانه به سمرياندا دی، دهبنه بدلائي گيانی.

سيبهره رهشہ کان که وتبورو سمر بارانه که. هدواکه همکه دههات و تاريکدا دههات. همکه سمره رهشہ کان که وتبورو سمر بارانه که. عملی دهيزاني لهو ساته دا همکه مووان بير لهو دهکنهوه و بير دهکنهوه تووره تر دهبن. عملی دهيزاني ثمو تووره بي و رقه کپه چيئي تيدايه. ثمو رقه ته گمر يه کيتك و چنگ که وتبایه، به هتف يان به ناهق، ورد و خاشی دهکرد.

مام خلیل که دیتی عملی ناوا باسکه کانی لیک کردونه ته و، له ترسان همه مسو گیانی
له رزی و له دلی خویدا گوتی:
"ناخ، کوره نامانه، باسکه کانت بینه خواری. نیشد للا کمسیان نمیاندیت ووه... نهوان
چاوه پین تو به حال بجهولی که ناوقات بن... یه ک جووله ته تو به سه."
عملی ریک لهو کاته دا هستا و بدروه جهیان که وته ری. له ناکاو دنگیک هات:
- نهها رای کرد.

گوندی هدر گوتیان لدو ده نگه بورو، وک تیری کی له که وان در چوبی، ده پین. عملیش
بدروه جهیان رای کرد. ده موده ست پیشیان گرت و خویان پیندا دا. گوندی وک ته پولکی کی
رهش، چهند جار خویان بدمه ردا کیشا و لیک بونه وه. ده نگی باران نبی، سریوه هیچ شتی
نهده هات. نهوجار ده سبه جی هد شیمه ته که بلاوه کرد و له سه زه ویه که، رهشایی
بنیاده مینکی له قور و هر در او که، بدروه ده که وتبیو، به جی ما. نه و همه مسوه بنیاده مه له
چاوت روکانیکا چیان لی هات و چونه کوی؟ مام خملیش پینی سهیر بورو. به پهلمپل به سه
عملیدا نوشایه و سه ری به سنگیمه و نا. به خوشیمه و له بن گوتی نه لیف گوتی:
- نهیانکوشتوه. ماوه.

حمدسن و نومه خان ترس و گریانیان لمبیر چویو و. وشك ببون و سهیری باوکیان ده کرد که
ببورو پدیکدره کی قور و له سه عه رزه که که وتبیو.
- نهیف، عملی هدستیمه و. نه تو پیلیکی بگره و نه منیش پیله که دیکه. با بیبه نه مو
که پره که. خاوین و وشكی بکه نه مو.

عملیان هدستانده و. عملی شل ببورو. هیچ جیاوازیه کی له مردوان نه بورو. قورس ببور.
وهختیکی به راکیش راکیش دهیان برد و، گۆملیکسیز نوغلو گیشتی. نه لیفی لادا و چووه بن
بالی عملی. به روالله تیکی خدمباره وه پرسی:

- مردووه، مام خلیل؟ به خوا پیاویکی چاک بورو... چاره نوس...
که چی، یه کدم که سینکی که وته شوین عملی و به مست له سه رچاوی دا، گۆملیکسیز
نوغلو بورو. نیستاش خدر کی بورو به سویان شیت ده بورو. وک سه گ پهشیمان ببزو و.
مام خلیل گوتی:

- نه تو ش باش به رز کی عملیت گرت و مستینکی چاکت له سه ری دا. قاتلی عملی توی.
عملیان برده وه که پره که، بدلام با، که پره که برد بورو. گۆملیکسیز نوغلو گوتی:

- ئاوا نابىـ. با بچىنە بن ئەو چنارە و لەرى خىۋەتىك ھەلدىن و ناگىرىك بىكەينىدۇ.

عملى بىو شەوه، لە بىر بارانە كە تەخت كەوتىبوو. لە چوکۇردا گىرمە و ھاڙەي ئەو لافاوانە دەھات كە بەۋېپى خىرايمەدە بە خۇپ دەپزانە جەجاندۇ.

لە بن دار چنارە كەوه، گۈملىكىسىز ئۆغلۇ بە چەند سەعاتىك، خىۋەتىكى ھەلدى. لە بن خىۋەتە كە ناگىرىكىان كردهوە. عملى بە حاستەم پىشىوی دەھات و قىسى پى نىدەكرا.

گۈملىكىسىز ئۆغلۇ ھەتا بەيانى بە ژۇور سەرىيەدە دانىشت و نەنۇوست. بارانە كەمش تا بەيانى، شىستانە و وەك گۆزەي سەرەۋىزىر دەھاتە خوارى و خۇپە و ھاڙەي لافا دەھات.

مه‌می دیک له بەر لیزمه‌ی بارانه‌که، بین راوه‌ستان غار
دهدا. بە غاردان دئ و سهیر ده‌کا جهیان هستاوه و
هزرا و شیو و دوئی پر کردوده. بارانه‌که بە خوبی ده‌باری
و هلمتیکی وەک هور لە عرزیبیه‌وە هەلەستی... و
گه‌پانه‌که‌ی مه‌می دیک له و بەر بارانه‌دا.

۲۶

له نیو قور و لیته‌کەدا هەلەترووشکا.
بە خۆی گوت:
- دەبى نەلیره بى.

- سهیری ده‌روپشتی خۆی کرد. له بەر لیزمه‌ی بارانه‌که هەنگاویک پیش خۆی نەددەدی. له
بن لیوانه‌وە گرماندی:

- ئای ج مەزرايەکی باشمان دۆزیبیوە و ج لۆکەيە کان دەپنیبیوە. هەم قەرزە کانى عادیل
نەفەنیمان پاک دەکرد و هەم بەشى خۆشمان پاشکەوت دەکرد. پازدە سال دەبى مەزراي ناوامان
گىر نەکەوتووە. نىستا، نەو بارانه مالۇتىرانى كەرىدىن... نەوجار تەرمى مردووكەشان پى
نادۆززىتەوە. جا نەمن ج بىكمە؟

ھەستا. ھەولى دا بچىتەوە سەر نەو شوينەی مردووە كەى لى ناشتېبوو. دار تۈويەکى بارىك
له سەر مردووە كە بۇو. كۆمەلەتكە پىچىكە تسووتىكى كىتسى دەوري دارە كەيان دابۇو. ماوهىمك
زۆر، بە غاردان سەرى نەم پىچىك و نەو پىچىكى دا. نەو پىچىكى نەدۆزبىيەوە كە لىتى دەگەرە.
كەوتە نىسۇ ناودرىتكەوە. ناودرەكە پىر پىر بسوو. بە دەم ناودرە كەدا رۆيىشت و كەوتە
قامىشەلەنىكەوە، نەوجار گەيشتە لېپىتكى دارە گەز و ناخىبىيە كەى گەيشتە شوينىتكى پىر لە

داری "بابادهم". ثو پنچکه تورو ترکه کیتویسانه لیتیان ده گهرا، توزیتک له پیشترهه ببو. یهک دوو تیتولی قوماشی ره نگاوردنه گیان له پنچکه کان نالاندبوو. به پەلەپەل خۆی گەیانده سەر نەو شوتىنى تەرمە كەي تىندا ناشتىبوو. لافاۋ تەۋىي رادابوو. تەرمە كە نەمابىو و قولكە كەش هەمتا نیوهى پې ببۇ لە ناوا. مەمى دىك خۆى لە قولكە كە ھاویشت. بە دەست ھەموو پىشكىنى. تەرمە كە نەمابىو.

لە نەكاو شەپۈلىنكى خوشى و شادى دلى داگرت. لە خۆشىان نەيدەزانى ج بىكا. كورە ھەر باش ببۇ نەو بارانە دايىكىد. بارى و نەمتوانى بچەم لاي فەرماندە كە. نەمتوانى بچەم و بلېم نەمن شەوکەت بەگم كوشتووە. وەرن مەرددووه كە تان وەرگۈنەوە. ثو كات باشە ئەم نەياندە گوت كوا مەرددووه كە مەمى دىك؟"

لە دەم قولكە كە دانىشت. بارىتكى قورسى لە سەر شانى لاچوپپوو. كەوتىوە بىرى زولەيغا. لە خەيالى خۆزىدا دەسبازى و دىلدارىي لە گەل دەكرد... نافەرین مەمى دىك كە لە چىنگى نەو تەرمە نەجاتى ببۇو... نەگەر نەو باران و لافاۋە نەدەبپۇو، مەمى دىك تا مەردن لە چىنگ نەو تەرمە و نەو شەوکەت بەگە دامماۋە رىزگار نەدەبپۇو. نەو بارانە، خۆ نەگەر گوندىسيە كانى مالۇریان كەردىپۇو، بەلام خۆ مەمى دىكى نەجات دابۇو.

ھەر بە راستى نەگەر لافاۋە كە فريای نەدە كەمەت، چىي لە گەل نەو تەرمە كەردىا. كە لە لۆكە رىنىنى دەبۇونەوە و دەيانويسىت بىگەرىنەوە ئاوابىي، نەو دەبپۇو مەرددووه كە بە كى بىپېتى؟ مەمى دىك لە بەرخۆيەوە بىزەيە كى هاتى؟ "چىم لە تەرمە كە دەكرد؟ بە كىتم دەسپارد؟ دەخىستە بەر دەمى سەگەل... خۆ كورى باوكم نەبپۇو. ھەر بە راستى مەرددووه كە رۆيىشتۇوە... نەو بەلایىدى گىانى من. لەوانەشە تۈزىتک لە خوارتىرە لە پنچىتكەن گىرساۋەتىوە و ماۋەتىوە و چاۋەرتىي منه. بىنابىي چاۋەكانم، گىانى دەم، شەوکەت بەگە ئازىزە كەم، ئاخۇ دەكري دەست لە بەرۋىكى من بەردەي؟

دەستى لە سەر عمرزە كە دانا. دەستە كانى رۆچۈن. ھەستايە سەر پىتىز دەتگۈت ھەموو گىانى كوتراوه. پىشىتىشى دەيزىپاند. بارانە كە ھەر دەھات و توندىتى دەكرد. لە سەرانسەرى لافاۋە كەي بەرەو جەيغاندا، چاۋى بە بن ھەموو پنچك و دار و كون و كاۋىتىكدا دەگىپا. ئاخىرىيە كەي گەيشتە جەيغان. جەيغان سوور دەچۈوە. ئاوه كە، ئەو لىك و پۆپ و گەلا و كۆتەرە دار و تۈتىكە كاڙ و دارە پې لە چىل و چىپو و گەلایىدى لە رەگەوە ھەلکەنرابۇن، راپىچ كەردىپۇو و دەيرد... لە بەر چاۋى ئەو، روپىارە بە لرفە و بە خىزىشە كەي جەيغان دىنیا يەكى بە بەرد و دارەوە

دبرد. بُونی تال و کاریگری قور و لیتمی بُوهات. روباره‌کهی جهیمان هم رجارتیکی همه‌لدهستا، ثم بُونی لی دههات. بُونی زه‌لکاو و ثاو و همروهها بُونی داری رزیویش. چند که‌لاکی مانگا و مسپ هاتن را بردن، له سر پشت که‌وتبوون و بایان کردبوو و لاقه کانیان لیتک روییوونهوه. تویکله کاژ و پوش و پلاش و که‌فاوی سورور ده‌ریان گرتبوون. لوزه‌هی ناوه‌که ده‌بیردن.

مه‌می دیک له بن لیوه‌هه گوتی: "شموكهت به‌گیش ناوا بای کردبووه و دهست و پییه کانی لیتک رویونهتهوه و به ده‌ریادا رویوه".

جهیمان وردہ وردہ همه‌لدهستا و که‌ناره کانی داده‌گرت. مه‌می دیک له بمر ثم بارانه که هم ردهات و توندر ده‌بورو، سه‌بیری جهیمانی ده‌کرد که سات به سات پتر همه‌لده‌چوو. خوشیت و ناوا به‌ردہ‌رام بوایه، نه‌مشمو هه‌ممو مه‌زرا و کیتلگهی گوندہ کانی ده‌رویه‌رمان و بهشی همه‌ره زوری ده‌شته که بن ناوه ده‌کهوت.

تنزکه باران ده‌کهوتنه سه‌ر ناوه سوره‌کهی جهیمان و تزقله‌یان له ناوه‌که دروست ده‌کرد و روخساری روباره‌که بمو تزقله ناوانه‌ی به‌ردہ‌رام همه‌لده‌دران و ده‌تنه‌قینه‌وه، نه‌خشاپو.

مه‌می دیک دهسته کانی لیتک کردنهوه و گوتی:

- نه‌وهش تمواو بورو. مردووه‌که‌مان وازی له نیمه هیتنا و لیتی دا رزیشت.

به‌و قسده، خه‌میکی خست ناخی ته‌نیمه‌وه. له بمر بارانه که، له ده‌شته کهی چوکوورا اوادا و له چه‌قی دنیادا، به‌بی که‌سی مایه‌وه. بُوشاییه‌کی وک ژهر له دلیدا نیشه‌وه. له ده‌رویه‌ری خوی به شوین شتیکدا گهرا. ده‌تگوت شتیکی لی ون بورو. باشه نه‌وشته ج بورو؟ چه‌ندی گهرا نیدزیزیمه‌وه. لاقه کانی به‌بی نیختیاری خوی، نه‌ویان بدهه خوارووی روباره‌کهی جهیمان را کیش ده‌کرد. چاوی له ناوه‌که بپیسو و لمو لمو که‌ناره و نه‌مو که‌نار، شیلگیرانه به شوین شتیکدا ده‌گهرا. له نه‌کاو زانیی شتیکی بزر کردوه و بُوشاییه‌کهی ناخیشی، مردووه‌که‌یه‌تی. نیستاش، تا چاوی به ره‌شایی و تارما‌بییه‌ک ده‌کهوت که له پنچکتک یان داریتک یان له کونیتک گیر بورو، به پرتاوه خوی ده‌گهیاندی و سه‌بیری ده‌کرد ته‌رمی مردووه‌که نییه، بدلكو کۆته‌ره داریتکه یان که‌لاکی مانگایه‌ک بزنیتک یان بارگینیتک.

شم داهات. تاریکیه‌که شیر نه‌یده‌پری. له برسان زگی دیشا. مه‌می دیک له دور که‌ناره‌که و له نیتو مه‌زرا کاندا گوتی دابووه لوره و خرمدی سامناکی باران و ناوه و به‌رهو خوار ده‌چوو.

رووباری جهیجان ده‌رژیته نیتو ده‌ریای سپیمهوه، نه‌گهر له شویتنيک تدرمه که نه‌خاتمه و شکانی و کهنا، نمهوه ده‌بیا و به ده‌ریای سپیی داده‌دا. له ده‌ریاش ماسیبه کان نمهوه‌ندی بیدک و دوو نیسکیشی ده‌خون. نمهوه خوشی باران خوشی نه‌کردبووه. گمیشه گوندیک. گوندکه چزل بسو و که بدمیان نمنگوت، هیشتا باران خوشی نه‌کردبووه. گمیشه گوندیک. گوندکه چزل بسو و لافاو نیوه داگرتیبوو و گوندیکه کان رایان کردبووه سمر گرده که‌ی بدرانبری. مالز به مالی گوندکه گهرا. له مالیک وه‌زور که‌وت، نان و قابل‌مهیه کی گهوره‌ی ماست دوزیمهوه. ده‌موده‌ست ماسته که‌ی به سه‌ریمهوه نا و خواردی. ناگرینیکی کرده‌وه و خوشی و شک کرده‌وه. نمهوه‌ندی خو ده‌هات، لیتی سور بسو خوشی بسو شل بکا، سی‌شم و روزان هملناستی و سمر هملنایتی. نه‌نووست. که وه‌در که‌وت، بارانه که هدر ده‌باری و ناوه سوره که‌ی جهیجان که پر بسو له کدل و په‌لی مال، قفتراله و تویکله دار و پوش و په‌لاش و داری له ره‌گفوه هملکمنزاو، دیسان هملچویبوو و ده‌شته که‌ی داگرتیبوو و ده‌تگوت ده‌وبایه کی پان و بدرینه.

نهوه روزه هدتا شه‌وی به دهم رووباره که‌دا رؤیشته خواری. ددهمه ده‌می نیواره بسو که بارانه که لیتی کرده‌وه و تاو هملات. کولکه زیرینه‌یه کی حدوت ره‌نگ، له چیای گاورانه و همتا زارکی "گولمهک" کیشرا. نمهوه چیایانه ده‌شته که‌یان گرتیبووه شامیز، نزیکتر بسو نمهوه ده‌تگوت نه‌گهر ده‌ستیان بسو بدری ده‌توانی ده‌ستیان لی‌به‌هی. ساتیک دوای نمهوه چوکوراوا له تمدا نوچ بسو.

مه‌می دیک همتا شه‌زنی له قوره که روزه‌چوو. باش بسو قور و لیته که‌ی وهک ناوه که شل بسو و مه‌می دیک ده‌یتوانی به ناسانی پییدا بروات.

کیلومه‌متریک رؤیش و گمیشه گوندیک. لدوی شتیکی بسو خواردن پیدا کرد و ناگرینیکی کرده‌وه. مالیکی دوو نه‌م و پته‌وی هملبزارد که له چیمه‌نتز ساز کرابووه. تاو همتا مه‌متریکی دیواری خانووه که‌ی گرتیبوو. مه‌می دیک به خوشی گوت: "بارانه که خوشی کرده‌وه نمهوه لافاوهش نمهوه خانووه پی نارووه خی." ترخینه‌یه کی لی‌نا و هیشتا هملمی لی‌هملدهستا، به گرمی هملی قوراند. شده که کانی داکه‌ندن و له بدر ناگره که وشکی کردنده. له نیتو نوین و بانه که‌دا، دوزه‌گینکی نه‌ستور و لیفه‌یه کی گولدار و سه‌رینیکی گولداری ده‌ره‌تینا و رایخستن. هم‌واکه‌ش فینک بسو. بهو بؤشاییه ناخیمهوه که خدریک بسو شیتی بکا، خمودت.

به‌یانی، له گمان تاوه‌هملاتی به‌خه‌بهر هات و هم‌هستا دیسان نمهوه بؤشاییه ناخی داگرمه و وه‌پی که‌وت‌ده. ناوه که توزیک نیشتیبووه و ده‌شته ریکه که به گولی سور داپوشرابوو و

دبریسکایه‌وه. ناوریتکی له سه‌رووی رووباره‌که دایمه‌وه بهو هیوایه‌ی بهشکم تدرمه‌که له شوینیک، به شتیتکوه گیرسابیتموه. بپوشایه‌که‌ی ناخی همر دههات و پتر دهبوو. ثهو رزژه زرر گرم بوو. هموا شیدار و هملساویه‌کمی دوای بارانی چوکوراوا، نوقی قور و لیته، پیاوی داده‌هیزراند و هیتلنجی پی دهدا.

لهو هموا گرم و هملماوی و تارهدا که دهتگوت تم و مژه، ده‌پویشت. ماندوو و شده‌که‌ت بورو. دهتگوت جهسته‌ی هی خۆی نییه. وەک به دهه خمووه بپراتوا بورو. دیسان تاشباش تۆغلوی دیت. دیسان حموت تزیه‌لە ن سوری به دواوه بورو همر یه‌کمی به بمزایی سپینداریک. به سەر ناوه روونه‌کمی جەیاندا که سەرانسەری داشته‌کمی داگرتبوو، ده‌پویشت. به هەزاران ناسکی چار درشى نوقم له نور و تیشكدا به شوتیبیمه‌وه بعون و به هەزاران کۆتى سپی و لەگ لەگ و هەلۆ و کاشله شینکه و ریشلە و کۆتى کیتو و بالندەی جۆراوجۆری دیکەش به سەر سەریبیمه‌وه دەپین... شان به شانی ناسکەکان، گەله گورگ و چەقەل و ورج و گا کیتو و پلینگ و جانمۇھەری دیکە و ئەسپ و ئەسپی عارەبی بەلەك و کوئىت و رەش... بى سوار و جوان... و هەمەمۇيان نوقمى ن سور. جپوچاندۇھەری پېست رەنگاو رەنگ، پەپولەمی گەورەی رەنگاو رەنگ ھیتىنەھەنگەنیک کە بالە پان و گەورە کانیان له ناسماندا لیتک ناوه‌لا کردووه، زەرد، کەسک، شین و پېرەقالى و سوور و سپی... ناسمانیان له هەزاران رەنگ و برسکانه‌وه وەرداوه.

تاشباشى مەزغان له نیتو ثهو قەرەبالغىيەدا به داشته‌کمی چوکوراوادا دەرولات، وەک تیشك پی دەکەنی. خەون نییه، راستىيە... دى و له بەر دەم مەمى دىك راده‌وهستى. پېتکەننە‌کمی وەک رووناکايى دەدرەوشىتەوه.

- مەمى دىك!

- فەرمۇو سەرۋەرم.

- مائى گوندىيەکان ناوه‌دان بى کە قىسىمان له گەل نەکردى. بە گوندىيەکان بلى: مردووه‌کەش چووه دەرياي سپی و ماسىيەکان خواردیان. شەوكەت بەگ هەر دەبۇو بىرى. بىنادەھەنگەنیک کە له خەودا دەزىي، ج فەرقىتکى ھەيدە لە گەل مردووان؟ نەتۆ ھېچ خەمى نەوهەت نەبى.

- خەمى لى ناخۆم تاشباشى مەزن.

- له خزمەتت دام.

- نەتۆ دەبى ثهو كافره هەر بکۈزى. هەتا ثهو زىنلۇو، تۆ مردووی و ئەمنىش... .

- بە سەر چاوان.

- نهود به ته مای توم. دهستی تو له جیئی دهستی منه. دهستت بده دهستی من.
مه می دیک دهستی دریز کرد.
- کوشتنی شوکدت به گیش به جی بسو. نهود من ناردمه سمر ریت. سه فر بکوژه.
تمرمم کهی بخه نیو بیره کدوه. وختیک که له چوکور ده گهربیمهوه... دواین روز. کمس ناتبینی.
کمپیش گومانت لی ناکا.
- به سمر چاوه کامن.
- دهستی خوم دا به تو مه می دیک. به دهستی سه فر ده کوژی. نهود دهستی دیکوژی،
دهستی منه.
- دهستی تزویه تاشباشی مه زن.
- زوله بخا شیت و شیدای تزویه. پیتی سهیره که بزجی شمتو شاوپی لی نادهیمهوه. نازانی،
هدتا سه فر زیندووه، نه تو نه له لای نه سرت هدلدی و نه له لای خملکیش. سه فر بکوژه.
دهستی زوله بخا بگره و بیبهوه مالی خوت. نه مسال زستانی، سخزه راو ده کهی و پاره بیه کی
ززرت دهست ده کدوی. دهستی تو دهستی منه.
- مه می دیک دیسانیش دهستی دریز کرد و دهستی تاشباشی گرت.
- دشتوانی به هه مووان بلیتی منت دیتوروه. بدلام به کمس مه لی سه فر ده کوژی و نه منیش
بزیه دهستی خوم به تو داوه. به گوندیسہ کانیشم بلی، روزیک همر دیتمهوه شاوه دانی و خیر و
بدره کدت دیتمهوه. نیتر ڙان و نازار و نه خوشی نامینی. هه ڙاری و لیتک داپران نامینی. زولم و
ناهه قی نامینی. هیچ کمس ناتوانی سووکایه تی به کمس بکا. دهستی و برایه تی دیتمهوه. به
گوندیسہ کامن بلی همر دیتمهوه. روزیک له روزان دیتمهوه. جاری دان به جرگتاندا بگرن.
ده تگوت یه کم روزی خولقاندنی جیهانه. قیام متیک بمرا ده بی. ده تگوت همرچی بعونمهوهی سمر
زه بیه چیزنه یانه. تاشباش نه غلو بزه بیه کی شیرینی له لیتوی گهرا و له گهله هه مهوه بعونمهوهه به جوش
و خروشہ کانیمهوه به باله فره و به برسیک برسیک و به حموت گلوله نوره و، چووه سمر ده ریای سپی و
دور که وتموه. جلو بیر گینکی کمسکی له بدردا ببو. کمسکینکی وا، کمس نه دیبی.
- تمبايی و رهبايی دیتمهوه. نیتر کمس برسی و ندار نابی. کمس رووت و قووت نابی. خیر
و بدرکه تی نیبراهیمی خه لیل دیتمهوه. بدرکه تی نیبراهیمی خه لیل....
له سمر ده ریای سپی نوریک دره و شایوه. هه وره سپیه کانی سمر دریا که بز ساتیک لمو
نوره دا سه مايان کرد.

مهمنی دیک که له شهکمته و ماندوویه تییان و هک سه رخوشان به لادا دههات، هاتهوه
مهزاراکه. ههر کمسه و له بدر دهه کپره کمی خزی دانیشتبوو. نه کمس ده جو ولا و نه کم سیش
قسی له گهن کمی دیکه ده کرد. مهمی دیک سیری کرد هه مموان به سه رسور مانهوه سه بیری
ده کدن. چاویان له و بپیبوو و چاویان نه ده ترورو کاند. مهمی دیک بزهید کی هاتی: هیچ جولالیدک
له رو خساریاندا به دی نه کرا. ههر هه ممویان خوسابوون و جلوی مرگه کانیان به له شیانهوه
نو سابوو. له بدر تاوه که خویان هه لخستبوو و شک بینهوه. سمر و قژیان نالوز ببسوو. بتوتیکی
شیداری تیژی و هک بتونی ثاره قه دههات. لوزکه کمیان له بدر تاوه که هه لخستبوو. زهی و
بنیاده مه کان و لوزکه و تاو و بپکه لوزکه و روویاری جهیمان، ههر هه مموی هه لیمان لی
هه لددهستا. ههوریک سمر جهیمانی داگرتبوو که ههتا دهربای سپی رو پیبوو.

دایکی، نهم جاره، زور خراب پیشاوازی لی کرد. بمسریدا نه راندی:

- بز کوئی چوبوبوی؟ راوی چی بره للا؟ چوبوبویه کوئی به چکه براز؟ له باران و لفافهدا،
چما بنیاده دایکه پرده کمی خزی له نیوپراستی چوکورا وایهدا به تهندی به جنی دیلی؟

مهمنی دیک به دلیکی خوشوه و هلامی دایمهوه:

- دیتم. دیسان دیتمهوه. و هک نور دره ده دره و شایوهوه.

نهویش بزهید کی خوشی له سمر لیوان بwoo. بزهی یه کیک که نه تینیه کی گهوره ده زانی و
نایدرکیتنی.

دایکی گوتی:

- دهه، دیاره بر سیسته پالهوان فس فس. و هر نه شله دیه بخز.

مهمنی دیک له بزهده که و چکه کمی له شله که و هر دا و گوتی:

- دیتم.

دهر و جیران له دهوری کۆ ببونهوه.

دایکی پرسیی:

- کیت دی؟

- مهمی دیک بزهی هاتی و و هلامی نه دایمهوه. خملکه که بزهید کم جار له بن لیوانهوه

ور تاندی:

- کیتی دیوه؟...

دایکی دیسان پرسییهوه:

- کیت دی؟

خەلکە کە چاوه‌پی مان بزانن کى. مەمى دىك دىسان گوتى:

- دېتىم.

بە پەلەپەل شىلەکە خوارد. جەۋاڭىكەن ھەلتگەت و لە بن سەرى نا و لىتى راكشا. راكشا و رانەكشا، خۇرى لى كەوت.

ورده ورده خەلکىتكى پەزىز دەبۈونەوە ھەر كەس دەھات دەپرسى:

- ج بۇوه؟

وەلاميان دەدایەوە:

- مەمى دىك دىۋىتى. دىۋىتى.

وەك يەكىنى نەيتىيە كى گەورە بزانى و نەيدىركىتى، بە پۇزىتكەوە وەك مەمى دىك بزەيەكىان هاتى.

بهر له تاوهه‌لاتی، گوندی له دهوری مه‌می دیک کتو
 ده بنده و ببه نهاده کاریان پیسی بی، چاوه‌پی
 ده بن و خه‌بهر بی. جلویه‌رگه کانیان چرج و لوج
 بورو. هیشتا به جوانی و شک نهبووه‌تله و قوپاوین.
 بیتهیواییه‌کی له راده به‌دهر به روخساریانه‌وه دیاره.
 کپ و بیدهنگ، دهست له باخه‌لدا، وک تازیه‌باران
 راوه‌ستان. هیواهارن مه‌می دیک هه‌سته و
 یارمه‌تییه‌کیان بکا.

۲۷

ناشقه‌که‌جمل، کابایه‌ک قوول و مهند بسو. کاری به کاری که‌س نهبو و خوی تی
 هه‌لنده‌قورتاندن. هر به گزرانیه‌کانییمه‌و له نیتو خدلکه‌که دا برو. نه‌صرق به سه‌رسور‌مانده‌و
 چاوی زهق بیوون و ده‌لرزی. نه‌ویش به سه‌سری مه‌می دیکه‌وه که هیشتا نووستبوو،
 راوه‌ستابوو. ده‌هات و ده‌چوو، دهستی لیک ده‌خشندن، به سه‌سری دیکدا ده‌نووشتایه‌و که
 همناسه‌ی قوولی ده‌کیشا و گوئی هه‌لده‌خست. بی نوقره برو. ناخریه‌که‌ی هر خوی بی نه‌گیرا
 و له بن سه‌سری مه‌می دیک چزکی دادا و گوتی:
 - کورم، مه‌می دیک، بنده باشه‌که‌ی خودا، کوره ره‌شیده‌که‌م، هه‌سته. هه‌والیکی نمو
 پیاوچاکه، تاشباشی مه‌زغامان بی بده که حدوت توبله نوروری به دواوه‌یه. دهی هه‌سته کوره
 نازاکم هه‌سته.

بدیپایی، دهستی راسته‌ی به سه‌سر و قژی مه‌می دیکدا ده‌هینا. مه‌می دیک ساتیک چاوی.
 هه‌لینا و دیسان لیکی نانه‌و و نووسته‌و. جلویه‌رگی هه‌مور نهوانه بدهی جووله به سه‌سری
 مه‌می دیکه‌و راوه‌ستابوون و چاوه‌پی بروون، چرج لوج و قوپاوی برو. سه‌سر و قژ و میزه‌ر و

لەچكە كانيان هەممو قوراوى بۇو. زۆربىان جلوىەرگە كانيان هيئىشا وشك نەببۇنەوە و هەر وا خاو بۇون. كروشەيان كردبۇو و دەستيان لە سينگييان ھەلىتىكابۇو. كەس قىسى نەدەكەد. چاوابان بېپىووه مەمى دىك و تەمىتىكى خەستى وەك ھەورى سېي سەرانسەرى چوکوراواي داگرتىبو و جار بە جار ھەلەدەكشا. سەر چلۇوكى دارەكان مەزەكەي بېپىوو و لىتى درچۇوبۇو. لىتەكەش لە دورەوە دەتكوت پىچكىنەكە و ۋەسەر ئاواھە كە كەوتۇو.

مەمى دىك لە ناكاوا چاوى ھەلىتىنا و بە سەر سوورپمانەوە، ور و كاس سەيرى دەرورىدەرى خۆى كرد و نەوجار بە ترسەوە وەك فيشەك لە جىنى خۆى دەرىپەرى و ويستى را بكا و خۆى نەجات بدا. گوندى دەرورىان گرتىبو و چاوابان تى بېپىوو. زانىي رىتەگى را كەندى نىيە. بە سەر سوورپمانەوە سەيرى كردن و بزەيدەكى هاتى و بدرەو بەرمىلە ئاواھەكى سەر عازەبانەكە چۈرۈپ و ئاۋىتىكى بە دەستو چاوابىدا كرد. دەرسۆكە چىلەكەكەي دەرىتىنا و دەمۇچارى وشك كرددە. دەرسۆكەكەي خاو بۇو و دەمۇچارى جوان وشك نەبۇرۇ.

چىي لۆكە بۇو بە گۈزى وەرىبۇو. نەوتاك لۇ قۇزاخانەش كە بە سەر چىلە كانەمە مابۇنەوە لە قورى ھەللىكىشىراپۇن. ئىتەر لەمەدۇدا لۆكەنینەوە لە چوکوراوا گيانكىشان بۇو. دەبۇو لۆكە قوراپىيەكە ھەلگەرنەوە و خاۋىتىنى بىكەنمە و لە قىرتالىمى بىكەن و دواي نەمەمۇوە كۈزى وەرىپەش بۆ ھەر كېلىتىنىيەكى نىيەرەپارەي جارانيان پى دەردا. ھەولىتىكى ھیواكۈژ بۇو. ئەمپە سېمىنېش بۆ لۆكە رېنینەوە نەدەبۇو، چونكە دوو رۆزى دەخايىند تا قورەكەي وشك يېتىمە. تاواھەكە، با تاواي چوکوراواش سېي، دواي وەها بارانىتىك، دوو رۆزى ھەر دېرىد تا نەمۇ قورە وشك بىكتەمۇ.

مەمى دىك جوان تى گەپىيەو و خەرىك بۇو كەيفى دەھاتى. گوندىيە كان شەسى تا بەيانى بە ژۇور سەرىيەوە بېبۇن و چاۋىنکىيان كردبۇوچو چوار چاۋ و چاۋەپتى بېبۇن. ج لەمە باشتى. ھەقى خۆى بۇو سېي چوار رۆز ھەر ئاوا لە چاۋەپانىدا رايانگىرى، بەلام حەيىفى كە خۆى تاقىمەتى نەبۇو. خۇزىگە تاقەتى بوايە. ئاي كە باش دەبۇو، ئاي، كورە نەۋەندەش ھەر باشە.

لە سەر حەسپىتىك چوارمەشقى لىتى دانىشىت. كەۋچەكەكەي لەو تەرىختىنەيە وەردا كە دايىكى بۆي لى ئابۇو و ھەلمى لى ھەلەدەستا. بەبىي نەوهى خەلکەكە بە ھەندە وەرىگىرى، لە سەرەخۇ خواردى و تەمواوى كرد. وەك كەسىتىكى نازانىچ بكا، خەلکەكە سەيرى نەويان دەكەد و نەھوپىش سەيرى خەلکەكە.

ئاشقە كەچەلە لە خەلکەكە جوئى بۆوە و سېي ھەنگاولە مەمى دىك ھاتە پېشى. مەمى دىك سەرى ھەلىتىنا و چاوى بەو ھەلۇيە كەمۇت كە بالەكانى بە ئاسانەوە دەبرىسىكانەوە. شەمى لەو ھەلتۈ گەورە و بە ھەيىدەتى. رەنگى بە روخسارىيەوە نەما.

ناشقة کەچەلە:

- کاکى راوجى. دەپى بلىز بازىن چىت دىۋە؟ ئەو خەلکە لە دوى شەوپۇر چاودەپىي تۆيە و چاربايغان لە دەمى تۆيە و ئەتۆش بى خەم و خەيانلىقى نۇوستۇرى و مېشىكىشتى لى میوان نىيە. دەپى بلىز چىت دى؟...

مەممى دىك چارتكى بە خەلکە كەدا گىزرا. كۈتىخا سەفەر دورىتىر راوه ستابۇو و چاودەپىي بورو قىسە بىكا. لە داخان ددانى لەچىرەدە بىردىبو. مەممى دىك كە دىتى نىتۇچاوانى گۈژە، زانىي. هەر لە داخى سەفەر، وەقسە هات. زۆرى پى خۆش بىرۇ ئاوا دەست پى بىكا: "ئەي كۈتىخا سەفرى هيچ و پۈرچ و خوتىرى." گۇتى:

- سەروھرى خۆمانم دى.

قۇرۇگى خاوىين كەدەدە. تېتىكى گەورەي فېي دايە سەر قورە تەمگىرتووەكە، كە ھەلمى لى ئەلەندەستا و لە سەر قىسە كەمى رۆيىشتى:

- لە هەر دوو چاوان كۆزە بىنە گەر درەيىان بىكم. بىدو چاوانى خۆم، تاشباش ئۆغلۇي مەزغان، وەلىيە پادشاھىكان و پادشاھى پادشاھىكانم دى.

كە دەيگۈت: "پادشاھى پادشاھىكان" نىڭاكانى وەك بىزمار لە چاوى سەفەر ھەلەچەقىن:

- وەرى كەوتىم بىرەو دەريايى سېپى. ئۇوه باران وەك گۆزەي سەربىن دىتە خوارى و ئەمنىش ھەر دەرۇم. بۇخۇشم نازانم لاقە كانم بىرەو كوي راکىشىم دەكەن. بىبى راوه ستان، بىبى ئۇوهى ماندۇر بىم، بە خىرایى، وەك ئۇوهى ھەللىقىم، پىيم عەرزى ناگىرى و بە دەم جەعاندا دەچە خوارى باران دەبارى. جەيچان ھەستاوه و رەنگە كەمى سورى بىرۇ. شەۋ داھات. لە نەكاو گرمىدە كەم گۇي لى بود كە زەۋى و ناسانى لەزىاندەدە. سەيىرم كرد و بە بەرانبەرمەمە، شەپۇلەكانى دەريايى سېپى دى ھېتىندهى منارەيەك بەرۇز. شەپۇلەكان خۆى لە كەنارەكان دەكۆتن. بايدى كى سوپەر لە دەرياباھ ھەلىكىردىوو و پەيتا پەيتا دىن. هەر شەپۇلىنىكى سەر لە كەنارە كە دەكۆتى، دەلىز بۇمەلەزىھە. رىيڭ بۇمەلەزىھە. باران خۇشى دەكتەمە. لە ناكاو گۈزه بايدى كەش كەمەت. شەپۇلەكانى دەريايى سېپىش دامر كانمۇدە. دەريابۇون و بەرىن ھېپۇر بۇوە. لە ناكاو دنیا ئاوابى لى هات. سەيىرم كرد و دىتەم لە بەرانبەرمەمە، لە نىتۇرماستى دەرياكەمە نۇورە كان بىرەو من دىن. بىزادەمن. چەل تۆيەلە نۇرۇ بۇون و ھەر كام ھېتىندهى سېپىندايىك. بە سەر دەريايى سېپىدا دەخوشىن و دەھاتن. سەيىرى ئاسانم كرد. لە ئاسان ھەللايەك بۇو ھەر مەپرسن. "ھەزار، دوو ھەزار، دەھەزار پالىندا. ھەرچى دەتىزارد تەمواو نەدەبۇو. لە گەل نۇرە كە

دهاتن. دیسان سهیم کرد، دیسان ژماره‌یه کی له بین نهژمار بونه‌وه‌ری سه‌ر دنیاچی: گورگ و ناسک و بزنه کیوی و چه قمل و نه‌سپ و وشت و چیی جر و جانه‌وه‌ر و ده‌عای کیوی... دنیا به هه‌موو بونه‌وه‌ر کانیبیوه کز بیووه‌وه و هاتبیوه تمیشت چل تزیله نوره‌که. نوره‌کان به بدرزایی سپینداریک به سمر ده‌ریای سپیدا ده‌خوشین و ده‌هاتن. نوره‌کان نزیک بونه‌وه و له که‌ناری ده‌ریاکه به ریز ویستان. دنیا وهک روز رووناک بزوه. ده‌تگوت چل خزّر پنکه‌وه هه‌لاتون. ئاسمان ده‌نگیتکی لیوہ هات و شهق بwoo. ده‌ریاش لیتک بزوه. تیریتکی باریک زه‌وه و ناسخانی دوله‌ت کرد. نه‌من خۆم به عمرزه‌وه مه‌لاس داببو. سهیم کرد و دیتم نه‌وه چل تزیله نوره‌کدش و ده‌عرزی که‌وتون. بالئنده‌کان و هه‌موو بونه‌وه‌ر کانیش کرتوشیان بردووه. هیچ که‌س و هیچ شتیلک بچووکترین ده‌نگی لیوہ نده‌هات. له ناکاو دیتم، لمو شریته‌وه وا زه‌وه و ئاسمان درزی داببو، تاشباشی موزغان به ریشیکی سپیی دریزه‌وه و به جلوبرگیک له تیشکی که‌سک، ده‌رکه‌وت. ده‌ستی به سدری مندا هینا. وهک نوره‌پنده‌که‌نی. پیی گوت: "هه‌سته مه‌می دیک." ده‌ستی گرم و هدایت‌اندمه‌وه. چل تزیله نوره‌کدش که هینده‌ی سپیداریک بدرز بون و له سمر زه‌وه‌که دریز بیوون، هه‌ستانه پی. بالئنده‌کان فرین و جانه‌وه‌ر کانی دیکه‌ش هه‌ستان: "بچز به گوندییه کام بلی مه‌می دیک، نه‌من بهره‌که‌تی نیبراهیمی خملیلیان بو ده‌نیم. ئیتر هه‌زار و نه‌دار نابن. پی بنتیمه هدر کوییک، که‌س هاواره‌گه‌زی خۆی ناکوژی... مرث مرۆژ... نه‌من نه‌وه دنیاچیان بو ده‌که‌مه به‌هه‌شت. برق به گوندییه کام بلی رۆزیلک له رۆزان دیمه‌وه و پاش هاتنه‌وه، بنیاده‌م ئیتر رهوی هه‌زار نایینیت‌وه...." له پریکا دیم تاشباشی سه‌روه‌رمان منی هیناوه‌ت‌وه نیزه‌راستی چوکووراوا و به‌جیتی هیشتووم و ده‌روات. ده‌ستم دریز کرد، نه‌یگدیشتی. گوتی: "چاوه‌ریم بن، رۆزیلک دیمه‌وه لاتان مه‌می دیک." و رۆیشت. دیتم که چل تزیله نوره‌که گه‌یشتوونه‌ت داویتی چیای گاوران. له پیش هه‌موانه‌وه تاشباشی موزغان، سی هینده، پیند هینده، سه‌د هینده و پتریش ده‌دره‌وشایوه. له داویتی چیای گاورانه‌وه، چل نه‌ستیره ده‌دره‌وشانه‌وه. بدهو چاوانه‌ی خۆم دیتم... گوتی: "چاوه‌ریم بن. رۆزیلک له رۆزان دیمه‌وه."

ئاشقه‌که‌چەل به ئیمان و باوه‌رەوه گوتی:

- دیته‌وه. رۆزیلک دیته‌وه... ده‌رمانی ده‌رد و ئازار و هه‌توانی برينه‌کاغان دیته‌وه... ئای ئی... وه‌لیی و هلییه کان... پادشاهی پادشاکان... تاشباشی موزنه‌که‌مان. نه‌مو خەلکه‌ی باران بیهیواو شه‌که‌ت و شیتاوی کردوو، نۆخۇنىتکیان لە دلى گەپا.

نۆكکەش داغ قۆردوو بولۇندى:

- پەرجۇ لە گۈرى نىيە. تاشباش نۆغلۇش يەكىكە وەك خۆمان. وەلى نىيە. بەلام نەو برايمان، مەمى دىيك جوان قىسە دەكى. هەقايىتى خۆشىش دەقۇنىتىدە. تاشباش نۆغلۇ مەحالە وەلى بىي. لە گەلن نەوهىدا نەوە منىش چاوهرىتىم.

كەمس گوتى لە قىسە كەمى نۆكکەش داغ قۆردوو نەبۇو. نەوانەمى بىستىشيان بە سەرسوور مانەوە سەيريان كرد و لە خۆيان پرسى، ئەرى ئەو كابرايدەلى ئىچى؟
گۈملەكىزى نۆغلۇ بە خۆ ھەلكىشان و بە ئىمانتىكى پەتمەۋە ھەلى دايىه:

- نەمگۇت تاشباشى مەزغان لە بەر نەو بارانىدە و لە ھرووژمى تەپقۇ و مىشۇولانەدا بەجىمان ناھىيەلى؟ نەو وەلىي رۆژانى تەنكانىدە. لە گۈندە كەمى ئىتىمە لە دايىك بوبۇ و ھەر لەۋىش بوبۇتە وەلى و ھەر لەۋىشەوە چۈوهەتە گەلچىل پىاواچاڭە كەوە. تاشباش دېتىمە. جارىتكى دىكىش بەرەو چوکورراوا دادە گەپتىنەوە و لۆكە كان سى ھېتىنەدى ئىستا بەپىت و بەرە كەت دەبنەوە. ناوجەمى چوکورراوا نىيتە تەپقۇ ئەنەن ئەنەن كاتى ئەبىنى ئىتىمە ج زەجريتىك دەكىشىن بە دەست تەپقۇ، تەپقۇ ناھىيەلى و لەناويان دەبا.

كە خەلتكە كە كۆزىلەكەيان بەست و پېزلى بۇون، دىسان چۈونەوە سەر باسى تاشباش. مەمى دىيك وەك فەرماندەيەكى سەركەوتتوو، بە ھەنگاوى پەتمەۋە بە رىتىدە دەرۋىشىت. لە نىتسە مەمى دىيك وەك فەرماندەيەكى سەركەوتتوو، بە ھەنگاوى پەتمەۋە بە رىتىدە دەرۋىشىت. حەشىمەتە كە ھاتە دەرى و رىتىك بەرەو نەو كەپرە چوو كە عملى لىتى خۇوتبوو. عملى، كەوتبوو و بەتانييەكى قوراۋىسان پېتىدا دابۇو. دەستە كانى لە سەر بەتانييەكەوە زەرد بۇون وەك كارەبا. چاوىتكىيان بە دەسرىز كەيەك بەستبۇو، چاوه كەمى دىكەيان نەبەستبۇو، بەلام نەستور بىبۇو. چاوه نەستور بۇون كەمى بە زەھەت ھەلىندا سەيرى مەمى دىكى كەد:

مەمى دىيك گوتى:

- خوا بەخىرى بىگىرى كاكە عەملى. دىيار بۇو نەو درىندا ناخىرىيە كەمى ئاوات لى دەكەن. دەستە كانى نەتىز شىتى دەكەن. چما نەو گۈندىيائە نازانىن كە نەتىز مەحالە دايىكى خۆت بىكۈزى؟ چما نازانى ھەموو كەس، تەنانەت تاشباشى مەزنيشمان لەوانەدە دايىكى خۆت بىكۈزى، بەلام نەتىز كارى وا ناكە؟ نەوان تاقەتى نەوهىان نەبۇو سەيرى خېرالى دەستە كانى تۆ بىكەن. نەوە بۆيە ئاوايان لى كەدى.

ئەو جار لە تەنیشتە عەلەيىھە دانىشت و بە وردى بىزى گېرایەوە كە تاشباشى چىز دىوە.
ھەزرا ھېتىنە بە ئاوا و تامىر لەۋە ئە دەرەوە بۆ خەلتكە كەمى گېپابۇو.

لەو جەنگىيەدا، گوندى لە دەوري كەپرە كە كۆ ببۇنىمۇدۇ. ژنە كان لە سەر عمرىزە كە دانىشتبۇن و پىباوه كان بە پىتۇھ بۇون. كە مەممى دىك ھاتە دەرى، زەلەجە پرسىسى

- عەلى چۈنە؟

مەممى دىك گوتى:

- ھىچ باش نىيە.

زەلەجە:

- نەمن ئاوام بەسەر ھىئىنا. نەمن بەو دەستە گۈزج و نقوستانانم ئىسىك و پرووسكىم ھاپى. نىز خۇزى بە كەپرە كەدا كرد.

- خوا نەكا، براڭم كاكە عەلى، گوندىيى لە گىانى خۇيان وەرەز ببۇن، رقە كەي خۇيان بەتۇرەلەشت. بىيانبۇرە.

سېتىيەكى چىچ بىلام بۇغۇشى لە ژۇور سەرى دانا. عەلى بە دەنگىتكى كۆزەلۈكەوە كە بەحال دەبىسترا گوتى:

- بىي وەي بى خوشكە كەم. بىزەيدە كى هاتى.

بە دواى ئەمدا، نەوانەي بە قەستى كوشتنى لىيىان دابسوو، يەك يەك و دوو دوو وەزۇور كەوتىن و لە ژۇور سەرى دانىشتىن و گوتىيان: "خوا نەكا، كارىتكە و كراوه، لىيىان مەگرە" هەر كەسە و دىيارىيەكى بچۈركى بۇ عەلى دىننا و دەستە زەردىھەلگەراوه كانى نەوى دەگرت و چاۋىتكى لە چاوه كانى دەكىد و دەيگوت: "خودا شىفات بىدا، لىيىان مەگرە." و دواى لىيىوردى دەكىد.

ئىستا عەلى دلى خوش بۇو. نەيدەزانى گوندى بۆچى وا گۈزپاون. چىيى دەيھىئىنا و دەيبرىد بۇي نەدەچۈزۈ سەر يەك و نەيدەزانى بۇ؟ بەخۇزى دەگوت: لەوانەي بىيانەوي دواى ئەمە بىئىن و بىكۈزۈن، بىزىي ئاوا دەكەن. دەتسا.

مام خەليل ھاتە كەپرە كەي و بە دەنگىتكى بەرز گوتى:

- ھەي دايىك و خوشكتان بىگىتم. لە دەنكە هەر زىن بچۈركەرتان بىگىم و نەوى لە چىيات تۆزۈمى دەورەتىيەشتان بىگىم... نەو شىرە بىگىم كە خواردووتان... هەر دىيەتىيى بىتىاموس. بە قەستى كوشتن لە كابرا دەدەن، پشتى لە زىگى ندرەتى دەكەن، نقوستانى دەكەن، دوايىش دىن و لىتى دەپرسن و دەلخۇشىي دەدەنەوە؟ كۆرم، عەلى، نەمن دەرۇم و چەند رۆزىتكى دىكە دەگەپىتىمە. نە گەر نە گەرامەوە، بىزانە دىدار ناخىر بۇوم. نەو كاتە گەر دەنم ئازا بىكە. نە مالاوايى لەو گوندىيى

چهپهلاقنه دهکم و نه گمردن نازاییان لی دهخوازم. چاویان دهری با گمردنم همر نازا نهکمن
نه منیش نازادیان ناکم. بی وهی بی... خودا شیفات بدا. نیشدللا چاک دهیتهوه. هستا و له
که پره که چووه دهری. به خیرایی له ممزراکه چووه دهری و چووه سمر رینگه کهی ددم جمهیان.
پیتھاوس ببو و پیتلاؤه کانی به دهستیبهوه ببوون. که رذیبسو، ج به تصورهی و ج به خۆمانه.
سەیری چاوی هیچ کام له گوندییه کانی نهکردبوو.
ھەلتۇ قورس و داهیتزاوه که ورده ورده و ندرم ندرم به ناسمانه کمهوه دەستورپایوه و سیبەرە
رەش و زەله کەی دەکەوتە سەر زەوییە ھەلتاوابییە کە.

ماوه يه ک ناحه شيت دئ و وک برووسکه يه ک به
 گونده کدا تيده په پری و بهره و چيا كان ده کشي. همو
 جاري مريموک بانگي ده کا وله بهري ده پارپنهوه که
 راوه ست و بنه لاي نه مريموکي خوي. نه مريموکي
 کاريکي پيبيه تى... ناحه شيت گويي ناداتي، هر
 ٹاوريکيش ناداته و. به شمه که دراوه کانيبيه و به
 ده شته کدا ده سورپنهوه.

۲۸

روزنيکي جوان بورو. پله هورينيکيش چبيه به ناسانه و نبورو. ناسانه که ساو و ساماں بورو.
 بايه کي گرم و نعم له ده شته کمه و همالي كربورو. کله بابه که له گوشمي کادينه کمی "عملی چل
 درو" بېيی جولنه راوه ستابو و كلکه دريئ و شتپ و رهنگا و رهنگه کمی ده بريسكایه و. سمرى
 قيت راگرتبو و سميرى هيچ گويي نه ده کرد. مريموک له پشت کزخه کمه، به سپاني و به بى
 ده نگ ده هاته پيتشي و له دلى خويدا ده گوت: "نوجار ده تگرم کله شيره خالخاله که، هر بتگرم
 سدرت هله دقهنم. نه توکه جوانانه داده چنم و وک همنار سوروت ده کمه و... دوو روزان له
 سدر يه ک ده ققون و تير تير ده چم، کله شيره خالخاله که، نه تو هر يه ک جرکه له جيئي خرت
 مه بزوو." و ورده ورده ليئي ده چووه پيتشي. چيي پتر ده چووه پيتشي، کله شيره که هر گوشى پي
 نه ده بزووت و نه ده جوللا. مريموک له گوشمي خانووه که ورسورو ياهو. نيوانيان سى همنگا و ده بورو
 و نه ده بورو. مريموک به سپاني همنگاويتكى ديكەشى نا. کله شيره که نه ده شى نه دى. مريموک
 به خوي گوت: "وهيش، نه داماوه له گيانى خوي و هره ز بورو، لمه يكه هه مه رو زى راوي ده نين،
 نيت و هره ز بورو و ده يهوي خوي به ده سته بدات و گيان بدات."

همنگاويتكى ديكەشى نا و په لامارى دا. هر ده ستيشى ويئي نه كمه و. کله شيره که
 ده موده است ده ره په پری و مريموک چۈنى خوي بۇ ھاويشتبوو، ئاوا و ھەرزى كمود. کله شيره که

رویشت و توزیک لە لاترەوە، لە گۆشمى مالەكى "بایرام" راوەستا. دیسان نەدەبزۇوت و وەك بەردىتىكى بىتجولە راوەستابۇو.

"فېنلە من دەكى؟ گالتە بە من دەكى؟ كەلە شىئە پىسىمى گوندىسە چەپەلە كە؟ پېت دەلىم. وەختىك كە لە سەر ناگىرىكى خوش خۇش، بەزە كانىت چۈزەيانلىقەنەستى و دووكەلىانلىقەنەستى دەپەزىزەتى، جا دەزانى قەشمەرى كىردى بە من يانى چى. پېت وايە ئىتەن ئاتگەرم؟ باشە كەممەم پىنى بىكە، بىسا بىزانى چىزىن گالتىستەت پىنى دەكەممەمە." لەوانەبۇو نەوجارە كەلەبابە كە نەيىيىنى. دواي نەوهى دوو ھەمنگاوى لىچۈرە پىتشى، نەوجارەيان زۆر خىترا خۆى پېتادا. كەلەبابى تووڭ لىتكراو، دەتكۈت لە شوان خەلەتىتىمە فېر بۇوە. "كەلەشىئى گلاو، جارى راوەستە، راوەستە با پېت بلېم."

迪سان بەسپايى، پىشۇرى لە سىينىكىدا راگرتىبۇو و لە كەلەبابە كە چۈرۈپ پىتشى. كە لە گۆشمى مالەكى بایرامە سۈوراپايدە، لە ناكاوا كەلەبابە كە دى و دەمودەست خۆى بەسەردا دا. وەعەرزە كە كەوت و كەلەشىئە كە دەرىپەرى. مەرىمۇك چۈنى بە توندى وەعەرزە كە كەمەتىبۇو، ھەر وا بىتجولە مايدە. لە كەوتى نەجارەيدا باسکى وەبن خۆى كەوت و ئانىشكى و بەردىتىك كەوت و زۆر ئازارى پىنى گەيى. مەرىمۇك چەندى تىنى تىندا بۇو ھاوارى كەرد. تووڭ و ھاوارەكانى ھەممو گۇند و دەشت و شىپۇ و دۆلەكانى داگرت.

بە تۈورپەيمەدە هەستايىدە. بەردىتىكى گۇورەي ھەلگەرت و بە كەلەبابە كە دادا كە بەرانبىرى راوەستابۇو. بەرددە كە نەونەدە گۇورە بسو ھەر نېيگەيىشتى. بەردىتىكى دېكە و دىسانىش بەردىتىكى دېكە.. بەرددە كان لەلەلا و لاي كەلەبابە وەعەرزى دەكەوتىن. مەرىمۇك لە داخان شىت بىبۇو. پەلامارى كەلەبابە كە دەدا و جىنتىي دەدا و كەلەبابە كەمش لە جىنى خۆى نەدەبزۇوت. هەتا بەردىتىك لە تەنېشىتى وەعەرزى نەكەمەتىبۇو، ھەر وا نەبزۇوت. نەوجار جۈولەيە كى كەردى و بەسپايى و لەسەرەخۆ دورى كەوتىدە و لەلەتەرە چۈرە سەر كۆتۈرە دارتىك و راوەستا. مەرىمۇك بە غاردان بۆي چۈرە. بەردى ھەلەگەرت و تىنى دەگەرت و غارى دەدا. كەلەشىئە كە دەرىپەرى و نەويش وەشىتىنى كەوت. كەلەشىئە كە رايىدە كەدەن و نەويش بە شەرىنیدا. هەتا پىشۇرى لى بىرا و وەعەرزى كەوت، ھەم كەلەشىئە كە راو دەنا و ھەمېش بەردى تىنەگەرت.

لە بەرددەم مالەكى نۆزىكەش داغ قۆردوو شەلالى نارەقە وەعەرزى كەمەتىبۇو و تۆزازى و خۆلاؤى بىبۇو و پىشۇرى دەرنىدەھات. ماوهىيە كى زۆر وەخت نەھاتىمە. لەمۇئى لە بەر تاۋە كەوت و جۈولەي نەكەرد. كەلەشىئە كەش بېرىتىك لەلەتەرە راوەستابۇو و دەتكۈت سەيرى دەكە.

چند هنگاویک ده‌رژیشت و ده‌گرایه‌وه و سهیری مریمۆکی ده‌کرد که له سمر عززه‌که
کوتبوو. مریمۆک بهوهی شیت دهبوو.

"ناوای ناخۆی، هەی کەلەبابی گلاو، بەو دندووکه ناشیرنەتهوه. نەو تاشباش تۆغلۇوهش،
خودا بىباتهوه. توتىكە سەگى چىمن، بۇوهتە وهلى، نىتىر سەرتىك لېرە هەلناھىتىتەوه. شاھر
رۆلە تاشباش ئىستا کە بۇويتە وهلى، دەھى وەرە بزانە نەو کەلەبابە گلاوەج دەرىيکم دەداتى.
ئىستا کە لىتى بۇويتە وهلى، دەبىي ناگات لە حالتى من بىن. لە چىای چىل سوارە بىتىتە خوارى و
نەو کەلەشىرەم بۆ بىگرى کە قەلسەم لى دەگىپى و کەلەگايسىم لى دەك. باشە رۆلە بۆ نايىمى،
وهلىيە سەگابابەکە بۆ نايىمى. بە خواى نەگەر بىتى و نەو کەلەبابەم بۆ بىگرى، ناگىرىكى خۆشت
بۆ دەكمەوه، ناگىرىكى پې به ناگىدانەكە. كەلەشىرە خالخالە كەشت وەك دەنكى ھەنار بۆ
سۈور دەكمەوه. تاشباشەکى خۆم وەك دەنكى ھەنا. وەللا، بىللا، بە سەرى تۆز کە وهلىسى
ھەموو وهلىيەكانى، بە سەرى تۆ دەمىلى نادەم، زەوادم لىتى ناشىكى نەگەر بىتى. ھەر ھەموو
نەو کەلەبابە دەخواردى خۆت دەدەم. راستە بۇويتە وهلى، راستە ھاودەم و ناوالى چىل
سوارەي غەيىبىي، بەلام نەتۆ بىنیادەمەتىكى نەرم و نىسانى. داتىدەپلىسن و پاروروه كەت لە زارى
دەردىنن. لەۋى لەو چياوچۈلە بىسى و بىن كەس كەوتۇويتەمەوه. وەرە، تاشباشەکە خۆم وەرە.
وەرە وهلىيەکەي خۆم، وەرە با تىئىر تىئىت بىكەم. وەرە و بزانە مریمۆک چىها شتى ھەيە بۆتى
بىگىپىتەمەوه. يانى لە نىتۇ نەو چىل بىزۇوت و بلىسە ناگەرى نەمەردون و ناشيانەوى ھىچ كات بىرن،
وەرەز نەبۇرى؟ خوا دەزانى نەو چىل بىرادەرە تۆ لەۋى كە نەمەردون و نامىن، چەندە بەخۇيان
دەنانزىن. ناخۆ ئەتۇش لەخۇ بايى بۇرى؟ ديارە ئەتۇش بەفيز بۇرى بۆيە ناگەپىتەمەوه ئەحوالىنىكى
نەو نەنە مریمۆكەت بېرسى. بىنیادەم كە بۇ به وهلى، تاشباش بۇونە كەي خۆي وەلاوە دەنلى؟
بىنیادەمبۇونى لەپىر دەچىتەمەوه؟

بەلام لە نەكاو، بەزەبىي بە تاشباشدا ھاتەمەوه. تاشباشى ھىتايىدە پېش چاواي خۆى كە له
پېش ژەندرەمەكانەوه بە دەستى بەستاراو و کەلەپچەكراو (ھەر بە راستى کەلەپچەيان لە
مەچەكى دابۇو؟) سەرى بەرداپۇوه و رەنگى بە روويەوه نەمابۇو. زەرد زەرد ھەلگەرابۇو. لەوانە
دەچوو كە بەرە سەيدارەيان دەبەن. ھىچ لە وهلىيەن نەدەچوو. وەك مەندالىتىكى كەتتىتىكى كەتتىتىكى
ناوا لىچى ھەلقرچاندېبۇو. تەنیا كاتى بەرەو لاي سەفەر گەپايدە و نەمرى كەد بە گوندىيەكان
كە: "نەو پىياوه مەكۈژن، مۇويەكىشى لە سەرى كەم مەكانەوه، ھەر لىتى گەپىتن و تا دەمىرى
مەيدوپىتن. " لە دەممەدا شان و شىكۆيەكى ھەبۇو و قەلاقەفتى گەورەتە بۇوه و نەو كاتە بۇو كە

هر به راستی له وله‌لیکه کان ده‌چوو. نیتر ژنه‌درمه کان وله‌پیش خویانیان دا و بردیان. گوندیله کان به دوایدا گریان و له خویان دا، نیتر کم‌س به سمر و شوینی نه‌زانیبیمه. هیندی گوئیان رهق هدلاًتوروه و له سرمان مرسدووه. هیندیکیش دلین چووه‌ته لای چل پیارچاکه و له چیاکه‌ی نهوان رایده‌بویری.

"سرابای کمسکی پزشیوه و بووه‌ته سه‌رذکی وله‌لیکه کان. ردینیکی سپیی هدیه تاشباش همر مه‌پرسه. وله تافگه له سرهوه بدهوه خوار گهیشتووه‌ته سر نه‌ژنی. پیی له همر جیمه‌ک داده‌نی؛ شینکه‌ی لی ده‌پوی. و سه‌یری همر جیمه‌ک ده‌کا، گولی درشتی "شده‌فق" لی ده‌پشکوی. دیاره گولی "شده‌فق" تایبه‌تیی وله‌لیکه کانه. هاوین و زستان پهله همورنیکی سپی به سر سه‌ریمه‌وهی و بچیته همر شوینیک نهور هموره‌ی له‌گله و ناهیتلی نه تاو لیتی بدان و نه بارانیش."

نه‌گه‌ر نیستا، تاشباش بهو حدوت قولانج ردینه چدمووه و بهو هموره‌ی سر سمری و بهو جلویه‌رگه کمسکانه‌یوه بی و له پیش مریمۆک راوه‌ستی، مریمۆک له بده پینکه‌نینان ده‌مری. تز خودا تاشباشیکی ثاواه لی هاتبی، بز پینکه‌نین نای؟ خوی تاشباشیش نه‌گه‌ر خوی ثاوا بیینیت‌وه، له بده پینکه‌نینی ژانه زگ ده‌گری. نه‌گه‌ر هاتبایه و بدرانبه‌ری یه‌کتری راوه‌ستابایدن، له ناخی دلیانمه قاقایان ده‌کیشا. کم‌س له گوندیدا نه‌بubo که بیبینی و وله‌لیکه‌تییه‌که تاشباش خهشی تینکه‌وهی.

"وهره تاشباش کوری خوی، وهره وله‌لیکه بی ده‌سلاّت‌که‌م."

"حدوت توبیله نوره به دواتوهن. حدوت توبیله نوره‌ی هیندیه مناره‌یمک. نهور شدوانه بچیته همر کوی، نوره‌کانیشی وله سه‌گی په‌تکراو، به شوینیمه‌وهن... نه‌دی..."

باسکی زور دیشا. به زه‌حمدت له جیی خوی هم‌ستا. به خوی گوت، بیت و شکابی، هملی ده‌بستمه‌وه و مه‌لجه‌مینکی باشیشی بو دروست ده‌که‌م. نه‌گه‌ر نه‌شکابی، خوی چاک ده‌بیته‌وه. ژانه‌که‌ی که‌مت بزت‌وهه.

به‌دهو نهور ریگه‌یه رؤیشت که له چوکووراواوه ده‌هات. برپاری دابوو لموی خوی مات بکا و هدر کات نه‌حه شیت به‌ویتا هات، خوی پیندابدا و بیگری. نهور شوینه‌ی خوی تیندا مات‌دابوو، ریچکه‌یه کی قولوں و تمنگه‌بدر بwoo. نه‌حه شیت ج له سرهوه هاتبایه و ج له خواره‌وه هاتبایه، هر ناچار بwoo به‌ویتا بروات.

له ده قولوکایه‌که ریگه‌کمه‌وه، دارچناریکی لی بwoo ناوه‌که هولوں ببسو. به‌رماءه‌ی پیره‌چناریکی کوون. چناره‌که نه‌مابوو و تمینا به‌شیک له کوتاهه نیتو بدتاله‌که له‌وی مابووه.

هه مهو بدهاران لمو بنه داره غم‌لئیکی نوی شین دهبووه و زستانان وشك دهبووه. هه مهو بدهاران چلیکی که سک.... مریمۆک چزووه مالی. باپوله پهندنیکی هملگرت و به ده ریگهوه به چیز و حززوه خواردی تا گهیشه بن داره که. ناویکیشی به سمر باپوله کهیدا کرد. نهوجار چزووه نیتو که لیتنی داره کهوه و لهویتا دانیشت: "نیتر نه مخاره له چنگم قوتار نابی، ههی زاوای سمر مالیتی پادشای پهربیه کان. نه گهر پیاوی نه مخاره بیان خوت له دهستم راپسکننه."

پالی وه کوتمه چناره که دا. نیتو که لیتنی داره که، بونیکی تیزی داری تمپ و رزیوی لی دههات. بریکی پیچووه و له گهل بونه که راهات و پیش خوش بورو.

"شیته ده گرم. ده بیه هه ریگرم."

هیتایه پیش چاوی خزوی که چوناچون نه حه شیته رازیی کردووه و ده چیته کوشکی پهربیان و چون له گهل کچی پادشا و ژنه کهی چه حه شیت که نورانین، ناشنا ده بی و چون منداله کانیان بز ده حاویتیشه.

رۆزیتیکیش له گهل پادشای پهربیه کان ناشنا ده بورو. پادشا دهیزانی که بنیاده میک هاتورهه و لاتی پهربیان و نهو بنیاده مهش دایکی نه حه شیته. دیاره دایکی خزوی نیبه، به لام چونکه شیره زنیکه، هه ره مهو خملکی گوندە کانی تۆرروس و سه رانسری چوکوراوا پیشی ده لین دایه. پادشا به نه حه ده لچی: "نه حه، منیش ناو و ناویانگی مریمۆکم بیستۆتهوه." جا پادشاش به مریمۆک ده لی دایه. نه دی، نهویش پیشی ده لی دایه. ده لی: "جسناتی بنیادهه بز هیچ نابن. نهوان پیشکهوه بدشپ دین و یه کتری ده دردیتین و یه کتری بد دیل ده گرن و کوزیله ده کهن و یه کتری هەزار و برسی ده کهن. ترسنۆکن، بزیه نهوندە بیان که یف به پیاوی نازا و رهشید و بدحدرگ دیز نه دی، و چهی بنیاده، تورییک ناشنی، به لام بنیاده می شەریف و مهزنی و ھک نه نه مریمۆکیشیان تیدا هەلدە که وی: نه حه، نهو مریمۆکه بیش لای خوم، با نیتمدش بزانین چ دایکنکه؟ نه گهر پیش خوش بی، ندوا له تەنیشت کوشکە کەی خۆمان، با کوشکە کیش بھو بدهین. ریزی بگرین. هه دوو دهسته موباره کە کەی ماج بکەین."

ناخرا تووشی پادشای پهربیان بورو. پادشا نورانی بورو. له هه مهو روویه کهوه له بنیاده ده چووه. پیاویکی کەلە گەت و له بدر دلان. ده موجاوه و ھک رو خساری برايمۆکی میردی، جوان و نه رم و نیانه. پادشای پهربیه کان، هه ره نهوندەیه لووتی نیسقانی نیبه. نهویش زور دیار نیجه. نه گهر پیاو زوری لی ورد نه بیتمووه نازانی. پادشای پهربیه کان له تەنیشت خزیسەو دایدەنی. قدره ویله زیرپینه کەی، دهستی ده گرن و ماجی ده کا. ده لی: "شەتۆ جیئی سەربەرزی و شانازی

تۆرەمەی بنيادەمى. ئەتو لە بىرانبىر خىاپىدا رادەپەرى. بۆيە ئەمنىن لە نىتو بنيادەماندا تەنبا رىز لە تۆز دەگرم دايە." تاوىلك دواتر، سفرەيمك رادەخەمن كە بەشى سەد مىوانە. سوتىكە و قاز و مراويى سوورەوە كراو كە ھەلىيانلىق ھەلدىستى، دېتىن. دۆلەمى تەماتە... و ھەلۋاشەكەرى... سەر سفرەكە پېر لە ھەلۋا. نانە كان وەك بەفر سېيىن. نانى شارى. شىرى مريشكەنەبى، ھەرچىت بۇي، لېيدىتى. بە تايىمەتى نان و ھەلۋا...

مريمۆك ئەوهەندەي حەز چووه ھەلۋا، ئاخىنگى قۇولى ھەلتكىشا. پادشا ئەمۇستىلەكدى لىستمۇدە و لە چاوترۇو كانيڭىلا لە سەر سفرەكە نەدىبو بۇو. قولە رەشىتكە دەركەمۇت كە لېتىسى سەرەوەي ناسىمان و لىتىي خوارەوە زەۋىيى دەمالىي و گىسکى دەدا. پادشاي پەرييان ئەمرى بە قولە رەشەكە كە كرد...

لە نەكاو ئەحە شىت لە رىيگەكەي خوارەوە دەركەمۇت. سەر و رەتىنى ئالىز بۇو. دەشەلى. ورده ورده هاتە پېشى و لە سەر بەردىكى دەم كانىيەكە دانىشت. مريمۆك دلى داخورپا. پانتۇلەكەي ئەحە شىت لە ئەژئىزى بۇ خوارەوە درابۇو و تىتىزلىق بىبۇو. لاقەكاني رووشاو و چىلگەن بۇون. كراسەكەي ئەوهەندە كۆن و دراپ بۇو كە شتىنگى واي پېتىو نەمابابۇو. چەند تىتىزلىك لەلوا و ئەملايەوە شۇر بېبۇو. مريمۆك بەزەبى پېتىدا ھات. بۇي ساغ نەدەبۇو باشە زاوابى سەر مالىيە پادشاي پەرييان چۈن دەبى ناوابى. لەواندە زاواباكانى سەر مالىيە پادشاي پەرييان ھەر شەكى ئاوا لەبەر بەكەن. لەواندە جلوبرىگى وەھاييان ھەبى، كە چاوى بنيادەم نەيانبىنى.

بە دلىتىكى تەنگەوە لە جىئى خۆزى ھەستا. ئەحە پشتى لەو بۇو. خەرىك بۇو سەپەرى لاق و لەتەرە بىرىندارەكە خۆزى دەكەد. مريمۆك لە سەرخۇز و بە سپايى لىتى چووه پېشى و پىلى ئەحدى گرت:

- راوهەستە ئەحمدى خۆم، كۈپى من، ئەمن دايىكتەم.

ئەحە ھىچ نېزۇوت. بە سەر سوورەمانەوە زەق زەق لىتى روانى. ئەوچار بزەيەكى ھاتى. دوايى ترسىيەك لە روخسارىدا دەركەمۇت. ديسان بزەي ھاتى. ديسان ترسا. لە ترسانا لەرزاى. ئەوچار لە پېر گریا.

- دايە، باشە ئەمن چم لىتى كردووى ئاواام لىتى دەكەى، بۇ ئاواام لىتى دەكەى بۇ...

زۇر زۇر دەگریا و چىلىق ھەلدىلەلووشى و ديسان دەگریا. مريمۆك دەستى بە سەرى دادىتىنا و دلخۆشىي دەدایمۇو. وەك ئەوهە قىسە لە گەل مندالىتىكى پىتىنج سالانە بىكا، دەيگۈت:

- مه گری رؤله گیان، مه گری. چاره نووسان وا بورو. سهیر که نه منیان به تنهٔ لیره به جن هیشتووه و رؤیون. نمو "عملی" یه دریو هیج و پوچه، به تنهٔ لیره به جنی هیشتم و رؤیشت بو شده برم و دهعا بخون. مه گری کورم. نه کا پهربیه کان نه زیستیان کردیتی؟ له گمل خه زورت، پادشاهی پهربیان به شهربه هاترووی؟

مریمۆک که قسمی ده کرد و دهیلا وانددهوه، ورده ورده نه حه هیتورتر ده بزوره. ناخربیه که می ریز بزوره. نه حه به خوشیه وه، بزهیمک مندالانه بی خوشی هاته سه رلیو. مریمۆک دلی خوش بزوره:

- بروانه رؤله، نه گهر خه زورت شتیکی پی گوتوروی، خه مت نه بی. خه زورته نیدی. پادشاهی پهربیانیش بی، هم خه زورته. خدفت مه خه. نه منداله کانت چون؟ گهوره بزون؟ نه که داشت باشه؟ هم نه ونده بدمه خه شیت بزی. بدر له هیج شتیکی دی مه کهوه. نه حه شل ببزوره و خه دابروه دهست نه رم و نیانیه که میوه. قسمه کانی مریمۆک وهک لایه لایه وابروه بزی.

- هملمگره و بمه بو ولاشی پهربیان، بو کوشکی خه زورت. با ژن و منداله که ده بینم. خه زورت بینم. له من مهترسه، نه من نه نه مریمۆکم. هم له کوشکی پهربیان و هم له ناوایش ده زانم چون هستم و دانیشم. نه ده مهی لاو بزوم، له مهرا یه کی چوکوراوا بزوم. لهوی ده زانی "خوشکی" چی بی گوتم؟ گوتی نه تو ده تواني له کوشکی پادشاکانیشدا قمدر و حورمهتی خوت را گری. مهترسه، له بدر چاوی ن و منداله که ده و پهربیه کان ته ریقت ناکه مهوده. هم بر دوو روزان هم مه ده موده ستوره و ریشوتنه کانیان فیتر ده بم. منداله کانتان فیتری مروقبون ده کم. ناخربی، نه گهر روزیک خه زوره که ده مرد، باشه نه تو ده زناکهن بزو بیانووه که بنیاده می؟ بلی بزانم، نه شو کات چیت بدسر دی؟

دهنگی هملتیا و سیخورمه کی ده نه کوتا. نه حه کوتا. هه زابرو.

- دهی بلی چیت لی بدسر دی؟ ها؟ ها؟ چی؟
سیخورمه کی دیکدهشی تی کوتا. نه حه موچپ که پیندا هات.

- دهی بلی بزانم.

نه حه به ده نگینکی به رز گوتی:

- چیم به سه ر دی؟

مریمۆک گوتی:

- بیتدنگ. نه گدر یه کینک گوئی لی بی، پیی واده‌بی گونت ده کیشن. ده زانی چیت به سمر دی؟
ژن و منداله کدت ثاواره‌ی نیو بنیاده‌مان ده بن و جا چونکه هیچ شتیک نازانن، له برسان ده مرن.

نه حه به هیمنی گوتی:

- ده مرن؟

مریمۆک مدچه کی گرت:

- نه دی رۆلە نه حه گیان، ده مرن. بؤیه به خاتری منداله کانیشت بی، نه نه مریمۆکت به ره
بۆ کوشکی خەزورت. با هەتا خەلکی له چوکوراوا دینه‌وه، هەر لەوی بەتینه‌وه.

نه حه چاوه کانی زەق زەق ببۇون.

- بېبە بۆ نەوی.

له نه کاو نه حه شیت زەرد ھەملگەر. دەست و پیی لەرزىن. لیتوه کانی رەش داگەران. دەپەر
و دەستى دايەوه تىللاکەي. لىتى سوارى نەسپە چىتۈيەكەي بۇو و سەرى قىت راگرت و بە
قەمچى لىتى دا. وەك نەسپان چەند جارىتەك حىلاندى. دەشته کە دەنگى دايەوه. نەوجار بە
دەنگى بەرز دەيگۈرەند:

- هەمی ى ھا.... هەمی ى ھا....

نەسپە كەمی بەرە ناوايى لى خورپى.

مریمۆک بە دوايدا بانگى گرد:

- نە حه گیان، كورم، نەو كەلەبابە خالخالەم بۆ بىگە، جا دوايى كۆيتى پى خۆشە بېر. نە حه
گیان، كورم راوه‌ستە. دوو قىسم پىتە. نیوه‌ی گۆشتەكەي دەدەمە تۆز. پەر و بالە كەشى بەر بۆ
حەزورت با سەرىنى لى دروست بکا. پادشاكان كەفييان بە سەرىنى پەر دى.
نە حه رايىدە كەدە و مریمۆكىش بە شوتىنیدا. دەكەوت و هەلەستايەوه، دەپارايەوه و هەمولى
دەدا بىگاتى.

نە حه شیت لە سەر نەسپە دارىنەكىيەوه، بە حىلاندىن، ماۋەيەك بە نیو دىئەكەدا
سۈورا يەوه. نەوجار قەمچىي لە نەسپەكەي دا و بە غار لە گوندەكە و دەر كەوت و لە چاوان
ون بۇو و مریمۆك كە تىنى لە نەئىنۇدا نەمابۇو و لە تارەقەدا خۇساسابۇو، بە ھانكەھانك لە
سەر بەردىكى بەر دەرگاكە سەفر دانىشتبوو.

- لە جياتى كەلەشىر قوزەلقۇرت بۇغۇ تۈوتىكى سەگ. نەو تاشباش ئۆغلۇوه، نەو بەرازە
وەلىيەش با لەبرى كەلەباب ژەھر و ژەقەمۇوت بخوات. ژەھرى ھەلا خوات. خەزورت، نەو

گووهی پدریانیش له برى نهودهی له سدر سهرينى پەر بنوى، با سدر وە تەپالەيەك بکا و بنوى.
وەختىئەكى گەند و گۇو، تۇوتىكە سەيدەكى وەك تۆ بکاتە زاواى خۇزى، ھەر واى لى دى.
نهگەر جارىتىكى دى وە چىنگم بىكەدى بەرازى چىلىن، نەگەر جارىتىكى دى...
ھەتا دەدەمە دەمى ئىوارى ئاوا لە سەر بىردى كە دانىشت و پەرتاندى.

"جلوبهگ کانی خووسابون. ئىتپىسى
ھەلئەھاتنەو و لە نىوقەدى بۆ خوارەوەى سې بىوو.
سېپۇونەكەى ورده ورده ھەلەكشا بەرەو زگى. خەويش
نەدى بۆ ھېتىباپو. تاشباش نۆغلۇ كە زانى خەو خەرىكە
گىانى دادەگرى، ترسا. مەرك چاوهپى بىوو. كە زانى
بەفرەكە لەسەرى كەوتۈو، خۆزى راوهشاند. مەرچى تىنى
ھەبىوو، كۆزى كىردىو و بەرەو دەرەوەى ئەشكەوتەكە
خزى. سەگەكە لە تەنېشىتىيەو بۇو و وەك خۆزى بەسپايى
دەخرى. تاشباش لە جەنگىيەدا دەستىكى بۆ گىرفانى بىد
و سەيرى كىرد شقاراتەكەى مەر وا پېتىيە. گوتى: "ئەو
شقاراتىيە، شەمچى حاسەنى خۆمە. دىارىي ئادە بۆ من."
گەرمائى خۆشەويسىتى ناخى داگرت.

٢٩

تاشباش نۆغلۇ ھەر كات چاوى لىتك دەنا و نەو شەموھ مەركاۋىيە دىتىنايەوە پېش چاوى
خۆزى، ھەممۇ گىانى دەلەرزى. شەويىكى دۆزەخىيانە بىوو. نەوى شەموى، مەربۇو و ژىابۇزۇو. ھەر
نەو ساتەي لمىبر مابۇو كە گەيشتىبۇوە بەر دەرگاي نەشكەوتەكە و كەوتىبۇو. دواي نەوه جەگە
لە كاژىز(كونەپەش) يېكى تارىك هيچى لە بىر نەماپۇو. نەو رۆزەي دىتىنايەوە پېش چاوى خۆزى.
گۈندىيەكان كە رىزىيان دەگرت و بە دلى پېر لە گىريان و بە ھەولن و دەولن و بىدەنگىيەوە،
مەودايدەكى زۆر لە گەلتى هاتبۇون، كۆتىخا سەفەر و نەو قۇونە تەھنگانەي نايىب عەريف جۆمالى
بۆيەي لى دابۇو نىتسكى بشكىتىنى، روخسارە فىتلاؤيەكەى كۆتىخا سەفەر كە وەك دەمامىكتىكى
پېس دەچىوو، حەسمەن كە شقاراتەكەى دابۇويى، بىزۇوتىنى ھەستى خۆزى و درەنگبۇون و
دۇودلىيەكانى لە ۋەلىبۇونى خۆزى، پەلمەقاژەكانى لە نىتو ھەست و بىرە ناتەبا كاندا كە دەتكوت

له دۆزەختىكدا وەرگىپ داگىتىر دەكرى، دوودلىيەكانى كە شاخۇ دەبىچ بە مولازىمە كە بلىنى و مولازىم چىيى لى دەكا، راڭرىدىنى تاشباش لەو ئەشكەوتىمى پەنايىان بۆ بىردىبوو، نەويىش كانى ئۆزىباشى (نایب عەريف) نۇوستبۇو و ھەروهەها پەنابىردە بەر بەفر و تۆفان و بارىن و مەركەكەدى دېنايىوه پېيش چاوى خۆى... رى لى ونبۇونە كەمى لە نىتو بۆزان و تۆفان و زەمەھەرىرە كەدما و سەگە زەرده كە و راڭرىدىنى بەرە سەر و خوار و بە ھەممۇ لايەكدا و ھەولۇي تاقەتپىروكىتىنى بۆ دۆزىنەوە ئەشكەوتى سەرمابىدووان، كەوتىنى لە بەر دەرگائى ئەشكەوتە كە، ملى كەچكىرىدىنى بۆ خەو و مەرگ... يەك بە يەكى بە بەرجاوايدا دەھاتنەوە. دواي نەوه ئىتە جىگە لە كاۋىتىنىكى تارىك هىچ لە گۈزى نەببۇ.

دواي نەوه، مىچىتكى قورماسوىنى دىتىھ پېيش چاوى كە داوه جالجالۇكە پېنيدا شۇرۇ بۇونەتەو و كۆلە كەيدە كى هيتنەدەي بىنادەمەيىك ئەستۇرۇر. كۆلە كەيدە كى پېر لە نەخش و نىڭكار و زۆر كۆن، نەخش و نىڭكارەكان جى جى، مۇرکە لىتى داوه. كوانووېكى گەورە كە ئاڭرىنىكى گەورە ئىتىدا دايىسى. پىاپىكى رىش چەرمۇرۇ، كەلە گەدت، بە رۇخسارىتكى نورانى و نىڭكار پېر لە بەزىبىي. كچىتكى گەنچ و جوان... لاۋەكان و مەندالەكان... مەندالىتكىيان لە حەسەن دەچى. چاوه كانى وەك چاوى حەسەن گەورە و خەفەتبارن و نىڭكارانى پېن لە سەرسورەمان. ناتوانى لەو گەنچە دەموجاو درىيۇرە كەيدە بەسەرىدا نۇوشتاوەتەوە بېرسى، لە كۆئى منتان دۆزىيەوە.

زاركى ئەشكەوتى سەرمابىدوانى ھاتمەوە پېيش چاوه.

يەك دوو مانگ لەويى كەوت. باشى پىنى رادە گەيىشتى. نەك ھەر مالەكە، بەلتىك ھەممۇ گوننەكە خواردىيان بۆ دېنما. رۆزىتكى سەمير دەكا نەوه ھەرقى دىتىھ لاي، دادىتەوە و بەرداھەگاكە ماچ دەدا. لە بەرانبەرىشىيەوە، لە سەر شەۋنۇ دادەنىشن. لە بەر شەوهى رەق ھەلاتۇوە لە سەرمان، تۆزىتكى كەمەر رىزى دەگرن، بەلام دىسانىش ھەر چاوبىان پېنى دەكەوى، چۈنى دەبىي رىزى لە وەلىيەك بىگرن، ئاوا رىزى دەگرن.

لەو كاتىدا كە نەو لە زاركى ئەشكەوتە كەي سەرمابىدواندا تىن و ھېتىزى لى دەبىرى و خۆى بە دەست مەركەوە دەدا، سەگە كە دەچىتىھ نىتو ئەشكەوتە كەوە. لە نىتو ئەشكەوتە كەدا، لە بەر ئاڭرىتكى گەورەدا، ئىتىسى شوان كە لە بەيانىيەوە ھانايى بىردىبوو بەر ئەشكەوتە كە، نەوه لاقەكانى لىتىك كەردىوونەو و ئاڭگە كەي خىستووەتە نىتو ھەر دوو قاچىيەوە و دەبەوى دەست بىكا

* قۇرم: نەو دووكەلەي بە بنى مىيجى ۋۇرۇرە دەنۇوسى.

به شمشان لیدان. سه گهکه دی و قوْلی نیسی شوان ده گری و ده یکیشی. نیسی دواتر به هزار سویند و قورثانهوه ناوا ده یگیریتهوه. له پیشدا پیی واده بی نه و سه گه زهرده زله سمه‌هزلاویه ورجه، به‌لام دوایی ده‌زانی نهوه سه‌گنیکی دهسته‌مز و هیدیه. به‌خوی دله‌ی، به‌خوای نه‌ویش واه من پهنانی هیتناوته بدر نهوه نه‌شکه‌وته، وا باشتره لیسی گه‌ریم لیره‌دا بیتنيتهوه. به‌لام سه‌گهکه نئوقره‌ی نابی و هدر وا کله‌یه له قوْلی گیر کردوده و به‌هرو دره‌هه ده‌یکیشی. نیسی بیری بو نهوه ده‌جی و دله‌ی، بی و نه‌بی یه‌کتیک له دره‌هه. که‌پنه‌ک به سه‌ر شانیدا ده‌دا و ده‌چیته ده‌ری و سه‌یر ده‌کا نهوه له زارکی نه‌شکه‌وته‌که‌دا پیاویک که‌وتوروه و خه‌ری لی که‌وتوروه. نیسی کابرآکه ده‌کیشیته نیتو نه‌شکه‌وته‌که‌وه و سه‌یر ده‌کا هیتشتا زیندووه و پشوویه‌کی دی. کابرآ که توزیک گه‌رم دادیتهوه و دیتهوه سه‌ر خو. به‌لام دیسانیش ناتوانی چاوه‌هه‌لینی. نیسی به‌خوی دله‌ی، نه و پیاوه ده‌ناسم، به‌لام له کوتیم دیوه؟ بید ده‌کاتمهوه و بید ده‌کاتمهوه و دوایی و بیری دیتهوه نهوه کییه؟ بریسکه‌ی شمشیر چونه، بدره‌هه‌ام تیشکتیکی ناوا له روحساری کابرآ هه‌لدستی. نیسی ده‌ست و پیی دله‌رزن. یانی نهوه تاشباشی سه‌روره‌مان، وه‌لیه وه‌لیه‌کان، خدلکی یالاک نییه؟ نه و سه‌گه زرده‌ش هه‌ر "قدیر" نییه؟ تاویک دواتر ده‌ست و پیی تاشباشی مه‌زن که‌سک ده‌بی و نوریکی که‌سک نیتو نه‌شکه‌وته‌که‌شی پیر کردبوو. نیستی داهاتبوروه و ده‌ست و پیی تاشباشی ماج کردبوو.

به‌یانه و تاو هه‌لاتوروه. هیچ شوینه‌واریک له تزفان و بارانه‌که‌ی دوی شه‌وی نه‌ماوه‌تهوه. نیسی تاشباش نوغلو به کولی خویدا ده‌دات و وه‌ری ده‌که‌وه و سه‌گه‌کم‌ش به دوایاندا. ده‌گندوه ناوه‌دانی و نیسی بانگ دیلی: "هه‌ری خدلکی "یه‌رلیجیک" وه‌رن. چاکه‌یه کم له‌گمل کردوون، همتا روزی قیاما‌تی له بیدتان نه‌چمهوه. "تاشباش نوغلو"ی وه‌لیم بو هیتاون." گوندی بوبه مشتوم‌ریان له سه‌ر نهوه‌ی کی‌تیه‌یان میوانداریی له تاشباش بکهن. ناخربیه‌کم له بدر نهوه‌ی ماله‌که‌ی "ئۆممەت ئاغا" له مالی هدمووان فره‌وانتر و گه‌وره‌تره، ساغ ده‌بندهوه وه‌لیه‌که لمه‌ی بیتنيتهوه. کامه نه‌شتدرگه‌ر و حه‌کیم له درمانکردن و چاره‌سه‌رکردنی جهسته‌ی سدرما بردوو له هه‌مووان شاره‌زاتره، ده‌چن له دورترین ناوا‌ییه‌کانهوه ده‌یه‌یتن. تاشباش نوغلو دوای سی روزان چاوی هه‌لدینی، به‌لام یمک دوو مانگی پی ده‌چی هه‌تا وه‌خو دیتهوه و خو ده‌گریتهوه. تاشباش نوغلو هدر چاک ده‌بیتهوه، نه‌وخار نه‌خوش و پیر و په‌که‌وته هرووژمی بو دینن. تاشباش نوغلو ده‌سەلائی چییه؟ نیت خوشی بروای بدهو هیتناوه که وه‌لیه.

*بانگ دیلی: وانه بانگ ده‌کا. همرا ده‌کا. له فولکلوردا دله‌ی: "پارم نیواران بانگ دیلی... بزخوی دی، دایکی ناهیلی".

بنیاده میکی هه موو گیانی بهستبی و رهق هه لاتبی، هر خودا ده توانی له فریای بی و هر
وه لیبیه کانیش ناوا ده کونه بدر ره حمهت و کدره می خودا.

به هار داهاتووه. تاشباش نو غلو هیچ چاری نییه. گوندی نیت بیتامیان کردووه. خدلکی
گونده دوور و نزیکه کانیش بیستوویانه تموده که وه لی هاتووه و بی پسانه و هر دین. نه خوش و
ده دهدار و نیماندار و نهوانه هر بز نموده دین چاویتکیان پتی بکمودی. گوندی "یدلیجیک"
بدرد وام پر ده بی و چول ده بیته و دیسان تاشباش ترس هه لی ده گریته وه. هم را کردووه و
هم دیسانیش بروه تمه و وه لی... خو مولازم بیستیته وه... وه لی نا، بوبیته پیغه مبه ریش،
نیت نه مجاره یان له چنگ نه مو لازمه رزگاری نایه.

تاشباش نو غلو، شهونیکیان، چلوچنیو داری کاژ له دهوری قدره ویله خوده کمی هه لده چنی
و شاگری پیته ده نتی و راده کا. تومدت ناغا که سهیر ده کا قدره ویله و نوتن و بانه کمی
(تاشباش) نو قمی نور و روونا کییه، ده چیته پیشی و سهیر ده کا کمی له جیویانه کهیدا نییه.

هر نه و ساته، هه والی روداوه که به گوندیدا بلاؤ ده بیته وه و ده موده است به سرهات و
هدقایته جوز او جوز سه باره ت به تاشباش و نور و بلیسنه کان ده به ده ده گه پری.

"وه لیبیه که چهل" ده لی: "نه گدر درز بکم، له هدر دوو چاوان کوزه بم. له ده شته کد، له
خوار ناوه دانی، له گوئیدریزه کم ده گه رام، ون بیسو. سهیری خوارووی ده شته کم کرد و به
هزاران گورگی نورانیم دی که برهو چیایه کی نور غاریان دهدا. له داویتني چیای نوره کموده،
پیاویکی کم سکی نورانی ده دره و شایوه. لیتی چوومه پیشی و سهیرم کرد نموده تاشباشی
مه زمانه. تیلایه کی به دهسته و بیو و سه گه زهره کمی له تمنیشته بیو. گورگه نورانیه کان
ده هاتن و لمبوزیان له لاقی ده خشانه. تاشباشی مه زمان بوهه شوان. شوانی گورگه
نورانیه کان. به سه دان و هزاران گورگی نورانی له ناخی تاریکه شمه وه که دا هه مو
ده شته کمیان دا گرتوره. شوانه که شیان تاشباشی مه زمانه.

"نه نه ته لی" ده یگیزراوه و دوای هدر قسمیه که ده یگوت: "به هه قی هدرچی نایینری." و
له سه ر قسمیه کمی ده پری: "هیشتا بدیانی دابسو و نه دابرو. له زینویه که وه سه ر ده کموم،
خشنه خشیکم له ناسانه و گوئی لی بیو. که سه رم هه لینا ج بیینم، سهیر ده کم نموده
هدژدیهایک، له ناسانیه بدهو لای من ده هات. به هه قی نه بینراو و نه بدیه کان، هات و له
به راندرم که وته عه رزی. هیئتندی جی خدمانیکی گرتبوو. به ندی جه رگ و دلم پسا. سهیر
ده کم و ده بیینم نموده هدژدیهایکه توییژ داوی. چاوی لی هه لنده گرم. به هه قی نه بینراو و

نه به دیمه کان، دیتم نهوه کابرایه کی که سک له همناوی هژذیها کمه هاته دهی. خوم به سدر پینیاندا دا. که سدرم هه لینتا ده بینم تاشباشی سه رو هرمان لهوی نه ماوه. بزر ببورو..."

مجه بچکزل ده گتیراوه: "دستی منی گرت. ده زان کی؟ تاشباشی وله. هه لینهایشتم بدهو ناسان و گوتی: "هه لفهه مجه، هه لفهه بزانم." هه لفهه فریم، فریم تا که ومه نیوھنلنه هه لتویدک. سهیرم کرد هه مورو ده رو پیشم روهه زه. هه لتوکه سواری ملی خوی کردم. سهیرم کرد و دیتم نهوه کابرا سهوزه که له تمنی شتم. ده دانه گوتیزی دامی. گوتیزه کامن شکاند و خواردمن. ده گوتیزی دیکمشی وی دام. نهوانیشم شکاندن و خواردمن. ده گوتیزی دیکمه... چهندی داوم ده کرد، گوتیزی ده دامی..."

ملا ندهه ده گتیراوه: "دوی شهوی، له چیا، تلهه بتو سوئه نابووه و ده گرامه وه. له ناکاو له بدرانبه رم قوت بتووه. وهک با ده شنايه وه. گومم: "خیره؟ نهوه بتو کوی؟" گوتی: "خوا خیرت وه پیتني، نه حمه. وا ده رقم. بانگیان کردووم. نیتر ناتوانم لیتره وه میتم." و ده سبجه جی له چاوانون ببو. تاویتک دواتر بینیم نهوه دیسان له پیشم. دهنگ و رو خساری هر نه وی پیشوو ببو، به لام شمه که کانی گوپابوون. سه رتایی سپی پوشیبورو. دیسان پیتکه وه قسمان کرد، بزهیه کی هاتی. وهک با ده شنیمه وه. له چاوترورو کانیتکا دیتم، له گرده که ده بدرانبه رمان ناودیو ببو. تاویتک دواتر به شمه کیتکی دیکمه له پیشم قوت بتووه. وهک با ده شنیمه وه. دیسان له پشت گرده که له چاوانون ببو. دواجار بليسه سووری پوشیبورو. دیسان قسمی له گمل کردم. وهک با ده شنیمه وه. نهو کاته دیتم چل کوتري سپی هه لفهه و تاشباشی مه زنان دیار نه ما. هوش لی برابو. که وه هوش خوم هاتمه وه دیتم سی سوئه به داوه که مه وه ببوون. نهوهش هم سیانیان."

تاشباش نوغلو رای کرد و گوتیه له هیچ کام له و قسانه نه ببو. نهو هم له زستانیوه میشکی نالوز ببو.

له چیا کانه وه بعرو دهشتی داگمرا. بعرو چوکوراوا. ناریانگی نهو گمیشتبووه نه ویش. هه موان زانیبویان که وله بیمه که تو روس پیدایا بسوه و پدر جز (مو عجیزه) ده نویتنی. سهیر نهوهه نه گمر تاشباش نوغلو خوی گوتایه نه وله نه منم، قه شمریان پی ده کرد و به شیتیان ده زانی. له کمناری ده ریای سپی له لای ناغایه که بسو به مهیتم. توزیتک سه ره دهی له نسب به خیتوکدن ده رده کرد. ناغا کمش مانگی حموت لیره و نیوی ده داهی بتو به خیتوکدنی نه سپه کانی، که هم بر بشی جگمه که ده کرد. لمو گوندهش هه مورو روزی باس باسی نهو وله بیمه بسو که چو وته گمل چل سواره هی

غەيىيەمەد. ورده ورده تاشباش خۇىشى خەرىك بۇو بېروا بىكا بىمۇھى وەلىيەكى والە تۇرۇوس ھەمە.
بەلام كەيفى دەكىد لەوەيکە نەمە وەلىيە ھەر خۇىھەتى. نەفسانەي سەمير و سەمەرە و جۆزاجەزى
دەيىستەمە. ھەمە شەمۇي كە دەنۇوست، نە نەفسانانەي دىتىنەمە بەر چاۋى خۇى و بەخۇى دەنازى و
لەپەر خۇىمەد دەيىگۈت: "نەمە وەلىيە نەمەنم." و بە خەيالىكى خۇشەمە دەنۇوست.

كە وەرزى لۆكە رىنىنەمە هات و خەلک لە گوندەكانى تۇرۇوسمە بەرەو چوکور داڭمەران،
ئاڭرىتكە لە دەلىدا بلىسەمى سەندەن. ئىتەر نۇقرەتى نەما. حەزى لى بۇو خەلتكى گوندە كەمى خۇيان
بىيىنە. بەلام دەشىزانى چىي بە سەر دى. مولازەمە كە لىزە نەبۇو، بەلام مولازەمە دىكەمى زۆر
لى بۇو. سەيرىش نەبۇو كە ھەر گوندىيە كان خۇيان تۇوشى گىچەملەن و چەرمەسەرىي بىكەن و
نەھىئەن بەجەسىتەمە. چۈنەمە بۆ لاي گوندىيە كان، لەوانە بۇو سەرى بە فەتمەرات بەدات. بەلام
ئارا و قاراشى نەبۇو. دەستىتكە گىرتىبوسى و بەرەو لاي گوندىيە كانى دەبرد. شىتانا بىرى ژەنە كەمى
كىردىبۇو. جار و بارە تەواو باوەرى دەكىد كە بۇوهتە وەلى و خودا نەمە ناردۇوە بۆ لاي خەلتكى،
كەوابۇو دەبۇوە وەلى و سینگى دەردەپەرەنان و بەخۇى دەنازى.

سەرنخى دابۇو و دەيدى كە لەو ساتانەدا خەلتكە كەش جۇزىيەكى دىكە لەگەللى دەجوولىتىنەمە.
دواى نەمە لە پې لەو حالەتى وەلىيابىيەتىيە دەھاتە دەرى و دەبۇوە گوندىيەكى ترسنۆك
رەوهەك و لاواز. ئىتەر گوندىيە كانىش بەو چاوه سەيريان دەكىد.

شەمەتىكىيان لە گەورە كەمى ناغا ھاتە دەرى و بەرەو نىيەرپاستى كىتلەگە لۆكەجارە كان وەپىتى
كەدەت. مەزرا بە مەزرا بە شۇين خەلتكى گوندە كەمى خۇىدا دەگەپا. سى رۆز لە سەر يەك گەپا.
لەو ماوەيەدا ھەر دوو ژەمە نان خوارد. زۇر لەر و لاواز بۇو. دوو جار رەق ھەلاتنى لە سەر
يەك، لەر و بنىتىسى كەدبۇو. جلوبەرگە كەمى كۆنە و دپاۋ بۇون. دەمۇۋاوى تىكىسپاۋ و زەرد بۇو
و روومەتە كانى قوبىبۇون. كافر بەزەبىي پىتىدا دەھات، پېر و زورھان بېبۇو. ھەر كەس يەكەم
جارى چاۋى پېتى كەوتىبايە، بېپاۋى نەدەكەرە نەمە تاشباش ئۆغلۇ بىن.

تاشباش ئۆغلۇ لە شەمە راپىدووھە، خۇى لە نىتو لىك و پۇي دارتىكدا شاردېتۇو و چاۋەپوان
بۇو... لە بىرسان گەددەي دەبىرزايدە و ھېتىنجى دەدا. نەيدەپىرا پې بىنیتە نىتو مەزرا كەمە. بىرى
دەكىدەوە و ھەلدەستا و دەچووھە تەمنىشتە مەزرا كەمە و ھەر لەمەي رادەوەستا. نەيدەتowanى پەمل
بېزىتىۋى. سەعاتىتكە، دووان، لەمەي وەك دارتىكى چەقىي بەبىي جولولە رادەوەستا و دەچووھە فىكەرەوە
و خەيال دەيىرەد. كە دەدى خۇى بە سەر پېتە راناكىرى، خۇى دەخزاندەوە نىتو پېنچەكە كان و لەمەي
نوقمى خەيالە كانى خۇى دەبۇوە.

ساتیک رووناکاییه کی له دلی ده گهرا و غیره تی و بدر خوی دهنا. به خوی ده گوت: "ئیستا که بچمهوه لایان، گوندی شوهندیان پی سهیر ده بی، زاریان گه زتیک داده بچرین، هر له حموت سالندیانوه همتا حفتا سالندیان همر همه مسو له خوشیان هاور ده کمن و دهورم ده گرن. دهست و پیتم ماج ده کمن، واه پیغه مبهر و رزگاریده ریک پیشوازیم لی ده کمن و بدمپرمهوه دیلن. نهوان که پیشیان وايه من مردووم، شوهندیان پی سهیر ده بی، نهیتلهوه. لموانهیه لبدر سه رسور مانیان همر قسمهیان پی نه کری و لە جینی خویان وشك بن. دوايی ورده ورده وه خو بیننهوه. همر به راستی ئە من وھلیم؟ لموانشه وھلی بم. نه گمر وھلی نهبوومایه، چون له نه شکهوتی سه رما بردوا واندا تووشی نهو شوانه ده بوم که له ویدا تاگری کرد بتووه؟ شوانه چیي ده گوت؟ ده یگوت: "له ژیاغدا نهوه يه کەم جارم ببو بچمه نهو نه شکهوتی و پیش همه مسو شتیک ناگریکم کردهوه. له نه کاو سهیرم کرد تۆف و بارنه کەم دامر کایمده و خوشی کردهوه. ولات سهیر نهوه بوبوه. ههوايیه کی به هارانه لیزه کەم داگرت. له پر سهیرم کرد نوریک هەستا و شوه کەم کەم ده رۆز. " ده یگوت: "کە هاتە ده ری، سهیر ده کەم نهوه تاشباشی مەزغان لە سەر بە فەرە کە کەوتوه. ئە پیاوی ناوا وھلی نییە؟ چما پیاوی ناوا دە بېستى؟ نهوانەر رەق ھەلدىن، وھلی نین. چما نە شکهوتی چل پیاچاکە نە مرە کە له لوتکە چيا بەرزە کان نییە؟ "

باشه ئە من کاریکی خراپم کردووه؟ چما له خودا ياخى بوم که نهو هە مسوو نە هامىتى و بىلايم بە سەر دى؟ دە مکەنە گالتە جاپ و قەشمەرى خویان. بە بى شوهى وھلی بم، وھلیان دە مېرىستن. شوهش جۆره عە زايىتكى خودايىه. لېم قۇوما و دەرىدەر بوم، بىسىتىم چىشت و دىسان رەق ھەلاتەوه، بە حاتى سەگ گىانى شىرىننم رزگار كرد، خەلک لە گەورې شىدا رايانتە گرتم و وە دەريان نام. ئىستا خۆ ناولىرم بچەمە نەزرا كەمە. گوندی کە ئاقلى بسون، ناموس و دين و ئىمانى دا. ئىستا خۆ ناولىرم بچەمە شەوي، چىي جىنپۇ ببۇ بە بىتت و قەشمەرىم پى بکەن و بلىن شوهتا نهو تاشباشە چىلمەنى خۆ لى كەربووينه وھلی، هىچ سەير نییە لېيان دەم و بىيان كۈزم. چۈنە سەرى خۆم ھەلگرم و لىنەدە بىرۇق؟ چار نییە. نىتە با گوندی چاوبىان پیتم نە كەوتەوه... نە گەر دىسان بچمهوه نهو گوندە و دىسان بکەرمەوه چىنگ مولازم، يان دە مېھنە شىتىخانە يان لە زىندا نام توند دە کمن. يە كىنک لەم دووانە. ئاي چەندەم غەربىيى دايىكى مەندا لان كەردووه... بەلام بىتت و قەشمەرىم پى بکەن و بلىن شەتىز و ختايە کى خۆت لى كەربووينه وھلی... تاشباش نۇغلو، وھلیي وھلېيە كان... نە گەر چاولە چاوانم بېن و پیتم پى بکەن و وە دووم بکەن و لېم بقولىتىن... نهو كاتە يان يە كىنکىيان لى دە كۈزم، يان خۆم.

نه من نه ده تواني و هلى بى و نه تپه ماشيش... به لام نوره کەم دى، دارى چاکىم دى هاتبۇ
سەربانى مالەكەم و لمۇي راوه ستابۇو و لە ئەنگوستەچاوه کەي شەويىدا، مالەكەمى نورباران
دەركەد...

چما هەر ھەموسى ئەوانەم بەو دوو چاوه خۆم نەدى؟ چما گوندى ھەر ھەموسىيان و نەنە
مرئمۇكىش نەياندى؟ كەستىكى وەلى نەبى، چما شەوانە مالەكەى نورباران دەكرى؟ نەوش ھەمۇ
شەوى... ئەوه عەزابى منه... وەلىيائىتى عەزابى منه. دىارە گۇناھىتكىم كردووھ كە خودا ئەو
ھەمۇوھ بەللايم بە سەر دېتىنى... سۈرك و رىسىۋاي ئەم دىنيا يە بۈوم. ئاخىر تۆخوا ئەوهش
وەلىيائىتىيە؟... وەلىيائىتى لە كۆي و ئەمن لە كۆي؟... خوايە گیان لە رىسىۋايە رىزگارم بىكە.
ئەمن وەليم، وەلى... با بېچم وەلىيائىتىيە كەم بە جوانى رابگەيىنم و لە سەرتەختى وەلىيائىتىم
پالى لى ئەدەمەمۇھ. بەلام بەو سەر و قەد و گىپالەمەمۇھ چىز دەبىي بېچمەمۇھ نىتو گوندى؟ بەو سەزۇ
گۈتلاكەمەمۇھ كەس نامناسىتەمۇھ، ھەر ھېچ كەس... ئەنەكەشم. ھېچ كەس نامناسىتەمۇھ.

پەشىمان بىزۆھ و نەچورە مەزراكە. بە دەم جەمجاندا بەرەو خوار دەكشا، نىسو سەعات،
سەعاتىتكە دەپۋىشت و رادەوەستايىھە. ئىتەر نەيدەتوانى بېروات. لمۇي، لە بەر تاواھ بەتىنە كە،
بەبىي جولۇھ رادەوەستا و ئەموجار دەگەرایمەمە بىز ئەوهى دىسان خۆى لە پىنچەكە كەيدا
بشارىتەمۇھ.

دەنگ دەنگ لە مەزراكەمە دەھات. لە ھەمۇوان پىر گۇتى لە دەنگى سەفر دەبۇو. پەشىمانى
بەرۈكى دەگرتەمۇھ. بەخۆى دەگوت: "ئەم لەر ھەلمىيە كەرمەن كە نەمگۇت بەو گۈندىسانە ئەم
سەگباھ لەتوبىت بىكەن." و ئاخىر ھەلەدەكتىشا. دەنگىتكى دىكەش دەھات. دەنگى زەلەجە بۇو كە
پەيتا پەيتا قىسى دەكەد. لە نىتو قىسەكانى ئەودا بەرەدەوام گۇتى لە ناوى "تاشباش" دەبۇو.
تاشباش جوان گۇتى لى ئەدەبۇو كە ئەوان دەتىن چى. گۆي ھەلەدەخىست و حەزى لى بۇو لە نىتو ئەم
دەنگاندا گۇتى لە دەنگى ئەنەكەي خۆى بى، كە زىزى بىر كەدبۇو، بەلام نەيدەبىيست. لە نەكار
شادىيەكى قولۇ بە دلىدا ھات. گۇتى لە دەنگى ئەنەكەي بېبۇو. دەنگىكى خەفتەبار و مانلىوو.

ھەستا. بە ھەشتاوا بەرەو مەزراكە رېيىشت. ھەللايەكى سەير لە مەزراكە ھەبۇو. ھاوار و گريان.
ھەواكەي گەرم بۇو. تاشباش ئۆغلى خەرىك بۇو دەپېشا. ھېچ ئارەقىمى نەدەكەد. گەدە
(مېيىدە)ي دېشا و دەپشايمەمە. دەستى بە زىگىيەمە گرت و نۇوشتايمەمە و لە تەنىيەت مەزراكە
ھەر وا بە نۇوشتايمەمە مايمەمە. گەرمما و تاواھ بەتىنە كە لە تاقەتدا نەبۇو. نەيدەتوانى بىزۇي.
گەرایمەمە و خۆى خزاندەمە نىتو پىنچەكە كە.

بایه کی به ته پوتزه و هه لیکرد، و هک بلیسمی ناگر وابوو. دوای نهوده، ندو همورانه له سمر تزروسومه دههاتن، همر نهونده یمک و دوو سمر چوکور اوایان داپوشی. به دوای نموده با یه کی سارد هه لیکرد و تپوتزی همستاند. دوای نهوده دنه کی درشت و قرسی باران کمته سه رزوی و به خزله که دا رۆچوو.

تاشباش نۆغلو هر لهوی بهینی جووله راوه ستا برو. دیسانیش له مهزراکمه دنه کی هاواري بیست و دنه ک و هه رایه کی زور همستا. دنه گمه له ناکاو کپ برو. بارانیتکی و هک لافار دهستی دایکر دبوو. ده شتە کمی چوکور له چاوترورو کانینکا برو به ده ریاچه. له ناسمان، پیره هه لۆییک، له نیتو باو بارانه به هیزه کمدا، هه ولی ده دا، بدلام هیچ له بیری نهوده دا نه برو له شوئینیک بنیشیتموه و نزقره بگری.

بارانه که تا کمی خوشی نهده کرده و ؟ تاشباش ناگای لی نه برو. چمنه لهوی ناوا بین جووله راوه ستا؟ بارانه که چمندی خایاند و کمی خوشی کرده و ؟ هیچ ناگاشی لی نه برو. ندو هر یمک شتى ده زانی. دهیزانی خه ریک بەره و لای مهزراکه ده چی.

ده ریشت و همتا گوتینگانی له قوره که رۆد چوو. جلویه رگه کمی به لمشیمه نووسابون و نیستاقی زهق و دهه کموتبورن. نیتسک و پرووسکیتکی که ده تگوت نه گهر دهستی بۆ بمری هه لدومه ری. چووه نیتو کرتکاره کانمه. بزه دههاتنی. تووشی همر کمس ده برو بزه کی دههاته سمر لیسوی و خوی و هک ناشنا نیشان ده دا و کمیش به هیندلی نهده گرت. چووه لای زهله جه و بمنابعه راوه ستا و بزه کی هاتنی و چاوه ری ما نهو بلی: "به خیز هاتیمه ووه". زهله جه به سمر سوره مانمه سمیرنکی کرد و بهینی نهوده قسمیه ک بکا، پشتی تی کرد. کویخا سەفر دیتی و همر نهونده و چاوی پیتی کمود، به خوبی زلزانی و رقوه به ده میمه پیتکمنی. ده تگوت له دلی خویدا ده لی: "سەھه تۆی تاشباشی و هلی؟" تاشباش نۆغلو چووه لای چمند کمی دیکەش و بزه سمر لیوی سارد بزو و برو به سەھنل. چاوی له زنە کمی ده گپزرا. زنە کمی لە سمری مهزراکمه برو و سمیری ده گرد. تاشباش چووه لای و لینی چووه پیشی. زنە هیچ نه بزرووت. تاشباش ویستی شیتکی پی بلی. قسه کانی له قورگی گیران. بیتەنگ برو. زنە کمی سمیری نهده گرد. کمی دیکەش سمیریان نهده گرد. تاشباش هاته سمر نهوده لمو مهزرا یه بپوات و شیت نه گمپیتیمه و سوئندیش بخوات پیتی نه نیتیمه گوندە کمشیان. بدلام نهیده توانی بپوات و مهزرا که جی بیتلی. پیتی خوش برو هاوار بکا: "همی کم و گەمژمینه، نه تاناسیمه و ؟ نه منم تاشباش. وهیی وهییه کام. هاتو و ممته لاتان. لە نەشكەوتی چل سواره هاتە ده ری و گەپامده. دیتم حالتان، حالی سەگە، خۆم گەیاندەوە لاتان." بدلام نهیتوانی.

تاریک داهات. له بدر ده مهر کهپریک ناگریکیان کردده و مدغدالی دوکهلاویان و همسر ناگره کان نا بز ترختنه لیتنانی.

ژنه کهی تاشباشیش له بدر کهپر کهی هدولی دهدا ناگریک بکاته و نهیده تواني. چیی دار و ئاوردوو بورو تمر بون. تاشباش نوغلو چلچیلو و دهسته چیله کهی له ژنه کهی و هرگرت و ئوهندی یمک و دوو ناگر کهی کردده. ژنه مهندله کهی و هسمر نا و ترختنه کهی لینا. سفریان له سمر خول و خاکه که راسخت. نانه کهش تمر ببورو. ترختنه داغه کهیان خوارد. تاشباش نوغلو بپریک هاتمه سمر خو. گوتی:

- ژنه که نه تناسیمه وه؟ نه منم مه مهد. زورم بـلا و نه گبه تی بـسمر هات، بهلام ناخرب زانیم نه من وهلیم. بـومهته وهلی.

ژنه کهی هم سهیریشی نه کرد. متهقیشی لمبه نههات. نوین و بانه کهش تمر ببورو. نیتو کهپر کهش تمر ببو. تاشباش قور و لیتمی نیتو کهپر کهی ده رایه ده ری هم تا گهیاندیمه سمر و شکایی. نه وجار گوتی:

- جیوبانه که تمره؟ نه گهر تمر نه بورو بیهینه و له سمر نه و شکایه رایخه. ژنه کهی له بن حسیره که بـتـانـیـیـه و دـزـشـهـ گـهـلـیـهـ کـیـ دـهـهـتـیـنـاـ. سـمـرـیـکـیـ بالـیـفـهـ کـهـ تـمـرـ بـبـوـ. جـیـوبـانـهـ کـهـیـ لـهـ سـمـرـ عـمـرـزـهـ وـشـکـهـ کـهـ رـاـخـسـتـ. تـاشـبـاـشـ نـوغـلـوـ روـوتـ بـبـوـهـ. لـهـ سـمـرـ دـزـشـهـ گـهـلـهـ کـهـ رـاـكـشـاـ وـ بـتـانـیـیـهـ کـهـیـ بـهـ سـمـرـ خـوـیـ کـیـشـاـ وـ دـهـمـوـهـستـ خـهـوـیـ لـیـ کـهـوتـ. ژـنـهـ کـهـیـ نـاـگـرـیـ کـهـیـ لـهـ دـارـیـکـ بـرـداـ وـ هـمـتـاـ کـوـزـایـهـ وـهـ هـمـرـ لـهـ دـهـمـوـجـاـوـهـ رـهـقـ تـهـقـ وـ بـارـیـکـ وـ بـنـیـسـ بـوـوـهـ کـهـیـ تـاشـبـاـشـ وـرـدـ بـوـوـهـ کـهـ رـدـیـنـیـ وـهـ دـرـکـهـ ژـوـشـکـیـ لـیـهـاتـبـوـوـ. لـوـوـتـیـ بـارـیـکـ بـبـوـوـهـ. مـلـیـشـیـ هـرـوـهـتـ. ژـنـهـ تـرـسـاـ. نـهـ دـهـمـوـجـاـوـانـهـ دـاغـیـ مـدـرـگـیـانـ پـیـوـهـ نـزاـوـهـ.

سـیـ منـدـالـهـ کـهـ، لـمـوـهـتـمـیـ باـوـکـیـانـ هـاـتـبـوـوـ، هـمـرـ سـیـکـیـانـ لـهـ قـوـزـنـیـکـ وـهـکـ سـیـحـرـ لـیـکـراـوانـ دـانـیـشـتـبـوـونـ وـ نـهـدـهـبـزـوـوـتـنـ وـ جـاـوـهـ سـهـرـسـوـوـرـمـاـوـهـ کـانـیـانـ کـهـ زـهـقـتـرـیـشـ بـبـوـوـهـ، لـهـ باـوـکـیـانـ نـهـدـهـتـرـوـوـکـانـدـ. تـاشـبـاـشـ هـمـرـ گـهـیـشـتـبـوـوـ، دـهـسـتـیـ بـهـ سـمـرـیـانـداـ هـیـنـابـوـوـ وـ هـمـرـ سـیـکـیـانـیـ لـهـ نـامـیـزـ گـرـتـبـوـوـ. منـدـالـ وـهـکـ سـیـحـرـ لـیـکـراـوانـ سـهـرـیـانـ کـرـدـبـوـوـ وـ نـهـبـزـوـوـتـبـوـونـ. دـوـایـ نـهـوـهـیـ باـوـکـیـانـ نـوـوتـ، نـهـوـانـیـشـ هـمـرـ چـوـنـیـ دـانـیـشـتـبـوـونـ، شـاـواـ خـهـوـیـانـ لـیـ کـرـدـ وـ بـهـ سـمـرـ یـهـکـتـرـیدـاـ کـهـوـتـنـ. دـایـکـیـانـ جـلـوـیـرـگـیـ لـهـ بـهـرـدـاـکـهـنـدنـ وـ لـهـ تـهـنـیـشـتـ باـوـکـیـانـهـوـ نـوـانـدـنـیـ.

زـورـ زـورـ مـانـدـوـ وـ سـمـرـ سـوـوـرـ مـاوـ بـوـوـ. لـمـوـهـیـکـ بـیـاوـیـکـیـ شـاـواـ لـمـرـ وـ لـاـواـزـ وـ نـیـوـهـزـینـدـلوـ خـوـیـ کـرـدـبـوـهـ تـاشـبـاـشـ وـ لـهـ سـمـرـ سـفـرـهـ لـهـ گـهـلـیـانـ دـانـیـشـتـبـوـوـ، تـیـینـیـ لـهـرـدـاـ نـهـهـیـشـتـبـوـوـ.

نمیده تواني ندو پیاوه دهربکا و بلی: "نه تۆ تاشباش نزغلۇنى و نەمنىش ژنى تۆ نىم و نەوانەنە مەندالى تۆ نىن." نمیده تواني بلی: "ناخ، تاشباش نزغلۇ لە كويى و تۆ لە كوي؟ تاشباشى سەرورە رمان نىستا لە چىای چل پیاوارجاكە كە، لە دەم ندو كانىيە فىتنەكانى دەندۈشە بۆغۇشە كان تا نەزىز هەستاون، لە شوئىتىك كە دەستى كەسى پى ناگا، لە نىتو چل پیاوه نەمرە كەدا دانىشىتۇرە. سوالىكەرى چىلىم، نە تۆ چى و تاشباش چى؟" نەيتىوابىبو بەو پیاوهى كە لە تاشباش دەچوو، بلی: "كە نانە كەت خوارد، هەستە و بېر، نە من بىتەۋەنەن، بچۇ لە شوئىتىكى دى بنوو." باشه بۆ زمانى نەگەپابۇو؟ بۈچى لە سەر جىپويانە كەدى خۆى نواندبوو؟ هەر لە بەر نەوهى زۆر لە مەممەد دەچوو؟ دەتكۈت سىۋىتىن لەتت كردون، بەلام ناخى تاشباشى مەزغان لە كوى و ندو مردەلۇ خەديە لە كوى؟..."

"داماواه زۆر ماندو بۇو... تاي نەو تەختىنى چىز بە تام چىزەر دەخوارد. وەك بنىادەمەتىكى چل شەو و رۆزان ھېچى نەخواردى. بەيانى كە رۆز بۇو، پىتى دەلىم، برا، نە من مىزدە كەم لىرە نىيە، بچۇ شوئىتىكى دىكە. نە تۆ لە تاشباشى مەزغان دەچى، بەلام ناتوانىم بىتلەم لە جىپويانى مەندا بىنۇرى. ناتوانىم. سەرورە كەمان غەزىدەم لى دەگرى. كىنچى چۈزۈنى نەمتى بۆ تاقىكىردنەوهى من، نەھىتىبىتە سەر شكلەن و بىچمى خۆى و نەيناردوو بۆ لام؟ سېمى كە رۆز بۇوە پىتى دەلىم هەستە برا. نە من ژىتىكەم كە مىزدە كەدى لە لاي نىيە. بچۇ مىوانى يەكتىكى دىكە بە.

ندو قەسانەنە لە دلىدا دووباتە دەكردەوە.

لە ھەستىتىكى ئالىز و قورس و ساماناك و پېر لە دوودلىدا نوقم بىبۇو. ھەتا بەيانى نوقمى خەيالى ناخوش و ورپىنە ترسناكەوە، بە سەر سەرى تاشباشەوە بە خەبىر مايمەوە و جىنگلى دا.

حدسدن:

- بایم له هەمموریان زیاتری دەپنییەوە. نېرەیان پى برد و چاویان دیتنیان نەبۇو. بۆیە چىيى واى نەمابۇو بىكۈژن. راوهستە با بۆخۇم گەورە بىم، لىتگەرى با گەورە بىم، نەو کات يەك بە يەك دەيانگرم و دەيانكۈژ، لىتگەرى با گەورە بىم جا دەبىنى. با گەورە بىم، جا پېيان دەلىم چۈن پىاو دەكۈژن.

ئۆمەخان گوتى:

- سەير كە حەمسەن، نۆككەش داغ قۇردوو مەكۈژە. هەممۇوان لە باپييان دا، بەلام نەو نا.
ھەر نەو لىتى نەدا.

حەمسەن سوور بۆۋە. لە تۈورەیان جىنگللى دەدا. چاوه كانى سوور ھەلگەرابۇن و گريان نەوكى گرتبوو. گوتى:

- نۆككەش ناكۈژم. با نەو زىندۇو بىن.
- زەلەجە بىكۈژە. قەپى به گوتى بايدا كەدبۇو و دەيگەست.

ئۆمەخان:

- ئەمنىش پىم وايە. لەواند شە ئەمنىش مشۇورىكى باشى لى بۇخۇم بۆ كوشتنە كەدى.
حەمسەن ئىزىنى دا و گوتى:

- ئەتۆش بىر بىكەرەوە. چەپلە به دەستىتك لى نادىزى.
جلويەرگە كانىيان وشك بېۋوە. نەو جلوىرگە چىلکن و قوراوى و خۇلاوېيەيان وشك ھەلاتبۇو.
لە قولكايى دەم رووبارەكە، لە ئەمنىشت پىنچەكە كان دانىشتىبۇون. بۆ ئەوهى خۇيان پىارتىن لەو

تەپۇ و مىشۇولانى كە دواى بارانە كە ھەمۇو لاتىان داگرتىبوو. رووبارى جەجان سۇرۇ و قوراۋ بۇو. تۈنكلە كاژىتكى لە تاوه كەدا جارىتكى سەرى وەدەر دەنا و جارىتكى نوقم دەبۈۋە. رووبارە كە بۇنى جۆرە گولىتكى تىشارىلى دەھات كە ھېيج خۇويان پىئە نەگرتىبوو. تەمینكى تار، خىست و گەرم، دەھرى گرتىبوون. تەمە سېيىھ خىستە كە بە سەر دەشتە كەوە نىشىتىبوو دەتگۇت نايەدى بېپەۋىتە وە. سرىيەھى ھېيج شىتىك نەدەھات. گەرما شىتدارە كە جار بە جار بە تىنتر دەبۇر و لە گەلن تەۋۇزمى گەرماكەدا زەۋىيە رېتك و تەپە كە ھالاوى لى ھەلەستا. ناسمان ساۋ بۇو و رەنگىتكى شىنى مەيلە و سېى و خۆلەمەتىشى ھەبۇو. چىاكانى تزرووس و چىا بەھەيىتە كەمى گاوارانىش كە لە دوورەوە بەحال دەبىناران، ھەر نەو رەنگەيان ھەبۇو. چىاكان و ناسمانە كەمش نۇقى ھەلەمەتكى خىست بۇون. تاوه بەتىنە كە چىتىر لە ئاڭر نەدەچىزوو و لەم دېۋەتەم و ھەلەمە كەوە بەحال دەبىنرا.

تۆمەخان سەرى بىردى بن گۆنېي حەسەن و لېپى پرسى:

- نەو پىياوهى دوتىنى هات ناسىت؟ ھەمۇوان ناسىييانە، بەلام وەپۇرى نادەن. دەترىن، چىما لە تاشباشى مەزغان ناچى؟ يانى وەك نەو كاتىدى رەتىنى درىيەت و سېى نەببۇو و قىشى كىمسك نەببۇو... و نەچۈرىبۇو رىزى چىل پىياوچا كە كەوە. نەو پىياوهى ھاتووه، تۆزىتكى شىتىھى نەو كاتى تاشباشى سەرورەمان دەدا. وا نىيە؟ دوايىش كە چۈرۈتە مالى تاشباشى مەزغان. دەلىن لە كەپەھى ژنە كەمى تاشباشى سەرورەماندا نۇوستووه. نەتىيەت؟ ھەمۇوان دەلىن، ئەم قور بە سەر ژنە كەمى تاشباشى سەرورەمان. كابرایەكى نەديي و نەناسى راگرتۇوه. تاشباشى سەرورەمان نەو كابرایەي بۆيە نارادووه تا ژنە كەى پى تاقى بىكاتمۇھ بىزانى ناخۇن ھەر چاوه رېتىتى يان نا. نەو كابرایەي هيتنادەتە سەر شىكل و يېچى خىرى و ناردووېتى. هيتنىدىكىش دەلىن، چىل پىياوچا كە كە لە كىن خۇيان رايانە گرتۇوه و وەريانە گرتۇوه و گوتىيانە شەتۆ ھەر بىنیادە كەن كەردووېيانى بە وەلى. نىتمە وەرتىنائىرەن و ئىتەر وەدهریان ناوه... نەویش لە خەفتان ناوا نەخۇش كەمتووه... خۇين مىزتسووه و ناواى لى ھاتووه. سەرۆزى چىل پىياوچا كە ئەمەندە بە دار لى داوه، ھەتا خۇين مىزتسووه. وىستۇويەتى بىكۈزى؛ بەلام نەيانھېشىتۇوه. مەممى دىك دەلىن: "خۇينى داناوه."

حەسەن خەيال بىردىبۇويە وە. لە تەكار قىسە كەى بە تۆمەخان بېرى و بە باوهەرە گوتى:

- نەو پىياوه ھەم تاشباشى سەرورەمانە و ھەمېش مامە تاشباشى خۆم. مامە تاشباش نۆغلۇوە كە خۆم. ئىتەگەيشتى؟ نەو لەۋى، لە ئىتۇ چىل پىياوچا كە كەشدا لە لۆكە رىينە وە ئازا بۇوه.... نەوانىش لە داخان لە مامە تاشباشىيان داوه. نەوېشىيان بە مەرەدەي بام بىردىبۇوه. كە

گهوره بوم، شوین و مهکانی نمو چل و هلیبه له مامه تاشباشم ده پرسم. ده چم و دارستانه کهیان ده سووتینم. جا له نیتو لیزه واره کهدا چزه چز ده سووتین. له مامه تاشباشی من ددهدن؟... نمو پیاوه تاشباشی سروره رمانه. هلیبه کانی دیکه نیزه بیان پی بردووه. دوی شهودی تاشباش هات و له خوی ههستاندم. گوتی: "نه منم، حمسن. لیتیان گپری با به کهیفی خوبان چیبیان پی خوش بیلین. نه من خۆم. برو به قسمی کەس مەکه. من، خۆم." هەتا بەیان نەنگرۇت، ھەمۇو سەربىدە کەی خۆی بۆ گیزامەوە. نمو کاتەی تەپکە و داومان بۆ ریشۇلە کان نابۇوه، يەکیتک له تەپکە کان سى ریشۇلە یەک جى پیتوه بیوو. باسى نمو رۆزەمان كرددەوە. ھەر لە بىرى مابۇو. نەو پیاوە نەگەر تاشباشی سەروره رمان نەبى، چۈن لمبىری دەبۇو پېتکەوە ریشۇلە مان گرتۇوە، ھا؟ چۈنى دەزانى؟ بۆزى دەلىم نۆمەخان، خۆز گوناھبار مەکە، نمو گوندیيانه ھەمەمۇيیان كافر بۇون، نەتىز خۆز گوناھبار مەکە. باشە؟...

نۆمەخان به پەلەپەل گوتى:

- ناكەم.

رۆزى هاتنەوەی تاشباش حمسن زۆری پی خۇش بۇو بچىتە لاي و دەستى ماج بکا و چىيى بەلا و نەھامەتىيى بە سەريان ھاتبۇو، ھەمۇو بۆ بگىزپىتىمە، بەلام نەيۈزۈبۇو بچىتە كەپرە كەييان. جا چونكە نەيتوانىبۇو، بە ئاواتەوە بۇو تاشباش بىتە لاي و هەتا كازىيە بەييانى چاوى لېتكەنابۇو و ھەر چاواه پىتى ببۇو و لە خەيالى نەودا ببۇو.

لە لاي سەرورووه، دەنگە دەنگىتكە هەستا. ھەستان و بەرەو شىيە كەي دەم روويارە كە راييان كرد. مندالە کان پىرە ھەلۈزىيە كيان گرتىبۇو و پەتىكىيان لە ملى كردىبۇو و بە هات و ھاوار نمو بالىنە زلەيانى بەولا و لادا دەكىشىا. بالە كانى ھەلۈزە كە شۇرۇبۇونەوە و لە عەرزى دەخشىكان. دندوكى بەسەر يەكدا دابۇو و ھەلتەمەپچىرا. سەرى ھىنەدەي سەرى مندالىتكە بۇو. چاوه درىشتە كانى تار و تەماوى بۇون، دەتكۆت چاوى رەش و خەفتەبارى ناسكىتكى نىۋەزىندۇوى دەمىمى مەرگىن. پىرە ھەلۈزە دەتكۆت دەگرىيى. مندالە کان كل و بالە كانىيان دەكىشىا و سوارى پىشى دەبۇون. پىرە ھەلۈزە كە ھېيج كام لەو سووكایەتىييانە نەدەبزۇوت و ھەر دەتكۆت ھېيج پىوهندىيە كىشىيان بەوهە نىيە و بەو پەپى گران و سەنگىنېيەوە لە نىتو قۇر و لىتە كەدا ھەر وا چاوه پوانى فېئنەوە و رۇيىشىن، يان مەردن بۇو. ھەلۈزە كە، وەك بەردىتكە بىچ جوولە و بىتەنگ بۇو... بىتەنگى و ھىمنىي ھەلۈزىيە كە تا نمو كاتە بۇو كە مندالىتكە شۇولىتكى لە چاوهى رۆكىرد. لەمۇ كاتەدا خۆى راپسکاند و بالە كانى لە چىنگىيان دەرتىنا و ملە درىيە كە كەي كىشىا و پەتە كەمى

پساند و به نیتو هدللای مندالله کاندا سی جاران بالی لیک دان، به لام ندیتوانی هدلفریتمه و به لادا هات و له سمر عمرزه که کهوت و مندان دیسان له دهوری کۆ بونمه و پهته کهيان خستمه ملی. هدلیاستاند و به راکیش راکیش به رو کمپره کانیان برد.

مهمنی دیک که چاوی له کمپره کهی تاشباش بپیبوو و خهیالی بر دبووی، له ناکاپ سهیری کرد و هدلۆکهی نهدی. کومتهوه بیر قسه کهی مام خملیل: "پرە هدلۆ لە سمر زهوي نامن." ترسه کهی مهمنی دیک زیاتر ببوو. زۆریش له مندالله کان ت سوره ببوو. چاوی به ناسانه کهدا گیترا. ناسانه چۆل و بی ههوره که، رەنگیتکی شینی تەماویی هببوو. جار به جار ت سوره تر دبوو. له ت سوره بیان دهست و پئى دەلەرزین. به رو مندالله کان غاری دا و به هەممو هیتى خۆیده هەرای کرد: "بەرى دەن... دەلىم بەرى دەن." مندان دەمودهست هدلۆکهیان بەردا و رایان کرد. هدلۆکه هەر لەوی لە قور و خۆلە کەدا، هەر وا سەرى بەسەر پیتە کانیدا شۇر ببۇوه و بالە کانى شۇر ببۇونده، لەوی بەجى ما. مهمنی دیک سەیرینکی ناسان و سەیرینکی هدلۆکه دەکرد. چىي سەیرى باکرور و باشۇر و رۆزھەلات و رۆزاواي ناسانه کەی دەکرد، ھیوابراوتر ببوو. له بەر دەمى، پىرەھەلۆئىھى کى گەورە تەر و قوراواي و پەپ و پۇ وریو، کەمتبۇو. چىي واي نەمابۇو له تەنیشت هدلۆکه دابنیشى و دەست بکا به گریان. مندالى لاسارى شەيتان و شەكەت و بىزۆز، بېرىك لە ولاتەوە راوه ستابۇون و چاوهپى بۇون بىزانچ لە هدلۆکه دەكا. كە سەرى بەر زىرداوه، تىنیتکى لە گیانى گەرایمە و تىشكى ھیوا و شادى گیانى تەنیيە و. له لاي ثان اوھرزاوه، هدلۆئىھى کى گەورە دەھات. مهمنی دیک هدلۆکه کەن خۆي لە بىر چۆۋە و هەتا هدلۆکه بە سەر ثان اوھرزادا تىندېپەرى و نەگەيشتە قەلائى "حەمیدە"، چاوی لىن نەترووکاند و ئەو جار به ناسوودەيى و خاترجمى بەرەو کمپره کان وەپى کەوت. ژنە کان پۇل پۇل لە بەر دەم کمپره کانیان تاگریان كەردىزۆ و خەریکى نان كەردن بۇون. بۇنى نان دەشتە تەماوییە کەی تەنیبۇو. نانى گەرم و خۆش.

مندان هەر نەوەندە دەتیان مەمى دیک لەوی دور كەوتەوە، خۆيان گەياندەوە هدلۆکە و دیسان به راکیش راکیش وەشۈتن خۆيان دايەوە.

مهمنی دیک بە "ناشقە كەچەل" ئى گوت:

"ئەرى كاك ناشق، تۆ بلى، تۆ بلى. ناخز دەكىرى دوو كەمس نەوەندە لىتك بچن وەڭ سېتىكى لەتت كەدبىئىن؟ لە دەنیايدا لە هەر بەنیادەمەتىك، جووتىك دروست كراوه. خواي گەزىه هىچ كات بەنیادەمەنیكى تاکى دروست نە كەدوو، بەلکو لە هەر كامە و جووتىكى خولقاندۇوە.

جوویتیکی و هک یه ک دروست ده کا. چونکه خودا خوی تاک و ته نیایه و که س لمو ناچی. بدلام ... ندو کابرایمی هاتووه بپیک له تاشباش ده چی... نه من دوینی سه روهر مانم دی. خویزگه نه توش دهندی. دهندی و هزارا گورانیت بز ده هونده و ده کوتنه سه ره زاری خدکی و ده بانگوتنمده. نه گهر سه روهر مان ده دی، ده تگوت ندو چلمنه له کوی و تاشباشی مه زمان له کوی... ده لین سه روهر مان یه کینکی هینناوته سه بیچم و شکلی خوی و ناردویه تی بشکم زنه کهی پی تاقی بکاتمه و ... نه تو بلی کاکه ناشق، نه تو بلی..."

ناشقه که چهل دهستی له سه سینگی خوی که به هوی پیریمه و بد قولدا چو بیو، دانا و گوتی:

- ندو قسمیه راستره. وه لیبه کان ده چنه شکل و قالبی جوز او جوزه و بز ندهوی بنیاده مه کان تاقی بکنه وه. ده بی خه لیک گوندی یالاک چاو و گوریان بکنه وه و لمو تاقی کردنده ویه، سه روهر زانه ده بیچن. تاشباشی سه روهر مان زور مان تاقی ده کاتمه وه. دوای ندهو پیت و بهره که تمان به سه ره ده بیزی. ده بی به زنه کهی پیشووی سه روهر مان - که نیت دیاره وه لیبه کان زیان نییه - بلین قورس و قایم خو راگری و خو ندا به دهست ندو کفسه وه که له سه روهر مان ده چی، نه گینا سه روهر مان مالویر اغان ده کا.

خوی به دهستمه نهدا و لمه میوانداریتییه که شی غافل نه بی. چونکه ناغامان نه وی هینناوته سه ره شیوه و شکلی خوی و هک میوانی ناردویه تییه ماله کهی.

مه می دیک که زانی ناشقه که چله لیش و هک ندو بیر ده کاتمه وه، دلی خوش بیو و گوتی:
- راست ده کهی. هر نیستنا ده چمه لای زنه کهی پیشووی سه روهر مان و همه مو ندو قسانه هی پی ده لین. نه ری هم ره به راستی نه کابرایه چی پی گوتورو؟ گوتورویه تی: "نه من تاشباش؟ من وه لیم؟" چی گوتورو؟

سدری هدلینا و سه بیری ناسانی کرد. هدلوكه پتر هدلکشاپو و لمه لووتکه چیاکه سه ره که تو بیو و خه ریک بیو بدره و لای نه دههات. ناسانه که ساو و ساما ل بیو و خوله میشیی ده نواند. گرمакه زور به تین بیو.

ساجی نانکردن هیننده قه لغایتیک ده بی. لمه سه سینکوچکه یه کی داده نین و ناگری لمه بن ده که نه وه. که سور بیو و هه ویره کهی لمه سه پنه یه که بز پان ده که نه وه و نه مدیو شه و دیوی ده کهن هه تا جوان ده بیزی. بلیسه ناگر لمه بن ساجی زنه نانکرده کانه وه سه ره ده بیو و زنه کانیش باسی نه پیاوه یان ده کرد که هاتبووه سه بیچم و شکلی تاشباش. پییان سه بیر بیو.

نمایانده زانی ج لهو پیاوه بکمن. دیاره نه و کابرایه له شیوه تاشباشدا به میوانی هاتبووه
مالی ژنه کهی خوی، زوریش له تاشباش نهده چوو.... بهلام توزیتکیش لهو ده چوو. رو خساری
هیچ ناسه واریکی نورانی بونی پیووه دیار نهبوو. رو خساریکی پر له چرج و لتوچ و رهش و وشك
و رهق و تمهق... ریک و هک ده موچاوی بور و خه مبار و پدرؤشی گوندیمهک. همر ده تکوت همزار
سال له بدر تاو ماوهتمووه.

زنه کان دهیانویست بزانن ناخو زنه که هی پیشتوی تاشباش له گهمل نه و پیاوه نووستووه یان نا. هیچیان لموبارهیدوه به یه کتری نه ده گوت، به لام همر همومویان بیریان لی ده کرده و. چما ده کری رووت و قووت پیکده و له بن کهپریکدا بسوین و پیکده و... نه گهر دهستیان تینکمل کردی، بلئی تاشباش له چیای چل وهلییه که، له نیو چل وهلییه ردین که سکه کدنا چ بکا؟

لهوانه شه و کابرایه هم تاشباش خوی بی. تاشباییکی ماندو و شه کدت و توقیبو،
تیمه‌لدر اوی دستی حوكمهت و ماندو و برسی، که ناوای به سمر هاتبی. له دلموه دهیانزانی نمو
کابرایه، تاشباش خویه‌تی. مه‌مه د تاشبашه خویه‌تی. هم کام له بدر خویمهوه وای بیر ده‌کرده‌وه
بدلام هموئی دهدا ریک بردا به پیچه‌وانه نمو شته بکا. له گمل نهوهشدا سه‌ریان لی شی‌وابو و
نه‌شیاندزانی چی بکن. لهوانه شه، لهوانه شه، ثو تاشبашه هم و هلی نه‌بوبی؛ ثو نورهش که
دهباریه سمر ماله‌که‌ی، هم قسمی پسوج و خورپایی بوروه. کی ثه نوره‌ی دیتبسو؟ چما خوی
نه‌یده گرت، بنیاده میکی گوناچباری و هک من چژن ده‌بیته و هلی؟ چما وه‌لیکه کان سمر ما دهیانبا و
رهق هه‌لذین؟ گوندی هم چی به مشکیاندا دههات، ده موده است بروایان بی ده‌کرد.

ژنه کان که ناوایان بیر ده کرده وه، کهوابو پیاوه کان که دوو رۆژ بسو بیتکار و بی بار که وتبونه وه، چونیان بیر لى ده کرده وه؟ شهوانیش ریلک وهک ژنه کان بیریان ده کرده وه. تمینا کوتیخا سدهفر جیاواز لهوان بیری ده کرده وه. ثهو زۆر دلی بەوه خوش بسو و دهیزانی ثهو کابرايە تاشباش خۆیەتی و ناوایا شەكت و داماو بە داغیتکی مەرگ بە نیوچاواندە گەپراوه وه. تاشباش نۆغلۇ کە هاتوه نیتو گوندیسە کان، هېیچ پىنى وانەبورو ناوای لە گەل بھۇولىتىمۇه. ثهو کە بپرواي بە وەلىيابىتىيە كەدى كردىبو، هاتبۇوه نیتو گوندیسە کان و چاوهرى بسو ثهوان ھەزار جار پتە لە جارى جاران بىپەرسەت و خۆى بە سەر پىلاۋە كانىدا بىدەن. لە داخى بەھىند نەگىتنى گەندىسى كان مەدبو.

سەھەر دەیزىنى دوايى ئەۋەچ دەقۇمومى. ھېنندى لە رووداوانە لە خۆوە و ھېنندىكىشىان بە فىتى ئەم دەقۇمان و بىرىكىشىان سەھەر خۆى رىتى دەخستن.

"تیستا له چنگی خۆم دای تاشباش نۆغلو. پادشاھی پادشاکان. وەلیی وەلییە کان تاشباشی و سەرورەمان، تیستا داییک و خوشکی خۆت و نەو وەلییا یەتیبیه شت دەگیم. جا دەبینی چۆن لە زارت دەپیم، لیم دەبیبیه وەلی و حەرامى دەکەی خەلک قسم لە گەل بکەن... ها؟ گوندی ناچار دەکەی تۆ بېدرست، ها؟ نەتۆز گیانت لى نەستاندەم، نەمنیش تۆ ناکوژم. بەلام چارەرەشت دەکەم. لە خۆمەت خراپتەر بە سەر دىنم. رىسواي عالەمەت دەکەم. ناخربیە کەمی وەك مەلبىکى بىرىندار كەوتىتە دەستم. هەر وەكى چۆن نەو "عملی" يە درىزىه كەوتە دەستم."

وەك پېشىلەيە کى نېچىرە کەمی خۆزى خواردبى، لىۋە کانى لىستمۇھە: "دیارە عومەر تا تیستا مەرىمۆكى كوشتووه. عومەری جوامىر و نازايى من، كۈرم عومەر. عومەری عومەرە كان. دەبىز زەماوەندىتىكتە بۆز رېتكى بىخەم ھەمۇييان سەريان سوور بىيىنى. پېتىم گوت عومەر سەرى مەرىمۆكىم بۆز بېرە، سەرەت نەو پېرەزىنە گلائو. تەرمە كەمی لە نىتۇر مالاچە كەمی "عملی" يە درىزى گەروااددا راکىتشە و دەرگاڭىدەش داخە با ڇەندەرەمە بىيەت لە دارى بەدەن. بەبىز نەوهى سەيرى فەرمىسىكى چاوى بکەن، بە پەتىبىوه بکەن. وەختىتىكى "عملی" يە درىزى لە سەيدارە دەدەن دەچەم سەيرى دەکەم. دەبىز تاشباش و ھەروەھا "عملی" يە درىزىش تى بگەن كە دوڑمىتايەتىي من يانى چى..."

دەبىز نەو سەگىبابانە بىزانن... نەو سەگى سەگىبابانە."

"دەنە کانى چىز كەردىنەوە: "سەگىبابانە. ناوا لە من دەكەن؟ ها؟"

پېتى حەيىف بۇو بېرىارى دابۇر تاشباش نەكۈژن.

مەندالەكان كە بە ھەللا و ھەنگەمە كى سەير، ھەلۆز نىيەزىنەدووه كەيان بە راکىش راکىش دەبرد، بە بەرداھەميدا تېپەرىن. ھەلۆز كە ھەولى دەدا بە شويىياندا غار بدا. دىار بۇو بە ھەمۇر تىن و ھېزىھە ھەولۇ دەدا نە كەمۆي و رايىنە كېشىن. سەر و زارى نوقىنى تارەقە و خوئىن بۇو. ھەمۇر گىانى قۇرۇل لىتىھ بۇو. مەندالەكان پەرەكانيان ھەللىكىشابۇو و پىتەھىان نەھىيەشتبۇو. ھىچ بالىندەيەك ھېننەھى ھەلۆز بىز پەر و پۇز لېقۇمما و دامام نىيە.

سەفەر لە ناخى دلەوه قاقا يە كى كېشىا.

"تاشباشى من، پادشاکەى من، ناغايى من، ناوات لى دەكەم، تىنگەيىشتى؟ تووشى

گۇنرەشى خۆت بۇوى؟... دایيك و خوشكت بىگىم... تىنگەيىشتى...."

مەندالەكان كە ھەتا نىتۇقە دىيان قوراواي بېبۇن، گەيشتنە كەناھە لە كەمی جەجان. يە كىنکىيان كە لە ھەمۇران گەورەتەر بۇو، ھەلۆز كە ھەلەلگەرت و فېرى دايە نىتۇر ناواھ خۆلەمەتىشى و قوراوايسە كەمی رووبارە كەمە. ناواھ كە ھەلۆز كە بىر. ساتىنە سەرى ھەلۆز كە چووه بن ناواھ كە و ھاتەوه سەرى.

سەفر کە لە دووره وە سەپىرى مندالىڭ كانى دەكىد. گوتى:

- بارەقەللا مندال. دەبى نەو ھەلتۈز گلاؤانە ناوايانلى بىكى.

حەسەن خەيال ھەلىيگەرسىوو: "دۇئى شەۋى بېبى ئەۋەھى چاولە سەر يەك دانىتىم، ھەتا بەياني
ھەر چاوهېرىي مامە تاشباشىم بۇوم. نە ھاتە لاي من و نە لاي بايىشم. سەپىرى ھېيج كۆي ناكا.
بىردىدا سەرى بەرداوەتەۋە. ھەر بە راستى نازانى بايىان شې در كردىۋە؟ چىما بايم براادەرى
ئەو نىيە؟ گوندى ليتى دەترىن و ليتى ناچنە پىشى. بەستەزمانە بەتەننى ماوەتەۋە. ئەو گوندىيە
فيتلەزانە خەرىيکن خۆيان دەخەلەتىتن. ھەمى درۆزنانە. دەلىتىن تاشباش ھاوشىيە كەمى خۆى
ناردووهتە لاي گوندىيەكان. ئەمن ئەمشە دەچمە لاي تاشباشى مەزغان، لاي مامە تاشباشى
خۆم، نىيەشەۋى كە ھەمۇوان خەوتىن، دەچم و ھەلىدەستىن. زۆرم بىر كردىو زۆر زۆر... چەندە
باش بۇ ھاتەۋە. ناخىر ۋەلىيائەتى چىيى لى ھەلەتەھەرى؟ ڇيان لە گەمل چەل پىياوچا كە كە ج
سوودىتكى بۆي ھەمە، ھەر ناواي باشتە...."

زوله بخا هر ده تگوت سیحری لی کراوه.
 نیده زانی مهمن دیک بل و ده کا. دلی که بیلی
 خم و نازاره. هر دی و مهمن دیکی پتر
 خوش ده وی. بهبی نه وهی مهمن دیک بزانی،
 نه و کون به کون و هشوین مهمن دیک
 ده که وی.

گه وال گه وال هموری سپیی په مهی به ناسانمه ده خوشین. له یه کتیک له گه مرمتین رززه کاندا،
 بارانی به غویم همواکه گرمتر کرد. گرمما، دهسته کمی چوکوراوای که سیبده کانی نوقمی تم
 و مژ بوو و هملتی لی ده لدستا، دهستمه و تیده پمپری. له گ له گه لوق دریزه کان لمو همزرآ پر له
 تم و مژ و هملتاویسانه دا ملیان ده کیشا و له خویرا بمو لاو لادا ده سورانوه. مارتیک رهش که
 جار و باره رهنگی پیسته کمی کمسک ده چزو، له بن پنچکه درپوه کی قوراوایدا خوی کیشا بوو و
 خونو چوچکه ده بردوه. توزیک دواتر له گ له کتیک به لاره لار ده گیشتی و به دندوکتیک هملیده گرت
 و هملدہ فری. گه واله هموره کان، گرم و تار و قورس و توزیکیش فینک، به ناسانه که دا ده خوشین و
 سیبده که بیان، ده شته پان و بمرینه کمی خال ده کرد. سوزی بایه ک چیه نمدههات. خوره تاو له
 ناساندا ده تگوت سینیبه کی خری زیویشی دره شاوهه.

له نیتو گه واله هموره سپییه لوزکه بیه کاندا، هد لوزیه کی گه وره بالله کانی کرد بونمه وه.
 هموره کان به بردہ میدا تیده پرین. سیبده درشت و رهش کهی که و تبووه سهر زهی، له سمر
 چل و لاسکه گه نه کان و نده جو ولا. ماوه یهک له بن هموره سپی و نورانیه که دا برهو باشور
 ده پری و تاویک دواتر رتی ده گوری و برهو ده ریای سپی بای ده دایه و ده گرایه و له سمر
 ناناهه ریزا بدهو باشور بالله کانی ته او لیک ده کرده و به هیوری به ناسانه که دا ده خوشی.
 جاری وابوو بازنی گوره دروست ده کرد و بدهو سمر هملده کشا و له پشت هموره کانمه له

چاوان ون دهبوو و چهند سات دواتر دیسان دهرده کموده و به سوره سوره ملى له هدلکشانى دهنايده. رووناكى و سپياييه زولالله كمه همهوره كان له شيناييه تمز و تازه و بيتگرده كمه ناساندا ددره و شانده. هه لۆكە له شيناييه ناسانه كهدا به سوره سوره وبسيارى هاته خوارى و بەرەو لۆكە جارە كه رویشت و لە سەر ئەدۇي بېتچولە لە نېڭەرى گرت.
گرماكە تالل تالل بېبۇ. له گەرمابەتىنە كهدا، دەتكوت بە مليئنان داو و پۇ لە نېتوان زەۋى و ناساندا كېشراون. ئەرە هەرمەتى گەرمایە.

كېتكارە كان له تەنىشت يەكتەرە رېزيان بەستووه. رېزىتكى درىتى، لەوانىيە بگاتە نىزك بە سى سەت مەتر. چوار رېزى سى سەت مەترى لە مەزراكەدا دەپىزى. هەر ھەممۇ خۆلائىن و دەلىلى لە خۆلەمېشەتەلکىشانوون. وىتەچى لە بەر نەمو تاوه قورسەدا بچۈچۈتكەن جولەليان نەمە. لە رېزىتكىاندا، لە تزىك روپىارە كەمە، تاشباش ئۆغلى و مەممى دىك و گۈملەكىسىز ئۆغلى و زەلەجە، خەرىكى كاركىردن. كېتكارە كان ماندوون بېرىستانلى بپاواه و بە داهىزراويمۇوە لە سەر زەۋىيە وشك و قەلشت قەلشتەكە، قۆزاخە لۆكە باران لېتراوە كەمە سەر عەزى خىر دەكەنمۇوە. لە پېشىدا قۆزاخە كان دەتە كېتن و خۆلە و قورە كەميانلى دەكەنمۇوە و دوايىش دەيىنە نېتىقەرتالە كانىيامۇوە. دوا نىيەرەزىيە و پياوه كانى ئاغا، لە پېشىمە يان چاريان بەسىرىيەنەمۇوە. بىت و قۆزاخەمەك بەر بېتتەوە يان بەچى بېتىنى، دەپەكەنە قيامەت. چىيى بە زارياندا دى نايگىرەنەمۇوە. لە پېشىمە گۈنلىيە جلويمەرگ درا و كۆنە و خۆلائى و نارەقاويسە كەمە، كۆمەلتىك پياوى پېتلاو سپىي جلويمەرگ ئۆتۈر كراوي كلاۋى حەسىرى لە سەر و چەتىرى رەش بە دەستتەوە، هەر كامەميان وەك فەرماندەيدىك و بەم جۆرەش لە خۆ بالى... بە بىتزارى و تورپەسىمە سەپىرى ئەم بىنادەمانەش دەكەن كە ناوا بە داما مەسىمە لۆكە دەپەنەمۇوە. هەر كەمس قۆزاخەمەكى لە قور چەقىيىلى بەچى بېتىنى، شەقىتكى توند دەخوا.

لاسکە لۆكە كان دواي بارانە كە هەلسەونىيان هيتنادەتەوە و گولىيان كەردەتەوە. گولە زەرد و سورە و سپىي و مۇزە كان بە سەر لاسکە بە مرزە كانى لۆكە كانىمۇو كە دەگەنە سەر نېتوكى بىنادەم، پېشكۈوتۈن. مەزراكە نوقمى گولە.

ئەگەر كريچكارە كان نەمو جولە لە سەرخۇزىيان نەبىي، لە گەل كۆزگا خۆلى دەم خەرەندىتكە فەرقىيان نابىي.

گۆملىكىسىز ئۆغلى چەلە لۆكە كەپىش خۇزى نىشانى "عەبدىيە خوار" دا و گوتى:
- بېۋانە، بىزانە خودا ج بەرە كەتىتكى بەو چەلە داوه.

چلىكى گەلا كەسلىك بۇو. لقە درىيە كانى لە بەر قورسايى ئەم قۆزاخانەي باران نەمەتۋانىبۇو بە عەرزىيان وەرىكا، داھاتبۇوە و قۆزاخە سەمۇزە خەت سورە كانى، تازە زاريان كەردىبۇوە و

خه‌ریک بیون پیشکوین... و گوله درشت و زرددهان، زهرده رون و زوالله‌کان که ده‌تگوت تیشکینکی نادیار له په‌لکه کانیانی داوه.

- لاسکه لزکه، بُو دووه‌مین جار بدر ده گرنووه. ناوچیک له دواوهت بدوهه. نه لوچک و چلانه‌ی رنیوماننه‌تموه، خمریکن دیسان گول ده گرنووه. نیمه ثممسان همتا زستانی لیترهین. دیاره سی جار بدر دیننه‌موه. نهوده بدره‌که‌تی خودایه. نه من لوره‌تی دیمه چوکووراوا، تا نیستا مه‌زای ناوم نه‌دیبوو. نه‌گدر نه‌و بارانه نه‌دباری... همر به راستی با لزکه قوراوه‌یه کان تیکه‌لی نه‌ویتر نه‌کمین. له‌وانه‌یه ناغا بدو بیانووه‌ی که لزکه‌ی قوراوه‌ی قورست ده‌بی، پاره‌مان لی بشکینی.

"عبدالیه خوار و خیچ" گوتی:

- نه من ناغام دیت. پیاویکی باشه. ده‌موچاویکی نورانی همه‌یده. پیشی گوتم قوراوه‌یه که‌مشی وه ک خاوینه‌که‌ی همر به بیست قرۆش... هه‌موروی یه‌کینکه. گوتی بُو پیت وايه نه‌گدر همه‌ژده قرۆش بدەم بُو کیلزیک لزکه‌ی قوراوه‌ی، پیشی ده‌لله‌مند ده‌بم؟ ها ده‌لله‌مند ده‌بم؟ بیشی و نه‌لیشی ناغاکه‌مان پیاویکی باشه.

گۆملکسیز نۆغلۇ گوتی:

- هه‌ی درۆزنانی... ناخر شەتۆ ناغات له کوئی دی؟ بُوچی درۆیان ده‌کمی مال کاول. شەتۆ له‌وه‌تی پیتمن ناوه‌ته نه‌و مه‌زایمه‌وه، قەننە‌کیشیکیش له من دوور نه‌که‌توویه‌تله‌وه. خۆ ناگاش نه‌هاتووه‌ته نیزه. دهی باشه نه‌ی نه‌و قساندت له کوئی بیستووه؟

عبدالی گوتی:

- نه من به راستمە، پیاویکی مه‌زایه‌کی ناوا باشی هه‌بی، نه‌گدر له سر بیست قرۆش ساغ بوبیتله‌وه، دیاره بیست قرۆشە که ده‌دا. نه‌وجار چما باران خەتاي نیمه بورو؟ چما نیمه لزکه‌کەمان به له قور و خۆل و هردا؟ نه‌وەتا سەیر بکە چۆنی خاوینه‌کەمەوه.... دهی سەیر بکە...

"علی" یه دریز له کەپرە‌کمیدا نووستبورو. هەلا هەلایان کردبورو و نەیدەتوانی بىزۇي. کە پشۇوي دەکىشى، ھەمۇ گىانى ڙانى دەکرد. ماندوو و شەكەت بورو... نۆمەخان بەسىر سەرىيەوه دائىشتبورو. ھەر تىنۇوي دەبورو ناوى به دەمەوه دەکرد و مىش و مەگەزە زل زلە‌کانى پاش بارانى له ده‌موچاوه دەر دەکرد. دەستە‌کانى عملى، لەگەل نەوهدا کە ڙانىان دەکرد، دىسان ھەر لە‌کار نه‌کە‌تېبۈن. لزکه‌ی نه‌و قۆزاخانە‌دەر دەکىشى كە نەلىف كۆئى كردبۇنۇوه و

هیتابوی له پیشی روی کردبوو. هر جاریکی لۆکەی دەردەکیشا، لە بەر نازار جینگلی دەدا، بەلام دیسانیش هەر راندەوەستا.

ئۆمەخان پىم وايە بۆ دەيمىن جاري بۇ دېگوت:

- تاشباشى سەروھەمان ھاتۇۋەتموھ.

بەلام عەلى گۈنى نەددەدای.

- وەلپەكەمان تواوهتەوە. هەر نەماوه. نەخۇشە. ئىستا ئەوە لە تەنیشت ژنەکەيموھ لۆكە دەپنیتەوە. ھىچ كەس تەنانەت ژنەكەشى بەھىنەدى وەرناكى. دەلىن تاشباشى مەزن، پىاپىتكى ھيتاوهەتە سەر شەكل و شىتوھى خۇى و ناردۇويەتە ئېرە بۆ نەوهى ھەم گوندى و ھەميش ژنەكە پى تاقى بىكاھەوە.

كە ئۆمەخان باسى تاشباشى دەكەد، عەلى بىزەي دەھاتى بەلام ئۆمەخان نەيدەدى.

تاشباش لە نىوان زەلەجە و ژنەكەيدا لۆكەي دەپنېيەوە. جاري وابۇو وا نوقمى بىر و خەيال دەبۇو، دەستەكانى لە جوولە دەكەوتىن و وەك بەردىك و شەك دەبۇو. لە پۇر خەز دەھاتەوە و بە خىرايى لۆكەي لە عەرزى ھەللىدەگەرەتەوە و فۇرى لى دەكەد و دوايىش لە دەستى خۇيدا لە بىرى دەچووهو و ھەر وا لە جىئى خۇى دەحەپەسا.

سەرسوور مانەكەي يەكە ماجارى گوندىيەكان لە دېتنى تاشباش رەھىبۈۋە. ئىستا ھەمروان لە بنەو سەيريان دەكەد. چاويان بەسەر ھەممو جوولە و ھەلسۆكەوتىكىيەوە بۇو و ھەر جوولەيە بە شىيەيەك لىنکىيان دەدایەوە.

لەو نىۋەدا كۆيىخا سەفر ھاتە لاي گوندىيەكان. جلوھەرگىتكى جوان و خاۋىتى لەبەر كەردىبوو. سېنلە رەشەكانى بادابۇو و وېرىقى خەستىبورۇن. چەكمە بېياغىكراوهە كانى و پاتنۇلىكى رەشى لە پى كەردىبوو و چاڭەتىكى نەستورى لە قوماشى ئىنگلىزى كە لە قاچاڭچىيە كانى كېپىبو، لە بەردا بۇو. كەراسەكەي خەت خەتى و بېنباغانەكەي سورۇ بۇو. جانتاي راوهەكەي بە دەستى چەپىيەوە و تەنەنگەكەشى لە شانى كەردىبوو. نارەقەي كەردىبوو. ھات و لە بەر دەم گوندىيەكان راوهەستا. لاقەكانى لىنىڭ رەواندەوە و دەستى راستەي لە كەلەكەي نا و بە دەستى چەپەي جىڭەرەكەي بۆ لېسى بىر دەنەنگەكەشى لى دا و دووكەلەكەي بە بادا كەد. ماوهەيەك ھەر و بەرانبەرى گوندىيەكان راوهەستا. ئەموجار ورده ورده بەرەو تاشباش ئۆغلى وەرى كەوت و لە بەرانبەرى رالوھەستا و بە دەنگىتكى وەك ھەورەتىشقاھ و بە لەبزىتكى گالىنچا راھە و تۆلە ئەستىنەنەوە گۈنى:

- بە خىر ھاتىيەوە، خىر و بەرەكەتت لەگەل خۆت ھيتا، تاشباشى مەزن...

لهبز و دهنگه که کی نیشانه تزله نهستانده و یه کی سامناکی پیوه بزو، کاری له سر ناخی تاشباش کرد.

- یانی، دیسان هاتیمه و نیومان مه مدد نه فنه؟ دیسان ده تویی بلینی ولی و پیاوچاکی؟ پیکنه و له سر قسه که رؤیشت:

- له دوای تزووه، گوندی هم تا نیستا یمک قسمیان له گمل من نه کردووه. تمنانه ت ژن و مندانه کشم. خرابیمک له گمل کردووم تاشباشی مه زن. بیستو مه مولازم زوری تیه لداوی. حمو توویمک له سر یمک به پازده ژمندرمه لیبان داوی. بیستم شهش مانگ خوتن میزترووی. دوای نهوه له تمویله بیان کردووی و دوای نهونیش بردوویانی بز شیتخته. باشه چزن لموی رات کرد و هاتیمه و پیت وايه ژمندرمه کان لیزه ناتیززنهوه و کل پیچهت له دستی ناکمن؟ نهوش پمر جزو و کراماتی تزو. هدر ده قهت من دههاتی. سمير که بزانه گوندیه کان همر سیریتکیشت ده کمن؟ تمنانه ت ژنه کمشت پشتی تی کردي و له سرت و هجواب نههات. هدر یمک نغمیریش نههات بلئی کمرت به چمند. چما پیشتر هه مورو نهو شتانه بی نه گوتبووی؟ چما له یمک به یه کی نهوبلا و نه گبعتیانه ناگادارم نه کردوویمه؟ نیستاش نه گهر هستی و بانگ بیتلی و بلئی کویخا سفر پیاویکی چاکه و نه من خراپ ناسیبوو، پیت وايه به قسمت ده کمن؟ نه گهر نه مریان بی بکهی و بلئی بچن کویخا سفر بکوژن، پیت وايه چ ده کمن؟ همر میشیتکیشیان لی میوان نابی. نیت سرده می ناغایه تی و مه زنایه تی تزو بسمر چووه. ده زانی چیت پی ده لین؟ ده لین نه گهر پیشان ده هستی تاشباشه. ده لین، تاشباشی مه زن له چیای چل سواره غمیبیه. دهی نیستا نه گهر پیشان ده هستی و باش ایان ده کهی، کاریک بکه بروات بی بکمن که تزو همر مه مدد تاشباشه کهی جارانی. دهی باشه... خوش بی، ناوات به سمره و ناجی. له چاوی منیشی مه بینه.

هر هه مورو راوه ستابوون و چاوینکیان له کویخا سفر و چاوینکشیان له تاشباش بزو که له سر جیتی خوی و شک بیوو و گوتی دابووه قسه کانی سفر.

سفر به هدنگاوی بدرز و خیترا بدره که ناری رووباره که و هری که دوت.

مه می دیک که دهیویست هه موروان گوتیان له قسه کانی بی، به ده نگنیکی بدرز گوتی:

- خه ریکن کلاومان له سر ده نین. نه من همر دوینی، ناغاکه مانم دی. هیچ له و پیاوی نیستی نه ده چووه. به خوای نه و ماسته بی مورو نییه.

گوندی ناوریان دایمه و به ترسه و سهیرینکی تاشباشیان کرد. همز هه مورویان گوتیان له قسه کانی کویخا و مه می دیک بیوو.

"عبدیله خوار" قسمی پی‌پری و چوو له پیش تاشباشهوه راوه‌ستا و بمسریدا گوراندی:
- هزی کابرا ریوهله، که خوت لی کردوبینه ته تاشباش، هیچ کوتیت له تاشباش ناجی. نهود دامنا تاشباشیش بوروی، ج دهی؟ نه گمراه نه توهله و پیاوچاکی، دهی همر لیره وک دار و بدر و شکم بکه، نیفلیجم بکه. دهی بکوژه، دهی خیزابه دهی.
پیتی چقاندبوو که نه گمراه له دهست دی بکوژه و لدو دهمهش دا له دلی خزیدا لهوه دهترسا که ده میتکی دی ده مری. ره‌نگی به رووهوه نه ماپوو و دله‌رزی. هوشی به خزیه و نه ماپوو:
- نه توی چلمن پیاوچاکی؟ وهلیه کان چما ده‌هیلن له بمر چاوی نهود هه‌مووه خلکه جنیویان بدنه‌نی و سووکایده‌تییان پی بکمن؟ دهی بکوژه دهی. زمانم له زارمدا وشك بکه. دهی، دهی، زووبه دهی ...

به داهیزراویمهوه قاقایه‌کی کیشا و له سه‌ری رویشت:
- نه تو کاری وات له دهست نایه براله. نه تو تمانهت بنیاده‌میتکی وک منیشت پی ناکوژری. نهی کوانین که راما ته کانت?
همه گوتی و رستی ... سات به ساتیش چاوه‌پوان بورو بکوئی و بمری، یان زاری خوار بسی و یان دهست و پیتی نیفلیج بی. له ترسان شیت ببورو، نه گینا یه کسر تاشباشی هان دهدا. بدلام هیچ شتیک نده‌قدوما. شه‌لآلی ناره‌قه ببورو، له ترسان دهنگی ده‌رنده‌هات. گمرايه‌وه و تفینکی روزکرد و به غاردان و هشوین سه‌فر کدوم. سه‌فر له ده چه‌مه که چاوه‌پری بورو. سه‌فر گوتی:
- نهی باره‌قمللا عبدی ناغا. هانی نهودهش پاکته جگه‌ریهک یاخوا نوشت بی. بیکیشه و کدیفی بکه.

"عبدیله خوار" له سه‌ر ته‌پولکینکی بچووک دانیشت. هانکه هانکی بورو. هه‌مووه گیانی دله‌رزی. جگه‌ریهکی له پاکته که ده‌ره‌تینا و دایک‌گرساند و مژی لی دا.
سه‌فر گوتی:

- زور ترساوی لهوهی نه کا نهود کابرايه وهله و پیاوچاک ده‌ریچی.
له مهزراکده دهنگی گۆملکسیز ده‌هات که ده‌یگوت:
- کاریکی خراپیان کرد. نه گمراه نهو پیاوه تاشباش نوغلتو بسی، نهوده هدم نهوان قورپیان و هسدر بورو و هدم ثیمه‌ش که راوه‌ستاین و سدیرمان کردن. نه گمراه تاشباشی مه‌زیش پیاویکی هاوشیوه‌ی خزی ناردبی بز تاقیکردن‌هه‌مان، نهوده همر زور خراپت. نه گمراه هیچ کام له‌واندش

نهبی، خۆ نمو کابرایه پیاویتکی لیقەوماوه و پهنای بۆ ئىتمە هىتناوه، بۆیە ناواش هەر قورمان
بە سەر. باشە بنىادەم چۆن دەتوانى ناوا لە پیاویتکی غەریب بکات کە ھانای بۆ ھىتناوه ھا؟
دەی بلىن چۆن دېبى نمو دەردەی بدرىتى؟

ھات و لە بەرانبەر تاشباش كەوتە سەر چۆك:

- بىرالە، ھەر كەس ھەدى بىبە. جا تاشباشى مەزغانى، يان ھاوشىۋەكەي، يان غەریب و
بىتكەسىتک، ليتىمان خۆش بە، لەو ھەلسوكەمۇتى لەگەل تز كرا.

تاشباش نۆغلۇ بە نىشانە سۈپاس، سەيرىتکى كىدە. چاۋەكانى نوقمى فرمىتىك بۇون.

گۆملەكسىز ھەستا و باسکە كانى لىتىك كەردنەوە، بەرەو گۇندىيە كان چۈر و گازى كەد:

- سەيرى كەن. بىرلان. نە دامماوه نەوە دەگرى. حەقىتى بىگرى. نەگەر نەوەندەيان قىسى
سووک و چىروك بە نىتەش گۇتبايە، دەگرىيان. خودا بىكا، نەو پىاوه وەلى بىي، جا نەو دەم ھەم
سەفەر و ھەم نىتەش دەيىنچىتان بە سەر دى.

سەيرى ئاسخانى كەد. ھەوريتکى رەش لە سەر چىاي تۆزۈرسەرە دەھاتە پىتش. شىنىيەكى
فيتنىك ھەلتى كەد و تۆزۈتكە دواتر كەمەتەوە.

- سەيرى كەن، جوان سەيرى كەن. ئىستا دەزانن قىسى سارد و سووک و جىنيدان بە يەكتىكى
بىي كەس و غەریب يانى چى. باران خەرىكە دايىدەك. لىنگەپى با بارانە لافاۋەكەي چوڭۇردا
بىبارى، جا نەو دەم بىزامن چۆن لۆكە دەرنىمەوە. جا دەتائىنېم چىتان بە سەر دى. دەي بېرۇن، دىسان
چىتان بە مىشىكىدا دى؛ بەو غەریب و بىي نەمنايدى بلىن...

لە دلى خۈيدا دەيگۈت، كارى چاڭم كەد. تاشباش نۆغلۇ، منى زۆر خۆش دەويىست، ئىستا
لە جارانىشى خۆشتەر دەۋىت. دواي نەوە ج بچىتە چىاي چىل سوارەي غەمبىي و ج لىزە بىتىتەوە،
ئەمن پارووم لە رۆزى دايە.

ئەو خەيالە پتىرى ھەڙاند و لەسەرى رۆيىت:

- نەنگۇ بەشىر نىن. نەگەر نەنگۇ ئىنسان بوايدىن، ئاراتان لە وەلى و نەو كەسانە نەدەكەد كە
پەنایان بۆ ئىتەھىتاوه. چما نابىين نەو لىقەوماوه وەزۇعى چۆنە؟ ھەر دەلتىي چىل شەم و رۆزان نانى
نەخواردۇوە. دەلتىي حەوت سالان نەخۆش بۇوە. نەنگۇ قەت تازا و رىزگار نابىن. لە بىر نەمۇھى
بەزەستان نىيە. ئىستا نەگەر نەو پىاوه تاشباش بىي، ج دەكەن؟ بەخواي بەردىغانلى دەبارى. دەزانن
بۆچى پىيى دەلىن تاشباش (سەر بەرد)؟ چونكە بەر دەبارىتى بە سەر زالىم و سپلە و نەو كەسانەدا
كە ناھەقى لە خەلکى دەكەن. نەك ھەر خۆى، بىلکو باو و باپىرە كائىشى وەلى بۇون.

جاریتکی دیش کپنوشی بتو تاشباش بردوه و گوتی:

- براله، برای نازیز، له من و مال و مندالم خوش به. سزامان مده. همر کمیتکی کمیفی خوته.
به قهلاقه تیکی گریاو و داماوانده، به لاره لار هستا و ناماشه بتو لووتکه چیاکانی
باکوره کرد:

- سهیر کدن، پروانن، وا دی. بارانیک دایده کا، که نه گدر بیت و همر یمک ریزنهش بی،
حه و تووه که کارمان ده کا. نه و هخته همر هه مهوتان تیندا ده چن. جا نیستا برون و همر قسمی
سارد و سوک بدو کابرا داماوه بلین که پهنای بتو هینتاون.

ناشنه که چله دهسته گوره کانی له عمره زه که کوتا و نوزایده. ردینه تمنکه کهی خوازوی
بوو. دهنگی به حال دههاته دری:

- بارانه که وا دی و نزیک ده بیته وه. بارانیکی دیکه بباری، تیندا ده چین. دهی ههستن، به
هر هه مهومان نزای باران نهبارینی بکدین. دهی ههستن. به هه مهو تینی خویده گوراندی:

- بدره ده دم جهیان برقن. همر کمسه و بدردیک و گلتمتکیک هه لکری. نه تو له پیشهوه بزر
گوملکسیز. نه تو ش دهی ههسته هاوشیوه و هلییه که.

گوملکسیز داهاته و بدره و گلتمتکیکی هه لکرت و رووی کرده ناشنه که چله و گوتی:
- بدرده کان زور بچووکن و گلتمتکه کانیش ده موده است ورد ده بن.

ناشنه که چلن گوتی:

- دهی باشه، کهوابو برقن همر کامه و قوزاخیه کی پشکووتون لی کهنه وه. گوره بی.
گوندیه کانی یه کدم ریز، همر کمسه و قوزاخیه کی درشتیان لی کرده و هبری کموتن. سی
ریزه کهی دیکهش وايان کرد. گوملکسیز نوغلو و تاشباش له تمنیشت یه کتریمهوه ده پریشت. تاشباش
لاقه کانی تینک ده هالان و لیانک هه لدهنگوون. به ممو بمند بوو. گمیشتنه دم چه ممه که. تاشباش له
سمر پیشان خزی بی نه گیرا و بخلاف اهات. گوندیه کان له ده چده که ریزیکی دورو دریشان بست.
بینده نگ بون و هیچیان نه ده گوت. همر کمسه و قوزاخیه کی پی بوو. جهیان به رنگه سوره
تۆخه کهیمه و مهند و هیمن به بدرده میاندا ده پریشت. هەلچوونه کهی نیشتبوده. کۆگای تویکلی دار
کاژ و شوولک و پوش و پهلاش و کا و تهلاش دار، له سمر لمی کهناه که به جی مابون.

ناشنه که چلن سهیری باکوره و لای چیاکانی کرد. ههوریکی رهش له لووتکه چیاکانه وه
هه لده قولی و دههات. له باکوره وه، نیوهی ناسخانی چوکور اوای داپشیبیو و سات به سات
گهوره تر ده بؤوه و برسکه پهیتا پهیتا نمو گهواره هموره رهشمی ده پری.

ناشقه کەچەل گوئى:

- بارانىتىك دەبارى، هەتا نىستاش چوکۇرداوا بەخۇوهى نەدىبىي. باران، ئەمۇيش ج بارانىتىك. خوايە خۆت فريامان كەوە. جا نىستا كېنىش بەرن دەي. بەرەو نەو ھەمورەي وادى و نزىك دەبىتەوه، وەرسۇورپىن و دەستە كاتتان بەرەو ئاسمانى ھەلبىن و چىي دووعاى دەيزانن بىخۇپىن و بىپارپىنده. نەواندش كە دووعا نازانن، بلىن خوايە گيان پېتشى نەو بارانە بىگە و نەو ھەمورەش بىگىرەوە پشت چيا كان.

ناشقه کەچەل خۆيىشى رووى كىرده باكۇر و دەستە كانى ھەلبىي و چارى بەو ھەمورە بېرى كە بەردەوام ھەلدەستا و گەورە دەبىزۇ و بە دەنگىتكى كې دەستى بە دووعا و پارانەوە كرد. ناشقه کەچەل دووعا كانىشى وەك گۇرانىيە كانى لە ناخى دلىيەوە و بە سۆزەوە دەخۇيند و گوندىيە كانى دەھەزماند. نەوانىش لە ناخى دالەوە دەپارانەوە. نەگەر بارانە كە دايىركەدبایه، و دوو سى رۆزان خۆشى نەكىردىبايەتەوە، ھەر ھەموو يان نەخۆش دەكەوتەن و دەمرەن. نەخۆشىش نەكەوتبايان، نەياندەتروانى لۆكە بېننەوە. جاري پېشىو بەشى ھەرە زۆرى قىزاخە كان بە عمرى زى وەربۇون. نەواندش كە پېۋە بۇ بىبارى، نىتى بى نەولا و نەملا مالۇرپىانى دەكىدن. ناشقه کەچەل كە پىنەچۈر دووعا كانىي ھەرتەواو نەبن، تەواوى كىردن و دەستىتكى بە دەمۇچايدا كېشا. گوندىيە كانىش ھەر وايان كرد.

ناشقه کەچەل گەماندى:

- دەي ھەستن و راودەتن. بزانن ھەمورە كە چۈن خىرا دىتە پېش. يەك دوو سەعاتى دىكە دەگاتە نىرە. دەست ھەلبىن و ھەرجى من گۇتم دوپىاتەي بىكەنەوە:

خوايە گيان!

حدشىمەتە كە لە پشت سەرىيەوە ھاوارى كرد: خوايە گيان.
دەشىتە كە دەنگى دايىوە و گەيشتە رەۋەزە كانى ئاناوهرزا و نەويش دەنگى دايىوە.
ناشقه کەچەل بە دەنگىتكى كە ناخىيەوە ھەلدەستا و دالە كانى دەلمەزىند، ھاوارى كرد:
- خوايە، خوايە ، خوايە گيان.

لە پىشمەوە، دەنگى خەلکە كە، گەيشتە گۇنىي گەردوون و رەۋەزە كانى ئاناوهرزاي وەلمەزىن خىست.

- تۆ و ئەشق و ناوه جوانە كەمى خەممەد... تۆ و ئەشق و ناوه جوانە كەمى خەممەد... تۆ و ئەشق و ناوه جوانە كەمى مەممەد...

حدشیمه‌ته که، جوش و خرشده و به هم‌مورو تینی خوی دهنگی هملینا. له مه‌زرا دور و نزیکه کانه‌وه، کریکاره کانی لزکه‌رنینه‌وه دهستیان له کار هملگرتبوو و گوییان دابسووه نزا و پارانه‌وهی خدلکی یالاک.

- تز و خوش‌ویستیی هه‌ممو پیغمه‌به‌ره کان...

- نه‌تزو و خوش‌ویستیی چل سواره‌ی غمیبی و پیر و پیاوچاکان، بۆ خاتری خدری زیندووه...
حدشیمه‌ته که سی جاران دوباته‌ی کردوه.

ناشقه که‌چەن بیندنه‌نگ برو و قورگی خاوین کردوه. دهستی هدر وا هملپیبوون و ده‌تگوت ده‌یه‌وی ئهو هه‌وره‌ی له لای چیاکانه‌وه ده‌هات، له نامیز بگرئ. له دووره‌وه له بالندیه‌ی کی گه‌وره ده‌چوو که بالی کردبیت‌وه و ناما‌دھی هملقیرینه. گوندیش هه‌ممو وەک ئمو بسون. تاشباش نزغلو نوشتا‌بزوه، به‌لام هه‌ولیشی ده‌دا وەک نمواون بکا. به‌لام نه‌یده‌توانی بۆ ماوه‌یه‌کی زۆر باسکه کانی راگری. ده‌یه‌تانه‌وه خواری و تۆزی ده‌جه‌ساندن‌وه و دیسان بەرزی ده‌کردن‌وه. به‌رس و نیگدرانیبیوه چاوی له زاری ناشقه که‌چەن بپیبوو.

ناشق باسکی هینایه خواری و دیسان لیکی کردن‌وه و گوندیش وايان کردوه. و تاشباشیش... جا به جوش و خرۇشىنىکى پتەوه له سەری رۆیشت:

- همروه‌ها ئهو حموت تۆپله نوره‌ی به شوتینیدا دەرۇن... به دوايدا... جمۇت تۆپله نورر...

حدشیمه‌ته که به خوشی و نۆگری و جم Zubیه‌ی کی سەیره‌وه پېتىج جاران گوتیانه‌وه:

- جا هەر تۆپله نوریتیکی هیندەنی مatarه‌یەك...

حدشیمه‌ته که پېتىج جاران گوتییه‌وه...

- همروه‌ها ئهو جله کەسەکەی لمبەرى دايىه...

حدشیمه‌ته کە:

- همروه‌ها ئهو جله کەسکەی لمبەرى دايىه....

حدشیمه‌ته که هەژا و ده جاران گوتییه‌وه. تاشباشیش بە بیتەزیسیه‌وه هەر وا له‌گەلیان دەیگوت‌ده و سەیرى دەرورىشى خوی دەکرد بزانى ناخۆ كەس سەیرى دەکا يان نا. به‌لام دىتى كەس سەیرى ناكا. هيچ كەس بۆی گرنگ نىيە ناخۆ لەويىه يان نا. خەلکە تووره و هەۋاوه‌کە، چاویان بېسىووه ئەمروه رەشمی جار بە جار گەورەت دەبۇوه و ده‌هاتە پېشى.

- بۆ خاتری ئەوهی له چیاچا چل پیاوچاکە کە، بۇوه‌تە سەرۆزکى كۆپى چل وەلیيە کە...
ئەوهی کە وا بەسر دەرياي سپیدا دەپوا، دەلىيى بە سەر عەرزىدا دەپوا. ئەوهی هەمرو

بوونه وره کانی عالم، هم ره بالندوه بگره همتا ده عبای کیوی و جپ و جانه وره به شوینیه وهن و ثاوی روبار به نه مری نمو راده وستی و درمانی مدرگی دوزیوه تمهوه و جوانتین مه خلوقی دنیایه و هم ره خوش و درده داریکی گوتی له ناوی نه و بی، چاک ده بیتهوه. نوکسی که نمهوه پیر لوقانه... بیکه به خاتری نه و، به خاتری پادشای پادشاكان و وهلیي وهلیي کان، تاشباشی مهزغان... بز خاتری تاشباشی مدن...

به دواي دنه که ناشقه که چله لدا، خلکه که، هم رسته يه کي ندويان چهند جاريکي پيتیان خوش بوايه دوپیاته ده کردهوه. که گيشه ناوی تاشباش، خلکه که گرم داهاتن و دنه که ناشقنه که چله هم ره واله سره ده زیشت:

- بیکه بز خاتری تاشباشی مهزغان... به خوش ویستی تاشباشی سه روهرمان نه و همه وره ره شه بگیزه و... بیگیزه و... بیگیزه و...

تاشباش نئوغلو سه ری سور مابوو. نیتر خزی پی نه گيرا که گوتیان: "تاشباشی مهزغان" و به هیمنی و نیوه زیندو له سمر عدرزه که دانیشت. کمس ناوریشی لی نه دایوه. ناشبه که چهل و خلکه که له هاوار کردن ماندوو ببسوون. کمس خزی پی نه ده گيرا. بزونی ناره قه تاقه تبره کهيان دوره ده زیشت. سروهی بایدک ندهههات. گرم ماکه شیدار و بهتین بورو. همه وره ره شه که به بريسکه و همه وره تريشقموه خديريک بورو همه مو ناسانه که داده گرت.

- بهره رووباره که راوه ست.

خلکه که رووه رووباره که راوه ستان.

هممو و نیکرا بليتن: "هموره کدت و هرگره وه"؛ و قوزاخه کان له ناوه که به اوين.

- هموري کدت و هرگره وه.

سدان قوزاخه به ناوه که دادر.

ريشك له و کاتدا دلچيه قورس و درشت و گرمه کانی بارانه که دابارين.

ناشقه که چهل هم رای کرد:

- دهی خيترا بکمن. کاري نه کرد. دره نگ وه خز که وتين. نه گهر نه مړ به ميانی پارا باینه وه، تاشباشی مهزغان جللوی همه وره که ده کيشا و ده بيرد. لدوانه شه پارانه وه که مان به کار بی و بارانه که به رېښه يه ک داباري و تهواو بی. خيترا بکمن. بچن سمر که پره کانتان به ځه سير و تهليس دا پوشن.

گوندیسه کان پیشتر پیش بینی نهادیان کردبوو و نهادنده پیشان کرابوو سر که پره کانیان داپوشیبوو. بدلام دیسانیش غاریان دا و گورج و خیرا نه شوینانه یان داپوشینه و که مابوون. تاشباش نتغلو نه توانیبوو له جیبی خزی هستی و هدر لهری به جی مابوو. جگه له ژنه که، کهس ناگای لیتی نه بیو. ژنه که، به تهليس سر که پره کمی داده پوشی و به بزه بیمه و سهیری میزده که ده کرد. نه گدر چوبایه و بن پیلی گربایه و هینایاوه و مالی، نه خدلکه چیبان پی ده گوت؟ به خزی گوت با بریتک تاریکی بکات، بزانم چیم پی ده کری. نه گدر تا نه کات توانی بیته و باشت، دهنا ناچارم بچم بیهینمه و.

بارانه که له پیشدا به دنه کی درشت و گهوره دهستی پی کردبوو و له نه کاو دایدابوو. همه و تاریک داهات و بارانیک دایکرد، ده تگوت ناسان در او.

ژنه که هات و داهاته و بن پیلی تاشباشی گرت و همیستانه سر بی. لاقه کانی تاشباش له عذرزه که ده خشکان. تا گهیشنه و که پره که خروسان. ژنه که ده موده است جلویه رگه که لهدر دا کند و وشکی کرده و له جیوانه که دا نواندی. تاشباش و هک نزبه تی گرتی، دله رزی.

گوتی:

- ژنه که، نه من تهوا بروم. نه گوندیانه کوشیانم. کوشیانم. من مه مهدم. نه تناسیمه و؟ هر هه مووان ده زان من کیم. چما سه فریش نه گوت؟ ده زان، بدلام شیت بون. ناشزانم ج بکم. لمو کارهی نه مرویان تی نه گهیشتم. نه تو بخ خوت ده زانی نه من هاویوه تاشباش نیم. شکل و بیچمی کمس نیم. بنیاده میکی غریب و نامز نیم. هر هه موی درزیه. نه من خوم مه مهدم تاشباشم. نه گدر نه کات ژنه رمه کان له گمل خویان نه اند برم و لیزه مبابا مهده، دیسانیش هر نه ده ده میان ده دامی. نه تو خو ده زانی خومم. چما وانیمه کچی؟

ژنه که جوابی نه دایه و. تاشباش ویستی دهستی بگری، بدلام ژنه دهستی بکشایه دواوه.

- کچی ژنه که، نه و شیت بسوی؟ هه موو کلکتان له یده کتی نالاندووه و ده تانه وی بکوژن؟ خوایه ناخو من ج خراپه کم له گمل کردووی که ژن و مندان و خزم و کمه که دی خویت لی کردو و مه ته دوژمن. رسوای دنیایه بروم. نیتر به سه. خوایه گیان لیم خوش به. خوایه نه من ج بکم؟ ج بکم؟

بریسکه یه که هه موو ولا تی بخ ساتیک روون گرده و. ناسان گرماندی. بارانه که تو ندتری کرد. بریسکه یه که نزیک نموان له عذرزه که دا و که پره که لهر زاندن.

ڙنه که ترختنے گدرمه کهی، که هلهٽی لئی هلهٽهستا، له قاپینکی گورهدا هینا و له سدر
لینه کهی تاشباشی دانا و کهوچه چینویسه گوره کهشی که نیوهی سووتابوو، دایه دهستنی.
هر سی منداله کهی له قوزبنتیک کروشمیان کردبوو و به ترسوه سهیری نهیان دهکرد که
وهک گورگینکی برسي ترختنے کهی دهخوارد... بارانه که همر وا دهباری...

فاتمۆکى و حەسەن و مەمى دىك شەۋى تا بەيانى ناتۇن و
 هەر بىر لە تاشباش ئۆغلو دەكتەرە. تاشباش ئۆغلوش نانۇي
 و بىر لە حال و وەزىعى خۆى و دىنیاى دەوروبەرى خۆى
 دەكتەرە. ھىچ رىنگىيەكى بىز دەربازبۈن پىشكىنى دەكتەرە.
 مىزە لە تارىكىستانىكى بىز سەنور و تاقەتپىدا گىرى كىرىدۇرە.
 تارىكەسەلاتتىك كە لە هەر چوار لاوە دەورى داوه. پەيتا بە
 پەيتا بە خۆى دەلى: "زەويم لى بۇوهتە ئاسن و ئاسمانىش
 مى. زەۋى ئاسن و ئاسمان و مىن، ئاسمان مىن." ئاتوانى لەو
 زەۋى ئاسن و ئاسمان مىس خۆى قوتار بكا. پىاونىكى گرفتار و
 داماوه، كە سەرى خۆى بە بەردى رەشى بېھىوابىدا دەدات.
 قەت پىنى وان بۇو گۈندىيە كان ئاواى لەگەل بجولىتەرە.
 سەرسوپماو و سەرلىقشىتىاو، نوقمى كۆمەلە خىالاتىكە، كە
 هەركىز بە مىشكىدا نەھاتۇن. بىر و خەيالى شىتىان.

٣٢

فاتمۆكى نىيە شەۋى، كچەكەى لە خەستاند:

- ھەستە كچۆلە جوانە كەم. ئەمن لە شەويىكى پىرۆزدا ئەتزم بۇوە. بەخت و شانست بەرزە
 وا دىسان خوداي مىھەربان و بە بىزەپى، تاشباشى مەزغانى ناردۇوهتەوە بۆ ئىئىرە. كچە
 ئىفلىيچەكەى نۇوزەپى كى لىيەنەتەن بەخەبەرەتەن. زۆر لە مىز بۇو ھەستە كەنلى و لاي چەپەى
 جەستىي لە جۈلە كەوتىبوو.
- سالى پىشىو نەو وەلىيە نىيە گىيانى كردى. خۆم لە دار و بەرد دا بىز ئەمە دەستىيەت بە
 سەريدا بىكىشى و ئىتر دوايى چەندە ئاسورە بۇوى... دىسان، نەوە هاتۇوهتەوە.
 كچەكەى گوتى:

- بلام ده لیتن نه و تاشباشی مه زن نییه. سه رو هرمان هاوشیوه خوی ناردو و تمه و. نه و بنیاده مه ج سوودیکی بز من همیه. نه تو برق بز خوت تاشباشی مه زغان بدوزه و و ببه بز لای نه و. مه می دیک ده لی نه و له چیای چل و دلیله کدیه ... فاتمۆکی تووره بزو و هاواري کرد:

- بینه نگ به... گووی زیادی مه خوت. یانی دوای نه و هه موروه سالمی جیرانی بزوین، نه من تاشباش ناناسمه وه؟ نیمه له مندالییه و پیکموده گهوره بزوین. له مندالییه وه... نه و قسانه سده ر له گیرفانی ده ری هیتناون. هاوشیوه چی؟ نه و کابرايه، تاشباش خویه تی، دهی هسته با بتهم بز لای به شکم دهستیکت به سه ریدا بتینی، جا نه و جار ده زانی نه و تاشباشه مه زنه که خۆمانه یان هاوشیوه که. چما نه تدی چاوه کانی چون ده برسکتینه وه. چما ده کری چاوی بنیاد میکی ناسابی ئاوا بدره و شیته وه؟ جا هاوشیوه کشی بی... فرقیکی نییه... نه تو به دلیکی پاک و بینگه ده وه نییه تی لی بتینه، سر به قور، نه گینا چاک نابییمه وه. نه و کابرايه تاشباش مه زنه که خۆمانه. دهی نییه بتینه.

فاتمۆکی پشتونه که تو ند له قددی نالاند و کچه کمی له کول کرد و که وته ری. باران و ده دو سمعات به غوره باری بزو و خوشیی کر دبزوه. شهونیکی پر له نهستیه ده درشت و پرشنگدار و نورانی بزو. نامسان ساو و بی ههور بزو. شین ده چووه و هه مورو ولات کپ و بینه نگ بزو. فاتمۆکی بهدو که پره که تاشباش ده چووه. هه ولی دهدا به سر په نجهی پینی بروات بۆ نه وهی که سپی نه زانی که نه و کچه که ده باته لای تاشباش. کچه که له بهدو که پره که له سمر عەرزی دانا و به دنگیکی کز گوتی:

- له سدرت گریم. ناغا و سه رو هرمه که مان. نه من ده زانم ته نانه ت خه ویش چاوت پی لیک نانی و نه تو بدخه بدری تاشباش که من. ناغا، خودای گهوره دیسان ناردو و تیه وه بز لای نیمه بشکم ده ده و نازار مان چار بکمی و بیتیه هیوانان.

له سه چۆکان له بهدو که پره که و له سمر قوره که دانیش بزو و خوی راده زاند و که قسە ده کرد ده تگوت شین ده گیری. تاشباش له که پره که دا به چیزه وه گونی له قسە کانی را گرت بزو و که یفی ده هات و پینی خوش بزو له سمر قسە کانی بروات، بۆیه هیچی نه ده گوت. فاتمۆکی ده یگوت:

- بدر لە وەی ژەندەرمە کان له گەل خۆیان بتین، دهستیکیت به سمری کچه که مدا هینا، که حدوت سالى ره بق بزو، ئیفلیج بزو، دهست به سه ریدا هینا و شیفات دا و له جیتی خوی

هستایه سدر پیشان. نیستا نموده خویشی لیزهیده. نمود روزه ژنده‌رمه کان شهتویان برد، نمودیسان و همدرزی کدوتیوه. کراماته کدت به تال بزوه. خودا نمود سدهره به نحلهت بکا. کس نایدیتنی. کس چاویشی لی ناکا. سهباره ده توش دلیتن، نمود پیاوه یان غهه‌ربیهیده یان نموده تا تاشباشی موزغان، بتو تاقیکردنوهی نیتمه ناردویهتی. چما ده کری نه تو هاوشیوه‌ی تاشباش بی؟ کوره یاخوا له سدر سمرت گهربیم. نه تو تاشباشه موزنه کهی خزمانی. کس بروانه ناکات که خوتی. دهی با بروانه کمن. نه تو خوتی خوت. له سمرت گهربیم، نه تو تاشباشه وله‌بیه کهی خزمانی. وک جاری پیشوو لاساریه مه‌که. ورهه ده‌ری و دستیک به سه‌ری کچه‌که‌مدا بینموده ...

چی قسمی کرد و پارایه‌وه هیچ وله‌امینکی وهرنه گرتمهوه. توروه برو و گوراندی:

- هزی تاشباش، دهی ورهه ده‌ری دهی، نه گینا له بدر چاوی چاک و خراپ رسوسات ده‌کم. به هم‌مووان دلیتم نمود پیاوه، کابرایه‌کی دروزنه. ورهه ده‌ری وله‌بیه نحله‌تیبه‌که. چما بنیاده نموده‌نده برجاوته‌نگ ده‌بی؟ نه تو نه گدر بنیاده‌م بوایمی، بهو وله‌بیه‌تیبه‌تیوه، نموده‌نده نه گبه‌تی و به‌لایه‌ت تووش نه‌ده‌برو. نه من له مندالیمه‌وه تو ده‌ناسم و ده‌زانم چه‌نده که‌لله رهق و لاساری و قسمت به گویندا ناچی. نه من نازانم خودا به ج پیوданگیک توی کردووه‌تیه وله‌بی. هر چونیک بی، نیستا دیبه ده‌ری و دستیک به سه‌ری نموده یان نموده بدمانی له بدر چاوی چاک و خراپی نمود دنیایه حمیات ده‌بم. دهی ورهه ده‌ری. بچو شوکرانه بزیر به که نامه‌وی بمو نیوه‌شده خدلکت و هسر بکیرم، نه گینا ده‌مکرده قدره‌چی نوین و همللا و هدنگه‌مه‌یدک همه‌مو نه خدلکم و هسر ده‌گراندی. ورهه ده‌ری. نموده تو ده‌بیکه‌ی له وله‌ی و پیاوچاکان ناوه‌شیته‌وه. پیاوچاکه برجاو تمنگه‌که، سهیر که، نیتر تاقه‌تم نه‌ماوه و ده‌مدوی بقیئینم، ورهه ده‌ری ...

تاشباش له خوشیان دلی وک بالی چوله‌که له سینگیدا فرهی دههات. کموابوو دیار برو گوندیه کان ناسیبوبویانه وه و هیشتاش نیمانیان به وله‌بیه‌تیبه‌کهی همه‌برو. فاتمۆکی باشترین نمونه برو.

به گاگولکی له کمپره‌کهی هاته ده‌ری و هستایه سدر پیشان. تاویک له تاریکایه‌که‌دا همر وا مایه‌وه و چاوی له نه‌ستیره‌کهی گهلاویژ بری. نه‌ستیره‌که گهوره‌تر ببیوه و وک همتاوه ده‌دره‌شاشه‌وه. چاوی داده‌گرت و تریفه‌ی ده‌باراند. فاتمۆکی له ژنه‌نی تاشباش نووسا و ماوه‌یدک بمهبی نموده‌ی هیچ بلی له جینی خوی نه‌بزروت.

تاشباش له ناخی دلیله وه، به جوش و خوشینکی زوره و دهستی کرد به قسه کردن. گوته:
- خوایه گیان. له شمه نه نگوسته چاوهدا گوئم لی بگره. نه من نیمانم به تز همه وه.
نهوهی دلنيا بم و هلييم يان نا، زورم خوتاقي کرده وه و ناخري تيگديشت و هلييم. نه من بومه
و هليي تو بو نهوهی نه خوش و دهرده داران شيفا بدنه و چاريابن بکم و هيوا بخدمه دلني ههزار و
داماونده و يارمهتيي ليقه موهاوان بدنه. نه تو ندرکي زور قورس و گرنگت خسته نهستوي من
و که زانيت نه رکه کانی خرم رانپه پيتم، بهلا نه ما به سهرمي نه هيتني. کاري باشت کرد.
ناخريه که ناقلم هاتده بدر خز، بهلام زور دره نگ بورو. خلکي روبيان لی و هر گيپام. هر
نه فاتقزکييه ماوه که هيشتا ده مناسبيه وه و ده زانی نه من کيتم.

فاتقزکي قسه که کي پي بپري و به گريانه وه گوته:

- وايه براله، هر من ماوه. هر من نيشتاش نيمان و متمانه پيتم ماوه. هر من نيمان
پيتم ماوه.

- خودايه نه تو نه خوشکه باش و دل پاك و به نيمانه....

فاتقزکي ديسانيش قسه کي پي بپري وه:

- زور، زور، زور به نيمانه...

- کچه که شيفا بدنه. ده ساله له پي که وتووه.

- هدهشت سال.

تاشباش قسه که خوي راست کرده وه. هدهشت ساله له پي که وتووه، شيفا بدنه. چما
نه من هر نه و هليي تز نيمه که له ناسانه وه نورت به سردا باراند؟ هر نه و هليي تز
nimه که چووه ته ريزی چل و هليي کمه وه؟ له بدرت ده پارپيمه و دلنم نه شكتيني و نه کچه شيفا
بدنه و چاکي بکه يته وه. نه گهر توزيک متمانه به من ماوه، نه کچه چاک بکه رهه نه چا
رهه نورانويه که من. نه نه که سهه چيا و رهه ز و ناسمان و زهوي و همه مور
بوونه و هر کانی دنيات خولقاندووه. ثامين، ثامين... ثامين...

فاتقزکييش دوبهاتي کردنده:

- ثامين، ثامين، ثامين...

تاشباش ماندووه بورو. خوي به سهه پيشه پي نه ده گيرا. بهلام نوقمی شادي و خوشی بورو. دلني
خوش و به خندوهه بورو. به سپاهي شانی فاتقزکي گرت و هليستاند و گوته:
- کچه کدت چاک ده بيته وه.

فاتمۆکى بە تۈرپەيىھە گوتى: نا، چاك نابىتەمەوە. كچى من ناوارا قەت قەت چاك نابىتەمەوە.
دەتكۈت قاپىنكىيان ناوى كولىيۇ بەسىر تاشباشدا كرد.

- بىز؟

- چونكە ثەتۆ دەستى پېرىز و مەتفەركەت بەسىر سەرى كچە گولە كەمدا نەھىتىنا.
تاشباش دلى خۆش بورو و پىنكەنى:

- باش بورو و بېرىت هيتنامەوە فاتمۆكى. هەقتە.

داھاتەمەوە دەستى بەسىر كچەدا هيتنى و پشۇويەكى قورلى ھەلkitشا و بە ھەمەو
توانايىھە فۇرى لى كىرد.

فاتمۆكى كە كچە كەمى بە كۆلىدا دەدا گوتى:
- ھا وھرىگە.

ھىيندەھى سەرە پەنجەيدىك خۆيى لە لمپى دەستى تاشباش كرد و لە تارىكايى شەھەدەدا لە
چاۋ ون بورو.

حەسەن فاتمۆكىي دى كە كچە كەمى بە كۆلى داداوه و بەرەوپۇرى دى. بىز نەھەي فاتمۆكى
نەيىبىنى، خۆى لە پشت پىنچەكىتەن حەشاردا و لە دلى خۆزىدا گوتى:

- دىسانىش كچە كەمى بەردووھەمەوە لاي تاشباش بۇي مارىجە بىكا. ئەویش خۆ تاشباش خۆى
نېيىھە. دىيارە ھاوشىتىوھى پىياو، ھىچى لە دەست نايە. دەھى خۆ فاتمۆكى لە ھەمەمۇ كەس باشتە
نەھە دەزانى. خۆى ناگىرى بن كايە. بەلام دىسان كچە كەمى بەردووھە. دەھى خۆ نە كچە كەمى دەباتە
لاي ھەمەمۇ كەسىتەك. بە درىزايى سال، كچە كەمى بە كۆلىدا دەدا و دى بە دى وھرى دەكەۋى
دەچىتە لاي ھەمەمۇ وھلى و نۇوشەتەنۇس و فالىڭىرە و بىيەك. مانگى چوار پىتىنج جار دەچىتە لاي
"گۈز تەھنەنگى" بۆ نەھەي دۇرعا لە سەر كچە كەمى بخۇيىتى و فۇرى لى بىكا. نەو پىساوھ ئەگەر
ھاوشىتىوھى تاشباشە مەزىنە كەشمان نەبوايە، نەو كچە كەمى خۆى ھەر دەبرە لاي ...

لە پشت پىنچەكە كەھاتە دەرى و بەرەو كەپرە كەمى تاشباش چوو و دووسى ئەنگار
لە ولاترەوە راۋەستا. نەيدەزانى ج بىكا. دوو سى جاران كۆخى. ھىچق دىيار نەببۇ. دىسان كۆخى.
ھىچ جوابىتەنەھات. دەستى كىرد بە گۈزەنلى گوتىن. رووى لە لاي ئاناۋەرزا كەدبۇو و سەرى
ھەلىتىبۇو و بە دەنگە تىئۇ خۆشە كەمى گۈزەنلى دەگۆت. تاۋىتە دواتر لىپى بېرىيەوە و سى جاران
نەو دەنگە كەنارىيەمە دەرھىتىنا كە پەردى گۈنئى دەدراند. ئەمەش كارى نەكىد. بە دلىكى
لەر زەكەدە لە دەرگا كە چووھ پىتشى و گوتى:

- تاشباش ناغا، تاشباش ناغا، وره دهري. تاوىك وره دهري چهند قسىدې کم پىتە. هاتووم بىتىك قسىت لە گەل بىكم. ئەگەر دەشتەھەۋى بىزانى كىتىم، ئەمن حەمسەنى "عەلى" يە درىئەم.

تاشباش ھەر گوتى لە دەنگى حەمسەن بۇو، لە قەرەۋىلە كەھى ھاتە خوارى و بەرەو لاي دەرگاکە غارى دا و ھاتە دهري. حەمسەن لە تارىكايىھەدا لە تارمايىھە كى بچۈوك دەچۈر.

بەسپابىي پرسى:

- حەمسەن نەتتى؟

حەمسەن گوتى:

- ئەمنم تاشباش ناغا.

تاشباش نۆغلۇ بە دەنگىتكى شاد گوتى:

- باراتىتكى سەمير بارى ھا. وا نىيە حەمسەن؟ لە كۆتىستانە كەھى ئىتىمە بارانى ناوا نابارى.

حەمسەن دوو ھەنگاوى لى چۈوه پېشى و گوتى:

- تاشباش ناغا، چما ئەتىز نازانى ئەو بارانانە تايىھەتى چو كوراوان؟

كە حەمسەن لە دەلۋە پىتى دەگوت "تاشباش ناغا" تاشباش بە زۇرى پېشى پىتكەننە كەھى خۇزى دەگرت و ھەستى دەكىد وەك بالىندەيە كى سۈركباليلى لى ھاتۇرە.

گوتى:

- دەزانم حەمسەن.

ھەواكەدى فىينىك بۇو. بۇنى گىيات تەپ و گولى لۆكەتى تازە پېشكۈوتۇو، شدوھە كەھى پېپ كردىبوو.

- دەھى، قىسە بىكە بىزامن حەمسەن.

- زۇرم غەربىي كردىبوى تاشباش ناغا.

- ئەمنىش ھەر وا حەمسەن گىيان رۆلەم. دەھى وەرە با بچىنە تمو خوارە، دەم ناوهە كە. لە بن دار چنارەكان دانىشىن و قسان بىكەين.

رووبارى جەيجان، پاناوكىتكى گەورەتى هەتا بن چنارەكان پې كردىبوو لە وردكە بەرد وچەو.

ھاتن و لەۋى لە سەر كۆڭگايىھەك وردكە بەرد دانىشتە.

لە پېشىدا حەمسەن قىسى كەد:

- تاشباش ناغا لمبىرەتە پىكەمە لە مەزراكە تەپكە و داومان نابۇزۇ و سېرۇوو (رېشۇلە) گەمان گىرتىبوو؟ ھەر بە راستى چەند سېرۇوو گەمان گىرتىبوو؟

تاشباش نۆغلۇ زانىيى حەمسەن بۆچى ژمارەتى سېرۇوە كانى لى دەپرسى. لە بىرى بۇو.

- هدشت شیروو.

- راست ده کهی گهوره. هدهشت سیتروو بعون دواویش چووینه دلی پهربیه کان...

- نه تو ناگره که مت کرده وه حمسن. نه منیش چووم کۆتەرەداریکی گهوره دۆزیسده...
خەرمانە ئاگریکمان کرده وه سیترووه کاغان بەسەر بىرۇاند... چەور...

حمسن دلی ناوی نەخواردەوە، لەوانەیە ئەوهی يەکەمی ھەر زانیبى. لە شیوه کەدا کەس
نەبوو بەسەرەتاتی هدهشت سیترووه کە نەزانى...

- جاریکیشیان بەسەر کۆمەلتىك کەدە کەوتىن. کەوە کان بە لاقە خەندەیە کانیانەوە...

تاشباش ئۆغلۇ:

- ھەر گەيشتىنە نزىكىيان، ھەلقرىن و لە قولكەمە کى پېلە بەفردا نىشتىنەوە. تو وىستت زووتر
خۆتىيان بگەيمىي و بەرەو لاي نەوان غارت دا، كەچى هەتا قورقۇرۇچىكەت لە بەفرە كە ھەلچەقىيت.

- نەگەر نەگەيىايە دەمردم. ورده ورده بە بەفرە کەدا رۆ دەچووم. قولكە كە زۆر قولۇ بۇو...
حمسن كۆنچىكۆتلىيە کەي و تاشباشىش نىيەتە كەي حمسەنى لە بىر چۈزە و ھەر دووكىيان
خۆيان خستە نىتو ئامىتى گەرم و نەرمى بىرە وەرىيە کانیانەوە.

- كەوە کان دىسان فەينەوە. تاواھ کەي زۆر گەرم بۇو، وەك تاواھ کەي چوکوراوا چاوى لە بەر
ھەلنەدەھات. بەفرە كە دەدرەۋاشىيەوە.

- كەوە کان لەو قولكەمە نە توئى تىيدا چەقىيۇو، ھەلقرىن. بەلام نەجارەيان نەيانتوانى زۆر
دۇور بېرىن. دىسان نە توپىش من خۆت گەياندەوە نزىكىيان.

- ھەتا تو گەيشتىي، ئەمن بە سەر سەريانەوە چاواھ پېت بۇوم. نە تو گەيشتىي و عاباكەي
خۆتت بە سەردا دان. كە عاباكەمان ھەلگىرت، سەيرمان كەد شەش كەمی لە بىnda ماواه.

- نەوجار لىيە و لەوي كەوە کانغان كۆ كەدنەوە. نەر رۆزە رىيڭ چىل و سى كەومان گرت.
نۇقىمى بىرە وەرىيە دۇورە کان بۇون. جارىكىيان ھەر دووكىيان پېتىكەر دوو شەم و رۆزان بەبى
ئەوهى چاولىيڭ بىنىن، لە بەرددەم كۆننەكدا كە بىنچووه سەرەيەمك تىيدا خۆى حەشاردابۇ،
دانىشتىبۇن و ئىشکىيان گرتىبۇ. بەلام كاتىيڭ بىنچووه سەرە كەيان بىنى، كە لە كونە كە ھاتبۇوە
دەرى و راي كەدبۇو. مانگە شەۋىيڭ بۇو.

ناخىيە کەي حمسن ئىممانى ھىتىنا و دلىيابۇو كە نەو پىساوه تاشباش خۆيەتى. كەچى
نەيدەزانى بىچى ئەو پىساوه، نەويش وەها بىنیادەمەن ئاواي بەسەر ھاتووه. نەشىتوانى بېرسى:
بۇ پەرسىارىش نەدەبۇو...

تاشباش به تیز و تمسلی چیی بمسه‌ری هاتبوو، بۆ حمسنی گیزپایه‌وه و له بنی کوروله کەدی دا کە چۆن له بەفره کەدا رەق هەلاتووه و چۆن شوانیتک و گوندییە کان وەشوتنی دەکەوتون. حمسنیش دوای رۆیشتى نەو چیی لە ئازايىھە کەدا رووی دابوو، يەك بە يەکی بۆ گیزپایه‌وه. كە چۆن ژەندەرمە کان تىيەلدىتىکى باشيان لە سەفەر ھەلەبابوو و دوو مانگ نەيتاينبىبو لە جى و باڭە كەدی بېتىھە دەرى و چۆن ھىچ كەس و تەنانەت پىاوه‌كانى حوكەتىش قىسىمان لە گەل نەدەكەد، ھەرورە‌ها گوتىشى كە تۈنباشى جۆمالى گوتىبۇرى تاشباش بۇوەتە تۈزىلە نۇورىتک و بەرەو بەرزىتىن لووتىكە چىاكان رۆيىت. باشى مەمى دىكىشى كرد كە چۆن ھەتا ئىستا پىتىج جارى دىتسووه و گوندییە کانى ئاگادار كەردىتەوه. ئاخىرىھە كە گېشىتە بەسىرەتاتى تىيەلەرانە كە بایشى كە بە دەنگىتكى كز و گرياناوېوه گیزپایه‌وه:

- گوندیيە کان چاوابان نەيدەدى كە بايم چۆن خىترا خىترا لۆكەي دەننېيەوه. لە بەغىلىيان چاوابان دەرىپەرىبۇو. پەماريان دا و ھەموو گيانيان شىكاند. بەيانى بچۆ و دەستىتكى بەسىر ئىسکە كانىدا بېتىھە، بەشكە خودا بەختارى وەلىيابەتىيە كەت بايم چاڭ بىكتەوه. ئەتتۈش ورىيائ خۆت بە. گوندیيە کان چاوابان بەرائى نادا وەلىيابەتىيە كە تۆش بېيىن. ھەر بۆيەشە نەو قىسە و قىسىلۆكەت وەدۇر دەخن. تەنانەت نەمنىش بىرۋام كەردىبۇو كە ئەتتۆ ھاوشىۋە تاشباشى. كە قىسم لە گەل كەرى جا زانىم ئەتتۆ تاشباشە مەزىنە كە خۆمانى. لەواندەشە ھاوشىۋە كە تۆ چۈوبىتە شويىتىكى دىكە. بە كورتى، زۇرت ئاگا لە خۆت بى، گەورەم.

تاشباش لەو زىاتر خۆى پى نەگىرا و بە پىتىكەننىوھ گوتى:

- كورە حمسەن، ئەتتۆ لە سەر يەك بە من دەلىتى تاشباش ئاغا و گەورەم، رۆلە پىاوه چۆن مامى خۆى ئالا دەدوتىنى؟

حمسەن كەوتە ھەلپەھەلپ و گوتى:

- نەمنىش، نەمنىش نەمدەۋىست وَا بلىم، ھەر دەمگوت مامە، بەلام پىيان گۆتم گوناھىبار دەبى. گوتىيان پىاوه نابى بە پىاوهچاڭ بلى مامە. ئىستاش ھەر دەلىتى تۆ ناناسن. با نەتناسن. ھەر شتىتكى بى، ئەتتۆ پىاوهچاڭى...

بۇويەتە گەورەي چل وەلىيە كە... ئەتتۆ وەلىي، وايە مامە مەممەد؟

تاشباش ئۆزغلۇ گوتى:

- نە من وەلىييم حەسەن.

- چۈوبىتە چىاچى چل وەلىيە كە؟

- نهچووم، بهلام دهچم.
- جلویه رگی که سکی هریریت له بهر کرد؟
- له بدرم نه کرد، بهلام له بدرمی ده که م.
- ببویه گوره‌ی چل پیاوچاکه وله بیه که؟
- نهبووم، بهلام ده بم.
- بهرد هدام حموت تزیله نوورت به دواوه‌یه و به دنیادا ده گریئی؟
- نه گهراوم، بهلام ده گه ریتم.
- ده توانی فرمان به سمر گورگ و بالنده و میزوله و ناوی خورین و با و بزران و ماردا لی بدهی؟
- فرمانم نهداوه، بهلام دهیدم.
- نه زمانی هه مورو مه خلووقاتی نه و دنیایه ده زانی؟
- نازانم، بهلام دهیزانم.
- حمسن ناخنیکی هه لکیشا.
- تاشباش نوغلو گوتی:
- حمسن نه و ناخدت بزچی هه لکیشا؟
- حمسن گوتی:
- شتیک نه برو.
- تاشباش پیی داگرت:
- بلی دهی براله. بلی، چما نه من مامه پیاوچاکه که‌ی تو نیم؟
- حمسن هاته پیشی و دهستی گرت و گوتی:
- بدر لهوهی نه تز نه و کارانه بکه‌ی، گوندیه کان ده تکوژن. له توکوت ده کمن.
- جا به گریانه و گوتی:
- نه من ده زانم، بیستم، گوندیه کان زورت لی ده ترسن. له و کاته و که زهنده رمه کان بر دیانی، له و ده ممه و که س به ثاسوده بی نه نووستووه. هه تا به میانی له بدر ناگردانه کانیان داده نیشن و باسی تو ده کمن. هه میشه چاوه‌پی گریانه و ده نوونیشی (نایب عرفی) جومالی هاتووه گوتیویه تی نه تز ببویه ته تزیله نووریک و هه لکشای بده رو ناسان. ننه مریمۆکم به نۆمه خانی گوتیووه خودا بکا تاشباش نه گه ریتمه و نه گه ریتمه و دیهاتیه کان دهیکوژن. نۆمه خان له لیزه واری نه وهی بز گیزامه و.

- باشه ننه مریمۆکت نهیگوتوروه بۆچى دەيانهوى بىكۈژن؟

حەسەن بىرى كردهوه. تاشباش بە بى نۇقرەبى چاوهپى جواب بۇو. ئاخىرى حەسەن ئەو شەمى دۆزىيەدە كە لىپى دەگەپا و گوتى:

- گوتورويمەتى ئەگەر گوندى نەوەندە لە يەكىن بىرسن با وەلىيىش بى، ئاخىرىيەكەي دەيكۈژن. گوندىيەكانىش زۆر زۆر لە تۆ دېرسن.

تاشباش بە دەنگىنەكى كىز گوتى:

- ئەرى نەنە مریمۆكمى نەدى. چىيى لىنى هاتورە؟ لە كوتىيە؟

حەسەن سەرى بىردى بىن گوتى و بە سرتە گوتى:

- بابىم، نەنە مریمۆكمى كوشت. چونكە زۆر پىر بىسو و پەكى كەوتبوو. نەيدەتوانى بىتىھ چو كۈرواوا. بابىشم لە خەۋىدا خى坎اندى. نەمن دىم. بەلام ئەتتۇ نەوە بۆ كەس مەگىرەوه. باشە؟

نەوجار ئەتتۇ وەلىيىش بى، ھەر مامە تاشباشەكەي خۆمى، نەوەشت لە بىر نەچى باشە؟ تاشباش حەسەنى دەلنىيا كردهوه و گوتى:

- بە كەس نالىتىم... ئاي كە ژىنلىكى نازا و بەجەرگ و بىئۇتىنە بۇو ئەو نەنە مریمۆكە. خوا لىپى خۆش بى.

حەسەنىش دوپىباتەمى كردهوه:

- خودا لىپى خۆش بى.

تاۋىتكى بىتەنگ بۇون. لووتىكەي چىاكان رووناڭ بۇونەوه. حەسەن بىتەنگىيەكەي شەكىند و گوتى:

- ئەتتۇ چەرمەسەرى و كوتىزەورىت زۆر كىشاوه مامە مەممەد.

- زۆرم تالى و سوپەرى چىشت حەسەن.

- پىتەنە دىيارە كە ھىچ دراوىشت نىيە.

- دراوم ھىچ نىيە.

- دەي باشە، ئەگەر وايە ئەوانە بۆ تۆ. ئەو پىتىشكەي بىست قوتۇ شقاراتى تىدايە. ھەمەمۇسى دەدەمە تۆ. ئەتتۇ دەتوانى بىانفرۇشى و جىڭەرەيان پىن بىكىرى. نەمن ئىتە شقاراتەم بۆ چىيە. زىياتر بە كارى تۆ دىتىن.

شقاراتەكانى لە نىپو پىتىشكە نايلىقىيەكەدا بەرەو تاشباش راداشت. تاشباش دەستى بۆي نەدەچوو وەرىگىرى. دەستى برد و پىتىشكەكەي وەرگەت و گوتى: "سوپاس حەسەن گىان" و لمۇه

پتر قسمی پی نه کرا. گریانی نه کمی گرت و نهیتوانی به سر خویدا زال بی و له بانگی دا. حمسنی له باوهش گرت و بدخزینه و گوشی. خوشویستیه کی گهرم و قوول و نامز که ساتیکی ببورو ته مهنتیک، ناخن ته نیمه و.

حمسن گوتی:

- مامه تاشباش تو خودا ناگات له خوت بی. لهو کاتمه هاتووی کمس له ترسان خهوى لى نه کوتواوه. هدر هه مورو چاویان به سمر تزوویه. بهرد و ام له بنمهو چاوت لى ده کمن. خدريکن له ترسان شیت ده بن. ناگات له خوت بی باشه؟

تاشباش دیسان حمسنی له باوهش گرتمه و گوتی:

- کوره شیتۆکه کدم، باشه، ناگام له خوم ده بی.

دهنگه دهنگ له که پره کانوه ههستا. له بهرد هم چهند که پریکدا ناگر کرایه و. لووتكه شاخه کان خدريک بورو روون ده بونه و.

گولئیکی گهوره په لکه نارنجیه کانی خوی به ده روبه ره پر له گیا و چیمه نه کمی زهیسه کی زنگاودا بلاو کردبزوه و بیتنیکی ناموی بلاو ده کرده و. گوله که نهونده گهوره بورو له باوهشیکدا جیتی نه ده بورو و. ده تگوت ناره قمی کردو و. میشه نگوینیکی زهد له نیو گوله که ده هاته ده ری، ساتیک جووله لى ده پرا و سهیریکی ده روبیشتی خوی ده کرد و دواي نهوه له ناکاو باله کانی که تالل تالی. سوریان تیدابو، لیک ده کرده و هم لدھ فریمه و. تیزیک لمو لای گوله کموده، عذر زه که قه لشت ببورو و لمو لاتریشه و کانیه کی و دک چاوی قرڑال له بن دار کاژیک هم لدھ قولی. وینه گوله که که و تبورو نیو ناوه روونه کمی گزلى کانیه کموده و ره نگنیکی نارنجی گرتبو. میشوله شینه کان له سر ناوی کانیه که و دک مردو و، بدهی جووله راوه ستابونن. سی بهره کانیان ده که و ته سر ورد و بمه و کان و بن ناوی کمی خال خال ده کرد. دواي نهوه میشوله شینه که، که مردو و کمی بیجوله بورو، له ناکاو به خیزایه کی چاوه دواننه کراو نه مبه و نهوبه ری ناوی کمی ده کرد. له دواي نهوه و یه کینکی دیکه، که لاقه کانی خوی به سر ناوی که ده دیز کردبسو و نه ده جوولا، له پر ده دیزیشت و جیتی خوی ده گزی و سی بهره کانیان ده که و ته سر ورد و بمه و کانیه که و هم زاران هیتلی باریک و راستیان ده کیشا، و دک به راسته کیشابتین. میشوله شینه کان هدر وا هاتو چیان ده کرد.

هد ده هات و وزه وزی ده روبه ری گوله که پتر ده بورو. له چاوت روو کانیکا گوله که سه دان میشه نگوینی له سر ده نیشت که باله کانیان ده لهرزین و ده برسکانه و... له دووره و لمو

برنجه جاره کده و هالاویتکی که سک هله دستا. هلمتی که سک، هملتیک که دههات بته قیته وه. دوای شده تپوتزیک هله دستا و سر هلمه سوزه کی داده پوشی. همواکه له بتونی زه لکاو و عدتری گولینکی نامو و گیا و بمنزین و لاسکی سوتاری گیا و پوشش و ناره قمه جمته و تپوتز و ناوی راوه ستار، ناخنرا برو. مه می دیک سدری له گیژه و دههات.

له و بمری دههته کده و سیبهری هموریک لمه رخز دههاته پیشه و سر لوزکه جاره که و په ریزه کان و گوله بمه ریزه و گنه شامیه کان و باقه پرته قاله کانی داده پوشی.

زور به نه سپایی بدهو پیشه و دههات. قدراغ و لیواره کانی هموره که به ناسعانه و سورانی برو. هموره که خوی نده جو ولا، کچی سیبمره که بنه سپایی به سر زه ویدا ده بز ووت. له گ لدگه لوزک دریزه کان به دههته که دا بلاؤ بیوونه و ده سورانه وه. مژیکی گدم و روون به سر ره و زه کانی نانا و درزا و زونگا وه کی ناقچا ساز وه نیشتبورو.

مه می دیک هانکه هانکی برو. شه لالی ناره قه برو:

- نه کهی زوله بخا. نه من له حاندی تو سرم هله تایه. کیشه کی گهوره همه يه. نه و نه پی دامه گره. تکات لی ده کم.

مه می دیک نیده زانی ناخز لیتوه کانی ده جو ولین و دهنگ له گه رو ویده دیته ده ری یان نا. له بدرانی بر زوله بخادا نوقمی خدیالنکی سیحراوی بیوو. زوله بخای دی که مه مکه خره کانی که رویشکه یان ده کرد و چاوه کانی رهش و درشت و مژوله کانی سیب مریان خستو وته سر کولمه تاوبرد ووه کانی. تم پیش چاوه کانی گرتیوو. کله گته و وک ناسک بد پریدا ده پروا. بدهن و بالایه کی ریک و لمبرد لان و جوانی همه يه...

مه می دیک و دخز هاتمه وه. له جیی خوی هستا و به خیرایی که وته ری. تا ور تکی دایمه و سه بیری کرد نه وه زوله بخاش به دوایدا دی. له لیزه کهی قدره بوجاغه وه چووه نیتو قورو جه بخان (وشکه جه بخان). عمر زه کهی نیزه به هزار جوز قفل شت قفل شت بیوو. و شکه جه بخان قولکه کی بدرین و قولون برو. پیشتر جه بخان به ویدا رزی بیوو. نیستا هر هم مو و شتراللوی لی شین ببزوه. گوله شین و مزره کانی و شتراللوه کان پشکو و تبوون، نوقمی تیشك و تیریزی تاوه که و شین و مزره... جو گله لمه کی لیل ته ختی بنی و شکه جه بخاندا ده ریز است. ده تگوت جو گه کی پولای تو اوه يه. مزرتیکی ره نگاوره نگ که چاوه له بدر هله ندههات. قفل شته و شکه کهی قورو جه بخان، پولای تو اوه پیندا ده پروا. سیبهری به کاوه خوی هموره که هات و تاویک له سر جو گه پوللا که راوه ستار. گوله کان تاویک دور له همتا و له سیب مردا کال بیوونه وه. ره نگه

مۆرەکەیان نەرم و تار بۇو و جۈزگە مۆرەکەش راوهستا. كە سىتېدەرى ھەورەكە دۇر كەوتەوە، جارىتىكى دىكەش، جۆگەلەپ پۇلا تواوه و مۆرەكە، نوقمى تىشىكى خۆز، نەۋەندە خىرا وەرى كەوتەوە بىروات نەدەكەد.

مەممى دىك پىتىخاوس بۇو. نەيدەتوانى بە جوانى بەرتىسەدا بىروات. پىتى تەمواو لە سەر عمرزەكە داندەنە، دەپەشىكەنەن. عمرزەكە دەتگۇت ئاگەر. ھەر بۆيىش رىنگا رۆزىشتەكەمى مەممى دىك لە پىتىدادانى ھەللىپەركىتى "ھالاي" دەچوو (دایدەنە و ھەللىدەگىرتعوھ). زولەيغاش كە بە شويتىيەوە بۇو ھەر وا دەرۋىشت. ھەمۇو پىتىخاوسەكانى چوکۇرراوا لە ھاويناندا تاوارا بە ناستەم پىتىيان لە عمرزى دادەنин و دەلىتى سەما دەكەن.

مارىتىكى گەورە خوشىيە بن وشتەلۋە كانەوە. مارىتىكى دىكەش كە بۆقىتكى بە دەمەوە بۇو، وەشويتىيە كەوت. ھەر دوو كىيان پەر لە سى مەتر بۇون و رەش بۇون و پاشتىيان دەبىرىسکايمەوە.

مەممى دىك وەك بىنالىنى:

- زولەيغا، وەشويتىم مەكەوە.

چووه نىتۇ پىنچىكە وشتەلۋە كانەوە. كە لە درېكەلەنەكە چووه دەرى، لاقەكانى شەلالى خوتىن بۇون.

- كىيشىدەكەم ھەدىيە. لىتىم مەيدە پېش. رۆزىتكە لە رۆزىان دېئە شويتىت.

چاوه كانى قىيچ كردى بۇونمۇو و لىتەه كانى خۆز دەگەست:

- كە دەتبىيەن وەختە بىمە تۆزىتكىڭ تاوا. ھەمۇو ئىتىشكەن و پرووسىكم دەزىپەتنەن. دەلىتى گوشتم لە لەشى دەكەنەوە. خوتىن دەمىزىم. ناتوانىم دەستت بۆ بىتىم. شىتىنى تۆم زولەيغا. كى ئەمن بە پىاودەزانى ھەتا تۆبە پىاوم دابىنېي؟ كۆتىخا سەفەر، نەمنى لە پىاوهتى خىستوھ. پىاوهتىمى لە دەلم دەركىشاوه. ھەتا لىتى نەستىتىنەمەوە، ناتوانىم لىت بىتەمە پېتشى.

ھەلتۈيەك لە تەشقى ناسىمانى وەك پەلەمەيەكى رەش و بچۈرۈك دەبىزىرا.

نەگەر بە وردى سەيرى كردى بايە، دەيدى كە ھەلتۈزىكە دەجۈولى. لە پىشدا لە ناسىمانىدا جەغزى بچۈرۈك و دواتىر گەورە و بەرىنتىر دەكىشى و بە سپايى و بە دەم خولانەوەوە دېتە خوارى.

لە بەرى وشكە جەيجانەوە دار چنانىتىكى گەورە سەرى لە ئاسانى دەسوى. مەممى دىك خۆزى گەيانىدە نەوىي. زولەيغا ھەر بە شويتىيەوە بۇو. مەممى دىك خەرىيەك بۇو تۆزىتكە شەكەتىي لە لەشى دەرددەكەد كە زولەيغا گەيشتى و لە بەرددەمى راوهستا.

رۆز، ناوا بورو. مەمی دیک لەو دیو تمپۆلکە کەی کۆنە جەجانەوە بورو. شۆرە بىيەكان لىك و پرچيان شۆر کردىزۇدە. لە خوار تمپۆلکە کەوە کانىيەمەن ھەللىدە قولى. ورده چەمۇى لۇوس لۇوس پاناوكىتىكى بەرىنيان داگرتىبو. لە نىيۆه راستى ورده چەمۇى لۇوسە كان و دارە گەزەكاندا، بېركەي بۆنخۇشى بىبار شىن بېبۈونەوە. لەوئىوه ھەتا داۋىتىنى گرددە كەش بە پىنگە داپۆشراپۇو كە هيىندەي بالاىي مەمى دىك ھەستابۇون. پىنگە كانى دەم كانىيە كە لە بەزىنى بىنیادەمەتىك بەمرزىر بۇون. گولە كانىيان شىن و بۆنخۇش بورو. بۆنە كەيان سەرى گىزى دەكىد و لەو كويىرە رىتىمى كە پىتىنج مەتر لەولاترەوە بورو، شەپۆلى دەدا.

مەمى دىك لە ناوه فينىكە كەي كانىيە كەدا دەست و دەمچاواي شوشت و هەر لەۋى راكشا. جا نىيەتا ھەمۇ شىتىك نوقۇمى شىنایە كى دلگەر بورو. ناسمان و پىنگە و رودە چەمۇە كان، گرددە كە و ناوا و خاڭ و دارە كان و گىڭ و گىيا و نەو ھەورە تەپوتۇزىھى لەو سەرەوە لە جۈرۈلە كەمۇنېبو و ھەورە كان ھەمۇ وەك مەخەرىتىكى شىن دل بلاۋىن و دلپەتىن بۇون. زولە يەشاش ھات و دەست و دەمچاواي شوشت و لە تەننىشت مەمى دىكەرە راكشا و دەستى مەمى دىكى گرت. لەشى مەمى دىك ورده ورده دەبۈوزايەوە و گىرى دەگرت. لەو ساتەدا ماندووېتىيە كەي لە بىر نەما. وەرسوورايدەوە و زولە يەخا ماج كرد و توند لە نامىتىزى گرت... لە شىتىتى نەقىن و خۆشە ويستىدا بۇونە يەك و دواتر ماندوو و شەكەت راكشان. بۆنى پىنگە شىتلەرە و پانەوە بورو، ھەستا.... كە مەمى دىك وەخۇزەتىمۇ، زۆر زۆر تەرىق بۆزە و گۇتى:

- بېبۈورە زولە يەخا. ئەگەر نەوەندەم خۇش نەويستىبايدە، دەستم بۆ نەدىتىاي. ئەمن شىاواي تۆ نىيمە. ھەتا تۆلەي خۆم لە سەفر نەكەمەوە، شىاواي ھېچ كەس نىيمە.

زولە يەخا گۇتى:

- كەوابۇو بچۇ و تۆلەي خۆتى لى بىكەوە. ئەمن تا نەو كات ھەر لەسەرت رادەوەستم. تەنانەت ئەگەر كەزىي سېيىش بەھۆنمەوە...
ئىتىشك و پرووسكى مەمى دىك زىيراندى. جىتى بىرينى كانى بىرژانمۇدە. لە بىر ڙان خۆتى وىتك هېتىنا.

- نەو حالەتەم لە مەرگ تالىرە. چىيى نەمابۇو تۆلەي خۆزمى لى بىكەمەوە، يەكتىكى دىكەم...

دەمۇدەست لە جىتى خۆتى دەرىپەرى و راي كرد. بە دەوري گرددە كەدا سوورايدە و ماۋەيدەك بە دەم رووبارەكەدا راي كرد و نەوجار راوهستا و ناورپىكى دايەوە. زولە يەخا دىيار نەبۇو. زولە يەخا

له نیتو پنگه‌لانه که دا راکشاپوو. هانکه هانکی بwoo. گیانی گپی گرتبوو. چاوه‌پتی مه‌می دیک بwoo. جومگه و ماسولکه کانی چلیان دهدا و دهیانزیراند.

به ده نالیندوه دهیگوت:

- مه‌می دیک، منت خوش بوي، مه‌می دیک، منت خوش بوي...
مه‌می دیک له ریچکه که‌ي که‌نده‌لانه که و هسدر که‌وت و گهیشته ریگه که. سی سوار بدراه‌ورووی دههاتن. له تاریکایه که دا نه‌سپه کان و سواره کان گهوره‌تر ببیونه‌وه. وهک دیهو و درنج زبه‌لاح و به هدییه‌ت دیار بیون. که سواره کان له مه‌می دیک نزیک ببیونه‌وه، نه‌سپه کانیان راگرت و دابه‌زین.

مه‌می دیک بزه‌یه کی هاتی:

- دززیتنه‌وه؟

سواره کان وه‌لامیان دایمه‌وه:

- نه‌ماندزیزی‌وه به‌لام همر دیدززینه‌وه.

مه‌می دیک گوتی:

- ثاوی چه‌مه که بردی. له نیتو ثاوه که‌دا، تم‌مینکی بۆگمن و گهوره که بیست و شده‌ش میشی که‌سکی بربیسکه‌داری له گوین پوّلای لی نیشتبوو.

سواره که‌ی پیشمه‌وه گوتی:

- ده‌بی بیدززینه‌وه.

سی‌هه‌هیان گوتی:

- چوکووراوا ناگری گرتوده.

یه‌که‌میان گوتی:

- نه‌سپه کان پشوویان لی بپراوه. لغاوه کانیان نوچمی که‌فی زاریانه.

سی‌هه‌هیان گوتی:

- ده‌بی همر بدو نه‌سپانه به غاردان له چه‌مه که بپه‌پنه‌وه.

یه‌که‌میان گوتییه‌وه:

- دیسان باران دهباریتنه‌وه شهوكدت به‌گیش همر ندهاتوه... خودا ده‌زانی نیستا له کوئیه. رووباره که‌ی جه‌یحان لیلی و قوپاوه ده‌پژیشت. بیان نه‌نگووت. به دریشانی رووباره که هه‌وره سپییه کان به نامانه‌وه بمسپایی ده‌خوشین. هه‌وره لۆکدییه کان له نامانه‌وه به سمر رووباره که دا

شور بیوونوه و بهرهو دهربای سپی ده‌رُزیشتن... له سپاییه خولیاپیه که‌ی بیانیاندا همر وا
دهخوشن و ده‌رُزیشت و کلکهیان ده‌برایه‌وه.

دوكه‌لئی شاگری بیانیانی کریکاره‌کان، بهره و باریک و به جولله همه‌مو دهشته‌که‌ی
داگرتبو و بهرهو ناسمان هملده‌کشا.

قدلافتی ناشقه کچل له تاریکایی شمه‌که‌دا زلت دیار بورو. وهک چیایه کی قایم و پتمو له
نیتو تاریکایی شمه‌که‌دا دانیشتبوو. نه دبزووت. ده‌موجاوه‌که‌ی دریش و تینکسماپ و نوقمی
په‌زاره و پر له چرج و لوجه بورو.

گوله گهوره که دیسان درشت و نارنجیت ببوروه.

شمه‌که‌ی نه‌ستیره باران بورو. همر همنگاویتکی هملته‌گرت، شوین پتیه‌که‌ت ده‌بووه
جوزگله‌یدک له تریفه. باران دایکرد. دلوب و تنزکی باران نور و تیشك بورو. ته‌ری نه‌کرد.
رووناکییه‌ک همه‌ستا و دهشته‌که‌ی له نیتوه‌راسته‌وه دوله‌ت کرد. چیاکان و شمه‌مه‌که‌ی له
نیتوه‌راسته‌وه دوله‌ت کرد. نیوچاوانت چوچی تیکه‌وتبورو. خیال رفاندبورتی. گوندی گویله‌ی همزاران
سهر سه‌رت کۆ بیوونده و گوتیان رزگارمان که و فریامان که‌وه. نیمه‌کویله‌ی همزاران
ساله‌ین. دهست و پیمان به‌ستاروه... مهزاراکان بپری و له باغه‌کانمه‌وه گهیشتینه لیزه‌کان...
همزاران تزیله نور به شوینمانه‌وه بعون. همزار رووناکایی که چاویان له بدر هملنه‌دهات.
همر همنگاویتکی ده‌ماننا، دنیا نوقمی گول ده‌بووه. دنیا کون نوی ده‌ببزوه، دیسان له دایک
ده‌بزوه و لمبه‌ر تازه‌بی ده‌بریسکایوه. نه‌ونده نوی که ده‌تگوت همر نه‌مرق خولتیزراوه.
مه‌زاراکان به‌ریان گرته‌وه. لاسک و قمسله‌که‌ه کان، له بدر گوله کانیان خویان نه‌گرت و
نووشتانده. گوله کانی "قدره‌قلیچ" همر کامه‌یان هینته‌ی قولانجیک. پلووره‌کان و قدله‌شتنی
ره‌وه‌زه‌کان و که‌لیتی پیره داره‌کان پر بعون له همنگویی زهرد. همر پلووره‌یدک پیتچ جاران پر و
بمتال بزوه. به همزاران میشدنگوین به سر همر لقه دارینکه‌وه نیشتندوه. همه‌غیره‌کان
همنگویی بعون و همناره درشته‌کان به دنه‌که سوره بلوورینه کانیانه‌وه قدله‌شتن. خاک نه‌رم و
نیان بزوه. همه‌موان شاد و شوکور بعون. خاکه به پیته‌که ناره‌قهی کردبوو و نووستبوو. که‌س
پیتاخوس نه‌بوو. که‌س نزیه‌تی نه‌بوو. که‌س ناهه‌قیی لی نده‌کرا. که‌س نه‌یده‌توانی نه‌ونده له
بنیاده‌میتک بدآ خوین میزی. که‌س نه‌یده‌توانی سووکایدته به یه‌کتکی دیکه بکا و
مرزق‌بیونه‌که‌ی لی بستینیته‌وه. له چیاکان تیپه‌رین و له ناومان بردن. له بیابانه گرمه‌کاندا
پدله هه‌وریک سیبمری لی کردین. همر همه‌موی نه‌وانه له خوشدویستیی تو و له بدر خاتری تو

بوو. نهمن نهتوم ناوا دی. بیابان نوقمی گول و شیناوهرد بوو و ناوه کان به خوره خوره و هری که وتن.

- یه کم کمیکی هولی دا من نهبووم. یه کم کم که له دایک بوو من نهبووم... نهتوم زور جاران منت دی... زور جاران...

به یانییک به سر ناوی دهربای سپیدا رزیشتی. بوویته شنه با و هلتکرد. بوویته همور و داتکرده باران. بدو دوو چاوه خوم دیتمی که ناسکیتکی چاورهش سمری له سمر رانت دانابوو و ده گریا. گوتت "نهی مامزه چاو رهشکه، هسته و غار بدہ."

داره کانیان له ره گوه هملکمند. بالندیهیان به سمر دار و به ناسانمهوه نههیشت. ناوه کانیان هله لچزرند. بنیاده مه کانیان نه خوش خست... نهتوم هاتی و نوریتکی هینندهی مناره یهک به هرز به شوینته وه ...

- یه کم کمیک که ده رکه ده من نیم و یه کم کمیک که له دایک بوو من نیم... نهتوم زور جاران منت دی..

چوروئنه نیتو دارستانیتکه و. ریمان لی هتله بوو. گوندیه کان توزیان کوشت. توزیک دواتر دیسان زیندوویان کردیتمه و. نه من بهو دوو چاوه خوم دیتم.

- نه من یه کم کمیک نیم که مردم و یه کم کمیک نیم که له دایک بووم... ده موجاوی ناشقه که چمل دریزتر بزوه. چرچه دریزه کانی له سمره و بز خواری، له شیان داگرت.... زوی نهبوو، ناسان نهبوو، خاک و ناو نهبوو. بنیاده و چروجانه وه و میزوله و خیو و فریشته ش نهبوون، هیج کهس نهبوو. تۆ نهبووی، من نهبووم، شو نهبوو، رۆژ نهبوو... هیج شتی نهبوو.

ره گ و بنداشیه تاریکایی، ره گ و بنچینه رووناکی.
هیج شتیک، هیج شتیک نهبوو.

لایه کی روخساری ناشقه که چمله تاریک داهات و لایه که دیکه رووناک. شهپرل شهپرل دهنگی به ده شتهدکهدا گهرا. بزه و هوره سامناکی دیوه زمه یهک که هم دههات و به رزتر ده بزوه. دهنگه که ش ره گی نهبوو. رهه زه کانی ثان او هرزا دهنگیان دایه وه. رهه زه کانیش نهبوون. نهوهی ههبوو، تۆیه لمه یهک نوره بوو. ناتوانی سهیری بکهی. کوئیر ده بی. ده ملیون سال، سه ده ملیون سال، ملیون ملیون سال نه تویه لمه نوره پر به چنگیک دهبوو و نه گدر سهیرت کر دبایه کوئیر دهبووی، له بؤشاپیدا سورپا یهه و. بؤشاپیش نهبوو.

له شهش تمله‌کهی سازه‌که، سی تملی پسا. سازه‌که کهوته خواری. همه‌وره‌کان بمره‌و زه‌وی خوشین.

- نه من توم دی. له هدر دو چاوان کوره بم نه‌گهر درز بکم. بهو دو چاوه‌م.

- نه تو گهلى جاران منت دی، براله، گهلى جاران.

مممی دیک دانیشت و گریا. برینه‌کانی برژانده. نیسکه‌کانی زریکاندیان و همه‌مور گیان ژانی کرد.

دهستی تاشباش نوغلوی گرت و گوتی:

- نه تو بوروی. بهو دووو چاوه‌ی خۆم دیتیم.

ناشقه که‌چله جاریتکی دیش گزرانی "دنیای بدتاان" سی گوتده.

تاشباش نوغلو به سه‌رسوپرمانده له جیتی خۆی وشك بورو.

مممی دیک له تهنيشت گوله گهوره‌کمهو بورو. گوله‌که ناره‌قمه ده‌کرد و ده‌دره‌وشایده و نارغیت ده‌بورو.

تاشباش نوغلو پتر سدری سوری ما.

- نه تو منت ههر نه‌دی؟ هیچ نه‌تدیم؟

باران وهک گوزه‌ی سره‌وژیر ده‌هاته خوار. نه تو به بمر بارانه‌که‌دا ده‌پریشتنی. تهنانه‌ت دنه‌نکه بارانیتکیش چیبه، وه‌تو نه‌ده‌کهوت. نه روئیه‌ی پینیدا ده‌پریشتنی، وشك و پر له خۆل و خاک بورو. بهو دو چاوه‌ی خۆم...

- یانی نه تو منت ههر نه‌دی؟ هیچ نه‌تدیم؟...

رهو‌دیه‌ک نه‌سپی کیوی، زل زل بهو لا‌لادا غار غارینیان ده‌کرد. شیت ببسوون. کمس نه‌یده‌توانی لیتیان بچیته پیش. یهک به یهک هاتن و له بمرده‌مت راوه‌ستان.

- نه تو منت ههر نه‌دی؟ هیچ نه‌تدیم؟

پلتزکیتکت له ره‌زینکی گهوره دا. ناوینکی فینک و روونی لئی هەلقولی. وهک سەھۆل. نه مو بهو دو چاوه‌ی خۆم...

- نه تو منت ههر نه‌دی؟ هیچ نه‌تدیم؟

همناریتکت لئی کرده‌وه، قەلشیو، همناره‌که‌ش لینک بسووه. همه‌مور گوندەکه لیتی خوارد و تهواو نه‌بورو.

- هدرگیز... هیچ؟

دانه و یله کمان چاند. کیلگه کان پر بون له گول و ده شته کان له لۆکەدا ون بون. هر بەو
دوو چاوهی خۆم... .

- هیچ و هیچ؟...

گوله گهوره که ثاره قەی کرد و رەنگە کەمی دیسان نارنجیت بزۆه. سەدان میشەنگوین لە
کاکله کەیدا... بە بالە درەوشاده کانیانه و...
شەو داھات، رۆز، ناوا بۇو.

- ئەتو هیچ... هیچ.. .

ئاشقە کەچەلە باسکە کانى وەك دوو بال لە تاریکائیه کەدا لىك كرده و لىتكى نانه وه.
دەستە کانى وەك ماستىك كەوتىنە سەر سینگى سازە كەي. مەممى دىك بەسپاپى پەنچە کەمی
ئىۋەندىيى ثەوى گرت و گوشىيى و دەستى ماج كرد و بەرزى كرده و لە سەرتەپلى سەرى
خۆى دانا.

گوله گهوره که دیسان نارنجیت بزۆه و كەوتە بۆشاپىمەوە، بە تەنى.

مریمۆک سەری بە ترس و ئەستىرەكانى و
 نەھە شىتىوھ خافلاؤھ. جارى واشە
 دەكەۋىتىوھ بىر ياغىيەى سالى سالان.
 كېھى بەيانى كەلەبابەكە لە سەرىيەك سىن
 جاران دەخويىتى. لە گوندەكەى ئەوبەرەوھ
 سىن كەلەباب جوابى دەدەنەوھ.

٣٣

شدو داھات. رۆز، ناوا بۇو. نان ساجىيەكى لە تىبەكە نانەكە دەھىئىنا و رشاندى و لە سەر
 سفرەكە دايىنا. تىبەكە نانەكە نىوه بىوو. مریمۆک بىرى كەددوھ كە هەتا دىنەوە بەشم دەكى. ساوارەكەى
 لە سەر ناگىرداھەكە دىمى كىتشابۇو. مریمۆک پىوازىكى بە مستە كۆزلە ورد كەرد. پىواز دەبى بە مست
 بىھارى. نەگەر بە چەقۇ بىپى تالان دەبى. هارپىنى پىواز بە مست تالىيەكى دەبا.

مریمۆک نىيورۇزىيە هيچى نەخواردبۇو. ھەر لە لىزەكە تۆزۈتىكى يالابۇوك مژىيىبوو. ھەم
 يالابۇكى دەمئەت و تىن و گۆزىتكى لمەر دەگەپا و ھەم نەوهىكە لە دارستانەكەدا دەگەپا و
 رايىدەبوارد. بۆيە ديسان زۇرى بىسى بۇو.
 رۇنىلى بىپابۇو. ساوارەكەى بەبى رۇن خوارد.

جىتىوانەكەى لە بەر دەرگاكە رادەخىست و كەلىيىتكى دەدايە دەرگاكە و ھەر لەمۇي لىتى
 دەنۈوست. ئەمشەو دەترسا. چۈوه سەربىانى. سىبەرەكان درىيە بىبۇنەوە. دەشتەكە نىوه تارىك
 بۇو. لە خوارەوە دارەكان لە تارىكايىھەكى نەنگوستەجاودا نوقم ببۇون و سەرى چلىوکەكانيان
 لە رۇوناكايىھەكى درەشاوددا. شەوەكە بەبى دەنگى و بەسپاپى بەسەردا دى. سىبەرەكان لە
 چياكانەوە بەرەو دەشتەكان دەكشىن. بىتەنگى... لە سەرەتاي شەۋىيدا، مریمۆك لە چەقى نەو
 دنیايىدا بەتەنلى بۇو. خانۇوھەكان، دارەكان، دارستان، ناواھەكە.... خورپى ناوا، دەنگى

* تىبەكى نان: ناندىن. شوتىنى نان. بۆ نەندازەن نانىش گۈتراوە. تىبەكىتىك نانى بىر. يان تىبەكە نانىتكى بە ژەمىتىك دەخوا.

بالنده کان و نمود خاکه به پیت و وه برها توروه به همزاران جزره گول و گیا و میرووله و مار و همه ممو مه خلووقاته که دنیاوه... دنیای به جووله، دنیای به جوش و خوش و پر و پهیان. دنیای همزار رهنگ همه ممو شتیکی همیه. رهنگ کان، روونا کایی، شمو و دهنگ کان و نهستیه و همه ممو شتیکی همیه. دنیا بدو جزا و جزئیه بی کوتایی و به جوش و خوشمهه تهوا و نابی، به لام و دره سهیر که نمود دنیایه چزله. نه دهنگیک و نه روونا کاییک و نه رهنگ و نه جووله یک. همراه دلیتی نه گولیتیکی تیدایه و نه گیانله به ریک، بینه نگی و تمنیایی.

همراه ماله کزملیتیک هیلانه پر هستیلکه تیدایه... پر هستیلکه پول پول دین و ده چنه نیتو ماله کانوه... پر هستیلکه دزست و برادرن، شوینیان له تهنيشت بنیاده مه کانوه هیه بدو باله تیز و ناسکانه بانوه همowa ده بزن. هیچ گیانله به ریک دیار نییه. نه جر و جانمه ریک نه زره گه تهدیک و نه بونیک... همراه هیچ شتیک نییه.

مریمۆک له ناخی خویدا همستی به تمنیاییه که کرد. چزل بعونی دنیاکه، نمود دنیایی همه ممو شتیکی همیه. دنیای پر و پهیان، دنیای پر له جوش و خوش و جووله. نیستا چزل و هزله. له مردو ده چی. مریمۆک زانی نمود دنیا بی بنیاده مه و هک خدمه ریکی رهش له دلیدا همست پی کرد. کهوابو نموده بنیاده مه کان بعون دنیایان پر ده کرد، همه ممو شتیک، همه ممو دنیا و اته نینسان. کوره خو نینسان نه بی، دنیاش نییه.

مریمۆک له سهربانوه رووی بدره و لای روزشاوا بدره و خوره ناوابوروه که ورسووراند و به دهنگیکی گرمی نینسانییوه همراهی کرد:

- کوره به قوربانی بزنى جهسته بی ناده میزاد.
- قوربانی بزنى جهسته بی ناده میزاد.

دهنگی مریمۆک و هک هموروه تریشنه دنیای داگرت و ماوهیک زور له لیپهوار و دهشت و شی و دزله کاندا دهنگی دایوه.

- به قوربانی بزنى جهسته بی ناده میزاد.

نیستا نه گهر منداله که چه لایه کیش لای مریمۆک بوایه، نمود تمنیایی و بینه نگییه ده موده است نده ده ما و دنیا پر و خوش ده بزوه. نه گهر کورپیز گهیدک بوایه، تمنانه نه گهر کوره که چه لایه کی چلمنیش بوایه...

- نه گهر به هدشتیش بنیاده می تیدا نه بی، نامه وی. بجهنه جه حمده می نه گهر نه روی بنیاده می تیدایه به قوربانی بی. همی به قورگیری نمود دنیایی بنیاده می تیدا نییه.

ناهقهی دهکا، خراپه دهکا. سوروکایهتی به هاوره گهزکهی خزی دهکا، ماقی خللک دهخوا، دهکوژن و درؤیان دهکا. به کورتی ههموو خراپه کان همر نمو دهیکا. هیچ مه خلوقتیکی نمو دنیایه هیندهی بنیادم له گمل هاوره گهزکهی خزی و یان له گمل مه خلوقاته کهی دیکهش، نموهنده زالم و همر لمو کاتمشدا نمهوندہ بمبزمدهی و ندرم و نیان نییه. ناشقه کمچله دهلى: "دنیا نمبوو، هیچ شتنی نمبوو، هموا و ناو نمبوون، تمناندت بوشایش نمبوو... هیچ شتنی نمبوو، له ههموو کایناتدا تزیله نسوروتکی پر به چنگیک همبوو که ههموو ولاستی روناک کردبوزه. نمو نسوروه نمهوندہ درهشاوه بسو که چاوی له بمر ههلهنههات و نهگهر چاوت لی کردبایه کویر دهبوو. نمو نسوروه بنیادم خزی بسو، مرؤفایهتی خزی بسو. نمو نسوروه له ناخی ههموو بنیاده میک دایه. بنیادم لمو نسوروه خولقاوه. خودا له پیشدا حذرتهتی ثاده می له قور. به شیوهی نینسان دروست کرد و دوایی نمو نسوروه له ناخیدا دانا.

- ههی به قوریانی بزئی جهستهی بم:

مریمۆک و هترس کهوت. دارستان و نهشکهوت و پهربیه کان و رهوهزه کان و دهشته چۆل و تهنياکه همر ههموو ههستابوون و وەرى كەوتبوون. سیبەرە زەبەلاھە کانیان و همرا و ھۆربایا کانیان دیانترساند. مریمۆک له سەربىانی راوه ههستابوو و سەبىرى نمو دنیا چۆل و بىتدەنگەی دهکرد. نمو دنیایه پر بسو له همرا و ھۆربایا کى نادیار و لیتل. نمو دنیایه وەرى كەوتبوو، ھەلەدھەپى و وەك رووبارىتك دەرىۋىشت، دنیای چۆل و تهنيا.

گورگە کان، چەقەلە کان و نمو دەعبايانى نەيدەناسين، دەيانەراند و دەنگە کانیان تېتكەل بە يەك دهبوو. دەنگى فيشكەی مارە کان و كوندەبوو... بۇ ساتىك دنیا پر دهبوو له دەنگە دەنگى جۈراوجۈز و ساتىك دواتر، ههموو دەنگە کان له پر دەپرانەوە و ههموو بىتدەنگىيەك بالى بە سەر ههموو ولاتسا دەكتىشا. مریمۆک لهو ترس و خۆفە گەورەيدا، بە تاقى تەنى بسو. تەنیاپى خەيال و ھەستىنکى ئالۆز و نامۆى خستبۇوه دلىيەوه. شتى واى بە خەيالدا دەھات له ۋىانىدا بىرىلى نەكربۇوه و نىستاش نەيدەتوانى بە زمان بىيانلى. وەپىر تاشباش تۆغلۇ كەوتەوه و بە خۆى گوت: "لەوانەيە نمەوي له تاشباش تۆغلۇيە له مىشىش بى."

خۆى بى لە ههموو خولقىنراوه کان گەورەتر بسو و ھەستى دەکرد ھىزىتىکى زۆر سەبىرى ھەيدە. لە دلى خۆيدا گوتى: "لەوانەشە لمو تەنیاپىدا خەرىيکە تېك دەچم. حاشا، حاشا، خەرىيکم خۆم لە جىتى نمو دادەنیم.

ماوهىيە لە نىتو ھەست و خەيالە دىز بە يەك و ناتەباکاندا پەلەقاۋەھى كرد: "ئەمشەو، ئەمسەو مریمۆک نانوى. مریمۆک دەبى بچىتە خوارى و جىربىانە كەي بىننەتە ئىرە. چما وا نىيە؟ وايە، بىلام خوشكە مریمۆک، نەتىز دەتوانى بچىتە خوارى."

خمریک بسو زراوی بچی. ده‌تگوت لسو خواره سه‌دان هه‌ژدیها چاویان داچچریوه و چاوه‌پرین: "تیستاش که ناوایه، مریمۆک جا نه‌مشو به‌بی جیویان له سمر بانی ده‌نوی. خۆ نه‌گەر مریمۆک نه‌مشو له سه‌ربانیش نه‌نوی زۆر گرنگ نییه." که رووی قسەی له‌خۆی ده‌کردوه، واى هەست ده‌کرد يە‌کیکی دیکەشی له لایه. هەر بۆیه بەردەواام ناوی خۆی دووباته ده‌کردوه.

یەك دوو جاران هەولى دا بچیته خوارى، بەلام هەموو جارى ده‌تگوت پى له سمر خەرمانیتک ثاگر داناوه. له پې كەوتەوه بىر لسو پەيۋەيدى بە گۆتسوانە كەيمەن ناوە و دەمودەست چوو و ھەلیکیتىشايەوە و گوتى:

"مریمۆک ئەتۆ چەند كەرى، مریمۆک. مریمۆک، ئەتۆ كەرى. پیت وايە بالىنده و دەعبا و مەعبا و خىو و پەرى ناتوانن بەبى پەيۋە بىنە سەرى؟"

له ترسان چووه گۆشەيدى كى سەربانە كە و كرووشەى كرد. چىي پى دەترسا، پى خۆى گۈرمۈلە دە‌کرد و چەندى گۈرمۈلەت دەبۇو، ترسە كەي پى دەبۇو و تاخىرىدە كەي ئەوەندەي خۆ گۈرمۈلە كرد كە بۇو بە تۆپەلىتک. نەمشەو ناسمان ساۋ و پېر لە ئەستىزىه بۇو. پەيتا پەيتا له راست و چەپەوە ئەستىزىه كان دەخوشىن و دە‌كەوتەنە خوارەوه. هەر جارىيکى ئەستىزىه يەك دەخوشى، ئەلو له جىتى خۆى دەردەپىز و دىسان بە دەلە كوتىدە كى زۆرەوه دادەنىشتەوه. ماوەيدىك سەيرى ناسانىتى نە‌كىد. بەلام خۆى پى نە‌گىرا. هەر ئەستىزىه يەك بنىادەمەتىك بۇو. هەر ئەستىزىه يە كى دەخوشى، بنىادەمەتىك دەمەر. نەيدەتوانى سەيرى ناسمانى بىكا، بەلام هەموو ئەو ئەستىزانە دەدى كە بەردەبۇونەوه و لەگەن هەر ئەستىزىه يە كى دەخوشى، ئەلو له جىتى خۆى قىت دەبۇوه و كە ئەستىزىه كە دە‌كەوتەوه، دىسان دادەنىشتەوه.

بەرهەدرى بەيانى بسو خەو بىدىيەوه و زۆرى پى نەچوو بە دەنگى كەلەبابە كە وەخمبەرەت. كەلمابابە كانى گوندە كەي بەرانبېرىش وەلام مىان دايىوه. هەتا خۆر گەيشتە نېۋەندى ناسمانى، نەيتوانى لە سەربانى بىتە خوارى و نەوجار بىسىتى هېرىشى بۆ هيتنى و چووه خوارى و نانىتىكى ھەلگرت و پەنرى تى كەد و كەدىيە باپۆلە و بەرەو لىپەوارە كە وەپى كەوت... سەيرى حەزى چووبۇوه گۆشت. رانى چەمور و سورورە كراوى كەلەبابە كەي لە سەر پېشىكى ثاگرە كە دەھاتە پېش چاوى.

تېشىكى تاوه كە لە كانىيە كەي داپۇو و تېشىكى داپۇوه. باپۆلە كەي تەماو كرد و نۇوشتاپە و بىنى بەو تاوه زولاڭلەوە نا كە تېشىكى تاوه كە ئەوەندەي دىكەشى رۇونتە كەردىبۇوه. تاوه كە بۆنى نەعنە كېتىبى لىپە دەھات. رۆزى پېشىوو سەنەوبەرىتىكى بەرز و بارىيکى دېيسو.

یالابووکی سنه و بهری باریک و بدرز خوش و بهتام دهی. ندرم و بوخوش. مریمۆک نیسی تیستا فیر ببسو که به ثاسانی یالابووک دهربیتني. لقదاریتکی هیندەی باسکیتکی بپیسو و نووکە کمی تاشیبوو و پانی کردبۇوه. تونیکلی سنه و بەرە کەی لە خوار و ژورووە هیندەی دووقولانج و بە پانایی قولاغىتک دەپى و دواىي نووکە پانە کەی لقە کەی لە شوتىنە بپاوه کە دادەنا و نەوجار بە بەردىك نەوهندەی لە سەرە کەی دەکوتا هەتا توپیکلی دارە کە ھەلەنە قەمنزا و نەوجار بە چەقى ماراشە کەی خۆزى توپیشکالە ناسكە کەی ناوەوە دەردەتىنا و ورد ورد دەکرد و لە زارى دەخست و دەجوى. نەگەر بنيادەم چۈرە ئاۋىتىكىشى بە دوودا كەردايە، قەت لە بۇن و بەرامەمە کەی تىر نەدەبۇو. بۇن و بەرامەمە یالابووک ماوەيەك زۆر لە زاردا هەر دەمايمەوە.

ھەتا نیوهېر یالابووکى لى کەرددەوە و خواردى. بۇن و بەرامەمە تازە لیپەوارە کە لە دەمارە کانى گەرا. مریمۆک كاتى دواى خواردنى یالابووک چۈزى ئاوى دەخواردەوە وەك كچۈلە يەكى پازە سالانە دلى خوش دەبۇو و وەيدەزانى بۇوەتە مەلىتىكى تىز باڭ. بۇن و بەرامەمە لیپەوارى لە زارىسىمە دەدايە دەرەوە... ھەمۇ بۇن و بەرامەمە دارستانە کە لە یالابووکدا كۆپبۇرۇ.

مریمۆک باوهشىتک پىنگە کۈل شىن و نەعنايى كىتىبى كۆز كەرددەوە. كە یالابووکى دەپى و بىر قەرە جە كان كەوتەوە. قەرە جە كان و نەو مامە خەليلە نەحلەتىبىي كە خودا ھېچ بەندەيە كى لەو خراپتى نەخولقاندۇوە. قەرە جە كان و مام خەليل چۈنیان مەرىشىكە كان دەگرت؟ پەتىكى قايمىان ھەلەنە گەرەت و دەنكە گەنمەشامىيەن وە تەسبىح پىنۋە دەکرد.

مریمۆک بە باوهشىتک پىنگە و نەعناعە ھاتىمە مالى. شەرىتىكى پەيدا كەر دەنكە گەنمەشامىيە کانى پىنۋە كەرەت. كەلە شىزە كە لە قەلاڭە كەمی "عەلىيە كۆتۈر" دا لە سەر كۆڭايە كى پەين و پالان قاچىنلىكى ھەلەتىنابۇو و بە بەر زىگىيەمە نووسانبىدوو و قىتى و قىنج لە سەر لاقە كەمى دىكەمە راوهستابۇو. دەتكۈت نەوە دەللىئە من پادشاى نمو دەنەيەم و مریمۆكىش رەعىيەتى منە...

مریمۆک كە دىتى ئاوا لەخۇزىبايانە راوهستاوارە، تۇرۇر بۇو و گۇنى:

- لاجۇ ھەمى كەلەشىزى گلاؤ. نىستا پىت دەلتىم. نىستا پادشاىيەتىت پى دەلتىم چىيە. ھەمى گلاؤ، نىستا مریمۆك پىت دەللى پۇوتىتک چەند كىلۈۋە. تىنگەيشتى؟

بانگى كەلەبابە كەمى كەد: "وەرە، وەرە، وەرە." و گەنمەشامىيە ھۆنراوە کانى بۇ ھاوبىشت. كەلەبابە كە پەلامارى گەنمەشامىيە كەمە دەنكى قىروت دا. يەكمە دەنكى قىروت دا. مریمۆك گۇنى نەدابىي. كەلەبابە كە يەك لە دواى يەك قىروتى دەدان. مریمۆك وەك فەنەمرىتىكى گوشراو نامادە دەرىپەرین بۇو. ھەمۇو گىيانى وەسەر ئارەقە كەوبىتۇو. لە نەكاو توند شەرىتە كەمى گەرەت و كىشى.

کەلەشىرە كە وەپەلەقاژە كەوت. كەردىيە هەملائىك ھەر مەپرسە. بەلام خۇى پى رىزگار نەكرا. پەر و پۇ و تەپوتۈز تىنكمەن بۇون. كەلەشىرە كە خۇى بە دەستمۇھە نەدەدا. تەنانەت بە باوهشى مەرىمۆكىشەوە ھەر بالەپېزەي بۇو. كەلەباينىكى بەقۇوەت بۇو. ساتىك دواتىر مەرىمۆك باسلى شەل بۇون. كەلبابەكە شەل نەدەبۇو، مەرىمۆك بە سەرى دىكەي نەو داوهى كەلەبابەكەي پى گىرتابۇو، لاقەكانى توند شەتمەك دا و بەرەللايى كەرد.

"مەرىمۆك لاقەكانى توند توند بەستووە. جا نىستا چەند پىت خوشە هەلبىزە و پەلمقاژە بىكە. مەرىمۆك سەرت دەپىي. نەمەرە ئاگىرىنەك دەكتەمە، نەويش چ ئاگىرىنەك، و جا نەنتىرى لە سەر دەپېزىتىنى." بۇنى بە ھەواوه كەرد. بۇنى كەبابىي كەلەبابىي بۇ ھات.

كەلەبابىي خۇپىي، ھەر لە نىستاواه بۇنى كەبابەكەم بۇ دى. گۇشتى توپ بىمشى حەموتوویەكى مەرىمۆك دەكا. ناھىئەم بۇنگەن بى. وشكەت دەكەممۇھە. گۈن بىگە كەلەبابىي خۇپىي، دوايى نەمەتى توۇم خوارد و تەھاوم كەردى، جا دەچم و نەو برادەرەي دىكەت كە ھەمۇ بىميانىان لەو گۈندەي تەنيشتمانەوە قىسەت لە گەلن دەكا، نەويش دەگرم... نىستا مەرىمۆك دەپىي چىرىي و پۇوش و دارە وشكەتى "عملى" يە كۆپىر بسووتىتىنى. وا وشك بۇونەتەمۇھە ھەر لە نىستاواه دەلىتى ئاگىن.

ناوردووه كەي بە باوهش هيتنە و ئاگىرە كەي كەردووه. دەمودەست گپى گرت. مەرىمۆك دىسان دار و چىپىي پىتى دەخستە سەر ئاگىرە كە. زۇرى نېبرە ھەمۇ گېپان گرت و ئاگىدانە كەي پېر بۇو لە بلىسمە سوور و درەشاۋە. چورو و ھەمانە كەي هيتنە و چەققۇيە كەي لە گىرفانى دەرھىتىنا و دەستى كەر بە تىز كەدنى. چەقۇ وايلى ھاتبوو مۇوى دەقەلتىشەمۇ. كەلەشىرە كەي لە تەمینىت تانە بەرەدە كە لە عىزز دا. كەلەشىرە كە بىنگىي پېر لە سەرسوپۇرمان و پارانەوە سەمېرى دەكەر. مەرىمۆك پىتى راستى لە سەر لاقە بىستاواه كانى كەلەشىرە كە و پىتى چەپىشى لە سەر بالەكانى دانا. سەرى كەلەبابەكەشى بە دەستى چەپەي گرت و كېشىي. ملى كەلەبابە كە درېت بىتۆھە. مەرىمۆك بە پاشتى چەققۇيە تۈوكى لاملى كەلەبابىي لادا و ساتىك دواتىر كە دەپەيىست چەققۇيە كەي بە ملى حەميانە كەمدا بىتىنى، دەستى راگرت. بەزەمىي پېتىدا ھات. كەلەبابە كە خۇرى راپسکاند و راي كەر و بېتىك لەو لاترەوە چەروھە سەر دىوارە كە و بە ھەمۇ تىن و توانىي خۇى خۇىتىنى.

مەرىمۆك سەيرىتىكى ئاگىرە كەي نېتى ئاگىرانە كە و سەيرىتىكى كەلەبابەكەشى كەر و گۇتنى: - كەلەبابە كە، تاقانە ھاودەمى مەرىمۆك لە دەنیا... مەرىمۆك نەگىر لە بىرسانىش بىرى ناتوانى سەرى توپ بىرىي و بتخوا. خواي گەمورە نەو دەنگە خۇشتەت لە مەرىمۆك نەستىتىنى. كەلەبابە كە، كەلەبابە كە، كەلەبابە دەنگ خۇشە جوانە كە... هاپىي گىانىيە كەي مەرىمۆك...

مهمی دیک له داخان شیت ده بی. خۆی پی ناگیری.
ئیتر ناتوانی راوه ستن. بەردەواام بیر له زولەیخا دەکاتەوە.
ھەتا سەفەر زیندوو بی، زولەیخا بۆ ئو نابی. ئەوە باش
دەزانن. تاقە لەمپەری سەر ریگەی ژیانی ئەر، سەفەرە.
نەگەر سەفەر نەبى، دنیا بۆ وى دەبىتە بەھەشت و
ئارەزۇوی ھەر شەستىك بکا وەدى دى. بۇنىڭ بە بۇنىڭ
تۈپەبىيەكەی خەستەر دەبىتەوە و گیان و بىر و هزى پى
دەبى لە تۈپەبىي. خەو و خۇراكى ئەو تۈپەبىي.

٣٤

مهمی دیک بە ھەموو ھېز و تىنى خۆيىدە، چەقۇتكەي، كە دەمى لە گەلائى "بى" تەنكىر
بۇو، لە كالانى دەركىنشا. چەقۇتكە بە بىرىسکانە و ھەكىشىنىڭ كەنەنەرە لە ھەدا دا
كىنشا. مەمى دیك بە جومگە و ماسۇرلەكە توندە كانىيە و چاودپى ما. ھەموو گىيانى وەك
لەتە ئاسىنلىك بىن جوولە بۇو. ھىچ نەدەلەزى. لە دلىدا گوتى: "ئەوجار سەر دەكەوم. ئەوجار
سەر دەگرى.

مانگەشەويىتكى يەكىدەست لە ئاواھەكى دەدا و رووناڭى دەكىردىوە. سىتېرى دارەكان
كەمەتتىبووه نىتو ئاواھەكىدە. لە بۇنى قۇرۇلۇتىسى لە بىرىنچەجاپە دوورەكانىدە بۆ دەھات.
پاسەوانى بىرىنچەجاپە كە پەيتا پەيتا تەقەيان لە بەرازە كىنۋىيەكان دەكەد. تەقەمى فىشەك لە
رەھزەكانى ئاناوارىزادا دەنگى دەدایەوە. دارەكان، پېچىكەكان و گۈز و گىاكان زۆر ھەستابون.
گۈل ئەستىرەكان لە بن پېچىكەكاندا وەك ئاڭى دەدرەوشانەوە.

مهمى دیك سەبىرى ئاسىمانى كرد. ھەلۆيەكى گورە بە سەرىيدا تىپەپى. ھەلۆكە لە بن
تەرىفەي مانگەكەدا لە تارمايى دەچوو. گورە بېزۇوە، سى چوار ھەينىدە ھەلۆيەكى ئاسىمانى.
ھەلۆكە بە رىئى خۆيىدا گەپايەوە و بەرەو دۆملو قەلا رۆيىشت.

سدری سدهفر، له قولکدیه کده هیندهی گوله مینایمک دهرکهوت. سدهفر بمهرو لای نمو دههات. نیوهی قهلاقهتی دهرکهوت، دوابی به تهواوی دهرکهوت. زل و زله لاح ببو. نهويش گهوره ببورو و قهلاقهتی وک نئ دیوهزمهی لئ هاتبورو. مهمی دیک پیشی وابوو هر چاری بمو بکهوره دهست و پیشی دلهرزن. بهلام و انبورو. هر وک خوی گرژ مایموده. قهلاقهته زله کمی سدهفر بمهرو وی دههات. مهمی دیک هم تا نهژنی نمو دههات. تفهنهگه کمی به دهستیبهه ببو. ترسیک له دلی مهمی دیکدا هینلانهی کرد. ناخن نهويش له مهمی دیک ده گمدا بیکوژی؟ مهمی دیک دهستی راستهی برده دواوه. دهیویست کاتی سدهفر به بردہ میدا تیزه پیشی، به هه موو هیتزی خوبیمه چه قهقیه کی لئ بدا. دیاره بمو مهرجهی تا نمو کات هه موو گیانی شل نهیتموه و نه کویته عمرزی. سدهفر هات. هنگاویک بولای مهمی دیکدا تیزه پیشی. مهمی دیک شل نهبوو. بهلام نمو دهستهی وا چه قهقیه کمی ده گوشی، هلهیهینایمه و نهیتوانی دایینیتموه. ده تگوت رهق هدلا تهه. سدهفر دور کهوموه و رویشت. گهیشته نیتو مالی چومه بچوو که کده. به سر برد و چهوده کاندا هنگاوی گهوره داویشت. برد و چهوده کمی بمهرو پیشی خرمه یان دههات. گهیشته ده ثاوه که و له سر سه کوزیک دانیشت. وردہ بردیتکی هدلده گرت و له ثاوه کمی داویشت. له برد تریفهی مانگه کم، سر ثاوه که دیار ببو، سیپههی سدهفر کهومه ثاوه کمی و گهیشتبورو نهوبه دیکهی چه مده کم. ماسیتکی درشت سی جاران له ثاوه کمی خوی هه لاویشته دهري و هه موو جاری شلپیه که وتنمهه کمی دههات.

مههمی دیک به خوی گوت، باشه نمو سدهفره بوجی هه موو شدوی تا بهیانی بمو دهشت و بیابانهدا ده گپری؟ شیت ببوو یان من به تاقی ده کاتمه؟

له نیتو پنچکه بیباره که هاته دهري. پنچکه که له برد تریفهی مانگه که بونیتکی خوشی لئ هستا. خاک و گژ و گیاکان و داره کان لهو شمهودا بونی بیباریان لئ دههات. هه موو گیانی مهمی دیک و چه قهقیه دهستیشی هر نمو بونهی لیته دههات.

مههمی دیک به خوی گوت: "سیحریتک همیه له کاري نمو پیاوهدا. دهیکوژم، نامرنی. خهربیکه سویم بیتهمه بو کوشتنه کمی، بهلام سر ناگری. بنیاده مینیکی ترسنۆکم. هه موو کهس پیاو ده کوژی. ههر من یان شل ده بم و دله رزم یان رهق هدلدیتم. چما له سر نمو زهوبیه، پیش من کهس بنیاده می نه کوشتووه؟ دهترسم، دهترسم، دهترسم، دهترسم..."

له سه روروی چه مده کده راوه استا. ماسیبیه کم نه جماره یان زیاتری خوی هه لاویشت و له دهنگی که وتنمهه کمی هه موو گیانی لعمرزی. دهست و پیشی سپ ببو. ناره قمیه کمی ساردی له گیانی نیشت و

دانیشت. سه‌فری پشتی لیتی بورو. له داخان شیت بیسو. باشه چ دهبوو، ههر نیستا رابی و گورج خۆز به سه‌فردا بدات؟ یەکجاری دیکه، جارینکی دیکه، چەقۆکە لى بدا و بیکۈزۈ، دیسانیش لیتی بدانەوە و بیکۈزىتەوە و ئىتىز سه‌فر نەتوانى ھەستىتەوە، خوتىنەکە خۇر خۇر بېرىزى و جۆگەلەمە کى سوور بکىشىچ... سه‌فر بکەویتە ئاوه كەوە... بەيانى، گوندىيە کان تەرمەكە بىۋەزىنەوە. كەس نازانى کى كوشتوویەتى، مەرنەكەى ج سوودىيە کى ھەدیه؟... دەبى ھەموويان بىزانن كە مەرگى نەو چەندە بە سوود بورو. ھەمووان زانیيان کى لە مەممى دیکى دا، لاقەكانى سووتاند و بورو ھۆزى ئەوهى خوتىن بېمىزى. دەبى تۆلەتى نەو كاراندەش بە چاوى خۆيان بېين.

"دەبى دنيا بىزانى کى كوشتوویەتى. ھەموو دەبى بېيىن. رۆژنامە کان بېنۇسىن. بەلام ديارە زىندانىشى لە دوايە. سىئارەتى دەولەتىش ھەدیه." مەممى دیك ھەستا. مشتۇرى چەقۆکە لە دەستىدا گوشى. رېيک لەو كاتىدا سەفرىش ھەستا و بە ليڑايى زووبارەكەدا ناودىيۇ بورو. مەممى دېكىش بە دوايدا رۆيىشت. سېبەرە كەى درېش بورو. گەيشتىبووه نەو بەرى ئاوه كە. چووه نېتىپ مېشەلآنە بېيە كەى كەنارى ئاوه كەوە. مەممى دېك ترسا و نەچۈرۈ. لە مار و دەعبا ترسا. بە دەوري مېشەلآنە كەدا سوورپايدە و چووه پشتەوە. سه‌فر وەك پەنگىتكە لە مېشەلآنە كە هاتە دەرى. تېتك ئالقان. سه‌فر لەرزى. مەممى دېك بىرسىكەيەك بە موغەرەت پشتىدا ھات. چەقۆکە بە دەستىيە و بورو. بەلام نەھاتە سەرى. سه‌فر پرسى:

- كىتى كورە؟

بەلام دەمودەست ناسىيەوە.

- نەو تۆزى مەممى دېك، سەرۆكى راوجىيە كان؟ چما شەوانە لە چوکۇراوادا نىچىر ھەدیه؟

مەممى دېك وەخز ھاتەوە و گوتى:

- منم ئاغا. گۆتم بەشكەم چەقلەيىك، بەرازىتكە، سۈزۈرىيە کى ئاوى بىگرم، بەلام نەكرا.

سەرفەر گوتى:

نەو مېشەلآنە هيئانە سۈزۈرىيە. بچۇ و لەوي دا بۆسە بنىتىو. نەكاكە لە مېشەلآنە بىرسى؟ لە پېر خۆزى كېشىا و قورگى مەممى دېكى گرت. بە ھەر دوو دەستى گوشىيى. گوشى و گوشى و گوشى. جىڭە لە نىيەنۇزۇزەيەك ھېيچ دەنگىتكە لە قورگى مەممى دېكەوە نەدەھات. خۆرە پېشىنگدارە كان بە بەرچاوجىدا تىتەپەرپىن.

- جاریکی دیکه ناوا و شوین من بکه وی و سیخوریم بکه، ده تۆپیئن. تیگه يشتن؟

مهمنی دیکی و هک کونه په زیه ک راوه شاند و فری دا. مهمنی دیک کدوت. سه ری چورو نیتو ناوه که. تۆزیک دره نگتر وە خۆ هاتباوه دەخنکا.

ماسییه گەورە کە سی جار لە ناوه کەوە خۆی هەلاؤیشت. بەرزگە رەنگا وەنگە کەی سی جار وەک چرايەک لە شەویتا شوقى دایمەوە.

مهمنی دیک وە خمبەر هات. دیسان کەوتەوە شوین سەفەر. پەنجا هەنگا وەنگە لە پشتىيەمە چارى بە سەریمەوە بۇو. قۇنداغى تەنگە کەی سەفەر رووکىشىكى زىوبىنى ھەبۇو و لە بەر تەرىفە مانگە کەدا دەدرەوشايەوە. ماسییه درشتە کە لە تەنیشتىيە و سی جارى دیكىدش خۆی هەلاؤیشتە دەرەوە. چەمە کە دەنگى هات. کە بە نیوان گابىرەدە كائىشدا دەرۆیشت، بە شىۋە جۈزاوجۆر دەرىسىكايمەوە. سەفەر ئاۋىرى دایمەوە و سەيرى نەو ماسییە كرد كە خۆی هەلاؤیشتىبو و روېشت.

مهمنی دیک بۇنى ئارەقەی لىتە دەھات. لە دوورەوە نەو خەرمانە دى کە ناڭگى گرتىبوو. سوومانى خەرمانە کە ئاسانى رووناڭ كەدبۇوە. ھەلۆكە بە نیتو رووناكايىھە كەدا تىپەپى. سېيدەرە کەی کەوتە سەر بلىسەكان.

دەستى راستەي مهمنی دیک، كە چەقۇكە گرتىبوو، سووك بۇو. دلى كرايەوە. دىتنى ھەلۆكە غىرەتى وە بەر نابۇو. بەرەو سەفەر غارى دا. دەستى ھەلەتىنا. كە ويىستى دايىتىتىمەوە، دەستى جولەتى لى بىرا. ئاۋىرى دايەوە و سەيرى دواوهى كرد. سی سوار بە سوارى ئەسپى رووت، لە پشت سەریمەوە بۇون وېكىكىان دەستى گرتىبوو. سەفەر خەربىك بۇو رايىدە كرد و دەچۇوە نیتو ناوه کەمە. ئاخىرى خۆى لە كەندەرە رووبارە كەوە ھەلەتايە خوارى و لە بن پىچكە درۇوە كدا خۆى مات دا. لە ترسان دەلەرزى. مەرگ بە بن گوئىدا تىپەپىبوو.

ئەو سوارە دەستى ئەوي گرتىبوو، بەرى دا و گوتى:

- بلى بىزام، شەوكەت بەگ لە كوتىنە؟

- شەوكەت بەگ؟

تىشكى سوومانە کە چارى بە شەوارە خست.

- بەلى شەوكەت بەگ، ئىيەم بە دواى ئەودا نەو دەشتە چوکۇر اوامان ھەممۇ تەقاندووە. تەپىز وەک ھەورىيەك دەوريان گىتن. دەيانويسىت لەتىپەتىيان بىكەن. وزەوزە كەيان وەك لسوورە لۇورى لى هاتبۇو. مهمنی دیك نەيتوانى دەمۇچاپىان بېبىنى.

- شهوكهت بهگ؟ بز شهوكهت بهگ چي لي هاتوه؟

- ههتيو، برو قهشمري به خوت بکه.

له خرمانه سووتاوه کهوه بلیسمی گریان بز دههات. سیبهري سوارهکان پان و دریش
دابونوه و دوور درپوشتن.

- شهوكهت بهگ مردووه.

مهمي ديك ملي به لاروه نا و گوتى:

- ثمن قمت نه مدیوه. سهير نیتو بیره که بکمن. بازده روزی رهبق همرچي هلتويه له سر
نهو بيره ده سورانهوه. همرچي هلتويه دنيايه.

- ئيمه هلتوكانان دى، شهوكهت بهگ سوزاغى نهبوو. شهوكهت بهگ چووهته کوي؟

- به تاوه کهدا چووه دريای سپى. هلتويك به شوين تمرمه کهدا.

مهمي ديك شەللالى نارقه بورو.

- شهوكهت بهگ ليره يه درۆزن.

مهمي ديك دهسته کاني تمواو ليك کردهوه و خرمانه سووتاوه کهى پيشان دان. گرمای
ئاگره که دهيانگې يشتى.

- سهير بکمن، هلتوكه رىك له سر ئاگره که ده سورپىتموه. همر دوو قولانج له بلیسمه کانوه
دووره. بونى شهوكهت بهگ دى. شهوكهت بهگ بۇگەن بورو. كېۋتان بىگىن نەگىنا له هۆش دەجن.

كويتخا سەفر لە بن پىچىكە درووه کانوه هاتە درى و به غاردان خىرى كەياندە لايادان و
ھدرايى كرد و دەنگى لە رەۋەزە کانى ئاناۋەرزادا دەنگى دايىوه:

- بىگرن. ئوهندى تىيەلەدن پشتى لە زگى نەرمەت بکمن. لە دەشتە پان و بىرىنەي
چوکوراوادا هەر ئوه دەزانى شهوكهت بهگ لە كوتىسە. ئىسىكى بھارىن. ئوهندى لى بەدن
خويىن بىزى. خويىن بىزى، خويىن بىزى.

سوارهکان قاقاييان كىشا. ئوهى لە پىش ھەمووانوه بورو، دەستى مەمى دىكى بىردا.
ئەسپەكان بە چوارنانە لە ئاوه کە پەرىنەوه. ئاوه کە بە سەر و يالى ئەسپەكاندا پېشىكا.

مهمى ديك سى جار چەقۆكە دەستى هەلتىنا. چەقۆكە سى جار كەوانى بلىسە و گىرى
كىشا و هەر سى كەوانە كەش لە بەر تەريفەي مانگە كە شىن بىرىسکانوه. كويتخا سەفر هەر سى
جاران وەك بىرۇسکە داھاتمۇھ و هەر سى جاران دەمى وەعەرزى كەوت و دىسان ھەستايىوه.
سیبهره كەدى رەش و گەورە بورو و دەگەيىشتە ئەوبىرى ئاوه کە.

دوای رفڑناوابوونی، مه‌می دیک جه‌والیک شووتیبی به کوله‌وه
دیتله‌وه که پره‌کان. خه‌لیل داهیزراو ده‌بیینی، شوینی
بیستانه‌که‌ی لئن ده‌پرسی. دوای نه‌و گزملکسیز و به شوین نه‌و
دا سه‌فر و ئاخريش حاجبيه چلمن و خواروختچ و فاتقکی و
هر همو گونده‌که ده‌سبه‌جئ ناگادار ده‌بنه‌وه. هر کسه و
جه‌واله‌که‌ی خزی هله‌لده‌گری و بهره‌و بیستانه‌که و بهی ده‌کوری.
بیستانه‌وانه‌که نوبته‌کانی له سر داریکی گوره راخسته‌وه. له و
خواره بیته قیامه‌تیش ناویری بیته خواری. هر له سر
داره‌که‌وه ده‌نه‌بینی و تقه ده‌کا. مه‌می دیک دوای سی رفڑان
له‌وه تیده‌گا و هر بقی روون ده‌بینه‌وه نیتر تداو.

۳۵

چونه نیتو بیستانه‌که‌وه. بیستانه‌که له بدره‌ی میشله‌لانی "قهره بوجاغ" بسو. زور لمو
مه‌زایه‌وه دوره بسو که گوندیسیه کان لوزکه‌یان لی ده‌پنیسه‌وه جا شوه‌ی مه‌می دیک چون
گه‌یشتبووه نه‌وی و نه‌و بیستانه‌ی دیتبه‌وه، هر خزی ده‌بیزانی. بیستانه‌وانه‌که که جیوبانه‌که‌ی
له سر دارچناریک راخستبوو، ده‌ینه‌راند و ده‌پویست دنیا تی بگه‌یدنی. جار نه جاریکیش دو
فیشه‌که‌که‌ی نیتو لوله‌ی تفه‌نگه‌که‌ی به هه‌واوه ده‌نا.

مه‌می دیک که له گدلیان هاتبوو، بهو چهند که‌سی و ده‌ترسان، ده‌یگوت:
- هیچ گوئی مه‌ده‌نی. نه‌و هر له‌وینه و ده‌گورینی و ناشویری بیته خواری. ته‌گمر
ده‌شناندی با بینه‌نگی بکم.

گلمه‌تینکی هه‌لگرت و له چناره‌که‌ی گرت. گلمه‌ته‌که وله‌قینکی چناره‌که که‌مود. ده‌تگوت
نه‌وهی وا چهند ساتیک له‌وه پیش ده‌ینه‌راند و ده‌یگوراند ورد و پرد بسوو و بؤته تۆزی بانان.
نیتر پشووی ده‌رنده‌هات. دیار بسو نه‌گەر نه‌وجاره ده‌نگی لیتوه بی و تقه بکاته‌وه، گلمه‌ت
بارانی ده‌کمن و دیسان بینه‌نگ ده‌بینه‌وه.

شوتی دزه کان تۆزیک دوای نیسوی شهودی گهراشوه. جه والله کانیان پر بسو. شهودش هیرشی تمپو و میشوله کان سامناک بسو. به پژل دههاتن و دادر دادرپان ده کردن، بهلام کمک گئی نمدهد افی. همه مهرو پشوویان له خویان بپیوو و بهبی شهودی چاو لیک بنین، چاوه‌ریشی شوتی دزه کان بسوون. دوو بنده مالله کمسیان نهچو بوبوه شوتی دزینی؛ بنه مالله تاشباش نوغلو و ئۆكکەش داغ قوردو. ئۆكکەش داغ قوردو دووگرده حمسیریه کمی له بهری راستی مهزاراکمه و راخستبوو و پهیتا پهیتا نویزی ده کرد و ده پارایموه. تاشباش نوغلوش له کهپره کیدا دالغى لى دابوو خمیان برد بوبویمه. ناخز نویش ده بسو و هک نهوانیت بچیته شوتی دزینی؟

ئۆكکەش داغ قوردو و ژن و مندالله کمی نه گهر شهود شوتیانه بوبانه ده رمانی سەد ده دیش، ده میان لى نمدهدا. چونکە حرام بسو و پیاوی موسولمان هەقى شهودی نه بسو دەست بۆشى دزینی بهری.

تاشباش نوغلو دلى خوی پى قایل نمده بسو. وەلییەك چۈن ده بسو بچیته شوتی دزینی؟ کەسیتک کە نور بە سەر مالله کمیدا باریبیوو...

نهو نورهش همه مهرو کمس دیتیبووی. هەر لە مندالى حەوت سالاندە تا پېرى حەفتا سالان. سەرانسىرى تۇرۇوس دەنگى دابووه. نەی نەگەر لە بىستانە کەدا بە تۆمەتى دزى گرتیان؛ ناخز نەياندە کرده قیامەت و ھەللا کە نەھەتا وەلییە کمی گوندى يالاڭ کە نورى بە سەر مالله کمیدا باریبیو و خوشى چووبووه لاي چىل سوارەي غىبى، نىستا لە چوکوراوا لە سەر شوتی دزینی گىراوه. ناخز لە حەوت دەلەتلىغان نەھەتى ؟ نەھە دامنا نەشىگەن، نەی چۈن لاي گوندىيە کان سەرمەللىيەم؟ نەھە نىستاش پېم دەلىن نەمن وەلى نىم، ج بگا بەھە شوتی دزىنىش.

همه مهرو نهوانە رېتى تىيدە چوو. تاشباشى وەلى، کە حەوت منارە نورى بە دواوه بسو و شەکى لە نورى كەسک پۆشىبىو، نەيدە توانى بچیته شوتی دزینى. بهلام هەر سى مندالله کمی و ژنە کمی ج تاوانىتىكىان هەبىو؟ كاتى هەمە گوندە کە شوتیيان دەخوارد دەبسو نەوانىش هەر وا سەرى زاريان بىکەن؟ باشە پیاو چۈن دلى دەھات؟

تاشباش بىرى دەگرددە و ئارەقەي دەپشت و بۆي نمده چووه بە سەر يەك. لە عەمازابىتكى جەحدنەمى دا بسو. لە وەتمى ببورو وەلى، بىلا نەمابىو بە سەرى نەھاتبى. بهلام نەھەيانى لە هەمۆوان خراپتە بسو. دەست و پىتى بەسترابوو.

لە پې دەنگە دەنگىتكى زۆر هەستا و نىشته وە. شوتى دز لە جەوالى پەرەوە گەرا بۇنەوە. دەنگە دەنگە كەش قريسوی خوشىي چاوه روانە کان بسو. دەمودەست جەوالى کانیان كرددە و چەقۇيان دەست دايى. دەنگى قاش كردن و خواردنى شوتى، بىتدەنگى شەھە كەشىكەن.

ئۆكەش داغ قۇردو لە تەنیشت مەزراکەو نويزەكمى دابەستبۇو و نەيپەيپۇو. هەر سىنەنداڭەكمى تاشباشىش بەخەمەر بۇون... لە تزىك خۇيانەو گوتىان دابۇوە ملچەملى دەمىنەنداڭەكانى عوسانە كەچەل كە شوتىيان دەخوارد.

عوسانە كەچەل گوتى:

- كورپ ئەو چو كۈرۈوا يە شوتىيە نەبى، بىنادەم دەملى. رەھەتى خوا لە دايى و بابى نەوهى چاندۇويەتى. گيامن نەرم بۇۋە. وەك بالىندە سووك بۇوم... ئەملى لەو بىستانە چەندە زۆر بۇو. ئەو سەرى دىيار نەبۇو. خودا چاكە بۇ مەمى دىكى براامان بىكا. وەي كە شىرىينە، دەلىيىنە، ھەنگۈينە... ئۆخەيش.

ساتىك دواتر دەتكۈت ژنهكمى بە سرتە شتىكى پى گوتۇوە وازى لە ئۆخەيش وە وەي وەيدەكمى هيئا و بە دەنگىكى تۈورەو گوتى:

- كۈوزىتىكىشىان نادەمىن، قوزەلقورت بىخۇن. نايىدەم گيائەكمى نا، ئەمن رۆزە رىيەك ئەو شوتىانم بە شان و كىزلى هيئناوار، بۇ منداڭەكانى خۆم، بۇ خۆم... پشت داماڭالكَاوە... لە جىنى شەوهى خۆيەمان لى بىكتە وەلى و ئەدا و ئەتتارى وەلىييان دەرىيەنى، با ھەستى و بىچى شوتىي بۇ منداڭى خۆى بىزى، با چىت منداڭەكانى چاول دەستى خەللىكى نەبن. ئەو كاتى ئەو وەلى بۇو...."

ژنهكمى گوتى:

- بىپەوە عوسان، لە سەرت گەرپىم... بەشكەم وەلىيىش بى، بەلايەكمان بە سەردى.

عوسان گوتى:

- وەلىي چىي؟... ئەو كوتى وەلىيە؟ گوندىيى كەر، هەر ئەوهەندەي گۇرى لە قۇونى بىگىرىي... ئەوجار، ئەو دەمەي ئەو بېبۇوە وەلى، سەيرىنەكى كەردىم. نەيدەۋىست لىنى بېچە پېشى.

ئەملى ئەو شوتىيە دەلىيىنە، فىتنىك فىتنىك، دلـ و ھەناو فىتنىك دەكتاتەوە. كۈوزىتىكى بە كەس نادەم، نايىدەم ژنهكە، وەلى سەھلە، خودا چاول رەشمە جوانە كەش بىتە خوارى كۈوزىتىكى نادەمىن. دواى رۆزە رىيەك، ھەموو پاشتم... وەي...

ژنهكمى تاشباش لە بىر كەپە كەوە دانىشتىبۇو و ھىچ نەدەبزۇوت. ناخرى وەزمان ھات و بە

دەنگىكى كىز گوتى:

- ئىيمە بىنگەس و بىندەرىن.

بەلام تاشباش ئۆغلو دەبىيىست. ئەويش بۆيەي وادەگوت كە هەر تاشباش گوتى لىنى بىنى.

لە سەرى رۆيىشت:

- کس نییه نهیتلی ندو مندالانه ناوا چاو له دهستی خه‌لکی بن و تاخ هله‌لنه‌کیشن.
مندالله‌کانم له حه‌زمه‌تاز دهمن. ئیمه بی کس و بیتدر که‌وتینه‌وه. ندو وه‌لیبایه‌تییه سه‌ری
خواردین. مالویران بوروین. وه‌لیبایه‌تی چیی بو نیمه پیوه ببو خوایه گیان؟ جگه له چاره‌رهاشی
و سه‌رگه‌ردانی... خوایه گیان...

ژنه‌که همر وا ده‌لازیوه و ده‌پیلاند. تاشباش له کمپره‌که‌دا و دخت ببو شیت بی. گوتی:
- هه‌ی گوو بهو وه‌لیبایه‌تییه.

به‌سپایی له کمپره‌که هاته ده‌ری. ژنه‌که‌ی گویی له قسه‌که‌ی ببوو. جه‌والله‌که‌ی دایه دهستی
تاشباش. تاشباش جه‌والله‌که‌ی لی و هرگرت و وه‌ری که‌وت.

به شدم و ترسیکه‌وه که له همناویدا ببو و نهیتوانیببو بدمه‌ریدا زال بی گمیشته بیستانه‌که.
پاسهوانه‌که له سمر داره‌که‌وه دیتبوی دی، همر دوو لووله‌ی تفه‌نگه‌که‌ی تی کرد و تهقمه‌پیوه‌ی
نا. تاشباش ئۆغلۇ بمبی نهوه‌ی خۆی بیوه‌ی وەعدرزی که‌وت و ماوه‌یمک ناوا مایوه. پاسهوانه‌که به
هممور تین و هیتی خۆی هاواری ده‌کرد. تاشباش که دهست و پیی دله‌رزین، همستا و دهستی کرد
بے شووتی رین. شووتی زۆر گه‌وره له نزیک دار چناره‌که مابوونده. بمبی نهوه‌ی له فیشه‌کی
بیستانه‌وانه‌که بترسی، چووه بن چناره‌که و نهوانیشی لی کرده‌وه. جه‌والله‌که‌ی پر کرد و به شانی
دادا. یەك دوو تهقمه‌دیکدشی له دواوه‌ی هات. پەمیتا پەمیتا به‌خۆی ده‌گوت:

- کوره با لیم بدا و نه‌جاتم بدا. خۆزگه لیمی بدا و رزگارم بکا. له گیانی خۆم و هر‌زم.
وه‌لیبایه‌تی سه‌ری خواردم. له ژیان بسووم. له مرۆقبوون که‌وت. حەبام چووه. خۆزگه
بئەنگیتیوی... تاخ خۆزگه...

دوایی شتیکی هاته بەر چاوی و وەپیکه‌نین که‌وت. پیی وابسو نهوه تەرمە‌که‌ی له
نیتەراستی بیستانه‌که که‌وت‌ووه. گوندییه‌کانی يالاک و خەلکی دیهاته‌کانی دیکه‌ی کوتستان و
چوکوراواش که جه‌والله‌که‌یان بیستووه‌تەوه، هەممو قاقا ده‌کیشن و دەلین "وهلى" یەکمیان به
فیشه‌ک پېتکاوه. هەممو کەس ریزی گوندەکه ده‌گرئ و بەزه‌بى به مردووه‌کەيدا دیتەوه، بەلام
ھەمروان گالتە بهو مردووه دەکەن و دەلین، "وهلى" یەك که هاتووه‌تە شووتی دزینئ و له
دزیتیدا گولله‌ی بەر که‌وت‌ووه. ھەزاران قسمی بو هەلەدەبەستن. همر وا که له بەر خۆیه‌وه
پېتە‌کەنی و له بن بارستايى كۆلە شووتیيە‌کەيدا چۆكى دەنۇشتانه‌وه، له بیستانه‌که هاته
ده‌ری. نیتر له تیرەنگیتیوی بیستانه‌وان دەرباز ببوو. بیستانه‌وان له سەر دار چناره‌که‌وه هەر وا
دەنگی گوره و هەرای دههات. وەك شیتان دەینەراند.

تاشباش نوغلۇ ھەتا دەم جەيچان راندۇھەستا. بەلام پىشۇرى لى بېباپۇ. لە دەم جەيچان كۆلەكەي دانا. كە ثارەقى لى سارد بىزۇ، گيانى شل بىزۇ، تىن و هيىزى تىندا نەمابۇو. پالى دابۇوه كۆلەكەيمۇ و ھەر لە جىئى خۆرى بۇو. كەچى دەشبوو زۇوتىر ھەستى و كۈز بارەكەي ھەللىكىرى و بىر لە تاواھەلاتى بىگاتەوه كەمېرەكان.

زوری ههول دا، کوله کهی به شانی خویدا برات و به ثمشنزو بیهیزه کانییمه و که دنهنوشتانه وه بکهویته وه ری. دوای نهوهی مهودایه کی بری، دیسان ناره قمی کردوه و بهو ناره قمیه تین و گوریتکی تی گهرایه وه، بدلاام لاقه کانی همر وا دنهنوشتانه وه و دله رزین. دیسان و هعمرزی کدوتنه و شووتیبیه کانی لی رژایه دره وه و لیی بلاؤ بونه وه. تاشباش نوغلو به همزار زه همه شووتیبیه کانی کوز کردنوه و جه والله کهی به کوزلی دادا.

بلام برسنی لى برابوو. هر ئوهنه بwoo ددانى به جەرگى خۆيدا گرتبوو و دەپەست بەر لەمەھى خەلکە كە لە خەوي ھەستن بگاتەوە كەپەكان. ھېچ ديار نەبوبو ناخۇڭ ئەم گوندەيىھە چەپەل و گلاؤانە بىيىنەن كە لە شۇوتى ذىيىتەوە، ج دەكەن. لوانەش بwoo ھزار بەلائى بىسەر بىتنەن.

بلام كە لە تىن و گور دەكەوت، كۆزەتكەي دانەدەنا و ھەر وا لە بنىدا دادەنىشت و تۆزۈشك دەھىسەوە و ھەرى دەكەۋەدە.

کۆلەکەی پى ھەلتىدەگىرا. لە رىنگايد، سى شوتىيى دەرھىتىنا و لە بن پېچكىيىك شاردىيەوه.
کۆلەکەي تۈزۈتكى سووكىتىر بۇو.

که به دهم رووباره که دارویش است، له ناکار به میشکیدا هات و گوتی:
- نه من له و به لایه درناتچم. له و سووکایدی و بوختانانه... همه مورو روزی ده مردم و
ده زیستمه و. خوزگه خوم بخمه جیمانوه و لعو ندهامه تی و چاره رهشیانه رزگارم بیت.
ناخ و دلی وا سووک ببو که ساتیک راوه ستا و سهیری ثاوه کمی کرد. ثاوه که لیل و مدنده
ببو. خوزگه له و ساته دا جموالله کمی فری بدات و بهرهو ثاوه که بپرات و خوی بجاته نیتو
گزمه که یوه. چیی فکر و خمیالی همیبو نه یا. به تاقی ته نی له تاریکستانیکی سامنا کدا
ما یوه. ترسا. دله کوتمه لی پهیدا ببو. ده تگوت دلی ده یوه سینگی لیک بکاته و ویته
ده یوه. له ناکار خوی راسیکاند. ره شابسه که ره وسمه و. ودری کمود.

سه ییری لای روزه هه لاتی کرد. لوو تکه هی چیا کان روون ده بونه وه. شووتیکی دیکدشی له بن پنچکیتکدا شارده وه. باره که دیسان سووکتر بزوه و هنگاوه کانی خوشت بر้อน. هینده نه مابرو روونا کم، بکاته وه و شیتر کر تکاره کان به خمیدر ده هاتن... بزه نهوده بگاتمه وه، غاری دهدا.

تاو ههلاٽ و وک زارکى سوپىيەك بلىسەى دا. تاشباش ئۆغلۇ سەرى ھەلەتىنا و كريكارەكانى دى كە بە ريزىتكى دورودرېئ خەرىتكى لۆكە رىننەوە بۇون. ھەر بىست ھەنگاۋىتكى لىيە دور بۇون. كە دىتىيان ھەممۇ قىت راوهستان.

گۈملەكسيز ئۆغلۇ لە ناكاۋ قاقاي كىشا و گرماندى:

- كورە سەيرى كاكى ۋەلى بىكەن. لە شۇوتى دىزىنى دىتىوھ. خەلتكى خوداي بە شەو دەچنە دزى، ۋەلىيەكەي ئىتمە بە رۆز... نەوە بەخىز وەلىيە... كورە! وەك رەڙوو رەش ھەلگەمراوى.... ئەولىاي ئاخىر زەمان نەتتۆى؟

قاقاي خەلتكە كە وەك تۆپ دەنگى هات. تاشباش ئۆغلۇ نەوەندەي پى سەير بۇ ھەر چاوى دەپتىاند.

گۈملەكسيز ئۆغلۇ خۆشحال بۇو:

- سەيرى كەن خەلتكىنە، نە گەر گوتان نەوە كىيە؟

تۆفان قاقاکە ساتىك نىشتەوە:

- ۋەلىيەك كە بە رۆزى رۇونالك دەچىتە شۇوتى دىزىنى.

رېئىنەي قاقاکە ھەستايىھو.

تاشباش ئۆغلۇ لە كوندەبۈويەك دەچوو كە كەوتىتى بەر رۇوناكابىي. جەوالەكەي ھەر بە كۆللىيەو بۇو. نەيدەتوانى نە ھەنگاۋىتكى بچىتە پىشى و نە بۆ دواوه و نە بۆ راست و نە بۆ لاي چەپىش. سەيرى دەرۈپشى خىزى دەكىد، بەلام ھىچى نەددەدى.

- نەوە كىيە كە ھەممۇ شۇمى نۇور لە سەر مالەكەي دەبارى؟

بە دواى ترىيەتى تۆفانى قاقاکەدا، ھەر كەسە و دەتكوت دەلۈورىتى.

- ھەر نەوەيە كە بە رۆزى رۇونالك دەچىتە شۇوتى دىزىنى.

- كىيە نەوەي حەوت تۆپەلە نۇوري ھەر يەكەي ھىتىنەي حەوت منارە بە دوواوەيە؟

- ھەر نەو كەسىدە كە بە نويىتى نىوەرپەيە لە چۈكۈرۈوا دەچىتە دىزى.

تاشباش ئۆغلۇ كە لە نىتو قافا و نەرەنەرە كاندا واقى و پەسابۇو و نەيدەزانى ج بكا، نەژنۆكانى شل بۇون و بەعەزىيدا كەدۇت، جەوالە شۇوتىيەكە لە دەستى بەرىتۇو و چەند شۇوتىيەكىشى لى بلاو بۇوە.

رېئك لەو ساتەدا سەفر چاۋىتكى لە "خواروخىچى" ھەلتەكاند. خواروخىچى وەك بىرسىكە لە نىتو حاشىمەتكە ھاتە دەرى و گورج خىزى گەياندە سەر تاشباش و بە ھەممۇ ھىزى خىزى شەقىتكى لە كەلەكەي دا:

- هزوئی، نه گدر که رامات هدیه، نه گهر سیحر دهانی و ہلیه، نه لاقم بشکتنه و وردی
بکه، بکه و شکله داریک... هزوی کابر، ہلیه دزه که. مرده لزخه گلاو. چما ده زیش ده بیته
و ہلی؟ نه گدر بیناموسنیکی هیچ و پوچی و ہک تو بیته و ہلی، دیاره دزه کانیش ده بنی...
هم به شق لیتی دهدا و همه میش گالتی پسی ده کرد و پیتی پیده که نی. نهوانی دیکمش
سمیریان ده کرد و پیتی پیده که نین:

- نه تو که ناموس و شدره فت نییه، تابرو و حیات نییه، هیچ شتیکت نییه، باشه نه گدر
له سر دزیبی گرتبايانی، گوندی یالاک حمیا و شمره فی نه دچور؟ نه یانده گوت: ہلیه کمی
گوندی یالاک دزه؟ دهی بز و ہلام ناده یه وہ پیسی گلاو...

دیهاتییه کان له ناخی دلیانه وہ بھو قسیده پسی ده کدنین. ریک لمو کاتھدا حمسن له نیتو
خلکه که در پهپی و بر دیکی هدلگرت و له سری "خوار خیچ" ای دا. سری شکا و خوینی
لی هات. گمراوه و شدقیکی له زگی حمسن دا. حمسن لاقی گرت و خوار خیچ لاقی له
دهستی را پسکاند و بھرو لای تاشباش گبرا یه و دهستی کرده وہ به تیهه لدانی و گوتی:

- ہلی گوو، نهی کوا که راماته کدت؟ گوم بھو زارهت.

و هرسور یا یه و قوونی له سر زاری تاشباش دانا:

- ناوا، ناوا له زاری ہلی دھریم. جا غهزه م لی بگره، دهی زوو بھو غهزه م لی بگره
ھمی فیلباز...

خلکه که له پینکمنین کھو تبوون. خمریک بھو بھزهیان پییدا دهاته و. ژنه کھی تاشباش بمسایی
ده گریا. مندالله کانی کر دبویانه قیامت. خزم و کمسه کھی پیده نگ بھوون. ورته ورت پمیدا بھو.

گوملکسیز نوغلو هم رای کرد:

- کوره نیلی نه وہ بی ویژدانییه. نه و سه گبابه، نه داماوهی کوشت.

ورته و بوله که خلکه که بدرز بھووہ:

- نه و چاره ره شهی کوشت.

- چما هه مسوان نه چوونه شووتی دزینی؟

ده نگی خلکه که هستا:

- کی ھدیه نه یدزیبی؟

بوله بوله که هم دهات و زیاتر دھبوا و بھه مسویان روویان له خوار خیچه بھو که
را و هستابو و نمیده زانی چ بکا. تاشباش له بھر پییانی بھبی جوله را و هستابو...

- باشه گوناج نییه؟...
- چما خودا هملده گری؟
- لیقدوماوه...
- شمی تاشباشی داماوه... نه تز نی وهی بموی ثاوات لی بکنه؟
- له ناکاو سه فدر سینگی هینایه پیشی. پیلی خوارو خیچی گرت و به هدموو هیزی خوبیه و فرییدایه نیتو خملکه که و همراهی کرد:
- سه گبابی بی ویژدان، نه داماوه کوشت. کوشتت. باشه نه گدر هات و نه پیاوه و هلی بمو ج ده کهی؟ وهلی بیه کان دانبه خوّد اگر ده بن. خوّ ده مموده است که راماتی خویان نانویشن.
- نه ده پریشت و خوارو خیچی راو دهنا. بهو جزوّه سه فدر پیاره کهی خوی له تووره بی خملکه که دزیمه و نه جاتی دا و سه بری پیتی گوت:
- زوو به را بکه. نه گینا له توبه تنت ده کنه.
- پاش نه وهی خوارو خیچ هه لات، سه فدر گه رایمه وه لای تاشباش. پیلی گرت و هملیستانده سه رپی و بر دیمه وه که پره کهی خوی. به رق و قینه وه گوتی:
- شمی... تاشباش زاده کهی من. باشه زستانی رابردوو پیتم نه گوتی؟ نه مگوت نه و گوندیانه ج به سر پیاو دینن. کاتی پیویستیان پیته، له سر تسلی سه ریانت داده نین و ده تکه نه و هلی و پیاوچاک و ده تگه یه ننه ناستی پیغه مبه ریش. هر نه و ندهش که ریان له قوری هاته ده ری، شدقینیکت له قوونی هملده دهن و ناوا سووک و رسوات ده کمن. برا وهلیه کهی خوی، نه وه سه ره تای چاره هشی و نه هاتیه کانه...
- چند زنیک تاشباشیان برده وه نیتو که پره کهی و در تیبان کرد. حمسن دهستی گرت بسو و وه کههوری به هاری ده گریا.

مهمنی دیک زقد بهوه تیک چووه که به
 سه ر تاشباش هاتووه. له لا یه کیشه وه
 ده ترسی. به خویدا شکاوه ته وه و پیشی
 قه بول ناکری. به و لیدانه له تاشباش
 دراوه، شتیک له ناخی نهو دا ویران ده بی و
 ده شزانی هر همرونه و شنانه له بن سه ری
 سه فر دایه. داوا له تاشباش ده کا دووعا له
 سه فر بکا.

۳۶

له بهر ده نهو که پرانه لی به قامیش و چل و چیو دروست کرابوون و هینده دوو قمه روئیله می
 خو بدرین و هینده مه تریکیش بدرز بون، توبنکله شوتیه هم لدرا بونه وه. میشه که رانه و
 میشه نگوین و زهد و الله سمر کوگا توبنکله شوتیه کانیان دا پوشیبیو. زهد و الله کان و هک
 گه والله ههور له سه ر نهو توبنکله شوتیانه لی به ددان کرووسرا بونه وه، ده نیشن و
 هه لدده فریشه وه. دنگی وزه وزی میشه کان نه و هنده زور بسو، که ده تگوت که پره کان پرن له
 پلوره میشه نگوین. میشه که رانه کان زور گهوره بون. بالله کانیان برقه دار و سوور بسو. و هک
 فریزکه ندم ده فرین و به هیوری له سر توبنکله کان ده نیشنده وه. خوره تاوه که دیسان عذر زه که
 کرد بسوه ناسنی سوره و کراو. کریکاره کان خویان خزاند بیو وه بن سیبه ره کان و به شه که تی و
 داهیزراویمه لوزکه قوزاخه کانیان ده ره کیشا. هه موو گیانی منداله کان بریندار بسو و
 برینه کانیش گهوره ببونه وه. چزووی ته پز و میشوله کان گیانی گهوره کانیشی و هک نسی
 منداله کان لی کردبسو. خوره ویه که و تبوبه گیانی منداله کانه وه هم ده تگوت ناگریان
 تیبه بسوه. قوزاخه کیان ده پشکنیمه وه و جاریک خویان هه لدده کریاند. پشتیان وا دیشا ده تگوت
 شکاوه و ته نانه هیچیان نهیانده تواني له جوانی له سه ر قوون دانیشی. جومگه کانیان و ههای

ژان ده کرد ده گوت و هبن بمرداش که و توهه. زوره بیان نووکی په بجهیان راسابرو. و اته پیسته که هی نه و هنده ناسک ببزوه، ده تگوت نیستا نا تاویتکی دیکه خوینه که هی فیچقه ده کا. لمو پیشه یدا راوه ستانی نووکی په بخه له همه مو شتی مهتر سیداره. چونکه هدر به حال وه شتیک بکموي، وه گیانی بکیشن وايه، کابرا دلی پیتی دی. له مرگ تالره.

"علی" یه دریث تازه له خهون هستابوو بهلام پدغه کانی راسابون. هم دایکیشی دهیزانی دهرمانی ثو دهرده چییه، بهلام خز دایکی لهوی نهبوو... شای لهو زولتمی... بمو حالت شمهوه عهلي له ههمووان بتقوراخه ده بشکنیمه ووه... .

گهرمایه کی قورس و شیدار دهشته کمی دا گرتبیوو. گرمایه هم دههات و به توژمتر دهبوو
و ای ده کرد کس پشووی نمیه. "عملی" یه دریز سهیریتکی ناسانی کرد. نمود گهرمایه له
گهرمای باران ده چوو. گوتی:

- خواه، مدهیله باران بباری. مدهیله، لانیکم هم تا نه و کیلگهیه تهواو دهی. دودول
ببو. چ دهبو نه گدر بلی: "له بدر خاتری تاشباش ئۆغلۇ."؟ به لام پدشیمان بتوه. ناگای لىنى
نه ببو چیبان بە سەر تاشباش ئۆغلۇ ھینتاوه. جارى جاران ھەر دووعایەکی دەیکرد، بە
شانا زیمه ناوی براادرە وەلیيەکى دەھینا. بىردا وام دەیگوت: "بىكە بە خاتری تاشباشى
مەزن" و شىئر كارى بەوه نەببو خۆى بىرواي پېيمەتى يان نا؟

- کوره به خودا نهوده مامه ممهده کهی خومه. تاشباش نوغلووه. نه هاوشيته‌ي هتی و نه هیچ. نه رو خساری نهود و نه وینه‌ی شه. نه من قسم له گهله کرد. کت و مت خویه‌تی. هه مهو شتیک ده زانی. ریشوله‌گرتنه که مان و بالابوک لیتکردن نه و مان. باشه نه گهر مامه تاشباشه کهی خزم نییه، نهوانه‌ی چون ده زانی؟ جگه له وهش، نه و باشتین پیاوی دنیایه. کاتی قسه ده کا، بنیاده‌م له خوشیان بال ده گری و حمز ده کا بفری. چما جگه له مامه تاشباشی خرم، پیاو همیه نهوده‌نده خوینگرم و له بدر دلان بی؟ نییه. کدسى دیکه له و دنیایده‌دا همیه هینده‌ی نه و، قسه کانی دلی بنیاده‌م خوش بکا؟ نه و هه مهو شتیک ده زانی. نهودش ده زانی که توشی بهلا و چرم‌مسمری و گیچمل دی. جمّا که سنکه، دیکه ده تو ایه نه و شتانه بزانه؟...

- بے توشی گوت کہ وہ لیہ؟

- بهلی، گوتی... گوتی من و هلیم... وهلیه کیشم کهسم له گوین نیمه...

- چیی دیکهی گوت؟

- گوتی، خوارو خیچ بکریگیراوی سه فمه و نه دنه ددها له من بدا. لموانمیه بشمشکوژی. گوتی
نه من زور ماندروم، نه خوشم، بابی توش نه خوشه. دواجی پینکدنی و گوتی لیتی گدری با همر لیم بدا.
عملی ددانی چیز کردنه و گوتی:

- نه روژانهش راده بن. چیی دیکهش؟

- گوتی گوندی وختیکی له تندگانه دا بعون، نه منیان کرده وهلی، بهلام که لوزکهیان
بهره کدتی تینکهوت و نهوان زوزریان رنیبه وه، ترسی عادیل نه فنه و برستیتیان له بیر چزووه...
- چیی دیکهش، چیی دیکهش؟ چیی دیکهشی گوت؟

- که ترسه کهیان رهوبیه وه، شرمیان ده کرد لمودیکه منیان کرد بسووه وهلی. لمودی منیان
پدرستبوو، شرمیان ده کرد. تیستاش پیتیان وايه نه منیان وهک خیزان لی کردووه. کهچی نه میاتروانیوه.
خو وهلی وهک خدلکی دیکهی لی نایتموه. نه من به راستی وهلیم و نهوان تیناگمن.

- چیی دیکهش؟

- گوتیشی "زوزریان به لاوه شرمده، ناخربیه کهشی یان وهک جاری جاران ده پدرستن، یان
له نیوم ده بن. نه منیان پی قه بولن ناکری." مامه باشباشم گوتی: "ده مکوژن. به تایبته
نه گدر مهزراکه دوای نهوهش هر وا به پیت و بهره کدت بی..."

عملی گوتی:

- مامه تاشباشی تو هیچ نازانی. کمس ناتوانی نه وختی وهلیایتیه کهی بیتیته خواری. نه
تاشباشی وهلییه. بهلام نمودی قسمی له گمل تو کردووه، مامه تاشباشه کهی خوته و تاشباشی وهلی
نییه. تاشباشی وهلی چووهه چیای چل پیاچاکه و لای نه مره کان. چیی دیکهش؟...

- زور نه خوشه... خوین ده میزی. زهد هدلگه راوه. دهست و پتی ده له رزن.

- پتی بلی شه وینکیان، بسپایی، بهبی نهوهی کمس بیبینی، سریکم لی هدلیشن.
گدرماکه زور به توزم بسوو. تهمه کهشی نهونده خست بسوو دوو همنگاو پیش خوست
نده ده دی. گژ و گیا کان ثاره قمیان کرد. داره کان، لاسکه لوزکه کان، بنیاده مه کان، لوزکه و بالنده
وجر و جانده و پنچک و گول و قمهسل، هر هدمسوی ثاره قمه کردوو. بونیکی توند و تال و
به تین و ترشی ثاره قه له که پره کانده هدلده ستا. سدری له گیتیه وه دینا.

له که پره کانی نه و سه ری مهزراکه ده نگی زیقه یک هم استا. ژنیک هاواری ده کرد. گوتیان:
- ژنه کهی عوسمانه که جله. کوره کهی نویه تینی گرتوه.

ژن و مندانل له بدر ده م کەپرەکەی عوسانە کەچەل کۆ بۇونەوە. مندانلەكە حدوت سالان بۇو.
لاقەكانى وەبن زگى دابۇن و گۈرمىزلى ببۇو و ھەلدىلەرزى. شەقەمى ددانى دەھات.

پېرە ئىنىڭ گوتى:

- كورتانتىك بىتنىن و مندانلەكى تىندا بنوتىنن. بەشكىم بېرىتىمۇ. نۆيەتىيە.
دەمودەست وايان كرد. مندانلەكەيان لە كورتانتىكدا نواند.

عوسانە کەچەل ھاوارى دەكىد:

- دوكىتۇرىتك... دوكىتۇرىتك..

ھەر بە راستى ئەگەر دوكىتۇرىك ھەبوايە مندانلەكە رىزگارى دەبۇو. چەند سال لەمھەوبىر لە قارشى يەكە، نۆركى ئەدەنە، لۆكەيان دەرنىيىمۇ، چواردە مندانل ناوا نۆيەتىيان گرتىبو. دوكىتۇرە كان بە دەرزى مندانلەكانيان مارىجە كەرببۇو و گۇتبۇوشىyan نەخۆشىيەكەيان ناوى "مالارىياي ژەھراوى" يە.

گۈندىيە كان ھەمۇ دەستىيان لە كار ھەلگىرتىبو و ھاتىبۇن لە دەھرى مندانلەكە كۆ بۇونەمۇ. دەستەوستان و دامار لە بېر گەرماكە ئارەقەيمان دەرىشت و چاوهپاران بۇون. مندانلەكە، لە نىتو كورتانتەكەدا هەتا نىۋەرەزىيە ھەللىمەرزى و دوايى خەمۇت و گىيانى كەوتە لەرزاينىكى توند. دىسان بېرىك لەرزى و پەلەقاژەي كرددە. نىتە جولەئى لىپا و گىيانى درچوو.

ئىنان لە تەرمى مندانلەكە كۆ بۇونەمۇ و بە شىن و گىان و لەخۇدان دەستىيان كرد بە لاۋاندەنە. دەدەمى ئىتىوارى مندانلەكەيان شوشت. لە گۈندەكەي تىزىكىانەمە مەلايەكىان هيتسا. لە بېر گەرمائىي نۇيىتىيە مردووانىيان لەسەر كرد. مندانلەكەيان لە سەرچەفيتىكەوە پىتچابۇ.

لە سەر گىردىلەكە خۆلەكە نىزىك جەمعانەمە ناشتىيان. عوسانە کەچەل كۈچك و بەردى لە دەھرى گۆزە بچىكۈلە كە چىنى. نىۋەيى مردووەكەيانى گۈندى يالاڭ ناوا لە سەر تەپلىكەكانى چوکوراوا نىزىرابۇو. لەگەلتى راھاتبۇون. زۆر خەفتەبار نەبۇون.

شەوگار شەق بېبۇو. تاشباش ئۆغلو، لە بېر كەپرەكەي، لە پەنا پىنچىكتىكەوە گوتىي دابۇوە قىسى مەممى دىيك. مەممى دىيك لە تەنىشتىيەمە لە سەر چۆك دانىشتىبۇو و دەستى بە سىنگىيەمە نابۇو. دەيگۈت:

- سەروھر و ۋەلييە ئازىزەكەمان، ئامۇزىڭارىم بکە. "كەچەلە" تەوس و توانجى تىنگرتى، دىيتىمان چىيى بە سەر ھات. ئەو خوارو خىتىچە گلاؤوش دەبىنېنەمۇ لە سەر ئەمۇ بىتىندەبىيەي چىيى بە سەر دى. ئەمن نىمامان پى ئىتىاي. كەسىتك، كە دىتە حەوت تۆيەلە نۇور لە پشت سەرىيەمە

ده رؤیشتن، بالای زور زور له تۆ به رزتر بورو. به لام هەر خوت بورو. دەمچاویشی نورانی بورو،
به لام هەر خوت بورو، باوهرم کرد و ئیمانم ھیتنا.
تاشباش تۆغلۇ ھیچ دەلامینکى نەدەدایەوە. بە سەر پیتوه راوهستابو و لە سەرەوە سەیرى
مەممى دىكى دەکردى.

"سەرەری ئىئىم، چەقىكمەم ھەلەگرم و لە سەر رىيە كەم رادەوەستم، سەفر دى و هەر
دەگاتى، ھېزى دەست و پىيانم نامىتىنى. تۆزە تىنەنەكىم لە گىانىدا نامىتىنى و وەعەرزى دەكەموم.
نەوە دە جاراڭ تاقى كرددە، هەر سەرى نەگرت. يان دەست و پىيم سې بۇون، يان بەلادا ھاتم.
نەگەر نەتوانم ئەو كابرا بىكۈزم، ئەو دىنيايم لى حەرامە. ناتوانم بىشىم. هەر كات دەبىيەن هەر
دەلتىنى ژەھر دەخۆمەوە. دەزانى ئەو كابرا يە ئىسىك و پرووسىكمى ھارپى بۆ نەھەن ناچارم بىكا
نەكولى لە تۆز بىكم؟ نەمن دەبى بىكۈزم، ئەي وەلىيەكان، ئەي سەرەری ئىئىم.
نەزىنەكانى لە باوهشى گرت و ماجچى كەن: "چارى ئەم دەرددەم بىكە، دووعايەكم بىمەردا
جۈئىنە با لە كوشتنىيەدا دەست و پىيم نەلەر زن."

تاشباش تۆغلۇ دەستى گرت و ھەلىستاند. دەستى راستىم لە سەر سەرى دانا و ماۋەيمەك
رایگرت. نەوجار گەرایەوە و بەرەو لاي "عملى" يە درىز كە چاوهرىتى بورو، رۇيىشت. عملى لە
سەر كۆڭايەكى لۆكە دائىشتىبو و چاوهرىوانى بورو. كە دىتى بەرەو لاي دى، ھەستايە سەر پىن.
سەرى سورى مابورو. تاشباش لەر و لاواز بىبۇو و ھېنەدەي مندالىتكى لى مابورو. تەنانەت لە
تارىكايى شەۋىشدا ھەستت پى دەکردى. دەستى گرت و گوتى:
- با بچىنە دەم رووبارەكە. لەوي ئاسۇودەت قىسە دەكەين.

بە لېزايىھەكىي جەيچانىدا چوونە خوارى و لە تەننەشتن پىنچىكىك دانىشتن. عملى گوتى:
- بە خىرەتاتىيەوە بىرالە.

- چاو و دەلم پىت روون بۇوە.
- دوايى بىسەرەتاي خۇتم بۆ بىگىرەوە. ئىستا بە مردنى ئەم مندالى ئەوانە پەت لە تۆ
دەترىن. تۆقىسون. ناوايىزىن شاۋىپش بەنەوە و سەيرى كەپەكەت بىكەن. نەوجار ناوايىزىن لە
قسە كانىشىيان پاشگەز بىنەوە و بلىن ئەم توھەر وەلىيە كەمى جارانى. خۆ ئەم توھەر وەلىي
راستەقىنە كەش نىيى، سېيەرە كەمى.

تاشباش بە تۈرپەيەوە گوتى:
- وەلىيە راستەقىنە كە خۆم. درۇيىن نىم. زۆر جارانىش تاقىم كرددە، ئاخىرى ليتىم سور بورو
خۆم.

- حەسەنی خۆمان وای گوت، بەس بپوام پىنى نەکرد. كەوابۇر بىرالە مەممەد، ئەتتە ھەر بە راستى بۇويتە ۋەلى؟
- بۇم عملى.
- عملى گوتى:
- دەي باشە، باشە، بەلام نەخارەيان گوندىيەكان وەلىيابىتىيەكەت قەبۈول ناكەن. تاشباش ئۆزگۈلۈيان قەبۈولە، بەلام تۆيان قەبۈول نىيە. خۆزگە نەگەپابايدۇ. ئىستا چىت پى دەكرى؟ وەزىعت زۆر خراپە.
- بەلى، خراپە.
- دەبى لېرە بېرى. گوندى تووشى كىشىت دەكەن. هار بۇون و چاويان سور بۇوه.
- تاشباش نالاندى:
- ناتوانم بچەمە هيچ كوى. زۆر شېرزم. تىنى نەژنۇم نىيە. ماوهىيەكى زۆر نەخوش بىروم. نەگىنا خواروخىچىج دەيتىوانى ليم بىتە پېشى؟
- بىرالە، لىتت تۈقىيون. نەو ترسە وا دەكا ئەوان ھەممو شتىك بىكەن.
- تاشباش گوتى:
- دەزانم.
- خۆ بتىكۈزۈن باشە. بەلام سووكايەتىت پى دەكەن. نەوهەت پى قەبۈول ناكىرى.
- تاشباش گوتى:
- پىم قەبۈول ناكىرى.

دوای نه وهی خوارو خیچ، له تاشباش دا، کوتخا سه فر
 پتی وا بوو سیحره که به تال بسوه توه. به خوی ده گوت،
 که گوندییه کان لمه و دوا ده مدوینن. مه می دیکیشی
 خله تاند بسو و هیندی قسی له بن زمانی
 ده رکیشا بشابوو. نه گر قه رار بواهه بیدوینن، نیتر نیستا
 هله بسو به تال ببینه توه، نیستا کاتی خوی بسو. په بتا
 په بتا دو پاته ده کرده وه: "نابی هله که له کیس
 ده م. تاشباشیش پیاویکی به هوش و گوش. دیار نیبه
 ده یه وی ج بکا".

کوتخا سه فر دیسان جلوی درگه جوانه کانی لمبر کرد بسو و ده موجاوشی تیفه تیفه دابسو.
 سیتله کانی به دوشاو بادابون و وهک درویشمی پتنمچی لی کرد بون. نمو رژه کریکاره کان دو رویزی
 دریزیان بمستبوو که ده کری بلی هدر کامه میان ههزار مهتر ده بسو. دهسته کانیان به حال ده جو ولا یمه.
 همواکه راوه مستابوو و گهلایه کیش چیبه به حال نده له ریمه وه. توزیکی هله تماوی
 سه رانسری ده شته که دا پوشی بسوو. گرم اکه هلاوی هله دهستاند. گرم ایهک برو چاوی لمبر
 هله تنددها. موجسوک وهک خیز و خوئل بسو و دهست و ده موجاوشی گوندیی رهش رهش
 دا پوشی بسوو. دهستیکی زل به رز ده بسو و موجوو که کانی له سه و روی ده رده کرد و دهیته کاندن
 و همدا دهسته که ده هاته ده خواری، پوله میتوولکه (میشووله) ورد) یه کی دیکه ده هاتن و
 دیسان ده موجاوشیان داده پوشی بیمه وه. نه رژه "علی" یه دریزیش لوزکه ده پنیمه وه. قاوه لسوونی
 بسو. نه لوزکانه میان کر ده کرده وه که کوتبوونه عمرزی. دهیانه کاندن و فوییان لی ده کردن و

خیرا خیرا له قهرتاله و سمهه کانیان ده خستن. لمو کاتهوهی بارانه که باریبوو، نیتر و دک پیشورو همر قوزاخه یان لى ندهه کرده. نیستا نمو لۆکمەیەشیان هەلەدەگرتمهو که بارانه که به گزپتی و درکر دببوو. هەلیاندەگرتمهو و دەيانته کاند. کاریتکی مەترسیدار ببوو. چونکه نەگەر خاوهنى کیتلگە که پیتى زانیبايەن، بیانووی پى دەگرتن کە بەملئۇ لووکە خۆلاؤییە و هەدقەكمى لى دەشكاندن و زەممەتەکەيان بەفېرىز دەچوو. هەر بۆزە لۆکەی پاش بارانیان بە جوی دادەنا. لۆکە سەر لق و لاسکە کان سپى سپى بونو و لۆکە سەر عەرزى لە زیویتکی چىلکن دەچوو و کريتکارە کان دلىان نەدەھات نمو دووانە تىتكەل بکەن. رىزە درىزە کان لە سىيەرە گەرمەکەدا بەسپايى و بەحال دەبزۇوت. بەو لە سەرە خۆيىە بىنیادەم، رۆزى هەر پىتىنج كىلىۋىھە کى بۇ دەپنزايدە. بەو جۆرەش رۆپىايە، كىتلگە يەكىشىان پى تەواو نەدەببۇو. كەسىش ھىچچى دەست نەدەکەوت. بەلام نەوان ماوهىە کى زۆر بە خىرايى کارىان كردىببۇو. دەستە کانیان بە جەمام كەوتبوو و پشتىيان خەرىيىك ببو بشكى. لمو کاتاندە چەند رۆزىك بە چاوه خۆ كارىان دەکرد هەتا وە خۆ بىتنەوە و ديسان خىرا بىنەوە.

دەستە کانى مەممى دىيك ھىچ نىدە جوولان. ھۆشى لە لاي خۆى نەببۇو. چاوى لە سەر تاشباش نۆغلۇ ھەملەدەگرت کە دەتكوت بە قۇونە خشکى دەروا و ھەول دەدا پەت لەوانى دى لۆکە بېنىتەمە. تاشباش نۆغلۇ دەتكوت چاوى نابىنى و بە كۆتۈرە كۆتۈر لۆکە كۆ دەکرەدە. ھىچ كارى بە دەوروبەرى خۆى نەببۇو. لە پشتىلەيە کى پشت شكاو دەچوو كە لاقە کانى بە دووى خۇيدا رادە كىتىشى و دەپردا. نەتدە تواني لە بن بېر كولكەنە كانىيە و چاوه کانى بىبىنى. سەيرى ھىچ كەس و ھىچ شوتىنەتىكى نەدەکرە. هەر دەتكوت لە دىنایايش نىيە و سىحرى لى كراوه. مەممى دىيك قەرتالە كە خۆى ھەلگرت و چوو لە تەننېشىتى راوه ستا. نەو ھەر ناگاشى لىنى نەببۇو. دەموجاوى درىزىوکە و پېلە چىچ و لۆچە ببو و رەنگىكى زەردى مەيلەو رەشى لى نىشتىبوو كە سەوز دەخۇوە. سېتىلە کانى شۇپ بىونەوە و نالۇز كابوون. مەممى دىيك لە نزىكەدە سەيرى دەکرە. تاشباش خۆى ببو. بەلام ئىدى قەد و قەلا فەتى بچووك بېزۇو. تاشباش نۆغلۇ خۆى بەخۇوە و بەقدە و بالا ببو. بەزىنى دوومەتە دەببۇو. دەدرە شايدە. نای كە چاوه کانى چ بىرسىكە يەكىان تىدا ببوو. لەوانەشە ھەر بۆ تاقىكىردنەوە ئەو خەلکە ھاتبىتەمە. نەوا بىن ھېزىز و مەرەلۆخە. نەگەر وا بىن، قورپ بە سەرى گوندىيە کان. خۆل بىسەرى ھەمۈوان. "خوارو خېچ" نىتر لە جەحەندە مىشا جىتى نابىتەمە.

لە پې دەنگى كويىخا سەفر لە نىتو گەرمەکەدا و دک تۆپ گرمەيەتە:

- براله "خواروختیج" و هر نیزه. و هر نیزه دو قسم پیته. کرینکار دهستیان له کار و هستا. هه مسو گوتیان هملخت. خواروختیج ده سبه جنی له ریزه که هاته دری و له تمنیشت چووه لای سه فر راوهستا. تاشباش و هک گوتی له هیچ نه بوبی، هدر خزی تیک ندا. دهسته کانی بدمپایی ده جوولانده. ناگای له هه مسو دنیا و تمناند له لزکه بش برابو که ده بینیمه وه. ناگای له مه حمودی بی زهاد نه برو.

- نمو کابرایه هدر محمد تاشباشه که کوندی خزمان برو؟ یان همو نیبه؟
کوندی پشووی ده نده هات. ناخو خواروختیج گوتی نه ده ایه راسپارده و هلیمه که، یان
قسه له گهله کوتیخا ده کرد.

خواروختیج لمو شوینیه راوه ستابوو، و هک به ردیک بی جروله مایمه وه.

- هزی کوره، له تز ده پرسم، سه گباب، نمو پیاوه تاشباشه یان نا؟ دهی قسه بکه دهی، نمو
بنیاده مه هدر تاشباشه و هلیمه که نیبه؟ چما دویسنه تیر و پرت تی هملنده؟ چما له زاری
نه پیاوه هدر تاشباشه که چله که کوندی خزمان نیبه؟ دهست و پی و سیل و
قزی سدری و دهنگیشی! چما ده کری وینه و شیوه که میکنی زیندوو بی؟ وینه و شیوه سمر
کاغه ز بی؟ دهی بلی بزانم، نمو تاشباشه هیچ و پوچه نه وهیه؟ له شیتاخانه رای کردووه و
هاتوتنه و نیزه؟ و هک سهی گروتی لی هاتوروه. دهی خز نه گهر پیاوچاک و هلی بوایه، چما
دهستی تویی و هک بدرد رهق نده کرد؟ رهق نه بوبو؟ نه گهر رهق نه بوبو، کهوابوو نمو تاشباشهش
و هلی نیبه. بنیاده میکه و هک خوم و خوت. کهوابوو نهی بوجی قسه له گهله من ناکهن؟ له بدر
چی؟ نه گهر و هلی بوایه ده مزانی بتو. و هلی، و هلیمه. دیاره ده بی به قسهی بکری. به لام نمو
تاشباشه سووک و چرووکه و هک سه گی پشت شکار له بدر پیمانی خزی راکیش ده کا، خز
نه گهر که راماتیکی هه بواهه بتو خزی ده کار دینا. تز هدر نه وهندم بی بلی نمه تاشباشه یان نا؟
نه گهر قسهش ناکهی، به سمر تیم گدیده.

قسهی کرد و هه لچوو و شیت برو، هه رهشی کرد. خواروختیج و هک به ردی لی هاتبوو. نه
دهنگ و نه جروله دیک؟ نمو چاوه روانیمه که له خواروختیج نه بوبو. پنی وابوو نمو قسه ده کا و
ده لی نمو پیاوه تیبی هملدراو، تاشباش خزیدتی. نیتر به دوای نمو دا گوندیمه کانیش قسمیان
ده کرد. به لام نه خشنه کهی سدری نه گرت.

سه فر داهاته و له بن گوتی خواروختیج گوتی:
- سه گی سه گباب.

دادانی لی چېر کرده و نهوجار گوتی:

- و هلاهی بز نهو تیهه لدانی لهوت دا دیناریکت ناده می. ڏنیشت بز ناهئینم. برز ملت بشکینه.

خوارو خیج گه راید و جیهه کهی خوازی.

کوئیخا، بدیهیوابی بانگی مه می دیکی کرد. مه می دیک له هدر شوئنیک گه شتبوره هدر که سینک گوتبووی نهوه هاوشايوه تاشباشه. نهوه هدتیوه که لله رهقه قمهت قسمی خوازی نده گوړی، خوزگه ئیستاش هدر وا بلی.

به نرم و نیانی گوتی:

- براله مه می دیک... نهوه پیاوه تاشباش نټغلوه يان ن؟ نهټز بز خوت پیت گوتوم که خویه تی... .

هدر قسمی کرد و چهنهی لی دا، بدلام مه می دیک متنه قی لیوه نههات. کوئیخا لهویش بی هیوا بورو.

دواي نهوله زن و مندالله کهی تاشباشي پرسی. تووشی هدر کهس ده بورو لیسی ده پرسی، کهس نمیدواند، چوو و له سمر سه ری تاشباش راوه ستا و گوتی:

- هن تاشباش نه فهنه، گووت له ژیانی من کرد و له ژیانی خویشت... ئیتر همدا مردنی کهس نامدویینه. تمنانهت زن و مندالیشم. قه شمری به توش ده کهن. سووک و رسوات ده کهن. ئاخريه کهی ده تکوژن. لم مودوا نهټز همراه قه شمریه کي تاشباش. قه شمری دهستی دیهاتیه کان. نه مرز گووت له زاري ده کهن سی روزی دیکه هدر کیشیدک پهیدا بی، دیسان ده تکنهوه وهلی و ده تپه رستنهوه و دیسان که ده ستیان گه شته ده می خویان، دهست بټ دیئنن و بزت پیوه ده کهن، له بدر نهوه بدلایانهوه گران بورو تؤ په رستن... نهټز قه شمریه کي بی مدرگی. تف له روویه ت، تف له تؤ... نهټز مدرگی مدرگ... وک مدرگ... سه ګروی... تف...

تفیککی گهورهی له پیش تاشباش رز کرد و رویشت. نیوچاوانی له داخان گرژ بسوو. ده تکوت ده گری. سه هری بدردایه و به ده جه یماندا رویشته خواری. ناوه که روونتر ببزوو و هیمن بورو.

هیتوای برا بورو. همه موو رسه کهی لی ببزوو خوری. ده تکوت له تاریکایه کدا نوچم بسوو. روز ثاوا بورو، شمه داهات. ته په به وزه ور هاتنهوه و په لاما ری گوندیه کانیان دا. برینه

قەتاغە بەستووە كەي گيانى گوندىيە كان ئەندەيان هەلکەنديبوو، ديسان وەخوروو ھاتنهە و خوتىيان لىتها تەوهە.

تاۋىتك دواي كاتى خەوي، باي رۆزئاوا ھەلتى كرد. كريكاڑە كان كە ھەتا پىش نۇوستىنى، خەرىك بۇون لە ھەرروژمى تەپقۇ و گەرمادا بېنگىتىن، تۈزىتك بۇورۇانمۇ و خەمويان لىنى كەمەت. بايدىكە زۆر توند بۇو و تەپقۇ كانى رادابۇو. ھەمۇر نۇوستىن. تەمنىا دوو كەس نەخەرتىبۇون. يەكىنكىان تاشباش نۆغلۇ بۇو و نۇويتىش سەفەر. سىنى چوار رۆز بۇو تاشباش خەوي نەچۈوبۇوە چاوهەكانى. حالەتىكى سەيرى ھەبۇو. سەرى لە گىتىزە دەھات و بە تارىكىدا رۆدەچىو و دەھاتەوهە دەرىي، ھەستى دەكىد ئىتەر تا مردن خەوي لىنى ناكەوى.

كۆيىخا سەفر دەرسا. گوندى بىي و نەبىي نەوجارەش تاشباشىان بە وەلى دەزانىيەوهە. نەوجارە ئىتەر لە چىنگى تاشباش رەزگارىي نەدەبۇو. بە تايىھەتى دواي ئەمەتى تىيەلتەنلىكى لە خوارو خىچىخ خواردابۇو ئىتەر لىنى خۆش نەدەبۇو و كارىتكى واي دەكىد گوندى لە توبەتى بىكەن. ھەر بىرىشكەكى بچۈوك بەس بۇو بىز نەوهى گوندى خىز بە سەر پىلاڭە كانى تاشباشدا بەدەنمۇوهە. عومەرىش ھىچىخ ديار نەبۇو. عومەر دەبۇو زۆر لە مىتىز بۇو گەرابايمۇوه. نەكا ئەمۇيش؟... ئارەقەمەكى ساردى لە گيانى نىشت.

مەممى دىك لە ناكاۋ لە خەو راپەرى و ھەستا و بەبىي ئەمەتى بىزانى بۆ؟ دەستى بۆ چەققۇكەي بىردى. دەنگى خىشەخشىتكى لە ناسمانمۇ بىست و سەيرى كرد. ھەلۆكە لەم و سەرەوە وەك گوللە تۆپىتكى رەش لۇور بېبۇو و بە سەر بەرەو زەھە دەھات. كە ھېتىدە دارىتكى بەرز لە زەھە نزىك بۆۋە، بالەكانى لىتكى كەردىو و ھاوتەرىيى دەشتنە رېتكەكە، لە بەر تەرىفەي مانگ بەرەو دەرياي سپى فېرى. بەرەو ھەورە سپى و روونەكانى دەريا.

ل و رؤژه وه که مام خه لیل رئیبوو، نیتر که س باسی
نه کرده وه. هیچ کس و ته نانه ت کوپه که شی و "عملی" به
دریزیش هم بر بق چرکه یه کیش چبیه بیریان لی نه کرده وه و
نه یانپرسی نه و کابرا یه چبیه به سه رهات. هم ره تگوت
پیاویکی ثاوا له دایکیش نه بوبه. خو بیت و مام خه لیل
نه وه زانیبا یه وه، له داخان دیقی ده کرد.

۳۸

سه گینکی زلی مهربی، و هشوین مام خه لیل که و تبubo. له سه گی چوکوراوا له هم ره گمز
و جو ریک بن، نه و نده گه وره نابن و نهوانیش و هک خه لکه که وردیلن. له چوکوراوا هم ر
گیای بی که لک و میشوله و ته پیزی له راده بددهر گه وره ده بوبون. ته پیز ده تگوت له نیسک
دروستکراون و چزو و شیان له ناسن. خه لکه که کی کوییستانی تزرووس هم ره به چوکوراوا
ده مردن. سه گه که زه رده و سوور باره بوبو. هیلتیکی سور له کلکیه وه همتا سه ری، جوانی
کر دبوبو. زمانه زله که ده رکیشا بشابوو. مام خه لیل هم ره مندالیه وه رقی له سه گ بوبو و
لینیان ده ترسا. پیتی وا بوبو سه گ شورو می باش نییه. هم ره بزیه ش قدت راینه ده گرت. چهند
جاریک سه گه زه رده که ده ره پال نا. سه گه زه رده را وستا و به گرژیه وه سه بیری کرد و له
جیئی خوی نه بزروت. دوای نه وه مام خه لیل روزیشت، نه گه که دش و هشوینی که و ته وه. مام
خه لیل به خوی گوت:

- نه و سه گه شتینکی به ده مه وه یه. خودا به خیری بگیری.

گز و گیاه زه رد و سووتاوه کان که له بدر تاوه که هدلبرینگابوون و رهنگیان گز پیبوو. گولی
سه گز و گیاه بهرزه کانیش که ده تگوت دارن، و شک ببوبون. چوکوراوا و هک ناگر ده گزی. هم ره
شقارتیه کت پیتوه نابایه، هدمو ده شته که له چاوترو و کانیتکا گپی ده گرت.

بالنده‌یه کی زیوین به باله زله کانیه‌وه که ملیتکی دریئیشی ههبوو، نزم هینته‌هی بالاًی بنیاده‌میئک هه‌لده‌فری و بدهرو چیاکانی تزرووس که ده‌تگوت هه‌لتمیکی شینیان لیوه هه‌لده‌ستی بده‌پیوه بwoo. مام خدلیل لمو بالنده‌یه‌ش ده‌ترسا که ده‌تگوت له سمر عه‌رزه که له شتیک ده‌گمیری. نه‌و بالنداهه، ههر وا به نرمی له لیواره کانی ده‌ریایی سپیمه‌وه هه‌لده‌فرن و ده‌چنه چیای تزرووس و دوایی دیسان ده‌گمیرینه‌وه ده‌ریا. پریکیش به سمر ده‌ریاکه‌دا ده‌ریز، ده‌ریاش وهک چوکوراوا ساف و رینکه. ده‌یا و ده‌شت هیچ جیاوازیه کیان نییه. که ده‌بینن له‌ویش هیچ گژ و گیا و دارینکی لی نییه، به سمرسوورمانه‌وه ده‌گمیرینه‌وه. مام خدلیل پیتی وايه نه‌و مه‌له‌ش بینه‌فر و بدشومه.

خوز ناوا ده‌ب Woo. نه‌مرق نه‌و چوکوراوا کاولبوروه جوزینکی دیکه بwoo. بز ساتیک هه‌ممو شتیک، برد و خالک و ناو و دار و رهودزه کانی ثاناوه‌رزا و کۆگا لۆکه کان و خدرمانه کان و رهوه نه‌سپ و مانگا و کامیون و تراکتۆر و نه‌و هه‌وره سپیمانه‌یه له سمر ده‌ریایی سپی کۆ ببیونه‌وه، هه‌ممو دنیا رهنگیکی سوری دره‌شاوهی به‌خزوه گرت. سوره وهک دوخی شمشیر. مام خدلیل لمو سوریه‌ش ده‌ترسا. دوای نه‌وه هه‌ممو ولاط شین داگه‌را. شینیکی بلوورین که ناخی بنیاده‌می که‌یلی خوشی ده‌کرد. چیاکانی تزرووسیش نزیک ببونه‌وه، ده‌تگوت نه‌گم‌ر ده‌ستیان بز بدری ده‌توانی لکی دارینکی بشکتینیه‌وه. چیکانی تزرووسیش نوچمی نه‌و شینه زوالله، ماوهیک هه‌لتمی لی هه‌ستا. مام خدلیل له‌وهش ترسا. نه‌و سه‌گهی به شوینیشیه‌وه بwoo شین هه‌لگه‌رابوو و هیتلیکی شینی تۆخ و برق‌داری که‌وتبووه سمر پشتی. وهک دوخی شمشیر. مام خدلیل پت ترسا. راوه‌ستا. سه‌یه که‌ش راوه‌ستا. مام خدلیل به نه‌ره‌نمه‌ر چه‌ند گلمتیکی هه‌لگرت و له سه‌گهی گرت. سه‌گهیکه له جیئی خوی نه‌بزروت. وهک پدیکرده سه‌گینکی لی هاتبوو. مام خدلیل له نه‌راندن و برد هاویشتنی ماندوو بwoo. ده‌ترسا له سه‌گه‌که‌ش بچیته پیشی. گه‌رایه‌وه و که‌وته ری. سه‌گه‌که‌ش وهک نه بای دیتیی و نه بوران، شه‌ش هه‌نگار له دواهی و هشوینی که‌وتده.

مام خدلیل سدری هه‌لیننا. دواین روناکاییه کان له سمر ره‌وهز و کاولاشه کانی ثاناوه‌رزا تیشکیان ده‌دایه‌وه. ثاناوه‌رزا له نیوه‌پاستی ده‌شته کاکی به کاکیه‌که‌دا که تاریک ببیو و لیره و له‌وی هاالاوی لی هه‌لده‌ستا، ده‌تگوت دورگه‌یه کی روناکه . شارینکی کۆن و دیاره له سمر ناسه‌وار و داروپه‌ردووی کاولاشه کان بwoo، به ناودر و میچ و تاق و پاشاوهی شووراکانیه‌وه. شه‌وه‌که‌ش به تاییه‌تی له بن تریفه‌ی مانگه شه‌وه‌که‌دا، ثاناوه‌رزا وهک که‌شیه‌کی گه‌وره لی

کردبوو که له دهريادا بايموانه کانى هەلتكىدووه و بايموانى پېرىيونون له يىا و به نەوهنە خىترا دەپرات سەر لە گىزىھە دىئنى... ئاناواردا مارى زۆر بۇو. دەتگوت ئاسىتىكى ۋەنگۈرتسۈن و پەلەي بوريان به پشتىيەۋەيدە. مارەكان لە نىتەپراستى رەۋەزە كاندا جەوجۇلىان بۇو. چاوه زىندۇرۇھ کانىيان دەتگوت جووتى نەستىرەن. چاوى هيچ بۇونەھەرئىك ھەينىدە چاوى مار جوان نىبىيە. دەلىي نەستىرە کانى ئاسغانى چوكۇرداو.

مام خەليل پالى بە دارىتكەمە دا و دانىشت. نارەقەي كردىبوو. كۆڭايەكى لۆكە لمبەر دەم بۇو. سەگەكەشەت، لە بەردىمى سەرى وەسەر دوو دەستەكەي كرد و خەموت. مام خەليل ئەمەجارەيان پلاamarى سەيدەكەي نەدا. بەخۇي گوت، بەشكەم بەخت و شانسى پىتە بېلى. لى ئەپى با كەنەتكار بنۇون. بەشكەم پاسەوانە كەش بنۇي. ئەم كۆڭا گەورە لۆكانە، ئەگەر ئەگەر لە نىتەپراستى مەزرايمەك لە سەر يەك كەلە كە دەكرا، نىشانەي نەوه بۇون كە خاۋەن كىلىڭە كە پارەي كەنەتكارە کانى داوه و لىتى وەرگەتروون. مام خەليل لە ژيانيدا ھەر لە جىزە كۆڭايەنەي دىزىبۇو. قەت لۆكمەيەكى نەدزىبۇو كە كەنەتكارە كان بە حالتى سەگ و لە بەر قەچەي گەرمایە كۆپۈزە خوارى. شانازىيىشى بەھۆھە دەكەر. ھەقى كەنەتكاران، تەمنانەت ئەگەر قۇزشىتىكىش بوايە، بە گەرمۇيدا نەدەچووه خوارى. مام خەليل پەنجا سال بۇو دىزى دەكەر و ھەر لۆكمەشى دەدزى. شەش سالىتكە دەبۇو وازى لى ئەپەنابۇو. خۇ ئەگەر وەزىعى "على" يە درېڭ ناوا شېرپە نەمابايدە، دىسان كارى وائى نەدەكەدەوە. پارەي جەوالە لۆكمەيەك گیانى مەنەنۈكى رىزگار دەكەر.

رۇز ئاوا بۇو. مام خەليل ھەستا. سەگەكەش بە شويتىندا. ھەر دووكىيان بەبىي نەوهى سەرىيەيان لىتە بىي، لە كۆڭا گەورە كە نزىك بۇونەوە. مام خەليل جەوالە كەمە دانما و دەستى كەر بە لۆكە ئاخىنىنەوە. بەبىي هيچ ھەلپەيەك. ھەر دەتگوت مالى بابى خۇ ئەلەدەگرى. دەشەوانى مەزرااكە بېرىتكە لەولاترەوە لە بن دارىتكە داشتىبۇو و گۆشتاوه كەمە دەخوارد. مام خەليل بە جوولەي باسکى كاپرا لەوە تىنگىبىسو.

مام خەليل نەوهنەدەي يەك و دوو جەوالە كەمە پېرى كەدە و بە كۆلى دادا و لە مەزرااكە چىووه دەرى. گەيشتىبۇوە قەراغ مەزرااكە، دەشەوانە كە زانىي. مام خەليل خۇ ئەستە نىتە كۆڭايەكى پىنچەكە گەزەوە. سەگەكەشەت و لە تەنەيشتى وەركەوت. دەشەوانە كە بە سى كەسەوە هاتىبۇون و لىتى دەگەران. چەند جارىتكە بە تەنەيشتىدا راپىدن و نەياندى. مام خەليل دەستى بە سەرى سەگەكەدا دىئنا. سەگەكە خۇ ئەلەس دابۇو ھەناسەي لەخۇزى بېرىبۇو. مام خەليل بە خۇ ئەگەنە دەرىدەن. سەگەكە خۇ ئەلەس دابۇو ھەناسەي لەخۇزى بېرىبۇو. مام خەليل بە خۇ ئەگەنە دەرىدەن.

هدر ده گهران. مام خلیل زانی ده یوزنوه. بؤیه بمسپایی بهرهو لای ریگه که خوشی.
سه گه که ش به شوینیدا. جهوالله لۆکه که ش لموی له نیتو پنچکه کاندا بەجى ما.
دەشتەوانە کە گوتى:

- کاتى جهوالله کەی پر ده کرد دىتىم. گوتى لىتى گەرى با پېر بکا و ئەمنىش گۇشتارە كەم بخۇم،
دوايى دەيگەم. نازانم بەكۈتىدا جهوالله کەی پر کرد و راي کرد. ئەو بىنادەمە يان جىزكە؟ لە
ژيانغا شتى وام نەدىيە. چى سالە لىرە دەشتەوانە.

گەپانەوە و چۈونەوە خىۋەتكانىيان. مام خلیل لە شىيەكە وەسىر كەوت و چۈوه نىتوھپاستى
پنچىكە كان. ئەو شوينىمى وا جهوالله کەی لى داناپۇو. سەمیرى كرد جهوالله کەی نەماوه. چىي لىتى گەپا
نەيدىززىيەوە. مام خلیل لە ژيانىدا شتى واي نەدىيىو. لەگەل سەيەكە دەستى كرد بە ملۇمۇ
بۇنىكىدىنى رەگى پنچىكە كان. بۇنىكىدىنى زۇر بەھىز بسوو. بە بۇنىكىدىن دەيزانى ج شىتىكىان لە كۆئى
دانواه. رەگى پنچىكە كان بۇنىكى توندى تاۋەسسوتى لى دەھات. لە ھىچ كوتۇھ نە بۇنى لۆكە دەھات
و نە بۇنى جهوالله کە. سەگەش بە بۇنى جهوالله کەپى بىن دەززىيەوە.

مام خلیل لەوانە بۇ شىت بىن. بەرەبەرى بەيانى دەبپۇر لىرە دور بکەۋىتىوھ و بەرەو شار
وھېرى بکەۋى. خۇزىھەر لە دەشتە رېتكەدا، بە جهوالله لۆكە و گىراپايدا، تەواو لىتى دەقۇما...
ھەتا ئىستا قەت نە گىراپۇو. گىرانى چى؟ ئەو مام خلليلە. تىشكى چراي كامىيۇنە كەھات و
لە سەرى راوهستا. مام خلیل خۇزى بە عەرزىيەوە مەلاس كرد. سەگەش ھەروا. تىشكى
چراكە لە سەرى لانەچۈو. تىشكى كە وەك قورقۇشم قورسايى خستبۇوە سەرى. مام خلليل لە بن
ئەو تىشكىدا پېشۈرۈ لە خۇزى بېرىپىوو.

لە پەچەند كەسىك وىتكىرا قاقايان كىتىشا. دەنگى پىتكەننە كە لە رەۋەزە كانى ناناوەرزا ھالا
و دەنگى دايەوە. تەپەمى پېتى چەند كەسىكى لە تەنیشت خۇزىيەو بىست. خۇزى پتە بە
عەرزە كەوە نۇوساند. دەستىكى وەك ناسىن مىچە كى گىرت و ھەتىستاند. نۇورە كە چاوابى بە
شەوارە خست و نەيتوانى ئەو كەسە بىبىنى وا باسکى گىرتىپۇو. دواي ئەوەي چەند جاران چاوابى
تىرووكاند، ناخىرىيە كە دىتى. پىساويىكى گەنچ و بەخۇزە بسوو. پېتىنج كەسە كە دېكەش لە
دواوهى بۇون. ئەوى لە ھەمۇوان بەتەمەنتىر، پېتىھەنلىقى و قىسەشى دەكەد:

- كۈرە خۇزى وەك جىزكە غەبىپ بىپۇو. بە سى كەسان ئەو ھەمۇوهى لى گەپاين
نەماندەززىيەوە. ئىستاش چراي ئەو كامىيۇنە نەبوايد نەماندەززىيەوە. چۈن بەو عەرزە كە خۇزى
مەلاس دابۇو. تىتكەللى خۆلە كە بپۇو.

پیاوه گهنجه که بهبی نموده مهجه کی مام خلیل بدر بدا گوتی:
- چهندیش پیره؟ نه من لزکه دزم زور دیون، بدلام له ژیاغدا دزی ناوا پیدم نه دیوه. نموده سد
سال دهبی.

مام خلیل گوتی:

- بدرم دهن، مندالینه.

ردینه سپی و دریزه کهی له بدر تیشکی چراکه، به شهرمهزاریبهوه به سینگیبهوه نوسا:
- شمش سال برو ده زیم نده کرد. له پیناوی کاریتکی خیزدا ده مويست ندو کاره بکه مهده.
- ده تویست ژن بو کوره که ت بینی؟...

یدک پشوو گالته و قدمه ریسان پی ده کرد. همتا بعیانی مام خلیل له بمریان پارایهوه که
بدری بدهن و نهوان همراه شهربیان پی کرد. دهیانگوتی:
- چوکوراوا زور باش به تزووه ده خافلی و خوش راده بوریزی. دزی لزکه زور به خووه دیوه،
بدلام دزی لهو تمده نهیدا همراه نه دیوه.

به پیکنهنین و سیخورمه تینکوتانهوه دهست و پیته کانیان بست و برديان و خستیانه سمر
کوزگایه کی لزکه و جدواله که شیان له تمدیشتنی دانا.

مام خلیل یدک پشوو وا دپارایهوه کافر به زهی پییدا دههاتمهوه. گوتیان:
- بیندهنگ به پیره سه. بخوه. بخوه چونکه بعیانی کارمان زور پیته. ماندوو دهبی.
سدگه که شهات و له تمدیشتنی و درکهوت. نهو هسته تالهی تا نمو کات نهیده زانی چیه،
له دلی گمرا.

له گهله ناوهد لاتی، سوللوو نهود گهنجه چاو کمسکهی سمری لورو تیز و ده موچاویکی شله
(حالخال)ی ههبوو و قزه قرژبووه کانی له بدر خور کال ببیوندهوه و سمری چلی موهه کانی سپی
هملگه راپوون، شانی مام خلیلی گرت و هملیستاند و لهو سرهوه بدری دایهوه. مام خلیل
نه ژنی نوشستانهوه بدلام بدو پریمه شییهوه نه کهوت. گهنجه که دهسته کانی کردهوه و ریشمده کی
توند له ملی کرد. جدواله لزکه که شی به کوزلیدا دا و وه پی که وتن.

که گهیشتنه یدکم ناوایی، خور به قدرایی ربیتک ههستابوو و دووکهله سمریانی ماله
قوپینه کانی گونده کهوه هملد استا بدره و ناسخانی.

گهنجه که هه ساره کهی ملی مام خلیلی گرتبوو و دهیکتاشا. مام خلیل له بن باره کهیدا
نوشتا بزوه. سه گه که شهات و دورهوه به شویتینیاندا دههات و سمری بمردابزوه. همراه نهوان

دەرگەتون، گوندەکە بۇو بە ھەللا و ھەنگەمە. ئەمەندەی يەك و دوو، مندالىه وردىكمى ئاواىي
بە ھاوار و قىيە لە دەوري مام خەليل كۆز بۇونەوە و بەرد و تەپالە و سوالىتە شاكاويان تىڭىرت.
ئەمەنچار يەك يەك و دوو دوو ھاتن و تفيان لە رۇوي كىد. لە نىتو شەو ھەللا و ھەنگەمە يەدا،
سۆللىو ھەوسارەكەي مام خەليلى كىتىشا و بىرىدىيە بن ئەم دارە تۈۋەي كە گەللا كانى لە تۆزدا سېى
دەجۇونەوە و چەند قەرەۋىلەيەكى چىتىيى لە بن دانزابۇو. پېرە پىياوه كان و گوندىيەكانى دىكەش
لە سەر فەرەۋىلەكانى دانىشتىبۇن و چايان دەخواردەوە. ھەر مام خەليليان دى، ھەستان و يەك
بە يەك تفىنگىيان لە نىتۇچاوانى كىد. ۋىنانى مالائىش ھاتنە دەرى و پېرىھەن و گەورە كچان و
نەخۇش و نىفلىچ، ھەر ھەمۇرى لە بن دارە تۈۋەك كۆز بۇونەوە و ھەر كامەيان يەك دوو جاران
تفيان لە نىتۇچاوانى كىد. لە گەل ھەر تفىنگى پېياندا دەدا، مام خەليل وىتكە دەھات و چىز
دەبۈزۈ و سەر رۇومەتى راستى دەلەرزىيەوە. دەمۇچاوه زەرد و درىزەكەي دەممودەست بە تەنى
سېى سواخ درا. روخسارى مام خەليل لە مندالىتىكى دەستەوستان و سەرلىشىتىوادەچۈرۈ كە
ئازاز دەچىزى. لە بن بىرە كولكە سېيىھە كايىيەوە چاوه كانى دەتگۈت لە شوتىتىكى بېيون،
بەرەوام دەيتىروكەنەن.

جەنۇپ و قىسى ساردۇو سووك وەك بارانە بۆى دەبارى. گوندەكە دەتگۈت جىئۈنەيەنە. جار
جار كەسانىتىك دەيانگوت: "وا مەكەن بابه، پېرە. گوناھە. " بىلام كەس گۈپى نەدەدانى.

سۆللىو كە مام خەليلى بە دەستەوە بۇو و تىتكىاي مندالى ئاوايىھەكەش بە ھات و ھاوارەوە
بە شوتىنياندا دەھاتن، ھەمۇ كۈلانەكانى دىيەكەي گىتپا و سۆللىو كە پېتكەننەتىكى
سەركەوتوانى لە لىيۆه كانى نىشتىبوو، لە ئاوايىھە كە چۈوه دەرى. مندالى كان ھەتا نزىك دارە
نارەونەكانى دەرەوە دى بەرىتىان كەردن. سۆللىو، مام خەليل و بە دوای ئەوانىشدا سەگە زەردە
گەورە و بىتاقەتكە وەپى كەوتون.

مام خەليل پېتخاروس بۇو و خىل و خاکى سەر عەرزى كە وەك ناگىر سوور بىزۇر، لاقەكانى
دەسووتاند. ھەر جارىتىكى پېتى لە سەر عەرزى دادەنا، دەتگۈت پېتى لە سەر ئاسىنىتىكى داغ
دانواه ھەلەدەبەزىيەوە. نەژۇشى دەلەرزىن.

گەرماكەي زۆر بەتىن بۇو. ئەم رۆزە ناگىرياران بۇو. ئەم بارە قورسەش كە بە كۆلى مام
خەليلەوە بۇو، جار بە جار قورسەت دەبۇو.

ھەر گەيشتنە دووهەمین ئاوايى، سۆللىو بانگى كەد:
- ئاي وەرن لۆكە دز، لۆكە دز...

کۆلەنەكان چۆل بسوون. هەمۇوان لە بىر گەرمە پەننیان بىرىپۇوه بىر مالەكانىيەن. بە بىستىنى دەنگەكە، گەمورە و بېچۈوك، پېر و لاو لە مالەكانىوە ھاتتە دەرى. مام خەليل ساتىتكە لە نىتو تەپوتۇز و خاڭ خۆلەدا لە چاوان ون بىو، ھات و ھاوار و جىنتىو و قىسىمى سارد و سوووك، دەنگەدەنگ و ھات و ھاوارەكە لە پېر نىشتىموه. تەپەتىكەن و چەمچەلەكانىش راۋەستان. تەپوتۇزە كە نىشتىموه مام خەليل ورده ورده وەدىار كەمەت. وەك كەسەتىكى خەمەركەن ئۆزىزىرىنى بىي، لە سەر چۆل بىوو. جەوالە لۆكە كەمە بەلايدىكەدا كەمەتىبۇو و زارەكە كەمە كەنەپەن بىرلەپەن دەرىوە. جەلۈرگە كانى مام خەليل تىتىلە تىتىلە بىوون و نوقۇمى خۆل و خاڭ و شىاکە و رىخ و تەپ بىوون. مام خەليل ئىتەر لە بىنادەم نەدەچۇو، بەللىك دەنگەت بۇنۇمەرەتكى سەپەر و سەرمەرەھە كە تا ئىستا دىنيا بە خۆيىمە نەدىيە و لە بىر زىل و زال و پىسالى و تەپ دىيار نېبۇو. چاوه كانى كە تەپ و پىسالىان لە سەر نىشتىبۇو، پەيتا پەيتا دەتىرووكان. نەگەر ئەم تۆزە جەولەيمىش نەبوايە، نەتەزەتىنى گىيانى لمەبردا ماوە.

چەند پېرەمېز و پېرەژن گۇتىيان:

- كۆرە كاكە ئەمەش بىنیادەمە. بىسىيەتى.

مندالىتكە كە هەر وا تەممەنى حەوت سالان دەبۇو، يەك پېشىو دەگریا و دەيگەت:

- باپىرەم، باپىرەميان كوشت. وەللاھى بام بىتمە پېتى دەلىم.

سۆللۇ گورجى ھەوسارەكە كەتىشا. مام خەليل بەرەودەم كەمەت و رەتىنە درېش و خۇلۇۋىدە كەمە بە عەرزە كەمە نۇوسا.

گەرمەكە زۆر بەتىن بىوو، ناساجان ناگىريازانى بىوو.

سۆللۇ مام خەليللىي ھەستاندەوە. مام خەليل خۆزى بە سەر پېتىانمۇ رانەدەگەرت و نەزەرتۆكانى دەلەزىن. بەلام ھەولىشى دەدا خۆزى بە سەر پېتىو رابىگىرى و لەمە پەتلە بىر چاوى خەلتكە كەمە چوکۇراوا نەشكەتىموه. دەيزانى بىت وەعەرزى بىكمۇي، وەك كەلاكە سەگىتكە بە سەر عەرزە كەمە دادايدە كەتىشىن. زۆرىيە لۆكەدەزە كانى پېشىوو كە وەھاييان بەسەر ھاتىبۇو و ئەم پېتىان پېتىكەننىبۇو. سۆللۇ دوو گەنگى دېكە، جەوالە لۆكە كەيان بەرزا كەدەدە و بە كۆلە مام خەليليان دادايدە. مام خەليل بەلادا ھات و بە كۆلە كەدەدە كەمە عەرزى. لە گەل كەوتىنە كەمە، خەلتكە كە قاقايان كەتىشا. سۆللۇ گۇتى:

- ھەستە بىزانم دەي، پېرە سەگ. پېت وايە لۆكە دىزىن لە چوکۇراوا ھەر وَا سوووك و ناسانە؟ ئىتەمە خويىنى دلىمان دەخۆيىنەوە تا قۆزاخە لۆكە كەپى دەگا، نەتۆش لە كۆتىستانە كانىيە سارەدەكانىوە دى و بەرەھەمى خويىنى دلىمان دەدزى؟... ھەستە بىزانم مەردەلۆخە...

پىلى گەرت و ھەلىستاندەوە. جەوالە لۆكە كەمە بە پېشىدا دا و ھەوسارەكە كەتىشا.

گوندیسه کان گوتیان:

- ندو پیره پیاوه ناگه یه نیته سی گوندی دیکه. پشووی لی ده بپی. سۆللو گوتى: چندنی تاقه تى بwoo ده بیم. دواى نمهوهش به دووی خزمندا رایده کیشم. مندالله کان به دواياندا ماله قورپنه کان و هدوا گدرمه که ناواییه کهيان به جی هینشت. مام خلیل خزی شل کردببوو. نیت کاتی لاقه کانی له سەر خاکە سوره و ببوروه کە دادهنا، نیت هەلنە دەبزىدە.

گدیشنه گوندیکى دیکەش. مام خلیل نیت چاویشى نەدەتروو کاند. کە دەشكەوتە سەر زەوییە کە، نیت نەیدەتوانى ھەستیتەوە. سۆللو ھەلەدەستاندەوە و دیسان نەو دەکەوتەوە.

ناغای گوندە کە سۆللو پرسى:

- تۆ دەزانى ندو پیره گلاوه خەلکى کوتى؟

سۆللو گوتى:

- دەزانم، لیتم پرسى و فیئر بۈوم.

- نەو كابرايە پشووی لی بپاوه. نەگەر بكمۇئى و بېرى، كىشەت تۈوش دەبىنەا. ھەلیگەرە و بىبەوە لاى گوندیسە کانى. بە عارباڭە کە ئىتىمە بىبەوە.

سۆللو گوتى:

- كورە حەزم لى بسوو دە گوندی دیكەشى بگىرپ... خۆزگە دەتدى چۆن چاوى دەتروو كېتى... .

مام خەلیلیان سوارى عارباڭە يەك كرد. وا كەوتىبوو نۇزوھى نەدەھات.

بە خىرايى گەيشتنەوە نەو مەزرايىھى وا خەلکە كەدى يالاك لمۇئى لۆكەيان كۆ دەكردەوە. رۆز لە ناوابوون بۇو و گەرماكە شىكاپوو.

سۆللو مام خەلیلى فېرى دايە خوارى. مام خەلیل لە سەر عمرزە كە قىيىن بۇو. سەگەكە هات و بۇنى پېتە كرد و نەوجار تۆزىتكە لە ولاتەوە وەركەوت. زۆر بە تۈۋەپىسەوە كىلکى رادەوەشاند.

سۆللو گوتى:

- نەو ناوى مام خەليلە. لە سەر لۆكەمدىزىنى گرمان. وەرن وەرىگەنەوە بۆ خۆتان.

نیت قەمچىيە کى لە ئەسپە كەدى دا و لە نیتوبەپوتۆزدا لمۇئى دوور كەوتەوە.

ھەمۇوان بە دەوري مام خەليلەوە كۆ بۇونوھە. دلىان بۆي بۇو بە كەباب. لە نامىتىيان گرت و گريان. جوان و زەريف شوشتىانوھە. تۆزىتكە دواتر مام خەليل چاواھە كانى ھەلەتىان. كە "عملى" يە درېئى لە ژۇور سەرى خۆزى دى، بزەيە كى هاتى و بە دەنگىنە كى بەرز گوتى:

- نه مخاره سه رنه کوتین کورم. نه بورو. پیوه بووین.
- نیتر رو خساری گرژ بورو و گوتی:
- گوی بدهیه عملی، به لینم بدهیه ندهی به سدم هات، بز مریمۆکی ناگیرپیتهوه. مدلن له بدر خاتری نه و گیانی خۆم خسته مەترسییه وه. به لینم پی ددەی؟
- به لین بی.
- تا زووه هەسته و بېز خۆت بگەيدنوه لای ندو مریمۆکە نازەنینه. به لین ددەی؟
- شەرت بی به شەرتى پیاوان.

ترس و شهکتی به سه مریمزکدا زال ببوو. نه تاش باش
دیار ببوو نه نئحه شیت. پهربیه کانیش ندهه هاتنه لای.
نهنانه ت چهته و دزیش رتیان ندهه که وته نه و گوندہ تووک-
لیکراوه. له میژ ببوو هموو به یانیان له گەن تاوهه لاتنى،
مریمۆك دەچووه لیپهواره کە و کارگ و میوهی نەستەرەن و
سیوکە کیوبى لى دەکرده وه و بۇنى به سوره گولەو دەکرد.

٣٩

نیتو دارستانە کە سېبەر و شىئدار ببوو. رووناکايىيە کى هيتنىدەي داوىلەك، کە ھەورە کانى
برپىبوو، بە لای رۆزئاوادا کشاپوو. ھىشتا تاو ھەلتەھاتبۇو. مریمۆك لە دارستانە کە دا
كارگى كۆ دەکرده وه. كارگى دارستان زۆر بەتام ببوو. بە تايىبەتى بىرۋاوه كەمى. مریمۆك دوو
سەعات دواى تاوهه لاتنىش ھەرووا كارگى كۆ دەکرده وه و فەرتالە كەھى پې ببوو لە كارگى
گەورە گەورە. پىشى وەڙان كەدوتبۇو، نازارى پىشى خستىيە و بىر چوکوراوا و ھەستى كەد
برىسکەدە کى تازەتى لە پىشى وەستاوه. نىستا پالەتى لۆكەرنىنەوە لە چوکوراوا ھىچيان
ناتوانن پشتىيان راست بىكەنەوە. وەك پېشىلەتى پىشت شكاو لاقە كانىيان بە دووی خۆياندا
رادە كېشىا. تەپۈش ھەموو گىيانيان نەجنبىبۇون. راسانى سەرى پەنجەكانىشيان لە ھەموو
شتى خراپتە ببوو. نەياندەتowanى دەست بۆ ھىچ شتىڭ بەرن. خۆ گەرماكەشى دەردى
سەربارى دەردە كانى دىكە ببوو. حەسەن و نۆمەخانى ھاتنە پېش چاوى. ناگى لە ھەناوى
بەربۇو و نارەزوو يەك ناخى تەنلى. دوو مندان ھاتن و بەرانبەرى راوهستان...
کە گەرمائىوە ئاوابىي ھىشتا نىوەرۆز نەببۇو. كە سەرى ھەلتىن، پىنى بە عمرزىيە وەشك ببوو.
قەرتالە كەمى لە دەستى بەربۇو و كارگە كانى لى بلاو بۇونەوە. پىتى وابۇو خراپ دەبىنى.

چاوه کانی هملگلتنین. ناخن خمیال بسو یان خهون؟ دیسان سهیری کرده و نه خمیال بسو و نه خهونیش... هدر به راستی پیاویتک هاتبوو گوندەکه.

له پیشدا به خۆی گوت نمه تاشباش نۆغلۇوه و زۆرىش دلى خوش بسو. دواىی بىرى كرده و كه نەخىر نەحە شىتە، بىلام دەسبەجى زانىي ھېچيان نىيە. لەواندە دز و چەتە بى، يان دز يان قاچاغچى. لەواند بسو دۆست بى يان دۈرمن. هەر شتىك بى بىنیادەمېلک بسو و دەھات. مەرىمۆك داھاتمە و كارگە كانى لە عەرزە كە كۆ كرده و لە قەرتالە كە خىستنەمە. چووه پېشتر و قەرتالە كە دانا. نەچتووه مالى. تىپ نەدەبسو لە سەيرىرىنى نەو پىاوه لە دوورەوە دەھات. لە خۆشىيان نەيدەزانى ج بکا. لە پیشدا قاقايەكى كىشا، نەوجار چەقەنە و چەپلە لى دا و سى جاران خۆي بادا. هەر نەيدەتونى چاولو كابرايە بىرۇوكىتىنى كە هاتبوو. دنيا چۆلە كە دەرورىبەرى لە چاوتىروو كانىتكا ئاوه دان بىرۇوه. دارە كان و بالىندە و نەو كەلاوه كۆنانە و ... هەمۇوي لە بەر چاوى گۆرۈبۈن. هەمۇو شتىك بە رووېدە پى دەكەننەن. تەنانەت كەلەشىرەكەش كە چووبۇوه سەر پىنچىكىك و رووى لە كابراي رىتىوار كردىبۇو، لە خۆشىيان سى جاران خويىندى. ئەوپۇش دەيزانى دنيا كە ئاوه دان بىرۇوه، بە هاتنى بىنیادەمېلک دنيا كە ئاوه دان بىرۇوه. هەمۇو خۆشەويىتى و سۆزى خۆي لە چاوه كانىدا كۆ كردىبۇو و بە نىڭاكانى سېيەرى ئەو رىتىوارەي دەلاۋاندەوە كە دەھات.

مەرىمۆك بە پىتكەننەمە گوتى: "وەرە، هەر كەسىتىك ھەمە وەرە. دز بە، كافر بە، پىاوا كۈزۈتىكى خويىنەز بە، هەر كەسىتىك ھەمە، هەر وەرە. ئەم خوايىي گىان، خودا چاپرەشە كەمە خۆم، ئەتتۆ هېيج بەندەيدەك بە پىتكەسى و تەننەيابى تەممىي مەكە. نەو بەلائىمى بە سەر منت هەيتىنا، بەسەر هېيج كەسى دىكەي مەھىتىنە. پىتكەسى بە نەسىبى دۈزەنە كەشم مەكە. ... وەرە، لە دەورت گەرپىم، خىزاتر وەرە. كى چۈزۈنە لە كۆپىو و لە ج رېنگىدە كى دوورەوە دىئى، كى چۈزۈنە ئەندە ماندۇوى، وەرە لە بەر ئەو لاقاپتى بېرم، خىزاتر وەرە. "

مەرىمۆك لە پىركوتە جموجۇل، چاوى لەو رېتىه هەملگرت كە بە خۆشىيەوە ليتى دەپۋانى و گوتى: "مەرىمۆك، مەرىمۆكى سەر بە ھەش، هەر وا راوه ستاوى و سەيرى دەكەي، پالەوانە جوامىتە كەت وادى و ئەتتۆش هەر وا راوه ستاوى و سەيرى دەكەي و نابزووى. كەرە ژن. "

خىزات چۈزۈ ژۇورى، جلويدەرگى جىزىنېلى لەبىر كرد كە قوماشىتىكى كوللۇنى كەسلىك بسو لە سەندۇقە كە دەرىتىنا و لە بەرى كردن. نەمە سېتەمەن جارى بسو ئەمە كانىي لەبىر دەكەد. لە بنى سەندۇقە كەيدا گوارە كانى و بازىنە زىوه كەمە مەرجانىيە كەمە هەيتىنە دەرى و خۆي

رازاندهوه. لهچکه هریره کمکه کهشی له سر کرد. گزره و هیه سپیه کانیشی له پی کردن. دهترسا نه و پیتلاؤانه له پیتی بکا که تدختی بنی سندوقه که دابون و چهند سالیک لهمه و بهر خوشکه که دابوریه، هدمور جاریک که له پیتی کرد بسون لاقه کانی بریندار بسون. بهلام ج دهبی با ببی، دهبوو له پیتیان بکا. ندو خواردهه کوره خوشیده که دههات بز لای مریمۆک. که هاته دهري، سهیری کرد ریبوراهه که زور نزیک بزتهوه. له خوشیان خۆی پی نه گیرا و نهیتوانی چاوه پیتی ببی. و هرپی کمودت و به غاردان به ریگه کمدا بهرهو خوار بزوه. باوهشی کردبوه و وهک شهپولیتیکی خوشی و شادی بهرهو ریبوراهه که بهرپیوه بسوو. پهیتا پهیتا لبهره خزیدوه دهیگوت:

- خوایه گیان، خودا باشه کهی خۆم، کمس به بیتکمی سزا مده. ندو دنیایه ببی تام دهبی.
چیزی نامیتنی:

مریمۆک که نزیک بزوه، زانی ریبوراهه که ناسیاره. بهلام کی بسوو؟ نمو گنجه کەله گەت و چوارشانیده کیتیه؟ بهلام ززو ناسییمه و دهستی له نهستۆی کرد. پهیتا پهیتا دهیگوت:
- کوره نازاکم، عومدر گیان... کورپی خۆم، عومه‌مری من، جوامیره کم، به خیز هاتییمه و بز لای نهنه مریمۆکت. به خیز هاتییمه و، خیز و بهره کەتت هیتنا. سەرتەپلی سەرم هاتی، پیتلاؤت له سەر چاوه کانم.

نەیده‌زانی چیی دیکه بلى و ج بکا. عومه‌ریش له بەرانبەر نمو ھەمورو سۆز و خۆشیدیستییهدا پیتی به عمرزه و شک بیبو و نەیده‌زانی ج بلى. له حاندی مریمۆک سەرى ھەلتەدەهات. ندو کاتمهوه خۆی ناسیببۇو کەس شاوای بز نەکردبۇو. کەس شاوا به خۆشیدیستییه کی پر له جوش و خرژشده بەپیرییه و نەچوببۇو و نەیلاواندېتۇوه. کەس شاوا به خۆشیدیستییه و ماچى نەکردبۇو. نەویش حەزى لى بسوو مریمۆک ماج بکا و دەستی له نەستۆی بکا، بهلام نه دەیتوانی سهیری بکا و نه دایتەمە و دەستە کانی ماج بکا. نەیده‌زانی ج ھەستىکه له ناخیدا بۇۋاھەتەوە. دەتگوت پەنځیدەك گەرووی رېتك دەگوشى. تەنانەت نەیده‌توانی بشگىنى.

مریمۆک لیتی تىنەگەبیبوو کە ثاوايە. له خوشیان شاگەشكە بیبوو. دەستى گرت و بردییه نیتو ناوايى. چوونه ژورى و بهره و دۆشەگ و باليفىتكى بز هیتنا و بۆئى راخست و گوتى:
- دانیشە کورپی خۆم، دانیشە گیانى من، نازىزى من، عومه‌مری من. تاقانە کورپە کمی نايشى گیان. دانیشە جوامیره کم، له ریگەمی دوره و هاتووی.

لهم در دشنه گه کمی دانا. خوبی رای کرد و مهسینه و تهشت و سایرین و خاولی، هستا و گوته؛

- سیلاوه کانت داکنه. له رتی دووره وه هاتوروی. دایانکنه یا لاقت بشوّم.

عومه ر به بی نهوده ل جینی خوی هستی، پیلاروی داکهندن و لاقی ل تهشته که نا. مریمۆک پاک و خاوین بۆی شوشت و دهستیکی سابوون بۆ لیدا و بۆی وشك کرده و دوای نمهو ناوی به دهستیدا کرد و عومه ریش جوان و زدیریف دهست و ده مچواوی خوی شوشت.

عومدرا به خوی گوت: "نه نده مریمزرکه هه میشه ناوا خوینگرم و دهست و دلاوا و به سوزه. نه له گمل هه مهو کدهس ناوایه. به لام نه منیش له خملکی دی خوشتر دهوي... زوری جامیمنی دایکم دهويست و خوشی دهويست. وهك کچپی خوی..."

مریمٰوک گوتی:

- نه تو توزیک لیزه راکشی، با بجه سیتیه وه. دیاره برسیشته، با ثه من بچم ناگریک بکه مهوه.
دار و چریبی له ناگردانه که کرد و ناگره کهی کرده وه. که ناگره که جوان گرتی، چورو و
گنه شامییه هونزاوه کهی هدلگرت و چوروه لای کهلمابه که. مریمۆک دنه که گنه شامییه کانی
نه ها، بشت، که لاسایه که ده سه حم: هدلنگ تنه وه.

مِنْهُكَ گَتَ :

- همی کدره، چ زوو له بیرت حیوه، چما چاری پیشوش هدر ناوا نه مگرته؟

که لمهایه که و همه لمه قاژه کمود. تمیعته زی هستا ند. ناخری سه که می مرتمونک گرتے، و گوتے؛

- عومه‌ر گیان سدری ندهوه بجهه له سهرت گهپیتم با بزتی لئی بنیم. له دوروهه هاتووی و
برسته. لمرو لاواز بیووی.

عومهر همста و کله بابه کهی لی نهستاند. خهنجمه ره چمرکه زیبه کهی له قهدی ده رکیشا.
پیتی راسته له سمر لاقه کانی و پیتی چمپی له سمر بالله کانی کله بابه که دانا. خهنجمه ره تیزه که
له چاوتروکو کانیکدا سمری کله شیره په راند. کله بابی سمر براو له سمر عمرزه که بریتک
همله بیده؛ دایمه؛ کد، تمثنهت، دشتهت ... نیت کهوت.

کلمهای که هدیگر را نهاده، به کو دو داعمال و خوبی سنته کرد. دهیگوت:

- کەس ناتوانى رىسى كەس بىغا. نەمۇق بەيانى لە لېپە كە قەرتالىدەك كارگى گەورەم
ھەنئاھە. خا داسناھ بە تە.

پوشکه کان و هك خهرمانیتکي گریان لى هاتبوو. مریمۆك ناگره کەي پان كردهوه. خوتى لە كارگە كانيشەوه كرد. كەلمبابە كەي لە لايدەك و كارگە كانى لە لايدە كەي دىكەوه دانا. چزە جزى چەشتە جە، دەكە هەستا.

عومه ر بز يه کم جار سه ری هەلینا و سه يری مریمۆکی کرد. تىشكى ناورى نېو كوانووه کە تىنگەلى رووناكايى تاوه کە زەردەپەر ببۇ و شىۋەيە كى دىكمى بە روخسارى دابۇو. مریمۆك ناگاي لى نېبۇو كە عومه ر لىيى ورد بۆتەوە. ملى مریمۆك بارىك و پېر لە چرج ولۇچ بۇو. پېرت پېندا كردىبا هەلەدەكەنزا. عومه ر بز يه کە جار بە مىتشكىدا هات كە شەوي دەبى گەرووي بىگرى و بىخنكىتى.

ناخىئىكى هەلکىشى و گوتى: "نەنە مریمۆك منى زۆر خۆش دەوى. دايىشمى زۆر خۆش دەويىست." و چەند جاران ئەوهى دۈۋپاتە كردىوە.

دووكەلى سوتانى چەورىيى كەلەبابە كە لە ناگەرە كە هەلەدەستا و بۆزىتكى خۆشى دەھات. عومه ر بىرسىتەر بۇو.

گوندی دلیان خوش بلوو. یه کم گولی کیلگه بپنجهوه.
 نمو مه زایه ش لمو کیلگه باشانه بلوو، که همووان توانیبوویان
 به کهیفی دلیان لوقه بپنجهوه و هر له نیستاوه توانیبوویان
 بهشی قدرزه کانی عادیل پاره کو بکنهوه.

هر به گشتی، قوزاخه، چوار یان پینچ که لوروه. قوزاخمش همن که شمش یان حموت
 بدشن. سی کملووشیان همن. نمهوهی ده گمنه، قوزاخمی دوو کملوویه. ندو قوزاخه دوو بشیبه
 پیتی ده لین "کمر". هر کریکاریک "کمر" ییک بدوزیتموه، لزکه کهی لئی ده رنا کیتیشی، به لکو
 قوزاخه کهی راده گری، دواتر به داموده ستور و ته داره کیتکده نمو "کمر" ه ددهن به خاوهن
 کیلگه که. خاوهنی کیلگه که یان چهند دیارییمه بمو گوندییه ده دات که "کمر" ه کهی
 دوزیوه تمهوه، یان خوانیتک بز همه مرو گوندییه کان ده رازینیتتهوه. دیاره دهست و دلاوایسه کهی
 خاوهنی کیلگه که دیارییه ده کا دیارییه کهی ج بی.
 "زهله جه" سی روز دوای نمهوهی چوبوبونه مذررا کهوه، که ریکی دوزیبیوه و بیندهنگهی لئی
 کرد بلوو. کده کهی له گوئی لە چکه کهی پیتچابوو و چاوه‌ری مابوو خاوهن کیلگه که بی. دیاره
 همه مرو گوندییش دهیانزانی زهله جه که ریکی دوزیوه تمهوه و له گوئی لە چکه کهیدا رایگر تمهوه.
 شهودی پیشتوو، مه زرا که تمداو ببلوو. بیدانیی ندو روزه دیسان زوو به خدمه هاتن. جلویه رگه
 چلکنه کانیان دا کهند و هر کس جلویه رگنیکی تازه‌ی نه‌گهه همه بلوو، لمبری کرد. ژنه کان چیی
 خشل و به رموري همیانبوو به خویاندا کرد.

* یه کم گول: نمهوه ده سه‌وازیه کی کشتر کالیه. باغ و بستان و هر شتیکی دووجاران بدر بگرن یان بدره کهی ورده ورده پی بگا،
 به نزیده کهی ده لین "یه کم گول".

** کملوو: ندو تریکله ناسکمی داندویله تیدایه.

کچ و کوره گنه کان، به دلیکی خوشوه، به ماندوویستی دوای کاروه، له خزبایانه به نیو کوگا لزکه کاندا پیاسهيان ده کرد و باسی نهوهيان ده کرد ثاخن کی لزکه پتر له هه مووان رنیوهتموه و پارهی درهیناوه. کوگای "عملی" یه دریژ له کوگای هه مووان گهورهتر بورو. سهريان له تمردهستیه کهی عملی سوره مابوو. چوکوروا او ههتا نیستا گورجوگولی و تمردهستی شاوای به خوره نه دیتبورو. تاویکی دیکه تهرازوویان دینا و دیانکیشا و قمه پانداره کان بروایان نده کرد یه کیک به تهنيابی نهوندهی لزکه رنیبیتموه.

خو نه گدر له خوشی تمواو کردنی بدری مهزاکه نهبوایه، نه مو کرنکارانه پشتیان له بمر نازار ده تگوت شکاوه، سی شمو و روزان له گوشمیک ده کوتون و له جیئی خزیان نه ده بزوون. سمری پهنجهی هه مووان راسابوو و به حال دهستیان بز شتیک ده برد، جدرگ و دلیان پتوهی دیشا و دههات له خو بچن. نه شویتیانه جمسمیان که تمپز پتوهی دابوون و همه لیانکاراندبوون، برینه کانیان همر دههات و گهورهتر بروونمه و تویتی هله لدابوو. گیانیان وا دیشا و ده بژایمه ده تگوت به ناگر سوتاره.

به لام لزکه رنینه و هیان تمواو کر دبوو و نیتر گوییان نه ده دایی. تهنانهت ههستیان به برزانه وه و کزانه وهشی نه ده کرد.

له پیشدا ترۆمبیلیکی میرسدیسی تززاویی گدیشتی و رایگرت. ثاخنین مژدیل بورو و تازه مانگیک بورو له نه مانیاوه هینابویان. له پیشدا پیاویکی ورگ زل و کورته بالا و نه سمری لی دابه زی که بن چاوه کانی هله لمسابوو و رهش داگه رابوو. قات و پانتزولیکی سپیی که تانیی له بمردا بسو، کلاویکی حمسیری به دهسته وه و بندی کاتژمیره زیرپینه کمی که ده تووه سدر سینگی. به دوای نهودا گه غینیکی چاوه رهش دابه زی. گنه که له بدرانیده کابرا ورگنه که داده نه زهر راوه ستابوو و چاوه پی برو نه مریکی پی بکات و نه میش ده موده است راییه پریتی.

کوییخا سده فدر چوو و له بدر ده خاوه نهی مهزاکه کرپوشی برد و خوی ناساند. کابرا همر کوییخا سده فری ناسی، قاقایه کی کیشا. سده ریش دهسته کانی له پیش خزیمه و گرتبوو و به ریزه وه راوه ستابوو و به شه رمه و دهسته وستان دهیویست و لامی پیتکه نینه کهی بداتمه.

- نه ری بیستوومه کم س ناتدوینی، وا یه؟ کوره خو نه گم وابی پیاو فجهه ده کا و ده مری. باشه نیستا که نه من قسم له گهل کردنی کافر بوم؟ به لام به سره دی؟ بیستوومه زن و مندان و خزم و کسنه که شت ناتدوینن. وا یه؟

- نامدوینن. نه وه سالیکه کم س له بزی ده لم بزم نه گهراوه.

- دهلىٽن و هليٽه کەشتان هاتۆتەوە. هەر ئەوهى قىسىملىكىن لەگەنل تۆى حەرام كىدبوو. گەس نېيە لەو چوکۇراوايدا ئەم نەقلەي و هليٽه کەتان نەزانى. دەست بە زىكىيمە گرتبوو و چاوهە كانى دەبرىسىكانە و قاقا پىتە كەنى. گوندىيە كان دەوريان دابۇن و لە دوورەوە بېبى ئەوهى خۆيان تىتكىدەن و بىجولىن، سەيريان دەكىدن و بېرىك خۆشحال بىرون.

سەفەر گوتى:

- موتەلىپ بەگ، خاوهنى ھەموو ئەمۇ كىنلەگانە و ھەموو چوکۇراوا و ھەروەها ناغاي گەورە... و ھەروەها ئەم نىعەمەت و بەرە كەتەي خودا بە ئىتمەي داوى. موتەلىپ بەگ گوتى:

- ھۆى ھۆى گوندىيى، ئەمۇ بىز قىسە لەگەنل ئەمۇ داماساوه ناكەن ھا؟ و هليٽه كە حەرامى كەرددووە؟ كورە ھۆى دىيەتىيە كان، چما لم دەرۈزەمانەشدا و هلىي پەيدا دەبن؟ ھۆى دىيەتىيە كان، چما ئەم جىت و فېزكانە نابىين كە لە ئىنجىزىلىكەوە ھەنلەست و بە سەر سەرتاندا دەفرىن؟ ھۆى دىيەتىيە كان، بىنادەم گەيشتۇرۇتە گەرددون و مەريخ، چما و هلىي پەيدا بى؟ كورە ھۆى گوندىيى...

دواى ئەوهى بە تىئىر و تەسىلى باسى شارستانىيەتى بۆ گوندىيە كان كرد گوتى:

- بىستۇرمە و هليٽه کەتان لە چىای چىل پىاواچا كە ھاتۇرۇتە خوارى لۆكەتان لەگەنل بېننەتەوە. كىتەتان ؟ ھۆى دىيەتىي، بانگى بىكەن با ئەم و هليٽه تان بى و بچەمە خزمەتى. سەفەر بە دەشتەوانە كەمى گوت:

- بچۇ ئەم و هليٽه بىتنە. بىتى بلۇ قانۇن بانگى كەرددووە. موتەلىپ بەگ ھاتۇرە. سەرۈكى حىزب.

لە كاتىدا زەلەجە، كرووشەي كەرددبوو و خۆى وىتكە هېتىباپوو. لە موتەلىپ بەگ نزىك بۇرۇ و بەندىخە لەرزاڭە كانى گۈنئى كەمى گۈنئى لەچكە كەمى كەرددووە و قۇزاخە كەمى بۆ موتەلىپ بەگ راداشت.

мотەلىپ بەگ گوتى:

- ھەى رووت سېپى بى خاتۇون. سوپاس. خودا راوه ستاوت بىكا. كەرە كەمى لە دەستى زەلەجە وەرگەرت.

زەلەجە دەستى بىردى و دەستى موتەلىپ بەگى گرت و گوتى:

- خونم پیوه دیتی. نورت لی دهباری. چوار هملزی سوز، باله کانیان له نوری سوز...
له دهوری سمرت ده گهړان. یه کیان دههات و باليکی له سمرت ده خشاند و ده رؤیی. نمویتر
دههات، بلیسمی کمسکی به چوار دهورتا ده پژاند و ده رؤیی. بهو جو ګهیشتیته شاریکی
ګهوره. نمو هملزیدی له همموان ګهوره تر بورو هات و له سمر سمرت نیشتمنه و باله کانی که
بلیسمی و پزیسکی کمسکیان لی هملذستا، لیک دا. نای چ قدره بالغیمه کې بورو، له ده رویه ده ج
قدره بالغیمه کې... خوت بسوی... خلکه که زور دلیان خوش بسو و چمپلیان لی دهدا. له
باله کانی هملزکوه بلیسمی کمسک به سر خلکه که دهباری.

موته لیب به ګ، به بزهیه کی نادلنيا و ګالنه جارانه وه، قیت راوه ستابوو و واي دهنواند هم
کهifi بهو خونه هاتوروه و هم برواشی پیښ نیمه.

دواي نهودی ګوتی له هممو قسمه کانی زهله جه را ګرت، ګوتی:

- خوت به خیز بگهړی.

زهله جهش ولاامي دایوه.

- هاتیمه خمون و ګوتم خیز دهې ټیشدلا.

موته لیب به ګ بمسپایی و وردہ وردہ جزدانی دراوه کهی ده رهیتنا. کرديمهوه. به دوو قامک
دراویکی پهنجا لیرهیی ده رکیشا و دای به زهله جه. جا رووی له ګنه چاوه شکه که کرد و ګوتی:
- خیرا بچو شاري و خوت سندووق تری تازه بکړه و بو نمو ګوندیانه مانی بینه و به
سمريانیدا دابهش بکه.

ګوملکسیز نوغلو که داروه پهنجا لیرهییه کهی به دهست زهله جه وه دی ګوتی:

- به ګ، نمو کارت هیچ باش نه بسو.

- کام کار؟

- نمو پهنجا لیرهیمت به زهله جه دا. نیتر له مهودوا بیست و چوار ساعاته هم خدون
ده بینی. تا نیستا بهس به شموانه خمونی ده دی، نیتر له مهودوا به روزیش ده بینی.
همموان ویکرا پیکمنی.

لهو جه نگهیدا، ده شته وانه که تاشباشی دابووه پیش خوی و ده یهیتنا. تاشباش وه ک
کمسکی له بدر ژانه زګ خوی ویک بینی، نوشتابووه و روحساری ګرژ بیسو. هم رهیندہی
مندالیکی لی هاتبزوه و چاوه کانی به قوولدا چووبوون و وه ک تاوانباران سمری به ره دایوه و له
برانبهر موته لیب به ګ راوه ستا.

موتهلیب به گ به پینکه نینه و له تاشباش چووه پیشی و گوتی:

- هزی، سه رُکی نهولیا، شوه بُوای؟ نه خوشی؟

- تاشباش نوغلو سمری همه نه هیتنا و هلامی نه دایمه.

- کوره هزی پادشاهی وهلیه کان، هاوپتی چل سواره غمیبی... ده لین قسه کردن له گمل سه فر به گدا له خملک حرام کرد و دووه؟... باشه بُرا؟

تاشباش دیسان سمری همه نه هیتنا.

- هزی سه رُکی وهلیه کان، ناو و ناویانگت له چوکور او اش به ولاتره و رویوه و گدیوه ته نهوسمری تورکیا. ده لین همه مسو شهی داریکی گهوره نسور دههاته سمر ماله کدت و راده وستا و ده رورویدری رووناک ده کرد و دووه... وايد؟

تاشباش نوغلو پتر کروو شمی ده کرد و ره نگی دینا و ده برد. لاقی راسته ده لهرزی.

- هزی ای سه رُکی وهلیه کان، شوه زمانت له زاریدا نیبه؟ چما زمانت پشیله بردوویه تی؟

سهیری کرد تاشباش نوغلو قسه ناکا. به توره بیمه قاقایه کی کیشا و گوتی:

- نه نهولیا و وهلیانه و نه هاوپتی چل سواره غمیبیانه، قسه له گمل نیمه و مانانی "فانی" ناکمن.

نیتر پشتی تی کرد.

لهو کاتهدا کامیون و تراکتوره کان، به تریله پلاستیکیه کانی پشتیانه و گمیشنی. کامیون و تراکتوری شین و کمسک و س سور و نارنجی و زهرد. تمپوتوز دایپوشیبوون و ره نگه برقیداره کانیان له بن تمپوتوزه که دا دیار نه بوو و مدیلدو خوله میشی بیوون.

سی ده زگای قهپانیان له کامیونیک دابهزاند و له سی جیگه جیاوازیان دانان. سی قهپانداری گهنج دهستیان کرد به کیشان و سنه نگوسووک کردنی لوکه که. لوکه کیشراوه که ده موده دست له ته لیسی گهوره ده کرد و ده یاخستنه سه ر کامیونه کان یان تریلیه پلاستیکیه کانی تراکتوره کان.

موتهلیب به گ له گمل کویخا سه فر چوبووه ده م کانیه فینکه که بین داره چناره که. موتهلیب به گ ده بیویست بزانی نه مسده لی "وهلی" سیا یه تیبیه چیبه؟ ده بیویست بزانی نه کابرایه چون بوروه وله و ج که راماتیکی نواندووه و چون ناوای به سه ر هاتووه؟ نه وه چونه نه وه نده قسه دی رویوه که تو انبیووی همه مسو گوندیه کان ناچار بکا که سیک

نهویش کوئیخای گوننده کهيان نه دوینن؟ به تایبەتى حمزى لى بسو بزانى نەو وەلیيە لایەنگرى كامە حىزبە؟ ورده ورده نەو وەلیيە دەيتوانى كارىگەريي لە سەر ھەمۇ چوکوراواش دابنى. نەو چەلمىنە، نەو بەدبەختە دەستەوستانە لارەمل و نىۋەگيانە، چۈن ببۇوه وەلى؟ دەبى بزانى و بە ناوهندى حىزبە كەى رابگەيىتى. نەكاكا نەو وەلیيە لایەنگرى حىزبە بەرھە لەستكارە كەى بىن؟...

لە دەم كانىيە كە نەو پرسىي و كويىخا سەفەر وەلامى دايىوه. سەفەر لە قىسە كانى موتەلېپ بەگەدە تىڭگىبۇو كە سەر بە كامە حىزبە و بۆ تاشباشى تىچاندۇبو كە سەر بە حىزبە دژەبەرە كە يە...

دەمە دەمى ئىوارى كە گەراندۇوە مەزراكە، سەنگ و سووكىرىدىنى لۆكە كە تەمواو ببۇو و ژمیرىيارىتكى بە دەمۇچاو و بۆيىنباخىتكى سورەرە ناوى يەك بە يەك كىتىكارە كانى دىتىا و پارەكەى دەدانى.

كە موتەلېپ بەگ ھاتموه ژمیرىيارە كە گوتى:

- نەو درىيە لە ھەمۇوانى پت رنىۋەتمۇو. تا ئىستا كەس شتى واى نەديوه. بپوام نەكىد و لە ھەمۇوانىم پرسى. دەركەوت ھەر ھەمۇوى كارى خۆبەتى. شەواندەش نەچۆتە دزىي. جارييکيان ويستووېتى بچى، ھەر نەو رۆزە گۈندى بەرۈكىيان گرتۇوە و پشتىيان لە زگى نەرمەت كردووه. نەو وەلیيەش لە ھەمۇوان پتى كار كردووه. تەنانەت مندالە كانىش لەويان پت كۆز كردووه تەمۇو. موتەلېپ بەگ گوت:

- كۈرە ھۆى درىيە، وەرە پىشى بىزام.

جا دەستى بۆ جىزدانە كەى برد. دىسانىش دراوىتكى پەنغا لىرەبىي بە سەرى پەنجە كانى گرت و دەرىيكتشا و بۆى راداشت. عملى لە بەرەميا دەستەونەزەر راۋەستابۇو. بەبى نەوهى خۆى خوار بىكاندۇرە، دەستى راستەرى برد و دراوه كەى لى وەرگرت و سەربازانە سلاۋى كرد و گوتى:

- ھەر بىشىت فەرماندە. خوا ھەزار ھىننەدە بەرە كەت تى بغا. بەرە كەتى برايمى خەليل. لۆكە لە كىتلەگە كانتا شەپۆل بدا.

سلاۋىتكى سەربازانە دىكەى بەجى ھىتىنا. بە ھەنگاوى رىتكى لە ھەنتەشى دوور كەوەتمۇو.

- نەى كوا وەلیيە كە؟

تاشباشىيان كە تۆزىتكە لەلواھەتر لە قۇولكايىھە كدا دانىشتىبوو، پىشان دا.

- ھەستە وەرە ئىرە وەلى.

تاشباش نۆغلو به ناقایلی هەستا. بە ترسەوە و ھەر وا کە لاقەکانی تىك دەنالان، ھات و لە بىردىم موتەلىپ بەگدا راوهستا. موتەلىپ بەگ دىسان دراوىتكى بە سەرى پەنجهى دەركىشى و گوتى:

- ھۆزى وەلىيە كان، نەتۆ لۆكەت ھېچ نەرنىوەتەوە، تەنانەت ھىنندەي مندالىتكىش، نەوە بۆ؟ نەكَا وەلىيە كان لۆكە نەرنىنەوە؟ باشە نەدەكرا كەراماتىك بىنۇتىنى و سىحرىتكى بىكەي و چاوترۇو كانىتكىدا ھەموو لۆكەي مەزراكە خى بىكەيتەوە؟ پىنكەمنى. گوندىيە كانىش لەگەلتى پىنكەنин.

- وەلى دەبى لە سەعاتىكىدا چىبى لۆكەي مەزراكەيە، ھەمووى خى بىكەيتەوە. خۆ بە درق و خەلک خەلەمەتىندن نابى.

دىسان پىنكەنېيەوە. گوندىيە كانىش لەگەلەدا پىنكەنېنەوە. تاشباش نۆغلو دەمۇچاھەكى چوجتار بۇوە و رەش داگەرە. سەرى دىسان بەردايىوە. بە دەستى راستەي، دەستى چەپەي دەگوشى.

- دەي كاكى وەلى، ئىستا كە تۆ وەلىيە كى گەورەي، دەبۇو پىارە نەبەدى (نادىيار) جامانە سەوزە كانت بانگ بىكەي و لە چاوترۇو كانىتكىدا ھەموو مەزراكە كۆز بىكەنەوە. خۆ بىنیادەم بە درق و دەلسە نابىتە وەلى.

ئەوجار لە قۇولايى دەلەوە پىنكەنلى. گوندىيىش سەد ھىنندە پەت لە قۇولايى دەلەوە پىنكەنلى. ئەو پەنجا لىرەيە ماۋەيدىك بۇو ھەر وا بە دەستىيەوە بۇو و بە سەرى پەنجهى گىرتىبوسى، بۆ تاشباش راداشت. تاشباش نۆغلۇ دراوهەكىدى. دەستى بۆ نەبرە. پىشتى تى كەر و بەددۈمى خۇيىدا لاقەکانى راکىش كەردن و دۇور كەوتەوە.

مۇتەلىپ بەگ راچەلەكى. تەرىق بۇوە. بەخۇيىدا شىكايدى. نىيدەزانى ج بىكە. كە چاوى بە مام خەليل كەوت، بۆز نەوەي خۆي لەو وەزغە بىنېتە دەرى، بانگى ئەوي كەر و گوتى:

- ئەتۆ، ھۆزى پىرە، ناوت چىبى؟

- مام خەليلم پىي دەلىن.

- دەي ها، حەلات بىي.

مام خەليل لە حەوا قۆزتىيەوە. لە خۆشىيان شاگەشكە بىبۇ. گوتى:

- خوا راوهستاوت بىكە. بىي وەي بىي.

ئىنجا بە شەلەشەل بەرەو لاي " عملى " يە درىز غارى دا. لەو رۆزەوە نەو بەلايىدى بە سەر ھاتبۇرۇ، دەشەلى. پەنجا لىرەيە كەدى دايە عملى و گوتى:

- هانی نمودش. خوت بگینه نمود مریمۆک. مریمۆک نمود دووه. نمو پاره یهت بمسه ... به لام له بیرت نه چی به لینت به من داوه نه چی به مریمۆک بلینی نه من به بیستنی هدوالی مردنی نمو گریاوم. نمودشی پی مملئ که لمبر نمو دزیم کرد دووه یان نمو پدغا لیره یدم داوه تی. به لین بده.

موته لیب به گ که چهند سات دواتر هاتبیووه سمر خو، پیکه نی و گوتی:

- فیلیازه کانیش بونه ته وله. وهلییه فیلیازه کان... نوری له سمر مالی باریوه... نمو نوره سمرت بخوا نه ریوه للا چلمن، کوره ته ماشا نمو پیاوه گروتیه.

کۆمەلیتک له گوندیسیه کان دوپاتمه بیان کرده وه:

- کوره ته ماشای نمو پیاوه گروتیه...

دهنگی فاقایان بدرز بتووه.

- وهلییه گره که. سه گی گروتیه وهلی...

موته لیب به پیکه نینه و سهیری روزی شتنە کەی تاشباشی دە کرد و له قوولابی دلییه و گالتەی پی دە کرد.

تاشباش بە دەم رینگە و سدری لە گیتھو و دەھات. چیی نەمابورو وە عمرزی بکموی. به لام دەیویست لە بدر چاوی نمو هەموموھ خەلکە، نمو هەموموھ خەلکە ھیچ و پوچە نەکموی. هەر زایلەمە کی پیکەنین و دەنگی هەر قسمیە کی لە دواوه دەھات، دە تگوت کوتکیتکە و له تمپلی سەری نەوی رادە کیشن. به لام دانی بە جەرگیدا دە گرت و خۆی رادە گرت و نەدە کەمەت. خۆی راگرت تا گەیشتەوە بەر دەم کەپە کەی. لەوی ئیتر تینا نەما و له سمر عەرزە کە تختن بwoo.

گەرماكەی زۆر بەتین بwoo. ناسمان ناگر بارانی بwoo.

کەج و کورپ تیکپا، گەنج و پىر رووت ببۇونەوە و خۆیان بە جەجانىدا دابوو. گیانە برىندار و قە تاغەبەستو و تاوبىر دووه کانیان، دەست و پىنى رەقەلە کانیان و زگە پې لە چەچ و لۆچە کانیان و سىنگە شل و شۆپە کانیان کە دە گەیشتەوە سەر نیوکیان و جەستە پېر و سېپى بە لام پې لە برىنە کانى کچە گەنج و جوانە کان و جەستە تاۋە سووت و پەتمە کانى کوره لاوه کان... برىندار... بەرە بەری ئىوارە بwoo، بايەوانى سېپى ھەورە کان لە سەر دەرياي سېپىمەوە ھەستا. باي رۆژئاوا ھەلى کرد. گەر دەلوولى ھەستان و سووراندى.

ناشەد کەچەلە سازە کەی دەست دايى و ھەوايە کى گشتى لىندا. گەنجە کان دەستىيان دايى دەستى يەكتى و كردىانە ھەلپەركى: تاۋىك دواتر كامىزىتىكى پې لە ترىھات. موته لیب به گ لە كاتى وەرگرتىنى لۆكە كەمیدا ھىچى لە ھەقدەستە کانیان نەشكەن بwoo. وەك جارى جاران كىلىۋى

پینج قرۇشى بۇ حىساب كردىبوون. ئەوهش دلخۇشتى كردن. لە پەرىزەكەي تەنىشتىاندا ئاگرىكىيان كرده و بۇ ئەوهى لە دەورى ھەلپەرن.

لە گۈنە كەدا ھەر دوو كەس كۆلکە خوتىنەوارىيەكىان ھەبۇو. يەكىنلىك "عملى" يە درېش بۇو و ئەويىز مەمى دىك. عملى لە سەربازى فىئرى ببۇو. ھەر نامەيەكى بۇ ئاوايىھە دەھات، ئەو دەيپۈيىندەوە و ھەمۇ ئەو نامانەي لەۋىشەوە بەپىز دەكرا، ھەر ئەو دەيپۈيىندەوە. بەلام مەمى دىك گەلىتكەھەولى دابۇو و زۇرىي لەخۇى كردىبوو و تەنبا توانىبسوو سى پىتى ABC چاودەپىز بۇون لۇكەيان لى بار بىكىي و پىتە سور و شىن و كەسەك و زەردەكان لە سەر كامىۋانە دەنۇسىيەوە كە تۆزاوىيەكان دەدرەوشانەوە.

گەرماكىي زۇر بەتىن بۇو، ئاسمان ئاگرىبارانى بۇو.

تاشباش ئۆغلۇ كە لە كەپە كەيدا ھەلەلەرزى، لە بەر ھەلەلەرزىنەكەي ددانى يەكىان نەدەگرت. مەمى دىكىش نارەقەي دەكىد و گىانى لە ئارەقەدا خۇساپبوو.

مه‌می دیک یه‌ک پارچه تووپه‌بیه. وه‌ک
تله‌لیکی پژلایینی له‌بریه‌ک کیشراو
ده‌له‌ریته‌وه. هه‌مووان تیهی گهیون که بی
نوره‌بیه. مه‌می دیک به نیو کنلکه‌کاندا
ده‌سوزریته‌وه.

۴۱

مه‌می دیک کیرده‌که‌ی، که هینده‌ی گهلا بیسمک تمنک بwoo، گورج له کیلان ده‌رکیشا. سی
جاران له حموادا سوراندی و سی جه‌غزی گهوره‌ی رووناکی، شین وه‌ک پژلای کیشا. جه‌غزه‌کان
دره‌وشانه‌وه و کوژانه‌وه و دیسان دره‌وشانه‌وه و کوژانه‌وه.
به سدان میشی له ره‌نگی پژلای کمسک، رووناکاییه‌که‌یان وه‌ک داوی جالجالی‌که تمنی. بالی
میشنه‌که‌رانه و میشنه‌نگوینه زیرینه‌کان له سمر تونکله شروتیبه‌که ده‌بریسکانه‌وه. فرذکه‌کان به‌ره‌و
ده‌ریای سپیی ده‌ریشتن و له دوای خویانه‌وه هیندی نیشانه‌ی وه‌ک زیوی تواهیان به‌جنی ده‌هیشت.
نه‌و نیشانه‌ش همتا نیواری هیل‌هیل به ناساندا ده‌کیشان و تیک ده‌چرثان.
قوپ و لیته‌ی پاش بارانه‌که وشك ببیوه و شه‌قار شه‌قار ببیون ده‌تگوت داوی جالجالی‌کمن.
مه‌می دیک که پیتی له سمر عمه‌زه‌که داده‌نا، هه‌لده‌بزمی‌وه. ده‌سرزکه‌که‌ی نیوچاوانی
بستبوو، تیشکی تاوه‌که سیمه‌ره‌که‌ی شموی وه‌ک بازندیه‌کی ره‌ش خستبووه به‌ر پیتی. همر
هنگاوینی‌کی هه‌لیده‌گرت و دایده‌ناییه‌وه، تویزه گله ره‌قبووه‌که‌ی بن پیتی ده‌شکاند و قرجه‌ی لی
هه‌لنده‌ستا. چاوی له به‌ر تیشک و برقانه‌وه ده‌شته‌که هه‌لنده‌ههات. تاوه به‌تینه‌که و قمه‌ل و
کای وه‌ک هه‌زاران ورده شوروشه، تیشکی هه‌تاوه‌که‌یان ده‌بریسکانه‌وه....
به پله هنگاوی ده‌نا. شه‌لائی ناره‌قه بwoo. نمو تۆز و خزله‌ی له سه‌روچاوی ده‌نیشت،
ده‌موده‌ست ده‌بوروه قوپ. لیوه‌کانی له تینوتیه‌یان شه‌قار شه‌قار ببیون که‌چی به میشکیدا
نده‌ههات له جیهیک راوه‌ستی و ناویک بخواهه‌وه.

تاقه هملوکه کی که به ناسمانه و ببو، له نیتو گرمکه دا رهشت ده چزوره و له بن ناسمانی و هک زیوی تواوهدا، ده تگوت شیت ببوه و به خیرایی بدوا و لادا ده رؤیشت. بالله کانی پتر له بدر یهک کیشاپووه و بدرزتر هدلکشاپوو. له پریتک همر بهو خیراییمه و، به سوره سوره بسرو سه رتر چوو، له ناسمانه که دا دوره که تومه هم تا و هک خالیک بینرا و نیت خوی کۆ کرده و هک تزپه لەدیه کی لئی هات و به خیراییه کی سامناک بدره زهوي لوره ببو. مهمی دیک خشنه خشته کی و هک لوره هی له ناسمانیدا بیست و سه ری هدلیتا و تزپیتکی رهشی دی که به خیراییه و دیتھ خواری. هدلۆکه لمو ساتھدا که همر هیندە سپیداریکی مابوو بگاته عذری، بالله کانی لیتک کردنوه و بدره دۆزملوقة لا رؤیشت. مهمی دیک هم تا هملۆکه لمو دیو رهوزه کانی ناشاوه رزاوه له چاوان ون نهبوو، چاوی لئی نه تورو کاند.

مهمی دیک سەر لیشیتاو ده رؤیشت. گیشته قامیشمەلانه که و دەستى کرد به گەران. بدره زۆنگاوه که چوو. زۆنگاوه که هەستابوو. گەرایوه. له قۇوللایی کۆنە ناوه رېزکە جەیغانمه تەقەی تەنەنگ هات. مهمی دیک له ناوه دەر و شىكە کە چووه خواری و له نیتو پنچەکە و شەترالوویه کدا خوی مات دا. كاپراي تەنگچى بە بىردى ميدا تېپەرى. بالندەيە کى مل درىزى كوشتبۇو و به قەدىيە و بەستبۇو. سەری بالندە کە زۇر بە گوناحى دە جو ولايە و. دەنگى تەقەيە کى دىكەش هات، دیسان چەكدارىتکى دىكەش بە بىردى ميدا راپىد. بالندە شىنە مەيلە سەۋىزە کانى كوشتبۇو. پەپەتیان دە بىرسکانه و. بە پەتىك لاقە کانىانى بەستبۇو و سەريان شۇپ بېزۆه.

جار بە جار دەنگى تەقەيەك دەهات.

چاوه کانی قىچ كردى بونه و دەمچاوى بچووكىر و رەشت ببوو. تىز و خۇلى سەر گنجە کانى نیتچاوانى ببۇوه قۇر.

له پنچەکە و شەترالوو کە هاتە دەرى و به غاردان خوی گەيانىدە دەم جەیحان. هملۆکه لمو دیو ناشاوه رزاوه گەرایپووه و بىسپايى و بىدىي نەوهى بالله کانى بىجۇولىنى، ورده ورده هەلۆكشا. مهمی دیک له دەم جەیغانه و بدره لىزە چەرە کە رۈيىت. لاقىتکى كەوتە نیتو قۇولكەيە كەمە و وەرگەرا. تەنانەت ھەستى بە ژانە كەشى نە كەد. تاوه کە گۈشتى گیانى و هک ناسن سور كردى بۇوە.

پشۇسى سوار دەبۇو. ماندوو شەكەت پالى بە دارىتكە و دا و دانىشت. شەنەيە کى فيتىك هات. چەند بالندەيەک لە سەر دارە کە دەياغىيىكاند.

کە چاوه هدلیتا، رۆز، ناوا ببۇو. هەستا. ساتىك دواتر چاوى بە مانگ كەوت. سېتەرە کان گەورە تر بونه و. قەلائىتى هملۆکه لە ناسمانه کە دا چەند هیندە گەورە بېزۆه. هاتە تەنیشت

جوگلهیدک و چورو نیو پنچکیک و دانیشت. هیچ جموجزلیک نهبو و همه مسو و لات بیندهنگ و کپ برو. بهلام ریلک لهو کاتمندا له دارستانه توهه کمه دهنگی سیسره کان هستا. دهات و دهبرایوه، دیسان هلدستا و کپ دهبووه.

مهمنی دیک نهیزانی دهنگی سیسره کان کهی براوه تمهوه. دهنگه دهنگی کزی جر و جانمه و هری شهود بیسران. له سه رووی گردلکه کمه سی کمس به سیبهره دریزه کانیانمه دهاته خواری. سی سه گی گوره شیان به شوئنهوه برو. راده و هستان و قسمیان ده کرد، دیسان و هری ده کمه و تنهوه و قسمیان ده کردوه. که نهوان راده و هستان، سه گه کانیش راده و هستان و که و هری ده کمه و تنهوه، چوارپیه کانیش پییان له سمر سیبهره کانی نهوان داده نا و دههاتن. مهمنی دیک ژماردنی، هدشت سه قبر به سمر سه ریاندا تیپه پین و له مهودایک دوره و له دلی تاریکایه کهدا چرای فرژکه یهک هلدده برو و ده کوزایوه. نهودار دهنگی ماتوره کهی بیسرا. فرژکه کان به ناسانمه و له بدر تریفه مانگده که، هیتلی سوریان کیشا و دوره کمه و تنهوه و رذیشت.

ریویه ک گوره، کلکه دریز و سوره کهی راده و هشاند هات و به بمرده می مهمنی دیکدا رابرد. نه گه ر مهمنی دیک دهستی بز بردا دهیوانی بیگری. ریویه که دوو جاران بتنی به عره زه کمه کرد. ده تگوت ههستی پی کرد برو، تیتی تهقاند و رایکرد.

ممل و بالنده کان به قیز و قاز به سمر سه ریدا تیپه پین. ساتیک دواتر داوه تیشکه کان و هک کولووی به فر بدمه ریدا بارین. هموده کان ناسانیان ده بی. ساتیک همه مسو دنیا رووناک بتووه. تیشکی چرای کامیوئینیکی بدمه کشا و تیپه پی. له داوینی چیای حمه میده و، همه وریکی روون بدهه و زهه داده کشا.

نهو سی پیاوه که دههاتن، به سه یه کانیانمه له بنیاری گرده که له چاوان نن بسوون. ریگه راست و سپیه که چوژل بتووه. مهمنی دیک دلی بهو تمیایی و چاوه بروانیه توند برو. به ده روروباره کهدا روهه و خوار داکشا. له سمر لمکه، پیتی به لمه فینک و ندرمه کهدا رز چورو. نهودنده یهک و دوو قوولکه کی هه لقمند. بنی قوولکه که پاوی لی هه لقولی و تییدا کز بتووه. و هک سه هول سارد برو. خوار دیسه و فینکایه کی هاتمه. گه رمای شده که شیدار و پشوپیر و خنکیتدر برو. مانگه شه ویکه ده تگوت ژه نگاویه.

مهمنی دیک سی جاران پیتی راسته بعدر زیدا کیشا. تاشباش نزغللوی و بیر هاته و حمزه تی ثه بیویش که همه مسو گیانی بریندار و کرمه بیز بیوو: "حمزه تی ثه بیوک کاتی" کرمه کان له برینه کانی له شی بمرده بونه و سمر عره زه که، هه لیه گرته و دیسان له سمر برینه کهی

دادهناوه. نه کا خودا تاشباشیش و هك حمهزه‌تى نهیوب تاقى بکاته‌وه. دهیوه‌ی بزانی ناخن
دهنگی لیته دی یان نا؟...

"تاشباشیش له بدر خاتری خودا، دهنگی ناكا. قەشمەرى پى دەكەن و لىتى دەدن و پىنى
پى دەكەن و نەو هيچ بە رووي خۆزى ناهىئى. نەگەر تاشباشەكى جاران بوايە و ناوايانلى
كردبايە، هەمۇو نەو گوندەي ناگر دەدا و دەيكىرە خەلۋۆز. نەو كاپرايە هەر تاشباشەكى نېتو
كۆزى نورەكەيە. خۆزى گۈرپۈوه. جا بزانە نەو گوندىيانە چىيان بەسمر دى. نىستا كەوتۈونە دواي
نەو سەيە، نەو سەيە، نەو سەگە گلاۋە..."

دەسکى كىزىدەكى وا گوشى لەپى دەستى خويىنى تىڭەرا. لە قىراج چەمەكە هاتە سەرەي و
سەيرىتىكى هەر چوار دەوري خۆزى كرد. گيانلەبەر ديار نەبۇو. ديسان بەخىزايى چۆرە خوارى.
لاقە كانى تېشان. لەويتش خۆزى رانەگرت و چۈره نېتو لېپەككوه.
ھەلۆزكە ديسان گەورەتر بۇوه و قەلاقەفته رەشكەكى لە بدر تريفەي مانگەكىدا دەخولايمەوه.
تىشكىنلىكى سورى كەوتە سەر ناوه‌كە. بلىسىدەكى گەورە سەر ناوه‌كەي مالى و تىپەپى.

مەممى دىك بە خۆزى گوت:

"دواي "عملى" يە درىيەت من لە هەمۇوان پەرم لۇزكە كۆز كەرددەوه. بەلام ج فايدەيەكى ھەمەي بۇ من
كە وەك مەردووان بە دەوري خۆزىدا دەخولىتىمەوه؟ مەممى دىك، نەتۆ مەردووى، مەردووى، مەردووى...
ھەتا نەو پىياوه بە سەر پىيە بىي و پشۇو بىكتىشى و بۇ ھەمۇو لايدك بچى، نەتۆ مەردووى...
نەي مەممى دىكى ترسنۇك كە لە سېيەرى خۆزشت دەسلەمەتىمەوه و دەترسى و نىزىن دەدەي
جىنتۇ بە ۋەلىيەكت بەدن و لەو خۇشەويىستەي خودا ھەللىبدەن...."

گەرددەلوولىتكى رەش هات و بە تەننېشىتىدا تىپەپى. مانگەشىدەكە ساتىك تۆزازى بۇو.
تۆزەكە لە سەر ناوه‌كە دەروشايمەوه. پۇوش بەقۇونەكان بە سەر ناوه مەندەكەدا و لە بىن دارە
بىيەكان دەسۈرپاندۇوه...

لەگ لەگى ملى كىيشا و بىزقىنلىكى گرت و بە سى قورتم قوقۇمى دا. شتىك كەوتە ناوه‌كەوه و
شلېپى هات. سىسرەكان سېيەيان هات و دەسبەجى كېپ بۇونەوه.

بۇ ساتىك ھەمۇو ولات رەش بۇو و بە تارىكايىدا رۆزۈو و لوورەيمەك لە دوورەوه هات.
مەممى دىك بە سەر وردكە بەرددەكاندات بە غار خۆزى گەياندە سەر تەپۈلکە پېلە پىنگەكە.
ھەناسە بېكىتى بۇو. بە دلىنایيەوه ئەمشەو نەو پىياوه ھەر دەھات. دىيارە دەھات. نەدەكرا
نەيە. مانگ بەرەو رۆزئىناوا داگەرابۇو كە ماندو و شەكەت هات و لە سەر وردكە بەرددەكان

دانیشت. ماسیمه کسی جاران له ناوه که خوی هاویشته دهري. ورده بهرده قهوزه گرتوهه کانی بن ناوه که واه زیو دره شانده. زگه زیوینه که ماسیمه که هه مسو دره شانده خوی له ناوه که دا بریسکانده واه.

مه می دیک و هک فنه رنگی گوشراو و نیک هات. له توره بیان شیت ببیو. دلی وا لیتی دهدا
ده تگوت دهیه وی له سینگی بیته دهه.

که ئاورى دايەوە سەھەر بەرانبەرى راوهەستابۇو. سەھەر دوو هيتندە، سى ئەۋەندە گەورە بېۋوە. مەمى دىك رقەكەى نىشته وە. رىتك لەو كاتەدا رقەكەى لى بۇو بە ترس. دەست و پىتى شل بۇونەوە و نەيتوانى لە جىيى خۆى بىزۈمى. سەھەر لە خۇيايانە سەيرىكى كرد و ئەو جار بىزەيدە كى هاتىٰ و ناخىرىدە كى جوان پىتكەننى. وەك چۈن بە تاشباش پىتكەنپۇو. لووتەرز و كەللەرقەق و چاقالىم چورە پېشى و گەيشتە دەم ئاوارەكە. لاقەكانى لە ئاوارەكە نا و دانىشت. چەرخەكەى لى دا. دەنگى چەرخەكەى لە بىندەنگىيە كەدا دەنگى دايەمە. بلىسەيمەك بىنرا و دواي ئەمە سەرى جىڭەرەكەى درەشايمە و كۈۋايمە، درەشايمە و كۈۋايمە.

نهننوي چهپي مه مي ديلك له سدر عذر زده كه بسو. ماسييده كه به زگه زيوينه كديمهه سى جاري ديكدهش له ثاوه كهدا خوي هملاو شته و سى جاري ديكدهش سى پارچه تيشك له سهر ثاوه كه در هوشانه و.

سەفەرەستا. پشتى وەك دىوارىتىكى پان بىوو. بە هەنگاۋى گەورە بەرە دارە بىيە تەپەكان كە رەش دەچۈنەوە رۆيىشتەت لە بن دارە كان لە سەر گازەرای پشت راڭشا. مەممى دىلەك كىردىدە كەن بە دەستتەوە ناما دەبىوو كە وەخۇرىتىنەوە و خۇرى پىتىدا بىدا. دەيىمىت لە ناكاوا وەك بىرۇسىكەيدك دەرىپەرى و بىدر لەوهى مەجالى سېرىپۇن و شىلپۇنەوە بە دەست و پىتىھە كانى بىدا، كارە كەن بىكا.

سەھەر لە بن بىيەكان ھەستا، بەلام رىيڭ رووپەرۈۋى مەمى دىك لە سەر كۆلکەدارىڭ دايىشت و لاقەكانى لە ناواھە رۆكىرد. لاقەكانى لە ناواھە كەدا گەورە و بچۈوك دەبۈونمۇه. دەشكەنانوھ لەگەل ناواھە كە دەرۋىشتن و دىسان دەبۈونە لاقە گەورە كان.

مهمن دیک درېپړی، بهلام رېک لدو ساتهدا سی سوار به سهري سی نهسپی رووتموه، کلاوی
حمسيري له سهر هات و له په رانۍ هر راوهستان.

په که میان که سواری نه سپیکی سپی بیو، گوتی:

- شهوكهت به گمان نه دوزيشه وه.

نهوهی نهسپتکی حودوودی له بندابو:

- له کهnarی دهربای سپیش نه ماندزیمهوه.
نهوهش که سواری نه سپیکی رهش ببورو و دهنگیکی گپی همهبوو:
- له بیره که شدا نییه.

سواره نه سپ سپییه که گوراندی:
- تو نه بی کهس به شوین و سوزاغی شه و کدت به گ نازانی.
دهنگی له روهه زه کانی ثانواه رزا هالا و دهنگی دایهوه:
- کمس نازانی. کهس نازانی.
سواری نه سپه حودووه که:
- هه موو کهnarی حه بیان و گزمه کانی هه تا ده گاته دهربای سپی، گهراین. بی سمر و
شوینه. پیمان بلئ شه و کدت به گ له کوییه؟
مهمی دیک لمه سرخو گوتی:
- شه و کدت به گ مردووه. بدبهختی چاره رهش.

سواری نه سپه سپییه که، له سمر بالی نه سپه کمهوه کله پچه یه کی هله لگرت و گوتی:
- دهسته کانت بیته پیش. نیمه لیت تینه گه یشتین. نه تو بچو نه قسانهت به دهولت بلئ.
به مانگ و نه ستیره داره کان.

مهمی دیک دهسته کانی دریز کرد. زرینگدی کله پچه که هات.

سواری نه سپه سپییه که گوتی:
- واژی لی بیته. خوا بیباتمهوه. خو نهوه بنياده نییه. نه و چلمنه ترسنؤکه مرده لۆخه یه. تو خوا
کله پچه که حمیف نییه. وده با بروین. بچین له قامیشه لانه که دا له شه و کدت به گ بگدپین.

به سواری و به دهنگی جرینگدی کله پچه کمهوه دوره که وتنهوه. نه سپه کان هم سیانیان
رووت بعون. باریک و دریز و کهفلیان له بدر تریفه یه مانگ که برقیدی دههات.

سەفر ده پیری. ناوه که قورا و بورو. ماسییه کان خزیان هالا ویشت. بەرزگه زیونه کانیان له چاوی
مهمی دیکی دا و کزاندیمهوه. نه ستیره دیک له ناوه که کمتوت و له تەنیشت بەر دیکمهوه مایموده.

گدرماکه شیدار و خنکینه بورو.

مهمی دیک کیزدە دم گهلا بییه که لی کیلانی ده رکیشا و به هه موو تین و هیتیزی خۆی
دایهیتنا. کیزدە که سی بازنەی سوری دهوری زیوینی له حموادا کیشا. سی بازنەی وەک سی
ھیتلی پۆلائی لمبدر تریفه یه مانگ که که دا درەوشاندوه.

دهچنه کیلگه یکی دی. ئاوەشیان مەزدای موته لیب بەگە.
لە مەزاكەی پىشىو بە پىتىرە. قۇزاخى مەی يەكەی پېپە
چنگىك و لۆكە لە نىپيان مەلتۇقىيەتە دەرى. ناشقە كەچەلە
بە دىتنى ئەمەزدايە گۈرانىيەكى شادى تقد كۆن چىپى كە
مەتا ئىستا كەس نەبىيىستۇرۇ و مەمۇان وەكولۇ دىتنى.
تاشباش تۆغلۇ بىتاقەتىر و لاۋاتىر بسووه و كەوتۇرۇتە
ئاولىكەدان. تاشباش تۆغلۇ كەستىكى وا نىبىه تا ئاخىرى ملى بىر
ئەوازىيۇنەي راکىتشى.

٤٢

ئەوندەي يەك و دوو، ھەورە چەرە سېيىھە كان وەك بايەوانى كەشتى، لە سەر دەرياي سېى
كىز بۇونەوە. لە راست و چەپدە با ھەلى كرد، ھەورە زىيىنە كان لە سەر تۆرۇوسەوە ھەلتۇلىن
و نەستان. گەرددەلۈولى گەورە و بچۈركەنگى ھەلەستان و بەرە ناسخان كىشان. درەوشانەوە. لە سەر
"يۆمورتالىق" ھەوە لە دۆملىووەوە و لە شارى جەيجانەوە و لە قەلائى كويىستانەوە و لە
دەرورىيەر بىرددۇومەوە، گەرددەلۈول كۆزە كەنگارىپەنگى ھەلەستان و لە سەر چىيى
حەميدەوە بەرە ناسخان دەكشان. ئەمە بايەيى ھەلىكىردىبوو، لۆكەكانى تىك دەنالاند و چۈزجىتى
لۆكەي دەشكەنندەوە. ئاوه كەنچە جەيجان بەرە ناسخان ھەلدەچىوو و دىسان دەرژايىوە شۇنى
خۆى. چوکۇرداوا، گژوگىا و دار و خەزەلە گۈل و چۈزىزەرە و چىرىقى پارا و و كەسلىكى
گەنمەجار، تراكتۆر و كامىيۇن و نەسبەن و گۇيدىرىيەن و جىز و جانەوەر و زەردەوالە و تۆز و خۆل
ھەر ھەموسى تىكچىرژابۇن. قەسىن (كلىش) و وشکەقۇزاخە بە ناسخانەوە دەسۈرۈنەوە.
تەپتۆز سەرانسەرى چوکۇرداواي داپوشىبۇو. تۆز و خۆل لەچكى سەرى ژنان و كلاۋە چەور و

چلکن و پواوه کانی سری پیاوانی هم‌لده‌گرت و دهیدرد. ههوری تۆز و خۆلینکی خست بە دەشته‌کەدا دەسوروپايدوه.

تاشباش ئۆغلۇ ماندو و شەكەت، بە زەحمدەت لە جىئى خۆى ھەستا. بە خۇ راکىشىكىدن لە كەپرەكە ھاتە دەرى. زارى نەوەندە تال بۇ دەتكۈوت ژەھرى خواردۇوه. لە كىتىكارەكان نزىك بۇوه. ھەر دوو دەستى لە كەلەكەي نا، پەنغا ھەنگاولە لە لاي كىتىكارەكان نەوە راوهستا. كىتىكار دەستىيان لە كار ھەلگرت و چاوابيان تىۋەپى. وەك نەو رۆزانە دەچۈو كە لە ناوايى تۈورە دەبۇو. زلتەر و بە ھېيىمەتتەر بېبۇو. گوندىيەكان زۆرەيەيان ترسىيان لىنىشت. ھىننەتىكىيان كە ھەر وا پانزە بىست كەسىتىك دەبۇون، گومان و دوودلىيەكەيان وەلاوه نا و گۇتىان:

- كۈرە بە راستى نەو تاشباشە مەزىنە كەمانە. پىاواچاکەكە، لە ناوايىش ھەر ناوا دەستى لە كەلەكەي دەنا و بە تۈورەپىمە و رادەوەستا.

تاشباش ئۆغلۇ لە تۈورەيەيان چاوى چوبۇو پاشتە سرى. لاقى راستەمى ھىتىايە پىشەو، دەبىويست قسان بىكا، يەك دوو جاران تىنى نىيۇ زارى قوت دايىوه و دواتىر پاشگەز بۇوه. كىتىكارەكان گۇتىيان راڭگىرتبۇو و مەتھىقىان نەدەھات و چاوهپى بۇون گۇتىيان لە قىسىكەنلى بى. چاوه پې لە ترس و قەشمەرى و پەشىمانى و كۆنجىكۆلىيەكائىيان لۇ بېرىبۇو. بەلام نەو قىسى نەكىد، تاۋىيك ھەر ناوا راوهستا و دواى شەمە چاۋىتكى بە سەر ھەمۇ خەلتكە كەدا گېڭىرا و سارد لىتى روانىن. نىگاكانى چاڪەكارى و تەنانەت تۆزىتكىش خەفەتىيان پېتە دىيار بۇو، خەفتەت و پەزارەيەك كە لە ناخى گىانىيەوە ھەلەدە قولى. نىگاكانى پەت لە ھەمۇوان لە سەر ژن و مندالەكمى راوهستان. كە گەيشتە حەسمەن، نەرمە بىزەيەكى لە لىتى نىشت. حەسمەنىش بە رووېيەوە پىتكەننى.

تاشباش ئۆغلۇ تاۋىتكىش چاوى لە عەرزى بېرى و بېجۈولە راوهستا و نىتە پاشتى تى كىدەن و ورده ورده و بە شەلەشەل لىتىيان دورى كەوتەوە. كىتىكارەكان ماواھىيەك ھەر وا لە دواوه سەيريان كەدە، دوايى وەك ھېچ شىتىك نەققۇمابى، دەستىيان كەدەدە بە كار. حەسمەن بە دوايدا راي كەدە، كاتى لە مەزراكە دەچۈوە دەرى، خۆى گەيانلى. دەستى گرت و گوتى:

- مەرۆ مامە مەممەد. بە خواى گەورە بىم تۆلەت لۇ خواروخىچە و لە ھەمۇو گوندىيەكان دەكەمەوە. مەرۆ و لە لامان بىتىنەوە.

تاشباش ئۆغلۇ پېرى بە حەسمەن داکرد و ھەلەپەينا و لە باوهشى گرت و ماجى كەدە داینەيەوە و بەبى نەوەي قىسىيەك بىكا، ملى رېتىھى گرت و رۆزى.

مهمنی دیک له نیتو با و تزفاندا، هلتۆکهی دی که له ناسمانی بالله کانی بۆ بەرەنگاریوونمهو له گەل گژهبايە کە لیتک کردووە تەوه و بەبى نەوهى گوتى پىئى بىزوی، بە هيئىنى دەفرى. تاشباش نۆغلۇش سەيرى هەلتۆکهی كرد. يان مەمنى دى پىئى داپۇو سەيرى کردووە. ۋازان و تۈورەسەكى هەتا شە رۆزە ھەستى پى نەكىدبوو، ھات و وەك ژەھرىتىك لە سەر دلى نىشت. تاشباش نۆغلۇ نە شەقارتانەي حەسەن پىئى داپۇو لە تۈورە كە لايلۇنىيەكى پېچابۇون و توند لە دەستىدا گرتىبوو. تۈورە كە لايلۇنىيەكەي ھەر وا بە دەستىيەوە بۇو و بە دەم جەيماندا بەرەو خوار رۆيىشت و لە چاوان دن بۇو.

گژهبايە كە، زەوي و دار و ئاو و زەلكاوا قامىشەلان و ناسمانىشى وەك بىتشكىيەك رادەزاند. شەپۆلى دەدا و ھەلدەستا و وەك دەريا لە ناخوه دەھىلەند.

تاشباش نۆغلۇ پىئى نايە نیتو ناوه كەوه. بۇنىكى توند و سەرخۇشكەر و ھۆشىمەر، بۇنىكى خۆشى كە تا نەورۆزە لە ژيانىدا نەيكىدبوو، بەر لەوتى كەوت. لە حالتىنەكدا بۇو لە نیوان خەون و راستىدا. ھەصۈر تىن و ھېزى خۇى كۆز كردىبۇو و دابۇويە نەمۇنەتكانى و بەرەو پىشەوە دەچوو. كۆمەلەتىك رووناكايى چۈراوجىر دەھاتنە پىشىچاوايى و تىيدەپەرىن. رەش و سېي دەنگالە. ناوه كە، ھەلدەچوو و بەرەو وي دەھات. ھەمەرە كان و گۈز و گىيا و دارەكان و لاسكەگەنم و قەسىل، دەچۈون لە بەرىيە كەوه و ئالىزكابۇون. بالىندەكان لە ترسان لە ھىتلانەكانيان ھاتبۇونە دەرى و گىانلەبەرە كانى دىكە و زەردەوالە و جىز و جانمۇر لە كونى ھاتبۇونە دەر.

ناسمانىش گەچلا بۇو. مانگ، ئەستىرە، شىنائىي ناسان و نۇورە زەردە كەي تىكچىرچەلەپۇون. دەتگۇت ئەستىرە كان لە گۈشە و قۇزىنەوە دەچنە ئەويت.

تاشباش نۆغلۇ هەتا نىتقىدى چۈرىبۇوە نیتو ناوه كەوه. ناوه كە، كە ھەروۋەمى بۆ دىنە، فىتنىكى دەكىدەوە. ناورىنىكى لە دواوهى دايىوه. سەيرى كرد سەگىنەكى گەمۇرەي بە شۇىنمۇرەي. بىزەيەكى هاتى. ناوه كە لە بەر چاوى لەرزايى، دارەكانى كەننار و كەننارە كەمش لەرزاينەوە. عمرزە كە بن پىتىكە كانى ھولۇن دەكەد. لە خولىيا و خەمۇنەتكى كەسک و خىزىكدا، داوه جالجالۆكە پساوەكان، بە رەنگىتىكى پۇلائىن دەدرەوشانەوە. رووناكايى و ھەممۇ شتە كان لەرزاينەوە، گۈل و گەللا كەسکە كان لە جۈولەيەكى بىنى كۆتايىدا جىنگۈزۈكتىيان دەكەد. ئەستىرە كان لە جەوجۇلۇدا بۇون و بىنى پىسانمۇر لە جىنگۈزۈكتىدا بۇون. تاشباش نۆغلۇ سەرە ماندووە كەي بە پېچىكىتىكەوە نا. پېچىكە كە گولى داپۇو. بۇنىكى تونلىلى ئەستا. خولىايەكى سەير... ناوه كە پىتىكە كانى دەلاؤاندەوە. فىتكايى...

چاوه بوانی نه ویان نه بیو تاشباش ناوا
 بپوات. له پیشدا هاول ددهن هیچ باسی
 مهسله کی تاشباش نه که ن. دواتر وردہ وردہ
 قوفلی زمانیان ده کریته وہ. دوودلن.

۴۳

نه گهر له ددم مهزرایه کی باشی لۆکه راوهستی و سهیر بکمی، تا چاوه هتمر ده کا
 گه لای که سک ده بینی و سهیر ده کمی له نیتو نمو گه لایاندا لۆکهی سپی و پشکروتتو له
 قوزاخه هاتونه ده ری. له ودها کیتلگه یه کدا لۆکه ده گاته نیوقه دی بنیاده. له نیتو نمو چل
 و لاسکه که سکانه شدا، قوزاخه پشکروتتو یه کی پر به چنگیک. له مهزرایه کدا که بدری
 کم بیان زور باش نه بی، گه لای لاسکه لۆکه کان و هریو و هر لۆکه که بیان پیوه ماوه.
 مهزرایه که زه ویمه ده چی که به فر دایپوشیبی و پله و رهشایی نه هیشتی. مهزرایه
 پیته کمی لۆکه له گولستانیکی گهوره ده چی به هزاران گولانی ره نگالدوه. جا مهزرای ناوا
 تۆزیک تینی گه رماکه ده شکیتی.

ناوه کان شله تیتن و هک خوین و ناخورینه وه. قوراو و لیتلن. ناوی ندو جوڑه مهزرایانه تۆزیک
 فینتکرن. نه و کریکاره شه که تانه و ها مهزرایه کیان دهست بکمی، بریک و هخ دینه وه. خو
 نه گهر مهزرایه کی لهو چمشنه بیان به نه سیب نه بوایه، به دلیابیسه وه رؤیشتنه کمی تاشباش پتر
 کاری تی ده کردن و شیتی ده کرن و له شه ماندوروه که بیان شه که تر ده بورو.

گوله پشکروتتوه ره نگاوره نگه کان زوری پیناچی هەلدە و هرن و میوه یه کی و هک سیتو له پاش
 خوبیان به جی دیلن. سیتوه کان ده ته قنه وه و هر سیتوه لۆکه یه کی سپی و هک هموری لی دیته
 ده ری. کریکاره کان دیسان کویان ده که نه وه و دلیان خوش ده بی و ده لین: "دووه گوله که شی
 هینده یه کم گوله کمی، لۆکه یه داوه ته وه، سیتهم گولیشی به دلیابیسه وه هر وا ده بی.

کریکاره کان له وها مهزا یاه کدا شده تییان له بیر ده چیتمو و دوعای خیتر بۆ موته لیب به گ ده کمن.

موته لیب به گ بدیانی زوو به میزدیس بینزه خۆلاییه کمیدوه هاته مهزا کاه. نه و شمه خهوي لیتنه که وتبو و دیار بwoo بیری له وه لییه که کینلگی لۆکه که کردم بۆه. له پینش چاوی لاندە چوو که چون سوورا بۆه و به کۆمە کۆم و لاره لار دور که وتبو. به تاییتی که دراوه کەشی لئی ورنە گرتبوو.... ئەو جۆره بنیاده مانه سهیر بون. پەشیمان بwoo ناوا به گرژی له گەلی جوولابۆه. بنیاده چما ناوا له گەل يە کیتک ده جوولیتەمە کە وەک وەلی ناوبانگی رۆیوه؟ وەک چون له گەل گوندییە کی نه زان یان دز و خراپە کاریک ده جوولیتەمە؟...

ھەر له ترۆمبیلە کە دابەزى، بانگى سەفرى کرد:

- بېبە بۆ لای شەو وەلییە. دەبى زوو بىبىنم.

سەفر ساتیک وەلامى نه دايەوە. گوندییە کانیش دیکدش بىندەنگ بون. موته لیب به گ هەلچوو. سىبەرى ترسیتک له رو خسارى نىشت. پرسى:

- کوا وەلییە کە؟

حەسدنە چىكۈل گوتى:

- رۆیشت. توورە بسو و رۆیشت. دەنگى لە هەمومان گۇپى. چۆوە بۆ چياچى چل پیاواچاکە کە. بە منى گوت ده چىمدوه بۆ نەدەن. با نەترىن. خراپە يان دەرەق ناكەم. نەو خراپە يە لە گەل مەنيان کرد بۆ خۆيان. بەلام ئىت دەستييان ناگرم. نەوەي گوت و رۆیشت.

- چووە کوئى؟

حەسدن بە دەست ئاماژەدی بەرەو کەنارى جەيچان کرد.

- بۆ نەدەن... ھەر ناوارپىكىشى نه دايەوە.

موته لیب به گ بىندەنگ بسو. رەنگى بە رو خسارىمە نەما. مەممى دىك بە پەلەپەل لە سەر تەپوتىز و خۆلە كەمە پاشى ترۆمبیلە کە و بە قامىك نووسىبىووی ABC.

موته لیب به گ بە داخ بسو بەلام پىشە كەنلى:

- وەلییە کەمان لە كىس چوو. خۆمان لە كىس خۆماغان دا. جا نىستا لە كوى بىدۇزىنەوە؟ بىدۇزىنەوە و كەراماتە كانى بىبىنىن.

دواي رۆيىتنە کە موتە لیب به گ بە سپايى لە يەكتريان پرسى:

- موته لیب به گ چىيى گوت؟

- گوتی زور به داخم که له کیسم چوو. ولهیه کهی ناخر زه مانم له کیس خوم دا.
- موتهلیب به گ چیی گوت، چیی گوتی؟
- گوتی داخلیک و هزار خابن، به دهستی خوم خوّم مالتیران کرد، وام کرد ولهیه کهی ناخر زه مان را بکا، لای خودای گوره روپرهش و رسوا بروم.
- موتهلیب به گ چیی گوت، چیی گوت؟
- گوتی نه من بیناده مینکی چاره‌شم که ولهیه کم دزیمه به که ریتی خوم له دهستم دا.
- چیی گوت، چیی گوت؟
- گوتی لهوه پیش نهو مهزایانه من، قدت قهت ناوابه پیت نهبوون و نیوهی ندهشیان بهرههم نهبووه و تهناندت یدک له سر دهی ندهوهش. نه مسان مهزای من لۆکهیان لی هەلەدقولى، له سایی سدری ولهیه کهی ناخزه مانمهوه. نه من بهو دهستانه خوم، چاوی خوم کویز کرد.
- چیی گوت؟
- موتهلیب به گ گوت، نه گدر جاریکی دیکه، دهستم بگاتهوه داوینی تاشباشی مهمن، نه گدر تاقه یدک جاري دیکه مانگی روحساری بیمنمهوه، له سر سدرمی داده‌نیم و قدت دایناتیم. همتا باي رۆژاوايه هەلئى کرد، همر باسی موتهلیب به گیان کرد. لهو ماویه‌دا موتهلیب به گ سی جاري دیکه‌ش هاتمهوه و به ترۆمبیلە کهیوه له ده مهزراکه راوه‌ستا. به بهردەمی کریکاره کاندا تیپه‌ری. نیوجاوانی تینک نابوو و قسمی نده‌کرد.
- گۆملکسیز نۆغلو به قەلاقنەتە زل و چوارشانه کهیوه، جار نه جاریک هەلەستا و دهیگوت: دیسان دیتمهوه. ولهیه کان قدت له مرڤی فانی ناتورین، نهوان زویر نابن و ناتورین. گوی مددنه قسمی حمسن که دەلئى توراوه. لهو دنیاییدا کەس ھیندەی مەندال درۆ ناكا. مەندال بهردەوام درۆ دەکەن. ولهیه کەمان لیتمان نەتۆراوه.
- سەفر خۆی تینەدەگەياندن و هېچ قسمی نەدەکرد. خوارو خیچ پەيتا پەيتا جنیسوی دەدا.
- زور ترسابوو و بۆ نهوهی به سەر ترسە کەيدا زال بى، پەيتا پەيتا جنیسوی دەدا به تاشباش و به هەموو ولهی و پیاوچاکیتک و به سەفر و به دار و بەرد و بالىنده و هەور:
- با بىکۈژن، بىتن و بىكۈژن. له نیتوم بەرن. گیانم بستیتن. نه خوایه کە دهستی دەروا، بۆچى راوه‌ستاوه؟ خۆ نه من نەوهەتا لېرەم بۆ راوه‌ستاوه؟...
- بى شۆقرە بۇو. جىنگلى دەدا و شىئىت دەبوو و كەفی هەلەخاند. روحسارى زەرد هەلگەرابۇر و شەلەۋابۇر.

زهله جه ویستی ههلهاتی:

- سهروه رمانم له خهودا دی...
 - نهانهیشت له سهري بپرات و گوتیان:
 - ثدو خونهت سهرت بخوا.
- مام خهلیل دهینالاند و فرمیتسکی دهباراند:
- ثدو هیچ و پوچانه تا نیستا قهدری که سیان نه گرتووه تا قهدری تز بزانن، پالموانه کم، کورپ تاشباش نوغلو، مه مده و هلیسیه کمی من...
- دهلينگی پانتله کمی که دافه تابون و تیتلن تیتلن ببسوون، ههتا نهژنی ههلهکرد ببون و دهچووه لای يدك به يه کمی گوندیسیه کان و دهپرسی: "قدره کینان؟"
- نهزکهش داغ قزروو که کوشکه کمی خزی له بهمه شتیدا له بیر نه دهچووه، دهستی به ردتهه ماش و برینجیسیه کهیدا دینا و دور عای دهکرد و فروی بمسمر خهلهکه کهدا دهکرد و دهیگوت:
- نهسته غفیر للا، دینی نیمه سیحر و کراماتی تیدا نیبه. مه مده تاشباش پیاویکی باش ببوو. ثدو داماوه یان له دین و درگیزرا، دوایش هرجی بدلا ببوو به سهربیان هیتنا. ناخریسیه کهشی سه رگردان و سه رلیشیتیواری چزل و بیابانیان کرد. نهسته غفیر للا...
- "عملی" یه دریز هیچ قسمی نه دهکرد و به سپایی دهگریا.
- حدسدن دهیگوت:
- نه من دهچمه لای. بز سه رثو چیای دولدوله.

جا چیای دولدوله له چوکور او او دیار ببوو، لووتکه کمی تیز و به فری لی که و تبورو. جوان و فینک که رده و وک پاچمه کمی سپی به ناسخانه شینه کده نووسابورو.

ناشقه که چله له بدمانیبیوه يدک پشوو قسمی دهکرد و لیتی نه ده ببریسیوه و ههر جاره و له سه رهه اوایدک ببوو:

- ثدو داماوه تان له دین و درگیزرا. و هر تان گیزرا، شیستان کرد. نه گهر و هلیش برووبی شیستان کرد، نه گهر و هلیش نه برووبی، نه خوش و چاره رهشتان کرد. له سه ر پیستان خزی نه ده گرت. تینی نهژنی نه ببوو همنگاو بنی. به شکم و هلیش برووبی. به شکم بنیاده میک برووبی و وک خزمان. نه دیده تواني پی ههلهنیتیمهوه. برزن ثدو لیقمه ماره بدوزنهوه. ههر نیستا بچن سوراغی بکمن. دیاره زور دور نه چووه. له بن پنچکتیک که و توه و ده تالینی. دهی بچن ثدو لیقمه ماره بدوزنهوه و فریای کهون. نه وهی له گهل تاشباش کردن باش نه ببوو. نه گهر و هلی بی، لهو جیمهی

کمتووه، ندوا نوریک هلهدهستی، بدره و لای نوره که بچن و بیدوزنهوه. کوپه شاخر نیوهتان خزمین. خز جاری جاران قسمهتان له قسمیدا ندهه کردهوه. بچن و لینی بگهربن. نیوهی خملکی گوندی خرمی نهون.

ژنه کان و کچه گهنجه کان دهوری ژنه کهی تاشباش نۆغلوبان گرتبوو. ژنه کهی به کره شیت دهیرسی:

- باشه تاشباشی سهروه رمان دهستی بۆ هینای؟ هیچ سهرجیبی کردى؟ ...

ژنه هیچ جوابی ندهه دایوه. که وەلامیتکیان وەرنده گرتوه، لەگەل يەکتى قسمهيان دهکرد. زەلەجە دهیگوت:

- تاشباش وەك گا وايه. دهستی بگاته هەر ژنیک، هى خۆی بى يان نەبى، هەتا پشۇرى لى نەبرپى بەرى نادا.

- وەك گا....

- گاي چىي باوکە رۆ، خۆ داماوه خۆى به سەر پىتوه رانەدەگرت...

- كچى بەقەستى واى دەكرد...

- كى چۈزۈنى وەلىيەكان چۆن نەشقىازىي دەكمىن؟
ژنه کهی به کره شیت دهیگوت:

- وەلىيەكان وەك ناگر وان. هەر دەستىيان بتگاتى، شیت دەبى. تاشباشم زۆر ديوه.
بە خوشىيەوە تریقايدوه.

"ھەواگۇر" دەينالاند و به لەرزىنېتكى توندەوه لە سەر عەرزەکە، خۆ دەگەوزاند. وشك و رق هەلاتبوو. پەيتا پەيتا دهیگوتهوه:

- شەويش روېشت. نەویشمان چوو.

فانزىكى دهیگوت:

- لە دهورى ئەو نىنۇكەي گەپىم کە دەبىا و فېتى دەدا. ھەمۇو ناوهدانى، ھەمۇو خملکى كوبىستانى و ھەمۇو خملکى چوکوراوا و ھەمۇو دنياى بە قوربانى سەرى ئەو نىنۇكەي دەكمە.

سەير كەن، چۆن كچە كەي منى چاك كردهوه کە حدۇت سال بۇ بەجي و بان كەوتبوو...

- دەي قىسە بىكە ژەتىيە بەلا لىتىراوه دەي. چما زمانت پشىلە بىدوویە؟ تاشباش لەگەلت نووست يان نا؟ ئەگەر نووست، چۆن نووست و ئەگەر نەنۇوست چۆن نەنۇوست؟ بلى كچەتىر، دەي بۆمانى بىگىزەوه.

ژنه‌کمی کویخا، کچه‌کمی قیرسایل، پهیتا پهیتا پرسیاری دهکرد. ناخربیه‌کمی که دیتی له چنگیان رزگاری نابی، گوتی:

- بدرۆکم بەرده خوشکی، دەستم لى هەلگرە. دەرد و قوربەسەرییەکمی خۆم بەسە. خۆ هەر دى و پتیش دەبى. چما بنيادەم سەرجىيى وەلىيان دەك؟... وەلى يەكپارچە تۈورەيىھە. ترسېتك دەخاتە دلى بنيادەمەدە خۇتون سەھلە، دەست و پېيانت سې دەبن.

- داواى لى كەرىدى دەستى لە گەل تىكەل بىكەمی؟

- بىرخوشكى، بىرخ، قوربەسەرییەکمی خۆم بەسە.

- هار بۇو؟ شىت بۇو؟

كچە‌کمی قیرسایل دەلەرزى:

- دەستىنى گرت؟

باسكى لىتكى كردهو و باويشىكىنى دا:

- لە باوهشى گرتى؟ لە باوهشى گرتى؟ لە باوهشى گرتى؟

لوئىچى خۆلەنەلگرت و لە مستىدا گوشىي. خۆلەكە وەك ئاڭر وابۇو.

- ئىسىك و پەروسوکى تىتكى نەشكاندى؟

روخسارى سوور هەلگەر ابۇو و وەك ئاڭر نىتلەي دەھات. لە سەر عەرزە كە دانىشتبوو و لەشە رووتەكەي بە خۆلە داغە كەوە نۇوسابۇو. چاوه‌كانى خومار ببۇون و ساتىك لە خۆ چوو.

- يانى هەر دەستىشى وىت نەكەوت؟

- بىرخوشكى، ئەمن قوربەسەرییەکمی خۆم بەسە.

لە دوورەوە دەنگىيىكى ھەستا. خەلکىتكى تىتكى بەرىبۇون و بە دار و بەرد لىتكىيان دەدا. شەرەكە سەعاتىتكى خايىاند و جىگە لە نۆككەش داغ قۆرددوو و هەواڭر و سەفر و ژنه‌کمی تاشباش و ناشقە كەچدەلە ھەمووان تىيىدا ببۇون.

بۇنى ئارەقە بە شەپپۇل ھەلدەستا. ھەمۇر و لات تەپوتۇز بۇو.

شوانەكە تىيلاڭەورەكەي ھەلىتىنا. پياوەتكى زله بۇو. لە خۇيابانە سەرى ھەلىتىنا و گوتى:

- تاقە يەك سەر چىيە، لە مانگا و مەر و بىز و نەسپ و گويندرېتىان كەم نەبۆتەوە و بىز نەبۇوە. ھەمۇر ئەوە لە خوارەن. لە دەم ئاۋەكە مۆلەم داون ئاۋ بىخۇنەوە. ئەم شەرەتان لە چىيە؟ وەرنە ئىتە بىزانم.

گوندی دلیان خوش بwoo که ران و گارپانیان لیتی کم نهبوتهوه. بو ساتیک تاشباشیان له بير چزووه و شمره کەشیان.
شوانه گوتى:

- بیستوومه پارووتان له رۆنی دایه. مەزرايەکی باشتان به نەسيب بwoo و لۆکەی باشتان رنیوهتهوه. پارەی باشتان پی بپاوه. وەزۇعى مانگا و مەپ و مالايتىستان باشە. لەوەرگەدەکى باشم دۆزىيەوه. وا قەلەو بورۇ دووگىان لە سەر پشتىيانە. وەرن بزانم.
 - هەمۈوان دەيانزانى "وەرن بزانم" يانى چى. هەر كەسە و لە گىرفانى يان لە لۆزى دەسرۆكە يان لەچكە كەيدا لىرەيەکى دەرهىتنا و يەك بە يەك چوون و هەر كامەيان لىرەيەكىان لە سەر لەپى دەستى دانا.
- ئەو شەوه گەرماكەی زۆر تونند و بەتىن بwoo و تەپۆش زۆر بwoo. ھەتا بەيانى ئەو قەمەلە كۈنجىيەمى ھىتابوويان ناگرىيان دا. مەزراكە ھەتا بەيانى ئەستىرەباران بwoo.

عومه‌ر ده‌میکه له‌گه‌ل مریمۆك ده‌ژی. ده‌خون و
ده‌خون‌وه، له دارستانه‌که‌دا ده‌گه‌پتن و کارگ کۆ ده‌کنه‌وه.
عومه‌ر ده‌چیتته راوی و مه‌ل و کرویشک ده‌گری. هامو
شەویش ده‌بی‌وئی مریمۆك بکوئی، به‌لام ریک شه و ده‌مه‌ی
ده‌بی‌وئی بی‌خنکیتی ده‌لی: "لئی گاپی نه‌نه مریمۆك با شەویکی
دیکه‌ش بزی. چەند بی‌خەم خەوتروه." ده‌ست و پتی
ده‌لەرنی، ده‌شله‌زی و پشۇرى ده‌رنایه. هامو شەوی بە
ھەۋاوى و حەزى كوشتنیکى ساپىره‌وه، ده‌ژی: "ئەمشەر نا،
شەویکی دى. سېبى شەو بى ئەملا و ئەولا داپىرە ده‌خنکىتىم.

٤٤

نه‌نه مریمۆك كرووشەی كردبورو و خەوی لى كەوتبوو. ليتوه رەش و تەنكەكانى وەك
مندالىتكى كۆ دە‌کردنەوه. هەوا رۇوناکى كردبۇوه بەلام ھېنىشتا تاو ھەلنەھاتبۇو. روخسارە
چىچەكى مریمۆك نوقمى بەختەورى بۇو. دەتگۇت لە خەويىدا پىتە كەنى. رىتك وەك چۈن
مندالى ساوا لە خەودا بىزەيان دىتى، ئەويش بزەي دەھاتى. هەر بە راستى ژىتىكى باش و
دلۇقان بۇو. عومەر لەو كاتەوهى خۆزى ناسىبۇو، كەسى نەدىبۇو ھېننە گەرم و گۇر و
لەبەر دلان، مىھەربانى و خۆشەویستى لە سەر و روخسار و قسە و ھەلسوكەوتى بىبارى.
دايك و باب و خوشك و برا و تەنانەت گراوى (خۆشەویستى) يش ھىچ كات، بىنادەمى
ئەوهندەي مریمۆك خۆش نەدەويىشت.

عومەر فرمىسىكى هات. لاچەكانى نەنه مریمۆك لە بن لىفەكە دەركەوتبوون. پازىتى شەقار
شەقار بىبوون. عومەر لاچەكانى داپۆشىيەوه.

"دایکه گیان، نه مشدو، هدر نه مشدو ده گنخنکیتم. ج بکم چارم نییه. چیی له دهستم هات کردم. چمندی توانيم گنخاندم، نهويش همر له بدر خاتری تو. نه مرز سی کدو ده گرم دایه گیان. دنیا ياه کارگ کو ده که مهود و يالابووك ده دينم بق نهودی کاتيک ده مری، تیز و پر مری دایه گیان. به دلنيکی خوش نهدم دنیا ياه جی بیتلی. زور جوان و باش میوانداریت کردم، خو دایکیشم مبابایه، ناوارا به دل و به گیان خوشی نه ده ويستم

دایه گیان، نهی خوات لی رازی بی دایه گیان. نه مشدو ناخرا شهود. بمبوره. نه مر و نا سبهی لوزکه پنهنهوهی چوکور تهواو ده بی و گوندی دینهوه کوئستان. نه و کات سه فر پارهه ناداتی. نه مشدو دواين شهود. قويم به سه ری. چیی دیکم له دهست دی؟ نای همهزاری و نه بونی خوا بتپری. نه گهر ناوارا دهست کورت و همهزار نه ده بعوم، نه گهر جوته گایه کم هم بوايه، نه گمر "به دری" يهش زنی خزم بوايه، چما نه تزم ده کوشت ننه گوله کم؟ چما دلم دهها؟ ده مبرديمه مالي خوم، نه مده هيشت دهست له رهش و سپی بدھی. ج بکم هیچ چارم نییه. نیتر کاتیشم نییه."

دوو دلنيه فرمیسکی درشت له چاوه کانی رژان و گیشتنه سمر گهردانی. فرمیسکی دیکش به شوینیاندا.

عومدر له سهير کردنی مریمۆك تیتر نه ده بwoo. به خویی ده گوت: "بەيانى، بەيانى نیتر ننه مریمۆك زیندوو نییه. نیتر ناوارا وەك مندالى ساوا لە خوپیدا فريشته کان ناخاته پېتىكتىن. " لهو ساتەدا مریمۆك له خەوە هەستا و هەر بە خەبەر هات و چاوى پىتى كەھوت، دەستى لە نەستۆي كرد و گوتى:

- عومدر گیان، كورم، پالەوانە كەم، نەوە چتە كورم؟ نەنە مریمۆك كەت بە قوربانى بى. ج بەلايدى كەت لىتىه و بە منت نە گوتۇوه؟ بە نەنکى خۇتى بلى. نەنکى خۇتى چارى دە كا. ج بورە بەو كەھەي بەيانىيە دە گرىيەتى؟ پىتم بلى لە دەورت گرىيەم. بە نەنکى خۇتى بلى. نەمن چارى هەم سوو دە دەنەنە كەت بۆ پەيدا دە كەم. پەيداى دە كەم كورى خوم. دەردە كەتم پى بلى.

عومدر هەم دە گرىيا و هەم ميش نەيدەزانى ج بکا. خىترا بە سەر خۇپیدا زال بwoo. بزەيەكى

هاتى و گوتى:

- هيچم نییه دايکه جوانە كەم. هەر دلەم لە خۇپا توند بwoo...
بە پېتىكتىنەوە فرمیسکە کانى سپېيەوە.
مرىتكۆ كورج و كۆز لە سەربانە كە چۈوه خوارى. زور شىنكىر و توند بwoo. لە خوارى دە موجاوى شوشت و سەر و قىزى داهىتنا.

به پیر عومندراه چوو که له سهربانی دههاته خواری. دهستی برد و قامکدهتوبته عومندري
گرت و گوتى:

- بدرۆكت بدر ناده. دهبي دهده كەتم پىي بللى و دوو به دوو مشعورىتكى لى بىزىن. همتا
پىمى نەلئى بەرۆكت بدر ناده. دنيات لى دەكەمە زىندان. بللى با نەنهكى خۇزۇت بىزانى و شەو
دەرده زالىمى وا تۆى وەگرىيان خستۇرە، چارەسەر بكا. يان بىكۈزە يان بىلى.

عومەر پىتكەنى و گوتى

- دايە نەمشەو پىتى دەلەتىم. نىستا دەچەمە راوى. جارى بەرۆكم بەرده. نيوشەۋى بۆت روون
دەبىتەوه.

قامكى لە دەستى دەرھەيتنا و خىرا بەرە لېزەوارەكە رىزىشت و گوتى:

- نەتۆ لە مالەوه بىتىنەوە نەنە گيان، تاڭرىتكى باش بىكەوە. دەمەوىسى كەم و قەرتالەيدەك
كارگ بىنەمەوە. بېرىكىش يالابۇك. نەمشەو ھەمەو شىتىكتى بۆ روون دەبىتەوه.

مرىيەتكى لە دواي عومندراه كە لىپى دورى كەوتۈزۈ، ھەرای كرد:

- باشە بېرۇ. خودا ئاگاى لىتى بى كۈرم. نىچىرى باش راو بىكەى، بە بىخت و شانس بى.
بۆ يە كەم جار، بىرى لە عومەر كردىوە. همتا نىستا لە خۇشىي عومەر و نەۋەندەي
خۇشويستبوو، ھەر بىرى لەمە نەكەدبۇرە كە بۆچى ھاتۇتەوە ئاوابى. نە لە خۇزى پرسىبىو و نە
لە عومەريش.

نە كۈرە بۆچى لە باشتىرين رۆژەكانى لۆكە رىنېنەوەدا ھاتۇتەوە ئاوابى؟ ج دردىتى؟ ناخۆ بەلايدەكى
گەورەي بەسەر ھاتۇوە؟ شىتىكى لى قۇوماوه؟ لە شىتىكە ھەلاتۇوە؟ خۇزى لە حۆكمەت شاردەتەمە؟
بە خۇزى دەگوت: "ئاخ، ئاخ، ژەنتىيە شىتى، ھەر جارتىك لە كۈرە كەدت نەپرسى ج دردىتىكە؟
كۈرە كەشت نەيگەت. نىستاش لىت تۆراوە، چون ھېچت لى نەپرسىيە تۆراوە و ھەقىشىتى. نەو
دىتەوە ئىرە و ئەتۆ ھېچى لى ناپرسى و ھەر ئالىنى دەرد و مەرگەت چىيە؟ نەوش نايلى ئىتير. ھەر
كەسى دىش لە جىنى وى بوايە نەيدەگوت. ھەى ژەنتىيە كەرە، مەرىيەتكە بى ئەقلەكە.

مەرىيەتكى ماواهيدەك ھەر وا خۇزى سەركۆنە كرد. لە تۈرپەسان چىي واي نەمابۇو سەر و قىرى
خۇزى ھەمەو درېتىنى و يەخى خۇزى بىرى. ھاوارى كرد: "مەرىيەتكى دلپەق، ژەنتىيە دلپەقە."

نەوجار لاسارانە بېرىارى دا: "واي لى دەكەم بىدرىكىنى. چەندى لاسارىش بكا، ناچارى ھەر
دەكەم. دەبە دەرمانى دەردى. كۈرە ئەگەر پىنۋىست بىن، نەو گىانەشم بە قوربانى عومەرى خۆم
دەكەم. بە قوربانى دەكەم.

عومدر د سبه جي سى كهوي گرتبوو و گرپايدوه. قدرتالله يه كى پر له كارگى گموره گموره شى به دهسته كهى ديكميهوه بwoo. زاري داچېرىبىو و پىتىده كهنى.

- داوم بۇ كهوه كان نايده، پىته بعون. كارگە كانىش گموره و درشتى. كارگى بن رنبو روھزە زۆر درشتى. دە باشه دايىه كيان، نەوانە دامالە و خاوېتىيان بىكده. بېرىكىشىم يالابووك هيتابووه. ناگەرە كەشت نە كەدووه تەوه نەنە كييان. نەمن دېكەممەوه.

مرىمۆك توند و قايم وەك بىرد بەرانبىرى راوه ستابوو. گوتى:

- هەمتا دەردى خۆتم پى نەلىنى، لە جىنى خۆم نابىزۇوم.

دوو ھەنگاوىلى چووه پىشى و بەرۋىكى گرت و گوتى:

- پىتم بلىنى چىتە، نەمن دەبە شىفai دەردى كەت. خۇ ئەگەر پىتىيىتىش بى، لە پىتاتدا دەمەرم. نەو گيانە شىرىنەم بە قوربانى عومەرى خۆم دەكەم. هەمتا پىتم نەلىنى دەردىت چىيە، دەست لەو كەوانە نادەم كە گرتۇوتىن. لە بىرسان دەمەرم و پاروویە كيانلى بىاخۆم. نەمنى بىنى ثقلى، نەمنى كەر، باشه چۈن بە مىشىكىدا نەھات... چۈن بىرم بۇ نەوه نەچجۇر كە تۆ كىشە و تىنگىراوېيە كى گمورهت ھەمە.

مرىمۆك پىنى داگرتەوه، پاپايدوه و قىسىمى كىرد. كەوه كانىش ھەر والە سەر عەرزە كە مانەوه و كارگە كان لە قەرتالله كەدا و يالابووكە كانىش ھەر بە توپۇڭ كەنائىنەوه.

عومدر ھىچ رىتىه كى پى شىك نەدەھات كە لە چىنگى مرىمۆك رىزگارىيى بى. مرىمۆكىش ھەر دەھات و پىتاكىرە دەببۇو و بەرۋىكىي بەرنەددە.

ئەو كىشىمە كىشە تا شەدۋىتى كىشا. عومدر كە دىتى چارى ناچارە گوتى:

- راوه ستە دايىه. با دەرد و تىنگىراوې خۆمت پى بلىتىم. بەلام نەتۆ ھىچت لە دەست نايە.

مرىمۆك گوتى:

- لە دەستم دى.

- دايىه. خۇ بەدرىيە دەناسى. نەمن دلەم لىتى چووه. لە سوتىانى شىيت بىووم. دايىك و بابى نەيانداسى. نەمنىش ھۆشم نەما. وەكىوان كەمەتىم. كە سەرم ھەلىتىا، سەيرىم كە گەيشتۇمەتە گوندىتىك و لە پر لەو گوندەدا چاوم بە تۆ كەوت. نىتەمە لەو خوارە پىتىمان وابۇو نەتۆ مىردووى. دىتىنى نەتۆ نەجاتى دام. نەوه دەردى من بwoo. نەمۇز بەيانى كەوقەوه بىر بەدرىيە و پىتم وابۇو نىتە قەت ناتوام بېھىتىم و دەستم كەد بە گريان. كى كچى خۇى دەداتە كورىنلىكى ھەتىيۇ؟..

مرىمۆك بە دلخۆشى و لە سەرخۆز گوتى:

- همتأ نه ننه مریمۆکەت مابى خەمت نەبى و بەدرىيە نىسى خۆتە. نەگەر بابى داواى مالى دنیايى كرد، دەيدەمى، پارەدى بوى دەيدەمى. بەدەش قايل نەبۇو، بە زۇرى كچەى لى دەستىتىن. نەتۆش ھەتيونى، نەتۆش بە هەق كورپى مریمۆكى. ھەر بىرىشى لى مەكەوە. ھەر گوندى بىگەرىتىمۇ، بەدرىيەت لى مارە دەكەم و دەبىتە ئىنى خۆت.

عومەر دلى خوش بۇو و گوتى:

- ھەر بە راستە دايە؟...

ناڭرىنىكى گەورەى كرددوه. تۆزۈتك دواتر ناڭگە كە لە كوانۇوە كەدا بۇو بە سكل و پشکۇز. مریمۆكىش پەر و پۇزى كەوە كانى دامالى و شوشتىيەوە و خۇنىي پېتە كردن. دەيگۈت:

- جا تۆ خوا نەوە كىشەيە؟ خۇزگە ھەممۇ دەرد و بەلەكان وەك دەردى تۆ بوايمەن كورپ، عومەر گىيان. نەنە مریمۆكى خۆت وەك ئاۋ خواردەنەوە كارى بەدرىيەت بۇ جىبەجى دەكا. دانىشتن و كەوە كان و كارگە كانىيان جوان و زەريف خوارد و تىز بۇون. چووهنە سەريانى و لە سەر جىتىيانە كانىيان دانىشتن. عومەر لە زۆر كەسان و بە شىتەيى جىراوجىز بەسەرھاتى دايىك و بابى خۇزى بىستېتۇو. زۆر كەس بۇيان گىزىپاپتۇو. نەمە گۆرانىيە بىز دايىك و بابى نەويان ھۆنېپۇزۇ، لە زمانى گەللى كەس و زۆر جارىش لە زارى ناشقەمى بىستېتۇو.

مریمۆك دەستى پى كرد:

- كورپ، دايىكت، لە گوندى "قىر قىسراق" بۇ لە كويىستانى "بىر بۇغالار"، كە نەسپى رەسمى دەحاملاند و بەخىتى دەكىرن. ماسىي سېپى رووبارە كانى بىن بۇغالار دەرمانى سەد دەردىن. ھەنگۈينە كە بۇنى گولى لى دى و شىفانە بەخش و دەرمانى ھەزار نەخۇشىنە. بىن بۇغالار ولاتىنە كە بۇنى گولە كە لە ھەوادا شەپېل دەدا. خاك و عمرزە كە نەسى لايى لايى بۇ بنىادەم دەلى. خەلتكى هىچ كۆئى ھەيتىدە خەلتكى بىن بۇغالار جوان نىن. ژىن و پىاويان جوانلىرىن ژىن و پىاواي نەم دنیايىن. بابت خەلتكى نەم گوندە خۆمان بۇو. چوپۇو بىن بۇغالار دايىكتى دىسوو. بابت مەيتەرى نەسپە رەسمە كان بۇو. دايىكت كچى بەگىتى كە توركمان بۇوە. بەگە توركمانە كە نەسپە زۆر جوانى دەبى. بابت كە مەيتەرىتى كە لىتەتە دەبى، نەمەندە جوان بە نەسپە كانى بەگە توركمانە كە رادەگا كە نەوان زۆر لەۋە بۇون جوانلىرى دەبن. بەگە توركمانە كە بابتى زۆر زۆر خۇش دەۋى و دەكەوتى بەر دلى. بەلام زۆر نابا بابت دلى دەچىتە سەر كچى بەگە كە واتە دايىكى تۆ. بەگە توركمانە كە سۆسەمى دەكا و بابت وەدەر دەنى، بابت ناتوانى لە گوندە دورى بىكەوتىمۇ و برسى و تىنۇو و سەر لى شىتىوا لە دەورى گوندە كە

د سوپریتهوه. کچه شدویک له شهوان ده چیته لای بابت و پیشی ده لئی: "هلمگره، نه گهر هلمگری، بام همر دووکمان ده کوزی. با لیره را بکمین. ج میتینیتهوه و ج را بکمین، همر ده کوزرین. لانیکدم وا باشره دوای نمهوه بز یه کتری بورین، دهستان له دهستی یه کتری و له باوهشی یه کتریدا بکوزرین". باوکیشت ده لئی: "وللاهی راست ده کهی. ئیتر دهستی ده گری و ده یهینیتهوه گونده کهی نیمه. سی سال دوای له دایکبونه کهی تز، روزنیکیان که پره بدمانی گونده که ده شله زی. ههمو رواده کهن و به هاوار هاوار بهرهو مالتی نیوه ده چن. نه منیش رامکرد. که ده رگاکدم کرده و وهژور که وتم، ج بیینم! سری دایکت و باتیان گوششوگوش بپیبوو. دیتم نه تز له نیوان دهست و بی خویناویه کهی شهواندا دانیشتووی و بیاری به سه لکه برپاوه کانیان ده کهی. نیتر دوای نهود گوندیمه کان نه تویان به خیو کرد. نه تز روزی خوشت له ژیاندا نهدی کوری خوم. زور گوزانیان له سمر دایکت و به گه زالمه تورکمانه که هۆنییمهوه... نه ستیره کان له ناسانیدا پهیتا پهیتا ده خوشین. له بن نه ستیره کانیشهوه، گوزانییه کی خه مگین، به ده نگیکی خوشی پیاوane له ناخی شهوده کدا، به بیابانه که دا بلاو بزووه: گوزانییه که ده یگوت:

"له سمر خاکی به هاریکی ههزار ساله دانیشتین. خزمان دایه دهستی نه چینیکی ههزار ساله. نه چینیکی هینده خاک پیر. له نه شقدا پیتک گهیشتین، له مرگدا پیتک گهیشتین. له سمر خاکی به هاریکی ههزار ساله دانیشتین. خومان دایه دهستی نه شق بز نمهوه خوینی سوورمان تیکه لاو بی و تیکه لاو بزووه."

گوزانییه که هدر نه برا یاهو و ورده ورده دوره ده که و تهوه.

مریمۆك خودت. گوزانییه که دوره دوره کدومه. مریمۆك هیتیور همناسدی ده دا.

عومد دیسان گوتی: "دایه، دایه". مریمۆك خرب لیئی خدوتبوو و هیچ نه جولا...

عومد دهستی مریمۆكی گرت. گدرم بزوو. بیری کرده و: "گدردنی چمنی باریکه؟ هدر رینکی بگوشم گیانی ده ده چی." دهسته کانی بمسایی به رهه ملی ده برد. شله ژابوو. دهستی گهیشته گدردنی مریمۆك، گدردنی گدرم و ندرم و پر له چرج و لوز بزوو. له پر ناره قمه کی ساردي کرد. دهسته کانی بیهیز بعون، دلی وا لیئی ده دا ده تگوت دهیه وی له سینگی بیته ده ری. دهسته کانی به گدردنی گه رمه کهی مریمۆکده بعون. ده نگیک له ناخیه و ده یگوت: "ده بز ماتلی، رینکی بگوش، دهی رینکی بگوش، رینکی بگوش با تدواو بی... بیگوش... بیگوش..." و دیسان پتر ناره قمه ده کرد.

دهسته کانی له گهردن و گرمای گیانی مریمۆک دوره کرده و ناسووده بورو. بدلادا هات. چوو
وله سمر جیتویانه که دانیشت. هەموو گیانی وا دیشا، دەتگوت کوتاویانه. بەخۆزی گوت:
- نەمەرۆش، نەمشەویش نەکرا. سبەی شەو، بى نەملا و نەولا گەرووی دەگوشم. سەفریش
کە ئىستا چاوه پېيمە خەریکە شىئت دەبى. لاي نەویش ئابپۇوم چوو. چم بەسەر دى."
ئەوجار بە دەنگىنکى بەرز كە دەبىسرا قىسى كرد: "كۈرە لى گەرى با نەنە مریمۆک رۆزىيکى
دىكەش بىشى، رۆزىيکى دىكەش. دايىكى باشە كەم. دەي ج دەبى رۆزىيکى دىكەش بىشى.
رۆزىيکى دىكەش نەم دنيا جوانە بىيىن... سبەی سى كەوي دىكەي بۆ دەگرم، با نەوانىش بىوا.
تىئر و رازى بچىتە نەو دنيا."
عومەر ورده ورده وەخۆز ھاتەوە. له زىننە خەودا بورو... دەتگوت خەمون دەبىنی....

رورو داویتکی چاوهرواننه کراوه، گونبیمه کان تمواو
ده گوری و دهیان توقیتی. له پاشان و هک ناگریتکی بن
خوله میش خوی ون ده کا.

٤٥

له لای خواره وه، له چرایی داره بییه کاندا، ژنیک زریکاندی. دهنگیتکی به رز و ناسک و کاریگر هه ممو ده شته کمی ته نییوه و له رهه زه ته مگرتووه کانی ناناوه رزا دا که نیوهر اسستی ده شته که له دورگه که ده چوون، دهنگی دایه وه. قیزه و زریکه که هه ممو کریکاره کانی ده شتیی راچله کاند. دهنگیتکی نامؤ و نه بیسراو و دریز ببو.

تیشکی خوره که بن بییه کانی رووناک کرد ببوه. ده لینگی پانتول و قمه یانی پیتلاوی مردووه که له لکه بییه کان هالابوو. با سکیتکی و هک بالی شکاوی بالنده که ده تگوت سمره و خوار به ده مثاوه که ده روا. ده سته کمی دیکه شی له سه ر سینگی بسو و ئه و توره که لا یلوئییه حمسن پیی دابوو، توند به سینگیه وه ده گوشی. قزوی له ثاوه که دا شهپولی ده دا. چاوه رهش و در شته کانی زهق زهق بعون و ده تگوت زیندون. له بن ثاوه که دا هه ر ده تگوت دهیان تروکیتی. مردووه که توزیتکیش بزهی دههاتی و بریتکیش ده تگوت خون ده بینی یان خه بیال بردویه تی. سیبه ره زور دریزه کمی له ته ختی بنی ثاوه که دا که و تبروه سه ر چه و ورده بدرده کان و سیبدره که ش له بن تیشکی ثاوه کمی بدیانیدا له بن ثاوه که وه ده لمریمه وه. پوشکه به قوونه کان له ده م چه مه که وه دههاتنه سه ر مردووه که و له سه ر مردووه که وه ده چسونه وه که ناره که. میشکیتکی زلی سوزیش به سه ر مردووه که وه که له بن ثاوه که دا بسو ده سوورایه وه و ناشاره زایانه له ثاوه که نزیک ده بزوه و بریسکانه وهی بالله کانی ده که و سه ر ثاوه که و ده سرایه وه و وزه وزی ده کرد، به سه رهه خوی به ثاوه که دا ده دا و هه ر پیی وه ثاوه ده که وت، شیستانه و به و په ری خیرایه وه هه لدہ فریمه وه. پانتولی مردووه که له نه زنی بده و خوار دارابوو،

ناوه‌که تیتولی لا دراوه‌که له گهل خوی دهبرد. پوله ماسیمه‌ک به سر سیبه‌ره‌که‌دا که له سمر چمهوه سپییه کانهوه ده جوولاًیه‌وه، تیپه‌پین. ماسیمه‌کان هاتنهوه و تاویک وهک زهرووه به گوچکه‌کی و قزو و ده موجاوی مردووه‌کوهه نوسان، له پاشان له بهر جووله‌کی بچوک خیترا پهرش و بلاو بعون. دیسان پژل پژل هاتنهوه و دیسان بلاو بعونه‌وه.

دهنگه بدرز و تیژ و کاریگه‌رکه سی جاران ده شته‌که‌ی ته‌نیمه‌وه و سی جاری دیکه‌ش له زهرد و ماه و ره‌وه‌زه کانی ثاناوه‌رزادا دهنگی دایه‌وه.

گوملکسیز نوغلو، پیلی ژنه‌که‌ی تاشباشی که هوشی به خویه‌وه نه مابوو و پهیتا پهیتا هاواری ده‌کرد، گرتبوو و نیده‌هیشت خوی باویته نیتو ناوه‌که‌وه و خوی به سمر ته‌رمه‌که‌ی تاشباشدا بکیشی. دیگوت:

- خواه‌اگر به خوشکم، خواه‌اگر به. خودا ساردتری نه‌کا. نهدی لمدهش خراپتر ههیه. ندو داماوه ناخربه مرد. وهلیه‌که‌ی زهی و ناسمان، تاشباشی مدنغان مرد. خودا سیبورویت بدا خوشکم. نه‌گه راستیت دهی تاشباشه‌که‌مان، همر له و روزه‌وه که بسو به وهلی، مردبوو. نیستا که نده له کیسمان چوو.

- ژنه‌که سی جار پهیتا پهیتا زریکاندی. زریکه‌ی پیاوی کم‌ده‌کرد. ههولی دا خوی له چنگی گوملکسیز راپسکتینی، بدلام کابرها به شان و باهه‌وه‌هیزه‌که‌ی توند باوه‌شی پیدارکرد و بدری ندا.

ژنه به هانکه هانک قسمی ده‌کرد و ده‌گریا:

- وهلیه‌که‌ی من. نهولیاکه‌ی خوی، هاوارتیه‌که‌ی چل سواره‌کم. وهلیاپتییه‌که‌تیان پی قه‌بورو نه‌کرا. ثاوايان بدسر هینای.

جار نه جاريکه زریکه و قیزه‌که‌ی، ههموو ده‌شته‌که‌ی چوکور اوای داده‌گرت. خملکی یالاک به پانهوه، له ددم رووباره‌که به ریز راوه‌ستابون و جووله‌یان نه‌ده‌کرد و چاویان بربیبووه مردووه‌که و سیبده‌ره دریزه‌که‌ی، که همر واله بن ناوه‌که‌دا ده جوولاًیه‌وه. هه‌موو له جیئی خویان وشك ببون. سی سد مهتریک له خوارتیانهوه له ددم ناوه‌که، سه‌فر له سمر لمکه راوه‌ستابوو. پتشی له خوره‌تاوه‌که بسوو. خوره‌هیتنه‌ی سپیداریک به‌رز ببسووه. سه‌فر ره‌نگی به روخساریه‌وه نه مابوو و لیوه‌کانیشی زهرد هملگه‌رابون. بیری ده‌کردوه. ورده ورده جوره بیهیوابی و تاریکاییمه ناخی ده‌تنه‌نیمه‌وه و سه‌یری چاره کراوه و درشته‌کانی تاشباش نوغلوی ده‌کرد. سه‌یری ده‌کرد و نه‌یده‌زانی له ساته‌دا ده‌بی‌ج بکا. گوندیه‌کانیش

بیتجوله راوه‌ستابون و نمیانده‌زانی ده‌بی‌چ بکهن. دوش دامابون و ورده ورده ترس به‌سریاندا زال دهبو. یدک دوو سه‌عاتیک ههر وا دهسته‌وستان راوه‌ستان.

ناخریه‌کهی مام خدلیل پیلی دزرموشی گرت و گوتی:

- وره، له‌گمل من وره با ترمی ثهو لیق‌وماوه لوه ناوه ده‌رکیشینه ده‌ری. ههتا زیندو بوو، مالویرانتان کرد، نیستاش له مردووه‌کهی ده‌ترسن. ده‌شبوی هه‌ر بترسن. ده‌تانه‌وی به مردوویش نازاری بدهن؟... دهی بجولین ههی سه‌گینه... مه‌می دیک، ثه‌تosh و بیشم که‌وه. گه‌نجه‌کان نمیانویرا و ترسان. به‌لام ندشیانده‌ویرا جوابه‌جهنگی مام خدلیل بکهن. له شیوی که‌ناره‌که بدروه می‌شنه‌لاته بیله‌که چوونه خواری. مام خدلیل ده‌لینگی پانتوله‌کهی هه‌لکرد و پیش هه‌مووان چووه نیتو ناوه‌که. قمه‌تاني پیلاوه‌کی تاشباش نوغلوی که له لکه لیبه‌که ها‌لابوو، کرده‌وه. نوجار پانتوله‌که‌شی که له لکتکی دیکه گیر بوو، جوی کرده‌وه. ترمده‌که، کاتی بدر بوو، بددهم ناوه‌کمدا رویی. مام خدلیل به پله‌پروزی هه‌رای کرد:

- کوره ده بیگرن‌وه. به هیچ کوییه نبهدستاروه، ناوه‌که ده‌بیا. بیگرن دهی.

مه‌می دیک ههتا نیتوقه‌دی خوی لوه ناوه‌که خست و باسکی تاشباش نوغلوی گرت و کیشایه ده‌ری و له سمر لمه‌که دریتی کرد. لوه ساته‌دا ژنه‌کهی تاشباشیش خوی لوه چنگی گوملکسیز راپسکاند و خوی به سمر ترمده‌که کیشا. مردووه‌کهی له باوهش گرت و لاوندیه‌وه:

- مه‌مداد گیان، تاشباشه‌کم، پالوانه‌کم، تؤیان کوشت.

گوندیه‌کانیش جوولان، له لیثی که‌ناره‌که داگه‌ران و به دهوری ترمده‌کمدا کوزیله‌که‌یان بهست. گوملکسیز نوغلوهات و ژنه‌کهی له سمر ترمی میزده‌کهی هه‌ستاند و گوتی:

- له‌سرخو به خوشکم، له‌سرخو به، خو ناکری له‌گمل مردووان بمری.
دیسان ناموژگاریی ژنه‌کهی کرده‌وه.

ناشقه که‌چله‌ده دهی به حه‌شیمه‌ته که دا و به سپایی له مردووه‌که نزیک بزووه و به ده‌نگه به‌رزه‌کهی گرماندی:

- جه‌سته‌ی لیزه‌یه و خوی له چیاچی چل پیاچاکه که. ده‌بی نه‌وه‌تان لئی سور بی برادرینه.

چوو له بدر پیتی ترمده‌که راوه‌ستا. سیبه‌ری که‌وته سمر مردووه‌که.
توروه‌که لایلونیه‌پر له شقارته‌که له سمر سینگی تاشباش بوو و ناوی تینه‌چووبوو.

حمسه‌نیش له نیو خله‌که هاته ده‌ری. هات و له ته‌نیشت مردووه که‌ده راوه‌ستا.
چاوه‌کانی نوقمی فرمیسک بیون. جاریک داهاتمه‌وه و به جوانی سهیری ده‌موچاوی مردووه که‌هی
کرد و دهستیکی به دهستیدا که له ته‌نیشتیه‌وه دریز بیور، کیشا.
تاوه‌که ورده ورده به‌تینتر بیو و ته‌رمه‌که وشك بیو. تاشباش نوغلو له بهر تاوه‌که زور
ته‌نیا و بینکدهس بیو.

ژنه‌که‌ی سی جاری دیکهش په‌بیتا زریکاندیه‌وه. ویستی به‌ره و میرده که‌ی غار بدات
و نه‌یانه‌یشت. ناخربه‌که‌ی له سمر سه‌کوکه دانیشت و به ده‌نگه بلاوین و به‌سوز و
ژاناویه‌که‌یمه دهستی کرد به لاواندنه‌وه و پیندا هملگوتني:

"نازیزه‌کم، بیو له بهر نه‌وه تاوه نووستووه؟ ده هه‌سته‌وه چاوه‌پیتم، بگه‌پیوه و وره‌وه...
نازیزه‌کم لدو گه‌رمای به‌یانیمه‌دا نووستووه، نوور به‌سمر گوره‌که‌یدا ده‌باری و نوورانیه،
هه‌سته نازیزه‌کم، ده هه‌سته‌وه و سواری نه‌سپه سپیه‌که‌دت بدهه."

چمند ژنی دیکهش هاتن و برونه هاودنه‌نگی ژنه شینگیزه‌که. یه‌کیک بینده‌نگ ده‌بیو نه‌وه
دیکه تیئی هه‌لده‌کرد و بهو جوزه بیو یه‌کتريان ده‌ستانده‌وه.

همله‌که له سمر نالاداغمه‌هات، له بازنیه‌کی به‌ریندا به‌سمر ده‌شته‌که‌دا سورایه‌وه و به‌ره
خوارووی رووباره‌که خوشی. سی‌بهره‌که‌ی که‌وته سمر قوولایی شاوه زولان و روونه‌که. دواي نه‌وه
گه‌رایه‌وه و به‌ره و ژوو روووی رووباره‌که هات. باله گوره‌کانی له بهر تاوه‌که تمواو کرده‌وه و له سمر
حدشیمه‌که له‌نگه‌ری گرت و له بن میچی ناسمانه شین و ته‌ماویه‌که‌دا به‌یتجووله مایه‌وه.
ته‌رمی مردووه‌که هه‌ر لموی له سمر عدرزه‌که مابیوه.

ناشقه که‌جهله به رواله‌تیکی ژیرانه‌وه گوتني:

- نه‌وه مردووه غوسل و شوردنی ناوی، چون له ناو هات‌تۆته ده‌ری.

دیسان هه‌ر وا زانایانه هه‌ر دوو دهستی له سمر سینگی دانا و له سمری رویشت:

- نه‌وه مردووه کفنيشی ناوی، جلویه‌رگی خۆی له‌بهر دایه. تیتمه‌ش کفنسان نییه. نه‌من
دووعاکه‌ی له سمر ده‌کم و هه‌ر نیستا و نه‌لیزه‌ش نویزه‌که‌ی له سمر ده‌که‌ین. نه‌گه‌ر راستیان
ده‌وی، تاشباش نوغلو له گوردا نامیتینته‌وه. هه‌ر نه‌مشه و دیتمه‌وه ده‌ری و ده‌چیته چیای چل
وه‌لییه‌که. نه‌م مردووه پیویستی به هیچ داموده‌ستورریک نییه.

ده‌سبه‌جی خۆی بۆ پیشنویشیی راوه‌ستا و گوندیه‌کانیش له پشت سه‌ریه‌وه ریزیان به‌ست و
نویزیان کرد.

- دهی گەنچە کان مردووه کە ھەلگىن، لە سەر شانتانى داتىن دەي. وره مەمى دىك، دەي.

مەمى دىك لە جىئى خۆزى نېبزۇوتبوو و بە روخسارىتىكى ھەلپۈزۈكاوهو لە جىئى خۆزى چەقىبىوو.

بە چوار گەنج تەرمى مردووه كەميان ھەلگرت و لە سەر شانيان دانا و هەر وەك دارەمەتىكىان ھەلگىرتبى، بىدىانە تۆزىتىك ئەولاترە بۆ سەر تەپلىكتىك كە قەدپالە كەي بۆنى پىنگىمى لى دى. گوندى ھەموو لە گەل تەرمە كە هاتنە سەر گىرددە كە. بېسپاپى و بە ترسۇو و خەفتىار.

ئەوەندەي يەك و دوو قەبرە كەي ھەلکەنزا. گوندى لە سەر رىيە كەي خۆيان يەكى باوهشىتىك پىنگەيان كۆز كەدبىوو. پىنگە گولى شىن و وردىان كەدبىوو. پىنگە كانيان لە تەختى بىنى قەبرە كە راخست و تاشباشىان لە سەر درېت كرد.

ھەتا ئەو كاتە كەس متەقى لىيە ئەھاتبىوو. سەفرە ھەر وا لە دەم رووبارە كە مابۇزوه و نەجوولاپۇو.

ئەو رۆزە كەيكار لۆكەيان نەرنىيەوە. ژنەكان شىوييان لى نا. تەرىخىنە و ساوارى بە تەماتە و... ژنەكان لە يېستانىتكى بامىمە و باینچان و تەماتەيان رەنپىوو. مەمى دىكىش دوو سوتىسکە و سى كۆترە كېتىبى گرتىبۇو.

ھەموو چىشتىيان بىرە كەپرە كەي تاشباش. سەر لە ئەنگۈرە سەرەيان راخست. ژن و پىاۋ ھەر كام لە سەر سەرە جىا چوا چوار مەشقى دانىشتەن.

جارىتىك بەر لەوە دەست بۆ خواردن بەرن و جارىتىكىش پىتش كشاھەنەيان، ئاشقە كەچەلە پاپايەوە كە خوا لە تاشباش خۇش بى و رۆحى شاد بىكا. كاتى نويزى خەرتنانىش دووعايەكى دىكەي كرد. ھەموو گوندى گوتىيان نامىن.

بە ژنە كەي تاشباشىشيان گوت: "خوا سېتىپورىت بىدا خوشكى. خۆ ناكىرى لە گەل مەردووان بىرى. خوا لىتى خۇش بى، پىاوىتىكى باش بۇو، زەپى بۆ ھىچ كەس نەبۇو."

يەك يەك ئەو قسانەيان كەن دەرى و هاتنە دەرى و بەجىتىان ھېشت.

سەفرە كە ماندۇو و شەكەت و بى تاقەت لە رىپرەسى سەرفە كە گەرپابۇو، ھەتا بەيانى خەوى لى نەكەوت. ترس و دلە كوتەيدى كى سەير لە دلىدا ھىتلانى كەدبىوو كە نېيدەزانى چىبىيە. بەيانى ھېشتتا تاو ھەلئەھاتبىوو كە بە دەنگى ئاشقە كەچەلە و خېبىرەتەن. ھەستان و لە سەر جىوبانە كەميان دانىشتەن. ئاشقە كەچەل سازى لى دەدا و بە دەنگە خۆشە كەي تىيى چرىكەنلبىوو. دەيگۈت:

- ئاۋى چەم و رووباران لە رەيشتنى وېستان. وەك بە شەشىتىك لەتت كەدبىن لە جىئى خۆيان چەقىن. ئاوه كان راوهستان و بەستىان. كاپىاوه كان وشك بۇون، لەو كاتەدا بايەكان ھەللىيان نەكەد

و گهلاکان نده مرینه و. بالنده کانیش نه فرین و بالله کانیان نه جوولا. گه و گیا همیان نهدا. گوله کان نه پشکوتن. دریا و گوله کان له شمپل که وتن. نوره کان تیشکیان ندما و روونا کایش ندما. شمو لانچوو، شمو ندهات. تاریکایش ویستا. نهستیره کان چه قیان بست و نیتر له جریوه که وتن و نده رزینه و نه دره وشانه و. نهستیره کان راوهستان. دارستانه کان خشمیان ندهات، میرووله کان له جووله که وتن. دلی بنیاده کانیش لمو ساتهدا له تریه که وتن. هرجی له بن ناسان له سمر زه و بو، راوه ستا. هیچ شتیک جووله نه کرد. خونچه کان نه پشکوتن، ناگره کان گپیان نه گرت و مژ و تمیش به ده شته کاندا بلاو نبیوه. لمو ساتهدا که تاشباشی سمه و همان مرد، لمو ساتهدا که گیانی شیرینی در جوو، دنیا به حورمه تی نه و کپ و بیدنه گ راوه ستا، هیچ شتیک له جینی خوی نه جوولا. سریوه هیچ شتیک نده هات.

شو ببو و شهویکی نه گوسته چاو. شهونیک ببو شیر نه یده ببری. چاو چاوی نه ده دی. له دوروه و مدل و بالنده کان به جریوه و قاو و قیڑ هاتن. بالنده بچووک بچووک، هم ر کامه هینده بیگه په نجده يك. به ملوینان و ملوینان بالنده نور. به جریوه و قاو و قیڑ هاتن و به ری ناسانیان گرت و شهوبیان پر کرد. تۆز و گردی زیوینی نور هاتن و لم سه گزره که هی تاشباش له گرده که نیشتنه و. له نه نگوسته چاوی شمه که دا تا بهیانی له ناسانی دره وشانه و، لافاوی نور له ناسانه و تاکو بهیانی باری.

له گمل تا وکه وتنان، سازه که له باوه شی ناشقه که کدچه له بمهیوه سه خوله گرمه که و کمه وته نیو چله لوزه کان.

ناشقه کدچمل تا قاوه لتوونی له جینی خوی نه بزووت و هم را له جینی که خوی دانیشتبوو. له جینی خوی و شک هملا تبوو. هم ر کس بهو شیوه ترسناکه دیتبايمی، لیتی ده توقی.

ناخربه که دواي يدک دوو سدهات هستا. سازه که هم لگرت و برديمه نیو که پره کمه و. نه و جار چوو و کمه و گمل کریکاره کان و هم ر یه کم لوزه که له قوزاخه ده کیشا، شادی و خوشی له دلی گمرا.

ملوینان و ملوینان گردی نور به ره و ناسوی زرد په روزیشن. شه و له جووله که وتن، نور جووله لی بپا، روونا کایی و تاریکایی راوهستان، گه رده تیشکیه کان به زیقه زیق روزیشن. ناره قهی سه روخساری ناشقه کدچه لش له جووله ویستان. روخساری وه ک زه عفران زه رد هم لگدرابوو.

هەلۆ گەورەکە سى جاران لە ئاسمانىدا
خولايىوە. خۆى خستبۇوه سەر بالى چەپى
و قىلە وقانج دەپقىشت.

٤٦

گەرماكە زۆر بەتىن بۇو. بالىدە كان لە ناساھەوە وەك بەرد بەردە بۇونەوە و دەمردن.
گەرماكە پىاوي كۈتىر دەكرد. قاواھلىشون (تىوان بەيانى و نىسوھىز) بۇو. كىتكار شەكت و
ماندوو ورده و بەكاواھلىخۆ لۆكەيان دەرىنييەوە. سەفر هات و بەرانبەريان راوەستا.
تەندىنگەكە بە شائىييەوە بۇو. جلوپەرگە هەر جوانەكانى لە بەر كىدبۇو. چەكمە نەرمە كانى و
پانتۆلەكە ئەسپ سوارى و چاڭتە رەشەكە و كراسە سېپىيەكە و بۆنیباغە سورەكە و
كلاۋە گەرگەپىيەكە. قەمچىيەكى بە دەستىيەوە بۇو و دەستى قەمچىيەكى لە كەلەكەي
ناسابۇو. بەرانبەر گوندىيە كان راوەستابۇو و ھەولى دەدا كەيفخوش و بەدەماخ بىنۇينى.
دەمۇچاوى درېئىر بىبۇو و زەرد ھەلگەپابۇو. گەردىنى چرج و لۇچى تىتكەوتبوو و ئەوهش
روخساري لى تالىر كىدبۇو. چاوه كانى لە گلىتىدىدا ھەلەدە خولان و ترسىيان لىتۆ دەرىزا. لىتۆ كانى
سېپى بىعون و رەنگىيان پەريپۇو و بىرۇكانتىشى تۈزۈزى بۇون. وەك پەيدىكەرىتىك راوەستابۇو. سېتەبار
درېئەكە بەرەو رۆژئىنا راڭشاپۇو. سات بە سات حالەتى روخساري دەگۈزۈدرا. خەفتەبار،
مەرددۇو، ساردوسىر، وەحشى، درېنە، مەنداڭانە، شەكت، ترسىنۆك، نازا. بۆ ئەوهى ئەم
حالەتانەي بشارىتىدە، ھەولى دەدا بەردە دەرام بىزەيەكى لە سەر لىتۆي بى. لاقى راستەي ھېتىبابۇو
پىشەوە، دەتگۈت شەر دەفرۇشى.

دەستەكانى مەممى دىيك لە كار كەوتىن. لە نەكاو وەك برووسىكە دەرىپەرى. ئەونەن دەگورج و
خىرا دەرىپەرى، كەس نەيدى. لە چاوترۇو كائىتكەدا خۆى گەياندە سەفەر. دەستى راستەي لە بەر
تىشكى تاواھ كە سى جار بىرىسکايىوە، داھاتەوە و ھەستايەوە و دەھاتەوە و ھەستايەوە.

سەفر وەك گا بۆراندى:

- وەي باوکەرپۇ سووتام.

لە سەر عەرزە كە تەخت كەوت. چىند جار نەزىتكانى تا بن زىگى خې بۇونەوە، لەرزى و دواي
لىنگە فەتەيەك لىنگى را كىشا.

گوندى لە جىئى خۆيان نەبىزۇوتىن. ماوەيەك هەر وا راوهستان. مەممى دىكىش بە سەر
مەردووه كەوه بى جۈولە راوهستابوو. كىرده خۆيتاۋىسەكەي هەر بە دەستىيەوە بۇو. خۆيتە كەي
دەستى بە سەر سەفەردا تەكىاند. كىرده كە لە دەستىيەوە بەرىپۇوە تەنیشت و سەفر و لە پەنا
لاسکە لۇزكە گۆل شىنە كە كەوتە سەر خۆلە نەرمەكە. رەنگى بە رووهە نەمابۇو. پاشى لە
گوندىيە كان كەرد و ورده بەرە ورده بەرە و رەۋەزە كانى ئاتاوهەرزا وەرى كەوت. لە لىتزايسە كەي
قۇروخىچان ئاودىيۇ بۇو و لە نىتو پېنچكە مۇرەكانى و شەرالوودا لە چاوان ون بۇو.

سەفر هەر وا خۆيتى لە بەر دەرىپىشت. خۆيتە كە لە بەر تاوه كە مەمىي. سى مىشى وەك
پۈلا كەسک، سى جاران هاتنە سەر خۆيتە مەمۇھە كە و ھەلقرىنەوە.

تازە، دواي دىيارنەمانى مەممى دىك بۇو كە گوندى نوتقىيان كرايدە و وەقسە هاتن:

- مەممى دىك سەفرى بۆ كوشت؟

- مەممى دىك بۆ...

- بۆ؟...

مەممى دىك سەفرى كوشت. خۆيتى سەفر لە سەر عەرزە كە گۆمۈلەكە بەست. خۆيتە كە لە
بەر گەرماكە كۈلى، رەش ھەلگەرپا و مەمىي. تەرمە كە دوو رۆژان لەوي لەو بەر تاوه كەوت. مىشە
سەۋەزە كان، با درەوشانەمەيدە كى پۈلاين لە گەرماكەدا بە سەر تەرمە كەي سەفرەوە دەسۈرەنەوە.

خالکه کهی یالاک، جگه له کیلگه کانی موته لیب به گ
 لۆکه پینچ کیلگه کی "کزیر عەلی ئاغا" شیان رئیبه وە. له سەر
 بەک چوارده کیلگه یان رئیبقوه و مەزراکان له نووهم گول
 و سیتەم گولیشیاندا بەرتکی باشیان دابقۇو. نووهم گول و
 سیتەم گولیشیان وەک يەکەم گول بەرى گرتبىقۇو. له و نیتەدا،
 نوو جاران باران دایکرد. مەمی دیکیان لە زیندانى توند كرد.
 ژنه چكولەکای سەھەر، كچەکەی قىرسمايىل، سىن رەۋپاش
 مەركى مىزىدەكەی مىزىدی بە دورمۇوش كىرده وە. گونشىپەكان
 نوو جاران چۈونە دادگا و شايەتتىيان بۇ مەمى دىك دا. زولەيغا
 سىن جار چۈوه سەردانى مەمى دىك لە بەندىخانەدا و پینچ
 پاكەتى جىگەرە و دەسرە يەكى پېلە تىئى تازەشى بۇ بىردى.

٤٧

باران دەبارى. بارانى پايزانى چوکوراوا خۇشكىردنەوە نەبۇو. ديسان دەستى پىن كىردىۋو
 و دەريايى ئاۋ بۇو كە لە ناسانەوە بە سەر زەويىدا هەلدەرژا.
 كرىتىكارە كانى لۆكە و كرىتىكارى بىرىنج، رىيگا قور و لىتەكانى چوکوراوايان پې كىردىبو و وەك
 قەتارى مىزىرولە بەرە كويىستانى دەپزىيەتنەوە. ئەمسالان گىرفانىيان وا پې كىردىبو لە پارە،
 خۇشيان بېۋايىان نەدەكەد. سالىتكى خۇش بۇو.
 لاق زل و قەلىشىو و شەقاربۇوە كان، بە رووتى لە سەر كۆلاتە بەردىچىنكراوە كانى شار، بە
 جلويمىرى خۇوساوى بە باران، لە دووكانىتكەوە دەچۈونە دووكانىتكى دىكە و شت و مەكىان
 دەكېرى. لاقى ڙن و پىاو ھەتا ئەئىنپىان قوراوى بۇون.
 ئەو رىزە بنىادەمانەي دەتگۇت قەتارە مىزۇون، نەخۇش و نىزىتىدار و پشت چەماوە لە بەر
 ڙانى مىتعەد، لە بەر رىئىنەي باراندا، بە جلويمىرىغانە يانەوە كە ھەر تاوابىان وىدە كەمەت ھەلەميان

لی هم‌لدهستا، ده‌پریشت بز نمهوهی ریگه کانی کویستانی پر بکنه و بگنهوه توروس. به‌لام دلخوش و به کهیف بون. پارهیان پهیدا کردبوو، نه‌مسال ترسی عادیل نه‌فهیان نه‌بورو. له لای سمرورو، له کویستانی زه‌ماوهند دهستی پی‌ده‌کرد و نهوان له زه‌ماوهند و جیونه کانیاندا، نه شمه که هدرزانانه‌یان له‌بهر ده‌کرد که له دووکانه کانی شاری کپیبویان و نیتر ته‌پز و ناوی شله‌تینی و هک خوینیان له بیر ده‌چزووه. ههتا سالی داهاترو.

"عملی" یه دریز بدیهی نمهوهی ساتیک له ناوایی بیتنهوه، بدیهی نمهوهی سه‌بیری ده‌وروپشتی خوی بکا، به لاقه قوراوسه کانی و هر بمو جلویه‌رگه ته‌رانمیوه که به گیانیمهوه نوروسابون، واه با بدهو ناوایی ده‌فری. به‌خزی ده‌گوت:

- دایکه‌کم، مریمۆکه‌کم... هر جاریکی دیکه به سلامه‌تی بتیینمهوه... نیتر بز ساتیکیش لیت دور ناکه‌وممهوه.

جا دایکی ده‌هینایه پیش چاوی خوی که له بدر ده‌رگای مالی و له بدر تاوه‌کهی پاییزی خه‌وتوه و بیچجوده پشیله‌یه کی له باوهشی دایه: "دایه، دایه، هاتینهوه." مریمۆک دهستی له نهستی ده‌کرد. دلخوش...
"دایه، دایه، هاتینهوه."

مریمۆک دلی خوش‌ده‌بی، پیتده‌کمنی. به‌لام نیتر لمبزی ده لمبزیان ناگه‌ری.
دیسان دایکی دینایمهوه پیش چاوی خوی. ده‌رگای مالی ده‌کاتنهوه. وهی لمو بونه...
مریمۆک گرموله بسوه. بای کردووه، مریمۆک رزیوه. بزگنه کهی همه‌مرو گونده‌کهی
داگرتوه و میشکی سه‌وز سه‌وز له سه‌ری نیشتوون... میزوله‌ی زه‌رد چاوه کانیان کولیوه و
لوقت و لیوه کانیان خواردووه.

"عملی" یه دریز هوشی نامیتی و بدیهی نیختیار لوقتی خوی ده‌گری.
مریمۆک که نوستووه، له جئی بیچجوده پشیله، جوچکه کدویکی له باوهش دایه ده‌ندووک
و لاقه کانی تازه سور داده‌گه‌رین.

"عملی" یه دریز به هانکه هانک غار ده‌داد...
زوله‌یغا دوای نمهوهی له شاری شتی کپی، چووه سه‌ردانی مه‌می دیک. ده‌سرۆکه‌یه کی
هه‌وریشمنی سپیی پی‌دا. ده لیره‌یه کی سه‌وزیشی دایی. نه‌ویش ته‌بر بسو. مه‌می دیک
در اووه کهی لی و درنه‌گرت. خوی کیشا و دهستی زوله‌یغا گرت و له سه‌ر دلی خوی که به
په‌ژینه ناسنه کانمهوهی نووساندبوو، دانا. دلی توندتر لیسی ده‌دا و دهستی گدم بسو. هیچ

قسەيان نه کرد. زولەيغا چاوي پر بون له ئا و نەوجار سەيرىتىكى مەمى دىكى كرد و به دلىكى خۆشىوه پىتكەنى.

كە زولەيغا گەپايىدە بېروات، حەسەنە چۈكۈلەتەت. جلوىرگە كانى زولەيغا به لەشە شوش و كەلەكەتە كەيدىو نۇرسابۇو. خەياتى زىتىكى شوش و بارىك و كەلەكەت لە زەينى مەمى دىكدا مایىدە.

حەسەن بىزەيەتى. سى قوتۇرى شقارتەتى لە تۈورە كەيدە كى لايۇنىيەدە پىتچابۇو و دايى مەمى دىك. مەمى دىك نەو دىيارىسىدە لە هەمۇوان پى خۆشتە بۇو و بەخۆى گوت حەسەن وەك تاشباش نۆغلۇم سەير دەكا.

حەسەن بە لەبزى بنىادەمەتىكى گەورەدە گوتى:

- خودا وەخىرى بىگىرى مەمى دىك.

مەمى دىك گوتى:

- ھەر بىزى بىرالە.

حەسەن گوتى:

- دىسان دىيمەدە و شقارتەت بۆ دىئىنمەدە. ناھىئىلم لەو نىۋەدا بى شقارتە بى.

مەمى دىك دلى خۆش بۇو و گوتى:

- ھەر بىزى براڭەم. بى وەي بى.

نەوجار دەتكوت نەھىئىنەكى گەورەدە لى دەپرسى. گوتى:

- پرسىيارىتىكەم ھەمە حەسەن. دواي نەوهى من رۇيىشتم، تاشباشى مەزمۇن چىيى كرد. چىي بەسىرەتات؟

ھەتا ئىستا ئەو پرسىارەدە لە كەس نەكىدبوو. حەسەن نەيزانى بلى چى و به لالەپەتەمىي وەلامى دايىدە:

- باشە. باش. لەمۇي، لە سەر گىردىكە نۇوستۇوە.

مەمى دىك وىستى دىسان ھېنىدى لە بارەتى تاشباش نۆغلۇو وە پرسىيارى لى بکا، بەلام پاشگەز بۆوە.

دواي حەسەن مام خەلیل بە شەلەشەملەتەت و گوتى:

- خودا بەخىرى بىگىرى ھەتىيە شىتە. دەستت خۆش بى.

مەمى دىك گوتى:

- خودا راوه ستارت بکا مامه.

له پاشان مام خليل ناسانی پیشان مهمی دیك دا و گوتی:

- بروانه مهمی دیك، بروانه.

مهمنی دیك سهیری کرد و به دلخوشیمهوه پیکنهنی.

گوندی وک نمو میزولانهی له هیتلانه دینه دری، به پانتولی دیهاتیبانمهوه که همتا نهژنر
هملیان کردبورو، بهو جلویه رگانمهوه که به گیانیانمهوه نوسابوو و هالاویان لی ههلهستا، له بمر
نمود بارانهی وک گوزهی سهروین له ناسانمهوه هملدهرڈا، ریگه کانیان پر کردبورو و بمرهه
کویستان ده چوونمهوه.

مام خليل گوتی:

- بروانه مهمی دیك، بروانه.

دیسان ناسانه کهی پیشان دایمهوه.

مهمنی دیك سهیری کرد و بزهی هاتی.

هملتو گدوره که به باله تمیر و قورسنه کانیمهوه له بمر باران، برک گرموله ببو و ده گوت
به میچی ناسانمهوه نوساوه، بمرهه کویستانه دوره که ده فری. لمو سدری چوکوراواوه سی جار
خولایمهوه. نموجار بمرهه ئالاداغ گه رایمهوه و دور که و تمهوه و رؤیشت.

کۆتایى

رۆمانى نۇوپىيۇي كۆپستان، يەكىنە بەرھەمە بە تىرخىمكائى يەشار كەمال. نۇوسمىر لەو رۆمانەدا بە وردى بەردى لىسر لىيەنە دەرۋونى و نەتىئىمكائى ناخى مەۋەھەنەدە. بە خويىنىنەدە نەو رۆمانە جوان و زەريف نەو راستىيەمان بۇ دەردىكەمەي كە ودجەي نادەمىزاز جۆن دەست دەكلىت بە دروستكىرىنى بېرۋازىيەتكەن و جۇنالاچۇن بېرۋازىيەتى بە شەتكەن و كەمسەكەن دېبەختىتىت و دواترىش هەر كەسە و ئەمير خويەدە كەنۈكى خەمەللىن لىسلىرىنەدە هەلەبىستىت و بەرچۇ و مۇعجىزىيەمكىان بۇ ساز دەكلىت. نەو رۆمانە جىيا لە زۇرىيەي رۆمانەكائى دېكەي يەشار كەمال، رۆمانىكى تەواو قەلسەقىبىه و ئاورى لە مەسىھەلەي "پەرسىن" داۋەتمۇدە. يەشار كەمال لە ئاۋىنەي زىيانى خەلکە ساپىلەكمەمە گۈندى "يالاك"دا دەجىتىمۇدە بىنچ و بىناوانى مېزۇووی زىيانى نادەمىزاز و خەنون و خەبىال و ئارەزىوودەكائىانەدە...

دەزگای توپىزىنەوەو بلاو كەردنەوەي مو كەربانى
MUKIRYANI ESTABLISHMENT
FOR RESEARCH & PUBLICATION
www.mukiryani.com

وزارتى رۇشنىرى و لاإان
ئەرمەنەرەانەسى كەنلى
رۇمانەنۇسى و ئاجات و بلاو كەردنەوە
بەرپەيدەرەانەنى بلاو كەردنەوەي ھەولىرى

چاپخانەي وزارتى رۇشنىرى